

مجموعه نظریات شورای نگهبان

در مورد مصوبات مجلس شورای اسلامی

دوره ششم - سال چهارم

(خرداد ۱۳۸۲ تا خرداد ۱۳۸۳)

مرکز تحقیقات شورای نگهبان

نشر دادگستر

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

«نرفع درجات من نشاء و فوق كل ذي علم عليم»
قرآن کریم

مجموعه نظریات شورای نگهبان

در مورد مصوبات مجلس شورای اسلامی

دوره ششم - سال چهارم

(خرداد ۸۲ تا خرداد ۸۳)

مرکز تحقیقات شورای نگهبان

نشر دادگستر

شورای نگهبان قانون اساسی، مرکز تحقیقات
مجموعه نظریات شورای نگهبان در مورد مصوبات مجلس شورای اسلامی (دوره
ششم - سال چهارم) / تدوین مرکز تحقیقات شورای نگهبان. — تهران: دادگستر، ۱۳۸۴.
۶۷۲ ص.

ISBN: 964-6352-35-9

فهرستتویسی بر اساس اطلاعات فیفا.
کتابنامه به صورت زیرنویس.

۱۰. ایران — قوانین و احکام. الف. عنوان.
۳۳م ش / ۱۵ KMH ۲۳۹/۵۵
۱۳۸۴

۸۲-۴۱۲۲۷ م

کتابخانه ملی ایران

نشر دادگستر

مجموعه نظریات شورای نگهبان

در مورد مصوبات مجلس شورای اسلامی (دوره ششم - سال چهارم)

تدوین: مرکز تحقیقات شورای نگهبان

چاپ اول: بهار ۱۳۸۴

شمار: ۱۵۰۰ نسخه

قیمت: ۶۴۰۰ تومان

شابک: ۹۶۴-۶۳۵۲-۳۵-۹

آدرس: میدان حضرت ولی عصر (عج)، بلوار کشاورز، خ فلسطین،

کوی شهید زاکری، پلاک ۱۶ - تلفن ۸۹۰۴۴۶۵

فهرست مطالب

مقدمه

فصل اول ۱

مصوبات تأیید شده در مرحله اول

فصل دوم ۱۱

مصوبات تأیید شده پس از رفع ابهام و ایراد

فصل سوم ۲۵۱

مصوبات اعاده شده به مجلس شورای اسلامی

فصل چهارم ۳۰۳

مصوبات ارجاع شده به مجمع تشخیص مصلحت نظام

فصل پنجم ۶۰۱

مصوبات مجمع تشخیص مصلحت نظام در خصوص مصوبات ارسال شده
از سوی مجلس شورای اسلامی

فصل ششم ۶۱۵

مصوبات اعاده شده از مجمع تشخیص مصلحت نظام
به مجلس شورای اسلامی

فصل هفتم ۶۲۷

لوائح مسترد شده از سوی دولت

فهرست اصول ۶۵۱

اصول مورد اشاره از قانون اساسی

فهرست تفصیلی ۶۵۵

مقدمه

بسم الله الرحمن الرحيم

این مجموعه، آخرین شماره از مجموعه نظریات شورای نگهبان در مورد مصوبات ششمین دوره قانونگذاری است، و چون مبنای انتشار این نظریات، سالانه بوده است، این شماره هم مصوبات آخرین سال مجلس ششم یعنی از تاریخ ۱۳۸۲/۳/۷ تا ۱۳۸۳/۳/۷ را شامل می شود.

البته مصوباتی که مسبوق به ایراد بوده اند، ممکن است تاریخ تصویب آنها به سالهای قبل برگردد و ایرادات نخستین شورای نگهبان در مجلدات قبلی آمده باشد. به این موارد در پانوشته ها اشاره شده است، و برای جلوگیری از تکرار، اشکال یا اشکالات نخستین را در این شماره درج نکرده ایم و از اینکه خوانندگان عزیز را برای رجوع به مجلدات قبلی به زحمت می اندازیم، عذر ما را خواهند پذیرفت.

امیدواریم نظریات دوره های قبلی را بر حسب دوره منتشر کنیم، که طبعاً در این دوره ها، همه ایرادها و اصلاحات به توالی چاپ شده و این مشکل وجود نخواهد داشت. نکته ای که توجه و تذکر به آن لازم است آنکه، اصلاحاتی که مجلس متعاقب اشکال شورای نگهبان بر مصوبات اعمال کرده، به همان شکل مصوبه (اصلاحی) مجلس چاپ شده است، و برای درک نهایی مصوبه باید این اصلاحات را با متن قبلی تلفیق نمود. و ما به دلیل اصرار بر درج متن مصوبه، این تلفیق را انجام نداده ایم. از اینکه این زحمت باز متوجه خواننده عزیز است عذر خواهی می کنیم.

در این مجموعه، فصل جدیدی نیز گشوده شده است؛ این فصل، مصوبات اعاده خیشده از مجمع تشخیص مصلحت نظام به مجلس را شامل می شود. این فصل جدید، متعاقب تفسیر شورای نگهبان از اصل ۱۱۲ قانون اساسی پدید آمده است. پس از ایرادات شورای نگهبان به قانون برنامه چهارم توسعه، مجلس ششم این قانون را بدون انجام اصلاحات بعدی، تصویب کرده و به مجمع تشخیص مصلحت نظام فرستاد. بخش عمده ای از ایرادات شورای نگهبان، ایراد ماهوی نبوده، بلکه راجع به وجود ابهام در متن مصوبه مجلس بود که مانع اظهار نظر قاطع شورا می گردید. شورای نگهبان هم مطابق روال همیشگی خود این موارد را با عنوان «ابهام» مشخص کرده و به مجلس بازگرداند تا پس از واضح شدن نظر مجلس، در مورد آنها اظهار نظر نماید.

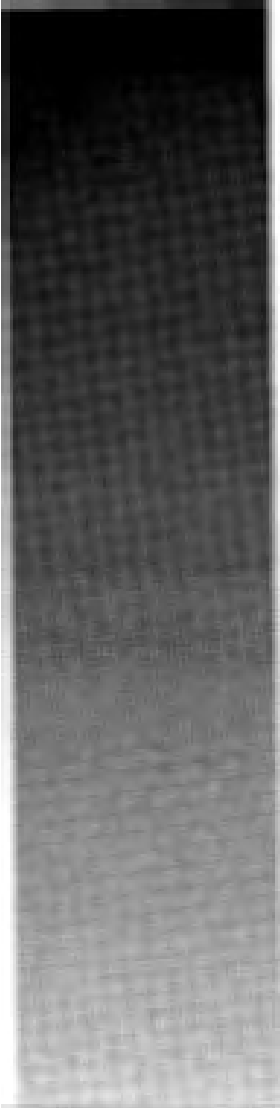
شورای نگهبان معتقد بود که در موارد ابهام، اصرار مجلس بر نظر قبلی که موجب ارسال مصوبه به مجمع تشخیص مصلحت می‌شود، تحقق پیدا نمی‌کند. چه بسا شورای نگهبان پس از رفع ابهام، مصوبه را مغایر شرع یا قانون اساسی تشخیص ندهد. متعاقب این تفسیر، مجمع تشخیص مصلحت نظام مصوبات دارای ابهام را به مجلس (هفتم) بازگردانده و آنها را قابل طرح در مجمع، تشخیص نداد. متن نظریه تفسیری شورا در این زمینه به شرح زیر است:

«مستفاد از اصل ۱۱۲ قانون اساسی این است که مجمع تشخیص مصلحت نظام حق تشخیص مصلحت در مصوبه‌ای از مجلس شورای اسلامی را دارد که شورای نگهبان در مورد آن اعلام نظر نموده باشد و تمام یا قسمتی از آن [را] خلاف شرع یا مغایر قانون اساسی بداند. هرگاه شورای نگهبان قسمتی از مصوبه‌ای را مبهم دانسته و از مجلس شورای اسلامی خواستار بیان مراد خود از آن قسمت شده باشد تا پس از آن اعلام نظر کند قبل از تبیین مراد و اعلام نظر شورای نگهبان درباره آن، مجمع تشخیص مصلحت نظام حق بررسی و اعلام تشخیص مصلحت در موارد خلاف را ندارد».

البته برنامه چهارم توسعه نهایتاً با اصلاحات مجلس هفتم به تأیید نهایی شورا رسید، که این اصلاحات را می‌توان در بخش مربوط به مصوبات مجلس هفتم پیگیری نمود. چون ارسال مصوبات مجلس به مجمع تشخیص مصلحت رسماً به شورای نگهبان اعلام نمی‌شود، اطلاعات آن را ناگزیر از درج مذاکرات مجلس دریافت و متن مذاکرات را به همین دلیل درج کرده‌ایم. در شماره‌های قبل هم به همین روش عمل شده است. از آنجا که هدف ما از نشر مجموعه نظریات شورای نگهبان صرفاً اطلاع رسانی است، از هرگونه توضیح و تحلیل نظریات خودداری نموده‌ایم. طبیعی است که این اطلاعات، زمینه تحلیل و نقد حقوقی را فراهم می‌سازد، و هر نقد و تحلیل عالمانه به تقویت بنیانهای حقوق اساسی در کشور کمک خواهد کرد. این اطلاع رسانی در عین حال سیر تصویب و تطور قوانین را مشخص نموده و رویه‌های شرعی و حقوقی شورای نگهبان را نیز در معرض افکار عمومی قرار می‌دهد.

و من الله التوفیق و علیه التکلان

مرکز تحقیقات شورای نگهبان

فصل اول

مصوبات تأیید شده

در مرحله اول

ردیف	عنوان طرحها و لوایح مصوب	تاریخ تصویب معمومه در مجلس	شماره و تاریخ نامه مجلس جهت اظهار نظر شورا	شماره و تاریخ تقاضای استیصال شورا (بر اساس اصل ۵۹ قانون اساسی) ^(۱)	تاریخ جلسه تایید شورا	شماره و تاریخ نامه تأیید شورا	شماره و تاریخ درج قانون در روزنامه رسمی
۱	لایحه دو فوریتی اصلاح مواد ۱ از قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران	۱۳۸۱/۴/۱۰	$\frac{۲۵۳۰۵}{۱۳۸۲/۳/۱۰}$	—	۱۳۸۲/۴/۱۱	$\frac{۸۲/۳۰۰/۳۳۲۶}{۱۳۸۲/۳/۱۱}$	$\frac{۱۷۰۰۱۰}{۱۳۸۲/۵/۱}$
۲	طرح یک فوریتی جایگزینی الزامات قبضه‌ها با پایان برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران	۱۳۸۱/۴/۲۹	$\frac{۳۰۴۱۵}{۱۳۸۲/۳/۳۱}$	—	۱۳۸۲/۵/۸	$\frac{۸۲/۳۰۰/۳۸۰۰۱}{۱۳۸۲/۵/۹}$	$\frac{۱۷۰۰۳۳}{۱۳۸۲/۵/۲۹}$
۳	طرح یک فوریتی اجازه پرداخت بهر دایره صادراتی کالاهای صادر شده در سال ۱۳۸۱ از محل اعتبارات سال ۱۳۸۲	۱۳۸۲/۵/۱	$\frac{۳۱۷۳۰}{۱۳۸۲/۵/۶}$	—	۱۳۸۲/۵/۱۵	$\frac{۸۲/۳۰۰/۳۸۵۴}{۱۳۸۲/۵/۱۶}$	$\frac{۱۷۰۰۳۹}{۱۳۸۲/۵/۵}$
۴	طرح یک فوریتی اصلاح قانون تعریف محکومیت‌های مؤثر در قوانین جزایی مصوب ۱۳۶۶	۱۳۸۲/۵/۲۸	$\frac{۳۷۸۶۹}{۱۳۸۱/۶/۱}$	—	۱۳۸۲/۶/۹	$\frac{۸۲/۳۰۰/۳۰۶۸}{۱۳۸۲/۶/۹}$	$\frac{۱۷۱۳۰}{۱۳۸۲/۹/۲۶}$
۵	لایحه الحاق دولت جمهوری اسلامی ایران به مواظبت‌نامه مدیریت راجع به ثبت بین‌المللی حاکم ویر و تکل مربوط به آن	۱۳۸۲/۵/۲۸	$\frac{۳۷۷۲۳}{۱۳۸۲/۵/۲۹}$	—	۱۳۸۲/۶/۵	$\frac{۸۲/۳۰۰/۳۰۳۶}{۱۳۸۲/۶/۶}$	$\frac{۱۷۱۳۰}{۱۳۸۲/۹/۲۶}$
۶	لایحه الحاق دولت جمهوری اسلامی ایران به پروتکل ایمنی زیستی	۱۳۸۲/۵/۲۹	$\frac{۳۸۹۲۸}{۱۳۸۲/۶/۳}$	—	۱۳۸۲/۶/۹	$\frac{۸۲/۳۰۰/۳۰۷۱}{۱۳۸۲/۶/۹}$	$\frac{۱۷۰۰۵۸}{۱۳۸۲/۶/۲۹}$
۷	لایحه ایجاد مناطق آزاد تجاری - صنعتی آبادان و خرمشهر، چابا و بندر انزلی	۱۳۸۲/۶/۲	$\frac{۳۹۴۳۲}{۱۳۸۲/۶/۵}$	$\frac{۸۲/۳۰۰/۳۰۷۲}{۱۳۸۲/۶/۹}$	۱۳۸۲/۶/۱۲	$\frac{۸۲/۳۰۰/۳۱۵۹}{۱۳۸۲/۶/۱۸}$	$\frac{۱۷۲۰۳}{۱۳۸۲/۱۷/۲۸}$
۸	لایحه اصلاح مواد ۱ از قانون صدور چک	۱۳۸۲/۶/۲	$\frac{۳۹۹۸۷۵۹۴۳۹}{۱۳۸۲/۶/۸۵۶/۵}$	$\frac{۸۲/۳۰۰/۳۰۷۰}{۱۳۸۲/۶/۹}$	۱۳۸۲/۶/۱۲	$\frac{۸۲/۳۰۰/۳۱۶۲}{۱۳۸۲/۶/۱۸}$	$\frac{۱۷۰۰۵۷}{۱۳۸۲/۷/۹}$

(۱) اصل خود و پنجم: در مواردی که شورای نگهبان مدت ده روز را برای رسیدگی و اظهار نظر نهائی کافی نداند، می‌تواند از مجلس شورای اسلامی جداگانه برای ده روز دیگر با ذکر دلیل خواستار تمدید وقت شود.

ردیف	عنوان طرحها و لوایح مصوب	تاریخ تصویب مجلس در مجلس	شماره و تاریخ نامه مجلس جهت القای نظر شورا	شماره و تاریخ تقاضای استعمال شورا از اساس اصل ۹۵ قانون اساسی)	تاریخ جلسه تایید شورا	شماره و تاریخ نامه تأیید شورا	شماره و تاریخ درج قانون در روزنامه رسمی
۹	طرح یک فوریتی اصلاح تبصره (۲) ماده (۷۱) قانون انتخابات، و تأیید و انتخابات شورای عالی اسلامی و انتخاب شهرداران لایحه چگونگی اعطای تسهیلات صادراتی از محل ارز موزع موانعنامه تبصره حساب این دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت جمهوری عربی سوریه	۱۳۸۲/۸/۴	$\frac{54924}{1382/8/7}$	—	۱۳۸۲/۸/۴	$\frac{82/30/5281}{1382/8/15}$	$\frac{17113}{1382/9/8}$
۱۰	لایحه پیشنهاد اساس روابط متقابل و اصول همکاری جمهوری اسلامی ایران و اوکراین	۱۳۸۲/۷/۸	$\frac{58033}{1382/7/13}$	—	۱۳۸۲/۷/۱۷	$\frac{82/30/5281}{1382/7/19}$	$\frac{17092}{1382/8/10}$
۱۱	لایحه موافقتنامه تشویق و حمایت متقابل از سرمایه‌گذاری بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت جمهوری فرانسه	۱۳۸۲/۷/۱۵	$\frac{16/49523}{1382/7/16}$	$\frac{82/30/5281}{1382/7/23}$	۱۳۸۲/۷/۲۰	$\frac{82/30/5281}{1382/7/23}$	—
۱۲	لایحه یک فوریتی تمدید مهلت اجرای آزمایشی قانون آیین دادرسی دادگاههای عمومی و انقلاب (در امور کیفری)	۱۳۸۲/۷/۲۳	$\frac{51786}{1382/7/27}$	—	۱۳۸۲/۷/۳۰	$\frac{82/30/5281}{1382/8/1}$	$\frac{17102}{1382/8/21}$
۱۳	لایحه یک فوریتی استثنای ماده (۵) قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران	۱۳۸۲/۸/۲۱	—	$\frac{82/30/5281}{1382/8/13}$	در جلسات متعدد مورد بررسی قرار گرفته است.	$\frac{82/30/5281}{1382/8/23}$	$\frac{17132}{1382/9/13}$
۱۵	طرح دو فوریتی اصلاح ماده (۴۰) و جدول شماره (۲) قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران و تأیید بودجه سال ۱۳۸۲ کل کشور	۱۳۸۲/۹/۱۱	$\frac{58287}{1382/9/11}$	—	۱۳۸۲/۹/۱۲	$\frac{82/30/5281}{1382/9/12}$	$\frac{17135}{1382/10/3}$
۱۶	طرح یک فوریتی استثنای تبصره (۵) تبصره (۵) قانون بودجه سال ۱۳۸۲ کل کشور	۱۳۸۲/۱۰/۲۳	$\frac{77467}{1382/10/25}$	$\frac{82/30/5281}{1382/11/7}$	۱۳۸۲/۱۱/۱۳	$\frac{82/30/5281}{1382/11/15}$	$\frac{17142}{1382/11/24}$
۱۷	لایحه موافقتنامه تشویق و حمایت متقابل از سرمایه‌گذاری بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت پادشاهی بحرین	۱۳۸۲/۱۰/۲۳	$\frac{80317}{1382/11/1}$	$\frac{82/30/5281}{1382/11/8}$	۱۳۸۲/۱۱/۱۴	$\frac{82/30/5281}{1382/11/15}$	$\frac{17145}{1382/11/26}$

ردیف	عنوان طرحها و ابواب مصوب	تاریخ تصویب	شماره و تاریخ نامه	شماره و تاریخ تقاضای استعمال شورا (بر اساس اصل ۹۵ قانون اساسی)	تاریخ جلسه تأیید شورا	شماره و تاریخ نامه تأیید شورا	شماره و تاریخ درج قانون در روزنامه رسمی
۱۸	لایحه موافقتنامه تشویق و حمایت متقابل از سرمایه‌گذاری این دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت ترکمنستان	۱۳۸۲/۱۰/۲۳	$\frac{۷۷۹۶۲}{۱۳۸۲/۱۰/۲۵}$	$\frac{۸۲/۳۰/۶۴۲۲}{۱۳۸۲/۱۱/۴}$	۱۳۸۲/۱۱/۱۴	$\frac{۸۲/۳۰/۶۵۶۴}{۸۲/۱۱/۱۵}$	$\frac{۱۷۱۸۶}{۱۳۸۲/۱۲/۶}$
۱۹	لایحه موافقتنامه اجتناب از اخذ مالیات مضاعف و تبادل اطلاعات در مالیات بر درآمد و سرمایه این دولت جمهوری اسلامی ایران	۱۳۸۲/۱۰/۲۳	$\frac{۷۷۹۱۸}{۱۳۸۲/۱۰/۲۵}$	$\frac{۸۲/۳۰/۶۴۲۳}{۱۳۸۲/۱۱/۴}$	عدم اظهار نظر در محبت قانونی (۱)	—	$\frac{۱۷۲۰۲}{۱۳۸۲/۱۲/۲۷}$
۲۰	لایحه موافقتنامه تشویق و حمایت متقابل از سرمایه‌گذاری بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت جمهوری فدرال آلمان	۱۳۸۲/۱۰/۲۳	$\frac{۷۷۹۳۳}{۱۳۸۲/۱۰/۲۵}$	$\frac{۸۲/۳۰/۶۴۲۴}{۱۳۸۲/۱۱/۴}$	۱۳۸۲/۱۱/۱۴	$\frac{۸۲/۳۰/۶۵۶۶}{۱۳۸۲/۱۱/۱۵}$	$\frac{۱۷۱۸۸}{۱۳۸۲/۱۲/۹}$
۲۱	لایحه موافقتنامه تشویق و حمایت متقابل از سرمایه‌گذاری بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت جمهوری فدرال آلمان	۱۳۸۲/۱۰/۲۳	$\frac{۷۷۹۳۹}{۱۳۸۲/۱۰/۲۵}$	$\frac{۸۲/۳۰/۶۴۲۵}{۱۳۸۲/۱۱/۴}$	۱۳۸۲/۱۱/۱۴	$\frac{۸۲/۳۰/۶۵۶۸}{۱۳۸۲/۱۱/۱۵}$	$\frac{۱۷۱۸۶}{۱۳۸۲/۱۲/۶}$
۲۲	لایحه موافقتنامه تشویق و حمایت متقابل از سرمایه‌گذاری جمهوری ترکیه به منظور اجتناب از اخذ مالیات مضاعف و جلوگیری از دوازد سال در مورد مالیات‌های بر درآمد و سرمایه	۱۳۸۲/۱۰/۲۳	$\frac{۷۷۹۶۱}{۱۳۸۲/۱۰/۲۵}$	$\frac{۸۲/۳۰/۶۴۲۶}{۱۳۸۲/۱۱/۴}$	عدم اظهار نظر در محبت قانونی	—	$\frac{۱۷۱۸۶}{۱۳۸۲/۱۲/۲۰}$
۲۳	لایحه موافقتنامه تشویق و حمایت متقابل از سرمایه‌گذاری این دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت جمهوری فدرال آلمان	۱۳۸۲/۱۰/۲۳	$\frac{۷۸۰۱۴}{۱۳۸۲/۱۰/۲۵}$	$\frac{۸۲/۳۰/۶۴۲۷}{۱۳۸۲/۱۱/۴}$	۱۳۸۲/۱۱/۱۴	$\frac{۸۲/۳۰/۶۵۶۹}{۱۳۸۲/۱۱/۱۵}$	$\frac{۱۷۱۸۶}{۱۳۸۲/۱۲/۶}$

۱) بر اساس اصل (۹۴) قانون اساسی، شورای نگهبان موظف است مصوبات مجلس شورای اسلامی را ظرف ده (۱۰) روز از تاریخ وصول از نظر انطباق با موازین شرع و قانون اساسی مورد بررسی قرار دهد و بر اساس اصل (۹۵) قانون اساسی اگر این زمان را برای اظهار نظر کافی نداند این مدت تا ده روز دیگر قابل تمدید است و چنانچه در محبت تعیین شده اظهار نظر ننساید بر اساس قسمت اخیر اصل (۹۴) قانون اساسی مصوبه قابل اجرا بوده و طبق اصل یکصد و بیست و سوم که بیان می‌دارد «رئیس جمهور موظف است مصوبات مجلس با نتیجه همه‌پرسی را پس از طی مراحل قانونی و ابلاغ به وی امضاء کند و برای اجرا در اختیار مسئولان بگذارد» از سوی رئیس مجلس شورای اسلامی در اختیار رئیس جمهور قرار می‌گیرد.

ردیف	متن و طرحها و تاریخ مصوب	تاریخ تصویب مجموعه در مجلس	شماره و تاریخ نامه مجلس	شماره و تاریخ تقاضای استعمال شورا (بر اساس اصل ۹۵ قانون اساسی)	تاریخ جلسه تایید شورا	شماره و تاریخ نامه تأیید شورا	شماره و تاریخ درج قانون در روزنامه رسمی
۲۴	لایحه موافقتنامه اجتناب از ابعاد ملیات مضایف و جلوگیری از دزدانی، بر مورد مالیاتی بر درآمد و پرداخت اسلامی آن بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت ملاری	۱۳۸۲/۱۰/۲۳	۸۰۲۵۴ ۱۳۸۲/۱۱/۱	۸۲/۳۰/۴۴۹۶ ۱۳۸۲/۱۱/۸	عدم اظهار نظر در مهلت قانونی	—	۱۷۲۰۲ ۱۳۸۲/۱۲/۲۷
۲۵	لایحه موافقتنامه شرقی و حمایت متقابل از سرمایه گذاری بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت پادشاهی اسپانیا	۱۳۸۲/۱۰/۲۳	۸۰۲۸۸ ۱۳۸۲/۱۱/۱	۸۲/۳۰/۴۴۹۵ ۱۳۸۲/۱۱/۸	۱۳۸۲/۱۱/۱۴	۸۲/۳۰/۴۵۶۷ ۱۳۸۲/۱۱/۱۵	۱۷۱۸۶ ۱۳۸۲/۱۲/۶
۲۶	لایحه موافقتنامه شرقی و حمایت متقابل از سرمایه گذاری بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت رومانی	۱۳۸۲/۱۰/۲۳	۸۰۳۱۷ ۱۳۸۲/۱۱/۱	۸۲/۳۰/۴۴۹۴ ۱۳۸۲/۱۱/۸	۱۳۸۲/۱۱/۱۴	۸۲/۳۰/۴۵۷۰ ۱۳۸۲/۱۱/۱۵	۱۷۱۸۸ ۱۳۸۲/۱۲/۹
۲۷	لایحه موافقتنامه همکاری و کمکهای متقابل در مورد موضوعات گمرکی بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت جمهوری ترکیه	۱۳۸۲/۱۰/۲۳	۸۰۰۹۴ ۱۳۸۲/۱۱/۱	۸۲/۳۰/۴۴۹۳ ۱۳۸۲/۱۱/۸	عدم اظهار نظر در مهلت قانونی	—	۱۷۱۹۶ ۱۳۸۲/۱۲/۲۰
۲۸	لایحه موافقتنامه اجتناب از ملیات مضایف در مورد مالیهایی بر درآمد و سرمایه بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت جمهوری آذربایجان	۱۳۸۲/۱۰/۲۳	۷۷۹۶۳ ۱۳۸۲/۱۰/۲۵	۸۲/۳۰/۴۴۲۸ ۱۳۸۲/۱۱/۴	عدم اظهار نظر در مهلت قانونی	—	۱۷۱۹۶ ۱۳۸۲/۱۱/۲۰
۲۹	لایحه موافقتنامه همکاری بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت حکومت قطر در خصوص جوانان و ورزش	۱۳۸۲/۱۰/۲۳	۷۷۹۷۹ ۱۳۸۲/۱۰/۲۵	۸۲/۳۰/۴۴۲۹ ۱۳۸۲/۱۱/۴	۱۳۸۲/۱۱/۱۴	۸۲/۳۰/۴۵۷۸ ۱۳۸۲/۱۱/۱۵	۱۷۱۸۶ ۱۳۸۲/۱۲/۶
۳۰	لایحه موافقتنامه فرهنگی، علمی و آموزشی بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت جمهوری قبرس	۱۳۸۲/۱۰/۲۳	۸۰۳۲۹ ۱۳۸۲/۱۱/۱	۸۲/۳۰/۴۴۹۲ ۱۳۸۲/۱۱/۸	۱۳۸۲/۱۱/۱۴	۸۲/۳۰/۴۵۷۱ ۱۳۸۲/۱۱/۱۵	۱۷۱۸۸ ۱۳۸۲/۱۲/۹
۳۱	لایحه موافقتنامه فرهنگی و هنری بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت قطر	۱۳۸۲/۱۰/۲۳	۸۰۳۲۶ ۱۳۸۲/۱۱/۱	۸۲/۳۰/۴۴۹۱ ۱۳۸۲/۱۱/۸	۱۳۸۲/۱۱/۱۴	۸۲/۳۰/۴۵۷۲ ۱۳۸۲/۱۱/۱۵	۱۷۱۸۶ ۱۳۸۲/۱۲/
۳۲	لایحه موافقتنامه فرهنگی و هنری بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت جمهوری آذربایجان	۱۳۸۲/۱۰/۲۳	۷۷۹۸۵ ۱۳۸۲/۱۰/۲۵	۸۲/۳۰/۴۴۴۰ ۱۳۸۲/۱۱/۴	۱۳۸۲/۱۱/۱۴	۸۲/۳۰/۴۵۸۰ ۱۳۸۲/۱۱/۱۵	۱۷۱۸۶ ۱۳۸۲/۱۲/۶
۳۳	لایحه موافقتنامه فرهنگی و هنری بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت جمهوری دموکراتیک کنگو	۱۳۸۲/۱۰/۲۳	۸۰۳۲۸ ۱۳۸۲/۱۱/۱	۸۲/۳۰/۴۴۹۰ ۱۳۸۲/۱۱/۸	۱۳۸۲/۱۱/۱۴	۸۲/۳۰/۴۵۷۳ ۱۳۸۲/۱۱/۱۵	۱۷۱۸۶ ۱۳۸۲/۱۲/۶

ردیف	عنوان طرحها و مراجع مصوب	تاریخ تصویب مجموعه در مجلس	شماره و تاریخ نامه مجلس جهت نظر نظر شورای اصل	شماره و تاریخ تقاضای استیضال شورای (بر اساس اصل ۹۵ قانون اساسی)	تاریخ جلسه تأیید شورای	شماره و تاریخ نامه تأیید شورای	شماره و تاریخ درج قانون در روزنامه رسمی
۳۴	لایحه موافقتنامه همکاریهای بازرگانی بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت ترکمنستان	۱۳۸۲/۱۰/۲۳	$\frac{۷۷۹۸۵}{۱۳۸۲/۱۰/۲۵}$	$\frac{۸۲/۳۰/۵۴۳۱}{۱۳۸۲/۱۱/۴}$	۱۳۸۲/۱۱/۱۴	$\frac{۸۲/۳۰/۵۵۸۳}{۱۳۸۲/۱۱/۱۵}$	$\frac{۱۷۱۸۶}{۱۳۸۲/۱۲/۶}$
۳۵	لایحه موافقتنامه همکاریهای تجاری و اقتصادی بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت جمهوری مقدونیه	۱۳۸۲/۱۰/۲۳	$\frac{۷۷۹۵۳}{۱۳۸۲/۱۰/۲۵}$	$\frac{۸۲/۳۰/۵۴۳۲}{۱۳۸۲/۱۱/۴}$	۱۳۸۲/۱۱/۱۴	$\frac{۸۲/۳۰/۵۵۸۴}{۱۳۸۲/۱۱/۱۵}$	$\frac{۱۷۱۸۶}{۱۳۸۲/۱۲/۶}$
۳۶	لایحه موافقتنامه همکاریهای اقتصادی، بازرگانی و فرهنگی بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت پادشاهی بحرین	۱۳۸۲/۱۰/۲۳	$\frac{۷۷۹۹۷}{۱۳۸۲/۱۰/۲۵}$	$\frac{۸۲/۳۰/۵۴۳۳}{۱۳۸۲/۱۱/۴}$	۱۳۸۲/۱۱/۱۴	$\frac{۸۲/۳۰/۵۵۸۵}{۱۳۸۲/۱۱/۱۵}$	$\frac{۱۷۱۸۶}{۱۳۸۲/۱۲/۶}$
۳۷	لایحه موافقتنامه همکاریهای اقتصادی و بازرگانی بلندمدت بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت جمهوری قزاقستان	۱۳۸۲/۱۰/۲۳	$\frac{۸۰۰۳۰}{۱۳۸۲/۱۱/۱}$	$\frac{۸۲/۳۰/۵۴۳۸}{۱۳۸۲/۱۱/۸}$	۱۳۸۲/۱۱/۱۴	$\frac{۸۲/۳۰/۵۵۷۴}{۱۳۸۲/۱۱/۱۵}$	$\frac{۱۷۲۹۶}{۱۳۸۲/۱۲/۲۷}$
۳۸	لایحه موافقتنامه بازرگانی بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت جمهوری اندونزی	۱۳۸۲/۱۰/۲۳	$\frac{۸۰۰۳۳}{۱۳۸۲/۱۱/۱}$	$\frac{۸۲/۳۰/۵۴۸۹}{۱۳۸۲/۱۱/۸}$	۱۳۸۲/۱۱/۱۴	$\frac{۸۲/۳۰/۵۵۷۵}{۱۳۸۲/۱۱/۱۵}$	$\frac{۱۷۱۸۸}{۱۳۸۲/۱۲/۹}$
۳۹	لایحه موافقتنامه همکاریهای تجاری و موضوعات مربوط به در بازرگانی بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت جمهوری آفریقای جنوبی	۱۳۸۲/۱۰/۲۳	$\frac{۷۷۹۳۵}{۱۳۸۲/۱۰/۲۵}$	$\frac{۸۲/۳۰/۵۴۳۴}{۱۳۸۲/۱۱/۸}$	عدم اظهار نظر در مهلت قانونی	—	$\frac{۱۷۱۹۶}{۱۳۸۲/۱۲/۲۰}$
۴۰	لایحه موافقتنامه حمل و نقل بین المللی جاده‌های بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت پادشاهی اسپانیا	۱۳۸۲/۱۰/۲۳	$\frac{۷۸۰۲۷}{۱۳۸۲/۱۰/۲۵}$	$\frac{۸۲/۳۰/۵۴۳۵}{۱۳۸۲/۱۱/۴}$	عدم اظهار نظر در مهلت قانونی	—	$\frac{۱۷۱۹۶}{۱۳۸۲/۱۲/۲۰}$
۴۱	لایحه موافقتنامه همکاریهای تجاری دریایی بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت سوسیالیستی ویتنام	۱۳۸۲/۱۰/۲۳	$\frac{۷۸۰۱۰}{۱۳۸۲/۱۰/۲۵}$	$\frac{۸۲/۳۰/۵۴۳۶}{۱۳۸۲/۱۱/۴}$	عدم اظهار نظر در مهلت قانونی	—	$\frac{۱۷۱۹۶}{۱۳۸۲/۱۲/۲۰}$
۴۲	لایحه موافقتنامه حمل و نقل هوایی بین جمهوری اسلامی ایران و دولت جمهوری اسلواکی	۱۳۸۲/۱۰/۲۳	$\frac{۸۰۰۲۱۵}{۱۳۸۲/۱۱/۱}$	$\frac{۸۲/۳۰/۵۴۸۷}{۱۳۸۲/۱۱/۸}$	عدم اظهار نظر در مهلت قانونی	—	$\frac{۱۷۱۹۶}{۱۳۸۲/۱۲/۲۰}$
۴۳	لایحه موافقتنامه حمل و نقل بین المللی جاده‌های کلا و مسنگر بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت الفجائی اسلامی افغانستان	۱۳۸۲/۱۰/۲۳	$\frac{۸۰۰۲۰۵}{۱۳۸۲/۱۱/۱}$	$\frac{۸۲/۳۰/۵۴۸۶}{۱۳۸۲/۱۱/۸}$	عدم اظهار نظر در مهلت قانونی	—	$\frac{۱۷۱۹۶}{۱۳۸۲/۱۲/۲۰}$

ردیف	عنوان طرحها و لوایح مصوب	تاریخ تصویب مجلس در مجلس	شماره و تاریخ نامه مجلس، جهت انظارت نظر شورا	شماره و تاریخ تقاضای استعمال شورا (بر اساس اصل ۹۵ قانون اساسی)	تاریخ جلسه تایید شورا	شماره و تاریخ نامه تأیید شورا	شماره و تاریخ درج قانون در روزنامه رسمی
۴۴	لایحه موافقتنامه کنفرانس تجاری - دریایی بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت جمهوری قیبرس	۱۳۸۲/۱۰/۲۳	$\frac{A-222}{1382/11/1}$	$\frac{A2/30/52A5}{1382/11/8}$	عدم انظارت نظر در مهلت قانونی	—	$\frac{17195}{1382/12/20}$
۴۵	لایحه موافقتنامه همکاریهای حمل و نقل هوایی دو جانبه بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت انتقالی اسلامی افغانستان	۱۳۸۲/۱۰/۲۳	$\frac{A-133}{1382/11/1}$	$\frac{A2/30/52A3}{1382/11/8}$	عدم انظارت نظر در مهلت قانونی	—	$\frac{17196}{1382/12/20}$
۴۶	لایحه موافقتنامه مسیرهای حمل و نقل بین‌المللی بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت انتقالی اسلامی افغانستان و دولت جمهوری تاجیکستان	۱۳۸۲/۱۰/۲۳	$\frac{A-20A}{1382/11/1}$	$\frac{A2/30/52A3}{1382/11/8}$	عدم انظارت نظر در مهلت قانونی	—	$\frac{17196}{1382/12/20}$
۴۷	لایحه موافقتنامه مسیرهای حمل و نقل بین‌المللی بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت انتقالی اسلامی افغانستان و دولت جمهوری ازبکستان	۱۳۸۲/۱۰/۲۳	$\frac{A-207}{1382/11/1}$	$\frac{A2/30/52A2}{1382/11/8}$	عدم انظارت نظر در مهلت قانونی	—	$\frac{17193}{1382/12/18}$
۴۸	لایحه موافقتنامه همکاریهای علمی و فناوری بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت جمهوری هند	۱۳۸۲/۱۰/۲۳	$\frac{A-222}{1382/11/1}$	$\frac{A2/30/52A1}{1382/11/8}$	عدم انظارت نظر در مهلت قانونی	—	$\frac{17196}{1382/12/6}$
۴۹	لایحه موافقتنامه همکاری امنیتی بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت جمهوری ایتالیا	۱۳۸۲/۱۰/۲۳	$\frac{A-204}{1382/11/1}$	$\frac{A2/30/52A7}{1382/11/4}$	عدم انظارت نظر در مهلت قانونی	—	$\frac{17196}{1382/12/20}$
۵۰	لایحه موافقتنامه بازرگانی بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت انتقالی اسلامی افغانستان	۱۳۸۲/۱۰/۲۳	$\frac{A-135}{1382/11/1}$	$\frac{A2/30/52A0}{1382/11/8}$	عدم انظارت نظر در مهلت قانونی	—	$\frac{17196}{1382/12/6}$
۵۱	لایحه موافقتنامه بازرگانی بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت جمهوری چین	۱۳۸۲/۱۰/۲۳	$\frac{A-251}{1382/11/1}$	$\frac{A2/30/52A9}{1382/11/8}$	عدم انظارت نظر در مهلت قانونی	—	$\frac{17196}{1382/12/6}$
۵۲	لایحه موافقتنامه اجتناب از اخذ مالیات مضاعف و تبادل اطلاعات در مورد مالیاتی بر درآمد بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت پادشاهی اردن هاشمی	۱۳۸۲/۱۰/۲۳	$\frac{A-209}{1382/11/1}$	$\frac{A2/30/52A8}{1382/11/4}$	عدم انظارت نظر در مهلت قانونی	—	$\frac{17196}{1382/12/20}$

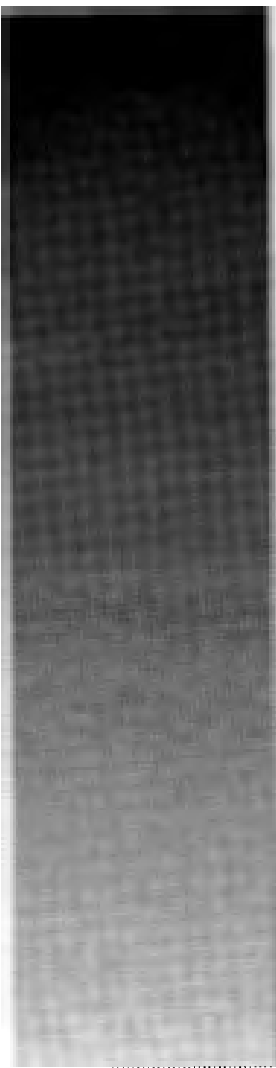
ردیف	عنوان طرحها و لوایح مصوب	تاریخ تصویب	شماره و تاریخ نامه مجلس جهت اظهار نظر شورای	شماره و تاریخ تقاضای استعمال ۹۵ قانون اساسی اصل	تاریخ جلسه تأیید شورای	شماره و تاریخ نامه تأیید شورای	شماره و تاریخ درج قانون در روزنامه رسمی
۵۳	لایحه موافقتنامه تشویق و حمایت متقابل از سرمایه‌گذاری بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت جمهوری اتریش	۱۳۸۷/۱۰/۲۳	۷۷۹۴۳ ۱۳۸۷/۱۰/۲۵	۸۲/۳۰/۴۳۸ ۱۳۸۷/۱/۴	۱۳۸۷/۱۱/۱۴	۸۲/۳۰/۴۵۸۶ ۱۳۸۷/۱۱/۱۵	۱۷/۱۸۶ ۱۳۸۷/۷/۶
۵۴	لایحه الحاق دولت جمهوری اسلامی ایران به کنفرانس روتردام در مورد آیین اعلام رضایت قلبی برای مواد شیمیایی و آفت کشهای خطرناک خاص در تجارت بین‌المللی	۱۳۸۷/۱۰/۲۳	۸۰۲۳۳ ۱۳۸۷/۱۱/۱	۸۲/۳۰/۴۳۷ ۱۳۸۷/۱/۸	عدم اظهار نظر در مهلت قانونی	—	۱۷۲۰۰ ۱۳۸۷/۱۲/۲۵
۵۵	لایحه موافقتنامه بازرگانی بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت سلطنتی عمان	۱۳۸۷/۱۰/۲۳	۸۰۲۴۰ ۱۳۸۷/۱۱/۱	۸۲/۳۰/۴۳۷ ۱۳۸۷/۱/۸	عدم اظهار نظر در مهلت قانونی	—	۱۷/۱۸۶ ۱۳۸۷/۷/۶
۵۶	لایحه موافقتنامه بازرگانی بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت جمهوری پاکستان	۱۳۸۷/۱۰/۲۳	۸۰۲۴۰ ۱۳۸۷/۱۱/۱	۸۲/۳۰/۴۳۷ ۱۳۸۷/۱/۸	عدم اظهار نظر در مهلت قانونی	—	۱۷/۱۸۶ ۱۳۸۷/۷/۶
۵۷	لایحه موافقتنامه اجتناب از اخذ مالیات مضاعف و جلوگیری از فرار مالی در مورد مالیات بر درآمد و سرمایه بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت جمهوری قزاقستان	۱۳۸۷/۱۰/۲۳	۸۰۲۱۲ ۱۳۸۷/۱۱/۱	۸۲/۳۰/۴۳۷ ۱۳۸۷/۱/۸	عدم اظهار نظر در مهلت قانونی	—	۱۷۲۰۰ ۱۳۸۷/۱۲/۲۷
۵۸	لایحه موافقتنامه اجتناب از اخذ مالیات مضاعف در مورد مالیاتهای بر درآمد و سرمایه بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت جمهوری کرواسی	۱۳۸۷/۱۰/۲۳	۸۰۱۶۵ ۱۳۸۷/۱۱/۱	۸۲/۳۰/۴۳۷ ۱۳۸۷/۱/۸	عدم اظهار نظر در مهلت قانونی	—	۱۷۲۰۰ ۱۳۸۷/۱۲/۲۷
۵۹	لایحه موافقتنامه در زمینه حمل و نقل هوایی بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت جمهوری سودان	۱۳۸۷/۱۰/۲۳	۸۰۱۱۷ ۱۳۸۷/۱۱/۱	۸۲/۳۰/۴۳۷ ۱۳۸۷/۱/۸	عدم اظهار نظر در مهلت قانونی	—	۱۷/۱۸۶ ۱۳۸۷/۷/۲۰
۶۰	لایحه موافقتنامه گسترش همکاریهای دریایی بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت جمهوری چین	۱۳۸۷/۱۰/۲۳	۸۰۲۱۹ ۱۳۸۷/۱۱/۱	۸۲/۳۰/۴۳۷ ۱۳۸۷/۱/۸	عدم اظهار نظر در مهلت قانونی	—	۱۷/۱۸۶ ۱۳۸۷/۷/۲۰
۶۱	طرح یک دوربین یکسان سازی مقررات ورود و خروج کالا و خدمات از کشور	۱۳۸۷/۱۲/۱۷	۹۴۳۴۶ ۱۳۸۷/۱۲/۲۴	—	عدم اظهار نظر در مهلت قانونی	۸۲/۳۰/۴۳۶ ۱۳۸۷/۱۲/۲۸	۱۷۲۲۱ ۱۳۸۳/۱/۲۹

ردیف	عنوان طرحها و اوراق مصوب	تاریخ تصویب مصوبه در مجلس	شماره و تاریخ نامه مجلس جهت اظهار نظر شورا	شماره و تاریخ تقاضای استمهال شورا (بر اساس اصل ۹۵ قانون اساسی)	تاریخ جلسه تأیید شورا	شماره و تاریخ نامه تأیید شورا	شماره و تاریخ درج قانون در روزنامه رسمی
۶۲	لایحه یک فوریتی مقررات مالی، اداری و استخدامی وزارت کشاورزی	۱۳۸۲/۷/۲۵	۹۵۷۶۷ ۱۳۸۲/۱۷/۲۷	۸۲/۳۰/۷/۱۳۳ ۱۳۸۳/۱/۲۴	در جلسات متعدد مورد بررسی قرار گرفته است	۸۲/۳۰/۷/۱۵۸ ۱۳۸۳/۱/۲۶	۱۷۲۳۷ ۱۳۸۲/۲/۱۹
۶۳	لایحه دو فوریتی اصلاح ماده (۲) قانون موانع از قانون برائت سوم توسعه اقتصادی، فرهنگی جمهوری اسلامی و پیوستگی برقراری و وصول موارث و سایر وجوه از تولیدکنندگان کشاورزانه دهقانان و کالاهای وارداتی، مصوب ۱۳۸۱	۱۳۸۳/۱/۱۹	۱۹۳۸ ۱۳۸۳/۱/۱۹	—	—	۸۲/۳۰/۷/۸۹ ۱۳۸۳/۱/۱۹	۱۷۲۳۹ ۱۳۸۲/۲/۱۹
۶۴	لایحه تأسیس سازمان صنایع دستی ایران	۱۳۸۲/۱/۲۶	۳۹۴۰ ۱۳۸۳/۱/۳۰	—	—	۸۲/۳۰/۷/۵۶ ۱۳۸۳/۲/۱۰	۱۷۲۳۳ ۱۳۸۲/۲/۲۶
۶۵	طرح یک فوریتی اصلاح تبصره ماده (۱۴) قانون کار و الحاق یک تبصره به آن	۱۳۸۳/۱/۳۰	۵۶۹۹ ۱۳۸۳/۲/۵	—	—	۸۲/۳۰/۷/۵۷ ۱۳۸۳/۲/۱۰	۱۷۲۳۲ ۱۳۸۲/۲/۲۶
۶۶	طرح دو فوریتی تقاضای یک تبصره به ماده (۹) قانون انتخابات مجلس شورای اسلامی	۱۳۸۳/۲/۷	۵۵۱۷ ۱۳۸۲/۲/۷	—	—	۸۲/۳۰/۷/۲۳ ۱۳۸۳/۲/۷	۱۷۲۳۷ ۱۳۸۲/۲/۱۹
۶۷	لایحه دو فوریتی استعفاءی ماده (۶) قانون انتخابات مجلس شورای اسلامی	۱۳۸۳/۲/۱۵	۹۷۸۲ ۱۳۸۲/۲/۱۶	—	—	۸۲/۳۰/۷/۳۱ ۱۳۸۳/۲/۱۷	۱۷۲۳۹ ۱۳۸۲/۲/۲
۶۸	طرح دو فوریتی احترام به آزادیهای مشروع و حفظ حقوق شهروندی	۱۳۸۲/۲/۱۵	۹۷۷۶ ۱۳۸۲/۲/۱۶	—	—	۸۲/۳۰/۷/۳۶ ۱۳۸۳/۲/۱۷	۱۷۲۳۹ ۱۳۸۲/۲/۲

(۱) شورای نگهبان در نامه خود چنین آورده است:

«با استفاده از بحثنامه رئیس قوه قضائیه که برای نظارت از تفکیکات و امکانات موجود استفاده شده است و با استظهار عدم تشکیل نهاد جدید در بند (۱۵) که مستلزم بار مالی است» معایر با موازین شریع و قانون اساسی شناخته نشد».

ردیف	عنوان طرحها و ابواب مصوب	تاریخ تصویب مصوبه در مجلس	شماره و تاریخ نامه مجلس جهت اظهار نظر	شماره و تاریخ تقاضای استیضاهای شورا (بر اساس اصل ۹۵ قانون اساسی)	تاریخ جلسه تأیید شورا	شماره و تاریخ نامه تأیید شورا	شماره و تاریخ درج قانون در روزنامه رسمی
۶۹	طرح الحاق یک تبصره به ماده (۵۸) قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران	۱۳۸۲/۲/۱۶	۹۵۸۴ ۱۳۸۲/۲/۱۶	—	عدم اظهار نظر در مهلت قانونی	—	۱۷۲۵۷ ۱۳۸۲/۲/۱۱
۷۰	طرح یک فوریت جامع حمایت از حقوق معلولان	۱۳۸۲/۲/۱۶	۹۵۸۰ ۱۳۸۲/۲/۱۶	۸۷/۲۰/۷۲۶۴ ۱۳۸۲/۲/۲۲	عدم اظهار نظر در مهلت قانونی	—	۱۷۲۶۴ ۱۳۸۲/۲/۲۰
۷۱	لایحه دو فوریتی اصلاح قانون بازبینیگری چهاربان انقلاب اسلامی ایران و جنگ تحصیلی و معلولین عادی و شاغلین معاشی ایران و زبان آور مصوب ۱۳۶۷	۱۳۸۲/۲/۲۱	۱۱۲۳۹ ۱۳۸۲/۲/۲۴	—	۱۳۸۲/۲/۲۲	۱۷۲۶۴ ۱۳۸۲/۲/۲۲	۱۷۲۵۲ ۱۳۸۲/۲/۱۶
۷۲	لایحه دو فوریتی استفساریه راجع به ماده (۱۲۹) قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران	۱۳۸۲/۲/۲۹	۱۲۳۲۳ ۱۳۸۲/۲/۲۹	—	۱۳۸۲/۲/۳۰	۸۷/۲۰/۷۲۳۹ ۱۳۸۲/۲/۳۰	۱۷۲۵۹ ۱۳۸۲/۲/۱۳
۷۳	لایحه دو فوریتی اصلاح مواد (۱۶۸) قانون ارتش جمهوری اسلامی ایران، (۱۸۶) قانون مقررات استخدامی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی و (۱۷۹) قانون مقررات استخدامی نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران	۱۳۸۲/۲/۵	۱۵۷۲۲ ۱۳۸۲/۲/۵	—	۱۳۸۲/۲/۶	۸۷/۲۰/۷۲۳۹ ۱۳۸۲/۲/۶	۱۷۲۶۴ ۱۳۸۲/۲/۲۰

فصل دوم
مصوبات تأیید شده
پس از رفع ابهام و
ایراد

۱

مخالفت لایحه تنظیم بخشی از مقررات تسهیل نوسازی صنایع کشور و اصلاح مواد (۱۱) و (۱۱۳) قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران با موازین شرع و وجود ابهام در آن

شماره: ۲۷۵۴۴

تاریخ: ۱۳۸۲/۴/۲۱

شورای محترم نگهبان

لایحه شماره ۲۶۲۸۶/۱۰۶۴۸ مورخ ۱۳۸۱/۳/۱۲ دولت در مورد تنظیم بخشی از مقررات تسهیل نوسازی صنایع کشور که در جلسه علنی روز یکشنبه مورخ ۱۳۸۲/۴/۸ مجلس شورای اسلامی با اصلاحاتی در عنوان و متن به تصویب رسیده است، در اجرای اصل نود و چهارم (۹۴) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران^(۱) جهت بررسی و اظهار نظر آن شورای محترم به پیوست ارسال می‌گردد.

مهدی کروی

رئیس مجلس شورای اسلامی

متن لایحه^(۲)

ماده ۱-

....

ماده ۲- به منظور فراهم شدن شرایط رقابتی، افزایش توان و کارایی پیمانکاران داخلی، افزایش اشتغال و سهم ساخت داخل طرحهای صنعتی و عمرانی کشور، اقدامهای زیر به عمل می‌آید:

الف - بانکها اجازه دارند تسهیلات مالی مورد نیاز برای شرکت پیمانکاران،

(۱) اصل نود و چهارم: کلیه مصوبات مجلس شورای اسلامی باید به شورای نگهبان فرستاده شود. شورای نگهبان موظف است آن را حداکثر ظرف ده روز از تاریخ وصول از نظر انطباق بر موازین اسلام و قانون اساسی مورد بررسی قرار دهد و چنانچه آن را مغایر بیند برای تجدید نظر به مجلس بازگرداند. در غیر این صورت مصوبه قابل اجرا است.

(۲) در این قسمت فقط به مواد مورد ایراد شورای نگهبان اشاره می‌شود.

مشاوران و واحدهای صنعتی در مناقصه‌های طرحهای عمرانی و صنعتی داخل یا خارج کشور را فراهم نمایند.

این تسهیلات به منظور تأمین مالی ضمانت‌نامه‌های ریالی و ارزی مورد نیاز برای شرکت در مناقصه و حسن انجام تعهدات، پیش‌پرداخت و کسور وجه‌الضمان و هزینه‌های دوران ساخت، نصب و تحویل موضوع قرارداد در نظر گرفته می‌شود و در ازاء اسناد و مدارک معتبر موضوع قانون عدم الزام سپردن وثیقه ملکی به بانکها و دستگاهها و سایر مؤسسات و شرکت‌های دولتی به منظور تسهیل امر سرمایه‌گذاری و ایجاد اشتغال بیشتر در طرحهای تولیدی و صادراتی مصوب ۱۳۸۰/۳/۲۷ و یا اعتبارات اسنادی ریالی و یا ارزی دارای اعتبار تا دوران بازپرداخت کارفرماهای دولتی یا خصوصی، حداکثر ظرف مدت پانزده روز پس از درخواست و تکمیل مدارک ذکر شده، تأمین می‌گردد.

وزارت امور اقتصادی و دارائی و بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران مکلفند ظرف مدت دو ماه از تاریخ تصویب این قانون، نسبت به تجهیز منابع و تنظیم ضوابط تأمین مالی حداقل هفتاد درصد (۷۰٪) مجموع هزینه‌های فوق‌الذکر اقدام نمایند.

ب - مشاوران، پیمانکاران و سازندگان داخلی که از طریق شرکت در مناقصه، عهده دار انجام تمام یا بخشی از طرحهای عمرانی و صنعتی دستگاه‌های اجرایی، موضوع ماده (۱۱) قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۷۹/۱/۱۷ و شرکت‌های غیردولتی می‌شوند، از تسهیلات صدور ضمانت‌نامه بانکی، تأمین اعتبارات بانکی و پوشش بیمه‌ای در نظر گرفته شده برای صدور خدمات فنی و مهندسی برخوردار می‌گردند.

ج - دستگاه‌های اجرایی موضوع ماده (۱۱) قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران ضمن رعایت قانون حداکثر استفاده از توان فنی، مهندسی تولیدی و صنعتی و اجرائی کشور در اجرای پروژه‌ها و ایجاد تسهیلات به منظور صدور خدمات مصوب ۱۳۷۵/۱۲/۱۲ موظفند قیمت‌های پیشنهادی شرکت کنندگان در مناقصه‌های اجرای طرحهای صنعتی و زیربنایی و خرید خدمات فنی و مهندسی خود را با اعمال ضرایب ارزیابی تا بیست درصد (۲۰٪) که به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید، مورد مقایسه و ارزیابی قرار دهند.

معیارهای تعیین ضرایب مورد عمل در این تبصره متناسب با سهم ساخت داخل و استفاده از خدمات مشاوره و طراحی و مهندسی داخلی که در اجرای موضوع مناقصه توسط پیشنهاددهندگان تعهد می‌شود و همچنین میزان جرائم عدم انجام تعهدات، بنا به پیشنهاد مشترک وزارت صنایع و معادن و سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

....

ماده ۷- وزارت مسکن و شهرسازی و شهرداری‌ها مکلفند کاربری اراضی تحت مالکیت واحدهای صنعتی (عرصه واحدهای صنعتی) را که در محدوده قانونی شهرها قرار دارند و جهت نوسازی به شهرک‌های صنعتی مصوب انتقال می‌یابند به کاربری مسکونی، تجاری و یا اداری تغییر دهند و زمین معوض واگذار یا قیمت آن را با ارزش کارشناسی معادل پرداخت نمایند.

....

نظریه (مرحله اول) شورای نگهبان

شماره: ۸۲/۳۰/۳۸۱۰

تاریخ: ۱۳۸۲/۵/۹

ریاست محترم مجلس شورای اسلامی

عطف به نامه شماره ۲۷۵۴۴ مورخ ۱۳۸۲/۴/۲۱ و پیرو نامه شماره ۸۲/۳۰/۳۶۸۱ مورخ ۱۳۸۲/۴/۲۹^(۱)؛ «لایحه تنظیم بخشی از مقررات تسهیل نوسازی صنایع کشور و اصلاح مواد (۱۱) و (۱۱۳) قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران» مصوب جلسه مورخ هشتم تیرماه یکهزار و سیصد و هشتاد و دو مجلس شورای اسلامی در جلسات شورای نگهبان مطرح شد که نظر شورا به شرح زیر اعلام می‌گردد:

۱- «میزان جرائم» که در پاراگراف دوم بند «ج» ماده (۲) آمده در متن قرارداد تصریح می‌شود یا نه؟ پس از روشن شدن موضوع اظهار نظر خواهد شد.

(۱) تقاضای استمهال بر اساس اصل نود و پنجم قانون اساسی (همین مجموعه، صفحه ۲)

۲- اطلاق ماده (۷) از این نظر که تملک عرصه واحدهای صنعتی را بدون رضایت مالکان آنها، برای شهرداریها و وزارت مسکن و شهرسازی تجویز می‌کند از این جهت خلاف شرع شناخته شد.

تذکر: در صدر پاراگراف دوم بند «ج» ماده (۲) کلمه «تبصره» باید اصلاح شود.

احمد جنتی

دبیر شورای نگهبان

اصلاحیه نهائی مجلس شورای اسلامی

شماره: ۱۶/۳۷۴۹۹

تاریخ: ۱۳۸۲/۵/۲۹

شورای محترم نگهبان

عطف به نامه شماره ۸۲/۳۰/۳۸۱۰ مورخ ۱۳۸۲/۵/۹ و پیرو نامه شماره ۲۷۵۴۴ مورخ ۱۳۸۲/۴/۲۱، لایحه تنظیم بخشی از مقررات تسهیل نوسازی صنایع کشور و اصلاح مواد (۱۱) و (۱۱۳) قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران که در جلسه علنی روز یکشنبه مورخ ۱۳۸۲/۵/۲۶ مجلس شورای اسلامی با اصلاحاتی به تصویب رسیده است، در اجرای اصل نود و چهارم (۹۴) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران^(۱) جهت بررسی و اظهار نظر آن شورای محترم به پیوست ارسال می‌گردد.^(۲)

مهدی کروی

رئیس مجلس شورای اسلامی

نظریه نهائی شورای نگهبان

شماره: ۸۲/۳۰/۴۰۴۷

تاریخ: ۱۳۸۲/۶/۶

(۱) همین مجموعه، صفحه ۱۲.

(۲) در پاراگراف دوم بند «ج» ماده (۲) این اصلاحیه پس از عبارت «همچنین میزان جرائم عدم انجام تعهدات» عبارت «میزان جرائم در متن قرارداد تصریح می‌شود» اضافه شده و نیز عبارت «و زمین معوض واگذار یا قیمت آن را با ارزش کارشناسی معادل پرداخت نمایند» از انتهای ماده (۷) حذف گردید.

ریاست محترم مجلس شورای اسلامی

عطف به نامه‌های شماره ۱۶/۳۷۴۹۹ مورخ ۱۳۸۲/۵/۲۹ و شماره ۲۷۵۴۴ مورخ ۱۳۸۲/۴/۲۱ و پیرو نامه‌های شماره ۸۲/۳۰/۳۸۱۰ مورخ ۱۳۸۲/۵/۹ و شماره ۸۲/۳۰/۳۶۸۱ مورخ ۱۳۸۲/۴/۲۹؛ «لایحه تنظیم بخشی از مقررات تسهیل نوسازی صنایع کشور و اصلاح مواد (۱۱) و (۱۳) قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران»^(۱) که با اصلاحاتی در جلسه مورخ بیست و ششم مرداد ماه یکهزار و سیصد و هشتاد و دو به تصویب مجلس شورای اسلامی رسیده است در جلسه مورخ ۱۳۸۲/۶/۵ شورای نگهبان مطرح شد که مغایر با موازین شرع و قانون اساسی شناخته نشد.

احمد جنتی

دبیر شورای نگهبان

(۱) ر.ک به روزنامه رسمی شماره ۱۷۰۶۷ مورخه ۱۳۸۲/۷/۹.

اصلاحیه نهائی مجلس شورای اسلامی در خصوص طرح نحوه اهداء جنین به زوجین نابارور^(۱)

شماره: ۳۰۴۱۳

تاریخ: ۱۳۸۲/۴/۳۱

شورای محترم نگهبان

عطف به نامه شماره ۳۲۹۸/۳۰/۸۲ مورخ ۱۳۸۲/۳/۲۸ و پیرو نامه شماره ۱۸۹۹۸ مورخ ۱۳۸۲/۳/۲۰، طرح نحوه اهداء جنین به زوجین نابارور که در جلسه علنی روز یکشنبه مورخ ۱۳۸۲/۴/۲۹ مجلس شورای اسلامی با اصلاحاتی به تصویب رسیده است در اجرای اصل نود و چهارم (۹۴) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران^(۲) جهت بررسی و اظهار نظر آن شورای محترم به پیوست ارسال می‌گردد.

مهدی کروی

رئیس مجلس شورای اسلامی

متن طرح

ماده ۱- به موجب این قانون کلیه مراکز تخصصی درمان ناباروری ذی صلاح مجاز خواهند بود با رعایت ضوابط شرعی و شرایط مندرج در این قانون نسبت به انتقال جنین‌های حاصله از تلقیح خارج از رحم زوج‌های قانونی و شرعی پس از موافقت کتبی زوجین صاحب جنین به رحم زنانی که پس از ازدواج و انجام اقدامات پزشکی ناباروری آنها (هر یک به تنهایی یا هر دو) به اثبات رسیده اقدام نمایند.

....

ماده ۳- وظایف و تکالیف زوجین اهداء گیرنده جنین و طفل متولد شده از لحاظ نگهداری و تربیت و نفقه و احترام نظیر وظایف و تکالیف اولاد و پدر و مادر است.

....

(۱) جهت اطلاع از روند تصویب طرح مذکور به صفحات ۱۵۵ تا ۲۵۸ جلد ششم مجموعه نظریات شورای نگهبان (دوره ششم - سال سوم) مراجعه نمایند.

(۲) همین مجموعه، صفحه ۱۲.

نظریه نهائی شورای نگهبان

شماره ۸۲/۳۰/۳۸۰۵

تاریخ: ۱۳۸۲/۵/۹

ریاست محترم مجلس شورای اسلامی

عطف به نامه‌های شماره ۳۰۴۱۳ مورخ ۱۳۸۲/۴/۳۱ و شماره ۱۸۹۹۸ مورخ ۱۳۸۲/۳/۲۰ و شماره ۲۳۰/۹ - ق مورخ ۱۳۸۱/۶/۹ و پیرو نامه‌های شماره ۸۲/۳۰/۳۲۹۸ مورخ ۱۳۸۲/۳/۲۸ و شماره ۸۱/۳۰/۱۵۳۵ مورخ ۱۳۸۱/۶/۲۸ و شماره ۸۱/۳۰/۱۴۹۰ مورخ ۱۳۸۱/۶/۱۸؛ «طرح نحوه اهداء جنین به زوجین نابارور^(۱)» که با اصلاحاتی در جلسه مورخ بیست و نهم تیرماه یکهزار و سیصد و هشتاد و دو به تصویب مجلس شورای اسلامی رسیده است در جلسه مورخ ۱۳۸۲/۵/۸ شورای نگهبان مطرح شد که با توجه به اصلاح به عمل آمده مغایر موازین شرع و قانون اساسی شناخته نشد.

احمد جنتی

دبیر شورای نگهبان

(۱) رک به روزنامه رسمی شماره ۱۷۰۳۳ مورخ ۱۳۸۲/۵/۲۹.

اصلاحیه نهائی مجلس شورای اسلامی در خصوص لایحه موافقتنامه
حمل و نقل هوائی بین دولت جمهوری اسلامی و دولت جمهوری لهستان^(۱)

شماره: ۳۰۴۱۶

تاریخ: ۱۳۸۲/۴/۳۱

شورای محترم نگهبان

عطف به نامه شماره ۸۲/۳۰/۳۱۵۳ مورخ ۱۳۸۲/۳/۱۱ و پیرو نامه شماره ۱۳۲۱۱ مورخ ۱۳۸۲/۲/۳۱، لایحه موافقتنامه حمل و نقل هوائی بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت جمهوری لهستان که در جلسه علنی روز یکشنبه مورخ ۱۳۸۲/۴/۲۹ مجلس شورای اسلامی با اصلاحاتی در ماده واحده به تصویب رسیده است در اجرای اصل نود و چهارم (۹۴) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران^(۲) جهت بررسی و اظهار نظر آن شورای محترم به پیوست ارسال می گردد.

مهدی کروی

رئیس مجلس شورای اسلامی

متن لایحه

ماده واحده - موافقتنامه حمل و نقل هوایی بین دولت جمهوری اسلامی ایران دولت جمهوری لهستان مشتمل بر یک مقدمه، بیست و یک ماده و یک پیوست به شرح ضمیمه تصویب و اجازه مبادله اسناد آن داده می شود.

تبصره - رعایت اصل یکصد و سی و نهم (۱۳۹) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران^(۳) در خصوص ارجاع به داوری الزامی است.

....

(۱) جهت اطلاع از روند تصویب طرح مذکور به صفحات ۲۷۴ تا ۲۷۷ جلد ششم مجموعه نظرات شورای نگهبان (دوره ششم - سال سوم) مراجعه نمایند.

(۲) همین مجموعه، صفحه ۱۲.

(۳) اصل یکصد و سی و نهم: صلح دعاوی راجع به اموال عمومی و دولتی یا ارجاع آن به داوری در هر مورد موکول به تصویب هیأت وزیران است و باید به اطلاع مجلس برسد. در مواردی که طرف دعوی خارجی باشد و در موارد مهم داخلی باید به تصویب مجلس نیز برسد. موارد مهم را قانون تعیین می کند.

نظریه نهائی شورای نگهبان

شماره: ۸۲/۳۰/۳۸۰۴

تاریخ: ۱۳۸۲/۵/۹

ریاست محترم مجلس شورای اسلامی

عطف به نامه‌های شماره ۳۰۴۱۶ مورخ ۱۳۸۲/۴/۳۱ و شماره ۱۳۲۱۱ مورخ ۱۳۸۲/۲/۳۱ و پیرو نامه شماره ۳۱۵۳/۳۰/۸۲ مورخ ۱۳۸۲/۳/۱۱؛ «لایحه موافقتنامه حمل و نقل هوایی بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت جمهوری لهستان»^(۱) که با اصلاحاتی در جلسه مورخ بیست و نهم تیرماه یکهزار و سیصد و هشتاد و دو به تصویب مجلس شورای اسلامی رسیده است در جلسه مورخ ۱۳۸۲/۵/۸ شورای نگهبان مطرح شد که با توجه به اصلاح به عمل آمده مغایر موازین شرع و قانون اساسی شناخته نشد.

احمد جنتی

دبیر شورای نگهبان

(۱) رک به روزنامه رسمی شماره ۱۷۰۳۹ مورخ ۱۳۸۲/۶/۵.

اصلاحیه نهایی مجلس شورای اسلامی در خصوص موافقتنامه مربوط به سازمان بین‌المللی ماهواره‌ای مخابراتی (اصلاحیه موافقتنامه ایتلست)^(۱)

شماره: ۳۰۴۱۷

تاریخ: ۱۳۸۲/۴/۳۱

شورای محترم نگهبان

عطف به نامه شماره ۳۲۴۸/۳۰/۸۲ مورخ ۱۳۸۲/۳/۲۴ و پیرو نامه شماره ۱۳۹۵۹ مورخ ۱۳۸۲/۳/۴، لایحه موافقتنامه مربوط به سازمان بین‌المللی ماهواره‌ای مخابراتی (اصلاحیه موافقتنامه ایتلست) که در جلسه علنی روز یکشنبه مورخ ۱۳۸۲/۴/۲۹ مجلس شورای اسلامی با اصلاحاتی به تصویب رسیده است، در اجرای اصل نود و چهارم (۹۴) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران^(۲) جهت بررسی و اظهارنظر آن شورای محترم به پیوست ارسال می‌گردد.

مهدی کروی

رئیس مجلس شورای اسلامی

متن لایحه

ماده واحده - موافقتنامه مربوط به سازمان بین‌المللی ماهواره‌ای مخابراتی (اصلاحیه موافقتنامه ایتلست) مشتمل بر یک مقدمه و بیست و یک ماده و یک ضمیمه به شرح پیوست تصویب و اجازه الحاق به آن داده می‌شود.

تبصره - رعایت اصل یکصد و سی و نهم (۱۳۹) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران^(۳) در بخش ارجاع به داوری الزامی است.

....

(۱) جهت اطلاع از روند تصویب لایحه مذکور به صفحات ۲۷۸ تا ۲۸۴ جلد ششم مجموعه نظریات شورای نگهبان (دوره ششم - سال سوم) مراجعه نمایید.

(۲) همین مجموعه، صفحه ۱۲.

(۳) همین مجموعه، صفحه ۱۹.

نظریه نهائی شورای نگهبان

شماره: ۸۲/۳۰/۳۸۰۲

تاریخ: ۱۳۸۲/۵/۹

ریاست محترم مجلس شورای اسلامی

عطف به نامه‌های شماره ۳۰۴۱۷ مورخ ۱۳۸۲/۴/۳۱ و شماره ۱۳۹۵۹ مورخ ۱۳۸۲/۳/۳ و پیرو نامه‌های شماره ۸۲/۳۰/۳۲۴۸ مورخ ۸۲/۳/۲۴ و شماره ۸۲/۳۰/۳۱۵۵ مورخ ۱۳۸۲/۳/۱۱؛ «لایحه موافقتنامه مربوط به سازمان بین‌المللی ماهواره‌ای مخابراتی (اصلاحیه موافقتنامه اینترنت)»^(۱) که با اصلاحاتی در جلسه مورخ بیست و نهم تیرماه یکهزار و سیصد و هشتاد و دو به تصویب مجلس شورای اسلامی رسیده است در جلسه مورخ ۱۳۸۲/۵/۸ شورای نگهبان مطرح شد که با توجه به اصلاح به عمل آمده مغایر موازین شرع و قانون اساسی شناخته نشد.

احمد جنتی

دبیر شورای نگهبان

(۱) رک به روزنامه رسمی شماره ۱۷۰۳۹ مورخ ۱۳۸۲/۶/۵.

اصلاحیه نهائی مجلس شورای اسلامی در خصوص لایحه ثبت ارقام گیاهی و کنترل و گواهی بذر و نهال^(۱)

شماره: ۳۰۵۳۳

تاریخ: ۱۳۸۲/۰۵/۰۱

شورای محترم نگهبان

عطف به نامه شماره ۸۲/۳۰/۳۲۰۷ مورخ ۱۳۸۲/۳/۱۹ و پیرو نامه شماره ۱۳۹۰۴ مورخ ۱۳۸۲/۳/۴، لایحه ثبت ارقام گیاهی و کنترل و گواهی بذر و نهال که در جلسه علنی روز یکشنبه مورخ ۱۳۸۲/۴/۲۹ مجلس شورای اسلامی با اصلاحاتی به تصویب رسیده است در اجرای اصل نود و چهارم (۹۴) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران^(۲) جهت بررسی و اظهار نظر آن شورای محترم به پیوست ارسال می گردد.^(۳)

مهدی کروی

رئیس مجلس شورای اسلامی

نظریه نهائی شورای نگهبان

شماره: ۸۲/۳۰/۳۸۰۳

تاریخ: ۱۳۸۲/۵/۹

ریاست محترم مجلس شورای اسلامی

عطف به نامه های شماره ۳۰۵۳۳ مورخ ۱۳۸۲/۵/۱ و شماره ۱۳۹۰۴ مورخ

(۱) جهت اطلاع از روند تصویب لایحه مذکور به صفحات ۲۸۸ تا ۲۹۲ جلد ششم مجموعه نظرات شورای نگهبان (دوره ششم - سال سوم) مراجعه نمایید.

(۲) همین مجموعه، صفحه ۱۲.

(۳) در این مصوبه برای تأمین نظر شورای نگهبان موارد زیر مورد اصلاح قرار گرفت:

- در بند (ج) ماده (۳) و در تبصره (۳) آن کلمات «هیدرید»، «غیرهیدرید»، «لاین های خالص»، «لاین های نرعیتم» و «اینبرد» و در بند (د) ماده (۶) نیز کلمات «سوپرالیت»، «الیت» و «هیدرید» داخل پرانتز قرار گرفت.

- در انتهای بند (ج) ماده (۶) پس از عبارت «کلیه هزینه های کنترل و گواهی بذر و نهال را دریافت و به حساب» عبارت «اختصاصی مؤسسه نزد خزانه داری کل واریز و معادل آن را در بودجه سالیانه مؤسسه منظور نماید» اضافه گردید.

- در سطر دوم تبصره ماده (۷) عبارت (به عنوان تنها مرجع تشخیص و کارشناس) حذف و پس از عبارت گزارش کارشناسی مؤسسه، کلمه «یا سایر مؤسسات هم طراز» اضافه گردید.

۱۳۸۲/۳/۴ و پیرو نامه‌های شماره ۸۲/۳۰/۳۲۰۷ مورخ ۸۲/۳/۱۹ و شماره ۱۳۸۲/۳/۱۲ مورخ ۸۲/۳۰/۳۱۶۶؛ «لایحه ثبت ارقام گیاهی و کنترل و گواهی بذر و نهال»^(۱) که با اصلاحاتی در جلسه مورخ بیست و نهم تیرماه یکهزار و سیصد و هشتاد و دو به تصویب مجلس شورای اسلامی رسیده است در جلسه مورخ ۱۳۸۲/۵/۸ شورای نگهبان مطرح شد که با توجه به اصلاح به عمل آمده مغایر موازین شرع و قانون اساسی شناخته نشد.

احمد جنتی

دبیر شورای نگهبان

مغایرت لایحه مقررات اداری و استخدامی وزارت صنایع و معادن با قانون اساسی

شماره: ۳۲۴۸۴

تاریخ: ۱۳۸۲/۵/۸

شورای محترم نگهبان

عطف به نامه شماره ۲۴۶۴۴/۲۵۰۳۸ مورخ ۱۳۸۰/۵/۲۸ دولت در مورد مقررات اداری و استخدامی وزارت صنایع و معادن که در جلسه علنی روز یکشنبه مورخ ۱۳۸۲/۵/۵ مجلس شورای اسلامی با اصلاحاتی که به تصویب رسیده است، در اجرای اصل نود و چهارم (۹۴) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران^(۱) جهت بررسی و اظهار نظر آن شورای محترم به پیوست ارسال می‌گردد.

مهدی کروی

رئیس مجلس شورای اسلامی

متن لایحه

ماده واحده - در اجرای ماده (۱۳) قانون تمرکز امور صنعت و معدن و تشکیل وزارت صنایع و معادن مصوب ۱۳۷۹/۱۰/۶^(۲) مقرر می‌گردد:

۱- مقررات اداری و استخدامی وزارت صنایع و معادن در ورود به خدمت، آموزش و ارزشیابی حقوق و تکالیف مستخدمین، امور رفاهی، بازنشستگی و از کار افتادگی و سایر مقررات اداری و استخدامی همانند مشمولین قانون استخدام کشوری خواهد بود.

۲- مقررات مربوط به نظام پرداخت کارکنان وزارت صنایع و معادن با پیشنهاد مشترک سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور و وزارت صنایع و معادن به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

۳- تشکیلات وزارت و تغییرات بعدی آن بنا به پیشنهاد وزارت به تأیید سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور خواهد رسید.

(۱) همین مجموعه، صفحه ۱۲.

(۲) جهت اطلاع از روند تصویب قانون مذکور به صفحات ۱۳۱ تا ۱۳۷ جلد دوم مجموعه نظریات شورای نگهبان (دوره ششم - سال اول) مراجعه نمایید.

نظریه (مرحله اول) شورای نگهبان

شماره: ۸۲/۳۰/۳۸۵۶

تاریخ: ۱۳۸۲/۵/۱۶

ریاست محترم مجلس شورای اسلامی

عطف به نامه شماره ۳۲۴۸۴ مورخ ۱۳۸۲/۵/۸؛ «لایحه مقررات اداری و استخدامی وزارت صنایع و معادن» مصوب جلسه مورخ پنجم مرداد ماه یکهزار و سیصد و هشتاد و دو مجلس شورای اسلامی در جلسه مورخ ۱۳۸۲/۵/۱۵ شورای نگهبان مطرح شد که نظر شورا به شرح زیر اعلام می‌گردد:

اطلاق عبارت «مقررات مربوط به نظام پرداخت» در بند (۲) ماده واحده چون شامل امور تقنینی می‌گردد لذا واگذاری تصویب آن به غیر از مجلس شورای اسلامی مغایر اصل ۸۵ قانون اساسی^(۱) شناخته شد.

احمد جنتی

دبیر شورای نگهبان

اصلاحیه نهائی مجلس شورای اسلامی

شماره: ۴۹۴۸

تاریخ: ۱۳۸۳/۱/۳۰

شورای محترم نگهبان

عطف به نامه شماره ۸۲/۳۰/۳۸۵۶ مورخ ۱۳۸۲/۵/۱۶ و پیرو نامه شماره ۳۲۴۸۴

(۱) اصل هشتاد و پنجم: سمت نمایندگی قائم به شخص است و قابل واگذاری به دیگری نیست. مجلس نمی‌تواند اختیار قانونگذاری را به شخص یا هیاتی واگذار کند ولی در موارد ضروری می‌تواند اختیار وضع بعضی از قوانین را با رعایت اصل هفتاد و دوم به کمیسیون‌های داخلی خود تفویض کند، در این صورت این قوانین در مدتی که مجلس تعیین می‌نماید به صورت آزمایشی اجرا می‌شود و تصویب نهائی آنها با مجلس خواهد بود.

همچنین مجلس شورای اسلامی می‌تواند تصویب دائمی اساسنامه سازمانها، شرکها، مؤسسات دولتی یا وابسته به دولت را با رعایت اصل هفتاد و دوم به کمیسیون‌های ذی‌ربط واگذار کند و یا اجازه تصویب آنها را به دولت بدهد. در این صورت مصوبات دولت نباید با اصول و احکام مذهب رسمی کشور و یا قانون اساسی مغایرت داشته باشد، تشخیص این امر به ترتیب مذکور در اصل نود و ششم با شورای نگهبان است. علاوه بر این مصوبات دولت نباید مخالف قوانین و مقررات عمومی کشور باشد و به منظور بررسی و اعلام عدم مغایرت آنها با قوانین مزبور باید ضمن ابلاغ برای اجرا به اطلاع رئیس مجلس شورای اسلامی برسد.

مورخ ۱۳۸۲/۵/۸، لایحه مقررات اداری و استخدامی وزارت صنایع و معادن که در جلسه علنی روز شنبه مورخ ۱۳۸۳/۱/۲۹ مجلس شورای اسلامی با اصلاحاتی به تصویب رسیده است در اجرای اصل نود و چهارم (۹۴) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران^(۱) جهت بررسی و اظهارنظر آن شورای محترم به پیوست ارسال می‌گردد.

مهدی کروی

رئیس مجلس شورای اسلامی

متن لایحه

ماده واحده - در اجرای ماده (۱۳) قانون تمرکز امور صنعت و معدن و تشکیل وزارت صنایع و معادن مصوب ۱۳۷۹/۱۰/۶ مقرر می‌گردد:

۱- مقررات اداری و استخدامی وزارت صنایع و معادن در ورود به خدمت، آموزش و ارزشیابی حقوق و تکالیف مستخدمین، امور رفاهی، بازنشستگی و از کار افتادگی و سایر مقررات اداری و استخدامی همانند مشمولین قانون استخدام کشوری مصوب ۱۳۴۵/۳/۳۱ و اصلاحات بعدی آن خواهد بود.

۲- مقررات مربوط به نظام پرداخت کارکنان وزارت صنایع و معادن تابع قوانین استخدام کشوری و نظام هماهنگ پرداخت کارکنان دولت مصوب ۱۳۷۰/۶/۱۳ و اصلاحات بعدی آنها می‌باشد.

تبصره - دولت مکلف است به منظور انگیزش، ارتقاء بهره‌وری و کارآفرینی کارکنان و پیشبرد امور صنعتی و معدنی و صنایع نوین، بنا به پیشنهاد وزارت صنایع و معادن فوق‌العاده‌هائی را تصویب و برقرار نماید.

۳- تشکیلات وزارت و تغییرات بعدی آن بنا به پیشنهاد وزارت به تأیید سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور خواهد رسید.

نظریه نهائی شورای نگهبان

شماره: ۸۳/۳۰/۷۳۲۸

تاریخ: ۱۳۸۳/۲/۱۷

ریاست محترم مجلس شورای اسلامی

عطف به نامه شماره ۴۹۴۸ مورخ ۱۳۸۳/۱/۳۰ و شماره ۳۲۴۸۴ مورخ ۱۳۸۲/۵/۸ و پیرو نامه‌های شماره ۸۳/۳۰/۷۲۵۵ مورخ ۱۳۸۳/۲/۱۰^(۱) و شماره ۸۲/۳۰/۳۸۵۶ مورخ ۱۳۸۲/۵/۱۶؛ «لایحه مقررات اداری و استخدامی وزارت صنایع و معادن»^(۲) که با اصلاحاتی در جلسه مورخ بیست و نهم فروردین ماه یکهزار و سیصد و هشتاد و سه به تصویب مجلس شورای اسلامی رسیده است در جلسات شورای نگهبان مطرح شد که با توجه به اصلاحات به عمل آمده مغایر با موازین شرع و قانون اساسی شناخته نشد.

احمد جنتی

دبیر شورای نگهبان

(۱) تقاضای استمهال بر اساس اصل نود و پنجم قانون اساسی (همین مجموعه، صفحه ۲).

(۲) ر.ک به روزنامه رسمی شماره ۱۷۲۴۹ مورخ ۱۳۸۳/۴/۲.

اصلاحیه نهائی مجلس شورای اسلامی در خصوص لایحه اصلاح مواد (۱)، (۲) و (۷) قانون تشکیلات، وظایف و انتخابات شوراهای اسلامی کشور و انتخاب شهرداران مصوب ۱۳۷۵^(۱)

شماره: ۳۲۴۸۶

تاریخ: ۱۳۸۲/۵/۸

شورای محترم نگهبان

عطف به نامه شماره ۸۲/۳۰/۳۵۰۰ مورخ ۱۳۸۲/۴/۱۴ و پیرو نامه شماره ۱۹۷۴۱ مورخ ۱۳۸۲/۳/۲۴، لایحه اصلاح مواد (۱)، (۲) و (۷) قانون تشکیلات، وظایف و انتخابات شوراهای اسلامی کشور و انتخاب شهرداران مصوب ۱۳۷۵ که در جلسه علنی روز یکشنبه مورخ ۱۳۸۲/۵/۵ مجلس شورای اسلامی با اصلاحاتی به تصویب رسیده است، در اجرای اصل نود و چهارم (۹۴) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران^(۲) جهت بررسی و اظهار نظر آن شورای محترم به پیوست ارسال می گردد.

مهدی کروبی

رئیس مجلس شورای اسلامی

متن لایحه

ماده ۱- ماده (۱) قانون تشکیلات، وظایف و انتخابات شوراهای اسلامی کشور و انتخابات شهرداران مصوب ۱۳۷۵/۳/۱ به شرح ذیل اصلاح می شود:

ماده ۱- برای پیشبرد سریع برنامه های اجتماعی، اقتصادی، عمرانی، بهداشتی، فرهنگی، آموزشی و سایر امور رفاهی از طریق همکاری مردم با توجه به مقتضیات محلی اداره امور هر روستا، بخش، شهر، شهرستان یا استان با نظارت شورائی به نام شورای ده (روستا)، بخش، شهر، شهرستان یا استان صورت می گیرد و به منظور جلوگیری از تبعیض و جلب همکاری در تهیه برنامه های عمرانی و رفاهی استانها و

(۱) جهت اطلاع از روند تصویب لایحه مذکور به صفحات ۳۰۶ تا ۳۰۹ جلد ششم مجموعه نظرات شورای نگهبان (دوره ششم - سال سوم) مراجعه نمایند.

(۲) همین مجموعه، صفحه ۱۲.

نظارت بر اجرای هماهنگ آن، شورای عالی استانها مرکب از نمایندگان شوراهای استان تشکیل می‌شود.

ماده ۲- ماده (۲) قانون به شرح ذیل اصلاح می‌شود:

ماده ۲- مقصود از شورا در این قانون و سایر قوانین معتبر در خصوص شوراهای اسلامی کشوری شوراهای روستا، بخش، شهر، شهرستان، استان و عالی استانها می‌باشد.

ماده ۳- ماده (۷) قانون به شرح ذیل اصلاح می‌شود:

ماده ۷- تعداد اعضای اصلی و علی‌البدل شورای شهر به شرح زیر می‌باشد:

الف - شهرهای تا بیست هزار نفر جمعیت، پنج نفر عضو اصلی و دو نفر عضو علی‌البدل.

ب - شهرهای از بیست هزار نفر تا پنجاه هزار نفر جمعیت، هفت نفر عضو اصلی و سه نفر عضو علی‌البدل.

ج - شهرهای از پنجاه هزار نفر تا یکصد هزار نفر جمعیت، نه نفر عضو اصلی و چهار نفر عضو علی‌البدل.

د - شهرهای از یکصد هزار نفر تا دویست هزار نفر جمعیت، یازده نفر عضو اصلی و پنج نفر عضو علی‌البدل.

ه - شهرهای از دویست هزار نفر تا پانصد هزار نفر جمعیت، سیزده نفر عضو اصلی و شش نفر عضو علی‌البدل.

و - شهرهای از پانصد هزار نفر تا یک میلیون نفر جمعیت، پانزده نفر عضو اصلی و هفت نفر عضو علی‌البدل.

ز - شهرهای بیشتر از یک میلیون نفر تا دو میلیون نفر جمعیت، بیست و یک نفر عضو اصلی و هشت نفر عضو علی‌البدل.

ح - شهرهای بیش از دو میلیون نفر جمعیت، بیست و پنج نفر عضو اصلی و ده نفر عضو علی‌البدل.

ط - شهر تهران سی و یک نفر عضو اصلی و دوازده نفر عضو علی‌البدل.

تبصره - ملاک تشخیص جمعیت هر شهر و روستا، آخرین سرشماری عمومی نفوس و مسکن با اعلام رسمی مرکز آمار ایران خواهد بود.

نظریه نهائی شورای نگهبان

شماره: ۸۲/۳۰/۳۸۵۹

تاریخ: ۱۳۸۲/۵/۱۶

ریاست محترم مجلس شورای اسلامی

عطف به نامه شماره ۳۲۴۸۶ مورخ ۱۳۸۲/۵/۸؛ «لایحه اصلاح مواد (۱)، (۲) و (۷) قانون تشکیلات، وظایف و انتخابات شوراهای اسلامی کشور و انتخاب شهرداران مصوب ۱۳۷۵»^(۱) مصوب جلسه مورخ پنجم مرداد ماه یک هزار و سیصد و هشتاد و دو مجلس شورای اسلامی در جلسه مورخ ۱۳۸۲/۵/۱۵ شورای نگهبان مطرح شد که مغایر با موازین شرع و قانون اساسی شناخته نشد.

احمد جنتی

دبیر شورای نگهبان

ارتباط با دینی که هزینه‌های مالی به آن تعلق می‌گیرد دارای مقرر دائم یا پایگاه ثابت بوده و پرداخت این هزینه‌های مالی برعهده آن مقرر دائم یا پایگاه ثابت باشد، در این صورت چنین تلقی خواهد شد که هزینه‌های مالی مذکور در دولت متعاقد محل وقوع مقرر دائم یا پایگاه ثابت حاصل شده است.

۷- در صورتی که به دلیل وجود رابطه خاص بین پرداخت کننده و مالک منافع یا بین هر دوی آنها و شخص دیگری، مبلغ هزینه‌های مالی که در مورد مطالبات دینی پرداخت می‌شود از مبلغی که در صورت عدم وجود چنین ارتباطی بین پرداخت کننده و مالک منافع توافق می‌شد بیشتر باشد، مقررات این ماده فقط نسبت به مبلغ اخیرالذکر اعمال خواهد شد. در این مورد قسمت مازاد پرداختی طبق قوانین هریک از دولت‌های متعاقد و با رعایت مقررات این موافقتنامه مشمول مالیات خواهد بود.

....

نظریه (مرحله اول) شورای نگهبان

شماره: ۸۲/۳۰/۳۸۷۰

تاریخ: ۱۳۸۲/۵/۱۸

ریاست محترم مجلس شورای اسلامی

عطف به نامه شماره مورخ ۱۳۸۲/۵/۸؛ «لایحه موافقتنامه اجتناب از اخذ مالیات مضاعف در مورد مالیات‌های بر درآمد و سرمایه بین دولت جمهوری اسلامی ایران و شورای فدرال سوئیس» مصوب جلسه مورخ پنجم مرداد ماه یکهزار و سیصد و هشتاد و دو مجلس شورای اسلامی در جلسه مورخ ۱۳۸۲/۵/۱۵ شورای نگهبان مطرح شد که نظر شورا به شرح زیر اعلام می‌گردد:

بند (۴) ماده (۱۱) از این نظر که اخذ درآمد اوراق ناشی از اوراق قرضه یا سهام قرضه را تجویز نموده است و بحسب اطلاق شامل ربای مأخوذ از قرض نیز می‌شود خلاف شرع شناخته شد.

احمد جنتی

دبیر شورای نگهبان

اصلاحیه نهائی مجلس شورای اسلامی

شماره: ۶۸۲۴۰

تاریخ: ۱۳۸۲/۹/۲۴

شورای محترم نگهبان

عطف به نامه شماره ۳۸۷۰/۳۰/۸۲ مورخ ۱۳۸۲/۵/۱۸ و پیرو نامه شماره ۳۲۴۸۸ مورخ ۱۳۸۲/۵/۸، لایحه موافقتنامه اجتناب از اخذ مالیات مضاعف در مورد مالیات‌های بر درآمد و سرمایه بین دولت جمهوری اسلامی ایران و شورای فدرال سوئیس که در جلسه علنی روز چهارشنبه مورخ ۱۳۸۲/۹/۱۹ مجلس شورای اسلامی با اصلاحاتی به تصویب رسیده است، در اجرای اصل نود و چهارم (۹۴) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران^(۱) جهت بررسی و اظهارنظر آن شورای محترم به پیوست ارسال می‌گردد.

مهدی کروی

رئیس مجلس شورای اسلامی

متن لایحه

ماده واحده - موافقتنامه اجتناب از اخذ مالیات مضاعف در مورد مالیات‌های بر درآمد و سرمایه بین دولت جمهوری اسلامی ایران و شورای فدرال سوئیس مشتمل بر یک مقدمه و بیست و نه ماده و پروتکل ضمیمه آن به شرح پیوست تصویب و اجازه مبادله اسناد آن داده می‌شود.

تبصره ذیل به ماده واحده الحاق گردید:

تبصره - «هزینه‌های مالی» موضوع بند (۴) ماده (۱۱) موافقتنامه مجوز کسب درآمد غیرقانونی از جمله «ربا» محسوب نمی‌شود.

....

نظریه نهائی شورای نگهبان

شماره: ۸۲/۳۰/۶۰۲۹

تاریخ ۱۳۸۲/۹/۲۶

ریاست محترم مجلس شورای اسلامی

عطف به نامه‌های شماره ۶۸۲۴۰ مورخ ۱۳۸۲/۹/۲۴ و شماره ۳۲۴۸۸ مورخ ۱۳۸۲/۵/۸ و پیرو نامه شماره ۸۲/۳۰/۳۸۷۰ مورخ ۱۳۸۲/۵/۱۸؛ «لایحه موافقتنامه اجتناب از اخذ مالیات مضاعف در مورد مالیات‌های بر درآمد و سرمایه بین دولت جمهوری اسلامی ایران و شورای فدرال سوئیس»^(۱) که با اصلاحاتی در جلسه مورخ نوزدهم آذر ماه یکهزار و سیصد و هشتاد و دو به تصویب مجلس شورای اسلامی رسیده است در جلسه مورخ ۱۳۸۲/۹/۲۶ شورای نگهبان مطرح شد که مغایر با موازین شرع و قانون اساسی شناخته نشد.

احمد جنتی

دبیر شورای نگهبان

اصلاحیه (مرحله اول) مجلس شورای اسلامی در خصوص طرح تجارت الکترونیکی^(۱)

شماره: ۱۶/۳۷۴۸۹

تاریخ: ۱۳۸۲/۵/۲۹

شورای محترم نگهبان

عطف به نامه شماره ۸۲/۳۰/۳۱۶۸ مورخ ۱۳۸۲/۳/۱۲ و پیرونامه شماره ۱۰۸۳۷ مورخ ۱۳۸۲/۲/۲۲، طرح تجارت الکترونیکی که در جلسه علنی روز یکشنبه مورخ ۱۳۸۲/۵/۲۶ مجلس شورای اسلامی با اصلاحاتی به تصویب رسیده است، در اجرای اصل نود و چهارم (۹۴) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران^(۲) جهت بررسی و اظهارنظر آن شورای محترم به پیوست ارسال می‌گردد.

مهدی کروی

رئیس مجلس شورای اسلامی

متن طرح

باب اول - مقررات عمومی

مبحث اول - در کلیات

فصل اول - قلمرو و شمول قانون

ماده ۱-

ماده ۲۰- ماده (۱۹) این قانون شامل موارد زیر نیست:

الف - در زمانی که مخاطب از اصل ساز اختطاری مبنی بر این که «داده پیام» از جانب اصل ساز نیست دریافت کند و وقت معقولی برای اقدام داشته باشد؛
ب - از لحظه‌ای که مخاطب به نحو معقول بداند یا باید بداند که «داده پیام» از اصل ساز صادر نشده و یا به طور اشتباه ارسال شده است.

(۱) جهت اطلاع از روند تصویب طرح مذکور به صفحات ۲۶۴ تا ۲۷۱ جلد ششم مجموعه نظریات شورای نگهبان (دوره ششم - سال سوم) مراجعه نمایید.

(۲) همین مجموعه، صفحه ۱۲.

ماده (۲۰) به شرح زیر اصلاح گردید:

ماده ۲۰- این قانون شامل مواردی نیست که مخاطب به نحو معقول بداند یا باید بداند که «داده پیام» از اصل ساز صادر نشده و یا به طور اشتباه ارسال شده است.

ماده ۲۱- مخاطب حق دارد هر «داده پیام» را به عنوان یک «داده پیام» مجزا در نظر گرفته و بر اساس آن عمل کند، مگر آن که به نحو معقول بداند یا باید بداند که آن «داده پیام» نسخه مجددی از «داده پیام» اولیه است.

ماده (۲۱) به شرح زیر اصلاح گردید:

ماده ۲۱- هر «داده پیام» یک «داده پیام» مجزا و مستقل محسوب می گردد، مگر آن که معلوم باشد که آن «داده پیام» نسخه مجددی از «داده پیام» اولیه است.

فصل سوم - تصدیق دریافت

ماده ۲۲- هرگاه قبل یا به هنگام ارسال «داده پیام» اصل ساز از مخاطب بخواهد یا توافق کنند که دریافت «داده پیام» تصدیق شود به شرح مواد آتی عمل خواهد شد.

ماده ۲۳- اگر به شکل یا روش تصدیق توافق نشده باشد به هر نوع ارتباط خودکار یا مکاتبه یا اتخاذ هر نوع تدبیر مناسب از سوی مخاطب که اصل ساز را به نحو معقول از دریافت «داده پیام» مطمئن کند.

ماده (۲۲) به شرح زیر اصلاح و ماده (۲۳) عیناً به انتهای آن اضافه گردید:

ماده ۲۲- هرگاه قبل یا به هنگام ارسال «داده پیام»، اصل ساز از مخاطب بخواهد یا توافق کنند که دریافت «داده پیام» تصدیق شود، اگر به شکل یا روش تصدیق توافق نشده باشد، به هر نوع ارتباط خودکار یا مکاتبه یا اتخاذ هر نوع تدبیر مناسب از سوی مخاطب که اصل ساز را به نحو معقول از دریافت «داده پیام» مطمئن کند.

ماده ۲۴- اگر اصل ساز به طور صریح هرگونه اثر حقوقی «داده پیام» را مشروط به تصدیق دریافت آن نکرده باشد اصل ساز می تواند اقدامات زیر را انجام دهد:

الف - به مخاطب اعلام کند که تصدیقی دریافت نشده و با دادن یک وقت معقول از مخاطب بخواهد که دریافت «داده پیام» را تصدیق کند.

ب - اگر در مدت زمان فوق تصدیقی نرسد، اصل ساز با ارسال یک پیام تکمیلی اعلام کند که «داده پیام» ارسال نشده تلقی و آثار حقوقی بر آن مترتب نیست.

ماده (۲۴) حذف گردید.

ماده ۲۵-....

ماده ۴۱- در صورتی که تأمین کننده به دلیل عدم موجودی کالا و یا عدم امکان اجرای خدمات از انجام تعهد خودداری نماید باید مبلغ دریافتی را فوراً مسترد نماید مگر این که معلوم شود تأمین کننده از ابتدا عدم امکان ایفای تعهد خود را می دانسته که در این صورت به حداکثر مجازات مقرر در این قانون محکوم خواهد شد.

ماده (۴۱) به شرح زیر اصلاح گردید:

ماده ۴۱- در صورتی که تأمین کننده در حین معامله به دلیل عدم موجودی کالا و یا عدم امکان اجرای خدمات، نتواند تعهدات خود را انجام دهد، باید مبلغ دریافتی را فوراً به مخاطب برگرداند. در صورتی که معلوم شود تأمین کننده از ابتدا عدم امکان ایفای تعهد خود را می دانسته، علاوه بر لزوم استرداد مبلغ دریافتی، به حداکثر مجازات مقرر در این قانون نیز محکوم خواهد شد.

ماده ۴۲-....

ماده ۴۳- اعلام ارائه کالا یا خدمات مشابه به مصرف کننده باید با رعایت شرایط ماده (۴۱) این قانون بوده و در صورت اعراض مشتری و استفاده از حق انصراف، هزینه ارجاع کالا به عهده تأمین کننده خواهد بود.

ماده (۴۳) به شرح زیر اصلاح گردید:

ماده ۴۳- در صورتی که تأمین کننده، کالا یا خدمات دیگری غیر از موضوع معامله یا تعهد را برای مخاطب ارسال نماید، کالا و یا خدمات ارجاع داده می شود و هزینه ارجاع به عهده تأمین کننده است. کالا یا خدمات ارسالی مذکور چنانچه به عنوان یک معامله یا تعهد دیگر از سوی تأمین کننده مورد ایجاب قرار گیرد، مخاطب می تواند آن را قبول کند.

ماده ۴۴-....

ماده ۶۱- در صورت رضایت شخص، موضوع «داده پیام» نیز ذخیره، پردازش و

در سطر بالا قبل از کلمه «ذخیره» عبارت «به شرط آنکه محتوای «داده پیام» از اموری نباشد که نشر آن از نظر قانون ممنوع است»، اضافه گردید.

توزیع «داده پیام» های شخصی در بستر مبادلات الکترونیکی باید با رعایت شرایط

در سطر بالا کلمه «رعایت» به «لحاظ» اصلاح گردید.

زیر صورت پذیرد:

- الف - اهداف آن مشخص بوده و به طور واضح شرح داده شده باشند.
- ب - «داده پیام» باید تنها به اندازه ضرورت و متناسب با اهدافی که در هنگام جمع آوری برای شخص موضوع «داده پیام» شرح داده شده جمع آوری گردد و تنها برای اهداف تعیین شده مورد استفاده قرار گیرد.
- ج - «داده پیام» باید صحیح و روزآمد باشد.
- د - شخص موضوع «داده پیام» باید به پرونده‌های رایانه‌ای حاوی «داده پیام»‌های شخصی مربوط به خود دسترسی داشته و بتواند «داده پیام»‌های ناقص و یا نادرست را محو یا اصلاح کند.
- ه - شخص موضوع «داده پیام» بتواند در هر زمان با رعایت ضوابط مربوطه درخواست محو کامل پرونده رایانه‌ای «داده پیام»‌های شخصی مربوط به خود را بنماید.
- ماده ۶۲-

مبحث دوم - حفاظت از «داده پیام» در بستر مبادلات الکترونیکی

فصل اول - حمایت از حقوق مؤلف (Author's Right / Copyright) در بستر مبادلات

الکترونیکی

ماده ۶۴ - حق تکثیر، اجراء و توزیع (عرضه و نشر) آثار تحت حمایت قانون حمایت حقوق مؤلفان، مصنفان و هنرمندان مصوب ۱۳۴۸/۹/۳ و قانون ترجمه و تکثیر کتب و نشریات و آثار صوتی مصوب ۱۳۵۲/۹/۲۶ و قانون حمایت از حقوق پدیدآورندگان نرم‌افزارهای رایانه‌ای مصوب ۱۳۷۹/۱۰/۴، به صورت «داده پیام» می‌باشند، از جمله اطلاعات، نرم‌افزارها و برنامه‌های رایانه‌ای، ابزار و روشن‌های رایانه‌ای و پایگاه‌های داده مشمول قوانین در این ماده خواهند بود.

سطر بالا حذف و متن ذیل جایگزین آن گردیده و دو تبصره به ماده (۶۴) اضافه گردید:

و همچنین حمایت از حقوق مالکیت‌های فکری در بستر مبادلات الکترونیکی شامل حق اختراع، حق طراحی، حق مؤلف، حقوق مرتبط با حق مؤلف، حمایت از پایگاه‌های داده، حمایت از نقشه مدارهای یکپارچه قطعات الکترونیکی (Integrated Circuits & Chips) و

حمایت از اسرار تجاری، مشمول قوانین مذکور در این ماده و قانون ثبت علائم و اختراعات مصوب ۱۳۱۰/۴/۱ و آئین‌نامه اصلاحی اجرای قانون ثبت علائم تجاری و اختراعات مصوب ۱۳۳۷/۴/۱۴ خواهد بود، منوط بر آن که امور مذکور متضمن موارد خلاف قانون نباشد.

تبصره ۱- حقوق مرتبط با مالکیت ادبی و هنری (*Related Rights*) که پیش از این به عنوان حقوق جانبی مالکیت ادبی و هنری (*Neighboring Rights*) شناخته می‌شدند شامل حقوق مادی و معنوی برای عناصر دیگری علاوه بر مؤلف، از جمله حقوق هنرمندان مجری آثار، تولیدکنندگان صفحات صوتی و تصویری و سازمانها و مؤسسات ضبط و پخش می‌باشند که شامل قوانین مصوب ۱۳۴۸/۹/۳ و ۱۳۵۲/۹/۲۶ مورد اشاره در این ماده می‌باشند.

تبصره ۲- مدار یکپارچه (*Integrated Circuit*) یک جزء الکترونیکی با نقشه و منطقی خاص است که عملکرد و کارائی آن قابلیت جایگزینی با تعداد بسیار زیادی از اجزاء الکترونیکی متعارف را داراست. طراحی‌های نقشه، جانمایی و منطق این مدارها بر اساس قانون ثبت علائم و اختراعات مصوب ۱۳۱۰/۴/۱ و آئین‌نامه اصلاحی اجرای قانون ثبت علائم تجاری و اختراعات مصوب ۱۳۳۷/۴/۱۴ مورد حمایت می‌باشد.

ماده ۶۵-.....

ماده ۶۶- حمایت از حقوق مالکیت‌های فکری در بستر مبادلات الکترونیکی شامل حق اختراع، حق طراحی، حق مؤلف، حقوق همجوار با حق مؤلف، حمایت از پایگاه‌های داده، حمایت از توپوگرافی تراشه (طرحهای ساخت مدارهای یکپارچه)، حمایت از اسرار تجاری و حمایت از رقابت‌های مشروع به موجب آیین‌نامه‌ای است که در ماده (۸۲) این قانون خواهد آمد.

ماده (۶۶) حذف گردید.

فصل دوم - حمایت از اسرار تجاری (*Trade Secrets*)

ماده ۶۷-.....

ماده ۷۷- هر کس در بستر مبادلات الکترونیکی با تکثیر، اجرا و توزیع (عرضه و نشر)

مواردی که در قانون حمایت حقوق مؤلفان، مصنفان و هنرمندان مصوب ۱۳۴۸/۹/۳ و قانون ترجمه و تکثیر کتب و نشریات و آثار صوتی مصوب ۱۳۵۲/۹/۲۶ و قانون حمایت از حقوق پدیدآورندگان نرم‌افزارهای رایانه مصوب ۱۳۷۹/۱۰/۴، تصریح شده مؤلفان را نقض نماید به مجازات سه ماه تا یک سال حبس و جزای نقدی به

در انتهای سطر چهارم و ابتدای سطر پنجم ماده (۷۷) عبارت «تصریح شده حقوق» حذف و عبارت «منوط بر آنکه امور مذکور متضمن موارد خلاف قانون نباشد، حق تصریح شده» جایگزین گردید.

میزان پناه میلیون (۵۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال محکوم خواهد شد.

فصل دوم - نقض اسرار تجاری

ماده ۷۸ -

نظریه (مرحله دوم) شورای نگهبان

شماره: ۸۲/۳۰/۴۱۶۰

تاریخ ۱۳۸۲/۶/۱۸

ریاست محترم مجلس شورای اسلامی

عطف به نامه‌های شماره ۱۶/۳۷۴۸۹ مورخ ۱۳۸۲/۵/۲۹ و شماره ۱۰۸۳۷ مورخ ۱۳۸۲/۲/۲۲ و پیرو نامه‌های شماره ۸۲/۳۰/۳۱۶۸ مورخ ۱۳۸۲/۳/۱۲ و شماره ۸۲/۳۰/۳۰۳۴ مورخ ۱۳۸۲/۲/۳۱؛ «طرح تجارت الکترونیکی»^(۱) که با اصلاحاتی در جلسه مورخ بیست و ششم مرداد ماه یک هزار و سیصد و هشتاد و دو مجلس شورای اسلامی به تصویب رسیده است در جلسه مورخ ۱۳۸۲/۶/۵ شورای نگهبان مطرح شد که نظر شورا به شرح زیر اعلام می‌گردد:

۱- ماده (۲۰) ملاک بطلان معامله را دانستن مخاطب بنحو معقول و یا لزوم دانستن اویه عدم صدور پیام دانسته در صورتی که اگر واقعاً پیام از وی صادر نشده باشد معامله باطل است گرچه مخاطب آنرا نمی‌دانسته و نمی‌توانسته است بداند. و اگر به این صورت اصلاح شود که «ماده (۱۹) شامل مواردی نیست که داده پیام از اصل ساز صادر نشده باشد و یا بطور اشتباه صادر شده باشد» رفع ایراد خواهد شد.

(۱) جهت این طرح طی نامه ۸۲/۳۰/۴۰۴۵ بر اساس اصل نود و پنجم قانون اساسی (همین مجموعه، صفحه ۲) تقاضای استمهال شده است.

۲- حکم به بطلان مستفاد از ماده «۴۱» شامل بیع کلی و تعهداتی می‌شود که برای همیشه وفای به تعهد غیرممکن نباشد و خریدار یا خواهان خدمت آماده صبر کردن تا امکان تحویل کالا و یا ایفای تعهد باشند از این جهت خلاف موازین شرع است.

۳- با توجه به اصلاح به عمل آمده ایراد بند «۶» و «۷» کماکان به قوت خود باقی است. تذکر: عبارت ماده (۲۲) ناقص است و باید مثلاً عبارت «کافی است» به آخر آن اضافه شود و در ذیل تبصره «۱» ماده «۶۴» بجای کلمه «شامل» کلمه «مشمول» صحیح است.

احمد جنتی

دبیر شورای نگهبان

اصلاحیه (مرحله دوم) مجلس شورای اسلامی

شماره: ۶۰۶۸۵

تاریخ: ۱۳۸۲/۸/۲۷

شورای محترم نگهبان

عطف به نامه شماره ۸۲/۳۰/۴۱۶۰ مورخ ۱۳۸۲/۶/۱۸ و پیرو نامه شماره ۱۶/۳۷۴۸۹ مورخ ۱۳۸۲/۵/۲۹، طرح تجارت الکترونیکی که در جلسه علنی روز چهارشنبه مورخ ۱۳۸۲/۸/۲۱ مجلس شورای اسلامی با اصلاحاتی به تصویب رسیده است. در اجرای اصل نود و چهارم (۹۴) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران^(۱) جهت بررسی و اظهار نظر آن شورای محترم به پیوست ارسال می‌گردد.

مهدی کروی

رئیس مجلس شورای اسلامی

متن طرح

باب اول - مقررات عمومی

مبحث اول - در کلیات

فصل اول - قلمرو و شمول قانون

ماده ۱-

(۱) همین مجموعه، صفحه ۱۲.

حقوق مؤلفان، مصنفان و هنرمندان مصوب ۱۳۴۸/۹/۳ و قانون ترجمه و تکثیر کتب و نشریات و آثار صوتی مصوب ۱۳۵۲/۹/۲۶ و قانون حمایت از حقوق پدیدآورندگان نرم‌افزارهای رایانه‌ای مصوب ۱۳۷۹/۱۰/۴، به صورت «داده پیام» منحصرأ در اختیار مؤلف است. کلیه آثار و تألیفاتی که در قالب «داده پیام» می‌باشند، از جمله اطلاعات، نرم افزارها و برنامه‌های رایانه‌ای، ابزار و روشهای رایانه‌ای و پایگاههای داده و همچنین حمایت از حقوق مالکیت‌های فکری در بستر مبادلات الکترونیکی شامل حق اختراع، حق طراحی، حق مؤلف، حقوق مرتبط با حق مؤلف، حمایت از پایگاه‌های داده، حمایت از نقشه مدارهای یکپارچه قطعات الکترونیکی (Integrated Circuits & Chips) و حمایت از اسرار تجاری، مشمول قوانین مذکور در این ماده و قانون ثبت علائم و اختراعات مصوب ۱۳۱۰/۴/۱ و آئین‌نامه اصلاحی اجرای قانون ثبت علائم تجاری و اختراعات مصوب ۱۳۳۷/۴/۱۴ خواهد بود، منوط بر آن‌که امور مذکور متضمن موارد خلاف قانون نباشد.

سطر بالا به شرح زیر اصلاح گردید:

خلاف قوانین مصوب مجلس شورای اسلامی نباشد.

تبصره ۱- حقوق مرتبط با مالکیت ادبی و هنری (Related Rights) که پیش از این به عنوان حقوق جانبی مالکیت ادبی و هنری (Neighboring Rights) شناخته می‌شدند شامل حقوق مادی و معنوی برای عناصر دیگری علاوه بر مؤلف، از جمله حقوق هنرمندان مجری آثار، تولیدکنندگان صفحات صوتی و تصویری و سازمانها و مؤسسات ضبط و پخش می‌باشند که شامل قوانین مصوب

در سطر بالا کلمه «شامل» به «مشمول» اصلاح گردید.

۱۳۴۸/۹/۳ و ۱۳۵۲/۹/۲۶ مورد اشاره در این ماده می‌باشند.

تبصره ۲- مدار یکپارچه (Integrated Circuit) یک جزء الکترونیکی با نقشه و منطقی خاص است که عملکرد و کارائی آن قابلیت جایگزینی با تعداد بسیار زیادی از اجزاء الکترونیکی متعارف را داراست. طراحی‌های نقشه، جانمایی و منطق این مدارها بر اساس قانون ثبت علائم و اختراعات مصوب ۱۳۱۰/۴/۱ و آئین‌نامه اصلاحی اجرای قانون ثبت علائم تجاری و اختراعات مصوب ۱۳۳۷/۴/۱۴ مورد حمایت می‌باشد.

ماده ۶۵-....

ماده ۶۶- این ماده حذف گردید.

فصل دوم - حمایت از اسرار تجاری (Trade Secrets)

ماده ۶۷ -

ماده ۷۷- هر کس در بستر مبادلات الکترونیکی با تکثیر، اجرا و توزیع (عرضه و نشر) مواردی که در قانون حمایت حقوق مؤلفان، مصنفان و هنرمندان مصوب ۱۳۴۸/۹/۳ و قانون ترجمه و تکثیر کتب و نشریات و آثار صوتی مصوب ۱۳۵۲/۹/۲۶ و قانون حمایت از حقوق پدیدآورندگان نرم افزارهای رایانه‌ای مصوب ۱۳۷۹/۱۰/۴، منوط بر آنکه امور مذکور متضمن موارد خلاف قانون نباشد، حق تصریح شده مؤلفان را نقض نماید به مجازات سه ماه تا یک سال حبس و جزای نقدی به میزان پنجاه میلیون (۵۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال محکوم خواهد شد.

فصل دوم - نقض اسرار تجاری

ماده ۷۸ -

نظریه (مرحله سوم) شورای نگهبان

شماره: ۸۲/۳۰/۵۹۰۲

تاریخ: ۱۳۸۳/۹/۱۵

ریاست محترم مجلس شورای اسلامی

عطف به نامه‌های شماره ۶۰۶۸۵ مورخ ۱۳۸۲/۸/۲۷ و شماره ۱۶/۳۷۴۸۹ مورخ ۱۳۸۲/۵/۲۹ و شماره ۱۰۸۳۷ مورخ ۱۳۸۲/۲/۲۲ و پیرو نامه‌های شماره ۸۲/۳۰/۵۷۹۶ مورخ ۱۳۸۲/۹/۴^(۱) و شماره ۸۲/۳۰/۴۱۶۰ مورخ ۱۳۸۲/۶/۱۸ و شماره ۸۲/۳۰/۴۰۴۵ مورخ ۱۳۸۲/۶/۶ و شماره ۸۲/۳۰/۳۱۶۸ مورخ ۱۳۸۲/۳/۱۲ و شماره ۸۲/۳۰/۳۰۳۴ مورخ ۱۳۸۲/۲/۳۱؛ «طرح تجارت الکترونیکی» که با اصلاحاتی در جلسه مورخ بیست و یکم آبان ماه یک هزار و سیصد و هشتاد و دو مجلس شورای اسلامی به تصویب رسیده است در جلسه مورخ ۱۳۸۲/۹/۱۲ شورای نگهبان مطرح شد که نظر شورا به شرح زیر اعلام می‌گردد:

۱- صدر ماده (۲۰) چون بطلان معامله را در صورتی که مخاطب اختطاری از اصل ساز مبنی بر

(۱) تقاضای استمهال بر اساس اصل نود و پنجم قانون اساسی (همین مجموعه، صفحه ۲).

عدم صدور پیام از ناحیه او دریافت نماید، مشروط به داشتن وقت معقولی برای اقدام نموده است خلاف شرع می‌باشد زیرا همانطور که قبلاً گفته شد هرگاه «داده پیام» از اصل ساز صادر نشده باشد در هر صورت معامله باطل است.

- ذیل ماده (۲۰) نیز چون ملاک بطلان معامله را دانستن مخاطب یا لزوم دانستن او بعدم صدور یا بصدور اشتباهی داده پیام از اصل ساز دانسته است خلاف شرع است، زیرا اگر واقعاً داده پیام از اصل ساز صادر نشده باشد و یا اشتباهاً صادر شده باشد در تمام صور معامله باطل است.

و همانگونه که در بند (۱) ایراد قبلی آمده است اگر این ماده به این صورت اصلاح شود که: ماده ۲۰- «ماده (۱۹) شامل مواردی نیست که داده پیام از اصل ساز صادر نشده باشد و یا بطور اشتباه صادر شده باشد» رفع ایراد خواهد شد.

۲- اصلاح به عمل آمده در ماده (۶۴) رافع اشکال نیست و از این جهت ایراد بند (۷) کماکان به قوت خود باقی است زیرا منشأ این ایراد شمول قانون‌های مصوب ۱۳۴۸ و ۱۳۵۲ نسبت به موارد مذکور است و این شمول هنوز هم باقی است.

۳- چون در ماده (۷۷) هیچگونه اصلاحی به عمل نیامده است قهراً ایراد بند (۷) کماکان به قوت خود باقی است.

احمد جنتی

دبیر شورای نگهبان

اصلاحیه نهائی مجلس شورای اسلامی

شماره: ۷۶۴۷۲

تاریخ: ۱۳۸۲/۱۰/۲۱

شورای محترم نگهبان

عطف به نامه شماره ۵۹۰۲/۳۰/۸۲ مورخ ۱۳۸۲/۹/۱۵ و پیرونامه شماره ۶۰۶۵۸۵ مورخ ۱۳۸۲/۸/۲۷، طرح تجارت الکترونیکی که در جلسه علنی روز چهارشنبه مورخ ۱۳۸۲/۱۰/۱۷ مجلس شورای اسلامی با اصلاحاتی به تصویب رسیده است، در اجرای اصل نود و چهارم (۹۴) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران^(۱)

(۱) همین مجموعه، صفحه ۱۲.

جهت بررسی و اظهار نظر آن شورای محترم به پیوست ارسال می گردد.^(۱)

مهدی کروی

رئیس مجلس شورای اسلامی

نظریه نهائی شورای نگهبان

شماره: ۸۲/۳۰/۶۳۵۹

تاریخ: ۱۳۸۲/۱۰/۲۵

ریاست محترم مجلس شورای اسلامی

عطف به نامه های شماره ۷۶۴۷۲ مورخ ۱۳۸۲/۱۰/۲۱ و شماره ۶۰۶۸۵ مورخ ۱۳۸۲/۸/۲۷ و شماره ۱۶/۳۷۴۸۹ مورخ ۱۳۸۲/۵/۲۹ و شماره ۱۰۸۳۷ مورخ ۱۳۸۲/۲/۲۲ و پیرو نامه های شماره ۸۲/۳۰/۵۹۰۶ مورخ ۱۳۸۲/۹/۱۵ و شماره ۸۲/۳۰/۵۷۹۶ مورخ ۱۳۸۲/۹/۴ و شماره ۸۲/۳۰/۴۱۶۰ مورخ ۱۳۸۲/۶/۱۸ و شماره ۸۲/۳۰/۴۰۴۵ مورخ ۱۳۸۲/۶/۶ و شماره ۸۲/۳۰/۳۱۶۸ مورخ ۱۳۸۲/۳/۱۲ و شماره ۸۲/۳۰/۳۰۳۴ مورخ ۱۳۸۲/۲/۳۱؛ «طرح تجارت الکترونیکی»^(۲) که با اصلاحاتی در جلسه مورخ هفدهم دی ماه یک هزار و سیصد و هشتاد و دو به تصویب مجلس شورای اسلامی رسیده است در جلسه مورخ ۱۳۸۲/۱۰/۲۴ شورای نگهبان مطرح شد که با توجه به اصلاحات به عمل آمده مغایر با موازین شرع و قانون اساسی شناخته نشد.

احمد جنتی

دبیر شورای نگهبان

(۱) در این مصوبه جهت تأمین نظر شورای نگهبان اصلاحات زیر به عمل آمد:

- ماده (۲۰) به این شرح اصلاح شد:

«ماده ۲۰- ماده (۱۹) این قانون شامل مواردی نیست که پیام از اصل ساز صادر نشده باشد و یا به طور اشتباه صادر شده باشد».

- در انتهای ماده (۶۴) پس از کلمه «امور مذکور» عبارت «در آن دو قانون موافق مصوبات مجلس شورای اسلامی باشد» اضافه گردید.

- در سطر پنجم ماده (۷۷) پس از کلمه «امور مذکور» عبارت «طبق مصوبات مجلس شورای اسلامی مجاز شمرده شود، در صورتی که» جایگزین عبارت «متضمن موارد خلاف قانون نباشد»، گردید.

(۲) ر.ک به روزنامه رسمی شماره ۱۷۱۶۷ مورخ ۱۳۸۲/۱۱/۱۱.

اصلاحیه نهائی مجلس شورای اسلامی در خصوص طرح اصلاح قانون تشکیلات،
وظایف و اختیارات شوراهای اسلامی کشور و انتخاب شهرداران مصوب ۱۳۷۵^(۱)

شماره: ۴۷۱۱۵

تاریخ: ۱۳۸۲/۷/۹

شورای محترم نگهبان

عطف به نامه شماره ۸۱/۳۰/۲۵۰۵ مورخ ۱۳۸۱/۱۱/۲۷ و پیرو نامه شماره
۳۰۲۱۶ مورخ ۱۳۸۱/۱۱/۷، طرح اصلاح قانون تشکیلات، وظایف و انتخابات
شوراهای اسلامی کشور و انتخاب شهرداران مصوب ۱۳۷۵ که در جلسه علنی روز
یکشنبه مورخ ۱۳۸۲/۷/۶ مجلس شورای اسلامی با اصلاحاتی به تصویب رسیده
است، در اجرای اصل نود و چهارم (۹۴) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران^(۲)
جهت بررسی و اظهار نظر آن شورای محترم به پیوست ارسال می گردد.^(۳)

مهدی کروی

رئیس مجلس شورای اسلامی

نظریه نهائی شورای نگهبان

شماره ۸۲/۳۰/۴۴۵۲

تاریخ: ۱۳۸۲/۷/۱۹

ریاست محترم مجلس شورای اسلامی

عطف به نامه شماره ۴۷۱۱۵ مورخ ۱۳۸۲/۷/۹ و شماره ۳۰۲۱۶ مورخ
۱۳۸۱/۱۱/۷ و شماره ۲۴۰۲۰ مورخ ۱۳۸۱/۱۰/۸ و شماره ۲۴۰۸ - ق مورخ
۱۳۸۱/۸/۲۹ و شماره ۲۳۵۴ - ق مورخ ۱۳۸۱/۷/۲۴ و پیرو نامه های شماره
۸۱/۳۰/۲۵۰۵ مورخ ۱۳۸۱/۱۱/۲۷ و شماره ۸۱/۳۰/۲۴۴۴ مورخ ۱۳۸۱/۱۱/۱۷ و

(۱) جهت اطلاع از روند تصویب طرح مذکور به صفحات ۹۰ تا ۱۵۴ جلد ششم مجموعه نظریات شورای نگهبان
(دوره ششم - سال سوم) مراجعه نمایند.

(۲) همین مجموعه، صفحه ۱۲.

(۳) در این اصلاحیه جهت تأمین نظر شورای نگهبان ماده (۹۶) موضوع ماده (۵۸) مصوبه حذف گردید.

شماره ۸۱/۳۰/۲۲۵۱ مورخ ۱۳۸۱/۱۰/۲۳ و شماره ۸۱/۳۰/۲۲۲۳ مورخ ۸۱/۳۰/۱۹۴۶ و شماره ۸۱/۳۰/۲۰۲۲ مورخ ۱۳۸۱/۹/۱۹ و شماره ۸۱/۳۰/۱۹۴۶ و شماره ۸۱/۳۰/۱۹۴۶ مورخ ۱۳۸۱/۹/۵ و شماره ۸۱/۳۰/۱۸۲۰ مورخ ۱۳۸۱/۸/۱۵ و شماره ۸۱/۳۰/۱۲۳۶ مورخ ۱۳۸۱/۸/۴؛ «طرح اصلاح قانون تشکیلات، وظایف و انتخابات شوراهای اسلامی کشور و انتخاب شهرداران مصوب ۱۳۷۵^(۱)» که با اصلاحاتی در جلسه مورخ ششم مهرماه یکهزار و سیصد و هشتاد و دو به تصویب مجلس شورای اسلامی رسیده است در جلسه مورخ ۱۳۸۲/۷/۱۶ شورای نگهبان مطرح شد که با توجه به اصلاحات به عمل آمده مغایر با موازین شرع و قانون اساسی شناخته نشد.

احمد جنتی

دبیر شورای نگهبان

(۱) رک به روزنامه رسمی شماره ۱۷۰۹۲ مورخ ۱۳۸۲/۸/۱۰.

اصلاحیه (مرحله اول) مجلس شورای اسلامی در خصوص لایحه وظایف و اختیارات وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات^(۱)

شماره: ۵۱۷۸۰

تاریخ: ۱۳۸۲/۰۷/۲۷

شورای محترم نگهبان

عطف به نامه شماره ۲۹۷۲/۳۰/۸۲ مورخ ۱۳۸۲/۲/۲۲ و پیرونامه شماره ۵۱۸۲ مورخ ۱۳۸۲/۲/۱، لایحه شماره ۲۳۸۸۶/۲۴۸۱۵ مورخ ۱۳۸۰/۵/۲۱ دولت در خصوص وظایف و اختیارات و تغییر نام وزارت پست و تلگراف و تلفن که در جلسه علنی روز چهارشنبه مورخ ۱۳۸۲/۷/۲۳ مجلس شورای اسلامی با اصلاحاتی در عنوان و متن به تصویب رسیده است، در اجرای اصل نود و چهارم (۹۴) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران^(۲) جهت بررسی و اظهارنظر آن شورای محترم به پیوست ارسال می‌گردد.

مهدی کروبی

رئیس مجلس شورای اسلامی

متن لایحه

ماده ۱- نظر به تحول چشمگیر علوم و فنون مرتبط با صنایع الکترونیک، مخابرات، ارتباطات رادیویی و رایانه‌ای و نقش مهم و مؤثر خدمات پستی، مخابراتی، پست بانک و سنجش از راه دور، در امور فرهنگی و اقتصادی، تعمیق علایق و پیوستگی بین جوامع انسانی، تحول نظام اداری، کاهش مسافرت‌های غیرضرور، حفظ محیط زیست و تشخیص منابع زمینی، هواشناسی، اقیانوس‌شناسی در برنامه‌ریزی توسعه و لزوم تدوین و تعیین وظایف و اختیارات قانونی برای دستگاه متولی نظارت بر عرضه خدمات مذکور و هماهنگ کردن نام و عنوان این دستگاه، متناسب با ضرورتها و نیازهای زمان، قانون

(۱) جهت اطلاع از روند تصویب لایحه مذکور به صفحات ۲۵۱ تا ۲۶۳ جلد ششم مجموعه نظریات شورای نگهبان

(دوره ششم - سال سوم) مراجعه نمایند.

(۲) همین مجموعه، صفحه ۱۲.

تغییر نام وزارت پست و تلگراف و تلفن و تعیین وظایف و اختیارات و تجدید تشکیلات آن در چارچوب سیاست‌های کلی نظام به شرح مواد آتی تدوین می‌شود.

ماده ۲- به منظور اعمال حاکمیت بر طیف فرکانس و حفاظت از حقوق رادیویی کشور در سطح منطقه و بین‌الملل و تمرکز امور سیاستگذاری، تدوین ضوابط و استانداردها و نظارت بر حسن اجرای آنها در بخش‌های مختلف ارتباطات پستی و مخابراتی نظیر خدمات جدید و متعارف پستی، مخابراتی، ارتباطات فضائی، ارتباطات رادیویی، انتقال داده‌ها، انتقال صدا و تصویر، سنجش از راه دور، ارتباطات رایانه‌ای و ایجاد بستر مناسب برای ارتباطات و آمایش و پردازش اطلاعات و روش‌های دور سنجی و پشتیبانی آنها و همچنین سیاستگذاری در زمینه توسعه امکانات و خدمات ارتباطی مذکور، هماهنگ با آخرین پیشرفت‌های علمی، تجربی و فناوری اطلاعات در جهان، در چارچوب سیاست‌های کلی نظام به موجب این قانون نام وزارت پست و تلگراف و تلفن به «وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات» تغییر می‌یابد و کلیه وظایف، اختیارات و مسئولیتهای وزیر و وزارت پست و تلگراف و تلفن به وزیر و وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات تفویض می‌گردد.

ماده ۳- وظایف و اختیارات وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات:

الف - تدوین سیاستها و ضوابط کلی در زمینه توسعه ارتباطات و فناوری اطلاعات در چارچوب سیاست‌های کلی نظام.

ب - سیاستگذاری و برنامه‌ریزی کلان و هدایت و نظارت بر شبکه‌های پستی، پست بانک و مخابراتی و فناوری اطلاعات کشور در چارچوب سیاست‌های کلی نظام

ج - ایجاد، نگهداری، بهره‌برداری و توسعه شبکه‌های مادر پستی و مخابراتی کشور.

د - تنظیم، مدیریت و کنترل فضای فرکانسی کشور و تدوین مقررات و تصویب ضوابط و جداول و معیارهای استفاده بهینه از فرکانس و مدارهای ماهواره‌ای و نظارت و حاکمیت بر طیف و جدول ملی فرکانس کشور.

ه - زمینه‌سازی برای مشارکت بخش تعاونی، خصوصی در طراحی، مهندسی نصب و راه‌اندازی و نگهداری و بهره‌برداری شبکه‌های پستی و مخابراتی کشور و ایجاد و بهره‌برداری شبکه‌های غیر مادر.

و - نظارت کلان بر فعالیت‌های بخش غیردولتی در امور مربوط به مخابرات، پست،

پست بانک، خدمات هوائی پیام و فناوری اطلاعات در چارچوب قوانین و مقررات و با رعایت اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی^(۱) جمهوری اسلامی ایران.

ز - صدور مجوز تأسیس و بهره‌برداری واحدهای ارائه خدمات پستی و مخابراتی و فناوری اطلاعات در سطح کشور در چارچوب قوانین و مقررات و با رعایت اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران.

ح - طراحی و تدوین نظام ملی فناوری اطلاعات کشور.

ط - توسعه و ترویج ارتباطات و فناوری اطلاعات در کشور و تأمین زیرساخت‌های مورد نیاز آن به منظور دسترسی آحاد مردم به خدمات پایه ذی‌ربط.

ی - حمایت از تحقیق و توسعه برای استفاده وسیع‌تر فناوری جدید در زمینه فناوری اطلاعات و اشاعه فرهنگ کاربردی آنها.

ک - تدوین و پیشنهاد استانداردهای ملی مربوط به ارتباطات و فناوری اطلاعات در کشور به مراجع ذی‌ربط.

ل - اعمال استانداردها، ضوابط و نظام‌های کنترل کیفی و تأیید نمونه تجهیزات (Type Approval) در ارائه خدمات و توسعه و بهره‌برداری از شبکه‌های مخابراتی، پستی و فناوری اطلاعات در کشور.

م - فراهم نمودن زمینه مشارکت بخش غیردولتی در توسعه ارتباطات و فناوری اطلاعات.

ن - تدوین ضوابط حل اختلاف و تعیین اسناد مورد قبول محاکم قضایی در اختلافات و

(۱) اصل چهل و چهارم: نظام اقتصادی جمهوری اسلامی ایران بر پایه سه بخش دولتی، تعاونی و خصوصی با برنامه‌ریزی منظم و صحیح استوار است.

بخش دولتی شامل کلیه صنایع بزرگ، صنایع مادر، بازرگانی خارجی، معادن بزرگ، بانکداری، بیمه، تأمین نیرو، سدها و شبکه‌های بزرگ آبرسانی، رادیو و تلویزیون، پست و تلگراف و تلفن، هواپیمایی، کشتیرانی، راه و راه‌آهن و مانند اینها است که به صورت مالکیت عمومی و در اختیار دولت است.

بخش تعاونی شامل شرکتها و مؤسسات تعاونی و تولید و توزیع است که در شهر و روستا بر طبق ضوابط اسلامی تشکیل می‌شود.

بخش خصوصی شامل آن قسمت از کشاورزی، دامداری، صنعت، تجارت و خدمات می‌شود که مکمل فعالیتهای اقتصادی دولتی و تعاونی است.

مالکیت در این سه بخش تا جایی که با اصول دیگر این فصل مطابق باشد و از محدوده قوانین اسلام خارج نشود و موجب رشد و توسعه اقتصادی کشور گردد و مابه زیان جامعه نشود مورد حمایت قانون جمهوری اسلامی است.

تفصیل ضوابط و قلمرو و شرائط هر سه بخش را قانون معین می‌کند.

تخلفات مربوط به ارتباطات و فناوری اطلاعات و ارائه به دولت جهت طی مراحل قانونی.

س - عضویت در اتحادیه‌ها و مجامع بین‌المللی ارتباطی و فناوری اطلاعات به نمایندگی از سوی دولت و اهتمام به انجام تعهدات و قراردادهای بین‌المللی و دو جانبه پستی و پست بانک و مخابراتی و فناوری اطلاعات.

ع - تصویب سیاستها و هدایت امور مربوط به طرح و چاپ و انتشار تمبر و اوراق بهادار پستی و صدور اجازه ورود و استفاده و ساخت ماشین‌های نقش تمبر و اعمال نظارت بر کلیه امور مربوط به آن.

ف - حفاظت و حراست و عدم ضبط و افشای انواع مراسلات و امانات پستی و همچنین مکالمات تلفنی و مبادلات شبکه اطلاع رسانی و اطلاعات مربوط به اشخاص حقیقی و حقوقی طبق قانون.

ماده ۴ - به منظور سیاستگذاری و تدوین راهبردهای ملی در قلمرو فناوری اطلاعات، تدوین برنامه‌های میان مدت و بلندمدت برای توسعه پژوهش‌های بنیادی و کاربردی در قلمرو فناوری اطلاعات و همچنین گسترش کاربری فناوری اطلاعات و ارتباطات در کشور و برنامه‌های توسعه بخش‌های مختلف، شورای عالی فناوری اطلاعات با استفاده از امکانات و نیروی انسانی دفتر مدیریت و تجهیز منابع اطلاعات وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات و در چارچوب سیاست‌های کلی نظام تشکیل می‌گردد. تصمیمات شورا با رعایت سیاست‌های کلی نظام در چارچوب قوانین و مقررات پس از تأیید رئیس جمهور توسط وزیر ارتباطات و فناوری اطلاعات ابلاغ می‌گردد و مسئولیت و نظارت بر حسن اجرای آن به عهده وی خواهد بود.

الف - ریاست شورای عالی با رئیس جمهور بوده و در غیاب ایشان، معاون اول وی این وظیفه را به عهده خواهد داشت.

ب - دبیرخانه شورای عالی در وزارت ارتباطات و فناوری با استفاده از امکانات و نیروی انسانی دفتر مدیریت و تجهیز منابع اطلاعات وزارت مذکور تشکیل و دبیر آن به پیشنهاد وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات و با حکم ریاست جمهور منصوب می‌شود.

ج - اساسنامه شورای عالی توسط وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات و با هماهنگی سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور تهیه و به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

د- سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور موظف است تشکیلات لازم متناسب با اهداف و وظایف این شورای عالی را با هماهنگی دبیرخانه شورای عالی تهیه و تصویب نموده و برای اعتبارات مربوط، ردیف مستقل در نظر بگیرد.

ه- وظایف شورای عالی فناوری اطلاعات به شرح ذیل می‌باشد:

- ۱- تدوین اهداف کلان و راهبردی توسعه فناوری اطلاعات در کشور.
- ۲- سیاستگذاری و تدوین راهبردهای لازم برای گسترش بکارگیری فناوری اطلاعات در زمینه‌های مختلف اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی.
- ۳- تمهید و تدوین نظام جامع فناوری اطلاعات و تعیین وظایف بخش‌های مختلف کشور در نظام جامع مذکور.

۴- تدوین مقررات و آئین‌نامه‌ها و ضوابط لازم برای قلمرو فناوری اطلاعات.

۵- تدوین برنامه‌های کلان پژوهش در جهت توسعه فناوری اطلاعات در کشور.

۶- تدوین برنامه‌های همکاری‌های ارتباطات بین‌المللی در قلمرو فناوری اطلاعات.

تبصره - کلیه موارد موضوع این بند پس از طی مراحل قانونی لازم‌الاجراست.

ماده ۵- کمیسیون تنظیم مقررات ارتباطات با استفاده از امکانات و نیروی انسانی سازمان

موضوع ماده (۷) این قانون با اختیارات و وظایف ذیل تشکیل می‌گردد:

الف - اصلاح و تجدید ساختار بخش‌های ارتباطی کشور.

ب - مدیریت آزادسازی و خصوصی سازی در بخش ارتباطی کشور با بهره‌گیری از سرمایه‌های داخلی و خارجی.

ج - تعیین سیاست نرخ‌گذاری بر کلیه خدمات در بخش‌های مختلف ارتباطات و فناوری اطلاعات و تصویب جداول تعرفه‌ها و نرخ‌های کلیه خدمات ارتباطی در چارچوب قوانین و مقررات کشور.

د - تدوین و اعمال مقررات ارتباطی کشور و نظارت بر حسن اجرای آن.

ه - سیاستگذاری در خصوص صدور مجوز فرکانس و تعیین و دریافت حق‌الامتياز صدور مجوز در چارچوب قوانین و مقررات کشور.

و - تحقق اهداف مورد نظر در بخش ارتباطات رادیویی و رادیوآماتوری.

ماده ۶- کمیسیون تنظیم مقررات ارتباطات از افراد زیر با استفاده از امکانات معاونت امور مخابراتی و اداره کل ارتباطات رادیویی تشکیل می‌گردد:

الف - وزیر ارتباطات و فناوری اطلاعات (رئیس).

ب - معاون وزیر و رئیس سازمان تنظیم مقررات و ارتباطات رادیویی (دبیر).

ج - نماینده سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور.

د - نماینده وزارت امور اقتصادی و دارایی.

ه - سه نفر صاحب نظر مرتبط در امور ارتباطات و فناوری اطلاعات با پیشنهاد وزیر ارتباطات و فناوری اطلاعات و تصویب هیأت وزیران.

تبصره - آیین‌نامه اجرائی مربوط به وظایف و طرز کار کمیسیون ظرف مدت سه ماه پس از تصویب این قانون به وسیله وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات تهیه و پس از تصویب هیأت وزیران به موقع اجراء گذارده خواهد شد.

ماده ۷- در جهت اجرای مصوبات کمیسیون تنظیم مقررات ارتباطات و تحقق اهداف مورد نظر در بخش ارتباطات رادیویی و ایفای وظایف، سازمان تنظیم مقررات و ارتباطات رادیویی وابسته به وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات از تجميع معاونت امور مخابراتی وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات و اداره کل ارتباطات رادیویی با استفاده از امکانات و نیروی انسانی موجود تأسیس می‌شود و رئیس سازمان معاون وزیر خواهد بود.

تبصره ۱- دبیرخانه کمیسیون در سازمان تنظیم مقررات و ارتباطات رادیویی با استفاده از نیروی انسانی و امکانات سازمان مذکور تشکیل می‌گردد. دبیرخانه دارای ردیف خاص اعتباری در بودجه سالانه کشور خواهد بود و تشکیلات آن با پیشنهاد وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات و تأیید سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور ظرف مدت سه ماه پس از تصویب این قانون تهیه و اعلام خواهد شد.

تبصره ۲- سازمان مذکور که وظایف و اختیارات حاکمیتی، نظارتی و اجرائی وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات را در بخش تنظیم مقررات ارتباطی و ارتباطات رادیویی ایفاء خواهد کرد دارای شخصیت حقوقی و استقلال مالی است و اعتبارات جاری و عمرانی مورد نیاز آن همه ساله از محل وجوه و اعتبارات عمومی زیر ردیف بودجه وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات در لایحه بودجه سالانه کل کشور پیش‌بینی و تأمین خواهد شد.

تبصره ۳- اساسنامه سازمان مذکور حداکثر ظرف مدت شش ماه توسط وزارت ارتباطات

و فناوری اطلاعات تهیه و به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

ماده ۸- به منظور استفاده از فناوری‌های فضائی و استفاده صلح‌آمیز از فضای ماورای جو و حفظ منافع ملی و بهره‌برداری منسجم از علوم و فناوری فضائی در جهت توسعه اقتصادی، فرهنگی، علمی و فناوری کشور، شورای عالی فضائی با ریاست رئیس جمهوری و با استفاده از امکانات و نیروی انسانی سازمان موضوع ماده (۹) این قانون تشکیل می‌گردد. مصوبات شورا با رعایت سیاست‌های کلی نظام در چارچوب قوانین و مقررات پس از تأیید رئیس جمهوری توسط وزیر ارتباطات و فناوری اطلاعات ابلاغ می‌گردد و مسئولیت نظارت بر حسن اجرای آن به عهده وی خواهد بود. وظایف و اختیارات شورای عالی فضائی به شرح زیر خواهد بود:

الف - سیاستگذاری برای استفاده از فناوری‌های فضائی در بخش‌های امنیتی و استفاده صلح‌آمیز از فضای ماورای جو، در چارچوب سیاست‌های کلی نظام و رعایت قوانین و مقررات کشور.

ب - سیاستگذاری ساخت و پرتاب و استفاده ماهواره‌های ملی تحقیقاتی در چارچوب سیاست‌های کلی نظام و رعایت قوانین و مقررات کشور.

ج - ایجاد هماهنگی لازم میان کلیه دستگاه‌های ذی‌ربط.

د - ارائه پیشنهاد و تدوین برنامه‌های بلند مدت و میان مدت مربوط به امور فضائی دستگاهها و سازمان‌های دولتی و غیردولتی برای طی مراحل قانونی.

ه - تصویب برنامه‌های بلندمدت و میان مدت در بخش فضائی کشور.

و - هدایت و حمایت از فعالیت‌های بخش خصوصی و تعاونی در امر استفاده بهینه از فضا.

ز - ارائه پیشنهاد در خصوص خط‌مشی همکاری‌های منطقه‌ای و بین‌المللی در مسائل فضائی و تعیین مواضع دولت جمهوری اسلامی ایران در مجامع یاد شده به هیأت وزیران جهت طی مراحل قانونی و در چارچوب سیاست‌های کلی نظام.

تبصره ۱- ترکیب اعضای شورای عالی و آئین‌نامه آن ظرف مدت شش ماه پس از تصویب این قانون از طرف وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات تهیه و به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

تبصره ۲- دبیرخانه شورای عالی در سازمان فضائی ایران با استفاده از امکانات و نیروی

انسانی مرکز سنجش از راه دور ایران و وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات و اداره کل طرح و مهندسی و نصب ارتباطات ماهواره‌ای شرکت مخابرات ایران و اداره کل نگهداری ارتباطات ماهواره‌ای شرکت مخابرات ایران تشکیل و رئیس سازمان فضائی ایران دبیر شورای عالی خواهد بود.

ماده ۹- به منظور انجام مصوبات شورای عالی فضائی کشور و امور مطالعاتی و پژوهشی و طراحی و مهندسی و اجرا در زمینه فناوری‌های خدمات فضائی و سنجش از راه دور و تقویت شبکه‌های ارتباطی و فناوری فضائی در داخل و خارج از کشور و تجمیع فعالیت‌های حاکمیتی مرکز سنجش از راه دور ایران و وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات و با استفاده از امکانات و نیروی انسانی اداره کل طرح و مهندسی و نصب ارتباطات ماهواره‌ای شرکت مخابرات ایران و اداره کل نگهداری ارتباطات ماهواره‌ای شرکت مخابرات ایران، سازمان فضائی ایران وابسته به وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات تشکیل می‌گردد.

سازمان مذکور دارای شخصیت حقوقی و استقلال مالی است و برابر اساسنامه خود اداره خواهد شد و موارد پیش بینی نشده تابع قانون تجارت خواهد بود و رئیس سازمان معاون وزیر خواهد بود.

اساسنامه سازمان مذکور ظرف مدت شش ماه توسط وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات تهیه و به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

ماده ۱۰- هر کس به تمام یا قسمتی از امکانات، تأسیسات، تجهیزات و دستگاه‌های ارتباطی مربوط به شبکه‌های عمومی پست، پست بانک، خدمات هوائی (پیام)، مخابرات، اطلاع رسانی، مایکروویو، مراکز فرکانسی، خطوط انتقال مخابرات (کابل‌های هوائی یا زمینی یا نوری) و تجهیزات ماهواره‌ای و سنجش از راه دور اعم از دولتی و غیردولتی که حسب استانداردهای لازم احداث شده است به هر نحوی صدمه وارد نماید، به جبران خسارت وارده به تأسیسات و تجهیزات مذکور ملزم می‌گردد.

ماده ۱۱- به منظور صیانت از منابع ملی، نیل به عدالت اجتماعی، توسعه ارتباطات به نقاط غیربرخوردار، بالابردن بازده ملی و بازده بخش، شفاف‌سازی اقتصادی و بهبود رفاه اجتماعی، وزیر ارتباطات و فناوری اطلاعات می‌تواند موارد زیر را به اجراء گذارد:

الف - جابجائی اعتبار و درآمد بین شرکت‌های مخابرات استانی و شرکت مخابرات

ایران به یکدیگر در جهت کمک به استان‌های غیربرخوردار با تأیید وزیر ارتباطات و فناوری اطلاعات در چارچوب سهم دولت.

ب - وجوه سرمایه‌گذاری شده در طرح‌های مصوب شرکت‌های مخابراتی (استانی و ایران) و پستی و دیگر مؤسسات، سازمانها و شرکت‌های وابسته به وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات و طرح‌های عمرانی وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات از محل درآمدها و منابع داخلی خود آنها و یا از محل منابع داخلی شرکت‌های مخابراتی به عنوان افزایش سرمایه دولت و یا شرکت مخابرات ایران (حسب مورد) منظور می‌گردد و مشمول ماده (۳۲) قانون برنامه و بودجه ۱۳۵۱/۱۲/۵ نمی‌باشد.

ماده ۱۲- شرکتها و سازمانها و مراکز تابعه و وابسته به وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات موظفند در موقع تهیه و تنظیم بودجه سالانه شرکت یا سازمان و یا مرکز حداقل دودرصد (۲٪) از بودجه خود را جهت فعالیت‌های تحقیقاتی و توسعه فناوری‌های نوین در زمینه ارتباطات اطلاعات، در فصل تحقیقات پیش‌بینی و به دولت جهت درج در لایحه بودجه سالانه کل کشور ارائه نمایند.

ماده ۱۳- شرح وظایف تفصیلی وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات حداکثر ظرف شش ماه پس از تصویب این قانون بر اساس مفاد این قانون و بندهای لازم‌الرعايه مندرج در ماده (۲) قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران^(۱) و با جهت‌گیری واگذاری وظایف اجرائی به بخش غیردولتی، حذف وظایف تکراری و غیرضروری و انتقال وظایف قابل واگذاری به دیگر وزارتخانه‌ها توسط وزارتخانه و سازمان ذی‌ربط به تفکیک وظایف ملی و استانی (واحد ستادی و واحد استانی) تنظیم و پس از تأیید سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور در حدود مقررات و با رعایت اصل یکصد و سی و سوم (۱۳۳) (۲) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

ماده ۱۴- این قانون از زمان تصویب لازم‌الاجراء است و کلیه قوانین و مقررات مغایر با این

(۱) ر.ک به مجموعه قوانین پنجمین دوره مجلس شورای اسلامی، جلد سوم صفحه ۱۵۶۹.

(۲) اصل یکصد و سی و سوم: وزراء توسط رئیس جمهور تعیین و برای گرفتن رأی اعتماد به مجلس معرفی می‌شوند با تغییر مجلس، گرفتن رأی اعتماد جدید برای وزراء لازم نیست. تعداد وزیران و حدود اختیارات هریک از آنان را قانون معین می‌کند.

قانون لغو می‌گردد. تصویب این قانون نافذ و وظایف قانونی موجود سازمان صدا و سیمای جمهوری اسلامی ایران و نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران نخواهد بود.

نظریه (مرحله دوم) شورای نگهبان

شماره: ۸۲/۳۰/۵۰۲۹

تاریخ: ۱۳۸۲/۸/۱۱

ریاست محترم مجلس شورای اسلامی

عطف به نامه‌های شماره ۵۱۷۸۰ مورخ ۱۳۸۲/۷/۲۷ و شماره ۵۱۸۲ مورخ ۱۳۸۲/۲/۱ و پیرونامه‌های شماره ۴۵۸۵/۸۲/۳۰ مورخ ۱۳۸۲/۸/۴^(۱) و شماره ۲۹۷۲/۸۲/۳۰ مورخ ۱۳۸۲/۲/۲۲ و شماره ۲۸۸۱/۸۲/۳۰ مورخ ۱۳۸۲/۲/۹؛ «لایحه وظایف و اختیارات وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات» که با اصلاحاتی در جلسه مورخ بیست و سوم مهرماه یکهزار و سیصد و هشتاد و دو به تصویب مجلس شورای اسلامی رسیده است در جلسه مورخ ۱۳۸۲/۸/۷ شورای نگهبان مطرح شد که نظر شورا به شرح زیر اعلام می‌گردد:

«ایراد بندهای (۱)، (۹) و (۱۱) کماکان به قوت خود باقی است و ایراد بند (۲) نسبت به بند «د» ماده (۵) و تبصره (۱) ماده (۸) و ایراد بند (۵) در خصوص بند «ه» ماده (۳) و بند «ب» ماده (۵) و ایراد بند (۷) نسبت به بند «الف» ماده (۱۱) کماکان به قوت خود باقی است.»

احمد جنتی

دبیر شورای نگهبان

اصلاحیه نهائی مجلس شورای اسلامی

شماره: ۶۷۲۱۴

تاریخ: ۱۳۸۲/۹/۱۹

شورای محترم نگهبان

عطف به نامه شماره ۵۰۲۹/۸۲/۳۰ مورخ ۱۳۸۲/۸/۱۱ و پیرونامه شماره ۵۱۷۸۰

(۱) تقاضای استمهال بر اساس اصل نود و پنجم قانون اساسی (همین مجموعه، صفحه ۲).

مورخ ۱۳۸۲/۷/۲۷، لایحه وظایف و اختیارات وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات که در جلسه علنی روز چهارشنبه مورخ ۱۳۸۲/۹/۱۹ مجلس شورای اسلامی با اصلاحاتی به تصویب رسیده است، در اجرای اصل نود و چهارم (۹۴) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران^(۱) جهت بررسی و اظهار نظر آن شورای محترم به پیوست ارسال می‌گردد.^(۲)

مهدی کروی

رئیس مجلس شورای اسلامی

(۱) همین مجموعه، صفحه ۱۲.

(۲) در این مصوبه جهت تأمین نظر شورای نگهبان موارد زیر مورد اصلاح قرار گرفت:

- در سطر پنجم و ششم ماده (۱) عبارت «قانون وظایف و اختیارات وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات» جایگزین عبارت «قانون تغییر نام وزارت پست و تلگراف و تلفن و تعیین وظایف و اختیارات و تجدید تشکیلات آن» گردید.
- متن زیر جایگزین متن قبلی بند (ه) ماده (۳) گردید:

«ه- به منظور تحقق حاکمیت دولت، ایجاد و حفظ شبکه‌های مادر مخابراتی، تنظیم فضای فرکانسی کشور و تضمین استمرار ارائه خدمات پستی و مخابراتی به عهده دولت خواهد بود. به منظور جلوگیری از ضرر و زیان جامعه و تحقق رشد و توسعه اقتصادی کشور، بخش غیردولتی در قلمرو شبکه‌های غیرمادر بخش مخابرات شبکه‌های مستقل و موازی پستی و مخابراتی، با رعایت اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران و حسب مجوز هیأت وزیران اجازه فعالیت خواهند داشت.

- متن زیر جایگزین متن قبلی بند (ب) ماده (۵) گردید:

«ب- به منظور جلوگیری از ضرر و زیان جامعه و تحقق رشد و توسعه اقتصادی کشور، بخش غیردولتی، در قلمرو شبکه‌های غیرمادر بخش مخابرات، شبکه‌های مستقل و موازی پستی و مخابراتی با رعایت اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران و حسب مجوز هیأت وزیران اجازه فعالیت خواهند داشت.
- بند (د) ماده (۵) به این شرح اصلاح گردید:

«د- تدوین مقررات ارتباطی کشور در چارچوب قوانین و مقررات کشور و اعمال نظارت بر حسن اجرای آن.

- تبصره (۱) قبلی ماده (۸) حذف و عبارت زیر جایگزین آن گردید:

«تبصره ۱- اساسنامه شورای عالی فضای متوسط وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات و با هماهنگی سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور تهیه و به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

- متن زیر جایگزین متن قبلی بند «الف» ماده (۱۱) گردید:

«الف- جایجایی اعتبار و درآمد بین شرکتهای مخابراتی استانی و شرکت مخابرات ایران و کمک به استانیهای غیربرخوردار با تأیید وزیر ارتباطات و فناوری اطلاعات در چارچوب سهم دولت و بر طبق ماده (۱۹) اساسنامه شرکتهای مخابرات استانی و بند (الف) ماده (۱۲۵) قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران عمل می‌گردد.

- عبارت «تصویب این قانون... نخواهد بود» از انتهای ماده (۱۴) حذف و عبارت زیر جایگزین آن گردید:

«اختیارات و وظایف مربوط به این وزارت مندرج در این قانون شامل محدوده وظایف و اختیارات سازمان صدا و سیما و نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران نمی‌شود و قوانین و مقررات مربوط به آنان به قوت خود باقی است.»

نظریه نهائی شورای نگهبان

شماره: ۸۲/۳۰/۵۹۶۵

تاریخ: ۱۳۸۲/۹/۲۰

ریاست محترم مجلس شورای اسلامی

عطف به نامه‌های شماره ۶۷۲۱۴ مورخ ۱۳۸۲/۹/۱۹ و شماره ۵۱۷۸۰ مورخ ۸۲/۳۰/۵۰۲۹ و پیرونامه‌های شماره ۱۳۸۲/۲/۱ مورخ ۱۳۸۲/۷/۲۷ و شماره ۵۱۸۲ مورخ ۸۲/۳۰/۴۵۸۵ و شماره ۱۳۸۲/۸/۱۱ مورخ ۸۲/۳۰/۲۹۷۲ و شماره ۸۲/۳۰/۲۸۸۱ مورخ ۱۳۸۲/۲/۹؛ «لایحه وظایف و اختیارات وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات»^(۱) که با اصلاحاتی در جلسه مورخ نوزدهم آذر ماه یکهزار و سیصد و هشتاد و دو به تصویب مجلس شورای اسلامی رسیده است در جلسه مورخ ۱۳۸۲/۹/۱۹ شورای نگهبان مطرح شد که مغایر با موازین شرع و قانون اساسی شناخته نشد.

احمد جنتی

دبیر شورای نگهبان

(۱) ر.ک به روزنامه رسمی شماره ۱۷۱۳۷ مورخ ۱۳۸۲/۱۰/۱۶.

جهت بررسی و اظهار نظر آن شورای محترم به پیوست ارسال می گردد.

مهدی کروی

رئیس مجلس شورای اسلامی

متن طرح

ماده واحده - از تاریخ تصویب این قانون، دولت موظف است نسبت به رفع تصرف کلیه متصرفین اعم از دولتی و غیردولتی از عرصه قلعه تاریخی فلک الافلاک و آزادسازی عرصه آن بر اساس بند (۶) ماده (۳) قانون اساسنامه سازمان میراث فرهنگی کشور مصوب ۱۳۶۷/۲/۱ مجلس شورای اسلامی^(۱) که حدود آن توسط سازمان مذکور تعیین و ابلاغ شده است، در قبال زمین معوض از منابع ملی اقدام و ظرف مدت یک سال به سازمان میراث فرهنگی کشور تحویل نماید.

تبصره ۱- هزینه های ناشی از اجرای این قانون تا سقف سی میلیارد (۳۰/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال از محل اعتبارات ردیف ۵۰۳۰۰۲ تأمین و از طریق سازمان میراث فرهنگی کشور به قیمت کارشناسی برآورد و به اشخاص حقیقی و حقوقی ذی نفع پرداخت می شود.

تبصره ۲- تخلیه و تحویل اراضی و اماکن تحت تصرف نیروهای مسلح از طریق وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح و سایر اماکن از طریق سازمان میراث فرهنگی کشور انجام می گیرد.

نظریه (مرحله دوم) شورای نگهبان

شماره: ۸۲/۳۰/۴۵۷۵

تاریخ: ۱۳۸۲/۸/۱

ریاست محترم مجلس شورای اسلامی

عطف به نامه های شماره ۵۱۷۸۷ مورخ ۱۳۸۲/۷/۲۷ و شماره ۳۷۸۶۸ مورخ ۱۳۸۲/۶/۱ و پیرو نامه های شماره ۴۱۶۳/۸۲/۳۰ مورخ ۱۳۸۲/۶/۱۸ و شماره

(۱) بند (۶) ماده (۳): ثبت آثار ارزشمند منقول و غیرمنقول فرهنگی - تاریخی کشور در فهرست آثار ملی و فهرست های ذی ربط (به نقل از مجموعه قوانین دومین دوره مجلس شورای اسلامی صفحه ۷۹۷).

۴۰۶۷/۳۰/۸۲ مورخ ۱۳۸۲/۶/۹؛ «طرح آزادسازی عرصه قلعه تاریخی فلک الافلاک شهر خرم‌آباد و تحویل آن به سازمان میراث فرهنگی کشور» که با اصلاحاتی در جلسه مورخ بیست و سوم مهر ماه یکهزار و سیصد و هشتاد و دو به تصویب مجلس شورای اسلامی رسیده است در جلسه مورخ ۱۳۸۲/۷/۳۰ شورای نگهبان مطرح شد که نظر شورا به شرح زیر اعلام می‌گردد:

۱- اطلاق ماده واحده شامل موارد عدم رضایت مالک می‌شود از این جهت این ماده خلاف شرع شناخته شد. بعلاوه بند (۶) ماده (۳) قانون اساسنامه سازمان میراث فرهنگی ربطی به حریم عرصه و میزان و حدود آن ندارد.

۲- با توجه به تبدیل حریم قلعه به عرصه آن، موضوع تبصره (۲) منتفی است پس از اصلاح لازم اعلام نظر خواهد شد.

سیدرضا زواره‌ئی

قائم مقام دبیر شورای نگهبان

اصلاحیه نهائی مجلس شورای اسلامی

شماره: ۶۸۲۲۹

تاریخ: ۱۳۸۲/۰۹/۲۴

شورای محترم نگهبان

عطف به نامه شماره ۴۵۷۵/۳۰/۸۲ مورخ ۱۳۸۲/۸/۱ و پیرونامه شماره ۵۱۷۸۷ مورخ ۱۳۸۲/۷/۲۷ طرح آزادسازی عرصه قلعه تاریخی فلک الافلاک شهر خرم‌آباد و تحویل آن به سازمان میراث فرهنگی کشور که در جلسه علنی روز چهارشنبه مورخ ۱۳۸۲/۹/۱۹ مجلس شورای اسلامی با اصلاحاتی به تصویب رسیده است، در اجرای اصل نود و چهارم (۹۴) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران^(۱) جهت بررسی و اظهارنظر آن شورای محترم به پیوست ارسال می‌گردد.

مهدی کروی

رئیس مجلس شورای اسلامی

متن طرح

ماده واحده - از تاریخ تصویب این قانون، دولت موظف است نسبت به رفع تصرف کلیه متصرفین اعم از دولتی و غیردولتی از عرصه قلعه تاریخی فلک الافلاک و آزادسازی عرصه آن بر اساس بند (۶) ماده (۳) اساسنامه سازمان میراث فرهنگی کشور مصوب ۱۳۶۷/۲/۱ مجلس شورای اسلامی که حدود آن توسط سازمان مذکور تعیین و ابلاغ شده است، در قبال زمین معوض از منابع ملی اقدام و ظرف در سطر بالا پس از عبارت «منابع ملی» عبارت «با اخذ رضایت مالکین خصوصی» اضافه گردید.

مدت یک سال به سازمان میراث فرهنگی کشور تحویل نماید.

تبصره ۱- هزینه‌های ناشی از اجرای این قانون تا سقف سی میلیارد (۳۰/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال از محل اعتبارات ردیف ۵۰۳۰۰۲ تأمین و از طریق سازمان میراث فرهنگی کشور به قیمت کارشناسی برآورد و به اشخاص حقیقی و حقوقی ذی نفع پرداخت می‌شود.

تبصره ۲- تخلیه و تحویل اراضی و اماکن تحت تصرف نیروهای مسلح از طریق در سطر بالا پس از عبارت «نیروهای مسلح» عبارت «واقع در عرصه» اضافه گردید.

وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح و سایر اماکن از طریق سازمان میراث فرهنگی کشور انجام می‌گیرد.

نظریه نهائی شورای نگهبان

شماره: ۸۲/۳۰/۶۰۲۸

تاریخ: ۱۳۸۲/۹/۲۶

ریاست محترم مجلس شورای اسلامی

عطف به نامه‌های شماره ۶۸۲۲۹ مورخ ۱۳۸۲/۹/۲۴ و شماره ۵۱۷۸۷ مورخ ۱۳۸۲/۷/۲۷ و شماره ۳۷۸۶۸ مورخ ۱۳۸۲/۶/۱ و پیرونامه‌های شماره ۸۲/۳۰/۴۵۷۵ مورخ ۱۳۸۲/۸/۱ و شماره ۸۲/۳۰/۴۱۶۳ مورخ ۱۳۸۲/۶/۱۸ و شماره ۸۲/۳۰/۴۰۶۷ مورخ ۱۳۸۲/۶/۹؛ «طرح آزادسازی عرصه قلعه تاریخی

فلک الافلاک شهر خرم‌آباد و تحویل آن به سازمان میراث فرهنگی کشور^(۱) که با اصلاحاتی در جلسه مورخ نوزدهم آذر ماه یکهزار و سیصد و هشتاد و دو به تصویب مجلس شورای اسلامی رسیده است در جلسه مورخ ۱۳۸۲/۹/۲۶ شورای نگهبان مطرح شد که مغایر با موازین شرع و قانون اساسی شناخته نشد.

احمد جنتی

دبیر شورای نگهبان

مغایرت و مخالفت لایحه یک فوریتی مجازات جرائم نیروهای مسلح با قانون اساسی و موازین شرع

شماره: ۶۱۵۴۳

تاریخ: ۱۳۸۲/۹/۱

شورای محترم نگهبان

لایحه شماره ۲۵۹۸۳/۶۶۳۱۳ مورخ ۱۳۸۱/۱۲/۲۶ دولت در مورد مجازات جرائم نیروهای مسلح که یک فوریت آن در جلسه علنی روز چهارشنبه مورخ ۱۳۸۲/۵/۲۹ تصویب و در جلسه علنی روز سه‌شنبه مورخ ۱۳۸۲/۸/۲۰ مجلس شورای اسلامی با اصلاحاتی به تصویب رسیده است. در اجرای اصل نود و چهارم (۹۴) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران^(۱) برای رسیدگی و اظهارنظر آن شورای محترم به پیوست ارسال می‌گردد.

مهدی کروی

رئیس مجلس شورای اسلامی

متن لایحه^(۲)

فصل اول - مواد عمومی

- ماده ۱- دادگاه‌های نظامی به جرائم مربوط به وظائف خاص نظامی و انتظامی کلیه افراد زیر که در این قانون به اختصار «نظامی» خوانده می‌شوند رسیدگی می‌کنند:
- الف - کارکنان ستاد کل نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران و سازمانهای وابسته.
- ب - کارکنان ارتش جمهوری اسلامی ایران و سازمانهای وابسته.
- ج - کارکنان سپاه پاسداران انقلاب اسلامی ایران و سازمانهای وابسته و اعضای بسیج سپاه پاسداران انقلاب اسلامی.
- د - کارکنان وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح و سازمانهای وابسته.
- ه - کارکنان مشمول قانون نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران.

(۱) همین مجموعه، صفحه ۱۲.

(۲) در این قسمت فقط به مواد مورد ایراد شورای نگهبان اشاره شده است.

و- کارکنان وظیفه از تاریخ شروع خدمت تا پایان آن.

ز- محصلان- موضوع قوانین استخدامی نیروهای مسلح- مراکز آموزش نظامی و انتظامی در داخل و خارج از کشور و نیز مراکز آموزش وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح.

ح- کسانی که به طور موقت در خدمت نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران می باشند اعم از ایرانی و غیرایرانی در مدت مزبور.

.....

ماده ۴- در کلیه مواردی که حداکثر مجازات حبس در این قانون «بیش از دو سال تا پنج سال» است دادگاه می تواند در صورت وجود جهات مخففه، مجازات حبس را تا یک سوم حداقل مجازات قانونی جرم تخفیف دهد و یا به جز مجازات مندرج در فصول دوم، چهارم و نهم این قانون به یکی از مجازات های ذیل متناسب با مجازات اصلی تبدیل نماید:

الف- در مورد کارکنان پایور:

۱- جزای نقدی از ده میلیون (۱۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال تا پنجاه میلیون (۵۰/۰۰۰/۰۰۰).

۲- محرومیت از ترفیع از شش ماه تا دو سال.

۳- تنزیل یک درجه و یا رتبه.

۴- انفصال موقت از شش ماه تا یک سال.

ب- در مورد کارکنان وظیفه:

۱- جزای نقدی از پنج میلیون (۵/۰۰۰/۰۰۰) ریال تا سی میلیون (۳۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال.

۲- اضافه خدمت از سه ماه تا شش ماه.

ماده ۵- در تمام مواردی که حداکثر مجازات حبس در این قانون «بیش از پنج سال» است دادگاه می تواند در صورت وجود جهات مخففه، مجازات حبس را تا یک سوم حداقل مجازات قانونی جرم تخفیف و یا به یکی از مجازات های ذیل متناسب با مجازات اصلی تبدیل نماید:

الف- در مورد کارکنان پایور:

۱- جزای نقدی از سی میلیون (۳۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال تا یکصد میلیون

(۱۰۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال.

۲- محرومیت از ترفیع از دو سال تا چهار سال.

۳- تنزیل یک تا دو درجه و یا رتبه.

۴- انفصال موقت به مدت یک سال.

ب - در مورد کارکنان وظیفه:

۱- جزای نقدی از ده میلیون (۱۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال تا پنجاه میلیون (۵۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال.

۲- اضافه خدمت از شش ماه تا یک سال.

.....

فصل دوم - جرائم علیه امنیت داخلی و خارجی

ماده ۱۷- هر نظامی که با قصد استفاده از تجهیزات و امکانات نیروهای مسلح برنامه براندازی به مفهوم تغییر و نابودی اساس نظام جمهوری اسلامی ایران را طراحی یا بدان اقدام نموده و به این منظور جمعیتی با بیش از سه نفر تشکیل دهد یا اداره نماید به مجازات محارب محکوم می شود و چنانچه اقدام مذکور از مصادیق محاربه شناخته نشود مجازات آن حبس از سه تا ده سال نخواهد بود.

تبصره - مجازات معاونت در تشکیل یا اداره جمعیت موضوع این ماده حداقل مجازات مباشر است و در صورتی که موضوع از مصادیق محاربه باشد معاون به پنج تا ده سال حبس محکوم خواهد شد.

.....

فصل پنجم - گزارش خلاف واقع

ماده ۷۸- هر نظامی به مناسبت انجام وظیفه عمدآگزارشی برخلاف واقع به فرماندهان یا دیگر مقامات مسؤول تقدیم نماید و یا حقایق را کتمان کند و یا با سوءنیت گزارشی با تغییر ماهیت یا به طور ناقص ارائه دهد و یا عمدآ جرائم ارتكابی کارکنان تحت امر خود را به مقامات ذیصلاح گزارش ندهد و یا از گزارش آن جلوگیری نماید یا گزارشها و جرائم را به موقع اعلام نکند به ترتیب زیر محکوم می شود:

الف - چنانچه اعمال فوق موجب شکست جبهه اسلام یا تلفات جانی گردد به مجازات

محارب.

ب - در صورتی که موضوع به امور جنگی یا مسائل امنیت داخلی یا خارجی مرتبط باشد به حبس از دو تا پنج سال.

ج - در سایر موارد به استثناء مواردی که صرفاً تخلف انضباطی محسوب می شود به حبس از سه ماه تا یک سال.

تبصره ۱- چنانچه اعمال مذکور موجب خسارات مالی گردد مرتکب علاوه بر مجازات فوق به جبران خسارات وارده نیز محکوم خواهد شد.

تبصره ۲- هرگاه اعمال مورد اشاره در بندهای (ب) و (ج) این ماده در اثر بی مبالائی و سهل انگاری باشد در صورتی که موجب جنایت بر نفس یا اعضاء شده باشد مرتکب علاوه بر پرداخت دیه به نصف حداقل تا نصف حداکثر مجازات های مزبور محکوم خواهد شد و در غیر این صورت طبق آئین نامه انضباطی عمل می شود.

فصل ششم - تقلب و دسیسه در امور نظام وظیفه و تصدیق نامه های خلاف واقع

ماده ۷۹-

....

ماده ۱۲۵- هر نظامی که با سوء استفاده از لباس، موقعیت یا شغل خود به جبر و قهر، دیگری را اکراه به معامله مال یا حق خود نماید یا بدون حق، بر مال یا حق دیگری مسلط شود، علاوه بر رد عین مال یا معادل نقدی قیمت مال یا حق، به مجازات حبس از یک تا پنج سال محکوم می گردد.

....

نظریه (مرحله اول) شورای نگهبان

شماره: ۸۲/۳۰/۵۹۶۷

تاریخ: ۱۳۸۲/۹/۲۰

ریاست محترم مجلس شورای اسلامی

عطف به نامه شماره ۶۱۵۴۳ مورخ ۱۳۸۲/۹/۱ و پیرو نامه شماره ۸۲/۳۰/۵۸۰۷

مورخ ۱۳۸۲/۹/۸^(۱)؛ «لایحه مجازات جرائم نیروهای مسلح» مصوب جلسه مورخ بیستم آبان ماه یک هزار و سیصد و هشتاد و دو مجلس شورای اسلامی در جلسات شورای نگهبان مطرح شد که نظر شورا به شرح زیر اعلام می‌گردد:

۱- اطلاق بند «ح» ماده (۱) و عبارت «اعضاء پیمانی» در ماده (۷۵) چون شامل افرادی می‌شود که از اعضاء نیروهای مسلح مذکور در اصل ۱۷۲ قانون اساسی^(۲) بحساب نمی‌آیند لذا بند مذکور از این جهت مغایر این اصل قانون اساسی شناخته شد.

۲- نظر به اینکه در ماده (۴) مواردی را از شمول اعمال کیفیات مخففه استثناء کرده و در ماده (۵) که اعمال مجرمانه مذکور در آن مهمتر و دارای مجازات سنگین‌تری است آن موارد را استثناء ننموده است لذا از این جهت تبعیض ناروا و مغایر بند ۹ اصل ۳ قانون اساسی^(۳)

(۱) تقاضای استمهال بر اساس اصل نود و پنجم قانون اساسی (همین مجموعه، صفحه ۲).
(۲) اصل یکصد و هفتاد و دوم: برای رسیدگی به جرائم مربوط به وظایف خاص نظامی یا انتظامی اعضاء ارتش، ژاندارمری، شهربانی و سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، محاکم نظامی مطابق قانون تشکیل می‌گردد ولی به جرائم عمومی آنان یا جرائمی که در مقام ضابط دادگستری مرتکب شوند در محاکم عمومی رسیدگی می‌شود.
دادستانی و دادگاههای نظامی، بخشی از قوه قضائیه کشور و مشمول اصول مربوط به این قوه هستند.
(۳) اصل سوم: دولت جمهوری اسلامی ایران موظف است برای نیل به اهداف مذکور در اصل دوم، همه امکانات خود را برای امور زیر به کار برد:

۱- ایجاد محیط مساعد برای رشد فضائل اخلاقی بر اساس ایمان و تقوا و مبارزه با کلیه مظاهر فساد و تباهی.
۲- بالا بردن سطح آگاهی‌های عمومی در همه زمینه‌ها با استفاده صحیح از مطبوعات و رسانه‌های گروهی و وسایل دیگر.

۳- آموزش و پرورش و تربیت بدنی رایگان برای همه، در تمام سطوح و تسهیل و تعمیم آموزش عالی.
۴- تقویت روح بررسی و تتبع و ابتکار در تمام زمینه‌های علمی، فنی، فرهنگی و اسلامی از طریق تأسیس مراکز تحقیق و تشویق محققان.

۵- طرح کامل استعمار و جلوگیری از نفوذ اجانب.

۶- محو هر گونه استبداد و خودکامگی و انحصارطلبی.

۷- تأمین آزادیهای سیاسی و اجتماعی در حدود قانون.

۸- مشارکت عامه مردم در تعیین سرنوشت سیاسی، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی خویش.

۹- رفع تبعیضات ناروا و ایجاد امکانات عادلانه برای همه، در تمام زمینه‌های مادی و معنوی.

۱۰- ایجاد نظام اداری صحیح و حذف تشکیلات غیرضرور.

۱۱- تقویت کامل بنیه دفاع ملی از طریق آموزش نظامی عمومی برای حفظ استقلال و تمامیت ارضی و نظام اسلامی کشور.

۱۲- پی‌ریزی اقتصاد صحیح و عادلانه بر طبق ضوابط اسلامی جهت ایجاد رفاه و رفع فقر و برطرف ساختن هر نوع محرومیت در زمینه‌های تغذیه و مسکن و کار و بهداشت و تعمیم بیمه.

۱۳- تأمین خودکفایی در علوم و فنون صنعت و کشاورزی و امور نظامی و مانند اینها.

شناخته شد.

۳- در ماده (۱۷) تقیید به قیود ۱- قصد استفاده از تجهیزات و امکانات نیروهای مسلح ۲- جمعیت بیشتر از سه نفر و حذف عضویت و شرکت در این جمعیت، در صورتیکه محارب بودن آنها هم صدق کند، خلاف موازین شرع شناخته شد.

۴- در تبصره ماده (۱۷) منحصر کردن مجازات معاونت در جرم به مجازات‌های منحصر در این تبصره در مواردی که معاون در جرم خود از مصادیق محارب باشد خلاف موازین شرع شناخته شد.

۵- اطلاق تبصره (۲) ماده (۷۸) که حکم به دیه کرده است نسبت به موردی که اعمال مذکور سبب اقوی نباشد خلاف شرع شناخته شد.

۶- در ماده (۱۲۵) تخیر بین رد عین مال و قیمت آن خلاف شرع است و نیز در مورد مالی که مثلی است و شرعاً گیرنده آن موظف است که با نبود آن مثل آن را بدهد رد قیمت خلاف شرع می‌باشد، و باید چنین اصلاح گردد: «علاوه بر رد عین مال در صورت وجوه آن و رد مثل آن در موردی که عین وجود ندارد و رد قیمت آن در صورتی که مثل وجوه ندارد به مجازات حبس از یک سال تا پنج سال محکوم می‌شود».

تذکر: در صدر ماده (۱۰) بعد از عبارت «مذکور در ماده» عبارت «ماده ۸۸» اضافه گردد.

سیدرضا زواره‌ئی

قائم مقام دبیر شورای نگهبان

اصلاحیه نهائی مجلس شورای اسلامی

شماره: ۷۳۰۳۲

تاریخ: ۱۳۸۲/۱۰/۱۰

شورای محترم نگهبان

عطف به نامه شماره ۵۹۶۷/۸۲/۳۰ مورخ ۱۳۸۲/۹/۲۰ و پیرو نامه شماره ۶۱۵۴۳

۱۴- تأمین حقوق همه جانبه افراد از زن و مرد و ایجاد امنیت قضائی عادلانه برای همه و تساوی عموم در برابر قانون.

۱۵- توسعه و تحکیم برادری اسلامی و تعاون عمومی بین همه مردم.

۱۶- تنظیم سیاست خارجی کشور بر اساس معیارهای اسلام، تعهد برادرانه نسبت به همه مسلمانان و حمایت بی دریغ از مستضعفان جهان.

مورخ ۱۳۸۲/۹/۱، لایحه مجازات جرائم نیروهای مسلح که در جلسه علنی روز سه‌شنبه مورخ ۱۳۸۲/۱۰/۹ مجلس شورای اسلامی با اصلاحاتی به تصویب رسیده است، در اجرای اصل نود و چهارم (۹۴) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران^(۱) جهت بررسی و اظهار نظر آن شورای محترم به پیوست ارسال می‌گردد.

مهدی کروی

رئیس مجلس شورای اسلامی

متن لایحه

فصل اول - مواد عمومی

ماده ۱- دادگاه‌های نظامی به جرائم مربوط به وظائف خاص نظامی و انتظامی کلیه افراد زیر که در این قانون به اختصار «نظامی» خوانده می‌شوند رسیدگی می‌کنند:
الف -

ح - کسانی که به طور موقت در خدمت نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران می‌باشند اعم از ایرانی و غیرایرانی در مدت مزبور.

بند (ح) به شرح زیر اصلاح گردید:

ح - کسانی که به طور موقت در خدمت نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران هستند و طبق قوانین استخدامی نیروهای مسلح در مدت مزبور از اعضاء نیروهای مسلح محسوب می‌شوند.

تبصره ۱-

ماده ۲-

ماده ۴- در کلیه مواردی که حداکثر مجازات حبس در این قانون «بیش از دو سال تا پنج سال» است دادگاه می‌تواند در صورت وجود جهات مخففه، مجازات حبس را تا یک سوم حداقل مجازات قانونی جرم تخفیف دهد و یا به جز مجازات مندرج در فصول دوم، چهارم و نهم این قانون به یکی از مجازات‌های ذیل متناسب با مجازات اصلی تبدیل نماید:

در سطر سوم بعد از عبارت «تخفیف دهد و یا» عبارت، «به جز مجازات مندرج در فصول دوم، چهارم و نهم این قانون» حذف گردید.

الف - در مورد کارکنان پایور:

ماده ۵-

فصل دوم - جرائم علیه امنیت داخلی و خارجی

ماده ۱۷- هر نظامی که با قصد استفاده از تجهیزات و امکانات نیروهای مسلح برنامه براندازی به مفهوم تغییر و نابودی اساس نظام جمهوری اسلامی ایران را طراحی یا بدان اقدام نموده و به این منظور جمعیتی با بیش از سه نفر تشکیل دهد یا اداره نماید به مجازات محارب محکوم می شود و چنانچه اقدام مذکور از مصادیق محاربه شناخته نشود مجازات آن حبس از سه تا ده سال خواهد بود.

تبصره - مجازات معاونت در تشکیل یا اداره جمعیت موضوع این ماده حداقل مجازات مباشر است و در صورتی که موضوع از مصادیق محاربه باشد معاون به پنج تا ده سال حبس محکوم خواهد شد.

ماده (۱۷) به شرح زیر اصلاح گردید:

ماده ۱۷- هر نظامی که برنامه براندازی به مفهوم تغییر و نابودی اساس نظام جمهوری اسلامی ایران را طراحی یا بدان اقدام نموده و به این منظور جمعیتی تشکیل دهد یا اداره نماید یا در چنین جمعیتی شرکت یا معاونت مؤثر داشته باشد محارب محسوب می شود.

ماده ۱۸-

ماده ۷۵- محصلان مراکز آموزشی و اعضای پیمانی مشمول ماده (۱) این قانون و

در سطر بالا بعد از عبارت «اعضای پیمانی» عبارت «مشمول ماده (۱) این قانون» حذف و عبارت «که طبق مقررات استخدامی نیروهای مسلح خدمت پیمانی را به صورت نظامی یا کارمند انجام می دهند» اضافه گردید.

بسیجی ویژه تابع مقررات مربوط به اعضای ثابت و کارکنان خرید خدمت نیروهای مسلح و سایر بسیجیان در زمان خدمت از لحاظ کیفر مندرج در این فصل تابع مقررات مربوط به کارکنان وظیفه می باشند.

ماده ۷۶-.....

فصل پنجم - گزارش خلاف واقع

ماده ۷۸- هر نظامی به مناسبت انجام وظیفه عمداً گزارشی برخلاف واقع به فرماندهان یا دیگر مقامات مسئول تقدیم نماید و یا حقایق را کتمان کند و یا با سوءنیت گزارشی با تغییر ماهیت یا به طور ناقص ارائه دهد و یا عمداً جرائم ارتكابی کارکنان تحت امر خود را به مقامات ذیصلاح گزارش ندهد و یا از گزارش آن جلوگیری نماید یا گزارشها و جرائم را به موقع اعلام نکند به ترتیب زیر محکوم می شود:

الف - چنانچه اعمال فوق موجب شکست جبهه اسلام یا تلفات جانی گردد به مجازات محارب.

ب - در صورتی که موضوع به امور جنگی یا مسائل امنیت داخلی یا خارجی مرتبط باشد به حبس از دو تا پنج سال.

ج - در سایر موارد به استثناء مواردی که صرفاً تخلف انضباطی محسوب می شود به حبس از سه ماه تا یک سال.

تبصره ۱- چنانچه اعمال مذکور موجب خسارات مالی گردد مرتکب علاوه بر مجازات فوق به جبران خسارات وارده نیز محکوم خواهد شد.

تبصره ۲- هرگاه اعمال مورد اشاره در بندهای (ب) و (ج) این ماده در اثر بی مبالائی و سهل انگاری باشد در صورتی که موجب جنایت بر نفس یا اعضاء شده باشد مرتکب علاوه بر پرداخت دیه به نصف حداقل تا نصف حداکثر مجازات های مزبور محکوم خواهد شد و در غیر این صورت طبق آئین نامه انضباطی عمل می شود.

دو سطر آخر تبصره (۲) ماده (۷۸) به شرح زیر اصلاح گردید:

مرتکب به نصف حداقل، تا نصف حداکثر مجازات های مزبور محکوم خواهد شد و در غیر این صورت طبق آئین نامه انضباطی عمل می شود. پرداخت دیه طبق مقررات قانون دیات می باشد.

فصل ششم - تقلب و دسیسه در امور نظام وظیفه و تصدیق نامه های خلاف واقع

ماده ۷۹-.....

ماده ۹۰- هرگاه بزه‌های ارتكابی مذکور در ماده (۸۹) این قانون در موقع اردو‌کشی

در سطر بالا عبارت «ماده (۸۹)» به عبارت «مواد (۸۸) و (۸۹)» اصلاح گردید.

با مأموریت آماده‌باش رزمی یا عملیات رزمی یا در منطقه جنگی باشد یا سرقت آن در مأموریت محوله، یگان، مؤثر و در آن ایجاد اخلاص نماید و یا یک یا چند نفر از آنان در حین سرقت حامل سلاح یا مخفی باشند یا حرز را شکسته باشند مرتکبان به حبس از سه تا پانزده سال محکوم می‌گردند.

ماده ۹۱-

ماده ۱۲۵- هر نظامی که با سوءاستفاده از لباس، موقعیت یا شغل خود به جبر و قهر، دیگری را اکراه به معامله مال یا حق خود نماید یا بدون حق، بر مال یا حق دیگری مسلط شود، علاوه بر رد عین مال یا معادل نقدی قیمت مال یا حق، به مجازات حبس از یک تا پنج سال محکوم می‌گردد.

در دو سطر بالا بعد از عبارت «علاوه بر رد عین» عبارت «مال یا معادل نقدی قیمت مال یا حق، به مجازات حبس از یک تا پنج سال محکوم می‌گردد» حذف و عبارت «مثل یا قیمت مال حسب مورد، به مجازات حبس از یک تا پنج سال محکوم می‌شود» جایگزین گردید.

فصل دوازدهم - استفاده غیرقانونی البسه رسمی یا علائم و نشانها و مدال‌های نظامی

ماده ۱۲۶ -

نظریه نهائی شورای نگهبان

شماره: ۸۲/۳۰/۶۳۵۸

تاریخ: ۸۲/۱۰/۲۵

ریاست محترم مجلس شورای اسلامی

عطف به نامه‌های شماره ۷۳۰۳۲ مورخ ۱۳۸۲/۱۰/۱۰ و شماره ۶۱۵۴۳ مورخ ۱۳۸۲/۹/۱ و پیرو نامه‌های شماره ۸۲/۳۰/۶۳۰۴ مورخ ۱۳۸۲/۱۰/۱۸^(۱) و شماره

(۱) تقاضای استمهال بر اساس اصل نود و پنجم قانون اساسی (همین مجموعه، صفحه ۲).

۸۲/۳۰۵۹۶۷ مورخ ۱۳۸۲/۹/۲۰ و شماره ۵۸۰۷/۳۰/۸۲ مورخ ۱۳۸۲/۹/۸؛ «لایحه مجازات جرائم نیروهای مسلح»^(۱) که با اصلاحاتی در جلسه مورخ نهم دی ماه یکهزار و سیصد و هشتاد و دو به تصویب مجلس شورای اسلامی رسیده است در جلسات شورای نگهبان مطرح شد که نظر شورا به شرح زیر اعلام می‌گردد:

با استظهار اینکه تبصره ماده (۱۷) حذف شده است اشکال قبلی شورا در این خصوص مرتفع گردیده است.

تذکر: در ماده (۱۲۵) بعد از عبارت «قیمت مال» کلمه «یا حق» که در متن مصوب قبلی وجود داشته از قلم افتاده است که باید در این متن مصوب درج گردد.

احمد جنتی

دبیر شورای نگهبان

(۱) ر.ک به روزنامه رسمی شماره ۱۷۱۶۸ مورخ ۱۳۸۲/۱۱/۱۲.

تصویب اصلاحیه کمیسیون در خصوص لایحه موافقتنامه تشویق و حمایت از سرمایه‌گذاری بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت جمهوری کره^(۱)
(جهت تأمین نظر شورای محترم نگهبان)

نایب رئیس (سید محمدرضا خاتمی) - دستور بعدی را مطرح بفرمایید.

منشی (جبارزاده) - دستور بعدی گزارش کمیسیون اقتصادی در مورد لایحه موافقتنامه تشویق و حمایت از سرمایه‌گذاری بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت جمهوری کره است. آقای پوری حسینی از کمیسیون اقتصادی بفرمایید.

میرعلی اشرف عبدالله پوری حسینی (عضو کمیسیون اقتصادی) - بسم الله الرحمن الرحيم
گزارش کمیسیون اقتصادی به مجلس شورای اسلامی

لایحه موافقتنامه تشویق و حمایت از سرمایه‌گذاری بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت جمهوری کره که پس از ایراد شورای نگهبان با اصلاحاتی در تاریخ ۷۹/۱۲/۱۴ به تصویب مجلس شورای اسلامی و متعاقباً تأیید شورای محترم نگهبان رسیده است، مصوبه مذکور بدلیل لزوم هماهنگی‌های لازم با کشور جمهوری کره به دولت ابلاغ گردید و دولت محترم نیز پس از مذاکره با دولت کشور مذکور در خصوص اصلاحات به عمل آمده، متن جدیدی را که مورد توافق طرفین قرار گرفته بود برای اصلاح لایحه به مجلس شورای اسلامی تقدیم نمود. لایحه مذکور مجدداً به کمیسیون اقتصادی ارجاع و کمیسیون نیز با حضور نماینده محترم شورای نگهبان موضوع را مورد بررسی قرار داده و در جلسه مورخ ۸۲/۶/۹ اصلاحات به عمل آمده را به شرح زیر به تصویب رساند. اینک گزارش آن را به مجلس محترم شورای اسلامی تقدیم می‌دارد.

رئیس کمیسیون اقتصادی - رضا عبداللهی

دوستانمان عنایت داشته باشند که لایحه موافقتنامه تشویق و حمایت از سرمایه‌گذاری بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت جمهوری کره قبلاً در مجلس شورای اسلامی به تصویب رسیده بود، مورد ایراد شورای محترم نگهبان قرار گرفته بود، این ایراد به

(۱) جهت اطلاع از روند تصویب لایحه مذکور به صفحات ۱۱۹ تا ۱۲۲ جلد دوم مجموعه نظریات شورای نگهبان (دوره ششم - سال اول) مراجعه نمایید.

دولت محترم ابلاغ شده بود، دولت محترم با طرف این موافقتنامه که دولت جمهوری کره است وارد مذاکره شد، ایراد گرفته شده توسط شورای محترم نگهبان مورد رایزنی و مذاکره با طرف مقابل کره‌ای قرار گرفت و اصلاحی در ماده (۶) که مورد ایراد شورای محترم نگهبان بود در متن موافقتنامه، اصلاحاتی به عمل آمد که رافع ایراد شورای محترم نگهبان است. لذا اصلاح ماده (۶) به شرحی که در داخل کادر مشخص شده در کمیسیون اقتصادی به تصویب رسید که جهت اخذ رأی خدمت مجلس محترم تقدیم می‌شود. امیدواریم با تصویب این اصلاحیه موافقتنامه تشویق و حمایت از سرمایه گذاری بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت جمهوری کره به تصویب و تأیید نهایی برسد و ان شاء الله سرمایه‌گذاران در این دو کشور برای سرمایه‌گذاری در کشور مقابل تشویق شوند و از این ره آورد ما بتوانیم از سرمایه‌گذاری‌های تبعه کره‌ای در کشورمان و متقابلاً ایرانیها در جمهوری کره بیشتر بهره‌مند باشیم.

نایب رئیس - خیلی متشکر، مخالفی ثبت نام نکرده کمیسیون که نظرش را داد دولت هم طبعاً موافق است. پیشنهاد کمیسیون را برای رفع ایراد شورای نگهبان قرائت بفرمایید تا رأی بگیریم.

منشی (جبارزاده) - لایحه موافقتنامه تشویق و حمایت از سرمایه‌گذاری بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت جمهوری کره کمیسیون در بند (۲) ماده (۶) موافقتنامه یک اصلاحی انجام داده به شرح زیر:

۲- در صورت تأخیر در پرداخت خسارت سرمایه‌گذار و دولت میزبان در مورد پرداخت خسارت مالی اضافی برای دوره تأخیر بین تاریخ استحقاق سرمایه‌گذار به دریافت خسارت و تاریخ پرداخت توافق خواهند کرد.

خسارت شامل خسارت مالی اضافی باید بدون تأخیر غیرموجه پرداخت شود.

نایب رئیس - حضار ۱۹۵ نفر، موافقین با اصلاحیه کمیسیون اقتصادی برای رفع ایراد شورای نگهبان قیام بفرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. (۱)

(۱) به نقل از مفروح مذاکرات مجلس شورای اسلامی، دوره ششم قانونگذاری جلسه ۳۶۱ مورخ ۱۳/۷/۱۳۸۲.

اصلاحیه نهائی مجلس شورای اسلامی

شماره: ۱۶/۴۹۵۲۵

تاریخ: ۱۳۸۲/۷/۱۶

شورای محترم نگهبان

عطف به نامه شماره ۷۹/۲۱/۲۰۰۱ مورخ ۱۳۷۹/۱۲/۱۷ و پیرو نامه شماره ۵۸۳- ق مورخ ۱۳۷۹/۱۲/۱۵، لایحه موافقتنامه تشویق و حمایت از سرمایه گذاری بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت جمهوری کره که بر اساس بند (۲) ماده (۲۰۶) آئین نامه داخلی مجلس شورای اسلامی^(۱) جهت هماهنگی های لازم با طرف متعاقد به دولت ابلاغ و متن مورد توافق طرفین در خصوص بند (۲) ماده (۶) موافقتنامه، در جلسه علنی روز یکشنبه مورخ ۱۳۸۲/۷/۱۳ مجلس شورای اسلامی عیناً به تصویب رسیده است، در اجرای اصل نود و چهارم (۹۴) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران^(۲) جهت بررسی و اظهار نظر آن شورای محترم به پیوست ارسال می گردد.

مهدی کروی

رئیس مجلس شورای اسلامی

متن لایحه^(۳)

ماده ۱-

ماده ۶- مصادره و جبران خسارت:

- ۱- سرمایه گذاری های سرمایه گذاران هر یک از طرف های متعاقد توسط طرف متعاقد دیگر ملی، مصادره و سلب مالکیت نخواهد شد و یا تحت تدابیر مشابه قرار نخواهد گرفت، مگر آنکه اقدامات مزبور برای اهداف عمومی، به موجب فرایند قانونی، به روش غیر تبعیض آمیز و در مقابل پرداخت سریع، کافی و مؤثر غرامت انجام پذیرد.
- ۲- چنین خسارتی باید معادل ارزش عادلانه روز سرمایه گذاری مصادره شده، بلافاصله قبل از انجام مصادره یا قبل از آگاهی عمومی از مصادره قریب الوقوع باشد. چنین

(۱) ر.ک به مجموعه قوانین پنجمین دوره مجلس شورای اسلامی، جلد سوم، صفحه ۱۶۸۹.

(۲) همین مجموعه، صفحه ۱۲.

(۳) در این قسمت فقط به ایراد مورد نظر شورای نگهبان اشاره شده است.

خسارتی باید شامل خسارت اضافی به نرخ رسمی تجاری در ازای مدت تأخیر پرداختها از تاریخ مصادره سرمایه گذاری تا تاریخ پرداخت باشد و بدون تأخیر غیرموجه پرداخت شود.

بند (۲) ماده (۶) موافقتنامه به شرح زیر اصلاح گردید:

۲- در صورت تأخیر در پرداخت خسارت، سرمایه گذار و دولت میزبان در مورد پرداخت خسارت مالی اضافی برای دوره تأخیر بین تاریخ استحقاق سرمایه گذار به دریافت خسارت و تاریخ پرداخت توافق خواهند کرد.

خسارت، شامل خسارت مالی اضافی باید بدون تأخیر غیرموجه پرداخت شود.

ماده ۷- زیانها:

....

نظریه نهائی شورای نگهبان

شماره: ۸۲/۳۰/۴۵۷۷

تاریخ: ۸۲/۸/۱

ریاست محترم مجلس شورای اسلامی

عطف به نامه شماره ۱۶/۴۹۵۲۵ مورخ ۱۶/۷/۱۳۸۲ و پیرونامه شماره ۸۲/۳۰/۴۵۱۳ مورخ ۱۳۸۲/۷/۲۴^(۱)؛ «لایحه موافقتنامه تشویق و حمایت از سرمایه گذاری بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت جمهوری کره»^(۲) مصوب جلسه مورخ سیزدهم مهرماه یکهزار و سیصد و هشتاد و دو مجلس شورای اسلامی در جلسه مورخ ۱۳۸۲/۷/۳۰ شورای نگهبان مطرح شد که مغایر با موازین شرع و قانون اساسی شناخته نشد.

سیدرضا زواره‌ئی

قائم مقام دبیر شورای نگهبان

(۱) تقاضای استمهال بر اساس اصل نود و پنجم قانون اساسی (همین مجموعه، صفحه ۲).

(۲) رک به روزنامه رسمی شماره ۱۷۱۰۲ مورخ ۱۳۸۲/۸/۲۱.

مغایرت لایحه تشکیل سازمان میراث فرهنگی و گردشگری با قانون اساسی

شماره: ۱۶/۴۹۵۲۶

تاریخ: ۱۳۸۲/۷/۱۶

شورای محترم نگهبان

لایحه شماره ۲۴۸۱۵/۲۳۸۸۸ مورخ ۱۳۸۰/۵/۲۱ دولت در مورد تشکیل سازمان میراث فرهنگی و گردشگری که در جلسه علنی روز یکشنبه مورخ ۱۳۸۲/۷/۱۳ مجلس شورای اسلامی با اصلاحاتی به تصویب رسیده است، در اجرای اصل نود و چهارم (۹۴) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران^(۱) جهت بررسی و اظهار نظر آن شورای محترم به پیوست ارسال می‌گردد.

مهدی کروی

رئیس مجلس شورای اسلامی

متن لایحه^(۲)

ماده ۱-

ماده ۴- وظایف و اختیارات شورای عالی میراث فرهنگی و گردشگری به شرح زیر است:

الف - تصویب سیاستها، خط مشی‌ها و برنامه‌های کلان امور میراث فرهنگی و گردشگری.

ب - جلب حمایت بخش‌های دولتی و غیردولتی و بخش تعاونی و خصوصی برای تحقق اهداف بخش میراث فرهنگی و گردشگری.

ج - فراهم کردن زمینه سرمایه‌گذاری بخش غیردولتی و افزایش سهم آن در امور مربوط به میراث فرهنگی و گردشگری.

د - کلیه وظایف قانونی که تا قبل از تصویب این قانون بر عهده شورای سازمان میراث فرهنگی کشور و شورای عالی ایرانگردی و جهانگردی بوده است.

ه - سایر وظایف و اختیارات تعیین شده برای شورای مذکور در این قانون.

(۱) همین مجموعه، صفحه ۱۲.

(۲) در این قسمت فقط به مواد مورد ایراد شورای نگهبان اشاره می‌شود.

تبصره - با تصویب شورای عالی میراث فرهنگی و گردشگری حسب مورد در استانهای که ضرورت ایجاد کند، شورایی مشابه شورای عالی به ریاست استاندار و عضویت مدیران کل وزارتخانه‌ها و سازمان‌های مذکور در شورای عالی ایجاد خواهد شد.

ماده ۵-

ماده ۸- به منظور فراهم کردن زمینه توسعه پایدار میراث فرهنگی و گردشگری، جلب سرمایه‌گذاری داخلی و خارجی در ایجاد تأسیسات زیربنایی جهت معرفی بهتر بناها و محوطه‌های تاریخی، تأسیسات ایرانگردی و جهانگردی و ارائه خدمات مناسب به جهانگردان، دولت می‌تواند در مناطق مستعد کشور و قطب‌های گردشگری با تأکید بر مناطق کمتر توسعه یافته به متقاضیان بخش‌های غیردولتی اجازه تأسیس مناطق نمونه گردشگری را بدهد.

تبصره ۱- طرحهای جامع و تفصیلی شهرسازی این مناطق که در خارج از محدوده قانونی شهرها ایجاد خواهند شد، پس از تأیید شورای عالی معماری و شهرسازی کشور به تصویب شورای عالی میراث فرهنگی و گردشگری خواهد رسید.

تبصره ۲- کلیه قوانین مناطق ویژه اقتصادی در مناطق نمونه گردشگری حاکم خواهد بود.
تبصره ۳- چنانچه این مناطق در اراضی متعلق به دولت ایجاد شوند، واگذاری اراضی به سرمایه‌گذار داخلی برابر ارزش معاملاتی املاک موضوع ماده (۶۱) قانون مالیات‌های مستقیم مصوب ۱۳۶۶/۱۲/۳ و اصلاحیه بعدی آن و به اقساط ده ساله انجام و پس از پرداخت اقساط و با حفظ کاربری اسناد قطعی واگذاری آنها بنام سرمایه‌گذار منطقه نمونه گردشگری صادر خواهد شد.

ماده ۹- کلیه وزارتخانه‌ها، سازمان‌ها، مؤسسات و شرکت‌های دولتی و شهرداری‌ها و کلیه دستگاه‌هایی که شمول قانون بر آنها مستلزم ذکر یا تصریح نام است مکلفند بر اساس مصوبات شورای عالی میراث فرهنگی و گردشگری، خدمات لازم را در چارچوب امکانات و اعتبارات مصوب به جهانگردان ارائه نمایند. سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور موظف به نظارت بر اجرای مفاد این ماده بوده و در تنظیم بودجه‌های سالانه و موافقتنامه‌های مربوط به اعتبارات هزینه‌ای و تملک دارایی‌های سرمایه‌ای، این نظارت را اعمال خواهد نمود.

ماده ۱۰- شورای عالی میراث فرهنگی و گردشگری مکلف است متناسب با جایگاه هر

یک از کشورها در اهداف بازار جهانگردی ایران صدور روادید برای اتباع آنها را به ترتیب زیر دسته‌بندی و به وزارت امور خارجه جهت اقدام ابلاغ نماید:

الف - لغو روادید.

ب - اجازه ورود با پروانه گذر مرزی.

ج - صدور روادید در مبادی ورودی ایران برای مدت معین.

د - صدور روادید در سفارتخانه‌های ایران در خارج از کشور در زمان‌های معین حداکثر ظرف مدت یک هفته.

وزارت امور خارجه مکلف است برای تحقق اهداف جلب جهانگردان خارجی نسبت به صدور روادید برای آنان با رعایت مفاد این ماده اقدام نماید.

سایر وزارتخانه‌ها و دستگاه‌های مرتبط با صدور روادید موظف به همکاری با وزارت امور خارجه برای تحقق این ماده می‌باشند.

تبصره - وزارت امور اقتصاد و دارائی مکلف است در جهت تسهیل ورود گردشگران تسهیلات گمرکی ویژه ایجاد نماید.

ماده ۱۱ - دولت مکلف است متناسب با برنامه‌ها و سیاست‌های احیاء و مرمت میراث فرهنگی و توسعه گردشگری نسبت به افزایش سهم اعتبارات طرح‌های تملک دارائی‌های سرمایه‌ای در بخش میراث فرهنگی و گردشگری اقدام نماید.

ماده ۱۲ -

ماده ۱۳ - از سال ۱۳۸۳ هرگاه مؤدیان مالیاتی اقدام به هزینه برای پژوهش، مرمت، احیاء و معرفی آثار تاریخی و فرهنگی با هماهنگی و نظارت سازمان میراث فرهنگی و گردشگری نمایند با اعلام سازمان مذکور جزء هزینه‌های قابل قبول مالیاتی تلقی می‌گردد.

ماده ۱۴ - دولت مکلف است در صورت وجود تقاضا و طرح مصوب از سال ۱۳۸۳ برای مدت ده سال همه ساله تا ده درصد (۱۰٪) از مجوزهای استفاده از منابع مالی خارجی (فاینانس) مذکور در برنامه‌های توسعه یا قوانین بودجه سالانه را به اجرای طرح‌های جامع توسعه میراث فرهنگی و گردشگری استانی و ملی و ایجاد تأسیسات ایرانگردی و جهانگردی از جمله مراکز اقامتی و پذیرائی، خدمات حمل و نقل و سایر طرح‌های

مرتبط، توسط بخش‌های غیردولتی اختصاص دهد. شورای عالی میراث فرهنگی و گردشگری مرجع قانونی تصویب طرح‌های مذکور خواهد بود.
ماده ۱۵-....

نظریه (مرحله اول) شورای نگهبان

شماره: ۸۲/۳۰/۴۵۸۱

تاریخ: ۱۳۸۲/۸/۴

ریاست محترم مجلس شورای اسلامی

عطف به نامه شماره ۱۶/۴۹۵۲۶ مورخ ۱۳۸۲/۷/۱۶ و پیرونامه شماره ۸۲/۳۰/۴۵۱۵ مورخ ۱۳۸۲/۷/۲۴^(۱)؛ «لایحه تشکیل سازمان میراث فرهنگی و گردشگری» مصوب جلسه مورخ سیزدهم مهر ماه یکهزار و سیصد و هشتاد و دو مجلس شورای اسلامی در جلسه مورخ ۱۳۸۲/۷/۳۰ شورای نگهبان مطرح شد که نظر شورا به شرح زیر اعلام می‌گردد:

۱- تبصره ماده (۴) و تبصره (۱) ماده (۸) و عبارت «طرح مصوب» در ماده (۱۴) از این جهت که وضع تصویب‌نامه و آئین‌نامه حق هیأت وزیران می‌باشد، لذا مغایر اصل ۱۳۸ قانون اساسی^(۲) شناخته شد.

۲- اطلاق ماده (۸) از این جهت که شامل مواردی می‌شود که بدون رعایت قانون سرمایه‌گذاری خارجی^(۳) اقدامی صورت گیرد، لذا مغایر اصول متعدد قانون اساسی من جمله

(۱) تقاضای استمهال بر اساس اصل نود و پنجم قانون اساسی (همین مجموعه، صفحه ۲).

(۲) اصل یکصد و سی و هشتم: علاوه بر مواردی که هیأت وزیران یا وزیری مأمور تدوین آئین‌نامه‌های اجرایی قوانین می‌شود، هیأت وزیران حق دارد برای انجام وظائف اداری و تأمین اجرای قوانین و تنظیم سازمانهای اداری به وضع تصویب‌نامه و آئین‌نامه بپردازد. هر یک از وزیران نیز در حدود وظائف خویش و مصوبات هیأت وزیران حق وضع آئین‌نامه و صدور بخشنامه را دارد ولی مفاد این مقررات نباید با متن و روح قوانین مخالف باشد.

دولت می‌تواند تصویب برخی از امور مربوط به وظائف خود را به کمیسیونهای مشكل از چند وزیر واگذار نماید. مصوبات این کمیسیونها در محدوده قوانین پس از تأیید رئیس جمهور لازم‌الاجرا است.

تصویب‌نامه‌ها و آئین‌نامه‌های دولت و مصوبات کمیسیونهای مذکور در این اصل، ضمن ابلاغ برای اجرا به اطلاع رئیس مجلس شورای اسلامی می‌رسد تا در صورتی که آنها را برخلاف قوانین بیابد با ذکر دلیل برای تجدیدنظر به هیأت وزیران بفرستد.

(۳) ر.ک به روزنامه رسمی ۱۶۷۰۹ مورخ ۱۳۸۱/۴/۲۲.

بند «ج» اصل ۲^(۱) و بندهای ۵، ۹ و ۱۲ اصل ۳^(۲) و بندهای ۵ و ۸ اصل ۴۳^(۳) قانون اساسی شناخته شد.

۳- تبصره‌های (۲) و (۳) ماده (۸) و ماده (۹) و نیز تبصره ماده (۱۰) و مواد (۱۱) و (۱۳) این

(۱) اصل دوم: جمهوری اسلامی، نظامی است بر پایه ایمان به:

۱- خدای یکتا (لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ) و اختصاص حاکمیت و تشریع به او و لزوم تسلیم در برابر امر او.

۲- وحی الهی و نقش بنیادی آن در بیان قوانین.

۳- معاد و نقش سازنده آن در سیر تکاملی انسان به سوی خدا.

۴- عدل خدا در خلقت و تشریع.

۵- امامت و رهبری مستمر و نقش اساسی آن در تداوم انقلاب اسلام.

۶- کرامت و ارزش والای انسان و آزادی توأم با مسئولیت او در برابر خدا، که از راه:

الف - اجتهاد مستمر فقهای جامع‌الشرائط بر اساس کتاب و سنت معصومین سلام الله علیهم اجمعین.

ب - استفاده از علوم و فنون و تجارب پیشرفته بشری و تلاش در پیشبرد آنها.

ج - نفی هرگونه ستم‌گری و ستم‌کشی و سلطه‌گری و سلطه‌پذیری، قسط و عدل و استقلال سیاسی و اقتصادی و اجتماعی و فرهنگی و همبستگی ملی را تأمین می‌کند.

(۲) همین مجموعه، صفحه ۷۴.

(۱) اصل چهل و سوم: برای تأمین استقلال اقتصادی جامعه و ریشه کن کردن فقر و محرومیت و برآوردن نیازهای انسان در جریان رشد، با حفظ آزادی او، اقتصاد جمهوری اسلامی ایران بر اساس ضوابط زیر استوار می‌شود:

۱- تأمین نیازهای اساسی: مسکن، خوراک، پوشاک، بهداشت، درمان، آموزش و پرورش و امکانات لازم برای تشکیل خانواده برای همه.

۲- تأمین شرائط و امکانات کار برای همه به منظور رسیدن به اشتغال کامل و قرار دادن وسایل کار در اختیار همه کسانی که قادر به کارند ولی وسایل کار ندارند، در شکل تعاونی، از راه وام بدون بهره یا هر راه مشروع دیگر که نه به تمرکز و تداول ثروت در دست افراد و گروههای خاص منتهی شود و نه دولت را به صورت یک کارفرمای بزرگ مطلق درآورد. این اقدام باید با رعایت ضرورت‌های حاکم بر برنامه‌ریزی عمومی اقتصاد کشور در هر یک از مراحل رشد صورت گیرد.

۳- تنظیم برنامه اقتصادی کشور به صورتی که شکل و محتوا و ساعات کار چنان باشد که هر فرد علاوه بر تلاش شغلی، فرصت و توان کافی برای خودسازی معنوی، سیاسی و اجتماعی و شرکت فعال در رهبری کشور و افزایش مهارت و ابتکار داشته باشد.

۴- رعایت آزادی انتخاب شغل، و عدم اجبار افراد به کاری معین و جلوگیری از بهره‌کشی از کار دیگری.

۵- منع اضرار به غیر و انحصار و احتکار و ربا و دیگر معاملات باطل و حرام.

۶- منع اسراف و تبذیر در همه شئون مربوط به اقتصاد، اعم از مصرف، سرمایه‌گذاری، تولید، توزیع و خدمات.

۷- استفاده از علوم و فنون و تربیت افراد ماهر به نسبت احتیاج برای توسعه و پیشرفت اقتصاد کشور.

۸- جلوگیری از سلطه اقتصادی بیگانه بر اقتصاد کشور.

۹- تأکید بر افزایش تولیدات کشاورزی، دامی و صنعتی که نیازهای عمومی را تأمین کند و کشور را به مرحله خودکفایی برساند و از وابستگی برهاند.

مصوبه چون موجب کاهش درآمد عمومی می‌گردد، مغایر اصل ۷۵ قانون اساسی^(۱) شناخته شد.

۴- اطلاق ماده (۱۴) از این جهت که شامل مواردی می‌شود که مصوبات مجمع تشخیص مصلحت نظام را توسعه می‌دهد مغایر اصل ۱۱۲ قانون اساسی^(۲) شناخته شد.

احمد جنتی

دبیر شورای نگهبان

اصلاحیه (مرحله اول) مجلس شورای اسلامی

شماره: ۶۸۲۱۵

تاریخ: ۱۳۸۲/۹/۲۴

شورای محترم نگهبان

عطف به نامه شماره ۴۵۸۱/۳۰/۸۲ مورخ ۱۳۸۲/۸/۴ و پیرو نامه شماره ۴۹۵۲۶/۱۶ مورخ ۱۳۸۲/۷/۱۶، لایحه تشکیل سازمان میراث فرهنگی و گردشگری که در جلسه علنی روز چهارشنبه مورخ ۱۳۸۲/۹/۱۹ مجلس شورای اسلامی با اصلاحاتی به تصویب رسیده است، در اجرای اصل نود و چهارم (۹۴) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران^(۳) جهت بررسی و اظهار نظر آن شورای محترم به پیوست ارسال می‌گردد.

مهدی کروی

رئیس مجلس شورای اسلامی

(۱) اصل هفتاد و پنجم: طرح‌های قانونی و پیشنهادها و اصلاحاتی که نمایندگان در خصوص لوایح قانونی عنوان می‌کنند و به تقلیل درآمد عمومی یا افزایش هزینه عمومی می‌انجامد، در صورتی قابل طرح در مجلس است که در آن طریق جبران کاهش درآمد یا تأمین هزینه جدید نیز معلوم شده باشد.

(۲) اصل یکصد و دوازدهم: مجمع تشخیص مصلحت نظام برای تشخیص مصلحت در مواردی که مصوبه مجلس شورای اسلامی را شورای نگهبان خلاف موازین شرع و یا قانون اساسی بداند و مجلس با در نظر گرفتن مصلحت نظام نظر شورای نگهبان را تأمین نکند و مشاوره در اموری که رهبری به آنان ارجاع می‌دهد و سایر وظایفی که در این قانون ذکر شده است به دستور رهبری تشکیل می‌شود.

اعضاء ثابت و متغیر این مجمع را مقام رهبری تعیین می‌نماید.

مقررات مربوط به مجمع توسط خود اعضا تهیه و تصویب و به تأیید مقام رهبری خواهد رسید.

(۳) همین مجموعه، صفحه ۱۲.

متن لایحه (۱)

ماده ۱-....

ماده ۴- وظایف و اختیارات شورای عالی میراث فرهنگی و گردشگری به شرح زیر است:

الف - تصویب سیاست‌ها، خط مشی‌ها و برنامه‌های کلان امور میراث فرهنگی و گردشگری.

ب - جلب حمایت بخش‌های دولتی و غیردولتی و بخش تعاونی و خصوصی برای تحقق اهداف بخش میراث فرهنگی و گردشگری.

ج - فراهم کردن زمینه سرمایه‌گذاری بخش غیردولتی و افزایش سهم آن در امور مربوط به میراث فرهنگی و گردشگری.

د - کلیه وظایف قانونی که تا قبل از تصویب این قانون بر عهده شورای سازمان میراث فرهنگی کشور و شورای عالی ایرانگردی و جهانگردی بوده است.

هـ - سایر وظایف و اختیارات تعیین شده برای شورای مذکور در این قانون.

تبصره - با تصویب شورای عالی میراث فرهنگی و گردشگری حسب مورد در

در سطر بالا کلمه «تصویب» حذف و کلمه «پیشنهاد» جایگزین آن شد و عبارت «و پس از تصویب هیأت وزیران» پس از کلمه «گردشگری» اضافه گردید.

استانهائی که ضرورت ایجاب کند، شورایی مشابه شورای عالی به ریاست استاندار و عضویت مدیران کل وزارتخانه‌ها و سازمان‌های مذکور در شورای عالی ایجاد خواهد شد.

ماده ۵-....

ماده ۸- به منظور فراهم کردن زمینه توسعه پایدار میراث فرهنگی و گردشگری، جلب سرمایه‌گذاری داخلی و خارجی در ایجاد تأسیسات زیربنائی جهت معرفی

در سطر بالا پس از کلمه «خارجی» عبارت «با رعایت قانون تشویق و حمایت سرمایه‌گذاری خارجی مصوب ۱۳۸۰/۱۲/۱۹» الحاق می‌گردد.

بهرتر بناها و محوطه‌های تاریخی، تأسیسات ایرانگردی و جهانگردی و ارائه خدمات مناسب به جهانگردان، دولت می‌تواند در مناطق مستعد کشور و قطب‌های گردشگری با

(۱) در این قسمت به مواد مورد ایراد شورای نگهبان اشاره می‌شود.

تأکید بر مناطق کمتر توسعه یافته به متقاضیان بخش‌های غیردولتی اجازه تأسیس مناطق نمونه گردشگری را بدهد.

تبصره ۱- طرحهای جامع و تفصیلی شهرسازی این مناطق که در خارج از محدوده قانونی شهرها ایجاد خواهند شد. پس از تأیید شورای عالی معماری و شهرسازی کشور به تصویب شورای عالی میراث فرهنگی و گردشگری خواهد رسید.

تبصره ۱- به شرح ذیل اصلاح گردید:

تبصره ۱- طرحهای جامع و تفصیلی شهرسازی این مناطق که در خارج از محدوده قانونی شهرها ایجاد خواهند شد، با پیشنهاد سازمان میراث فرهنگی و گردشگری به تصویب مراجع قانونی مذکور در قانون تأسیس شورای عالی معماری و شهرسازی کشور مصوب ۱۳۵۱/۱۲/۲۲ خواهد رسید.

تبصره ۲- کلیه قوانین مناطق ویژه اقتصادی در مناطق نمونه گردشگری حاکم خواهد بود.
تبصره ۳- چنانچه این مناطق در اراضی متعلق به دولت ایجاد شوند، واگذاری اراضی به سرمایه‌گذار داخلی برابر ارزش معاملاتی املاک موضوع ماده (۶۴) قانون مالیات‌های مستقیم مصوب ۱۳۶۶/۱۲/۳ و اصلاحیه بعدی آن و به اقساط ده ساله انجام و پس از پرداخت اقساط و با حفظ کاربری اسناد قطعی واگذاری آنها به نام سرمایه‌گذار منطقه نمونه گردشگری صادر خواهد شد.

ماده ۹- کلیه وزارتخانه‌ها، سازمان‌ها، مؤسسات و شرکت‌های دولتی و شهرداری‌ها و کلیه دستگاه‌هایی که شمول قانون بر آنها مستلزم ذکر یا تصریح نام است مکلفند بر اساس مصوبات شورای عالی میراث فرهنگی و گردشگری، خدمات لازم را در چارچوب امکانات و اعتبارات مصوب به جهانگردان ارائه نمایند. سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور موظف به نظارت بر اجرای مفاد این ماده بوده و در تنظیم بودجه‌های سالانه و موافقتنامه‌های مربوط به اعتبارات هزینه‌ای و تملک دارایی‌های سرمایه‌ای، این نظارت را اعمال خواهد نمود.

ماده ۱۰- شورای عالی میراث فرهنگی و گردشگری مکلف است متناسب با جایگاه هر یک از کشورها در اهداف بازار جهانگردی ایران صدور رویداد برای اتباع آنها را به ترتیب زیر دسته‌بندی و به وزارت امور خارجه جهت اقدام ابلاغ نماید:
الف- لغو روادید.

ب - اجازه ورود با پروانه گذر مرزی.

ج - صدور روادید در مبادی ورودی ایران برای مدت معین.

د - صدور روادید در سفارتخانه‌های ایران در خارج از کشور در زمان‌های معین حداکثر ظرف مدت یک هفته.

وزارت امور خارجه مکلف است برای تحقق اهداف جلب جهانگردان خارجی نسبت به صدور روادید برای آنان با رعایت مفاد این ماده اقدام نماید.

سایر وزارتخانه‌ها و دستگاه‌های مرتبط با صدور روادید موظف به همکاری با وزارت امور خارجه برای تحقق این ماده می‌باشند.

تبصره - وزارت امور اقتصادی و دارایی مکلف است در جهت تسهیل ورود گردشگران تسهیلات گمرکی ویژه ایجاد نماید.

ماده ۱۱ - دولت مکلف است متناسب با برنامه‌ها و سیاست‌های احیاء و مرمت میراث فرهنگی و توسعه گردشگری نسبت به افزایش سهم اعتبارات طرح‌های تملک دارائی‌های سرمایه‌ای در بخش میراث فرهنگی و گردشگری اقدام نماید.

ماده ۱۲ -

ماده ۱۳ - از سال ۱۳۸۳ هرگاه مؤدیان مالیاتی اقدام به هزینه برای پژوهش، مرمت، احیاء و معرفی آثار تاریخی و فرهنگی با هماهنگی و نظارت سازمان میراث فرهنگی و گردشگری نمایند با اعلام سازمان مذکور جزء هزینه‌های قابل قبول مالیاتی تلقی می‌گردد.

ماده ۱۴ - دولت مکلف است در صورت وجود تقاضا و طرح مصوب از سال ۱۳۸۳ برای مدت ده سال همه ساله تا ده درصد (۱۰٪) از مجوزهای استفاده از

در سطر اول ماده (۱۴) عبارت «و طرح مصوب» حذف گردید.

منابع مالی خارجی (فاینانس) مذکور در برنامه‌های توسعه یا قوانین بودجه سالانه را به اجرای طرح‌های جامع توسعه میراث فرهنگی و گردشگری استانی و ملی و ایجاد تأسیسات ایرانگردی و جهانگردی از جمله مراکز اقامتی و پذیرائی، خدمات حمل و نقل و سایر طرح‌های مرتبط، توسط بخش‌های غیردولتی اختصاص دهد. شورای عالی میراث فرهنگی و گردشگری مرجع قانونی تصویب طرح‌های مذکور خواهد بود.

متن ذیل به عنوان تبصره به ماده (۱۴) الحاق گردیده و یک ماده به شرح ذیل به عنوان ماده (۱۵) الحاق می‌گردد:

تبصره - اطلاق این ماده مشمول مصوبات مجمع تشخیص مصلحت نظام برای استفاده از منابع خارجی نخواهد بود.

ماده ۱۵ - بار مالی ناشی از اجرای این قانون از محل افزایش درآمدهای دولت ناشی از توسعه جهانگردی و گردشگری و افزایش ورود جهانگردان به کشور تأمین خواهد شد.

ماده ۱۵ -

نظریه (مرحله دوم) شورای نگهبان

شماره: ۸۲/۳۰/۶۲۶۴

تاریخ: ۱۳۸۲/۱۰/۱۴

ریاست محترم مجلس شورای اسلامی

عطف به نامه‌های شماره ۶۸۲۱۵ مورخ ۱۳۸۲/۹/۲۴ و شماره ۱۶/۴۹۵۲۶ مورخ ۱۳۸۲/۷/۱۶ و پیرو نامه‌های شماره ۶۱۱۵/۸۲/۳۰ مورخ ۱۳۸۲/۱۰/۴^(۱) و شماره ۴۵۸۱/۸۲/۳۰ مورخ ۱۳۸۲/۸/۴ و شماره ۴۵۱۵/۸۲/۳۰ مورخ ۱۳۸۲/۷/۲۴؛ «لایحه تشکیل سازمان میراث فرهنگی و گردشگری» که با اصلاحاتی در جلسه مورخ نوزدهم آذر ماه یکهزار و سیصد و هشتاد و دو به تصویب مجلس شورای اسلامی رسیده است در جلسه مورخ ۱۳۸۲/۱۰/۷ شورای نگهبان مطرح شد که نظر شورا به شرح زیر اعلام می‌گردد:

- ۱- چون مرجع تصویب طرحهای جامع و تفصیلی موضوع تبصره (۱) ماده (۸) هیأت وزیران نیست اشکال قبلی کماکان باقی است.
- ۲- با توجه به اینکه در ذیل ماده (۱۴) شورای عالی میراث فرهنگی مرجع قانونی تصویب طرحهای مذکور در این ماده شناخته شده است ایراد قبلی شورا به قوت خود باقی است.
- ۳- اشکال شورا در مورد تبصره ماده (۱۴) باقی است و با اصلاح کلمه «مشمول» به «شامل»

(۱) تقاضای استمهال بر اساس اصل نود و پنجم قانون اساسی (همین مجموعه، صفحه ۲).

مرتفع خواهد شد.

۴- ایراد بند (۳) شورا به قوت خود باقی است و الحاق ماده (۱۵) رافع اشکال نیست.

احمد جنتی

دبیر شورای نگهبان

اصلاحیه نهائی مجلس شورای اسلامی

شماره: ۷۷۹۹۱

تاریخ: ۱۳۸۲/۱۰/۲۵

شورای محترم نگهبان

عطف به نامه شماره ۸۲/۳۰/۶۲۶۴ مورخ ۱۳۸۲/۱۰/۱۴ و پیرو نامه شماره ۶۸۲۱۵ مورخ ۱۳۸۲/۹/۲۴، لایحه تشکیل سازمان میراث فرهنگی و گردشگری که در جلسه علنی روز سه شنبه مورخ ۱۳۸۲/۱۰/۲۳ مجلس شورای اسلامی با اصلاحاتی به تصویب رسیده است. در اجرای اصل نود و چهارم (۹۴) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران^(۱) جهت بررسی و اظهارنظر آن شورای محترم به پیوست ارسال می گردد.^(۲)

مهدی کروبی

رئیس مجلس شورای اسلامی

(۱) همین مجموعه، صفحه ۱۲.

(۲) در مصوبه مذکور جهت تأمین نظر شورای نگهبان موارد زیر مورد اصلاح قرار گرفت:

- تبصره های (۱) و (۲) و (۳) ماده (۸) حذف گردید.

- ماده (۹) حذف گردید.

- شماره ماده (۱۰) مصوبه قبلی به (۹) تبدیل و تبصره آن حذف گردید.

- ماده (۱۱) حذف گردید.

- شماره ماده (۱۲) مصوبه قبلی به (۱۱) تبدیل شد.

- ماده (۱۳) حذف گردید.

- شماره ماده (۱۴) مصوبه قبلی به شماره (۱۱) تبدیل شده و عبارت «شورای عالی میراث فرهنگی و گردشگری

مرجع قانونی تصویب طرحهای مذکور خواهد بود» از انتهای آن حذف گردید.

- ماده (۱۵) الحاقی مصوبه قبلی حذف گردید.

نظریه نهائی شورای نگهبان

شماره: ۸۲/۳۰/۶۵۵۹

تاریخ: ۱۳۸۲/۱۱/۱۵

ریاست محترم مجلس شورای اسلامی

عطف به نامه‌های شماره ۷۷۹۹۱ مورخ ۱۳۸۲/۱۰/۲۵ و شماره ۶۸۲۱۵ مورخ ۱۳۸۲/۹/۲۴ و شماره ۱۶/۴۹۵۲۶ مورخ ۱۳۸۲/۷/۱۶ و پیرو نامه‌های شماره ۸۲/۳۰/۶۴۰۳ مورخ ۱۳۸۲/۱۱/۲^(۱) و شماره ۸۲/۳۰/۶۲۶۴ مورخ ۱۳۸۲/۱۰/۱۴ و شماره ۸۲/۳۰/۶۱۱۵ مورخ ۱۳۸۲/۱۰/۴ و شماره ۸۲/۳۰/۴۵۸۱ مورخ ۱۳۸۲/۸/۴ و شماره ۸۲/۳۰/۴۵۱۵ مورخ ۱۳۸۲/۷/۲۴؛ «لایحه تشکیل سازمان میراث فرهنگی و گردشگری»^(۲) که با اصلاحاتی در جلسه مورخ بیست و سوم دی ماه یکهزار و سیصد و هشتاد و دو به تصویب مجلس شورای اسلامی رسیده است در جلسه مورخ ۱۳۸۲/۱۱/۱۴ شورای نگهبان مطرح شد که با توجه به اصلاحات به عمل آمده مغایر با موازین شرع و قانون اساسی شناخته نشد.

احمد جنتی

دبیر شورای نگهبان

(۱) تقاضای استمهال بر اساس اصل نود و پنجم قانون اساسی (همین مجموعه، صفحه ۲).

(۲) رک: به روزنامه رسمی شماره ۱۷۱۸۴ مورخ ۱۳۸۲/۱۲/۴.

مغایرت و مخالفت لایحه تأسیس و نحوه اداره کتابخانه‌های عمومی کشور با قانون اساسی و موازین شرع و وجود ابهام در آن

شماره: ۵۱۷۷۷

تاریخ: ۱۳۸۲/۷/۲۷

شورای محترم نگهبان

لایحه شماره ۲۵۸۸۲/۳۶۳۰۲ مورخ ۱۳۸۱/۷/۲۸ دولت در مورد تأسیس و نحوه اداره کتابخانه‌های عمومی که در جلسه علنی روز سه‌شنبه مورخ ۱۳۸۲/۷/۲۲ مجلس شورای اسلامی با اصلاحاتی در عنوان و متن به تصویب رسیده است، در اجرای اصل نود و چهارم (۹۴) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران^(۱) جهت بررسی و اظهارنظر آن شورای محترم به پیوست ارسال می‌گردد.

مهدی کروی

رئیس مجلس شورای اسلامی

متن لایحه

ماده ۱- تأسیس، ساخت، تجهیز و بازسازی، توسعه، مدیریت، نظارت و سایر امور کتابخانه‌های عمومی در سراسر کشور به موجب این قانون انجام می‌شود.

ماده ۲- به منظور ایفای وظایف مندرج در این قانون، هیأت امنای کتابخانه‌های عمومی کشور با ترکیب زیر تشکیل می‌گردد:

الف- وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی (رئیس هیأت امنا)

ب- رئیس شورای عالی استانها

ج- معاون ذی‌ربط از سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور.

د- یک عضو از کمیسیون فرهنگی به پیشنهاد آن کمیسیون و تصویب مجلس شورای اسلامی به عنوان ناظر.

ه- رئیس کتابخانه ملی ایران.

(۱) همین مجموعه، صفحه ۱۲.

و - پنج نفر از صاحب نظران و شخصیت های علمی، فرهنگی کشور که حداقل دو نفر آنان را بتوان تشکیل دهند به پیشنهاد وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی و با حکم رئیس جمهور برای مدت چهار سال انتخاب می شوند که یک نفر از آنان به انتخاب وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی به عنوان دبیر کل هیأت امناء مسئولیت اداره امور دبیرخانه را به عهده خواهد داشت.

ماده ۳- وظایف و اختیارات هیأت امنای کتابخانه های عمومی کشور به شرح زیر می باشد:
الف - برنامه ریزی به منظور تأسیس، ساخت، تجهیز و توسعه و نظارت بر فعالیت کتابخانه های عمومی کشور.

ب - تصویب دستورالعمل های لازم برای حمایت و نظارت و نحوه اداره کتابخانه های عمومی بخش خصوصی.

ج - بررسی گزارش ها در خصوص وضعیت کتابخانه های عمومی و اتخاذ تصمیمات لازم.

د - بررسی و تصویب بخشنامه ها و دستورالعمل های مورد نیاز در زمینه های اداری، مالی، جذب و نگهداری نیروی انسانی، امور مربوط به اخذ درآمدها و کمک ها و نحوه هزینه کردن، تأمین کتاب و سایر منابع کتابخانه ای و تجهیزات، مبادلات با سایر مراکز فرهنگی و کتابخانه ها، عضوگیری، امانت دادن کتاب، تشکیل انجمن های کتابخانه های عمومی استان، شهرستان، بخش، شهر و روستا و هدایت فعالیت های آنها.

ه - تعیین معیارها و سرانه های مربوط به امور مختلف کتابخانه های عمومی و شاخص های لازم برای درجه بندی آنها.

و - بررسی و تصویب شرح وظایف، تشکیلات، ساختار، نحوه تأمین نیروی انسانی، ضوابط و مقررات مورد نیاز برای امور مالی و اداری دبیرخانه هیأت امناء و سایر موارد مرتبط با مأموریت های آن.

ز - برنامه ریزی برای استفاده از امکانات کتابخانه ها در زمینه فعالیت های فرهنگی و هنری.

ح - برنامه ریزی برای استفاده نابینایان از امکانات کتابخانه های عمومی.
تبصره - کلیه مصوبات هیأت امنای کتابخانه های عمومی کشور با امضای وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی (رئیس هیأت امناء) از طریق دبیر کل هیأت مذکور ابلاغ می شود.

ماده ۴- به منظور حسن اجرای وظایف مندرج در ماده (۳) این قانون، تهیه گزارش‌های مورد نیاز از وضعیت کتابخانه‌ها، اتخاذ روش‌های هماهنگ و استاندارد، تهیه طرح‌ها و برنامه‌های لازم بر اساس سیاست‌های مصوب هیأت امناء و نظارت و پیگیری مصوبات، دبیرخانه امنای کتابخانه‌های عمومی کشور زیر نظر رئیس هیأت امناء تشکیل می‌گردد.

تبصره - دبیرکل مسئولیت اداره کلیه امور دبیرخانه و اجرای وظایف مندرج در این قانون و تهیه گزارش‌های مورد نیاز از وضعیت کتابخانه‌ها، اتخاذ روش‌های هماهنگ و استاندارد، تهیه طرح‌ها و برنامه‌های لازم بر اساس سیاست‌های مصوب هیأت امناء و نظارت و پیگیری مصوبات را برعهده دارد.

ماده ۵- منابع مالی برای اداره امور دبیرخانه هیأت امناء انجمن‌ها و کتابخانه‌های عمومی به شرح زیر است:

الف - کمک‌های دولت در بودجه سالیانه وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی.

ب - درآمدهای حاصله موضوع ماده (۶) این قانون.

ج - هدایا و کمک‌های مردمی سازمان‌ها، موسسات و نهادهای عمومی غیردولتی و بخش خصوصی و مجامع بین‌المللی.

د - موقوفات.

ه - درآمدهای اختصاصی انجمن‌ها و کتابخانه‌های عمومی از محل انجام فعالیت‌های فرهنگی آموزشی مرتبط و دریافت حق عضویت.

تبصره ۱- هرگونه کمک مالی برای امور کتابخانه‌ها به عنوان هزینه قابل قبول مالیاتی محسوب می‌شود.

تبصره ۲- دولت مکلف است اعتبارات تخصیصی خود را برای نیل به حداقل سرانه‌ها و معیارهای قابل قبول در بودجه‌های سنواتی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی پیش‌بینی نماید.

ماده ۶- شهرداری‌ها و دهیاری‌ها مکلفند همه ساله حداقل نیم درصد (۰/۵٪) از اعتبارات خود اعم از درآمدها و کمک‌های دولتی را به منظور اداره امور کتابخانه‌ها در اختیار انجمن‌های کتابخانه‌های شهر و روستای مربوطه قرار دهند.

تبصره - شهرداری تهران مکلف است حداقل نیم درصد (۰/۵٪) مذکور در این ماده را از محل چهار درصد (۰/۴٪) موضوع ماده (۷۴) قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت

مصوب ۱۳۸۰/۱۱/۲۷^(۱) پرداخت نماید.

ماده ۷- به منظور تشکیل انجمن‌های کتابخانه‌های عمومی استان و ایجاد هماهنگی و بررسی و تصویب برنامه و بودجه پیشنهادی و عملکرد و تراز مالی سالانه آنها و نیز حل و فصل مسائل و مشکلات انجمن‌های مذکور، انجمن کتابخانه‌های عمومی استان با ترکیب زیر تشکیل می‌شود:

الف - استاندار (رئیس انجمن استان).

ب - مدیر کل فرهنگ و ارشاد اسلامی استان (دبیر انجمن).

ج - رئیس سازمان آموزش و پرورش استان.

د - رئیس سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان.

ه - رئیس شورای اسلامی استان.

و - چهار نفر از شخصیت‌های حقیقی یا حقوقی که حداقل یک نفر آنان از بانوان باشد به پیشنهاد دبیر انجمن و تصویب رئیس انجمن طبق دستورالعمل هیأت امناء.

ماده ۸- به منظور جلب مشارکت بخش دولتی و غیردولتی و کمک‌های مردمی، استفاده از ظرفیت عمومی جامعه و نظارت در ساختن کتابخانه، خرید کتاب، تجهیزات و لوازم مربوط و اداره امور آن در هر شهرستان انجمن کتابخانه تشکیل می‌شود. ترکیب اعضای انجمن به شرح زیر می‌باشد:

الف - فرماندار (رئیس انجمن).

ب - رئیس اداره فرهنگ و ارشاد اسلامی شهرستان (دبیر انجمن).

ج - شهردار شهر مرکز شهرستان.

د - رئیس شورای اسلامی شهرستان.

ه - پنج نفر از اشخاص حقیقی و حقوقی که حداقل یک نفر آنان از بانوان باشد به پیشنهاد دبیر انجمن و تصویب رئیس انجمن طبق دستورالعمل هیأت امناء.

ماده ۹- وظایف انجمن کتابخانه‌های عمومی شهرستان عبارتند از:

الف - مطالعه، بررسی و تدوین برنامه و بودجه سالانه جاری و عمرانی کتابخانه‌های تحت پوشش و ارائه آن به مراجع ذی‌صلاح، جهت تصویب.

(۱) ر.ک به روزنامه رسمی شماره ۱۶۶۲۸ مورخ ۱۳۸۱/۱/۱۴.

ب - همکاری با وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و سایر دستگاه‌های دولتی در زمینه ساخت، تجهیز، تکمیل و بازسازی کتابخانه‌ها.

ج - جذب، نگهداری و انجام سایر امور اداری مربوط به نیروی انسانی شاغل در کتابخانه‌های تحت پوشش.

د - تشویق به اهدای زمین، کتاب و سایر کمک‌های نقدی و غیرنقدی به کتابخانه‌ها.

ه - افتتاح حساب مخصوص در یکی از بانک‌های دولتی در محل، برای نگهداری وجوه حاصل شده از محل کمک‌ها و درآمدها.

و - تهیه و نگهداری دفاتر قانونی و انجام امور دریافت و پرداخت و امور مالی و واریز کمک‌های نقدی و تقویم و نگهداری کمک‌های غیرنقدی.

ز - تهیه و ارسال گزارش عملکرد و تراز مالی سالانه انجمن در پایان هر سال جهت تصویب به انجمن کتابخانه‌های عمومی استان.

ماده ۱۰ - انجمن کتابخانه‌های عمومی استان با تصویب هیأت امنای می‌تواند در بخشها، شهرها و روستاهایی که دارای شرایط لازم هستند نسبت به تشکیل انجمن کتابخانه‌های عمومی بخش، شهر و روستا اقدام نماید.

تبصره - وظایف انجمن‌های کتابخانه‌های عمومی بخش، شهر و روستا در چارچوب وظایف انجمن کتابخانه‌های عمومی شهرستان، و ترکیب انجمن‌های مذکور به لحاظ نوع اعضای انجمن کتابخانه‌های عمومی شهرستان به موجب دستورالعملی است که به تصویب هیأت امنای می‌رسد.

ماده ۱۱ - مالکیت اموال منقول و غیرمنقول کتابخانه‌های عمومی، متعلق به دولت است لکن کمک‌ها و منابع نقدی و غیرنقدی اهدایی اختصاص داده شده به انجمن در حکم دارایی و اموال انجمن محسوب و در چارچوب ضوابط مصوب هیأت امنای کتابخانه‌های عمومی کشور و طبق نظر اهداء کننده استفاده و هزینه می‌شود.

تبصره ۱ - انجمن‌های کتابخانه‌ها و هیأت امناء و دبیرخانه آنها از استقلال مالی برخوردار می‌باشند و به عنوان نهاد عمومی غیردولتی محسوب می‌گردند.

تبصره ۲ - نحوه استفاده و هزینه نمودن کمک‌های اعتباری از سوی دستگاه‌های دولتی مطابق با آیین‌نامه اجرایی این قانون خواهد بود.

ماده ۱۲ - شهرداری‌ها مکلفند مقدار مناسب از اراضی متعلق به خود را برای ساختمان

کتابخانه‌های عمومی بر اساس طرح‌های توسعه شهری به صورت بلاعوض در اختیار انجمن کتابخانه‌ها قرار دهند. مؤسسات و شرکت‌های دولتی یا وابسته به دولت نیز مجازند زمین و ابنیه مورد نیاز را برای ساختن کتابخانه عمومی به صورت بلاعوض واگذار نمایند.

تبصره - وزارت مسکن و شهرسازی مکلف است فضاهای مورد نیاز کتابخانه‌های عمومی را که بر اساس معیارهای مذکور در بند (ه) ماده ۳ این قانون تعیین می‌شود در طرح‌های توسعه منظور نموده و مشاورین طرف قرارداد خود را ملزم به رعایت آنها نماید.

ماده ۱۳- نحوه رسمیت یافتن جلسات و حد نصاب آراء لازم برای اخذ تصمیمات هیأت امنا و انجمن‌های کتابخانه‌های عمومی استان، شهرستان، بخش، شهر و روستا در آئین‌نامه اجرایی این قانون مشخص خواهد شد.

ماده ۱۴- آئین‌نامه اجرایی این قانون توسط فرهنگ و ارشاد اسلامی تهیه و حداکثر ظرف مدت سه ماه به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

ماده ۱۵- قانون تأسیس کتابخانه عمومی در تمام شهرها مصوب ۱۳۴۴/۱۰/۲ و اصلاحات بعدی و سایر قوانین و مقررات مغایر با این قانون لغو می‌گردد.

نظریه (مرحله اول) شورای نگهبان

شماره: ۸۲/۳۰/۵۱۲۳

تاریخ: ۱۳۸۲/۸/۱۲

ریاست محترم مجلس شورای اسلامی

عطف به نامه‌های شماره ۵۱۷۷۷ مورخ ۱۳۸۲/۷/۲۷ و پیرو نامه شماره ۸۲/۳۰/۴۵۸۴ مورخ ۱۳۸۲/۸/۴^(۱)؛ «لایحه تأسیس و نحوه اداره کتابخانه‌های عمومی کشور» مصوب جلسه مورخ بیست و دوم مهر ماه یک هزار و سیصد و هشتاد و دو مجلس شورای اسلامی در جلسه مورخ ۱۳۸۲/۸/۷ شورای نگهبان مطرح شد که نظر شورا به شرح زیر اعلام می‌گردد:

(۱) تقاضای استمهال بر اساس اصل نود و پنجم قانون اساسی (همین مجموعه، صفحه ۲).

۱- واگذاری وظائف و اختیارات به هیأت امنای کتابخانه‌های عمومی در ماده (۳) در مواردی که از امور تقنینی باشد مغایر اصل ۸۵^(۱) و در مواردی که از امور اجرایی باشد مغایر اصل ۱۳۸ قانون اساسی^(۲) شناخته شد.

۲- ماده (۴) مبنیاً بر ماده (۳) مغایر اصل ۱۳۸ قانون اساسی شناخته شد.

۳- تبصره‌های (۱) و (۲) ماده (۵) از این جهت که موجب کاهش درآمد عمومی می‌شود و نیز اضافه شدن عبارت «دهیاری‌ها» و «کمک‌های دولتی» و تبصره ماده (۶) و همچنین ماده (۱۲) این مصوبه چون موجب افزایش هزینه عمومی می‌گردد مغایر اصل ۷۵ قانون اساسی^(۳) شناخته شد.

۴- ایراد بند (۱) بر ماده (۷) و ماده (۱۰) وارد می‌باشد.

۵- منظور از کتابخانه‌های عمومی آیا کتابخانه‌های دولتی است و یا کتابخانه‌های عمومی غیردولتی اعم از شخصی یا وقتی را هم شامل می‌شود و در صورتی که نسبت به کتابخانه‌های عمومی غیردولتی شمول داشته باشد ملاک تحت پوشش بودن آنها باید مشخص شود پس از روشن شدن موارد مذکور نسبت به مواد متعدد این مصوبه خصوصاً مواد (۸)، (۹) و (۱۱) اظهار نظر خواهد شد.

احمد جنتی

دبیر شورای نگهبان

اصلاحیه (مرحله اول) مجلس شورای اسلامی

شماره: ۷۷۸۸۹

تاریخ: ۱۳۸۲/۱۰/۲۵

شورای محترم نگهبان

عطف به نامه شماره ۵۱۲۳/۸۲/۳۰ مورخ ۱۳۸۲/۸/۱۲ و پیرو نامه شماره ۵۱۷۷۷ مورخ ۱۳۸۲/۷/۲۷، لایحه تأسیس و نحوه اداره کتابخانه‌های عمومی کشور که در جلسه علنی روز سه شنبه مورخ ۱۳۸۲/۱۰/۲۳ مجلس شورای اسلامی با اصلاحاتی به

(۱) همین مجموعه، صفحه ۲۶.

(۲) همین مجموعه، صفحه ۸۸.

(۳) همین مجموعه، صفحه ۹۰.

تصویب رسیده است، در اجرای اصل نود و چهارم (۹۴) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران^(۱) جهت بررسی و اظهار نظر آن شورای محترم به پیوست ارسال می گردد.

مهدی کروی

رئیس مجلس شورای اسلامی

متن لایحه

ماده ۱-....

ماده ۳- وظایف و اختیارات هیأت امنای کتابخانه‌های عمومی کشور به شرح زیر می باشد:
الف - برنامه ریزی به منظور تأسیس، ساخت، تجهیز و توسعه و نظارت بر فعالیت کتابخانه‌های عمومی کشور.

ب - تصویب دستورالعمل‌های لازم برای حمایت و نظارت و نحوه اداره کتابخانه‌های عمومی بخش خصوصی.

در سطر اول بند (ب) عبارت «و نحوه اداره» به عبارت «بر ارائه خدمات» اصلاح گردید.

ج - بررسی گزارشها در خصوص وضعیت کتابخانه‌های عمومی و اتخاذ تصمیمات لازم.
د - بررسی و تصویب بخشنامه‌ها و دستورالعمل‌های مورد نیاز در زمینه‌های اداری، مالی، جذب و نگهداری نیروی انسانی، امور مربوط به اخذ درآمدها و کمک‌ها و نحوه هزینه کردن، تأمین کتاب و سایر منابع کتابخانه‌ای و تجهیزات، مبادلات با سایر مراکز فرهنگی و کتابخانه‌ها، عضوگیری، امانت دادن کتاب، تشکیل انجمن‌های کتابخانه‌های عمومی استان، شهرستان، بخش، شهر و روستا و هدایت فعالیت‌های آنها.

ه - تعیین معیارها و سرانه‌های مربوط به امور مختلف کتابخانه‌های عمومی و شاخص‌های لازم برای درجه بندی آنها.

و - بررسی و تصویب شرح وظایف، تشکیلات، ساختار، نحوه تأمین نیروی انسانی، ضوابط و مقررات مورد نیاز برای امور مالی و اداری دبیرخانه هیأت امناء و سایر موارد مرتبط با مأموریت‌های آن.

ز - برنامه ریزی برای استفاده از امکانات کتابخانه‌ها در زمینه فعالیت‌های فرهنگی و هنری.

ح - برنامه‌ریزی برای استفاده نایبانیان از امکانات کتابخانه‌های عمومی.
تبصره - کلیه مصوبات هیأت امنای کتابخانه‌های عمومی کشور با امضای وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی (رئیس هیأت امناء) از طریق دبیر کل هیأت مذکور ابلاغ می‌شود.

در سطر اول تبصره ماده (۳) کلمه «امضای» به کلمه «تأیید» اصلاح و در سطر دوم بعد از عبارت «فرهنگ و ارشاد اسلامی» عبارت «(رئیس هیأت امناء)» حذف و عبارت «دارای اعتبار بوده و» جایگزین گردید.

ماده ۴ -

ماده ۵ - منابع مالی برای اداره امور دبیرخانه هیأت امناء انجمن‌ها و کتابخانه‌های عمومی به شرح زیر است:

الف - کمک‌های دولت در بودجه سالیانه وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی.

ب - درآمدهای حاصله موضوع ماده (۶) این قانون.

ج - هدایا و کمک‌های مردمی سازمان‌ها، موسسات و نهادهای عمومی غیردولتی و بخش خصوصی و مجامع بین‌المللی.

د - موقوفات.

ه - درآمدهای اختصاصی انجمن‌ها و کتابخانه‌های عمومی از محل انجام فعالیت‌های فرهنگی آموزشی مرتبط و دریافت حق عضویت.

تبصره ۱ - هرگونه کمک مالی برای امور کتابخانه‌ها به عنوان هزینه قابل قبول مالیاتی محسوب می‌شود.

تبصره (۱) ماده (۵) حذف گردید.

تبصره ۲ - دولت مکلف است اعتبارات تخصیصی خود را برای نیل به حداقل

در سطر بالا عبارت «مکلف است» به عبارت «می‌تواند» اصلاح گردید.

سرانه‌ها و معیارهای قابل قبول در بودجه‌های ستواتی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی پیش‌بینی نماید.

ماده ۶ - شهرداری‌ها و دهیاری‌ها مکلفند همه ساله حداقل نیم درصد (۰/۵٪) از اعتبارات خود اعم از درآمدها و کمک‌های دولتی را به منظور اداره امور کتابخانه‌ها در اختیار انجمن‌های کتابخانه‌های شهر و روستای مربوطه قرار دهند.

تبصره - شهرداری تهران مکلف است حداقل نیم درصد (۰/۵٪) مذکور در این ماده را

از محل چهار درصد (۴٪) موضوع ماده (۷۴) قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت مصوب ۱۳۸۰/۱۱/۲۷ پرداخت نماید.

ماده (۶) به شرح زیر اصلاح و تبصره آن حذف گردید:
ماده ۶- شهرداری‌ها مکلفند همه ساله حداقل نیم درصد (۵/۰٪) از درآمدهای خود را به منظور اداره امور کتابخانه‌ها در اختیار انجمن‌های کتابخانه‌های عمومی شهر مربوطه قرار دهند.

ماده ۷- به منظور تشکیل انجمن‌های کتابخانه‌های عمومی استان و ایجاد هماهنگی و بررسی و تصویب برنامه و بودجه پیشنهادی و عملکرد و تراز مالی سالانه آنها و نیز حل

سطر بالا به شرح زیر اصلاح گردید:
و بررسی و پیشنهاد برنامه و بودجه، عملکرد و تراز مالی سالانه آنها به هیأت امنا و نیز حل و

و فصل مسائل و مشکلات انجمن‌های مذکور، انجمن کتابخانه‌های عمومی استان با ترکیب زیر تشکیل می‌شود:

الف - استاندار (رئیس انجمن استان).

ب - مدیرکل فرهنگ و ارشاد اسلامی استان (دبیر انجمن).

ج - رئیس سازمان آموزش و پرورش استان.

د - رئیس سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان.

ه - رئیس شورای اسلامی استان.

و - چهار نفر از شخصیت‌های حقیقی یا حقوقی که حداقل یک نفر آنان از بانوان باشد به پیشنهاد دبیر انجمن و تصویب رئیس انجمن طبق دستورالعمل هیأت امنا.

ماده ۸- به منظور جلب مشارکت بخش دولتی و غیردولتی و کمک‌های مردمی، استفاده از ظرفیت عمومی جامعه و نظارت در ساختن کتابخانه، خرید کتاب، تجهیزات و لوازم مربوط و اداره امور آن در هر شهرستان انجمن کتابخانه تشکیل می‌شود. ترکیب اعضای انجمن به شرح زیر می‌باشد:

ماده (۸) به شرح زیر اصلاح گردید:
ماده ۸- ترکیب اعضای انجمن شهرستان به شرح زیر می‌باشد:

الف - فرماندار (رئیس انجمن).

ب - رئیس اداره فرهنگ و ارشاد اسلامی شهرستان (دبیر انجمن).

ج - شهردار شهر مرکز شهرستان.

د - رئیس شورای اسلامی شهرستان.

ه - پنج نفر از اشخاص حقیقی و حقوقی که حداقل یک نفر آنان از بانوان باشد به پیشنهاد دبیر انجمن و تصویب رئیس انجمن طبق دستورالعمل هیأت امنا.

ماده ۹ - وظایف انجمن کتابخانه‌های عمومی شهرستان عبارتند از:

الف - مطالعه، بررسی و تدوین برنامه و بودجه سالانه جاری و عمرانی کتابخانه‌های تحت پوشش و ارائه آن به مراجع ذیصلاح، جهت تصویب.

در سطر بالا عبارت «مراجع ذیصلاح، جهت تصویب» حذف و عبارت «انجمن استان» جایگزین گردید.

ب - همکاری با وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و سایر دستگاه‌های دولتی در زمینه ساخت، تجهیز، تکمیل و بازسازی کتابخانه‌ها.

ج - جذب، نگهداری و انجام سایر امور اداری مربوط به نیروی انسانی شاغل در کتابخانه‌های تحت پوشش.

د - تشویق به اهدای زمین، کتاب و سایر کمک‌های نقدی و غیرنقدی به کتابخانه‌ها.

ه - افتتاح حساب مخصوص در یکی از بانک‌های دولتی در محل، برای نگهداری وجوه حاصل شده از محل کمک‌ها و درآمدها.

و - تهیه و نگهداری دفاتر قانونی و انجام امور دریافت و پرداخت و امور مالی و واریز کمک‌های نقدی و تقویم و نگهداری کمک‌های غیرنقدی.

ز - تهیه و ارسال گزارش عملکرد و تراز مالی سالانه انجمن در پایان هر سال جهت تصویب به انجمن کتابخانه‌های عمومی استان.

در ابتدای سطر بالا کلمه «تصویب» به «بررسی» اصلاح گردید.

ماده ۱۰ - ...

ماده ۱۱ - مالکیت اموال منقول و غیرمنقول کتابخانه‌های عمومی، متعلق به دولت است لکن کمک‌ها و منابع نقدی و غیرنقدی اهدایی اختصاص داده شده به انجمن در حکم دارایی و اموال انجمن محسوب و در چارچوب ضوابط مصوب هیأت امنای کتابخانه‌های عمومی کشور و طبق نظر اهداءکننده استفاده و هزینه می‌شود.

ماده (۱۱) به شرح زیر اصلاح گردید:

ماده ۱۱- تکلیف مالکیت اموال منقول و غیرمنقول دولتی کتابخانه‌های عمومی و امور اداری، مالی و استخدامی آنها در آئین‌نامه اجرایی این قانون مشخص خواهد شد، لکن کمکها و منابع نقدی و غیرنقدی اهدایی اختصاص داده شده به انجمن در حکم دارایی و اموال انجمن محسوب و در چارچوب ضوابط مصوب هیأت امنای کتابخانه‌های عمومی کشور و طبق نظر اهداء کننده استفاده و هزینه می‌شود.

تبصره ۱- انجمن‌های کتابخانه‌ها و هیأت امناء و دبیرخانه آنها از استقلال مالی برخوردار می‌باشند و به عنوان نهاد عمومی غیردولتی محسوب می‌گردند.

تبصره (۱) به شرح زیر اصلاح گردید.

تبصره ۱- کتابخانه‌های عمومی به عنوان نهاد عمومی غیردولتی از استقلال مالی برخوردار بوده و هیأت امناء انجمن‌ها و دبیرخانه‌های آنها از ارکان آن محسوب می‌شوند.

تبصره ۲- نحوه استفاده و هزینه نمودن کمک‌های اعتباری از سوی دستگاه‌های دولتی مطابق با آیین‌نامه اجرایی این قانون خواهد بود.

تبصره (۲) حذف و تبصره ذیل جایگزین آن گردید:

تبصره الحاقی - کتابخانه ملی، کتابخانه‌های آستان قدس رضوی (ع)، حضرت معصومه سلام‌الله‌علیها، حضرت عبدالعظیم (ع)، احمد بن موسی (ع)، کتابخانه آیت‌الله‌العظمی مرعشی نجفی و کتابخانه مجلس شورای اسلامی تابع ضوابط و مقررات مربوط به خود و کتابخانه‌های وقفی تابع وقف‌نامه می‌باشند.

ماده ۱۲- شهرداری‌ها مکلفند مقدار مناسب از اراضی متعلق به خود را برای

در سطر بالا کلمه «مکلفند» به «می‌توانند» اصلاح گردید

ساختمان کتابخانه‌های عمومی بر اساس طرح‌های توسعه شهری به صورت بلاعوض در اختیار انجمن کتابخانه‌ها قرار دهند. مؤسسات و شرکت‌های دولتی یا وابسته به دولت نیز مجازند زمین و ابنیه مورد نیاز را برای ساختن کتابخانه عمومی به صورت بلاعوض واگذار نمایند.

تبصره - وزارت مسکن و شهرسازی مکلف است فضا‌های مورد نیاز کتابخانه‌های عمومی را که بر اساس معیارهای مذکور در بند (ه) ماده ۳ این قانون تعیین می‌شود در

طرحهای توسعه منظور نموده و مشاورین طرف قرارداد خود را ملزم به رعایت آنها نماید.

ماده ۱۳-...

نظریه (مرحله دوم) شورای نگهبان

شماره: ۸۲/۳۰/۶۵۵۷

تاریخ: ۱۳۸۲/۱۱/۱۵

ریاست محترم مجلس شورای اسلامی

عطف به نامه‌های شماره ۷۷۸۸۹ مورخ ۱۳۸۲/۱۰/۲۵ و شماره ۵۱۷۷۷ مورخ ۱۳۸۲/۷/۲۷ و پیرو نامه‌های شماره ۸۲/۳۰/۶۴۰۲ مورخ ۱۳۸۲/۱۱/۲^(۱) و شماره ۸۲/۳۰/۵۱۲۳ مورخ ۱۳۸۲/۸/۱۲ و شماره ۸۲/۳۰/۴۵۸۴ مورخ ۱۳۸۲/۸/۴؛ «لایحه تأسیس و نحوه اداره کتابخانه‌های عمومی کشور» که با اصلاحاتی در جلسه مورخ بیست و سوم دی ماه یکهزار و سیصد و هشتاد و دو به تصویب مجلس شورای اسلامی رسیده است در جلسه مورخ ۱۳۸۲/۱۱/۱۴ شورای نگهبان مطرح شد که نظر شورا به شرح زیر اعلام می‌گردد:

«اطلاق ماده (۱۱) از این جهت که کتابخانه‌های خصوصی اشخاص را که با حفظ مالکیت خود، و بدون وقف کردن، آن را مورد استفاده عمومی قرار داده‌اند شامل می‌شود خلاف شرع شناخته شده.»

احمد جنتی

دبیر شورای نگهبان

اصلاحیه نهائی مجلس شورای نگهبان

شماره: ۹۴۴۳۴

تاریخ: ۱۳۸۲/۱۲/۲۴

شورای محترم نگهبان

عطف به نامه شماره ۸۲/۳۰/۶۵۵۷ مورخ ۱۳۸۲/۱۱/۱۵ و پیرو نامه شماره

(۱) تقاضای استمهال بر اساس اصل نود و پنجم قانون اساسی (همین مجموعه، صفحه ۲).

۷۷۸۸۹ مورخ ۱۳۸۲/۱۰/۲۵، لایحه تأسیس و نحوه اداره کتابخانه‌های عمومی کشور که در جلسه علنی روز یکشنبه مورخ ۱۳۸۲/۱۲/۱۷ مجلس شورای اسلامی با اصلاحاتی به تصویب رسیده است در اجرای اصل نود و چهارم (۹۴) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران^(۱) جهت بررسی و اظهارنظر آن شورای محترم به پیوست ارسال می‌گردد.^(۲)

مهدی کروی

رئیس مجلس شورای اسلامی

نظریه نهائی شورای نگهبان

شماره: ۸۲/۳۰/۷۰۲۳

تاریخ: ۱۳۸۲/۱۲/۲۶

ریاست محترم مجلس شورای اسلامی

عطف به نامه‌های شماره ۹۴۴۳۴ مورخ ۱۳۸۲/۱۲/۲۴ و شماره ۷۷۸۸۹ مورخ ۱۳۸۲/۱۰/۲۵ و شماره ۵۱۷۷۷ مورخ ۱۳۸۲/۷/۲۷ و پیرو نامه‌های شماره ۸۲/۳۰/۶۵۵۷ مورخ ۱۳۸۲/۱۱/۱۵ و شماره ۸۲/۳۰/۶۴۰۲ مورخ ۱۳۸۲/۱۱/۲ و شماره ۸۲/۳۰/۵۱۲۳ مورخ ۱۳۸۲/۸/۱۲ و شماره ۸۲/۳۰/۴۵۸۴ مورخ ۱۳۸۲/۸/۴؛ «لایحه تأسیس و نحوه اداره کتابخانه‌های عمومی کشور»^(۳) که با اصلاحاتی در جلسه مورخ هفدهم اسفند ماه یک هزار و سیصد و هشتاد و دو به تصویب مجلس شورای اسلامی رسیده است در جلسه مورخ ۱۳۸۲/۱۲/۲۵ شورای نگهبان مطرح شد که با توجه به اصلاحات به عمل آمده مغایر با موازین شرع و قانون اساسی شناخته نشد.

احمد جنتی

دبیر شورای نگهبان

(۱) همین مجموعه، صفحه ۱۲.

(۲) جهت تأمین نظر شورای نگهبان تبصره زیر به عنوان تبصره (۳) به ماده (۱۱) مصوبه مذکور الحاق گردید: تبصره ۳- کتابخانه‌های خصوصی اشخاص که با حفظ مالکیت خود و بدون وقف نمودن، آن را مورد استفاده عمومی قرار داده یا خواهند داد از شمول حکم این ماده خارج است.

(۳) ر.ک به روزنامه رسمی شماره ۱۷۲۱۹ مورخ ۱۳۸۳/۱/۲۶.

مغایرت طرح یک فوریتی تغییر حوزه انتخابیه داوطلبان نمایندگی

مجلس شورای اسلامی با قانون اساسی

شماره: ۷۰۰۶۹

تاریخ: ۱۳۸۲/۱۰/۱

شورای محترم نگهبان

طرح امکان تغییر حوزه انتخابیه داوطلبان نمایندگی مجلس شورای اسلامی پس از ثبت نام که یک فوریت آن در جلسه علنی روز یکشنبه مورخ ۱۳۸۲/۷/۲۳ تصویب و در جلسه علنی روز یکشنبه مورخ ۱۳۸۲/۹/۳۰ مجلس شورای اسلامی با اصلاحاتی در عنوان و متن به تصویب رسیده است، در اجرای اصل نود و چهارم (۹۴) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران^(۱) برای رسیدگی و اظهارنظر آن شورای محترم به پیوست ارسال می‌گردد.

مهدی کروی

رئیس مجلس شورای اسلامی

متن طرح

ماده واحده - از تاریخ تصویب این قانون به داوطلبان انتخابات مجلس شورای اسلامی که در موعد مقرر قانونی در یکی از حوزه‌های انتخابیه ثبت نام نموده‌اند و صلاحیت آنها تأیید شده است فقط برای یک بار در مرحله اول انتخابات هر دوره اجازه داده می‌شود تا پانزده روز قبل از روز اخذ رأی، حوزه انتخابیه خود را از طریق وزارت کشور یا حوزه‌ای که در آن ثبت نام نموده‌اند تغییر دهند.

تبصره ۱ - داوطلبان مشمول تبصره (۳) ماده (۵۲) قانون انتخابات مجلس شورای

(۱) همین مجموعه، صفحه ۱۲.

اسلامی مصوب ۱۳۷۸/۹/۷^(۱) پس از اعلام نظر نهایی شورای نگهبان مبنی بر تأیید صلاحیت آنان می‌توانند ظرف بیست و چهار ساعت نسبت به تغییر حوزه انتخابیه خود اقدام نمایند.

تبصره ۲- برای داوطلبان موضوع این قانون نیاز به ثبت نام مجدد و یا بررسی مجدد صلاحیت در حوزه انتخابیه جدید نمی‌باشد.

تبصره ۳- مفاد این قانون نافی اجرای بند (۵) ماده (۲۸)^(۲) و بند (ب) ماده (۲۹)^(۳)

(۱) تبصره (۳) ماده (۵۲) قانون انتخابات مجلس شورای اسلامی مصوب ۱۳۷۸/۹/۷:

در صورتی که نظر هیأت مرکزی نظارت مبنی بر رد صلاحیت داوطلبانی باشد که صلاحیت آنان مورد تأیید هیأت اجرایی مرکز حوزه انتخابیه قرار گرفته است، داوطلبان می‌توانند اعتراض خود را به شورای نگهبان تسلیم نمایند. شورای نگهبان بیست روز پس از اظهار نظر هیأت مرکزی نظارت قطعی و نهائی خود را در خصوص تأیید یا رد صلاحیت داوطلبان به وزارت کشور اعلام خواهد نمود.

(۲) ماده ۲۸- انتخاب شونده‌گان هنگام ثبت نام باید دارای شرایط زیر باشند:

۱- اعتقاد و التزام عملی به اسلام و نظام مقدس جمهوری اسلامی ایران.

۲- تابعیت کشور جمهوری اسلامی ایران.

۳- ابراز وفاداری به قانون اساسی و اصل مرفقی ولایت مطلقه فقیه.

۴- حداقل مدرک فوق دیپلم و یا معادل آن.

۵- نداشتن سوء شهرت در حوزه انتخابیه.

۶- سلامت جسمی در حد برخورداری از نعمت بینائی، شنوائی و گویائی.

۷- حداقل سن سی سال تمام و حداکثر هفتاد و پنج سال تمام.

تبصره ۱- داوطلبان نمایندگی اقلیتهای دینی مصرح در قانون اساسی از التزام عملی به اسلام، مذکور در بند (۱) مستثنی بوده و باید در دین خود ثابت‌العقیده باشند.

تبصره ۲- کسانی که سابقه نمایندگی مجلس شورای اسلامی را دارند از شرط مذکور در بند (۴) مستثنی می‌باشند.

(۳) ماده ۲۹- اشخاص زیر به واسطه مقام و شغل خود از داوطلب شدن محرومند:

الف- اشخاص زیر از داوطلب شدن در حوزه‌های انتخابیه سراسر کشور محرومند مگر اینکه حداقل سه ماه قبل از ثبت نام از سمت خود استعفاء نموده و به هیچ وجه در آن پست شاغل نباشند:

۱- رئیس جمهور و معاونین و مشاورین وی.

۲- دبیر مجمع تشخیص مصلحت نظام و معاونین وی.

۳- مشاورین معاونین رئیس جمهور.

۴- رؤسای دفاتر سران سه قوه.

۵- وزرا و سرپرستان وزارتخانه‌ها.

۶- معاونین و مشاورین وزرا.

۷- مدیران کل و سرپرستان ادارات کل وزارتخانه‌ها و مدیران کل حوزه وزارتی و رؤسای دفاتر وزرا.

۸- اعضای شورای نگهبان و هیأت مرکزی نظارت بر انتخابات.

- ۹- رئیس قوه قضائیه و معاونین و مشاورین وی.
- ۱۰- رئیس دیوان عالی کشور و معاونین و مشاورین وی.
- ۱۱- دادستان کل کشور و معاونین و مشاورین وی.
- ۱۲- رئیس دیوان عدالت اداری و معاونین و مشاورین وی.
- ۱۳- رئیس سازمان بازرسی کل کشور و معاونین و مشاورین وی.
- ۱۴- رؤسا و سرپرستان سازمانها و ادارات کل و ادارات عقیدتی سیاسی نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران و جانشینان و معاونین آنان در سراسر کشور.
- ۱۵- رئیس سازمان صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران و معاونین وی.
- ۱۶- رئیس جمعیت هلال احمر جمهوری اسلامی ایران و معاونین وی.
- ۱۷- استانداران.
- ۱۸- معاونین و مشاورین استانداران.
- ۱۹- فرمانداران.
- ۲۰- بخشداران.
- ۲۱- شهرداران و رؤسای مناطق شهرداری.
- ۲۲- رؤسا و سرپرستان سازمانهای دولتی.
- ۲۳- رئیس دانشگاه آزاد اسلامی.
- ۲۴- اعضای هیأت مدیره و مدیران عامل بانکها.
- ۲۵- اعضای هیأت مدیره و مدیران عامل شرکتهای دولتی و وابسته به دولت که حیطه وظایف و اختیارات آنها به کل کشور تسری دارد.
- ۲۶- رئیس کل بانک مرکزی ایران و معاونین و مشاورین وی.
- ۲۷- رؤسا و سرپرستان بنیادهای (مستضعفان، شهید، ۱۵ خرداد، مسکن)، کمیته امداد خمینی (ره)، نهضت سوادآموزی، سازمان تبلیغات اسلامی، دفتر تبلیغات حوزه علمیه قم و رئیس سازمان تفریحات حکومتی و رؤسای اتاقهای بازرگانی و صنایع و معادن و تعاون، معاونین و مشاورین آنان.
- ۲۸- شاغلین در نیروهای مسلح و وزارت اطلاعات.
- ب- اشخاص زیر از داوطلب شدن در حوزههای انتخابیه قلمرو مأموریت خود محرومند مگر اینکه سه ماه قبل از ثبت نام از سمت خود استعفا نموده و به هیچ وجه در آن پست شاغل نباشند:
- ۱- ائمه جمعه دائمی.
- ۲- قضات.
- ۳- مدیران کل و سرپرستان دفاتر و ادارات کل استانها و معاونین آنان.
- ۴- مدیران کل و سرپرستان دفاتر و ادارات کل استانداریها و معاونین آنان.
- ۵- رؤسا و سرپرستان ادارات و سازمانهای دولتی و وابسته به دولت و معاونین آنان در استان و شهرستان.
- ۶- رؤسا و سرپرستان دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی اعم از دولتی و غیردولتی رؤسا و سرپرستان واحدها و شعب آنها.
- ۷- اعضای هیأت مدیره و مدیران عامل شرکتهای دولتی و وابسته به دولت در استان و شهرستان.
- ۸- سرپرستان مناطق و رؤسای شعب بانکها در استان و شهرستان.

قانون انتخابات مجلس شورای اسلامی مصوب ۱۳۷۸/۹/۷ نخواهد بود.
تبصره ۴- هزینه احتمالی ناشی از اجرای این قانون از محل اعتبارات پیش‌بینی شده برای برگزاری انتخابات مجلس شورای اسلامی تأمین خواهد شد.
تبصره ۵- آئین‌نامه اجرائی این قانون توسط وزارت کشور تهیه و به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

نظریه (مرحله اول) شورای نگهبان

شماره: ۸۲/۳۰/۶۳۰۶

تاریخ: ۱۳۸۲/۱۰/۱۸

ریاست محترم مجلس شورای اسلامی

عطف به نامه شماره ۷۰۰۶۹ مورخ ۱۳۸۲/۱۰/۱ و پیرو نامه شماره ۸۲/۳۰/۶۲۰۲ مورخ ۱۳۸۲/۱۰/۸^(۱)؛ «طرح تغییر حوزه انتخابیه داوطلبان نمایندگی مجلس شورای اسلامی» مصوب جلسه سی‌ام آذر ماه یک‌هزار و سیصد و هشتاد و دو مجلس شورای اسلامی در جلسات شورای نگهبان مطرح شد که نظر شورا به شرح زیر اعلام می‌گردد:
(«اطلاق» عدم نیاز به بررسی مجدد» مذکور در تبصره (۲) ماده واحده مستلزم تأیید صلاحیت

۹- سرپرستان دفاتر سازمان تبلیغات اسلامی در مرکز استان و شهرستانها.

۱۰- مدیران مراکز صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران.

ج- اعضای هیأت‌های اجرایی و ناظرین شورای نگهبان در حوزه انتخابیه تحت مسئولیت خود.

تبصره ۱- کلیه مقامات دارای عناوین هم‌تراز با عناوین مذکور در بندهای (الف) و (ب) مشمول این ماده می‌باشند. تشخیص هم‌ترازی با سازمان امور اداری و استخدامی کشور می‌باشد.

تبصره ۲- در مورد کسانی که طبق قوانین استخدامی و یا تعهد خدمت، استعفاي آنان منوط به پذیرش آن از سوی مسئولین مربوطه باشد، قبول استعفاء شرط است. همچنین استعفاي پرسنل نیروهای مسلح منوط به قبول فرماندهی کل قوا می‌باشد.

تبصره ۳- به هنگام ثبت نام، ارائه گواهی رسمی مبنی بر قبول استعفاء و عدم اشتغال در پست و مقام و مشاغل یاد شده در بندهای (الف) و (ب) این ماده سه ماه قبل از ثبت نام الزامی است.

تبصره ۴- وزارت کشور موظف است حداقل چهار ماه قبل از ثبت نام از داوطلبان، مراتب را از طریق رسانه‌های گروهی به آگاهی عموم برساند.

(۱) تقاضای استمهال بر اساس اصل نود و پنجم قانون اساسی (همین مجموعه، صفحه ۲).

داوطلبانی خواهد شد که مدارک جدیدی در حوزه انتخابیه جدید نسبت به عدم صلاحیت آنان به دست آمده است از این جهت مغایر اصول ۶۷^(۱) و ۹۹^(۲) قانون اساسی شناخته شد.

احمد جنتی

دبیر شورای نگهبان

اصلاحیه نهائی مجلس شورای اسلامی

شماره: ۷۷۷۲۱

تاریخ: ۱۳۸۲/۱۰/۲۴

شورای محترم نگهبان

عطف به نامه شماره ۶۳۰۶/۳۰/۸۲ مورخ ۱۳۸۲/۱۰/۱۸ و پیرو نامه شماره ۷۰۰۶۹ مورخ ۱۳۸۲/۱۰/۱، طرح تغییر حوزه انتخابیه داوطلبان نمایندگی مجلس شورای اسلامی که در جلسه علنی روز چهارشنبه مورخ ۱۳۸۲/۱۰/۲۴ مجلس شورای اسلامی با اصلاحاتی به تصویب رسیده است، در اجرای اصل نود و چهارم (۹۴) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران^(۳) جهت بررسی و اظهار نظر آن شورای محترم به پیوست ارسال می گردد.

مهدی کروبی

رئیس مجلس شورای اسلامی

۱) اصل شخصیت و هفتم: نمایندگان باید در نخستین جلسه مجلس به ترتیب زیر سوگند یاد کنند و متن قسم نامه را امضا نمایند.

بسم الله الرحمن الرحيم

«من در برابر قرآن مجید، به خدای قادر متعال سوگند یاد می کنم و با تکیه بر شرف انسانی خویش تعهد می نمایم که پاسدار حریم اسلام و نگاهبان دستاوردهای انقلاب اسلامی ملت ایران و مبانی جمهوری اسلامی باشم، ودیعه ای را که ملت به ما سپرده به عنوان امینی عادل پاسداری کنم و در انجام وظائف وکالت، امانت و تقوا را رعایت نمایم و همواره به استقلال و اعتلای کشور و حفظ حقوق ملت و خدمت به مردم پایبند باشم، از قانون اساسی دفاع کنم و در گفته ها و نوشته ها و اظهار نظرها، استقلال کشور و آزادی مردم و تأمین مصالح آنها را مد نظر داشته باشم.»

نمایندگان اقلیتهای دینی این سوگند را با ذکر کتاب آسمانی خود یاد خواهند کرد.

نمایندگانی که در جلسه نخست شرکت ندارند باید در اولین جلسه ای که حضور پیدا می کنند مراسم سوگند را به جای آورند.

۲) اصل نود و نهم: شورای نگهبان نظارت بر انتخابات مجلس خبرگان رهبری، ریاست جمهوری، مجلس شورای اسلامی و مراجعه به آراء عمومی و همه پرسی را بر عهده دارد.

۳) همین مجموعه، صفحه ۱۲.

متن طرح

ماده واحده - از تاریخ تصویب این قانون به داوطلبان انتخابات مجلس شورای اسلامی که در موعد مقرر قانونی در یکی از حوزه‌های انتخابیه ثبت نام نموده‌اند و صلاحیت آنها تأیید شده است فقط برای یک بار در مرحله اول انتخابات هر دوره اجازه داده می‌شود تا پانزده روز قبل از روز اخذ رأی، حوزه انتخابیه خود را از طریق وزارت کشور یا حوزه‌ای که در آن ثبت نام نموده‌اند تغییر دهند.

تبصره ۱- داوطلبان مشمول تبصره (۳) ماده (۵۲) قانون انتخابات مجلس شورای اسلامی مصوب ۱۳۷۸/۹/۷ پس از اعلام نظر نهایی شورای نگهبان مبنی بر تأیید صلاحیت آنان می‌توانند ظرف بیست و چهار ساعت نسبت به تغییر حوزه انتخابیه خود اقدام نمایند.

تبصره ۲- برای داوطلبان موضوع این قانون نیاز به ثبت نام مجدد و یا بررسی مجدد صلاحیت در حوزه انتخابیه جدید نمی‌باشد.

تبصره (۲) به شرح زیر اصلاح گردید:

تبصره ۲- داوطلبان موضوع این قانون نیاز به ثبت نام مجدد نداشته و به جز در مواردی که مدارک جدیدی در حوزه انتخابیه جدید به دست آمده است نیاز به بررسی مجدد صلاحیت آنها نمی‌باشد.

تبصره ۳- مفاد این قانون نافی اجرای بند (۵) ماده (۲۸) و بند (ب) ماده (۲۹) قانون انتخابات مجلس شورای اسلامی مصوب ۱۳۷۸/۹/۷ نخواهد بود.

تبصره ۴- هزینه احتمالی ناشی از اجرای این قانون از محل اعتبارات پیش‌بینی شده برای برگزاری انتخابات مجلس شورای اسلامی تأمین خواهد شد.

تبصره ۵- آئین‌نامه اجرایی این قانون توسط وزارت کشور تهیه و به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

نظریه نهائی شورای نگهبان

شماره: ۸۲/۳۰/۶۵۵۸

تاریخ: ۱۳۸۲/۱۱/۱۵

ریاست محترم مجلس شورای اسلامی

عطف به نامه‌های شماره ۷۷۷۲۱ مورخ ۱۳۸۲/۱۰/۲۴ و شماره ۷۰۰۶۹ مورخ

۱/۱۳۸۲/۱۰/۱ و پرو نامه‌های شماره ۸۲/۳۰/۶۴۰۰ مورخ ۱۳۸۲/۱۱/۲^(۱) و شماره ۸۲/۳۰/۶۳۰۳ مورخ ۱۳۸۲/۱۰/۱۸ و شماره ۸۲/۳۰/۶۲۰۱ مورخ ۱۳۸۲/۱۰/۸؛ «طرح تغییر حوزه انتخابیه داوطلبان نمایندگی مجلس شورای اسلامی^(۲)» که با اصلاحاتی در جلسه مورخ بیست و چهارم دی ماه یکهزار و سیصد و هشتاد و دو به تصویب مجلس شورای اسلامی رسیده است در جلسه مورخ ۱۳۸۲/۱۱/۱۴ شورای نگهبان مطرح شد که با توجه به اصلاحات به عمل آمده مغایر با موازین شرع و قانون اساسی شناخته نشد.

احمد جنتی

دبیر شورای نگهبان

(۱) تقاضای استمهال بر اساس اصل نود و پنجم قانون اساسی (همین مجموعه، صفحه ۲).

(۲) رک به روزنامه رسمی شماره ۱۷۱۷۵ مورخ ۱۳۸۲/۱۱/۲۳.

مغایرت و مخالفت طرح دو فوریتی استفساریه تبصره (۵) الحاقی به
ماده واحده قانون فروش رقبات، آب و اراضی موقوفه مصوب ۱۳۸۰ با
قانون اساسی و موازین شرع

شماره: ۵۷۲۰۳

تاریخ: ۱۳۸۲/۸/۱۴

شورای محترم نگهبان

طرح استفساریه تبصره (۵) الحاقی به ماده واحده قانون ابطال اسناد فروش رقبات، آب و اراضی موقوفه که دو فوریت آن در جلسه علنی روز سه شنبه مورخ ۱۳۸۲/۸/۱۳ تصویب شده بود در جلسه علنی روز چهارشنبه مورخ ۱۳۸۲/۸/۱۴ مجلس شورای اسلامی مطرح و نظر تفسیری مجلس به شرح پیوست به تصویب رسید، در اجرای اصل نود و چهارم (۹۴) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران^(۱) جهت رسیدگی و اظهار نظر آن شورای محترم به پیوست ارسال می گردد.

مهدی کروی

رئیس مجلس شورای اسلامی

متن طرح

موضوع استفسار:

ماده واحده - آیا منظور مقنن از تبصره (۵) الحاقی به ماده واحده قانون ابطال اسناد فروش رقبات، آب و اراضی موقوفه مصوب ۱۳۸۰/۱۲/۱۹^(۲) این بوده که ابتدائاً قانون باید در مورد اراضی و املاک موضوع تبصره (۵) اجرا شود و بعد در صورت اختلاف موضوع به دادگاه صالح ارجاع گردد؟

نظر مجلس:

بله، منظور مقنن از تبصره (۵) الحاقی به ماده واحده مزبور این بوده که ابتدائاً قانون باید در مورد اراضی و املاک موضوع تبصره اجرا شود و بعد در صورت بروز اختلاف

(۱) همین مجموعه، صفحه ۱۲.

(۲) جهت اطلاع از روند تصویب قانون مذکور به صفحات ۷۳ تا ۸۳ جلد پنجم مجموعه نظریات شورای نگهبان (دوره ششم - سال دوم) مراجعه نمایند. شایان ذکر است که متن قانون فوق در روزنامه رسمی شماره ۱۶۶۴۰ مورخ ۱۳۸۱/۱/۲۸ به چاپ رسیده است.

موضوع به دادگاه ارجاع گردد.

نظریه (مرحله اول) شورای نگهبان

شماره: ۸۲/۳۰/۵۳۸۰

تاریخ: ۱۳۸۲/۸/۱۵

ریاست محترم مجلس شورای اسلامی

عطف به نامه شماره ۵۷۲۰۳ مورخ ۱۳۸۲/۸/۱۴؛ «طرح دو فوریتی استفساریه تبصره (۵) الحاقی به ماده واحده قانون ابطال اسناد فروش رقبات، آب و اراضی موقوفه» مصوب جلسه مورخ چهاردهم آبانماه یکهزار و سیصد و هشتاد و دو مجلس شورای اسلامی در جلسه مورخ ۱۳۸۲/۸/۱۴ شورای نگهبان مطرح شد که نظر شورا به شرح زیر اعلام می‌گردد:

- ۱- تفسیر مذکور - که حکم به اجراء قانون ابتداء نموده است و پس از اجراء قانون در صورت بروز اختلاف بدادگاه ارجاع داده است - در هر دو موردی که در تبصره (۵) آمده است خلاف شرع است بلکه از نظر شرعی ید موقوفه - در مورد اول - و ید مالکین - در مورد دوم - معتبر است و آثار آن مترتب می‌شود و اثبات خلاف آن تنها از طریق دادگاه ممکن است.
- ۲- در مواردی که از ابتداء اختلاف بین طرفین موجود باشد هرگونه اقدام قبل از صدور رأی دادگاه مغایر اصل ۳۴^(۱) و بند ۱ اصل ۱۵۶^(۲) قانون اساسی است.

احمد جنتی

دبیر شورای نگهبان

۱) اصل سی و چهارم: دادخواهی حق مسلم هر فرد است و هر کس می‌تواند به منظور دادخواهی به دادگاههای صالح رجوع نماید. همه افراد ملت حق دارند این گونه دادگاهها را در دسترس داشته باشند و هیچ کس را نمی‌توان از دادگاهی که به موجب قانون حق مراجعه به آن را دارد منع کرد.

۲) اصل یکصد و پنجاه و ششم: قوه قضائیه قوه‌ای است مستقل که پشتیبان حقوق فردی و اجتماعی و مسئول تحقق بخشیدن به عدالت و عهده‌دار وظائف زیر است:

- ۱- رسیدگی و صدور حکم در مورد تظلمات، تعذیات، شکایات، حلّ و فصل دعاوی و رفع خصومات و اخذ تصصیم و اقدام لازم در آن قسمت از امور حبسیه، که قانون معین می‌کند.
- ۲- احیای حقوق عامه و گسترش عدل و آزادیهای مشروع.
- ۳- نظارت بر حسن اجرای قوانین.
- ۴- کشف جرم و تعقیب و مجازات و تعزیر مجرمین و اجرای حدود و مقررات مدوّن جزائی اسلام.
- ۵- اقدام مناسب برای پیشگیری از وقوع جرم و اصلاح مجرمین.

اصلاحیه نهائی مجلس شورای اسلامی

شماره: ۶۸۲۰۷

تاریخ: ۱۳۸۲/۹/۲۴

شورای محترم نگهبان

عطف به نامه شماره ۵۳۸۰/۸۲/۳۰ مورخ ۱۳۸۲/۸/۱۵ و پیرو نامه شماره ۵۷۲۰۳ مورخ ۱۳۸۲/۸/۱۴، طرح استفساریه تبصره (۵) الحاقی به ماده واحده قانون ابطال اسناد فروش رقبات، آب و اراضی موقوفه که در جلسه علنی روز چهارشنبه مورخ ۱۳۸۲/۹/۱۹ مجلس شورای اسلامی با اصلاحاتی به تصویب رسیده است، در اجرای اصل نود و چهارم (۹۴) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران^(۱) جهت بررسی و اظهار نظر آن شورای محترم به پیوست ارسال می گردد.

مهدی کروی

رئیس مجلس شورای اسلامی

متن طرح

موضوع استفسار:

ماده واحده - آیا منظور مقنن از تبصره (۵) الحاقی به ماده واحده قانون ابطال اسناد فروش رقبات، آب و اراضی موقوفه مصوب ۱۳۸۰/۱۲/۱۹ این بوده که ابتدائاً قانون باید در مورد اراضی و املاک موضوع تبصره (۵) اجرا شود و بعد در صورت اختلاف موضوع به دادگاه صالح ارجاع گردد؟

نظر مجلس:

بله، منظور مقنن از تبصره (۵) الحاقی به ماده واحده مزبور این بوده که ابتدائاً قانون باید در مورد اراضی و املاک موضوع تبصره اجرا شود و بعد در صورت بروز اختلاف موضوع به دادگاه ارجاع گردد.

نظر مجلس به شرح زیر اعلام می گردد:

چون در هر دو مورد ید متصرف اماره بر وقف یا ملک می باشد در صورتی که ذوالید با

مدعی اختلاف داشته باشد مدعی باید به دادگاه مراجعه کند و بدون حکم دادگاه نمی تواند از ید آن خارج و یا سند مالکیت را باطل نماید.

نظریه نهائی شورای نگهبان

شماره: ۸۲/۳۰/۶۰۳۷

تاریخ: ۸۲/۰۹/۲۷

ریاست محترم مجلس شورای اسلامی

عطف به نامه های شماره ۶۸۲۰۷ مورخ ۱۳۸۲/۹/۲۴ و شماره ۵۷۲۰۳ مورخ ۱۳۸۲/۸/۱۴ و پیرو نامه شماره ۸۲/۳۰/۵۳۸۰ مورخ ۱۳۸۲/۸/۱۵؛ «طرح استفساریه تبصره (۵) الحاقی به ماده واحده قانون ابطال اسناد فروش رقبات، آب و اراضی موقوفه»^(۱) که با اصلاحاتی در جلسه مورخ نوزدهم آذر ماه یک هزار و سیصد و هشتاد و دو به تصویب مجلس شورای اسلامی رسیده است در جلسه مورخ ۱۳۸۲/۹/۲۶ شورای نگهبان مطرح شد که مغایر با موازین شرع و قانون اساسی شناخته نشد.

احمد جنتی

دبیر شورای نگهبان

(۱) ر.ک به روزنامه رسمی شماره ۱۷۱۴۳ مورخ ۱۳۸۲/۱۰/۱۳.

مغایرت و مخالفت لایحه یک فوریتی ساختار نظام جامع رفاه و تأمین اجتماعی با قانون اساسی و موازین شرع و وجود ابهام در آن

شماره: ۶۸۱۶۹

تاریخ: ۱۳۸۲/۹/۲۴

شورای محترم نگهبان

لایحه شماره ۲۲۵۵۹ مورخ ۱۳۸۱/۵/۱۶ دولت در مورد ساختار سازمانی نظام تأمین اجتماعی کشور که یک فوریت آن در جلسه علنی روز سه‌شنبه مورخ ۱۳۸۲/۸/۶ تصویب و در جلسه علنی روز سه‌شنبه مورخ ۱۳۸۲/۹/۱۸ مجلس شورای اسلامی با اصلاحاتی در عنوان و متن به تصویب رسیده است. در اجرای اصل نود و چهارم (۹۴) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران^(۱) برای رسیدگی و اظهار نظر آن شورای محترم به پیوست ارسال می‌گردد.

مهدی کروی

رئیس مجلس شورای اسلامی

متن لایحه

فصل اول - اهداف، قلمرو و وظایف

ماده ۱- در اجرای اصل بیست و نهم (۲۹) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران^(۲) و همچنین بندهای (۲) و (۴) اصل بیست و یکم (۲۱) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران^(۳) و در جهت ایجاد انسجام کلان سیاست‌های رفاهی که به منظور توسعه عدالت

(۱) همین مجموعه، صفحه ۱۲.

(۲) اصل بیست و نهم: برخورداری از تأمین اجتماعی از نظر بازنشستگی، بیکاری، پیری، از کارافتادگی، بی‌سرپرستی، در راه ماندگی، حوادث و سوانح و نیاز به خدمات بهداشتی و درمانی و مراقبتهای پزشکی به صورت بیمه و غیره حق است همگانی.

دولت مکلف است طبق قوانین از محل درآمدهای عمومی و درآمدهای حاصل از مشارکت مردم، خدمات و حمایت‌های مالی فوق را برای یک یک افراد کشور تأمین کند.

(۳) اصل بیست و یکم: دولت موظف است حقوق زن را در تمام جهات با رعایت موازین اسلامی تضمین نماید و امور زیر را انجام دهد:

اجتماعی و حمایت از همه افراد کشور در برابر رویدادهای اجتماعی، اقتصادی، طبیعی و پیامدهای آن، نظام تأمین اجتماعی با رعایت شرایط و مفاد این قانون و از جمله برای امور ذیل برقرار می‌گردد:

الف - بازنشستگی، از کار افتادگی و فوت.

ب - بیکاری.

ج - پیری.

د - در راه ماندگی، بی‌سرپرستی و آسیب‌های اجتماعی.

ه - حوادث و سوانح.

و - ناتوانی‌های جسمی، ذهنی و روانی.

ز - بیمه خدمات بهداشتی، درمانی و مراقبت‌های پزشکی.

ح - حمایت از مادران به خصوص در دوران بارداری و حضانت فرزندان.

ط - حمایت از کودکان و زنان بی‌سرپرست.

ی - ایجاد بیمه خاص بیوگان، زنان سالخورده و خودسرپرست.

ک - کاهش نابرابری و فقر.

ل - امداد و نجات.

تبصره ۱- برخورداری از تأمین اجتماعی به نحوی که در این قانون می‌آید حق همه افراد کشور و تأمین آن، تکلیف دولت محسوب می‌شود.

تبصره ۲- آثار و تبعات منفی احتمالی ناشی از اقدامات دولت، از جمله مصادیق رویدادهای اقتصادی و اجتماعی می‌باشند.

تبصره ۳- شهروندان خارجی مقیم جمهوری اسلامی ایران نیز در چارچوب موازین اسلامی، مقابله‌نامه‌ها و قراردادهای بین‌المللی مصوب و با رعایت شرط عمل متقابل، از حمایت‌های مربوط به نظام جامع تأمین اجتماعی برخوردار خواهند بود.

۱- ایجاد زمینه‌های مساعد برای رشد شخصیت زن و احیای حقوق مادی و معنوی او.

۲- حمایت مادران، بالخصوص در دوران بارداری و حضانت فرزندان، و حمایت از کودکان بی‌سرپرست.

۳- ایجاد دادگاه صالح برای حفظ کیان و بقای خانواده.

۴- ایجاد بیمه خاص بیوگان و زنان سالخورده و بی‌سرپرست.

۵- اعطای قیومت فرزندان به مادران شایسته در جهت غبطه آنها در صورت نبودن ولی شرعی.

ماده ۲- نظام جامع اجتماعی شامل سه حوزه می باشد:

الف - حوزه بیمه ای: شامل بخش بیمه های اجتماعی از جمله بازنشستگی، بیکاری، حوادث و سوانح، از کارافتادگی و بازماندگان و بخش بیمه های درمانی (بهداشت و درمان) می باشد.

تبصره - خدمات بیمه های اجتماعی و درمانی به دو سطح همگانی و تکمیلی تقسیم می شود به طوری که:

۱- حدود خدمات بیمه ای همگانی را قانون تعیین می کند.

۲- بیمه های تکمیلی به آن دسته از خدمات بیمه ای گفته می شود که علاوه بر سطح خدمات بیمه های همگانی، با انعقاد قراردادهای انفرادی یا گروهی فی مابین بیمه شده و بیمه گر و پرداخت حق بیمه توسط بیمه شده انجام می پذیرد و دولت در قبال آن تعهد مالی نداشته، اما مکلف به پشتیبانی حقوقی و قانونی لازم از این گونه بیمه ها می باشد.

ب - حوزه حمایتی و توانبخشی: شامل ارائه خدمات حمایتی و توانبخشی و اعطای یارانه و کمک های مالی به افراد و خانواده های نیازمندی است که به دلایل گوناگون قادر به کار نیستند و یا درآمد آنان تکافوی حداقل زندگی آنان را نمی نماید.

ج - حوزه امدادی، شامل امداد، نجات در حوادث غیر مترقبه.

ماده ۳- اهداف و وظایف حوزه بیمه ای به شرح زیر می باشد:

الف - گسترش نظام بیمه ای و تأمین سطح بیمه همگانی برای آحاد جامعه با اولویت دادن به بیمه های مبتنی بر بازار کار و اشتغال.

ب - ایجاد هماهنگی و انسجام بین بخش های مختلف بیمه های اجتماعی و درمانی.

ج - اجرای طرح بیمه اجباری مزدبگیران.

د - تشکیل صندوق های بیمه ای مورد نیاز از قبیل بیمه حرف و مشاغل آزاد (خویش فرمایان و شاغل غیردائم)، بیمه روستائیان و عشایر، بیمه خاص زنان بیوه و سالخورده و خودسرپرست و بیمه خاص حمایت از کودکان.

ه - گسترش بیمه های خاص جبران خسارات ناشی از حوادث طبیعی از قبیل سیل، خشکسالی، زلزله و طوفان.

و - پشتیبانی حقوقی از بیمه های تکمیلی.

ز - نظارت بر عملکرد صندوق های بیمه ای.

ح - پیگیری اصلاح اساسنامه‌های شرکتها و صندوق‌های بیمه‌ای به نحوی که اصل بنگاهداری برای شرکتها و صندوق‌های بیمه‌ای لحاظ شود.

ط - نظارت بر تعادل منابع و مصارف صندوقها بر اساس علم محاسبات بیمه‌ای.

ی - اطلاع رسانی در خصوص خدمات بیمه‌ای.

تبصره ۱- هر صندوق بیمه‌ای می‌تواند در یکی از دو حوزه بیمه اجتماعی و درمانی و یا در هر دو فعالیت نماید.

تبصره ۲- دولت مکلف است ظرف مدت دو سال از تاریخ ابلاغ این قانون، امکان تحت پوشش بیمه قرار گرفتن اقشار مختلف جامعه از جمله روستائیان، عشایر و شاغلین فصلی را فراهم نماید و کلیه افراد باید ظرف مدت مذکور خود را تحت پوشش حوزه بیمه‌ای این نظام قرار دهند.

تبصره ۳- تعهدات قبلی سازمانها و صندوق‌های بیمه‌گر به افراد تحت پوشش مشروط بر آن که فقط در یک سازمان یا صندوق عضویت داشته‌اند کماکان به قوت خود باقی است و مازاد بر آن در صورت تأمین منابع و بار مالی لازم از سوی این نظام برقرار خواهد شد. ماده ۴- اهداف و وظایف حوزه حمایتی و توانبخشی به شرح زیر می‌باشد:

الف - سازماندهی و هدفمند کردن یارانه‌ها و منابع حمایتی.

ب - هماهنگی بخش‌های مختلف دولت در راستای پیشگیری از آسیب‌های اجتماعی.

ج - مشارکت در تعیین خط فقر (مطلق و نسبی).

د - حمایت از افراد جامعه در برابر رویدادهای اقتصادی، اجتماعی و پیامدهای سوء آنها خصوصاً در زمینه بیکاری، بی‌سرپرستی، در راه ماندگی و پیری.

ه - تأمین حداقل زندگی برای همه افراد و خانواده‌هایی که درآمد کافی ندارند با اولویت افرادی که به دلایل جسمی و روانی قادر به کار نیستند.

و - پرداخت مقرری به افراد جویای کار به شکل وام و برای مدت محدود.

ز - تحت پوشش قرار دادن خانواده‌های بی‌سرپرست و زنان خودسرپرست.

ح - فراهم سازی امکانات، آموزش بازتوانی و ایجاد مهارت‌های شغلی خانوارهای نیازمند.

ط - حمایت از مادران به خصوص در دوران بارداری و حضانت فرزندان.

ی - تأمین خدمات پیشگیری از بروز یا تشدید معلولیت‌ها و آسیب‌های اجتماعی در

گروه‌های هدف و تحت پوشش قرار دادن آنها در سه سطح پیشگیری، درمان و توانبخشی.

ک - فراهم آوردن امکانات لازم به منظور بهبود وضع جسمی، ذهنی، اجتماعی و اقتصادی معلولین برای ادامه زندگی و تلاش برای تأمین استقلال و خودکفائی معلولان، افراد محروم از فرصت‌های برابر اجتماعی و آسیب دیدگان اجتماعی.

ل - آماده سازی محیط اجتماعی و فضای فیزیکی متناسب با ویژگیها و توانائی‌های معلولان

م - ادامه روند حمایت از نیازمندان روستائی و عشایر.

ماده ۵- اهداف و وظایف حوزه امدادی به شرح زیر می‌باشد:

الف - آماده سازی و هماهنگی سازمانها و نهادهای ذی ربط برای ارائه فوری و کافی خدمات به آسیب دیدگاه رویدادهای غیرمترقبه در جهت تأمین نیازهای اولیه آسیب دیدگاه از حوادث طبیعی شامل تغذیه، پوشاک و سرپناه موقت در چارچوب طرح امداد و نجات کشور.

ب - پیش‌بینی سازوکارهای لازم برای امور مربوط به بازسازی کوتاه مدت با همکاری سازمان‌های دولتی و غیردولتی و نهادهای مدنی.

تبصره - جمعیت هلال احمر جمهوری اسلامی ایران یک جمعیت غیردولتی است که بر اساس اساسنامه مصوب مجلس شورای اسلامی فعالیت می‌کند.

فصل دوم - اصول و سیاست‌های کلی

ماده ۶- اصول و سیاست‌های ساختاری نظام جامع تأمین اجتماعی به شرح زیر می‌باشد:

الف - هماهنگی در حوزه‌ها: ساماندهی و هماهنگی فعالیت‌ها و خدمات در هر یک از حوزه‌های بیمه‌ای، حمایتی و امدادی در جهت افزایش کارآمدی و پوشش کامل تر فعالیت دستگاه‌ها، به نحوی که همپوشانی و تداخل فعالیت آنها جلوگیری گردد.

ب - هماهنگی بین حوزه‌ها: هماهنگی بین حوزه‌های بیمه‌ای، حمایتی و امدادی با محور بودن نظام بیمه‌ای صورت می‌گیرد.

ج - هماهنگی بین فعالیت‌های پیشگیرانه و فعالیت‌های اجرایی در سایر بخش‌های

اثرگذار بر تأمین اجتماعی.

د - مشارکت بخش‌های غیردولتی: نظام تأمین اجتماعی بر اصل مشارکت در سطوح سیاست‌گذاری، برنامه‌ریزی، اجرا و ارزشیابی استوار است به نحوی که دستگاه‌ها و سازمان‌های غیردولتی به روش‌های تعریف شده امکان مشارکت داشته باشند. این مشارکت خدمت‌گیرندگان متشکل و سازمان یافته از قبیل سازمانها و نهادهای غیردولتی را نیز شامل می‌شود. این مشارکت به معنای رفع مسؤولیت از دولت نیست و در هر حال دولت مسؤولیت تأمین اجتماعی را به عهده دارد.

ه - جلب مشارکت مردم در تأمین منابع مالی توسط نهادها، مؤسسات، سازمانها و شرکت‌های غیردولتی و عمومی نظام تأمین اجتماعی مجاز است مشروط بر آن که این امر طبق آئین‌نامه مصوب صورت گرفته و امکان نظارت نظام تأمین اجتماعی فراهم باشد.

و - بهینه سازی: بهینه‌سازی فعالیت‌ها بر سه سیاست زیر استوار است:

۱- تخصیصی کردن فعالیتها بر حسب نوع خدمات.

۲- تخصیصی کردن فعالیتها بر حسب گیرندگان خدمات.

۳- تخصیصی کردن فعالیتها بر حسب سطح خدمات (همگانی یا مکمل).

ز - تمرکز و تمرکززدایی: این اصل بر سیاست‌های زیر تأکید دارد:

۱- برنامه‌ریزی، سیاست‌گذاری، نظارت، ارزشیابی و توزیع منابع عمومی به صورت متمرکز و توسط دولت انجام می‌شود.

۲- امور اجرایی و کارگزاری به صورت غیرمتمرکز صورت می‌گیرد.

۳- دخالت دولت در سطح فعالیت‌های اجرائی و کارگزاری تأمین اجتماعی در مواردی صورت می‌گیرد که میزان فعالیت مؤسسات غیردولتی کفایت لازم برای ارائه خدمات را ننماید و یا برای تنظیم بازار خدمات اجتماعی و جبران نقص بازار دخالت دولت لازم باشد.

۴- دخالت دادن شرایط منطقه‌ای در برنامه‌ریزی.

ح - نظارت بر هر دو بخش دولتی و غیردولتی مرتبط با نظام جامع تأمین اجتماعی:

این نظارت بر اساس مفاد این قانون، معیارهای مندرج در اساسنامه آنها، قراردادها و توافقنامه‌های مبادله شده صورت می‌گیرد.

ط - رقابت‌پذیری: اعمال اصل رقابت‌پذیری در سطوح اجرایی و کارگزاری نظام به منظور گسترش فضای رقابتی و بسط مزایای زیر:

۱- کلیه سطوح بیمه‌ای نظام تأمین اجتماعی به گونه‌ای طراحی و تنظیم گردند که امکان رقابت در آن وجود داشته باشد.

۲- برای بیمه شوندگان امکان انتخاب مؤسسه بیمه‌گذار فراهم شود.

۳- به منظور حصول اطمینان از وجود فضای سالم رقابتی و عدم عرضه انحصاری یا نیمه‌انحصاری، دولت اجازه کنترل و اقدام ضد انحصار را بر اساس قوانین موضوعه خواهد داشت.

ی - نحوه مشارکت مالی:

۱- بهره‌مندی صندوق‌های فعال در سطح همگانی بیمه‌های اجتماعی و درمانی بابت هر عضو از محل منابع عمومی به صورت سرانه برابر خواهد بود، این امر مانع حمایت دولت از اقشار ضعیف جامعه نمی‌باشد.

۲- درصد مشارکت و سهم پرداختی کارفرما نسبت به مأخذ کسر حق بیمه به صندوق‌های فعال در سطح همگانی بیمه‌های اجتماعی و درمانی یکسان خواهد بود.

۳- درصد مشارکت و سهم پرداختی بیمه شده نسبت به مأخذ کسر حق بیمه به صندوق‌های فعال در سطح همگانی بیمه‌های اجتماعی و درمانی یکسان خواهد بود.

ک - نحوه جابجائی: جابجائی بیمه شدگان بین صندوق‌های بیمه همگانی به صورت انفرادی یا گروهی بر اساس آئین‌نامه مصوب هیأت وزیران مجاز خواهد بود.

ل - سازمانها، موسسات و صندوق‌های فعال در قلمرو بیمه‌ای نظام، دارای شخصیت حقوقی و استقلال مالی و اداری بوده و طبق ضوابط و مقررات مورد عمل خود، در چارچوب این نظام فعالیت می‌نمایند.

ماده ۷- اصول و سیاست‌های مالی نظام جامع تأمین اجتماعی به شرح زیر می‌باشد:

الف - پایداری منابع مالی شامل:

۱- استفاده از منابع عمومی.

۲- منابع حاصل از هدفمند کردن یارانه‌ها.

۳- ایجاد تعادل بین منابع و مصارف صندوق‌های بیمه‌ای ضمن حفظ شخصیت حقوقی و استقلال منابع مالی صندوق‌ها.

- ۴- تأمین منابع بخش بیمه‌ای با مشارکت کارفرما، بیمه شده، دولت.
- ۵- منابع اختصاص داده شده برای جبران اجتماعی خسارت‌های ناشی از سیاست‌های اقتصادی و توسعه‌ای.
- ۶- استفاده از منابع حاصل از کمک‌های مردمی در قلمروهای نظام تأمین اجتماعی.
- ۷- استفاده از منابع حاصل از وقف در قلمروهای نظام تأمین اجتماعی.
- ۸- استفاده از منابع حاصل از خمس، زکات و سایر وجوه شرعی در قلمروهای نظام تأمین اجتماعی با مجوز مراجع تقلید.
- ۹- استفاده از منابع حاصل از صدقات و نذورات در قلمروهای نظام تأمین اجتماعی.
- ۱۰- استفاده از منابع، اموال و دارائی‌های نهادها و بنیادهای انقلاب اسلامی در قلمروهای مختلف نظام تأمین اجتماعی، مگر آن که مقام رهبری نظر دیگری داشته باشند.
- ۱۱- درآمد ناشی از سرمایه‌گذاری‌ها و مدیریت وجوه و ذخائر دستگاه‌های اجرائی و دولتی و عمومی، سازمان‌ها، مؤسسات و صندوق‌های فعال در قلمروهای مختلف نظام تأمین اجتماعی.
- تبصره - اتخاذ تمهیدات مالی، اعتباری و ساختاری لازم به منظور تداوم و استمرار توان پاسخگوئی حوزه‌های بیمه‌ای، حمایتی و امدادی نظام به نیازهای شهروندان.
- ب - نظارت مالی بر منابع:
تمام دستگاه‌ها، سازمان‌ها، مؤسسات، نهادها و صندوق‌های فعال در قلمروهای بیمه‌ای، حمایتی و امدادی، در حد استفاده از منابع و تسهیلات نظام تأمین اجتماعی تحت نظارت دولت در چارچوب این قانون قرار می‌گیرند.
- ج - اجرای تصمیمات و احکام دولت در جهت کاهش منابع و یا افزایش مصارف و تعهدات صندوق‌ها و مؤسسات بیمه‌ای منوط به تأمین مالی معادل آن خواهد بود. لغو مفاد این بند مشروط به تصریح نام و ذکر موضوع در سایر قوانین خواهد بود.
- د - وجوه، اموال، ذخائر و دارائی‌های صندوق‌های بیمه اجتماعی و درمانی در حکم اموال عمومی بوده و مالکیت آن مشاع و متعلق به همه نسل‌های جامعه تحت پوشش است، هرگونه تصرف دولت در این اموال و رابطه مالی دولت با صندوق‌های موصوف در چارچوب قوانین و مقررات مورد عمل صندوق‌ها خواهد بود.

هـ - مطالبات سازمان‌ها، صندوق‌ها و موسسات بیمه‌ای فعال در قلمروهای نظام تأمین اجتماعی از دولت بر مبنای ارزش واقعی روز و بر اساس نرخ اوراق مشارکت پرداخت خواهد شد.

اصول و سیاست‌های اقتصادی

ماده ۸- به منظور کاهش آثار سوء احتمالی سیاست‌ها و برنامه‌های اقتصادی و توسعه‌ای بر وضعیت رفاه و تأمین اجتماعی مردم و جلوگیری از وارد آمدن هرگونه شوک و ضربه ناشی از سیاست‌های فوق، متولی نظام جامع تأمین اجتماعی در تصمیمات اقتصادی خصوصاً در مذاکرات مربوط به تعیین حداقل دستمزدها مشارکت و در شوراها و مجامع ذی‌ربط با حق رأی شرکت خواهد کرد.

ماده ۹- اصول و سیاست‌های اجرایی نظام جامع تأمین اجتماعی به شرح زیر می‌باشد:
الف - سیاست جامعیت: جامعیت به معنای ارائه کلیه خدمات متنوع و مصرح در این قانون است.

ب - سیاست کفایت: که بر اساس آن در مرحله اول حداقل نیازهای اساسی آحاد جامعه تأمین و در مرحله دوم کمیت و کیفیت خدمات ارتقاء می‌یابد.

ج - سیاست فراگیری: که بر اساس آن خدمات نظام تأمین اجتماعی باید برای کلیه آحاد ملت تأمین و تضمین شود.

د - سیاست پیشگیری: اعمال این سیاست شامل هر سه حوزه بیمه‌ای، حمایتی و امدادی می‌باشد و مطابق آن بر ضرورت هماهنگی با سایر دستگاه‌های موثر تأکید می‌شود به نحوی که تلاش برای پیشگیری از ظهور یا گسترش انحرافات و مشکلات اجتماعی به عنوان یک سیاست هماهنگی فرابخشی مبنای عمل قرار گیرد.

ه - سیاست توانمندسازی: سیاست توانمندسازی به معنای کاهش روش‌های مبتنی بر تأمین مستقیم نیاز و متقابلاً افزایش توانائی‌های فردی و جمعی به منظور تأمین نیازها توسط خود افراد وابسته می‌باشد.

و - سیاست کارگستری: سیاست کارگستری، سازوکاری غیرحمایتی است و با ایجاد زمینه‌های اشتغال فرد، امکان تأمین نیاز توسط خود او فراهم می‌شود و به معنای ارائه

خدمات رفاهی به شرط انجام تعهدات معین است.

ز - سیاست نیازمند یابی فعال: رسیدگی به حقوق افراد با استفاده از سیستم جامع آماری و اطلاعاتی و تأکید بر کرامت انسانی و نفی روش‌های تحقیرآمیز.

ح - حقوق افراد عضو و تحت پوشش در قبال تعهدات قانونی سازمان‌ها، مؤسسات و صندوق‌های بیمه‌ای این نظام تحت ضمانت دولت خواهد بود و دولت مکلف است تمهیدات مالی، اعتباری و ساختاری لازم در این زمینه را اتخاذ نماید.

ط - ارائه تعهدات بیمه‌ای صندوق‌ها در قبال افراد عضو و تحت پوشش بر اساس قاعده عدالت و به تناسب میزان مشارکت (سنوات و میزان پرداخت حق بیمه) و با تنظیم ورودی‌ها و خروجی‌ها طبق محاسبات بیمه‌ای صورت می‌پذیرد.

ی - سازمان‌ها، مؤسسات و صندوق‌های بیمه‌ای نظام تأمین اجتماعی ماهیت تعهدات داشته و حق بیمه‌شدگان نسبت به صندوق‌ها، منحصر به دریافت تعهدات قانونی است. تبصره - با توجه به محدودیت منابع دولت در هر سه سیاست (کفایت، جامعیت و فراگیری)، دولت موظف است سیاست‌های مرحله‌ای خود را در ضمن برنامه‌های توسعه کشور منظور نماید.

اصول و سیاست‌های یارانه‌ای

ماده ۱۰ - اتخاذ سیاست‌های یارانه‌ای به منظور هدفمند کردن یارانه‌ها، با استفاده از نظام‌های اطلاعاتی جامع و منسجم کشور مانند طرح کد ملی و یا نظام مالیاتی کشور صورت می‌گیرد و به نحوی که به تدریج یارانه اعطائی به خانواده‌های پردرآمد کاهش یافته و یا حذف گردد و میزان یارانه اعطائی به خانواده‌های کم درآمد افزایش یابد. منابع حاصل از حذف یا کاهش یارانه خانواده‌های پردرآمد برای تأمین منابع مورد نیاز نظام جامع تأمین اجتماعی منظور خواهد شد.

فصل سوم - تشکیلات

ماده ۱۱ - در راستای تحقق نظام جامع تأمین اجتماعی و جهت اجرای این قانون، وزارت

رفاه و تأمین اجتماعی تشکیل می‌گردد.

تبصره ۱- هرگونه استفاده از منابع نظام تأمین اجتماعی اعم از منابع عمومی و یارانه‌ها در حوزه‌های بیمه‌ای، حمایتی و امدادی برای دستگاه‌های اجرایی دولتی، عمومی، صندوق‌ها و نهادهای غیردولتی، خارج از قلمرو این نظام تحت هر عنوان و برای هر منظور ممنوع است و استفاده از این منابع مستلزم پذیرش نظارت و راهبری کلان وزارت رفاه و تأمین اجتماعی است.

تبصره ۲- خط‌مشی‌های مصوب وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی در زمینه‌های امور بهداشتی، درمانی، سطح‌بندی خدمات درمانی و سامانه ارجاع برای وزارت رفاه و تأمین اجتماعی و قلمروهای آن لازم‌الاجراء می‌باشد.

ماده ۱۲- ارکان چهارگانه نظام جامع تأمین اجتماعی به ترتیب ذیل خواهد بود:

۱- شورای عالی رفاه و تأمین اجتماعی.

۲- وزارت رفاه و تأمین اجتماعی.

۳- نهادها، سازمانها، مؤسسات و صندوق‌های اصلی هر یک از قلمروهای «بیمه‌های اجتماعی»، «بیمه‌های خدمات درمانی»، «امور حمایتی» و «امور امدادی» که وظیفه مدیریت و ساماندهی منابع این نظام اعم از منابع عمومی و یارانه‌های تخصیصی از سوی وزارتخانه و نیز منابع حاصل از مشارکت شرکای اجتماعی خود را داشته و یا تصدی وظایف اجرایی در قلمروهای مختلف بیمه‌های اجتماعی، بیمه‌های خدمات درمانی، امور حمایتی و امور امدادی را به نمایندگی از سوی دولت برعهده دارند.

۴- مؤسسات کارگزاری: شامل شرکت‌های بیمه تجاری، شهرداری‌ها، دهرداری‌ها و سایر ظرفیت‌های ساختاری در قالب بانک، صندوق، شرکت و بنگاه‌های خدماتی و نهادهای خیریه و مدنی است که در سطح کارگزار اجرایی نظام جامع تأمین اجتماعی در قالب قراردادهای تفاهم‌نامه‌های منعقد فعالیت خواهند داشت.

تبصره ۱- نهادها، سازمانها، مؤسسات و صندوق‌های اصلی فعال در قلمروهای بیمه‌ای، حمایتی و امدادی این نظام مکلفند امور اجرایی و تصدی‌گری خود در زمینه تولید و ارائه خدمات و تعهدات قانونی مربوطه را به موجب قراردادهایی که ضوابط آن با پیشنهاد وزارت شورای عالی رفاه و تأمین اجتماعی تعیین خواهد شد به مؤسسات کارگزاری محول نمایند.

تبصره ۲- با توجه به ماهیت امور بیمه‌ای کلیه عناوین تشکیلاتی و سازمانی نهادهای فعال در قلمروهای بیمه اجتماعی و درمانی به «صندوق» تغییر نام خواهند یافت.

تبصره ۳- کلیه دستگاه‌هایی که خانواده معظم شهدا، اسراء، مفقودین، جانبازان، آزادگان و ایثارگران انقلاب اسلامی و جنگ تحمیلی را تحت پوشش قرار داده‌اند در یک نهاد تحت عنوان بنیاد امور شهدا و ایثارگران ادغام می‌گردد، کلیه اموال، دارائی‌ها، مالکیت‌ها و امکانات بنیاد شهید، ستاد رسیدگی به امور آزادگان و پنجاه درصد (۵۰٪) اموال، دارائی‌ها، مالکیت‌ها و امکانات بنیاد مستضعفان و جانبازان (که از این پس بنیاد مستضعفان نامیده خواهد شد) به بنیاد امور شهدا و ایثارگران انتقال می‌یابد و منابع ناشی از دارائی‌ها و مالکیت‌های فوق صرفاً جهت رسیدگی به امور شهدا و ایثارگران در چارچوب نظام تأمین اجتماعی هزینه خواهد شد.

ماده ۱۳- شورای عالی رفاه و تأمین اجتماعی: به منظور هماهنگی سیاست‌های اجتماعی در حوزه‌های اشتغال، آموزش و پرورش، تربیت بدنی، مسکن، بهداشت و درمان و سایر بخش‌های مرتبط با حوزه تأمین اجتماعی شورای عالی رفاه و تأمین اجتماعی به ریاست رئیس جمهور و دبیری وزیر رفاه و تأمین اجتماعی تشکیل می‌گردد. دبیرخانه شورا در وزارت رفاه و تأمین اجتماعی مستقر می‌باشد.

ماده ۱۴- ترکیب شورای عالی رفاه و تأمین اجتماعی به شرح زیر می‌باشد:

الف - رئیس جمهوری (رئیس شورا).

ب - وزیر رفاه و تأمین اجتماعی (دبیر شورا).

ج - معاون رئیس جمهور و رئیس سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور.

د - وزیر کشور.

ه - وزیر بهداشت، درمان و آموزش پزشکی.

و - وزیر آموزش و پرورش.

ز - وزیر مسکن و شهرسازی.

ح - وزیر کار و امور اجتماعی.

ط - وزیر دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح.

ی - وزیر امور اقتصادی و دارائی.

ک - سه نفر نماینده مجلس شورای اسلامی از کمیسیون‌های بهداشت و درمان،

اجتماعی و برنامه و بودجه و محاسبات به انتخاب مجلس شورای اسلامی به عنوان ناظر.

ماده ۱۵- وظایف شورای عالی رفاه و تأمین اجتماعی به شرح زیر می باشد:

الف - هماهنگی سیاست های اجتماعی.

ب - تعامل با شورای اقتصاد و سایر شوراهای فرابخشی برای حل مسائل اجتماعی.

ج - بررسی، اصلاح و تأیید سیاست های کلان رفاه و تأمین اجتماعی و پیشنهاد آن به هیأت وزیران.

د - بررسی، اصلاح و تأیید بودجه سالانه رفاه و تأمین اجتماعی در قالب سیاست های عمومی و بودجه ای کشور و پیشنهاد آن به هیأت وزیران.

ه - تعیین ضوابط کلی نحوه مدیریت وجوه، ذخائر و سرمایه گذاری های دستگاه های اجرایی، دولتی و عمومی، سازمان ها، موسسات و صندوق های فعال در قلمروهای مختلف نظام تأمین اجتماعی.

تبصره - آئین نامه مربوط به نحوه تشکیل و اداره جلسات، حد نصاب تصمیمات و سایر امور مربوط به شورای عالی رفاه و تأمین اجتماعی توسط وزارت رفاه و تأمین اجتماعی تهیه و به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

ماده ۱۶- به منظور نیل به اهداف و اجرای وظایف مصرح در فصل اول و تحقق اصول و سیاست های مصرح در فصل دوم این قانون، اهم اختیارات و مسؤولیت های وزارت رفاه و تأمین اجتماعی به شرح ذیل تعیین می گردد:

الف - زمینه سازی برای تحقق اصول فراگیری، جامعیت و کفایت نظام و بسط پوشش های بیمه ای، حمایتی و امدادی کشور (در چارچوب طرح جامع امداد و نجات کشور).

ب - ایجاد هماهنگی و تعامل برنامه های نظام جامع تأمین اجتماعی با برنامه های جامع قلمروهای اشتغال، بهداشت و درمان، آموزش و پرورش، مسکن و سایر بخش های مرتبط.

ج - سیاست گذاری و تدوین راهبردهای اساسی نظام جامع تأمین اجتماعی و تدوین معیارهای جامعیت و کفایت روزآمد نظام.

د - ایجاد هماهنگی در برنامه های اجرایی قلمروهای سه گانه نظام جامع تأمین اجتماعی.

ه - تهیه و تدوین پیش نویس لوایح و آئین نامه ها و دستورالعمل های مورد نیاز برای تحقق

اهداف و اصول سیاست‌های نظام جامع تأمین اجتماعی و پیشنهاد آن به مراجع ذی‌ربط برای تأیید و تصویب.

و- تنظیم کلان بودجه عمومی دولت در قلمروهای بیمه‌های اجتماعی، بیمه‌های خدمات درمانی، امور حمایتی و امدادی کشور و پیشنهاد آن به شورای عالی رفاه و تأمین اجتماعی.

ز- مدیریت منابع و مصارف و تنظیم بودجه تلفیقی نظام جامع تأمین اجتماعی به منظور متعادل سازی اعتبارات و تخصیص بهینه منابع به مصارف در قلمروهای مختلف نظام تأمین اجتماعی.

ح- سازماندهی نظام نظارت و ارزشیابی کارکردهای نظام جامع تأمین اجتماعی و تنظیم و ارائه گزارش‌های محوله به شورای عالی رفاه و تأمین اجتماعی.

ط- ساماندهی و مدیریت اجرایی نظام هدفمند یارانه‌های اجتماعی و جهت‌دهی آن به سوی افراد و خانواده‌های نیازمند با رویکرد خوداتکائی و اشتغال.

ی- طراحی و تنظیم کارکردهای نظام به گونه‌ای که حتی الامکان برخورداری از مزایای تأمین اجتماعی و حمایت از کلیه افراد به ویژه افراد نیازمند از طریق شبکه‌های بیمه‌ای صورت پذیرد.

ک- بررسی و ارزیابی مستمر به منظور اطمینان از ثبات وضعیت مالی (منابع و مصارف) قلمروهای کارکردی نظام تأمین اجتماعی برای اجرای تعهدات جاری و آتی و ارائه گزارش‌های لازم به مراجع ذی‌ربط.

ل- ایجاد زمینه گسترش حضور و مشارکت بیشتر نهادهای خیریه، وقف و مدنی در حوزه‌های حمایتی و امدادی نظام جامع تأمین اجتماعی.

م- تشکیل پایگاه اطلاعاتی نظام جامع تأمین اجتماعی به منظور جمع‌آوری و پردازش اطلاعات مربوط و تعیین شاخص‌های ذی‌ربط در حوزه‌های بیمه‌ای، حمایتی و امدادی. ن- انجام پژوهشهای کاربردی.

س- تهیه و تدوین تعاریف، اصطلاحات و استانداردهای مورد نیاز نظام و همچنین اعمال تغییرات و به روز رسانی آنها با تصویب شورای عالی رفاه و تأمین اجتماعی.

تبصره - سازماندهی شوراها و تخصیصی و راهبردی لازم در هر سه قلمرو نظام جامع تأمین اجتماعی به موجب آئین‌نامه‌ای خواهد بود که به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

ماده ۱۷- وزارت رفاه و تأمین اجتماعی مکلف است حداکثر ظرف مدت یک سال از تاریخ تصویب این قانون نسبت به بررسی و اصلاح اساسنامه‌های کلیه دستگاه‌های اجرایی، صندوق‌ها و نهادهای دولتی و عمومی فعال در قلمروهای بیمه‌ای، حمایتی و امدادی (در چارچوب طرح جامع امداد و نجات کشور) نظام و سایر دستگاه‌هایی که شمول قانون بر آنها مستلزم ذکر نام است، اقدام و مراتب را پس از تأیید شورای عالی رفاه و تأمین اجتماعی به تصویب هیأت وزیران برساند، استفاده از اعتبارات عمومی برای دستگاه‌ها، صندوق‌ها و نهادهای مصوب جدید مجاز خواهد بود. اصلاح آن بخش از اساسنامه‌ها که مربوط به ارکان نهادهای فوق‌الذکر می‌باشد، باید به ترتیبی صورت پذیرد که ترکیب کلی ارکان آنها به صورت زیر باشد:

الف- شورا یا مجمع و یا هیأت امناء با شرایط زیر:

۱- به منظور ایجاد زمینه اعمال حاکمیت، نظارت و کنترل بر کارکردها و فعالیت‌ها و نیز پاسخگویی به مجلس شورای اسلامی و مردم نصف به علاوه یک اعضا به پیشنهاد وزیر رفاه و تأمین اجتماعی و تصویب شورای عالی رفاه و تأمین اجتماعی انتخاب خواهند شد.

۲- مابقی اعضا به تناسب تعداد افراد تحت پوشش توسط «خدمت گیرندگان متشکل و سازمان یافته» آنها بر اساس آئین‌نامه‌ای که به تصویب هیأت وزیران می‌رسد، تعیین خواهند شد و در صورت عدم وجود تشکلهای رسمی موصوف و تا زمان شکل‌گیری آنها، اعضای مزبور از سوی شورای عالی رفاه و تأمین اجتماعی انتخاب خواهند شد.

تبصره - در مواردی که برای کارکنان یک یا چند دستگاه اجرایی منفرداً یا مجتمعاً صندوق خاص بیمه‌ای لازم باشد، دو نفر از طرف بالاترین مقام یا مقامات آن دستگاه یا دستگاه‌ها به عنوان ناظر در جلسات شورا یا مجمع یا هیأت امناء شرکت خواهند کرد.

ب- هیأت مدیره: مرکب از پنج یا هفت نفر دارای تخصص و تجارب مختلف مورد نیاز می‌باشد که از سوی شورا یا مجمع و یا هیأت امناء مربوطه برای مدت چهار سال به صورت موظف (بدون پذیرش مسئولیت اجرایی) انتخاب خواهند شد و انتخاب مجدد آنها بلامانع بوده و از میان خود یک نفر را به عنوان رئیس هیأت مدیره تعیین خواهند نمود.

ج- مدیر عامل: فردی خارج از مجمع و هیأت مدیره که به پیشنهاد هیأت مدیره و

تصویب شورا یا مجمع یا هیأت امناء مربوطه برای مدت چهار سال انتخاب خواهد شد و انتخاب مجدد وی بلامانع می باشد.

د- هیأت نظارت: مرکب از سه نفر دارای تخصصها و تجارب مختلف مورد نیاز می باشد که از سوی شورا یا مجمع و یا هیأت امناء مربوطه برای مدت چهار سال انتخاب خواهند شد و انتخاب مجدد آنها بلامانع می باشد. (وظایف بازرس قانونی به عهده سازمان حسابرسی بوده که گزارش خود را به هیأت نظارت جهت بررسی و اظهار نظر ارائه خواهد نمود.)

تبصره ۱- شرط عضویت در کلیه سطوح ارکان فوق، داشتن حداقل مدرک کارشناسی ارشد با پنج سال سابقه کار تخصصی در رشته های مدیریت، حسابداری، بیمه، اقتصاد، انفورماتیک و گروه پزشکی خواهد بود و انتصاب افراد مزبور پس از تأیید احراز شرایط سمت از سوی سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور نافذ می باشد.

تبصره ۲- کلیه مسؤولیتها و اختیارات مربوط به دستگاه های اجرایی دولتی و عمومی، صندوق ها و نهادهای در حوزه های بیمه ای، حمایتی و امدادی نظام، از وزراء مربوطه یا بالاترین مقام مسئول آنها سلب و به وزیر رفاه و تأمین اجتماعی تفویض می گردد. این امر شامل عضویت و یا ریاست شوراها، مجامع و هیأت های امناء نهادهای موصوف و کمیسیون های فرعی و اصلی دولت، شورا های عالی فرابخشی و مجامع بین المللی مرتبط نیز می باشد.

ماده ۱۸- از تاریخ تصویب این قانون، آن قسمت از قوانین امور بیمه های اجتماعی، بیمه خدمات درمانی، امور حمایتی و امدادی که مغایر با این قانون می باشد، مُلغی الاثر می گردد.

نظریه (مرحله اول) شورای نگهبان

شماره: ۸۲/۳۰/۶۲۶۳

تاریخ: ۱۳۸۲/۱۰/۱۴

ریاست محترم مجلس شورای اسلامی

عطف به نامه شماره ۶۸۱۶۹ مورخ ۱۳۸۲/۹/۲۴ و پیرو نامه شماره ۸۲/۳۰/۶۱۱۶ مورخ ۱۳۸۲/۱۰/۴^(۱)؛ «لایحه ساختار نظام جامع رفاه و تأمین اجتماعی» مصوب جلسه

(۱) تقاضای استمهال بر اساس اصل نود و پنجم قانون اساسی (همین مجموعه، صفحه ۲).

مورخ هجدهم آذر ماه یکهزار و سیصد و هشتاد و دو مجلس شورای اسلامی در جلسات شورای نگهبان مطرح شد که نظر شورا به شرح زیر اعلام می‌گردد:

۱- اصل ۲۹ قانون اساسی بیمه شدن را حق همگانی عمومی افراد قرارداده است و چون تبصره (۲) ماده (۳) حکم به الزام همه اقشار نموده است، نسبت به مواردی که در قبال بیمه ملزم به پرداخت وجه می‌شوند و احیاناً توان پرداخت ندارند مغایر اصل مذکور^(۱) شناخته شد.

۲- چگونگی جلب مشارکت مردم در تأمین منابع مالی موضوع بند (ه) ماده (۶)، اتخاذ سیاستهای یارانه‌ای موضوع ماده (۱۰) و بند (ط) ماده (۱۶)، سیاستگذاری و تدوین راهبردهای اساسی نظام جامع تأمین اجتماعی موضوع بند (ج) ماده (۱۶) و تهیه و تدوین تعاریف اصطلاحات و... موضوع بند (س) ماده (۱۶) چون نیاز به تقنین دارد مغایر اصل ۸۵ قانون اساسی^(۲) شناخته شد.

۳- تعیین ضوابط کلی بنحو مذکور در بند (ه) ماده (۱۵) و همچنین تصویب تعاریف، اصطلاحات و استانداردهای موضوع بند (س) ماده (۱۶) به عهده شورای عالی رفاه و تأمین اجتماعی گذاشته شده است، واگذاری این امور به غیر هیأت وزیران مغایر اصل ۱۳۸ قانون اساسی^(۳) شناخته شد.

۴- بند (۱۰) ماده (۷) به این دلیل که در این گونه موارد اصل بر عدم جواز تصرف است مگر با اذن مقام معظم رهبری، نه بر جواز تصرف مگر با منع معظم له، مغایر شرع و اصل ۵۷ قانون اساسی^(۴) شناخته شد، با تبدیل این جمله به «با اذن مقام معظم رهبری» رفع اشکال خواهد شد.

۵- در ماده (۸) «شوراها و مجامع ذی ربط» مشخص شوند تا اظهار نظر به عمل آید.

۶- از آنجا که «سیاست‌های کلان رفاه و تأمین اجتماعی» در بند (ج) ماده (۱۵) از سیاست‌های کلی نظام تعیین آن توسط مقام یا مرجعی غیر از مقام معظم رهبری مغایر بند ۱ اصل ۱۱۰

(۱) همین مجموعه، صفحه ۱۲۲.

(۲) همین مجموعه، صفحه ۲۶.

(۳) همین مجموعه، صفحه ۸۸.

(۴) اصل پنجاه و هفتم: قوای حاکم در جمهوری اسلامی ایران عبارتند از: قوه مقننه، قوه مجریه و قوه قضائیه که زیر نظر ولایت مطلقه امر و امامت امت بر طبق اصول آینده این قانون اعمال می‌گردند. این قوا مستقل از یکدیگرند.

قانون اساسی^(۱) شناخته شد و نیز «سیاست‌های یارانه‌ای» در ماده (۱۰) و بند (ط) ماده (۱۶) باید مقید به «با رعایت سیاست‌های کلی نظام» گردد و عدم ذکر آن همان ایراد مذکور را دارد. ۷- در ماده (۱۱) مصوبه حکم به تشکیل وزارت رفاه و تأمین اجتماعی شده است و در ماده (۱۲) لایحه دولت مقرر داشته که یکی از وزارتخانه‌های موجود تا پایان برنامه سوم حذف گردد بنابراین عدم تصویب ماده (۱۲) لایحه دولت مستلزم افزایش هزینه عمومی و مغایر اصل ۷۵ قانون اساسی^(۲) شناخته شد.

۸- ماده (۱۳) با توجه به وظایف اجرایی که در ماده (۱۵) برای شورای موضوع آن تعیین شده است مغایر اصول ۱۳۷^(۳) و ۱۳۸^(۴) قانون اساسی می‌باشد. همچنین اعطای حق تصمیم‌گیری «حق تصویب و یا انتخاب» به شورای مذکور در جزء (۱) بند (الف) ماده (۱۷) و ذیل جزء (۲) آن مغایر اصول مذکور شناخته شد.

(۱) اصل یکصد و دهم: وظائف و اختیارات رهبر:

۱- تعیین سیاست‌های کلی نظام جمهوری اسلامی ایران پس از مشورت با مجمع تشخیص مصلحت نظام؛

۲- نظارت بر حسن اجرای سیاست‌های کلی نظام؛

۳- فرمان همه پرسى؛

۴- فرماندهی کل نیروهای مسلح؛

۵- اعلان جنگ و صلح و بسیج نیروها؛

۶- نصب و عزل و قبول استعفا؛

الف - ققهای شورای نگهبان؛

ب - عالی‌ترین مقام قوه قضائیه؛

ج - رئیس سازمان صدا و سیماى جمهوری اسلامی ایران؛

د - رئیس ستاد مشترک؛

ه - فرمانده کل سپاه پاسداران انقلاب اسلامی؛

و - فرماندهان عالی نیروهای نظامی و انتظامی؛

۷- حل اختلاف و تنظیم روابط قوای سه‌گانه؛

۸- حل معضلات نظام که از طرق عادى قابل حل نیست، از طریق مجمع تشخیص مصلحت نظام؛

۹- امضاء حکم ریاست جمهوری پس از انتخاب مردم صلاحیت داوطلبان ریاست جمهوری از جهت دارا بودن شرایطی

که در این قانون می‌آید، باید قبل از انتخابات به تأیید شورای نگهبان و در دوره اول به تأیید رهبری برسد؛

۱۰- عزل رئیس جمهور یا در نظر گرفتن مصالح کشور پس از حکم دیوان عالی کشور به تخلف وی از وظائف قانونی، یا

رأى مجلس شورای اسلامی به عدم کفایت وی بر اساس اصل هشتاد و نهم؛

۱۱- عفو یا تخفیف مجازات محکومین در حدود موازین اسلامی پس از پیشنهاد رئیس قوه قضائیه.

رهبر می‌تواند بعضی از وظائف و اختیارات خود را به شخص دیگری تفویض کند.

(۲) همین مجموعه، صفحه ۹۰.

(۳) اصل یکصد و سی و هفتم: هر یک از وزیران مسئول وظایف خاص خویش در برابر رئیس جمهور و مجلس

است و در اموری که به تصویب هیأت وزیران می‌رسد مسئول اعمال دیگران نیز هست.

(۴) همین مجموعه، صفحه ۸۸.

۹- تقیید به «معاون رئیس جمهور» در بند (ج) ماده (۱۴) مغایر اصل ۱۲۶ قانون اساسی^(۱) است.

۱۰- عبارت «اهم اختیارات و مسئولیتها» در ماده (۱۶) نشان می‌دهد که وزارت رفاه و تأمین اجتماعی دارای وظایف دیگری نیز هست، که در این مصوبه نیامده است لذا آن وظایف باید مشخص شود تا اظهار نظر گردد.

۱۱- در تبصره (۳) ماده (۱۲) نحوه و کیفیت و چگونگی ادغام نهادهای موضوع آن و انتقال اموال، دارائی‌ها، مالکیت و امکانات و همچنین هزینه نمودن منابع ناشی از دارائی‌ها و مالکیت‌های مذکور با توجه به فرمان مورخ ۱۳۸۱/۱۱/۸^(۲) مقام معظم رهبری به ریاست محترم جمهوری^(۳)، خلاف موازین شرع و مغایر اصل ۵۷ قانون اساسی شناخته شد.

(۱) اصل یکصد و بیست و ششم: رئیس جمهوری مسئولیت امور برنامه و بودجه و امور اداری و استخدامی کشور را مستقیماً بر عهده دارد و می‌تواند اداره آنها را به عهده دیگری بگذارد.

(۲) تاریخ فرمان معظم له ۱۳۸۱/۱۱/۷ می‌باشد که در نظریه مذکور اشتباهاً ۱۳۸۱/۱۱/۸ ذکر شده است.

شماره: ۱/۴۳۰۳

(۳)

تاریخ: ۱۳۸۱/۱۱/۸

حضرت حجت الاسلام والمسلمین جناب آقای خاتمی

ریاست محترم جمهوری اسلامی ایران

با سلام و تحیت

نامه تی چند از مسئولین محترم امور ایثارگران کشور (بنیاد شهید، بنیاد مستضعفان و جانبازان، ستاد آزادگان) و مشاورین محترم حضرتعالی و وزیر محترم کشور در امور ایثارگران درباره‌ی تجمیع ارائه خدمات به خانواده‌های معظم ایثارگران در بنیاد شهید انقلاب اسلامی (تصویر پیوست) به استحضار مقام معظم رهبری «مدظله‌العالی» رسید. معظم‌له خطاب به جنابعالی نامه‌ای مرقوم فرمودند که عیناً تقدیم می‌شود. مزید توفیقات جنابعالی را از خداوند متعال مسألت داریم.

محمدی گلیاگانی

رئیس دفتر مقام معظم رهبری

متن فرمان مقام معظم رهبری

جناب آقای خاتمی

ریاست محترم جمهوری اسلامی ایران

نظر به اهمیت موضوع ارائه خدمات به ایثارگران که ولی نعمتان این جامعه هستند و دغدغه‌هایی که نسبت به استیفای حقوق این عزیزان داشته و دارم، اکنون که نتیجه‌ی جمع‌بندی متولیان امور، ضرورت تجمیع مأموریت ارائه خدمات به خانواده‌ای معزز شهداء، جانبازان عزیز و آزادگان سرافراز در بنیاد شهید انقلاب اسلامی می‌باشد، اینجانب این تصمیم مبارک را تأیید میکنم مشروط بر اینکه نهادهای بودن آن حفظ شود تا این نهاد انقلابی بتواند با هماهنگی و در ارتباط با سایر دستگاههای اجرایی کشور حداکثر خدمات ممکن را به ایثارگران و خانواده محترم ایشان ارائه نماید.

ضمن تشکر از رئیس جمهور محترم، مجلس شورای اسلامی و کلیه دست‌اندرکاران که همیشه پشتیبان ایثارگران بوده و می‌باشند انتظار دارم کلیه تلاش خود را برای اجرایی نمودن این طرح از آغاز سال ۱۳۸۲ به عمل آورند.

از خداوند متعال موفقیت تمامی خدمتگزاران به اقشار محروم و ایثارگر را مسألت می‌نمایم.

سیدعلی خامنه‌ای - ۱۳۸۱/۱۱/۷

تاریخ: ۱۳۸۱/۱۰/۲۴

۱۴۳

محضر مبارک رهبر معظم انقلاب اسلامی
حضرت آیت الله العظمی خامنه‌ای «مدظله العالی»
با سلام و تحیات وافره؛

احتراماً، به استحضار می‌رساند؛

الف) در اجرای قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی کشور تنظیم و تقدیم لایحه نظام تأمین اجتماعی در دستور کار سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی قرار گرفت که در جلسات کمیسیون امور اجتماعی دولت مسئولین نهادهای متولی امور خانواده محترم شهدا، جانبازان عزیز و آزادگان سرافراز مشاورین رئیس جمهور محترم در امور ایثارگران نظر خود را مبنی بر ضرورت تجمیع امور مربوطه به خانواده شهدا و ایثارگران در نهادی مستقل از ساختاری که مسئولیت رفاه و تأمین اجتماعی برای اقشار آسیب‌پذیر و امور یمه هماهنگی (همگانی صحیح است) را بعهدہ خواهد داشت بصورت شفاهی و مکتوب اعلام نمودند.

ب) نظریه مسئولین نهادها و مشاورین رئیس جمهوری به محضر مبارک حضرت‌عالی و ریاست محترم جمهوری اسلامی ایران تقدیم و در جمع‌بندی سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی در سال ۱۳۷۸ با کمی تغییرات ذکر گردیده است. ج) در سال جاری توسط سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی لایحه ساختار سازمانی نظام جامع رفاه و تأمین اجتماعی کشور با ذکر جملات ذیل در فصل دوازدهم آن در دولت مطرح، تصویب و تقدیم مجلس شورای اسلامی گردیده است. نهادهای عمومی (که شامل نهادهای متولی امور ایثارگران هم می‌شود) مکلفند در چارچوب شرح وظایف و وزارت (سازمان) از راهبردها، سیاستها و خط‌مشی‌های کلان و آئین‌نامه‌های مصوب شورایعالی رفاه و تأمین اجتماعی کشور پیروی نمایند.

د) به منظور حفظ و اعتلای فرهنگ ایثار و جانبازی و ترویج فرهنگ شهادت که در اساسنامه بنیاد شهید و جانبازان به صراحت ذکر گردیده و برای رعایت احترام و حرمت خانواده محترم شهدا، جانبازان عزیز و آزادگان سرافراز که ارائه خدمات به ایشان برابر قوانین موجود در حکم برقراری حقوق قانونی ایشان می‌باشد نه کمک به نیازمندان و یارانه و ارائه خدمات حمایتی و توانبخشی به اقشار آسیب‌پذیر موضوع لایحه خدماتی و اجتماعی متمایز از اقشار آسیب‌پذیر و نیازمند که در ردیف دریافت کنندگان کمک و یارانه می‌باشند در یک سازمان ناصواب بوده و به مصحلت ایثارگران و حتی به صلاح کشور نیز نخواهد بود. ضمن آنکه بعضی از کشورهای پیشرفته جهان با وجود داشتن سازمان‌های وسیع و پیشرفته برای امور رفاه عمومی و تأمین اجتماعی مسائل مربوط به ایثارگران و بازماندگان جنگ را در سازمانی مستقل اداره می‌نمایند.

ه) با عنایت به جایگاه استراتژیک ایثارگران برای نظام در هر زمان به نظر می‌رسد توجه دولت به امور ایثارگران در دراز مدت در همه ابعاد امری مهم و اجتناب‌ناپذیر می‌باشد و به رغم کمکهای شایان دولت استیفای شایسته حقوق ایشان مستلزم توجه به دو امر اساسی می‌باشد:

اول؛ وجود نهادی با ساختار مناسب، یکپارچه و دربرگیرنده وظایف همه نهادهای موجود در ارتباط با مقام معظم رهبری و با ارتباط و حضور مناسب و نهادینه شدن در دولت زیرا در وضعیت حاضر نهادهای متولی امور ایثارگران به رغم ضرورت ارتباط گسترده با بیشتر اجزاء دولت، فاقد جایگاه مناسب در دولت برای پی‌گیری امور ایثارگران تحت پوشش هستند.

دوم؛ سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی جامع و هماهنگ برای جامعه ایثارگران.

و) تحقق این دو امر مهم مستلزم انسجام امور ایثارگران در سطح کلان و یکپارچگی امور اجرایی، متناسب با واقعیتهای

صورت تدریجی و با زمان بندی منطقی و دقیق و اتخاذ تدابیر لازم برای پیشگیری از تبعات احتمالی می باشد لذا، برای تحقق قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، فرهنگی و اجتماعی و رعایت حقوق خانواده محترم شهدا، جانبازان عزیز و آزادگان سرافراز همانگونه که در نامه رؤسای نهادها و مشاورین رئیس جمهور محترم تقدیم شد پیشنهاد می شود اجازه فرمائید:

«۱» کلیه مأموریت های و وظایف مربوط به اداره امور خانواده محترم شهدا، جانبازان عزیز و آزادگان سرافراز در بنیاد شهید انقلاب اسلامی تجمیع و اداره امور ایثارگران در این نهاد انتقالی بر اساس اساسنامه فعلی بنیاد شهید مصوب مجلس شورای اسلامی انجام پذیرد.

«۲» موادی از اساسنامه بنیاد شهید متناسب با ضرورت ارائه خدمات به جانبازان عزیز و آزادگان سرافراز اصلاح شود.

محمدحسن رحیمیان	دکتر سیدعباس پاک نژاد
نماینده ولی فقیه و رئیس بنیاد شهید انقلاب اسلامی	مشاور رئیس جمهوری در امور ایثارگران
حسن خلیلیان	دکتر مجتبی رحماندوست
مشاور وزیر کشور در امور ایثارگران	مشاور رئیس جمهور در امور ایثارگران
محمد فروزنده	عباسعلی وکیلی
رئیس بنیاد مستضعفان و جانبازان انقلاب اسلامی	رئیس ستاد رسیدگی به امور آزادگان

شماره: ۵۶۶۳۶

تاریخ: ۱۳۸۱/۱۱/۱۲

جناب آقای دکتر ستاری فر

معاون محترم رئیس جمهوری و رئیس سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور
با سلام

نامه شماره ۱/۴۳۰۳ مورخ ۱۳۸۱/۱۱/۸ دفتر مقام معظم رهبری منضم به نامه تنی چند از مسئولین محترم امور ایثارگران کشور درباره تجمیع ارائه خدمات به خانواده های معظم ایثارگران در بنیاد شهید انقلاب اسلامی همراه نامه مقام معظم رهبری در این خصوص، که تصویر آن به پیوست ارسال می گردد، به استحضار ریاست محترم جمهوری رسید، پی نوشت فرمودند:

«جناب آقای دکتر ستاری فر

قبلاً هم این پیشنهاد مناسب آمده بود حالا که نظر مقام معظم رهبری هم بر چنین تحولی قرار گرفته است لازم است سریعاً نسبت به آن اقدام شود. من هم موافقم ظاهراً شورای عالی اداری باید تصمیم بگیرد. بهر حال سریعاً اقدام و نتیجه اعلام شود.»

سیدعلی خاتمی

رئیس دفتر رئیس جمهوری

رونوشت:

- دفتر مقام معظم رهبری

- حجة الاسلام والمسلمین جناب آقای محمدی گلپایگانی

- معاونت هماهنگی و پیشگیریهای ویژه

۱۲- در همه مواد و تبصره‌های مواد این مصوبه «از جمله تبصره (۲) ماده (۳) بندهای (د)، (ز) و (م) ماده (۴) و بندهای (الف)، (ب) و (ج) و اجزاء (۱) و (۲) بند (ز) ماده (۶) و بند (ب) ماده (۷) و بندهای (الف)، (و) و (ط) و (ی) ماده (۱۶)، ماده (۱۷) و تبصره (۲) بند (د) آن و ماده (۱۸)» که اختیارات ناشی از حکم ولایی ولی امر را از کمیته امداد امام خمینی (ره) بدون اذن معظم له سلب کرده است خلاف شرع و مغایر اصل ۵۷ قانون اساسی شناخته شد.

۱۳- در همه مواد و تبصره‌های مواد این مصوبه «از جمله جزء (۱) بند (ز) ماده (۶) و تبصره (۱) ماده (۱۱) و بند (ه) ماده (۱۵) و بند (الف) ماده (۱۷) و تبصره (۲) بند (د) ماده (۱۷)» که اختیارات ناشی از فرماندهی معظم کل قوا را از نیروهای مسلح بدون اذن معظم له سلب کرده

شماره: ۵۹۸۱۷

۱۳۳

تاریخ: ۱۳۸۱/۱۲/۳

جناب آقای فروزنده

رئیس محترم بنیاد مستضعفان و جانبازان انقلاب اسلامی

یا سلام

نامه شماره ۳۳۰/۸۲/۲۲۹ مورخ ۱۳۸۱/۱۱/۲۶ بنیاد شهید انقلاب اسلامی در خصوص طرح تجميع امور جانبازان و آزادگان در آن بنیاد که تصویر آن به پیوست ارسال می‌گردد، به استحضار ریاست محترم جمهوری رسید، پی‌نوشت فرمودند:

«لازم است مطلب مهم و اساسی زیر نظر جناب آقای فروزنده بررسی و جمع‌بندی شود. هم طرح‌ها و نظرات دیگران را بگیرند و هم در جلساتی که می‌گذارند نمایندگان دستگاه‌های مختلف هم حضور داشته باشند به علاوه جناب آقای باقریان و نیز نماینده از سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی و انشاءالله قبل از عید طرح مورد نظر برای پیگیری‌های بعدی جهت تحقق تصمیم اتخاذ شده که به تأیید مقام معظم رهبری نیز رسیده است به من منعکس شود.»

سیدعلی خاتمی

رئیس دفتر رئیس جمهوری

رونوشت:

- جناب آقای دکتر ستاری‌فر

- معاون محترم رئیس جمهور و رئیس سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور

- جناب آقای باقریان

- جناب آقای رحیمیان

رئیس محترم بنیاد شهید انقلاب اسلامی

- معاونت هماهنگی و پیگیری‌های ویژه

منظور گسترش فضای رقابتی و بسط مزایای زیر:

- ۱- کلیه سطوح بیمه‌ای نظام تأمین اجتماعی به گونه‌ای طراحی و تنظیم گردند که امکان رقابت در آن وجود داشته باشد.
- ۲- برای بیمه شوندگان امکان انتخاب مؤسسه بیمه گذار فراهم شود.
- ۳- به منظور حصول اطمینان از وجود فضای سالم رقابتی و عدم عرضه انحصاری یا نیمه انحصاری، دولت اجازه کنترل و اقدام ضد انحصار را بر اساس قوانین موضوعه خواهد داشت.

ی - نحوه مشارکت مالی:

- ۱- بهره‌مندی صندوق‌های فعال در سطح همگانی بیمه‌های اجتماعی و درمانی بابت هر عضو از محل منابع عمومی به صورت سرانه برابر خواهد بود، این امر مانع حمایت دولت از اقشار ضعیف جامعه نمی‌باشد.
- ۲- درصد مشارکت و سهم پرداختی کارفرما نسبت به مأخذ کسر حق بیمه به صندوق‌های فعال در سطح همگانی بیمه‌های اجتماعی و درمانی یکسان خواهد بود.
- ۳- درصد مشارکت و سهم پرداختی بیمه شده نسبت به مأخذ کسر حق بیمه به صندوق‌های فعال در سطح همگانی بیمه‌های اجتماعی و درمانی یکسان خواهد بود.
- ک - نحوه جابجائی: جابجائی بیمه شدگان بین صندوق‌های بیمه همگانی به صورت انفرادی یا گروهی بر اساس آئین‌نامه مصوب هیأت وزیران مجاز خواهد بود.
- ل - سازمانها، مؤسسات و صندوق‌های فعال در قلمرو بیمه‌ای نظام، دارای شخصیت حقوقی و استقلال مالی و اداری بوده و طبق ضوابط و مقررات مورد عمل خود، در چارچوب این نظام فعالیت می‌نمایند.

ماده ۷- اصول و سیاست‌های مالی نظام جامع تأمین اجتماعی به شرح زیر می‌باشد:

الف - پایداری منابع مالی شامل:

- ۱- استفاده از منابع عمومی.
- ۲- منابع حاصل از هدفمند کردن یارانه‌ها.
- ۳- ایجاد تعادل بین منابع و مصارف صندوق‌های بیمه‌ای ضمن حفظ شخصیت حقوقی و استقلال منابع مالی صندوق‌ها.
- ۴- تأمین منابع بخش بیمه‌ای با مشارکت کارفرما، بیمه شده، دولت.

۵- منابع اختصاص داده شده برای جبران اجتماعی خسارت‌های ناشی از سیاست‌های اقتصادی و توسعه‌ای.

۶- استفاده از منابع حاصل از کمک‌های مردمی در قلمروهای نظام تأمین اجتماعی.

۷- استفاده از منابع حاصل از وقف در قلمروهای نظام تأمین اجتماعی.

۸- استفاده از منابع حاصل از خمس، زکات و سایر وجوه شرعی در قلمروهای نظام تأمین اجتماعی با مجوز مراجع تقلید.

۹- استفاده از منابع حاصل از صدقات و نذورات در قلمروهای نظام تأمین اجتماعی.

۱۰- استفاده از منابع، اموال و دارائی‌های نهادها و بنیادهای انقلاب اسلامی در قلمروهای مختلف نظام تأمین اجتماعی، مگر آن که مقام رهبری نظر دیگری داشته باشند.

در سطر بالا عبارت «مگر آن که مقام رهبری نظر دیگری داشته باشند» حذف و عبارت «با اذن مقام رهبری» جایگزین گردید.

۱۱- درآمد ناشی از سرمایه‌گذاری‌ها و مدیریت وجوه و ذخائر دستگاه‌های اجرائی و دولتی و عمومی، سازمان‌ها، مؤسسات و صندوق‌های فعال در قلمروهای مختلف نظام تأمین اجتماعی.

تبصره - اتخاذ تمهیدات مالی، اعتباری و ساختاری لازم به منظور تداوم و استمرار توان پاسخگوئی حوزه‌های بیمه‌ای، حمایتی و امدادی نظام به نیازهای شهروندان.
ب - نظارت مالی بر منابع:

تمام دستگاه‌ها، سازمان‌ها، مؤسسات، نهادها و صندوق‌های فعال در قلمروهای بیمه‌ای، حمایتی و امدادی، در حد استفاده از منابع و تسهیلات نظام تأمین اجتماعی تحت نظارت دولت در چارچوب این قانون قرار می‌گیرند.

ج - اجرای تصمیمات و احکام دولت در جهت کاهش منابع و یا افزایش مصارف و تعهدات صندوق‌ها و مؤسسات بیمه‌ای منوط به تأمین مالی معادل آن خواهد بود. لغو مفاد این بند مشروط به تصریح نام و ذکر موضوع در سایر قوانین خواهد بود.

د - وجوه، اموال، ذخائر و دارائی‌های صندوق‌های بیمه اجتماعی و درمانی در حکم اموال عمومی بوده و مالکیت آن مشاع و متعلق به همه نسل‌های جامعه تحت پوشش است، هرگونه تصرف دولت در این اموال و رابطه مالی دولت با صندوق‌های موصوف

در چارچوب قوانین و مقررات مورد عمل صندوق‌ها خواهد بود.

ه - مطالبات سازمان‌ها، صندوق‌ها و موسسات بیمه‌ای فعال در قلمروهای نظام تأمین اجتماعی از دولت بر مبنای ارزش واقعی روز و بر اساس نرخ اوراق مشارکت پرداخت خواهد شد.

اصول و سیاست‌های اقتصادی

ماده ۸- به منظور کاهش آثار سوء احتمالی سیاست‌ها و برنامه‌های اقتصادی و توسعه‌ای بر وضعیت رفاه و تأمین اجتماعی مردم و جلوگیری از وارد آمدن هرگونه شوک و ضربه ناشی از سیاست‌های فوق، متولی نظام جامع تأمین اجتماعی در تصمیمات اقتصادی خصوصاً در مذاکرات مربوط به تعیین حداقل دستمزدها مشارکت و در شوراها و مجامع ذی‌ربط با حق رأی شرکت خواهد کرد.

- در سطر چهارم ماده (۸) عبارت شوراها و مجامع ذی‌ربط حذف و عبارت «شورای اقتصاد، شورای عالی اشتغال، شورای عالی کار، شورای پول و اعتبار، شورای عالی بیمه خدمات درمانی، شورای عالی سلامت و شورای عالی خانواده» جایگزین گردید.

- ماده ۹- اصول و سیاست‌های اجرایی نظام جامع تأمین اجتماعی به شرح زیر می‌باشد:
- الف - سیاست جامعیت: جامعیت به معنای ارائه کلیه خدمات متنوع و مصرح در این قانون است.
- ب - سیاست کفایت: که بر اساس آن در مرحله اول حداقل نیازهای اساسی آحاد جامعه تأمین و در مرحله دوم کمیت و کیفیت خدمات ارتقاء می‌یابد.
- ج - سیاست فراگیری: که بر اساس آن خدمات نظام تأمین اجتماعی باید برای کلیه آحاد ملت تأمین و تضمین شود.
- د - سیاست پیشگیری: اعمال این سیاست شامل هر سه حوزه بیمه‌ای، حمایتی و امدادی می‌باشد و مطابق آن بر ضرورت هماهنگی با سایر دستگاه‌های موثر تأکید می‌شود به نحوی که تلاش برای پیشگیری از ظهور یا گسترش انحرافات و مشکلات اجتماعی به عنوان یک سیاست هماهنگی فرابخشی مبنای عمل قرار گیرد.

ه - سیاست توانمندسازی: سیاست توانمندسازی به معنای کاهش روش‌های مبتنی بر تأمین مستقیم نیاز و متقابلاً افزایش توانائی‌های فردی و جمعی به منظور تأمین نیازها توسط خود افراد وابسته می‌باشد.

و - سیاست کارگستری: سیاست کارگستری، سازوکاری غیرحمایتی است و با ایجاد زمینه‌های اشتغال فرد، امکان تأمین نیاز توسط خود او فراهم می‌شود و به معنای ارائه خدمات رفاهی به شرط انجام تعهدات معین است.

ز - سیاست نیازمندپایی فعال: رسیدگی به حقوق افراد با استفاده از سیستم جامع آماری و اطلاعاتی و تأکید بر کرامت انسانی و نفی روش‌های تحقیرآمیز.

ح - حقوق افراد عضو و تحت پوشش در قبال تعهدات قانونی سازمان‌ها، مؤسسات و صندوق‌های بیمه‌ای این نظام تحت ضمانت دولت خواهد بود و دولت مکلف است تمهیدات مالی، اعتباری و ساختاری لازم در این زمینه را اتخاذ نماید.

ط - ارائه تعهدات بیمه‌ای صندوق‌ها در قبال افراد عضو و تحت پوشش بر اساس قاعده عدالت و به تناسب میزان مشارکت (سنوات و میزان پرداخت حق بیمه) و با تنظیم ورودی‌ها و خروجی‌ها طبق محاسبات بیمه‌ای صورت می‌پذیرد.

ی - سازمان‌ها، مؤسسات و صندوق‌های بیمه‌ای نظام تأمین اجتماعی ماهیت تعهدات داشته و حق بیمه‌شدگان نسبت به صندوق‌ها، منحصر به دریافت تعهدات قانونی است. تبصره - با توجه به محدودیت منابع دولت در هر سه سیاست (کفایت، جامعیت و فراگیری)، دولت موظف است سیاست‌های مرحله‌ای خود را در ضمن برنامه‌های توسعه کشور منظور نماید.

اصول و سیاست‌های یارانه‌ای

ماده ۱۰- اتخاذ سیاست‌های یارانه‌ای به منظور هدفمند کردن یارانه‌ها، با استفاده از نظام‌های اطلاعاتی جامع و منسجم کشور مانند طرح کد ملی و یا نظام مالیاتی کشور صورت می‌گیرد و به نحوی که به تدریج یارانه اعطائی به خانواده‌های پردرآمد کاهش یافته و با حذف گردد و میزان یارانه اعطایی به خانواده‌های کم درآمد افزایش یابد. منابع حاصل از حذف یا کاهش یارانه خانواده‌های پردرآمد برای تأمین منابع مورد نیاز نظام

جامع تأمین اجتماعی منظور خواهد شد.

- در سطر اول ماده (۱۰) پس از عبارت «سیاست‌های یارانه‌ای»، عبارت «در چارچوب قانون و بر اساس سیاست‌های کلی نظام» اضافه گردید.

فصل سوم - تشکیلات

ماده ۱۱- در راستای تحقق نظام جامع تأمین اجتماعی و جهت اجرای این قانون، وزارت رفاه و تأمین اجتماعی تشکیل می‌گردد.

تبصره ۱- هرگونه استفاده از منابع نظام تأمین اجتماعی اعم از منابع عمومی و یارانه‌ها در حوزه‌های بیمه‌ای، حمایتی و امدادی برای دستگاه‌های اجرایی دولتی، عمومی، صندوق‌ها و نهادهای غیردولتی، خارج از قلمرو این نظام تحت هر عنوان و برای هر منظور ممنوع است و استفاده از این منابع مستلزم پذیرش نظارت و راهبری کلان وزارت رفاه و تأمین اجتماعی است.

تبصره ۲- خط‌مشی‌های مصوب وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی در زمینه‌های امور بهداشتی، درمانی، سطح‌بندی خدمات درمانی و سامانه ارجاع برای وزارت رفاه و تأمین اجتماعی و قلمروهای آن لازم‌الاجراء می‌باشد.

- متن ذیل به عنوان تبصره (۳) به انتهای ماده (۱۱) الحاق گردید:
تبصره ۳- دولت مکلف است تا پایان برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران جهت ادغام دو وزارتخانه موجود اقدامات قانونی را معمول دارد.

ماده ۱۲- ارکان چهارگانه نظام جامع تأمین اجتماعی به ترتیب ذیل خواهد بود:

۱- شورای عالی رفاه و تأمین اجتماعی.

۲- وزارت رفاه و تأمین اجتماعی.

۳- نهادها، سازمانها، مؤسسات و صندوق‌های اصلی هر یک از قلمروهای «بیمه‌های اجتماعی»، «بیمه‌های خدمات درمانی»، «امور حمایتی» و «امور امدادی» که وظیفه مدیریت و ساماندهی منابع این نظام اعم از منابع عمومی و یارانه‌های تخصیصی از سوی وزارتخانه و نیز منابع حاصل از مشارکت شرکای اجتماعی خود را داشته و یا

تصدی وظایف اجرایی در قلمروهای مختلف بیمه‌های اجتماعی، بیمه‌های خدمات درمانی، امور حمایتی و امور امدادی را به نمایندگی از سوی دولت برعهده دارند.

۴- مؤسسات کارگزاری: شامل شرکت‌های بیمه تجاری، شهرداری‌ها، دهرداری‌ها و سایر ظرفیت‌های ساختاری در قالب بانک، صندوق، شرکت و بنگاه‌های خدماتی و نهادهای خیریه و مدنی است که در سطح کارگزار اجرایی نظام جامع تأمین اجتماعی در قالب قراردادها و تفاهم‌نامه‌های منعقدۀ فعالیت خواهند داشت.

تبصره ۱- نهادهای، سازمان‌ها، مؤسسات و صندوق‌های اصلی فعال در قلمروهای بیمه‌ای، حمایتی و امدادی این نظام مکلفند امور اجرایی و تصدی‌گری خود در زمینه تولید و ارائه خدمات و تعهدات قانونی مربوطه را به موجب قراردادهایی که ضوابط آن با پیشنهاد وزارت شورای عالی رفاه و تأمین اجتماعی تعیین خواهد شد به مؤسسات کارگزاری محول نمایند.

تبصره ۲- با توجه به ماهیت امور بیمه‌ای کلیه عناوین تشکیلاتی و سازمانی نهادهای فعال در قلمروهای بیمه اجتماعی و درمانی به «صندوق» تغییر نام خواهند یافت.

تبصره ۳- کلیه دستگاه‌هایی که خانواده معظم شهدا، اسراء، مفقودین، جانبازان، آزادگان و ایثارگران انقلاب اسلامی و جنگ تحمیلی را تحت پوشش قرار داده‌اند در یک نهاد تحت عنوان بنیاد امور شهدا و ایثارگران ادغام می‌گردد، کلیه اموال، دارائی‌ها، مالکیت‌ها و امکانات بنیاد شهید، ستاد رسیدگی به امور آزادگان و پنجاه درصد (۵۰٪) اموال، دارائی‌ها، مالکیت‌ها و امکانات بنیاد مستضعفان و جانبازان (که از این پس بنیاد مستضعفان نامیده خواهد شد) به بنیاد امور شهدا و ایثارگران انتقال می‌یابد و منابع ناشی از دارائی‌ها و مالکیت‌های فوق صرفاً جهت رسیدگی به امور شهدا و ایثارگران در چارچوب نظام تأمین اجتماعی هزینه خواهد شد.

- تبصره (۳) ماده (۱۲) به شرح ذیل اصلاح گردید:

تبصره ۳- کلیه دستگاه‌هایی که خانواده معظم شهدا، اسراء، مفقودین، جانبازان و ایثارگران انقلاب اسلامی و جنگ تحمیلی را تحت پوشش قرار داده‌اند بر اساس نامه مورخ ۱۳۸۱/۱۱/۱۸ مقام معظم رهبری به ریاست جمهوری^(۱) در یک نهاد ادغام می‌گردد و

(۱) تاریخ نامه مقام معظم رهبری به ریاست جمهوری ۱۳۸۱/۱۱/۷ می‌باشد که اشتباهاً در متن مصوبه مجلس ۱۳۸۱/۱۱/۱۸ آمده است.

در صورت تأیید مقام رهبری، کلیه اموال و دارائی‌ها، مالکیت‌ها و امکانات بنیاد شهید، ستاد رسیدگی به امور آزادگان و پنجاه درصد (۵۰٪) اموال، دارائی‌ها، مالکیت‌ها و امکانات بنیاد مستضعفان و جانبازان به این نهاد انتقال می‌یابد و منابع ناشی از دارایی‌ها و مالکیت‌های فوق صرفاً جهت رسیدگی به امور شهدا و ایثارگران در چارچوب نظام تأمین اجتماعی هزینه خواهد شد.

ماده ۱۳- شورای عالی رفاه و تأمین اجتماعی: به منظور هماهنگی سیاست‌های اجتماعی در حوزه‌های اشتغال، آموزش و پرورش، تربیت بدنی، مسکن، بهداشت و درمان و سایر بخش‌های مرتبط با حوزه تأمین اجتماعی شورای عالی رفاه و تأمین اجتماعی به ریاست رئیس جمهور و دبیری وزیر رفاه و تأمین اجتماعی تشکیل می‌گردد. دبیرخانه شورا در وزارت رفاه و تأمین اجتماعی مستقر می‌باشد.

- به انتهای ماده (۱۳) عبارت ذیل اضافه گردید:
و تصمیمات شورای عالی با تصویب وزرای عضو شورای مزبور و تأیید رئیس جمهور، منوط اعتبار خواهد بود.

ماده ۱۴- ترکیب شورای عالی رفاه و تأمین اجتماعی به شرح زیر می‌باشد:

الف - رئیس جمهوری (رئیس شورا).

ب - وزیر رفاه و تأمین اجتماعی (دبیر شورا).

ج - معاون رئیس جمهور و رئیس سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور.

- از ابتدای بند (ج) ماده (۱۴) عبارت «معاون رئیس جمهور و» حذف گردید.

د - وزیر کشور.

ه - وزیر بهداشت، درمان و آموزش پزشکی.

و - وزیر آموزش و پرورش.

ز - وزیر مسکن و شهرسازی.

ح - وزیر کار و امور اجتماعی.

ط - وزیر دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح.

ی - وزیر امور اقتصادی و دارائی.

ک - سه نفر نماینده مجلس شورای اسلامی از کمیسیون‌های بهداشت و درمان، اجتماعی و برنامه و بودجه و محاسبات به انتخاب مجلس شورای اسلامی به عنوان ناظر.

ماده ۱۵- وظایف شورای عالی رفاه و تأمین اجتماعی به شرح زیر می‌باشد:

الف - هماهنگی سیاست‌های اجتماعی.

ب - تعامل با شورای اقتصاد و سایر شوراهای فرابخشی برای حل مسائل اجتماعی.

ج - بررسی، اصلاح و تأیید سیاست‌های کلان رفاه و تأمین اجتماعی و پیشنهاد آن به هیأت وزیران.

- در بند (ج) کلمه «کلان» حذف و عبارت «با رعایت سیاست‌های کلی نظام» به انتهای بند اضافه گردید.

د - بررسی، اصلاح و تأیید بودجه سالانه رفاه و تأمین اجتماعی در قالب سیاست‌های عمومی و بودجه‌ای کشور و پیشنهاد آن به هیأت وزیران.

ه - تعیین ضوابط کلی نحوه مدیریت وجوه، ذخائر و سرمایه‌گذاری‌های دستگاه‌های اجرایی، دولتی و عمومی، سازمان‌ها، موسسات و صندوق‌های فعال در قلمروهای مختلف نظام تأمین اجتماعی.

- در ابتدای بند (ه) کلمه «تعیین» به کلمه «پیشنهاد» اصلاح و عبارت «با تصویب هیأت وزیران» به انتهای بند اضافه گردید.

تبصره - آئین‌نامه مربوط به نحوه تشکیل و اداره جلسات، حد نصاب تصمیمات و سایر امور مربوط به شورای عالی رفاه و تأمین اجتماعی توسط وزارت رفاه و تأمین اجتماعی تهیه و به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

ماده ۱۶- به منظور نیل به اهداف و اجرای وظایف مصرح در فصل اول و تحقق اصول و سیاست‌های مصرح در فصل دوم این قانون، اهم اختیارات و مسؤولیت‌های وزارت رفاه و تأمین اجتماعی به شرح ذیل تعیین می‌گردد:

- در سطر دوم ماده (۱۶)، کلمه «اهم» حذف گردید.

الف - زمینه‌سازی برای تحقق اصول فراگیری، جامعیت و کفایت نظام و بسط پوشش‌های بیمه‌ای، حمایتی و امدادی کشور (در چارچوب طرح جامع امداد و نجات کشور).

ب - ایجاد هماهنگی و تعامل برنامه‌های نظام جامع تأمین اجتماعی با برنامه‌های جامع قلمروهای اشتغال، بهداشت و درمان، آموزش و پرورش، مسکن و سایر بخش‌های مرتبط.

ج - سیاست‌گذاری و تدوین راهبردهای اساسی نظام جامع تأمین اجتماعی و تدوین

معیارهای جامعیت و کفایت روزآمد نظام.

- بند (ج) ماده (۱۶) به شرح ذیل اصلاح گردید:

ج - تدوین سیاستها، راهبردها و معیارهای جامعیت و کفایت روزآمد نظام جامع رفاه و تأمین اجتماعی در چارچوب قانون و سیاستهای کلی نظام جهت تأیید شورای عالی و تصویب هیأت وزیران.

د - ایجاد هماهنگی در برنامه‌های اجرایی قلمروهای سه‌گانه نظام جامع تأمین اجتماعی. ه - تهیه و تدوین پیش‌نویس لوایح و آئین‌نامه‌ها و دستورالعمل‌های مورد نیاز برای تحقق اهداف و اصول سیاست‌های نظام جامع تأمین اجتماعی و پیشنهاد آن به مراجع ذی‌ربط برای تأیید و تصویب.

و - تنظیم کلان بودجه عمومی دولت در قلمروهای بیمه‌های اجتماعی، بیمه‌های خدمات درمانی، امور حمایتی و امدادی کشور و پیشنهاد آن به شورای عالی رفاه و تأمین اجتماعی.

ز - مدیریت منابع و مسافرت و تنظیم بودجه تلفیقی نظام جامع تأمین اجتماعی به منظور متعادل سازی اعتبارات و تخصیص بهینه منابع به مصارف در قلمروهای مختلف نظام تأمین اجتماعی.

ح - سازماندهی نظام نظارت و ارزشیابی کارکردهای نظام جامع تأمین اجتماعی و تنظیم و ارائه گزارش‌های محوله به شورای عالی رفاه و تأمین اجتماعی. ط - ساماندهی و مدیریت اجرایی نظام هدفمند یارانه‌های اجتماعی و جهت‌دهی آن به سوی افراد و خانواده‌های نیازمند با رویکرد خوداتکائی و اشتغال.

- به انتهای بند (ط) عبارت «در چارچوب قانون و سیاستهای کلی نظام» اضافه گردید.

ی - طراحی و تنظیم کارکردهای نظام به گونه‌ای که حتی الامکان برخورداری از مزایای تأمین اجتماعی و حمایت از کلیه افراد به ویژه افراد نیازمند از طریق شبکه‌های بیمه‌ای صورت پذیرد.

ک - بررسی و ارزیابی مستمر به منظور اطمینان از ثبات وضعیت مالی (منابع و مصارف) قلمروهای کارکردی نظام تأمین اجتماعی برای اجرای تعهدات جاری و آتی و ارائه گزارش‌های لازم به مراجع ذی‌ربط.

ل - ایجاد زمینه گسترش حضور و مشارکت بیشتر نهادهای خیریه، وقف و مدنی در

حوزه‌های حمایتی و امدادی نظام جامع تأمین اجتماعی.

م - تشکیل پایگاه اطلاعاتی نظام جامع تأمین اجتماعی به منظور جمع‌آوری و پردازش اطلاعات مربوط و تعیین شاخص‌های ذی‌ربط در حوزه‌های بیمه‌ای، حمایتی و امدادی.
ن - انجام پژوهشهای کاربردی.

س - تهیه و تدوین تعاریف، اصطلاحات و استانداردهای مورد نیاز نظام و همچنین اعمال تغییرات و به روز رسانی آنها با تصویب شورای عالی رفاه و تأمین اجتماعی.

- در سطر بالا عبارت «با تأیید شورای عالی رفاه و تأمین اجتماعی و تصویب هیأت وزیران» جایگزین عبارت «با تصویب شورای عالی رفاه و تأمین اجتماعی» گردید.

تبصره - سازماندهی شوراهای تخصصی و راهبردی لازم در هر سه قلمرو نظام جامع تأمین اجتماعی به موجب آئین‌نامه‌ای خواهد بود که به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.
ماده ۱۷- وزارت رفاه و تأمین اجتماعی مکلف است حداکثر ظرف مدت یک سال از تاریخ تصویب این قانون نسبت به بررسی و اصلاح اساسنامه‌های کلیه دستگاه‌های اجرایی، صندوق‌ها و نهادهای دولتی و عمومی فعال در قلمروهای بیمه‌ای، حمایتی و امدادی (در چارچوب طرح جامع امداد و نجات کشور) نظام و سایر دستگاه‌هایی که شمول قانون بر آنها مستلزم ذکر نام است، اقدام و مراتب را پس از تأیید شورای عالی رفاه و تأمین اجتماعی به تصویب هیأت وزیران برساند، استفاده از اعتبارات عمومی برای دستگاه‌ها، صندوق‌ها و نهادهای مصوب جدید مجاز خواهد بود. اصلاح آن بخش از اساسنامه‌ها که مربوط به ارکان نهادهای فوق‌الذکر می‌باشد، باید به ترتیبی صورت پذیرد که ترکیب کلی ارکان آنها به صورت زیر باشد:

الف - شورا یا مجمع و یا هیأت امناء با شرایط زیر:

۱- به منظور ایجاد زمینه اعمال حاکمیت، نظارت و کنترل بر کارکردها و فعالیت‌ها و نیز پاسخگوئی به مجلس شورای اسلامی و مردم نصف به علاوه یک اعضاء به پیشنهاد وزیر رفاه و تأمین اجتماعی و تصویب شورای عالی رفاه و تأمین اجتماعی انتخاب خواهند شد.

۲- مابقی اعضاء به تناسب تعداد افراد تحت پوشش توسط «خدمت گیرندگان متشکل و سازمان یافته» آنها بر اساس آئین‌نامه‌ای که به تصویب هیأت وزیران می‌رسد، تعیین خواهند شد و در صورت عدم وجود تشکلهای رسمی موصوف و تا زمان شکل‌گیری

آنها، اعضای مزبور از سوی شورای عالی رفاه و تأمین اجتماعی انتخاب خواهند شد. تبصره - در مواردی که برای کارکنان یک یا چند دستگاه اجرایی منفرداً یا مجتمعاً صندوق خاص بیمه‌ای لازم باشد، دو نفر از طرف بالاترین مقام یا مقامات آن دستگاه یا دستگاه‌ها به عنوان ناظر در جلسات شورا یا مجمع یا هیأت امناء شرکت خواهند کرد. ب - هیأت مدیره: مرکب از پنج یا هفت نفر دارای تخصص و تجارب مختلف مورد نیاز می‌باشد که از سوی شورا یا مجمع و یا هیأت امناء مربوطه برای مدت چهار سال به صورت موظف (بدون پذیرش مسئولیت اجرایی) انتخاب خواهند شد و انتخاب مجدد آنها بلامانع بوده و از میان خود یک نفر را به عنوان رئیس هیأت مدیره تعیین خواهند نمود.

ج - مدیر عامل: فردی خارج از مجمع و هیأت مدیره که به پیشنهاد هیأت مدیره و تصویب شورا یا مجمع یا هیأت امناء مربوطه برای مدت چهار سال انتخاب خواهد شد و انتخاب مجدد وی بلامانع می‌باشد.

د - هیأت نظارت: مرکب از سه نفر دارای تخصصها و تجارب مختلف مورد نیاز می‌باشد که از سوی شورا یا مجمع و یا هیأت امناء مربوطه برای مدت چهار سال انتخاب خواهند شد و انتخاب مجدد آنها بلامانع می‌باشد. (وظایف بازرس قانونی به عهده سازمان حسابرسی بوده که گزارش خود را به هیأت نظارت جهت بررسی و اظهار نظر ارائه خواهد نمود.)

تبصره ۱- شرط عضویت در کلیه سطوح ارکان فوق، داشتن حداقل مدرک کارشناسی ارشد با پنج سال سابقه کار تخصصی در رشته‌های مدیریت، حسابداری، بیمه، اقتصاد، انفورماتیک و گروه پزشکی خواهد بود و انتصاب افراد مزبور پس از تأیید احراز شرایط سمت از سوی سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور نافذ می‌باشد.

تبصره ۲- کلیه مسئولیتها و اختیارات مربوط به دستگاه‌های اجرایی دولتی و عمومی، صندوق‌ها و نهادهای در حوزه‌های بیمه‌ای، حمایتی و امدادی نظام، از وزراء مربوطه یا بالاترین مقام مسئول آنها سلب و به وزیر رفاه و تأمین اجتماعی تفویض می‌گردد. این امر شامل عضویت و یا ریاست شوراها، مجامع و هیأت‌های امناء نهادهای موصوف و کمیسیون‌های فرعی و اصلی دولت، شوراها و عالی‌فرا بخشی و مجامع بین‌المللی مرتبط نیز می‌باشد.

- ماده ذیل بعد از ماده (۱۷) در جهت اختیارات مقام معظم رهبری در مواد این قانون اضافه گردید:

ماده - انجام فعالیت‌ها و اقدامات وزارتخانه در ارتباط با کمیته امداد امام خمینی (ره) و همچنین امور مرتبط با نیروهای مسلح منوط به تأیید مقام رهبری می‌باشد.

ماده ۱۸- از تاریخ تصویب این قانون، آن قسمت از قوانین امور بیمه‌های اجتماعی، بیمه خدمات درمانی، امور حمایتی و امدادی که مغایر با این قانون می‌باشد، ملغی‌الانثر می‌گردد.

نظریه (مرحله دوم) شورای نگهبان

شماره: ۸۳/۳۰/۷۳۳۳

تاریخ: ۱۳۸۳/۲/۱۷

ریاست محترم مجلس شورای اسلامی

عطف به نامه‌های شماره ۵۱۶۴ مورخ ۱۳۸۳/۲/۲ و شماره ۶۸۱۶۹ مورخ ۱۳۸۲/۹/۲۴ و پرو نامه‌های شماره ۸۳/۳۰/۷۲۵۳ مورخ ۱۳۸۳/۲/۱۰^(۱) و شماره ۸۲/۳۰/۶۲۶۳ مورخ ۱۳۸۲/۱۰/۱۴ و شماره ۸۲/۳۰/۶۱۱۶ مورخ ۱۳۸۲/۱۰/۴؛ «لایحه ساختار نظام جامع رفاه و تأمین اجتماعی» که با اصلاحاتی در جلسه مورخ بیست و ششم فروردین ماه یک هزار و سیصد و هشتاد و سه به تصویب مجلس شورای اسلامی رسیده است در جلسه مورخ ۱۳۸۳/۲/۱۶ شورای نگهبان مطرح شد که نظر شورا به شرح زیر اعلام می‌گردد:

- ۱- ایراد بند (۱) قبلی شورای نگهبان کماکان به قوت خود باقی است.
- ۲- اشکال وارد بر بند (س) ماده (۱۶) موضوع بند (۲) ایراد قبلی شورای نگهبان کماکان به قوت خود باقی است.
- ۳- ایراد مربوط به جزء (۱) بند (الف) ماده (۱۷) و ذیل جزء (۲) آن موضوع بند (۸) ایراد قبلی شورای نگهبان کماکان به قوت خود باقی است.
- ۴- بند (۱۲) و (۱۳) ایراد شورای نگهبان نسبت به تصمیمات و اقدامات سایر مراجع مذکور

(۱) تقاضای استمهال بر اساس اصل نود و پنجم قانون اساسی (همین مجموعه، صفحه ۲).

در مصوبه - غیر وزارتخانه - در مورد کمیته امداد امام خمینی (ره) و نیروهای مسلح به قوت خود باقی است.

احمد جنتی

دبیر شورای نگهبان

اصلاحیه نهائی مجلس شورای اسلامی

شماره: ۱۱۴۴۰

تاریخ: ۱۳۸۳/۲/۲۲

شورای محترم نگهبان

عطف به نامه شماره ۷۳۳۳/۳۰/۸۳ مورخ ۱۳۸۳/۲/۱۷ و پیرو نامه شماره ۵۱۶۴ مورخ ۱۳۸۳/۲/۲، لایحه ساختار نظام جامع رفاه و تأمین اجتماعی که در جلسه علنی روز دوشنبه مورخ ۱۳۸۳/۲/۲۱ مجلس شورای اسلامی با اصلاحاتی به تصویب رسیده است، در اجرای اصل نود و چهارم (۹۴) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران^(۱) جهت بررسی و اظهار نظر آن شورای محترم به پیوست ارسال می گردد.^(۲)

مهدی کروی

رئیس مجلس شورای اسلامی

(۱) همین مجموعه، صفحه ۱۲.

(۲) مصوبه مذکور جهت تأمین نظر شورای نگهبان به این شرح مورد اصلاح قرار گرفت:

- عبارت «دولت می تواند در مواردی که خدماتی را به مردم ارائه می نماید برخورداری از خدمات مزبور را منوط به دارا بودن بیمه همگانی نماید» از انتهای تبصره (۲) ماده (۳) حذف گردید.

- بند (س) ماده (۱۶) حذف گردید.

- عبارت زیر جایگزین جزء (۱) بند (الف) ماده (۱۷) شد:

«۱- نصف به علاوه یک اعضا با پیشنهاد و زیر رفاه و تأمین اجتماعی و تأیید شورای عالی رفاه و تأمین اجتماعی و تصویب هیأت وزیران انتخاب خواهند شد.»

- عبارت «اعضای مزبور از سوی شورای عالی رفاه و تأمین اجتماعی خواهند شد» از انتهای جزء (۲) بند (الف) ماده (۱۷) حذف و عبارت زیر جایگزین آن گردید: «اعضای مزبور به پیشنهاد و زیر رفاه و تأمین اجتماعی و تأیید شورای عالی رفاه و تأمین اجتماعی و تصویب هیأت وزیران انتخاب خواهند شد.»

- ماده الحاقی / ماده (۱۸) به شرح ذیل اصلاح گردید:

«اعمال این قانون در ارتباط با کمیته امداد امام خمینی (ره) و همچنین امور مرتبط با نیروهای مسلح منوط به اذن مقام رهبری می باشد.»

نظریه نهائی شورای نگهبان

شماره: ۸۳/۳۰/۷۵۰۹

تاریخ: ۱۳۸۳/۳/۹

ریاست محترم مجلس شورای اسلامی

عطف به نامه‌های شماره ۱۱۴۴۰ مورخ ۱۳۸۳/۲/۲۲ و شماره ۵۱۶۴ مورخ ۱۳۸۳/۲/۲ و شماره ۶۸۱۶۹ مورخ ۱۳۸۲/۹/۲۴ و پیرو نامه‌های شماره ۸۳/۳۰/۷۴۴۸ مورخ ۱۳۸۳/۲/۳۱^(۱) و شماره ۸۳/۳۰/۷۳۳۳ مورخ ۱۳۸۳/۲/۱۷ و شماره ۸۳/۳۰/۷۲۵۳ مورخ ۱۳۸۳/۲/۱۰ و شماره ۸۲/۳۰/۶۲۶۳ مورخ ۸۲/۳۰/۱۴ و شماره ۱۳۸۲/۱۰/۴؛ «لایحه ساختار نظام جامع رفاه و تأمین اجتماعی»^(۲) که با اصلاحاتی در جلسه مورخ بیست و یکم اردیبهشت ماه یکهزار و سیصد و هشتاد و سه به تصویب مجلس شورای اسلامی رسیده است در جلسات شورای نگهبان مطرح شد که با توجه به اصلاحات به عمل آمده مغایر با موازین شرع و قانون اساسی شناخته نشد.

احمد جنتی

دبیر شورای نگهبان

(۱) تقاضای استمهال بر اساس اصل نود و پنجم قانون اساسی (همین مجموعه، صفحه ۲).

(۲) رک به روزنامه رسمی شماره ۱۷۲۷۰ مورخ ۱۳۸۳/۳/۲۷.

وجود ابهام در طرح دو فوریتی اصلاح موادی از آئین نامه داخلی مجلس شورای اسلامی

شماره: ۷۰۹۶۹

تاریخ: ۱۳۸۲/۱۰/۴

شورای محترم نگهبان

طرح اصلاح موادی از آئین نامه داخلی مجلس شورای اسلامی که دو فوریت آن در جلسه علنی روز یکشنبه مورخ ۱۳۸۲/۹/۳۰ تصویب و در جلسه علنی روز چهارشنبه مورخ ۱۳۸۲/۱۰/۳ مجلس شورای اسلامی با اصلاحاتی به تصویب رسیده است، در اجرای اصل نود و چهارم (۹۴) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران^(۱) برای رسیدگی به اظهار نظر آن شورای محترم به پیوست ارسال می گردد.

مهدی کروی

رئیس مجلس شورای اسلامی

متن طرح

ماده ۱- ماده (۲۱۴) آئین نامه داخلی مجلس شورای اسلامی مصوب ۱۳۷۸/۷/۱۸ به شرح زیر اصلاح و مواد (۲۱۵) تا (۲۲۲) آن^(۲) لغو می گردند:

ماده ۲۱۴- رسیدگی به لوایح برنامه توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران یک شوری و به شرح زیر خواهد بود:

الف - نمایندگان مجلس از زمان چاپ و توزیع لایحه برنامه ظرف مدت پنج روز (بدون احتساب ایام تعطیل) پیشنهادهای خود در مورد کلیات و جزئیات برنامه را به کمیسیون تخصصی ذی ربط ارائه می نمایند.

ب - کمیسیون های تخصصی مکلفند حداکثر ده روز پس از چاپ و توزیع لایحه نسبت به بررسی مفاد برنامه شامل مواد، تبصره ها، جداول و ضامم و نیز پیشنهادهای نمایندگان اقدام و گزارش خود را به کمیسیون تلفیق رسیدگی کننده ارائه نمایند.

(۱) همین مجموعه، صفحه ۱۲.

(۲) ر.ک به مجموعه قوانین پنجمین دوره مجلس شورای اسلامی، جلد سوم صفحات ۱۶۹۱ و ۱۶۹۲.

ج - کمیسیون تلفیق موظف است پس از پایان مهلت مذکور در بند (ب) به گزارش‌های کمیسیون‌های تخصصی و کلیات و جزئیات برنامه و پیشنهادهای نمایندگان ظرف حداکثر سه هفته رسیدگی و گزارش نهائی خود را به مجلس ارائه نماید.

د - در صحن جلسه علنی پس از ارائه گزارش کمیسیون تلفیق، ابتدا کلیات برنامه مورد بحث قرار می‌گیرد. در کلیات پنج نفر مخالف و پنج نفر موافق به ترتیب یک نفر مخالف و یک نفر موافق و حداکثر هر نفر پانزده دقیقه دیدگاه‌های خود را مطرح می‌کنند. پس از آن کمیسیون و دولت هر کدام حداکثر چهل و پنج دقیقه برای دفاع زمان خواهند داشت. سپس راجع به کلیات برنامه رأی‌گیری خواهد شد. در بررسی کلیات، کفایت مذاکرات پذیرفته نمی‌شود.

ه - پس از تصویب کلیات، رسیدگی به جزئیات برنامه آغاز و به مواد و تبصره‌ها و جداول برنامه به ترتیب رسیدگی می‌شود. در این بخش، جایگزین متن لایحه دولت، حذف کل، مصوبات جایگزینی کمیسیون‌های تخصصی و پیشنهادات چاپ شده نمایندگان برای هر ماده یا تبصره یا هر یک از اجزاء در صورتی که آن جزء ماهیت مستقل داشته باشد و حذف جزء و پیشنهادات چاپ شده کمیسیون‌های تخصصی مورد رسیدگی قرار می‌گیرند. سپس در مورد اصل ماده یا تبصره یا اجزاء در صورتی که ماهیت مستقل داشته باشند رأی‌گیری خواهد شد. چنانچه اصل رأی نیامورد، موضوع برای رسیدگی مجدد به کمیسیون تلفیق برگشت داده خواهد شد تا در اسرع وقت و حداکثر طبق مهلتی که هیأت رئیسه تعیین خواهد کرد گزارش مجدد خود را به مجلس ارائه دهد.

و - مادام که لایحه برنامه در صحن مجلس مورد بررسی است مجلس نطق قبل از دستور نخواهد داشت و هیچ طرح یا لایحه‌ای جز طرح‌ها و لوایح سه فوریتی در دستور قرار نخواهد گرفت و مجلس در تمامی ایام به جز ایام تعطیل حداقل شش و حداکثر هشت ساعت جلسه علنی خواهد داشت. در موارد استثناء با تصویب مجلس، این زمان تا ده ساعت قابل افزایش است.

ز - مهلت‌های مذکور در بندهای (ب) و (ج) حسب مورد با تصویب هیأت رئیسه تا دو برابر قابل افزایش است.

ماده ۲ - متن زیر به عنوان تبصره، ذیل ماده (۲۱۴) الحاق می‌گردد.

تبصره - کمیسیون تلفیق با حضور اکثریت مطلق اعضاء رسمیت می‌یابد.

ماده ۳- متن زیر جایگزین ماده (۱۲۶) آئین نامه داخلی مجلس شورای اسلامی می گردد:

ماده ۱۲۶- در مواردی که نتیجه اخذ رأی با قیام و قعود بلافاصله توسط دو نفر از منشیان هیأت رئیسه و یا ظرف مدت پانزده دقیقه بعد از اعلام رأی مذکور توسط بیست و پنج نفر از نمایندگان حاضر در مجلس مورد تردید باشد بدون بحث با ورقه نسبت به تردید به عمل آمده رأی گیری خواهد شد. در صورتی که درخواست تردید کنندگان به تصویب نصف به علاوه یک نمایندگان حاضر در جلسه برسد نتیجه آن ملاک عمل قرار خواهد گرفت. چنانچه تردید در پانزده دقیقه آخر جلسه باشد می توان در جلسه بعد نسبت به تردید رأی گیری نمود.

تبصره ۱- تردید کنندگان باید اسامی خود را شخصاً در برگ مخصوصی در جایگاه هیأت رئیسه ثبت و امضاء نمایند.

تبصره ۲- تردید کنندگان پس از گذشت مدت پانزده دقیقه از زمان رأی گیری نمی توانند از درخواست خود انصراف بدهند.

ماده ۴- این قانون از تاریخ تصویب لازم الاجراء می باشد.

نظریه (مرحله اول) شورای نگهبان

شماره: ۸۲/۳۰/۶۱۲۴

تاریخ: ۱۳۸۲/۱۰/۴

ریاست محترم مجلس شورای اسلامی

عطف به نامه شماره ۷۰۹۶۹ مورخ ۱۳۸۲/۱۰/۴؛ «طرح دو فوریتی اصلاح موادی از آئین نامه داخلی مجلس شورای اسلامی» مصوب جلسه مورخ سوم دی ماه یک هزار و سیصد و هشتاد و دو مجلس شورای اسلامی در جلسه مورخ ۱۳۸۲/۱۰/۴ شورای نگهبان مطرح شد که در بند (ه) ^(۱) از جهاتی ابهام دارد و پس از برطرف شدن ابهام، اظهار نظر می گردد:

اولاً: مقصود از «جایگزین متن لایحه دولت»، آیا کل لایحه دولت است یا خصوص ماده مورد بحث؟

(۱) منظور بند (ه) ماده ۱ مصوبه مذکور می باشد.

ثانیاً: در مورد «جایگزین متن لایحه دولت» و «حذف کل» و «مصوبات جایگزینی کمیسیون‌های تخصصی» و «پیشنهادات چاپ شده نمایندگان» آیا ترتیب خاصی مورد نظر است (چنانکه در مورد طرح‌های دو شوری در آئین‌نامه فعلی مجلس دارد) یا نه؟

ثالثاً: چنانچه اصل ماده رأی نیاورد و موضوع به کمیسیون تلفیق برگشت داده شود، آیا نمایندگان حق دادن پیشنهاد به کمیسیون و طرح آن در صحن علنی مجلس دارند یا نه؟

میدرضا زواره‌ئی

قائم مقام دبیر شورای نگهبان

اصلاحیه نهائی مجلس شورای اسلامی

شماره: ۷۷۷۲۹

تاریخ: ۱۳۸۲/۱۰/۲۴

شورای محترم نگهبان

عطف به نامه شماره ۱۳۸۲/۱۰/۴ مورخ ۸۲/۳۰/۶۱۲۴ و پیرو نامه شماره ۷۰۹۶۹ مورخ ۱۳۸۲/۱۰/۴، طرح اصلاح موادی از آئین‌نامه داخلی مجلس شورای اسلامی که در جلسه علنی روز چهارشنبه مورخ ۱۳۸۲/۱۰/۲۴ مجلس شورای اسلامی با اصلاحاتی به تصویب رسیده است، در اجرای اصل نود و چهارم (۹۴) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران^(۱) جهت بررسی و اظهارنظر آن شورای محترم به پیوست ارسال می‌گردد.^(۲)

مهدی کروی

رئیس مجلس شورای اسلامی

(۱) همین مجموعه، صفحه ۱۲.

(۲) عبارات زیر جهت تأمین نظر شورای نگهبان در بند (ه) ماده (۱) اضافه شد:

- در سطر دوم بند مذکور پس از عبارت «جایگزین متن» عبارت «ماده» یا جزئی از ماده و یا تبصره» اضافه گردید.

- در سطر پنجم پس از عبارت «کمیسیونهای تخصصی» عبارت «به ترتیب» اضافه شد.

- به انتهای بند مذکور عبارت «نمایندگان می‌توانند حداکثر تا پایان همان روز پیشنهادهای خود را به کمیسیون تسلیم نمایند.» اضافه گردید.

نظریه نهائی شورای نگهبان

شماره: ۸۲/۳۰/۶۳۶۸

تاریخ: ۱۳۸۲/۱۰/۲۸

ریاست محترم مجلس شورای اسلامی

عطف به نامه‌های شماره ۷۷۷۲۹ مورخ ۱۳۸۲/۱۰/۲۴ و شماره ۷۰۹۶۹ مورخ ۱۳۸۲/۱۰/۴ و پیرونامه شماره ۸۲/۳۰/۶۱۲۴ مورخ ۱۳۸۲/۱۰/۴؛ «طرح اصلاح موادی از آئین‌نامه داخلی مجلس شورای اسلامی»^(۱) که با اصلاحاتی در جلسه مورخ بیست و چهارم دی ماه یکهزار و سیصد و هشتاد و دو به تصویب مجلس شورای اسلامی رسیده است در جلسه مورخ ۱۳۸۲/۱۰/۲۵ شورای نگهبان مطرح شد که با توجه به اصلاحات به عمل آمده مغایر با موازین شرع و قانون اساسی شناخته نشد.

احمد جنتی

دبیر شورای نگهبان

(۱) ر.ک به روزنامه رسمی شماره ۱۷۱۶۱ مورخ ۱۳۸۲/۱۱/۴.

مغایرت طرح نظام صنفی کشور با قانون اساسی

شماره: ۷۳۸۲۳

تاریخ: ۱۳۸۲/۱۰/۱۴

شورای محترم نگهبان

طرح نظام صنفی که در جلسه علنی روز سه شنبه مورخ ۱۳۸۲/۱۰/۹ مجلس شورای اسلامی با اصلاحاتی در عنوان و متن به تصویب رسیده است در اجرای اصل نود و چهارم (۹۴) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران^(۱) جهت بررسی و اظهار نظر آن شورای محترم به پیوست ارسال می گردد.

مهدی کروی

رئیس مجلس شورای اسلامی

متن طرح^(۲)

فصل اول - تعاریف

ماده ۱- نظام صنفی: قواعد و مقرراتی است که امور مربوط به سازمان، وظایف، اختیارات، حدود و حقوق افراد و واحدهای صنفی را طبق این قانون تعیین می کند.

ماده ۲- فرد صنفی: هر شخص حقیقی یا حقوقی که در یکی از فعالیت های صنفی اعم از تولید، تبدیل، خرید، فروش، توزیع، خدمات و خدمات فنی سرمایه گذاری کند و به عنوان پیشه ور و صاحب حرفه و شغل آزاد، خواه به شخصی یا با مباشرت دیگران محل کسبی دایر یا وسیله کسبی فراهم آورد و تمام یا قسمتی از کالا، محصول یا خدمات خود را به طور مستقیم یا غیرمستقیم و به صورت کلی یا جزئی به مصرف کننده عرضه دارد.

فرد صنفی شناخته می شود.

تبصره - صنفی که قانون خاص دارند، از شمول این قانون مستثنی هستند. مرجع

(۱) همین مجموعه، صفحه ۱۲.

(۲) در این قسمت فقط به مواد مورد ایراد شورای نگهبان اشاره شده است.

تشخیص وجود قانون خاص، هیأت عالی نظارت است.

ماده ۳- واحد صنفی: هر واحد اقتصادی که فعالیت آن در محل ثابت یا وسیله سیار باشد و توسط فرد یا افراد صنفی با اخذ پروانه کسب دایر شده باشد، واحد صنفی شناخته می شود.

تبصره ۱- انواع وسیله سیار را هیأت عالی نظارت تعیین خواهد کرد.

.....

ماده ۴- صنف: آن گروه از افراد صنفی که طبیعت فعالیت آنان از یک نوع باشد. تشکیل یک صنف را می دهند. صنوف مشمول این قانون، با توجه به نوع فعالیت آنها به چهار گروه تولیدی، خدمات فنی، توزیعی یا خدماتی تقسیم می شوند. فهرست تفکیکی اصول چهارگانه مزبور توسط دبیرخانه هیأت عالی نظارت و با نظرخواهی از مجامع امور صنفی مراکز استانها تهیه خواهد شد و به تصویب هیأت عالی نظارت خواهد رسید.

.....

ماده ۱۱- هیأت عالی نظارت:

هیأتی است که به منظور تعیین خط مشی، هدایت، ایجاد هماهنگی و نظارت بر کلیه اتحادیه ها، مجامع امور صنفی، شورای اصناف کشور و کمیسیون های نظارت تشکیل می گردد و بالاترین مرجع تصمیم گیری و نظارت بر امور اصناف کشور است.

فصل دوم - فرد صنفی

ماده ۱۲- افراد صنفی موظفند قبل از تأسیس هر نوع واحد صنفی یا اشتغال به کسب و حرفه، نسبت به اخذ پروانه کسب اقدام کنند.

تبصره ۱- تهیه و تنظیم ضوابط لازم برای صدور پروانه کسب، ظرف سه ماه از تاریخ تصویب این قانون توسط وزارت بازرگانی و با کسب نظر وزارتخانه های کشور، بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و اداره کل نظارت بر اماکن عمومی ناجا و مجامع امور صنفی مراکز استانها تهیه و به تصویب هیأت عالی نظارت خواهد رسید.

.....

ماده ۱۳- صدور پروانه کسب برای مشاغل تخصصی و فنی مستلزم اخذ پروانه تخصصی

و فنی از مراجع ذی ربط به وسیله متقاضی است. اگر متقاضی واجد شروط لازم برای اخذ پروانه تخصصی و فنی نباشد، حضور یک نفر شاغل دارنده پروانه تخصصی و فنی در واحد صنفی برای صدور پروانه کسب مشروط، به نام متقاضی کافی است. تبصره - انواع مشاغل تخصصی و فنی به شرح آئین نامه ای خواهد بود که توسط وزارت بازرگانی و با هماهنگی وزارتخانه ها و سازمان های ذی ربط و نظرخواهی از مجامع امور صنفی مراکز استانها تهیه و به تصویب اکثریت مطلق آراء وزیران حاضر در هیأت عالی نظارت خواهد رسید.

.....

ماده ۱۷- افراد صنفی مکلفند قوانین و مقررات جاری کشور، از جمله قوانین و مقررات صنفی، انتظامی، بهداشتی، ایمنی، حفاظت فنی و زیباسازی محیط کار و دستورالعمل های مربوط به نرخ گذاری کالاها و خدمات را که از سوی مراجع قانونی ذی ربط ابلاغ می گردد، رعایت و اجرا کنند.

تبصره ۱- افراد صنفی از پرداخت هزینه های مترتب بر صدور مجوز انجام تعمیرات درخواستی مراجع فوق در واحد صنفی خود معاف اند.

تبصره ۲- افراد صنفی دارای فعالیت تولیدی از کلیه مزایای قانونی مترتب بر معافیت مشابه خود در صنعت و تعاون برخوردار خواهند بود.

.....

فصل سوم - اتحادیه ها

ماده ۲۱- در هر شهرستان که واحدهای صنفی با فعالیت های شغلی مشابه یا همگن وجود داشته باشد، افراد صنفی با رعایت این قانون مبادرت به تشکیل اتحادیه می کنند. تبصره ۱- اتحادیه دارای شخصیت حقوقی و غیرانتفاعی است و پس از ثبت در وزارت بازرگانی رسمیت می یابد.

تبصره ۲- حدنصاب تعداد واحدهای صنفی برای تشکیل یک اتحادیه در کشور به شرح زیر است:

الف - در تهران، ۳۰۰ واحد

- ب- در شهرستانهای با بیش از دو میلیون نفر جمعیت، ۲۰۰ واحد
- ج- در شهرستانهای دارای بیش از یک میلیون نفر و کمتر از دو میلیون نفر جمعیت، ۱۵۰ واحد
- د- در شهرستانهای دارای بیش از پانصد هزار نفر و کمتر از یک میلیون نفر جمعیت، ۱۰۰ واحد

ه- در شهرستانهای با کمتر از پانصد هزار نفر جمعیت، ۵۰ واحد

تبصره ۳- کمیسیون نظارت هر شهرستان موظف است ظرف سه ماه از تاریخ تصویب این قانون نسبت به ادغام اتحادیه‌هایی که تعداد واحدهای صنفی تحت پوشش آنها کمتر از نصابهای تعیین شده است، اقدام کند.

تبصره ۴- اگر تشکیل اتحادیه واحد برای تمامی شهرها یا بخش‌های هر شهرستان به تشخیص کمیسیون نظارت مرکز استان ممکن نباشد، شیوه اداره امور واحدهای صنفی آن شهرها یا بخشها تابع آئین‌نامه‌ای خواهد بود که به وسیله دبیرخانه هیأت عالی نظارت تهیه و به تصویب اکثریت مطلق آراء وزیران حاضر در هیأت عالی نظارت خواهد رسید.

.....

ماده ۲۲- اتحادیه‌ها توسط هیأت مدیره منتخب اعضای اتحادیه اداره می‌شوند. تعداد اعضای این هیأت پنج نفر اصلی و دو نفر علی‌البدل برای اتحادیه‌های دارای کمتر از هزار واحد صنفی عضو و هفت نفر اصلی و سه نفر علی‌البدل برای اتحادیه‌های دارای بیش از هزار واحد صنفی عضو خواهد بود.

تبصره ۱- مدت خدمت و مسئولیت اعضای هیأت مدیره اتحادیه‌ها از تاریخ انتخاب، چهار سال تمام خواهد بود. اعضای هیأت مدیره با رأی مخفی و مستقیم اعضای اتحادیه انتخاب می‌شوند. انتخاب مجدد افراد عضو هیأت مدیره در ادوار بعد بلامانع است.

تبصره ۲- کمیسیون نظارت هر شهرستان موظف است شش ماه قبل از پایان هر دوره هیأت مدیره، مقدمات برگزاری انتخابات را فراهم آورد.

تبصره ۳- انتخابات اتحادیه‌ها در دور اول با حضور حداقل یک سوم اعضاء و در دور دوم با حضور حداقل یک چهارم اعضاء رسمیت می‌یابد. در صورت برگزار نشدن انتخابات در دور دوم، تا انتخاب هیأت مدیره جدید، کمیسیون نظارت مکلف است با تشکیل هیأت سرپرستی از بین اعضای همان صنف، که توسط مجمع امور صنفی معرفی

می‌گردند، افراد واجد شروط قانونی را برای اداره امور اتحادیه به طور موقت منصوب کند. آئین‌نامه انتخابات اتحادیه‌ها را وزارت بازرگانی با نظرخواهی از مجامع امور صنفی مراکز استان‌ها ظرف دو ماه از تاریخ تصویب این قانون تهیه و برای تصویب به هیأت عالی نظارت ارائه خواهد داد.

.....

ماده ۲۸- واحد صنفی تنها در موارد زیر پس از گذراندن مراحل مندرج در آئین‌نامه‌ای که به تصویب اکثریت مطلق آراء وزیران حاضر در هیأت عالی نظارت خواهد رسید، به طور موقت از یک هفته تا شش ماه تعطیل می‌گردد:

الف- اشتغال به شغل یا مشاغل دیگر در محل کسب، غیر از آن چه در پروانه کسب قید گردیده یا کمیسیون نظارت مجاز شمرده است.

ب- تعطیل محل کسب بدون دلیل موجه حداقل به مدت پانزده روز برای آن دسته از صنفی که به تشخیص هیأت عالی نظارت موجب عسر و حرج برای مصرف کننده می‌شود.

تبصره- تشخیص موجه بودن دلیل با مجمع امور صنفی است.

ج- عدم پرداخت حق عضویت به اتحادیه بر اساس ضوابطی که در آئین‌نامه مصوب کمیسیون نظارت تعیین شده است.

د- عدم اجرای مصوبات و دستورات قانونی هیأت عالی و کمیسیون نظارت که به وسیله اتحادیه‌ها به واحدهای صنفی ابلاغ شده است.

تبصره- تشخیص عدم اجرا بر عهده مجمع امور صنفی است.

ه- عدم اجرای تکالیف واحدهای صنفی به موجب این قانون.

تبصره ۱- تعطیل موقت واحد صنفی با اعلام اتحادیه، رأساً از طریق نیروی انتظامی به عمل می‌آید.

تبصره ۲- هر فرد صنفی که واحد کسب وی تعطیل می‌شود می‌تواند به کمیسیون نظارت شکایت کند. نظر کمیسیون نظارت که حداکثر ظرف دو هفته اعلام خواهد شد، قطعی و لازم‌الاجراء است.

تبصره ۳- جبران خسارت وارد شده به واحد صنفی در اثر تعطیل غیرموجه با مجوز اتحادیه یا مراجع دیگر، به استناد نظر کمیسیون نظارت، بر عهده دستور دهنده است.

.....

ماده ۳۰- وظایف و اختیارات اتحادیه‌ها عبارت است از:

الف- ارائه پیشنهاد برای تهیه، تنظیم یا تغییر ضوابط صدور پروانه کسب و انواع پروانه‌های لازم برای مشاغل، به مجمع امور صنفی.

ب- اجرای مصوبات و بخشنامه‌های هیأت عالی نظارت و کمیسیون نظارت که در چارچوب این قانون به اتحادیه‌ها ابلاغ می‌گردد.

تبصره- مجمع امور صنفی موظف است مصوبات و بخشنامه‌های هیأت عالی نظارت و کمیسیون نظارت را ظرف پنج روز از تاریخ دریافت به اتحادیه‌ها ابلاغ کند. پس از انقضای این مهلت، دبیرخانه هیأت عالی نظارت و کمیسیون نظارت می‌تواند بی‌واسطه مصوبات و بخشنامه‌های خود را به اتحادیه‌ها برای اجرا ابلاغ کنند.

ج- ارائه پیشنهاد درباره امور اصناف به مجمع امور صنفی.

د- صدور پروانه کسب با دریافت تقاضا و مدارک متقاضیان با رعایت قوانین و مقررات مربوط.

ه- ابطال پروانه کسب و تعطیل محل کسب طبق مقررات این قانون و اعلام آن به کمیسیون نظارت و جلوگیری از ادامه فعالیت واحدهای صنفی که بدون پروانه کسب دایر می‌شوند یا پروانه آنها به عللی باطل می‌گردد.

و- تنظیم بودجه سال بعد و تسلیم آن تا آخر دی ماه هر سال به مجمع امور صنفی جهت رسیدگی و تصویب.

ز- تنظیم ترازنامه سالانه و تسلیم آن تا پایان خرداد ماه هر سال به مجمع امور صنفی برای رسیدگی و تصویب.

ح- ایجاد تسهیلات لازم برای آموزش‌های مورد نیاز افراد صنفی به طور مستقل یا با کمک سازمان‌های دولتی یا غیردولتی.

ط- تشکیل کمیسیون‌های رسیدگی به شکایات، حل اختلاف، بازرسی واحدهای صنفی، فنی و آموزشی و کمیسیون‌های دیگر مصوب هیأت عالی نظارت.

تبصره ۱- اعضای کمیسیون‌های مذکور بین سه تا پنج نفرند که از میان اعضای دارای پروانه کسب به پیشنهاد اتحادیه و تصویب مجمع امور صنفی ذی‌ربط تعیین می‌شوند.

تبصره ۲- آئین‌نامه اجرایی این بند توسط دبیرخانه هیأت عالی نظارت و مجامع امور صنفی مراکز استانها تهیه و به تصویب اکثریت مطلق آراء وزیران حاضر در هیأت عالی

نظارت خواهد رسید.

.....

ماده ۳۱- منابع مالی هر اتحادیه عبارتند از:

الف - حق عضویت افراد صنفی در اتحادیه.

ب - وجوه دریافتی در ازای ارائه خدمات اعم از فنی و آموزشی به اعضای صنف.

ج - کمک‌های دریافتی از اشخاص حقیقی یا حقوقی.

د - کارمزد وصول مالیات، عوارض و هزینه خدمات وزارتخانه‌ها، شهرداری‌ها و سازمان‌های وابسته به دولت.

تبصره ۱- میزان و نحوه وصول وجوه موضوع این ماده متناسب با وضعیت اتحادیه، نوع شغل و شهر، صرفاً و انحصاراً در چارچوب آئین‌نامه‌ای مجاز خواهد بود به پیشنهاد مجامع امور صنفی مراکز استانها به تصویب اکثریت مطلق آراء وزیران حاضر در هیأت عالی نظارت خواهد رسید.

فصل چهارم - مجمع امور صنفی

.....

ماده ۳۶- ترتیب انتخاب هیأت رئیسه مجامع امور صنفی، وظایف هیأت رئیسه، طرز تشکیل جلسات و تعداد کمیسیون‌های آن و سایر مقررات مربوط به اداره مجامع و حق الزحمه خدمات آنها طبق آئین‌نامه‌ای خواهد بود که توسط دبیرخانه هیأت عالی نظارت با کسب نظر از مجامع امور صنفی مراکز استان‌ها تهیه و به تصویب اکثریت مطلق آراء وزیران حاضر در هیأت عالی نظارت خواهد رسید.

.....

ماده ۴۳- هیأت رئیسه شورای اصناف کشور مرکب از هفت نفر است که سه نفر از صنوف تولیدی - خدمات فنی و سه نفر از صنوف توزیعی - خدماتی هستند و با رأی مخفی اعضای شورای اصناف کشور انتخاب می‌شوند. یک نفر دیگر به پیشنهاد وزارت بازرگانی و با تصویب هیأت عالی نظارت از بین افراد صنفی متعهد و آگاه به مسائل صنفی حداکثر برای مدت دو سال تعیین می‌گردد.

تبصره ۱- مدت مسئولیت هیأت رئیسه شورای اصناف کشور نمی تواند بیش از مدت باقیمانده از عضویت آنها در هیأت رئیسه مجامع امور صنفی باشد. با پایان یافتن مدت مسئولیت هر عضو، عضو دیگری با رعایت مفاد همین ماده جایگزین خواهد شد.

تبصره ۲- نحوه بررسی صلاحیت و برگزاری انتخابات هیأت رئیسه شورای اصناف کشور به موجب آیین نامه ای خواهد بود که به پیشنهاد مجامع امور صنفی مراکز استان ها تهیه و به تصویب اکثریت مطلق آراء وزیران حاضر در هیأت عالی نظارت خواهد رسید.

.....

ماده ۴۵- وظایف و اختیارات شورای اصناف کشور، در محدوده این قانون، طبق آئین نامه ای خواهد بود که حداکثر ظرف شش ماه پس از تصویب این قانون به تصویب اکثریت مطلق آراء وزیران حاضر در هیأت عالی نظارت خواهد رسید.

ماده ۴۶- شیوه اداره، مصارف وجوه شورای اصناف کشور و بازپرداخت هزینه های قابل قبول ناشی از عضویت اعضا در شورا، به موجب آیین نامه ای خواهد بود که توسط دبیرخانه هیأت عالی نظارت و با نظرخواهی از مجامع امور صنفی مراکز استانها تهیه و به تصویب اکثریت مطلق آراء وزیران حاضر در هیأت عالی نظارت خواهد رسید.

ماده ۴۷- منابع مالی شورای اصناف کشور شامل حق عضویت و کمک های دریافتی از مجامع امور صنفی کشور و حق ارائه خدمات فنی و آموزشی، حسب آئین نامه ای خواهد بود که توسط دبیرخانه هیأت عالی نظارت و با نظرخواهی از مجامع امور صنفی مرکز استانها تهیه و به تصویب اکثریت مطلق آراء وزیران حاضر در هیأت عالی نظارت خواهد رسید.

.....

ماده ۴۹- وظایف و اختیارات کمیسیون نظارت به شرح زیر است:

الف - ادغام اتحادیه ها یا تقسیم یک اتحادیه به دو یا چند اتحادیه و موافقت با تشکیل اتحادیه جدید.

تبصره - وضعیت اموال، دارائی ها، حقوق و تعهدات اتحادیه ای که به دو یا چند اتحادیه تقسیم می گردد به موجب آئین نامه ای تعیین می شود که توسط وزارت بازرگانی تهیه و به تصویب اکثریت مطلق آراء وزیران حاضر در هیأت عالی نظارت خواهد رسید.

ب - تصویب آئین نامه های مجامع امور صنفی که به هیأت عالی نظارت محول نشده

است.

ج - نظارت بر انتخابات اتحادیه‌ها و مجامع امور صنفی.

د - رسیدگی و بازرسی عملکرد اتحادیه‌ها و مجامع امور صنفی و تطبیق دادن اقدامات انجام شده آنها با قوانین و مقررات.

ه - رسیدگی به بودجه، ترازنامه و صورت‌های مالی مجامع امور صنفی و تصویب آنها.

و - سایر مواردی که در این قانون پیش بینی شده است.

تبصره ۱- کمیسیون نظارت موظف به اجرای تصمیمات هیأت عالی نظارت در حدود وظایف و اختیارات قانونی است.

تبصره ۲- کمیسیون نظارت هر شهرستان موظف است بر اساس امکانات و به منظور رعایت مصالح عمومی و حفظ حقوق دیگران در ابتدای هر سال بر اساس خط‌مشی تعیین شده از سوی هیأت عالی نظارت تعداد واحدهای مورد نیاز هر صنف را در هر شهرستان مشخص و جهت صدور پروانه کسب به اتحادیه‌های صنفی مربوط ابلاغ کند.

.....

فصل هفتم - هیأت عالی نظارت

ماده ۵۳- هیأت عالی نظارت با ترکیب زیر تشکیل می‌شود:

الف - وزیر بازرگانی (رئیس هیأت)

ب - وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی

ج - وزیر کشور

د - وزیر بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

ه - وزیر دادگستری

و - وزیر امور اقتصادی و دارایی

ز - وزیر صنایع و معادن

ح - فرماندهی نیروی انتظامی کشور

ط - شهردار تهران

ی - رئیس شورای اصناف کشور

- ک - رؤسای مجامع امور صنفی شهرستان تهران
- تبصره ۱ - جلسات هیأت عالی نظارت با حضور اکثریت نسبی اعضاء رسمیت می یابد.
- تبصره ۲ - وزیران دیگر، بر اساس دستور جلسه، با داشتن حق رأی در جلسات حضور خواهند یافت.
- تبصره ۳ - هیأت عالی نظارت می تواند از افراد ذی صلاح و صاحب نظر برای حضور بدون داشتن حق رأی در جلسات خود دعوت به عمل آورد.
- تبصره ۴ - تصویب آئین نامه های موضوع این قانون با اکثریت مطلق آراء وزیران حاضر معتبر خواهد بود. در سایر موارد تصمیمات با اکثریت نسبی آراء حاضران در جلسه معتبر است.
- ماده ۵۴ - هیأت عالی نظارت دارای دبیرخانه ای است که در وزارت بازرگانی مستقر است. دبیرخانه، بازاری اجرایی هیأت عالی نظارت به شمار می آید و علاوه بر هماهنگی کردن امور، وظایف تهیه و تدوین مکتوبات مورد نیاز جهت تصویب هیأت و ارائه پیشنهاد را برعهده دارد. تشکیلات اداری و امور مالی و نحوه اداره دبیرخانه به موجب آئین نامه ای خواهد بود که توسط وزارت بازرگانی تهیه و به تصویب اکثریت مطلق آراء وزیران حاضر در هیأت عالی نظارت خواهد رسید.
- ماده ۵۵ - وظایف و اختیارات هیأت عالی نظارت به شرح زیر است:
- الف - اعلام نظر قطعی به عنوان مرجع تشخیص تبصره (۱) ماده (۲).
- ب - تشخیص ضرورت برقراری حدود صنفی و تعیین سقف تعدادی برای صنوف و سیاستگذاری در این زمینه ها.
- ج - تصویب وظایف کمیسیون های رسیدگی به شکایات، حل اختلاف، بازرسی، فنی و آموزشی و کمیسیون های دیگر مورد نیاز اتحادیه ها به پیشنهاد دبیرخانه هیأت عالی نظارت.
- د - ابطال انتخابات یا عزل هیأت رئیسه اتحادیه ها یا مجامع امور صنفی شهرستانها به پیشنهاد کمیسیون نظارت.
- ه - ابطال انتخابات یا عزل هیأت رئیسه شورای اصناف کشور.
- و - تصویب آئین نامه هایی که در این قانون پیش بینی شده است.
- ز - تصویب دستورالعمل ها و سایر مکتوبات پیش بینی شده در این قانون.

ح - رسیدگی به اختلاف بین کمیسیون نظارت و مجامع امور صنفی یا شورای اصناف کشور.

ط - تعیین خط مشی کلی در خصوص صدور پروانه کسب در سطح کشور.

ی - تعیین خط مشی و سیاست های اجرایی لازم برای حسن انجام وظایف قانونی و ایجاد هماهنگی بین کمیسیون های نظارت، اتحادیه ها و مجامع امور صنفی کشور و شورای اصناف کشور و نظارت بر فعالیت آنها در حدود مفاد این قانون.

ک - ارائه راهکارهای اجرایی مناسب برای صدور کالاهای و خدمات واحدهای صنفی با رعایت قوانین و مقررات جاری کشور.

ل - سایر مواردی که به موجب این قانون به هیأت عالی نظارت محول گردیده است.

.....

ماده ۷۰ - اگر اشخاص حقیقی یا حقوقی با فروش فوق العاده یا فروش اقساطی به اشخاص خسارت وارد آورند، علاوه بر جبران خسارت وارد شده به خریدار، به پرداخت جریمه نقدی معادل مبلغ دریافتی یا قیمت روز کالا یا خدمت عرضه شده ملزم خواهند شد.

تبصره - آئین نامه اجرایی موضوع این ماده ظرف شش ماه از تاریخ تصویب این قانون به وسیله دبیرخانه هیأت عالی نظارت تنظیم و به تصویب اکثریت مطلق آراء وزیران حاضر در هیأت عالی نظارت خواهد رسید.

ماده ۷۱ - به منظور تسهیل داد و ستد و ثبت و مستندسازی فعالیت های اقتصادی افراد صنفی عرضه کننده کالا و یا ارائه دهنده خدمت، مکلفند حداکثر ظرف مدت سه سال از تصویب این قانون در شهرستان های بیش از سیصد هزار نفر جمعیت و ظرف مدت پنج سال در سایر شهرستان ها به تناسب از صندوق مکانیزه فروش (Posse) و یا دستگاه توزین دیجیتالی و یا هر دو برای فروش کالا یا ارائه خدمت خود با رعایت شرایط مندرج در تبصره (۱) ماده (۱۵) استفاده نمایند.

تبصره ۱ - تعیین صنوف مشمول این ماده و ضوابط نحوه استفاده و پلمب دستگاه توسط مراجع ذی ربط تابع آئین نامه ای خواهد بود که توسط دبیرخانه هیأت عالی نظارت ظرف مدت شش ماه تهیه و به تصویب اکثریت مطلق آراء وزیران حاضر در هیأت عالی نظارت برسد.

.....

ماده ۷۲- خریداران و مصرف کنندگان می‌توانند شکایت خود را در مورد تخلف‌های موضوع این قانون به اتحادیه‌های ذی‌ربط و یا ناظران و بازرسان موضوع ماده (۵۲) این قانون تسلیم، ارسال یا اعلام دارند. همچنین بازرسان و ناظران موضوع این قانون نیز گزارش تخلفات موضوع این قانون، یا شکایت دریافتی را حداکثر ظرف ده روز به هیأت رسیدگی بدوی و یا اتحادیه‌های ذی‌ربط، تسلیم می‌دارند.

اتحادیه‌ها موظفند حداکثر ظرف مدت ده روز شکایت یا گزارش تخلف دریافتی را مورد بررسی قرار دهند و در صورت احراز عدم تخلف فرد صنفی، یا انصراف شاکی، با اعلام مراتب، پرونده را مختومه نمایند. در غیر این صورت و یا اعتراض شاکی، بازرس یا ناظر ظرف مدت ده روز از تاریخ اعلام مختومه شدن، پرونده برای بررسی به هیأت رسیدگی بدوی ارسال خواهد گردید.

هیأت یا هیأت‌های رسیدگی بدوی در هر شهرستان مرکب از سه نفر نمایندگان اداره یا سازمان بازرگانی، دادگستری و مجمع امور صنفی ذی‌ربط است که ظرف دو هفته در جلسه‌ای با دعوت از طرفین یا نمایندگان آنها به پرونده رسیدگی و طبق مفاد این قانون رأی صادر می‌کنند. عدم حضور هر یک از طرفین مانع از رسیدگی و اتخاذ تصمیم نخواهد بود. هر یک از طرفین می‌تواند در صورت معترض بودن به رأی صادره، اعتراض کتبی خود را ظرف ده روز از تاریخ ابلاغ رأی به هیأت تجدیدنظر تسلیم دارد. هیأت یا هیأت‌های تجدیدنظر در هر شهرستان مرکب از سه نفر، رئیس اداره یا سازمان بازرگانی یا یکی از معاونان وی، رئیس دادگستری یا نماینده معرفی شده وی و رئیس یا یکی از اعضای هیأت رئیسه مجمع امور صنفی ذی‌ربط است که ظرف یک ماه به درخواست طرف معترض می‌تواند با دعوت از طرفین یا نمایندگان آنها رسیدگی و رأی صادر کند. این رأی قطعی و لازم‌الاجرا است. عدم حضور هر یک از طرفین مانع رسیدگی و اتخاذ تصمیم نخواهد بود.

جلسه‌های هیأت‌های رسیدگی بدوی و تجدیدنظر با حضور هر سه نفر اعضای رسمی است و آراء صادره با دو رأی موافق معتبر و لازم‌الاجراء خواهد بود:

تبصره ۱- در صورت عدم امکان تشکیل هیأت رسیدگی در هر شهرستان، یکی از هیأت‌های رسیدگی شهرستان همجوار استان یا مرکز استان وظایف مقرر شده را عهده‌دار خواهد شد.

تبصره ۲- اداره امور مراجع رسیدگی بدوی و تجدیدنظر و مسئولیت تشکیل جلسه‌های رسیدگی برعهده اداره یا سازمان بازرگانی شهرستان یا استان است. همچنین مسئولیت هماهنگی و رسیدگی به تخلفات هیأت‌ها، صدور رأی و ابلاغ آن و آموزش بازرسان و ناظران به عهده وزارت بازرگانی می‌باشد نحوه نظارت و بازرسی و تهیه گزارش و رسیدگی، صدور رأی و اجرای آن، تجدیدنظر و رسیدگی به شکایات و تخلفات موضوع این قانون و ضوابط اجرایی و مالی، به موجب آئین‌نامه‌ای خواهد بود که توسط دبیرخانه هیأت عالی نظارت تنظیم و به تصویب اکثریت مطلق آراء وزیران حاضر در هیأت عالی نظارت خواهد رسید.

تبصره ۳- درآمدهای ناشی از جریمه‌های دریافتی به حساب خزانه واریز خواهد گردید تا با پیشنهاد وزارت بازرگانی برای هزینه‌های این قانون به مصرف برسد.

تبصره ۴- دادگستری و نیروی انتظامی، کلیه وزارتخانه‌ها و دستگاههای اجرایی، مؤسسات، سازمان‌ها، شرکت‌های دولتی، سایر دستگاههای دولتی که شمول قانون بر آنها مستلزم ذکر یا تصریح نام است. مؤسسات عمومی غیردولتی و سازمان‌های تابعه سازمان ثبت اسناد و املاک کشور و بانکها موظفند نسبت به امور مربوط به رسیدگی و اجرای احکام تخلفات موضوع این قانون همکاری نمایند.

ماده ۷۳- از زمان لازم‌الاجراء شدن این قانون، رسیدگی به تخلفات افراد صنفی و تعیین جریمه‌های آنها تنها به موجب احکام این قانون صورت خواهد پذیرفت. قوانین و مقررات مغایر با این قانون از جمله مصوبات مجمع تشخیص مصلحت نظام در خصوص تعزیرات حکومتی مربوط به اصناف و واحدهای صنفی موضوع این قانون لغو می‌گردد.

.....

فصل نهم - سایر مقررات

ماده ۷۵- رسیدگی به تخلفات اداری مسئولان اتحادیه‌ها، مجامع امور صنفی و شورای اصناف کشور طبق آئین‌نامه‌ای خواهد بود که توسط وزارت بازرگانی با همکاری وزارت دادگستری تهیه و به تصویب اکثریت مطلق آراء وزیران حاضر در هیأت عالی نظارت خواهد رسید.

ماده ۷۶- اتحادیه‌ها و مجامع امور صنفی می‌توانند برای خدمات اعضای هیأت مدیره یا هیأت رئیسه خود، برحسب آئین‌نامه‌ای که توسط وزارت بازرگانی تهیه و به تصویب اکثریت مطلق آراء وزیران حاضر در هیأت عالی نظارت خواهد رسید، مبالغی را از محل درآمدهای خود در بودجه سالانه خود پیش‌بینی و پرداخت کنند.

تبصره - اعضای موضوع این ماده، با توجه به ماهیت کار خود، بابت دریافتی‌های یاد شده مشمول قوانین و مقررات کار و تأمین اجتماعی نخواهند بود.

.....

ماده ۷۹- به منظور تقویت صنوف تولیدی و توسعه صادرات غیرنفتی کشور، به پیشنهاد کمیسیون نظارت و تصویب هیأت عالی نظارت، اتحادیه‌های صادراتی در شهرهای مرکز استان یا تهران، به صورت استانی یا کشوری، تشکیل خواهد شد. فعالیت این اتحادیه‌ها تابع آئین‌نامه‌ای خواهد بود که توسط دبیرخانه هیأت عالی نظارت تهیه و به تصویب اکثریت مطلق آراء وزیران حاضر در هیأت عالی نظارت خواهد رسید.

ماده ۸۰- وزارت بازرگانی مکلف است با رعایت بند (ط) ماده (۵۵) این قانون نسبت به صدور پروانه کسب برای افرادی که نام برده می‌شوند، در صورتی که دارای محل کسب ملکی یا اجاره‌ای باشند، اقدام کند:

الف - جانباز، همسر جانباز، یکی از فرزندان جانباز متوفی و یکی از فرزندان جانباز از کار افتاده.

ب - آزاده، همسر آزاده، یکی از فرزندان آزاد متوفی و یکی از فرزندان آزاده از کار افتاده.

ج - کلیه اعضای خانواده شهدا اعم از همسر، فرزند، والدین، خواهر و برادر.

آئین‌نامه اجرایی این ماده به وسیله وزارت بازرگانی با همکاری بنیاد شهید، بنیاد جانبازان انقلاب اسلامی و ستاد آزادگان تهیه و به تصویب اکثریت مطلق آراء وزیران حاضر در هیأت عالی نظارت خواهد رسید.

.....

ماده ۸۲- نیروی انتظامی کشور موظف است در اجرای این قانون همکاری لازم را با اتحادیه‌ها، مجامع امور صنفی و شورای اصناف کشور معمول دارد. نحوه همکاری به موجب آئین‌نامه‌ای خواهد بود که توسط وزارت بازرگانی با همکاری وزارت کشور و نیروی انتظامی تهیه و به تصویب اکثریت مطلق آراء وزیران حاضر در هیأت عالی نظارت

خواهد رسید.

.....

ماده ۸۵- حراج‌های فردی یا جمعی فصلی یا غیرفصلی واحدها یا افراد صنفی طبق آئین‌نامه‌ای خواهد بود که توسط دبیرخانه هیأت عالی نظارت تهیه و به تصویب اکثریت مطلق آراء وزیران حاضر در هیأت عالی نظارت می‌رسد. برگزاری حراج بدون رعایت ضوابط مندرج در آن آئین‌نامه، واحد صنفی را مشمول مجازات مندرج در ماده (۶۸) این قانون خواهد کرد.

ماده ۸۶- برگزاری روز بازارهای جمعی واحدها یا افراد صنفی بر اساس آئین‌نامه‌ای خواهد بود که توسط وزارت بازرگانی تهیه و به تصویب اکثریت مطلق آراء وزیران حاضر در هیأت عالی نظارت خواهد رسید.

ماده ۸۷- فعالیت فروشگاه‌های بزرگ، چند منظوره یا زنجیره‌ای و نحوه نظارت بر آنها، طبق آئین‌نامه‌ای خواهد بود که توسط وزارت بازرگانی تهیه و به تصویب اکثریت مطلق آراء وزیران حاضر در هیأت عالی نظارت خواهد رسید.

تبصره - مرجع صدور مجوز فعالیت فروشگاه‌های موضوع این ماده، وزارت بازرگانی است.

.....

ماده ۸۹- دبیرخانه هیأت عالی نظارت مکلف است با همکاری دبیرخانه شورای عالی مناطق آزاد تجاری صنعتی، نسبت به تهیه آئین‌نامه اجرائی حاکم بر تشکیل و فعالیت تشکلهای صنفی در مناطق آزاد کشور اقدام کند تا پس از تصویب اکثریت مطلق آراء وزیران حاضر در هیأت عالی نظارت به اجرا درآید.

.....

ماده ۹۴- مجمع امور صنفی منحل نمی‌شود مگر در مواردی که در انجام وظایف محوله تسامح ورزد، یا برخلاف مصالح عمومی و وظایف مقرر رفتار کند. در این صورت کمیسیون نظارت مراتب را با ذکر دلایل کافی به هیأت عالی نظارت اعلام می‌دارد. اگر هیأت عالی نظارت پس از رسیدگی به دلایل طرفین، انحلال را لازم بداند مجمع امور صنفی را با اکثریت مطلق آراء وزیران حاضر در هیأت عالی نظارت منحل می‌کند و مراتب به کمیسیون نظارت اعلام می‌دارد.

اتحادیه‌ها موظفند ظرف یک ماه از تاریخ انحلال مجمع، نمایندگان خود را جهت تشکیل مجدد مجمع امور صنفی معرفی کنند.

انحلال شورای اصناف کشور نیز به پیشنهاد وزارت بازرگانی و تصویب هیأت عالی نظارت انجام می‌گیرد.

مجامع امور صنفی موظفند ظرف یک ماه از تاریخ انحلال شورای اصناف، نمایندگان خود را جهت تشکیل مجدد شورای اصناف کشور معرفی کنند.

.....

نظریه (مرحله اول) شورای نگهبان

شماره: ۸۲/۳۰/۶۴۲۱

تاریخ: ۱۳۸۲/۱۱/۴

ریاست محترم مجلس شورای اسلامی

عطف به نامه شماره ۷۳۸۲۳ مورخ ۱۳۸۲/۱۰/۱۴ و پیرو نامه شماره ۸۲/۳۰/۶۳۰۵ مورخ ۱۳۸۲/۱۰/۱۸^(۱)؛ «طرح نظام صنفی کشور» مصوب جلسه مورخ نهم دی ماه یک هزار و سیصد و هشتاد و دو مجلس شورای اسلامی در جلسات شورای نگهبان مطرح شد که نظر شورا به شرح زیر اعلام می‌گردد:

۱- تبصره ماده (۲) از این جهت که تشخیص هیأت مذکور را لازم‌الاتباع دانسته مغایر با اصول ۶۰ و ۱۳۸^(۳) قانون اساسی شناخته شد.

همچنین اطلاق آن شامل مواردی مربوط به وظایف مجلس شورای اسلامی و محاکم و دیوان عدالت اداری نیز می‌گردد، مغایر اصول ۸۵^(۴)، ۱۵۶^(۵) و ۱۷۳^(۶) قانون اساسی شناخته

(۱) تقاضای استمهال بر اساس اصل نود و پنجم قانون اساسی (همین مجموعه، صفحه ۲).

(۲) اصل شصتم: اعمال قوه مجریه جز در اموری که در این قانون مستقیماً برعهده رهبری گذارده شده، از طریق رئیس جمهور و وزراء است.

(۳) همین مجموعه، صفحه ۸۸.

(۴) همین مجموعه، صفحه ۲۶.

(۵) همین مجموعه، صفحه ۱۱۹.

(۶) اصل یکصد و هفتاد و سوم: به منظور رسیدگی به شکایات، تظلمات و اعتراضات مردم نسبت به مأمورین یا

شد.

- ۲- تبصره (۱) ماده (۳) که تعیین انواع وسیله سیار را بر عهده هیأت عالی نظارت قرار داده است از موارد تقنینی است از این جهت مغایر اصل ۸۵ قانون اساسی شناخته شد و نیز چون هیأت عالی نظارت غیر از هیأت وزیران است مغایر با اصل ۱۳۸ قانون اساسی نیز می‌باشد.
- ۳- ماده (۴) تقسیم گروه‌ها را به دبیرخانه هیأت عالی نظارت داده است در صورتی که این تقسیم را باید قانون انجام دهد از این جهت مغایر اصل ۸۵ قانون اساسی شناخته شد و تصویب آن توسط هیأت عالی نظارت مغایر با اصل ۱۳۸ قانون اساسی نیز می‌باشد.
- ۴- ماده (۱۱) از این جهت که تعیین خط‌مشی را که از اختصاصات قانونگذار است به هیأت عالی نظارت داده است مغایر اصل ۸۵ قانون اساسی شناخته شد و چون هیأت عالی نظارت غیر از هیأت وزیران است مغایر اصل ۱۳۸ قانون اساسی نیز می‌باشد.
- ۵- تبصره (۱) ماده (۱۲) به جهت فوق مغایر با اصول ۸۵ و ۱۳۸ قانون اساسی شناخته شد.
- ۶- در تمام مواردی که تصمیم‌گیری به وزرای هیأت عالی نظارت واگذار گردیده از جمله مواد (۱۳)، تبصره (۴) ماده (۲۱)، تبصره (۳) ماده (۲۲)، ماده (۲۸) و تبصره (۲) آن، تبصره (۲) ماده (۳۰)^(۱)، تبصره (۱) ماده (۳۱)، ماده (۳۶)، تبصره (۲) ماده (۴۳)، ماده (۴۵)، ماده (۴۶)، ماده (۴۷)، تبصره بند (الف) ماده (۴۹)، بند (ب) ماده (۴۹)، تبصره (۴) ماده (۵۳)، ماده (۵۴) بند (و) ماده (۵۵)، تبصره ماده (۷۰)، تبصره (۱) ماده (۷۱)، تبصره (۲) ماده (۷۲)، ماده (۷۵)، ماده (۷۶)، ماده (۷۹)، بند (ج) ماده (۸۰)^(۲)، مواد (۸۲)، (۸۵)، (۸۶)، (۸۷)، (۸۹) و (۹۴) مغایر با اصل ۱۳۸ قانون اساسی شناخته شد.
- ۷- تبصره‌های (۱) و (۲) ماده (۱۷) مغایر اصل ۷۵ قانون اساسی^(۳) شناخته شد.
- ۸- در تبصره (۲) بند (و) ماده (۴۹) بخشی که ناظر بر تعیین خط‌مشی مغایر اصل ۸۵ قانون اساسی شناخته شد.

و واحدها با آئین‌نامه‌های دولتی و احقاق حقوق آنها، دیوانی به نام دیوان عدالت اداری زیر نظر رئیس قوه قضائیه تأسیس می‌گردد.

حدود اختیارات و نحوه عمل این دیوان را قانون تعیین می‌کند.

(۱) منظور تبصره (۲) بند (ط) ماده (۳۰) می‌باشد که به بند ماده مذکور اشاره‌ای نشده است.

(۲) منظور تهیه آئین‌نامه اجرایی ماده (۸۰) می‌باشد که اشتباهاً بند (ج) ذکر شده است.

(۳) همین مجموعه، صفحه ۹۰.

- ۹- ماده (۵۵) مبنیاً بر ایراد فوق مغایر اصل ۸۵ قانون اساسی شناخته شد.
- ۱۰- وجود نماینده دادگستری در هیأت‌های بدوی رسیدگی در ماده (۷۲) از این جهت که مشخص نیست، با حکم رئیس قوه قضائیه تعیین می‌شود یا بدون حکم ابهام دارد، پس از رفع ابهام اظهار نظر خواهد شد.
- ۱۱- تبصره (۲) ماده (۷۲) که تصویب نحوه رسیدگی و صدور رأی و تهیه آئین‌نامه اجرایی و مالی را برعهده آئین‌نامه قرار داده است از این جهت مغایر با اصل ۸۵ قانون اساسی شناخته شد.
- ۱۲- تبصره (۳) ماده (۷۲) از این جهت که برداشت از خزانه نیاز به قانون دارد، مغایر اصل ۵۳ قانون اساسی^(۱) شناخته شد.
- ۱۳- ماده (۷۳) که مصوبات لازم‌الاجرای مجمع تشخیص مصلحت را لغو می‌کند مغایر اصل ۱۱۲ قانون اساسی^(۲) شناخته شد.
- ۱۴- موضوع ماده (۷۵) نیاز به قانونگذاری دارد و از این جهت مغایر اصل ۸۵ قانون اساسی شناخته شد.
- ۱۵- قطعی و لازم‌الاجرا دانستن نظر هیأت عالی نظارت مذکور در مواد مختلف از جمله تبصره (۲) ماده (۲۸) خلاف موازین شرع و مغایر اصول ۳۴،^(۳) ۱۵۶ و ۱۵۹^(۴) قانون اساسی شناخته شد و با تصریح به حفظ حق مراجعه به مراجع ذیصلاح قضائی اشکال رفع می‌شود.
- تذکر: ذکر ماده (۶۹) در تبصره (۴) ماده (۱۷) اشتباه بوده است و ماده (۶۸) صحیح است.

احمد جنتی

دبیر شورای نگهبان

(۱) اصل پنجاه و سوم: کلیه دریافت‌های دولت در حسابهای خزانه‌داری کل متمرکز می‌شود و همه پرداخت‌ها در حدود اعتبارات مصوب به موجب قانون انجام می‌گیرد.

(۲) همین مجموعه، صفحه ۹۰.

(۳) همین مجموعه، صفحه ۱۱۹.

(۴) اصل یکصد و پنجاه و نهم: مرجع رسمی تظلمات و شکایات، دادگستری است. تشکیل دادگاهها و تعیین صلاحیت آنها منوط به حکم قانون است.

اصلاحیه (مرحله اول) مجلس شورای اسلامی

شماره: ۸۵۶۲۵

تاریخ: ۱۳۸۲/۱۱/۱۹

شورای محترم نگهبان

عطف به نامه‌های شماره ۸۲/۳۰/۶۴۲۱ مورخ ۸۲/۳۰/۶۳۰۵ و ۱۳۸۲/۱۱/۴ مورخ ۸۲/۳۰/۶۳۰۵ و ۱۳۸۲/۱۰/۱۸ مورخ ۱۳۸۲/۱۰/۱۸ و پیرو نامه شماره ۷۳۸۲۳ مورخ ۱۳۸۲/۱۰/۱۴ طرح نظام صنفی کشور که در جلسه علنی روز یکشنبه مورخ ۱۳۸۲/۱۱/۱۲ مجلس شورای اسلامی با اصلاحاتی به تصویب رسیده است، در اجرای نود و چهارم (۹۴) قانون اساسی جمهوری ایران^(۱) جهت بررسی و اظهار نظر آن شورای محترم به پیوست ارسال می‌گردد.

ضمناً تصویر مجوز مقام معظم رهبری «مدظله العالی» در مورد رسیدگی مجلس شورای اسلامی به بحث تخلفات و جریمه‌های صنفی^(۲) جهت استحضار

(۱) همین مجموعه، صفحه ۱۲.

(۲)

شماره: ۴۲/۵۱۹۸۵

تاریخ: ۱۳۸۲/۷/۲۷

حضرت حجت‌الاسلام و المسلمین جناب آقای کروی
ریاست محترم مجلس شورای اسلامی
با سلام و تحیت

همان‌گونه که استحضار دارید طرح نظام صنفی مطرح شده در جلسه علنی مجلس، به منظور بررسی مجدد در موارد مربوط به تخلفات و جریمه‌های صنفی (فصل هشتم به بعد) به کمیسیون اقتصادی ارجاع گردید. کمیسیون اقتصادی طی جلسات متعدد مبادرت به اصلاح مواد مختلف ورزید، اما در این راستا ناگزیر به اصلاح یا تدوین موادی شد که در تبیین با قانون تعزیرات حکومتی مصوب مجمع تشخیص مصلحت نظام است.

با عنایت به این که از نظر شورای محترم نگهبان، مجلس شورای اسلامی نمی‌تواند مصوبات مجمع تشخیص مصلحت نظام را اصلاح کند، مگر آن که اجازه مقام معظم رهبری در این خصوص اخذ شده باشد، مذاکراتی با معظم‌له و رئیس محترم مجمع تشخیص مصلحت نظام به عمل آمد و موافقت اصولی حاصل شد. خواهشمند است ترتیبی اتخاذ فرمائید تا موافقت مقام معظم رهبری در خصوص کسب اجازه تصویب تخلفات و جریمه‌های صنفی در چارچوب قانون نظام صنفی به صورت کتبی اخذ گردد.

رضا عبداللهی

رئیس کمیسیون اقتصادی مجلس شورای اسلامی

ارسال گردید.

مهدی کروی

رئیس مجلس شورای اسلامی

متن نامه رئیس مجلس شورای اسلامی به مقام معظم رهبری

شماره: ۵۲۷۵۴/۹۱۰/د

تاریخ: ۱۳۸۲/۷/۳۰

محضر مبارک مقام معظم رهبری
حضرت آیت الله خامنه‌ای «مَدَّ ظِلُّهُ الْعَالِی»

با سلام و تحیت

باستحضار می‌رساند طرح نظام صنفی هم اکنون در مجلس شورای اسلامی در دست بررسی است، از آنجا که فصل هشتم طرح مذکور در رابطه با تخلفات و جریمه‌های صنفی با بخش‌هایی از مصوبات مجمع تشخیص مصلحت نظام در تبیین است و طبق نظریه تفسیری شورای محترم نگهبان کسب موافقت حضرت عالی در این خصوص الزامی است. با عنایت به طرح موضوع توسط رئیس کمیسیون اقتصادی جناب آقای مهندس عبداللہی در سفر اخیر جناب عالی به استان زنجان و همچنین ریاست محترم مجمع تشخیص مصلحت نظام و موافقت اصولی با رسیدگی مجلس شورای اسلامی به بحث تخلفات و جریمه‌های صنفی، مستدعی است موافقت معظم له را برای طی تشریفات قانونی امر به ابلاغ فرمایید.

مهدی کروی

رئیس مجلس شورای اسلامی

متن پاسخ معظم له به رئیس مجلس شورای اسلامی

شماره: ۱/۵۹۳۳

تاریخ: ۱۳۸۲/۹/۲۰

حضرت حجت الاسلام و المسلمین جناب آقای کروی

ریاست محترم مجلس شورای اسلامی

سلام علیکم و رحمة الله

مرفوعه جنابعالی بشماره ۵۲۷۵۴/۹۱۰/د مورخ ۸۲/۷/۳۰ مبنی بر درخواست موافقت مقام معظم رهبری «مَدَّ ظِلُّهُ الْعَالِی» با رسیدگی مجلس شورای اسلامی به بحث تخلفات و جریمه‌های صنفی با توجه به تبیین فصل هشتم آن با بخش‌های از مصوبات مجمع تشخیص مصلحت نظام به استحضار معظم له رسید؛ فرمودند:

«بسمه تعالی»

ریاست محترم مجلس شورای اسلامی

با سلام و تحیت موافقت خود را با پیشنهاد جنابعالی اعلام میدارد. والسلام علیکم.

مراتب بانضمام تصویر دستخط برای اقدام مقتضی، ایفاد می‌گردد.

از طرف محمدی گلپایگانی - حجازی

رئیس دفتر مقام معظم رهبری

متن طرح

فصل اول - تعاریف

ماده ۱- نظام صنفی: قواعد و مقرراتی است که امور مربوط به سازمان، وظایف، اختیارات، حدود و حقوق افراد و واحدهای صنفی را طبق این قانون تعیین می‌کند.

ماده ۲- فرد صنفی: هر شخص حقیقی یا حقوقی که در یکی از فعالیت‌های صنفی اعم از تولید، تبدیل، خرید، فروش، توزیع، خدمات و خدمات فنی سرمایه‌گذاری کند و به عنوان پیشه‌ور و صاحب حرفه و شغل آزاد، خواه به شخصه یا با مباشرت دیگران محل کسبی دایر یا وسیله کسبی فراهم آورد و تمام یا قسمتی از کالا، محصول یا خدمات خود را به طور مستقیم یا غیرمستقیم و به صورت کلی یا جزئی به مصرف کننده عرضه دارد، فرد صنفی شناخته می‌شود.

تبصره - صنفی که قانون خاص دارند، از شمول این قانون مستثنی هستند. مرجع تشخیص وجود قانون خاص، هیأت عالی نظارت است.

در تبصره ماده (۲) عبارت «مرجع تشخیص وجود قانون خاص، هیأت عالی نظارت است». حذف گردید.

ماده ۳- واحد صنفی: هر واحد اقتصادی که فعالیت آن در محل ثابت یا وسیله سیار باشد و توسط فرد یا افراد صنفی با اخذ پروانه کسب دایر شده باشد، واحد صنفی شناخته می‌شود.

تبصره ۱- انواع وسیله سیار را هیأت عالی نظارت تعیین خواهد کرد.

تبصره (۱) ماده (۳) حذف گردید.

تبصره ۲- فعالیت واحدهای صنفی سیار در محل ثابت با اخذ پروانه کسب برای همان محل، بلامانع است.

تبصره ۳- اماکنی که طبق ضوابط مصوب کمیسیون‌های نظارت واجد شروط لازم جهت استقرار چند واحد صنفی باشند، می‌توانند به عنوان محل ثابت کسب به وسیله یک یا چند فرد صنفی، پس از اخذ پروانه کسب از اتحادیه یا اتحادیه‌های ذی‌ربط، مورد استفاده قرار گیرند.

تبصره ۴- دفاتری که خدماتی به واحدهای صنفی سیار می دهند، واحد صنفی محسوب می شوند.

ماده ۴- صنف: آن گروه از افراد صنفی که طبیعت فعالیت آنان از یک نوع باشد. تشکیل یک صنف را می دهند. صنوف مشمول این قانون، با توجه به نوع فعالیت آنها به چهار گروه تولیدی، خدمات فنی، توزیعی یا خدماتی تقسیم می شوند. فهرست تفکیکی صنوف چهارگانه مزبور توسط دبیرخانه هیأت عالی نظارت و با نظرخواهی از مجامع امور صنفی مرکز استانها تهیه خواهد شد و به تصویب هیأت عالی نظارت خواهد رسید.

از انتهای سطر سوم ماده (۴) عبارت «فهرست تفکیکی صنوف چهارگانه...» تا آخر ماده، حذف گردید.

.....

ماده ۱۱- هیأت عالی نظارت:

هیأتی است که به منظور تعیین خط مشی، هدایت، ایجاد هماهنگی و نظارت بر

در سطر بالا عبارت «تعیین خط مشی» حذف و عبارت «برنامه ریزی» جایگزین گردید.

کلیه اتحادیه ها، مجامع امور صنفی، شورای اصناف کشور و کمیسیون های نظارت تشکیل می گردد و بالاترین مرجع تصمیم گیری و نظارت بر امور اصناف کشور است.

فصل دوم - فرد صنفی

ماده ۱۲- افراد صنفی موظفند قبل از تأسیس هر نوع واحد صنفی یا اشتغال به کسب و حرفه، نسبت به اخذ پروانه کسب اقدام کنند.

تبصره ۱- تهیه و تنظیم ضوابط لازم برای صدور پروانه کسب، ظرف سه ماه از تاریخ تصویب این قانون توسط وزارت بازرگانی و با کسب نظر وزارتخانه های کشور، بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و اداره کل نظارت بر اماکن عمومی ناجا و مجامع امور صنفی مراکز استانها تهیه و به تصویب هیأت عالی نظارت خواهد رسید.

تبصره (۱) ماده (۱۲) به شرح ذیل اصلاح گردید:

تبصره ۱- دستورالعمل صدور پروانه کسب، ظرف سه ماه از تاریخ تصویب این قانون توسط دبیرخانه هیأت عالی نظارت با کسب نظر وزارتخانه‌های کشور، بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و اداره کل نظارت بر اماکن عمومی ناجا و مجامع امور صنفی مراکز استان‌ها تهیه و به تصویب وزیر بازرگانی خواهد رسید.

تبصره ۲- کلیه دستگاه‌هایی که اتحادیه‌ها برای صدور پروانه کسب از آنها استعمال می‌کنند، موظفند ظرف مدت پانزده روز از تاریخ دریافت استعمال نظر قطعی و نهائی خود را اعلام دارند. عدم اعلام نظر در مهلت مقرر به منزله نظر مثبت است.

تبصره ۳- صدور بیش از یک پروانه کسب برای هر فرد صنفی واجد شروط قانونی برای یک یا چند محل کسب بلامانع است.

تبصره ۴- در صورتی که چند نفر، یک واحد صنفی را به صورت مشترک اداره کنند، به طور مشترک مسئولیت امور واحد را عهده دار خواهند بود.

تبصره ۵- تمدید اعتبار پروانه کسب هر ده سال یکبار الزامی است.

ماده ۱۳- صدور پروانه کسب برای مشاغل تخصصی و فنی مستلزم اخذ پروانه تخصصی و فنی از مراجع ذی‌ربط به وسیله متقاضی است. اگر متقاضی واجد شروط لازم برای اخذ پروانه تخصصی و فنی نباشد، حضور یک نفر شاغل دارنده پروانه تخصصی و فنی در واحد صنفی برای صدور پروانه کسب مشروط، به نام متقاضی کافی است.

تبصره - انواع مشاغل تخصصی و فنی به شرح آئین‌نامه‌ای خواهد بود که توسط وزارت بازرگانی و با هماهنگی وزارتخانه‌ها و سازمان‌های ذی‌ربط و نظرخواهی از مجامع امور صنفی مراکز استانها تهیه و به تصویب اکثریت مطلق آراء وزیران حاضر در هیأت عالی نظارت خواهد رسید.

تبصره ماده (۱۳) به شرح ذیل اصلاح شد:

تبصره - انواع مشاغل تخصصی و فنی به شرح آئین‌نامه‌ای خواهد بود که توسط دبیرخانه هیأت عالی نظارت و با هماهنگی وزارتخانه‌ها و سازمان‌های ذی‌ربط و نظرخواهی از مجامع امور صنفی مراکز استانها تهیه و به تصویب وزیر بازرگانی خواهد رسید.

ماده ۱۷- افراد صنفی مکلفند قوانین و مقررات جاری کشور، از جمله قوانین و مقررات صنفی، انتظامی، بهداشتی، ایمنی، حفاظت فنی و زیباسازی محیط کار و دستورالعمل‌های مربوط به نرخ‌گذاری کالاها و خدمات را که از سوی مراجع قانونی ذی‌ربط ابلاغ می‌گردد، رعایت و اجرا کنند.

تبصره ۱- افراد صنفی از پرداخت هزینه‌های مترتب بر صدور مجوز انجام تعمیرات درخواستی مراجع فوق در واحد صنفی خود معاف‌اند.

تبصره ۲- افراد صنفی دارای فعالیت تولیدی از کلیه مزایای قانونی مترتب بر معافیت مشابه خود در صنعت و تعاون برخوردار خواهند بود.

تبصره‌های (۱) و (۲) حذف گردید.

تبصره ۳- افراد صنفی مکلفند پیش از به کارگیری کسانی که برای انجام دادن خدمات به منازل و اماکن مراجعه می‌کنند، مراتب را به اتحادیه اطلاع دهند تا اتحادیه پس از اخذ نظر نیروی انتظامی، نسبت به صدور کارت شناسائی عکس‌دار با درج تخصص اقدام لازم را به عمل آورد.

تبصره ۴- افراد صنفی مجاز نیستند برای جلب مشتری درباره محصولات، کالاها یا خدمات، برخلاف واقع تبلیغ کنند. در غیر این صورت طبق ماده (۶۹) این قانون با آنها رفتار خواهد شد.

.....

فصل سوم - اتحادیه‌ها

ماده ۲۱-.....

تبصره ۳- کمیسیون نظارت هر شهرستان موظف است ظرف سه ماه از تاریخ تصویب این قانون نسبت به ادغام اتحادیه‌هایی که تعداد واحدهای صنفی تحت پوشش آنها کمتر از نصابهای تعیین شده است، اقدام کند.

تبصره ۴- اگر تشکیل اتحادیه واحد برای تمامی شهرها یا بخش‌های هر شهرستان به تشخیص کمیسیون نظارت مرکز استان ممکن نباشد، شیوه اداره امور واحدهای صنفی آن شهرها یا بخش‌ها تابع آئین‌نامه‌ای خواهد بود که به وسیله دبیرخانه هیأت عالی

نظارت تهیه و به تصویب اکثریت مطلق آراء وزیران حاضر در هیأت عالی نظارت خواهد رسید.

در سطر بالا، عبارت «اکثریت مطلق آراء وزیران حاضر در هیأت عالی نظارت» حذف و عبارت «وزیر بازرگانی» جایگزین گردید.

تبصره ۵- اگر تشکیل اتحادیه‌ای از واحدهای صنفی یک شهرستان، که تعدادشان به نصاب مقرر جهت تشکیل اتحادیه نرسیده است، به تشخیص کمیسیون نظارت مرکز استان لازم باشد، در صورت تصویب هیأت عالی نظارت، اتحادیه‌ای با همان تعداد واحدهای موجود تشکیل خواهد شد.

تبصره ۶- اگر تشکیل اتحادیه‌ای در مرکز استان از واحدهای صنفی موجود در شهرستان‌های همان استان به تشخیص کمیسیون نظارت مرکز استان لازم باشد، در صورت تصویب هیأت عالی نظارت، اتحادیه‌ای در مرکز استان تشکیل خواهد شد. این اتحادیه مانند سایر اتحادیه‌های موضوع این ماده تلقی خواهد شد.

تبصره ۷- اگر تشکیل اتحادیه‌ای از واحدهای صنفی سراسر کشور لازم باشد، با تأیید وزیر بازرگانی، اتحادیه کشوری تشکیل خواهد شد. این اتحادیه نیز مانند دیگر اتحادیه‌های موضوع این ماده خواهد بود.

.....

ماده ۲۲- اتحادیه‌ها توسط هیأت مدیره منتخب اعضای اتحادیه اداره می‌شوند. تعداد اعضای این هیأت پنج نفر اصلی و دو نفر علی‌البدل برای اتحادیه‌های دارای کمتر از واحد صنفی عضو و هفت نفر اصلی و سه نفر علی‌البدل برای اتحادیه‌های دارای بیش از هزار واحد صنفی عضو خواهد بود.

تبصره ۱- مدت خدمت و مسؤولیت اعضای هیأت مدیره اتحادیه‌ها از تاریخ انتخاب، چهار سال تمام خواهد بود. اعضای هیأت مدیره با رأی مخفی و مستقیم اعضای اتحادیه انتخاب می‌شوند. انتخاب مجدد افراد عضو هیأت مدیره در ادوار بعد بلامانع است.

تبصره ۲- کمیسیون نظارت هر شهرستان موظف است شش ماه قبل از پایان هر دوره هیأت مدیره، مقدمات برگزاری انتخابات را فراهم آورد.

تبصره ۳- انتخابات اتحادیه‌ها در دور اول با حضور حداقل یک سوم اعضاء و در دور دوم با حضور حداقل یک چهارم اعضاء رسمیت می‌یابد. در صورت برگزار نشدن انتخابات

در دور دوم، تا انتخاب هیأت مدیره جدید، کمیسیون نظارت مکلف است با تشکیل هیأت سرپرستی از بین اعضای همان صنف، که توسط مجمع امور صنفی معرفی می‌گردند، افراد واجد شروط قانونی را برای اداره امور اتحادیه به طور موقت منصوب کند. آئین‌نامه انتخابات اتحادیه‌ها را وزارت بازرگانی با نظرخواهی از مجامع امور صنفی مراکز استان‌ها ظرف دو ماه از تاریخ تصویب این قانون تهیه و برای تصویب به هیأت عالی نظارت ارائه خواهد داد.

سه سطر آخر تبصره (۳) به شرح ذیل اصلاح گردید:

آئین‌نامه انتخابات اتحادیه‌ها توسط دبیرخانه هیأت عالی نظارت با نظرخواهی از مجامع امور صنفی مراکز استانها ظرف دو ماه از تاریخ تصویب این قانون تهیه و به تصویب وزیر بازرگانی خواهد رسید.

.....

ماده ۲۶-.....

تبصره ۲- در صورتی که اتحادیه یا متقاضی به نظر مجمع امور صنفی معترض باشند می‌توانند ظرف بیست روز از زمان ابلاغ نظر مجمع امور صنفی اعتراض خود را نسبت به نظر مجمع مذکور به کمیسیون نظارت منعکس کنند. کمیسیون نظارت مکلف است ظرف یک ماه نظر خود را اعلام دارد. نظر کمیسیون نظارت در این مورد معتبر و قابل اجرا است، مگر آن که هیأت عالی نظارت نظر کمیسیون نظارت را ظرف یک ماه پس از اعلام دریافت اعتراض، نقض کند. در این صورت نظر هیأت عالی نظارت قطعی و لازم‌الاجراء است.

عبارت ذیل به انتهای تبصره (۲) الحاق می‌گردد:

در صورت اعتراض هر یک از طرفین می‌توانند به مراجع ذی‌صلاح قضائی مراجعه کنند.

.....

ماده ۲۸- واحد صنفی تنها در موارد زیر پس از گذراندن مراحل مندرج در آئین‌نامه‌ای که به تصویب اکثریت مطلق آراء وزیران حاضر در هیأت عالی نظارت در سطر بالا، بارت «اکثریت مطلق آراء وزیران حاضر در هیأت عالی نظارت» حذف و عبارت «وزیر بازرگانی» جایگزین گردید.

خواهد رسید، به طور موقت از یک هفته تا شش ماه تعطیل می‌گردد:

.....

ه- عدم اجرای تکالیف واحدهای صنفی به موجب این قانون.

تبصره ۱- تعطیل موقت واحد صنفی با اعلام اتحادیه، رأساً از طریق نیروی انتظامی به عمل می‌آید.

تبصره ۲- هر فرد صنفی که واحد کسب وی تعطیل می‌شود می‌تواند به کمیسیون نظارت شکایت کند. نظر کمیسیون نظارت که حداکثر ظرف دو هفته اعلام خواهد شد، قطعی و لازم‌الاجراء است.

سطر آخر تبصره (۲) به شرح ذیل اصلاح گردید:

«لازم‌الاجراء است. در صورت اعتراض فرد صنفی می‌تواند به مراجع ذی‌صلاح قضایی مراجعه کند.

تبصره ۳- جبران خسارات وارد شده به واحد صنفی در اثر تعطیل غیرموجه با مجوز اتحادیه یا مراجع دیگر، به استناد نظر کمیسیون نظارت، برعهده دستور دهنده است.

.....

ماده ۳۰- وظایف و اختیارات اتحادیه‌ها عبارت است از:

.....

ط- تشکیل کمیسیون‌های رسیدگی به شکایات، حل اختلاف، بازرسی واحدهای صنفی، فنی و آموزشی و کمیسیونهای دیگر مصوب هیأت عالی نظارت.

.....

تبصره ۲- آئین‌نامه اجرایی این بند توسط دبیرخانه هیأت عالی نظارت و مجامع امور صنفی مراکز استانها تهیه و به تصویب اکثریت مطلق آراء وزیران حاضر در هیأت عالی نظارت خواهد رسید.

در تبصره بالا، عبارت «اکثریت مطلق آراء وزیران حاضر در هیأت عالی نظارت» حذف و عبارت «وزیر بازرگانی» جایگزین گردید.

تبصره ۳- در صورت بروز اختلاف صنفی بین افراد صنفی و اتحادیه، مراتب به مجمع امور صنفی جهت رسیدگی و صدور رأی ارجاع می‌شود. طرف معترض نسبت به رأی صادر شده می‌تواند ظرف بیست روز اعتراض خود را به کمیسیون نظارت تسلیم دارد.

نظر کمیسیون نظارت قطعی و لازم الاجراء خواهد بود.

به انتهای تبصره (۳) عبارت «در صورت اعتراض هر یک از طرفین می توانند به مراجع ذیصلاح قضائی مراجعه کنند.» اضافه گردید.

.....

ماده ۳۱- منابع مالی هر اتحادیه عبارتند از:

الف - حق عضویت افراد صنفی در اتحادیه.

ب - وجوه دریافتی در ازای ارائه خدمات اعم از فنی و آموزشی به اعضای صنف.

ج - کمک های دریافتی از اشخاص حقیقی یا حقوقی.

د - کارمزد وصول مالیات، عوارض و هزینه خدمات وزارتخانه ها، شهرداری ها و سازمان های وابسته به دولت.

تبصره ۱- میزان و نحوه وصول وجوه موضوع این ماده متناسب با وضعیت اتحادیه، نوع شغل و شهر، صرفاً و انحصاراً در چارچوب آئین نامه ای مجاز خواهد بود به پیشنهاد مجامع امور صنفی مراکز استان ها به تصویب اکثریت مطلق آراء وزیران حاضر در هیأت عالی نظارت خواهد رسید.

از سطر سوم و چهارم تبصره (۱) عبارت «اکثریت مطلق آراء وزیران حاضر در هیأت عالی نظارت» حذف و عبارت «وزیر بازرگانی» جایگزین گردید.

.....

ماده ۳۶- ترتیب انتخاب هیأت رئیسه مجامع امور صنفی، وظایف هیأت رئیسه، طرز تشکیل جلسات و تعداد کمیسیون های آن و سایر مقررات مربوط به اداره مجامع و حق الزحمه خدمات آنها طبق آئین نامه ای خواهد بود که توسط دبیرخانه هیأت عالی نظارت با کسب نظر از مجامع امور صنفی مراکز استان ها تهیه و به تصویب اکثریت مطلق آراء وزیران حاضر در هیأت عالی نظارت خواهد رسید.

از سطر چهارم و پنجم ماده (۳۶) عبارت «اکثریت مطلق آراء وزیران حاضر در هیأت عالی نظارت» حذف و عبارت «وزیر بازرگانی» جایگزین گردید.

.....

ماده ۴۳-.....

تبصره ۲- نحوه بررسی صلاحیت و برگزاری انتخابات هیأت رئیسه شورای اصناف

کشور به موجب آیین‌نامه‌ای خواهد بود که به پیشنهاد مجامع امور صنفی مراکز استانها تهیه و به تصویب اکثریت مطلق آراء وزیران حاضر در هیأت عالی نظارت خواهد رسید.

از سطر سوم تبصره (۲) عبارت «اکثریت مطلق آراء وزیران حاضر در هیأت عالی نظارت» حذف و عبارت «وزیر بازرگانی» جایگزین گردید.

.....

ماده ۴۵- وظایف و اختیارات شورای اصناف کشور، در محدوده این قانون، طبق آئین‌نامه‌ای خواهد بود که حداکثر ظرف شش ماه پس از تصویب این قانون به تصویب اکثریت مطلق آراء وزیران حاضر در هیأت عالی نظارت خواهد رسید.

از سطر بالا، عبارت «اکثریت مطلق آراء وزیران حاضر در هیأت عالی نظارت» حذف و عبارت «وزیر بازرگانی» جایگزین گردید.

ماده ۴۶- شیوه اداره، مصارف و جوه شورای اصناف کشور و بازپرداخت هزینه‌های قابل قبول ناشی از عضویت اعضا در شورا، به موجب آئین‌نامه‌ای خواهد بود که توسط دبیرخانه هیأت عالی نظارت و با نظرخواهی از مجامع امور صنفی مراکز استانها تهیه و به تصویب اکثریت مطلق آراء وزیران حاضر در هیأت عالی نظارت خواهد رسید.

از سطر بالا، عبارت «اکثریت مطلق آراء وزیران حاضر در هیأت عالی نظارت» حذف و عبارت «وزیر بازرگانی» جایگزین گردید.

ماده ۴۷- منابع مالی شورای اصناف کشور شامل حق عضویت و کمک‌های دریافتی از مجامع امور صنفی کشور و حق ارائه خدمات فنی و آموزشی، حسب آئین‌نامه‌ای خواهد بود که توسط دبیرخانه هیأت عالی نظارت و با نظرخواهی از مجامع امور صنفی مرکز استانها تهیه و به تصویب اکثریت مطلق آراء وزیران حاضر در هیأت عالی نظارت خواهد رسید.

از سطر بالا، عبارت «اکثریت مطلق آراء وزیران حاضر در هیأت عالی نظارت» حذف و عبارت «وزیر بازرگانی» جایگزین گردید.

.....

ماده ۴۹- وظایف و اختیارات کمیسیون نظارت به شرح زیر است:
الف- ادغام اتحادیه‌ها یا تقسیم یک اتحادیه به دو یا چند اتحادیه و موافقت با تشکیل اتحادیه جدید.

تبصره - وضعیت اموال، دارائی‌ها، حقوق و تعهدات اتحادیه‌ای که به دو یا چند اتحادیه تقسیم می‌گردد به موجب آئین‌نامه‌ای تعیین می‌شود که توسط وزارت بازرگانی تهیه و به تصویب اکثریت مطلق آراء وزیران حاضر در هیأت عالی نظارت خواهد رسید.

تبصره بالا به شرح ذیل اصلاح گردید:

تبصره - وضعیت اموال، دارائی‌ها، حقوق و تعهدات اتحادیه‌ای که به دو یا چند اتحادیه تقسیم می‌گردد به موجب آئین‌نامه‌ای تعیین می‌شود که توسط دبیرخانه هیأت عالی نظارت تهیه و به تصویب وزیر بازرگانی خواهد رسید.

ب - تصویب آئین‌نامه‌های مجامع امور صنفی که به هیأت عالی نظارت محول نشده است.

بند (ب) ماده (۴۹) حذف گردید.

ج - نظارت بر انتخابات اتحادیه‌ها و مجامع امور صنفی.

د - رسیدگی و بازرسی عملکرد اتحادیه‌ها و مجامع امور صنفی و تطبیق دادن اقدامات انجام شده آنها با قوانین و مقررات.

ه - رسیدگی به بودجه، ترازنامه و صورت‌های مالی مجامع امور صنفی و تصویب آنها. و - سایر مواردی که در این قانون پیش‌بینی شده است.

تبصره ۱ - کمیسیون نظارت موظف به اجرای تصمیمات هیأت عالی نظارت در حدود وظایف و اختیارات قانونی است.

تبصره ۲ - کمیسیون نظارت هر شهرستان موظف است بر اساس امکانات و به منظور رعایت مصالح عمومی و حفظ حقوق دیگران در ابتدای هر سال بر اساس خط‌مشی تعیین شده از سوی هیأت عالی نظارت تعداد واحدهای مورد نیاز هر

در ابتدای سطر بالا عبارت «خط‌مشی» حذف و عبارت «دستورالعمل» جایگزین گردید.

صنف را در هر شهرستان مشخص و جهت صدور پروانه کسب به اتحادیه‌های صنفی مربوط ابلاغ کند.

.....

فصل هفتم - هیأت عالی نظارت

ماده ۵۳- هیأت عالی نظارت با ترکیب زیر تشکیل می شود:

الف - وزیر بازرگانی (رئیس هیأت)

ب - وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی

ج - وزیر کشور

د - وزیر بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

ه - وزیر دادگستری

و - وزیر امور اقتصادی و دارایی

ز - وزیر صنایع و معادن

ح - فرماندهی نیروی انتظامی کشور

ط - شهردار تهران

ی - رئیس شورای اصناف کشور

ک - رؤسای مجامع امور صنفی شهرستان تهران

تبصره ۱- جلسات هیأت عالی نظارت با حضور اکثریت نسبی اعضاء رسمیت می یابد.

تبصره ۲- وزیران دیگر، بر اساس دستور جلسه، با داشتن حق رأی در جلسات حضور خواهند یافت.

تبصره ۳- هیأت عالی نظارت می تواند از افراد ذی صلاح و صاحب نظر برای حضور بدون داشتن حق رأی در جلسات خود دعوت به عمل آورد.

تبصره ۴- تصویب آئین نامه های موضوع این قانون با اکثریت مطلق آراء وزیران حاضر معتبر خواهد بود. در سایر موارد تصمیمات با اکثریت نسبی آراء حاضران در جلسه معتبر است.

تبصره (۴) حذف گردید.

ماده ۵۴- هیأت عالی نظارت دارای دبیرخانه ای است که در وزارت بازرگانی مستقر است. دبیرخانه، بازوی اجرایی هیأت عالی نظارت به شمار می آید و علاوه بر هماهنگ کردن امور، وظایف تهیه و تدوین مکاتبات مورد نیاز جهت تصویب هیأت و ارائه پیشنهاد را برعهده دارد. تشکیلات اداری و امور مالی و نحوه اداره دبیرخانه به موجب

- ۸۵ قانون اساسی^(۱) است والا باید مرجع تعیین ضوابط روشن شود تا اظهار نظر گردد.
- ۳- ایراد بند (۶) قبلی نسبت به ماده (۹۴) چون هیچ گونه تغییر نکرده کماکان به قوت خود باقی است.
- ۴- بندهای (ط) و (ی) ماده (۵۵) و تبصره (۲) ماده (۷۷)^(۲) همان ایراد تبصره (۱) ماده (۱۲) را دارد.
- ۵- ایراد بند (۱۳) کماکان به قوت خود باقی است.
- تذکر: تذکر قبلی کماکان به قوت خود باقی است.

احمد جنتی

دبیر شورای نگهبان

اصلاحیه نهائی مجلس شورای اسلامی^(۳)

شماره: ۹۴۹۶۲

تاریخ: ۱۳۸۲/۱۲/۲۶

شورای محترم نگهبان

عطف به نامه شماره ۸۲/۳۰/۶۸۱۴ مورخ ۱۳۸۲/۱۲/۶ و پیرو نامه شماره ۸۵۶۲۵ مورخ ۱۳۸۲/۱۱/۱۹ طرح نظام صنفی کشور که در جلسه علنی روز یکشنبه مورخ

- (۱) همین مجموعه، صفحه ۳۲.
- (۲) بر اساس نامه $\frac{۸۲/۳۰/۶۸۱۴}{۱۳۸۲/۱۲/۱۶}$ شورای نگهبان ماده (۷۲) اشتباهاً (۷۷) قید شده است که بدین وسیله تصحیح می گردد.
- (۳) در این مصوبه جهت تأمین نظر شورای نگهبان موارد زیر مورد اصلاح قرار گرفت:
- در سطر سوم ماده (۱۱) عبارت «تصمیم گیری و» حذف گردید.
 - در تبصره (۱) ماده (۱۲) عبارت «دستورالعمل صدور پروانه کسب» حذف و عبارت «آئین نامه صدور پروانه کسب طبق مفاد این قانون» جایگزین آن گردید.
 - در سطر اول بند (ی) ماده (۵۵) عبارت «اجرائی لازم برای» حذف و عبارت «نظارت بر» جایگزین گردید.
 - در بند (ط) ماده (۵۵) عبارت «در خصوص» حذف و عبارت «نظارت بر چگونگی» جایگزین گردید.
 - از سطر چهارم تبصره (۲) ماده (۷۲) تا آخر تبصره آن به شرح ذیل اصلاح گردید:
- «بازرسان و ناظران به عهده وزارت بازرگانی می باشد نحوه نظارت و بازرسی، تهیه گزارش و اجرای رأی، تجدید نظر و رسیدگی به شکایات و تخلفات موضوع این قانون و دستورالعمل اجرائی و مالی آن به موجب این قانون خواهد بود.»
- در سطر چهارم پاراگراف اول ماده (۹۴) عبارت «مجمع امور صنفی» تا انتهای آن حذف و عبارت «مراتب را جهت تصویب به وزیر بازرگانی اعلام می دارد» جایگزین گردید.
 - عبارت «ماده ۶۹» در تبصره (۴) ماده (۱۷) به عبارت «ماده ۶۸» تبدیل گردید.

۱۳۸۲/۱۲/۲۴ مجلس شورای اسلامی با اصلاحاتی به تصویب رسیده است در اجرای اصل نود و چهارم (۹۴) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران^(۱) جهت بررسی و اظهار نظر آن شورای محترم به پیوست ارسال می گردد.

ضمناً تصویر مجوز مقام معظم رهبری «مدظله العالی» در مورد رسیدگی مجلس شورای اسلامی به بحث تخلفات و جریمه های صنفی^(۲) جهت استحضار ارسال گردید.

مهدی کروی

رئیس مجلس شورای اسلامی

نظریه نهائی شورای نگهبان

شماره: ۸۲/۳۰/۷۰۴۵

تاریخ: ۱۳۸۲/۱۲/۲۸

ریاست محترم مجلس شورای اسلامی

عطف به نامه های شماره ۹۴۹۶۲ مورخ ۱۳۸۵۲/۱۲/۲۶ و شماره ۸۵۶۲۵ مورخ ۱۳۸۲/۱۱/۱۹ و شماره ۷۳۸۲۳ مورخ ۱۳۸۲/۱۰/۱۴ و پیرو نامه های شماره ۸۲/۳۰/۶۸۷۲ مورخ ۱۳۸۲/۱۲/۱۶^(۳) و شماره ۸۲/۳۰/۶۷۰۹ مورخ ۱۳۸۲/۱۱/۲۸ و شماره ۸۲/۳۰/۶۴۲۱ مورخ ۱۳۸۲/۱۱/۴ و شماره ۸۲/۳۰/۶۳۰۵ مورخ ۱۳۸۲/۱۰/۱۸؛ «طرح نظام صنفی کشور»^(۴) که با اصلاحاتی در جلسه مورخ بیست و چهارم اسفندماه یک هزار و سیصد و هشتاد و دو به تصویب مجلس شورای اسلامی رسیده است در جلسه مورخ ۱۳۸۲/۱۲/۲۸ شورای نگهبان مطرح شد که با توجه به اصلاحات به عمل آمده مغایر با موازین شرع و قانون اساسی شناخته نشد.

احمد جنتی

دبیر شورای نگهبان

(۱) همین مجموعه، صفحه ۱۲.

(۲) همین مجموعه، صفحه ۱۸۸.

(۳) تقاضای استمهال بر اساس اصل نود و پنجم قانون اساسی (همین مجموعه، صفحه ۲).

(۴) ر.ک به روزنامه رسمی شماره ۱۷۲۲۱ مورخ ۱۳۸۳/۱/۲۹.

اصلاحیه (مرحله ششم) مجلس شورای اسلامی در خصوص طرح یک فوریتی هیأت منصفه^(۱)

شماره: ۷۶۴۷۱

تاریخ: ۱۳۸۲/۱۰/۲۱

شورای محترم نگهبان

عطف به نامه شماره ۸۲/۳۰/۲۹۲۱ مورخ ۱۳۸۲/۲/۱۶ و پیرو نامه شماره ۲۲۲۱ مورخ ۱۳۸۲/۱/۲۴، طرح هیأت منصفه که در جلسه علنی روز چهارشنبه مورخ ۱۳۸۲/۱۰/۱۷ مجلس شورای اسلامی با اصلاحاتی به تصویب رسیده است در اجرای اصل نود و چهارم (۹۴) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران^(۲) جهت بررسی و اظهار نظر آن شورای محترم به پیوست ارسال می گردد.

مهدی کروی

رئیس مجلس شورای اسلامی

متن طرح

ماده ۱- ...

ماده ۳- انتخاب اعضای اصلی و علی البدل هیأت منصفه هر استان از بین اقشار و صنوف مختلف از طریق اعلام عمومی و جمع آوری تقاضاهای داوطلبان عضویت در هیأت منصفه به قید قرعه و به صورت علنی خواهد بود. هیأت منصفه هر استان در اولین جلسه خود یکی از اعضاء را برای مدت دو سال به عنوان دبیر هیأت منصفه انتخاب خواهد کرد. دبیر، مسؤولیت اداره دبیرخانه را به عهده دارد. حداقل یک ماه قبل از اتمام دوره مسؤولیت دبیر، دبیر جدید به وسیله هیأت منصفه استان انتخاب خواهد شد. امور اجرایی این ماده در هر استان زیر نظر هیأتی مرکب از رئیس کل دادگستری استان، رئیس شورای استان و در غیاب وی رئیس شورای شهر مرکز استان خواهد بود. در هر استان یکی از نمایندگان استان در مجلس شورای اسلامی به انتخاب مجلس به عنوان

(۱) جهت اطلاع از روند تصویب طرح فوق به صفحات ۳۲۸ تا ۳۵۷ جلد پنجم مجموعه نظریات شورای نگهبان (دوره ششم - سال دوم) و صفحات ۲۴۵ تا ۲۵۰ جلد ششم مجموعه نظریات مذکور (دوره ششم - سال سوم) مراجعه نمایید.

(۲) همین مجموعه، صفحه ۱۲.

ناظر در جلسات هیأت شرکت خواهد نمود.

چهار سطر بالا به شرح زیر اصلاح گردید:

امور اجرایی این ماده در هر استان زیر نظر رئیس کل دادگستری استان و با حضور رئیس شورای اسلامی استان و دو نفر از نمایندگان آن استان به انتخاب مجلس به عنوان ناظر انجام می شود. قرعه کشی با حضور حداقل دو نفر از ناظرین معتبر است.

ماده ۴-...

ماده ۵- تعداد اعضاء هیأت منصفه در استان تهران پانصد نفر و در استان های با جمعیت بیش از یک میلیون نفر دویست و پنجاه نفر و در استان های با جمعیت کمتر از یک میلیون نفر، یکصد و پنجاه نفر می باشد.

تبصره ۱- پس از تعیین دو سوم اعضاء، هیأت منصفه رسمیت می یابد.

تبصره ۲- شورای مذکور در ماده (۳) حداقل سه ماه قبل از پایان دوره هیأت منصفه برای انتخاب هیأت منصفه جدید اقدام خواهد کرد. ترتیب انجام امور باید به نحوی باشد که حداقل یک ماه قبل از اتمام دوره هیأت منصفه، اعضاء هیأت منصفه بعدی مشخص شده باشند.

- در سطر اول تبصره (۲) عبارت «شورای مذکور در ماده (۳) حذف و در سطر دوم، عبارت «خواهد کرد» به «خواهد شد» اصلاح گردید.

نظریه (مرحله هفتم) شورای نگهبان

شماره: ۸۲/۳۰/۶۳۶۰

تاریخ: ۱۳۸۲/۱۰/۲۵

ریاست محترم مجلس شورای اسلامی

عطف به نامه های شماره ۷۶۴۷۱ مورخ ۱۳۸۲/۱۰/۲۱ و شماره ۲۲۲۱ مورخ ۱۳۸۲/۱/۲۴ و شماره ۲۳۷۱ - ق مورخ ۱۳۸۱/۸/۴ و شماره ۲۱۹۲ - ق مورخ ۱۳۸۱/۵/۱ و شماره ۲۰۴۰ - ق مورخ ۱۳۸۱/۲/۲۲ و شماره ۱۹۳۹ - ق مورخ ۱۳۸۱/۱/۱۹ و شماره ۱۵۹۰ - ق مورخ ۱۳۸۰/۱۰/۵ و پیرو نامه های شماره ۸۲/۳۰/۲۹۲۱ مورخ ۱۳۸۲/۲/۱۶ و شماره ۸۲/۳۰/۲۸۴۳ مورخ ۸۲/۳۰/۲/۴ و شماره ۸۱/۳۰/۱۸۵۹ مورخ ۱۳۸۱/۸/۲۳ و شماره ۸۱/۳۰/۱۷۹۹ مورخ ۸۱/۳۰/۱۴ و شماره ۸۱/۳۰/۱۲۹۵ مورخ ۱۳۸۱/۵/۲۰ و شماره ۸۱/۳۰/۱۲۲۹

مورخ ۱۳۸۱/۵/۱۰ و شماره ۸۱/۳۰/۶۰۳ مورخ ۱۳۸۱/۳/۷ و شماره ۸۱/۳۰/۴۸۱
مورخ ۱۳۸۱/۲/۲۶ و شماره ۸۱/۳۰/۲۰۲ مورخ ۱۳۸۱/۲/۲ و شماره ۸۱/۳۰/۱۷۴
مورخ ۱۳۸۱/۱/۲۸ و شماره ۸۰/۲۱/۳۰۳۰ مورخ ۱۳۸۰/۱۰/۱۸ و شماره
۸۰/۲۱/۳۰۱۲ مورخ ۱۳۸۰/۱۰/۱۶؛ «طرح هیأت منصفه» که با اصلاحاتی در جلسه
مورخ هفدهم دی ماه یکهزار و سیصد و هشتاد و دو به تصویب مجلس شورای اسلامی
رسیده است در جلسه مورخ ۱۳۸۲/۱۰/۲۴ شورای نگهبان مطرح شد که نظر شورا به
شرح زیر اعلام می‌گردد:

با توجه به اصلاح به عمل آمده ایراد شورای نگهبان رفع نشده است، و اگر ذیل ماده (۳) به این
صورت اصلاح شود: «امور اجرائی این ماده در هر استان زیر نظر کسی که رئیس قوه قضائیه به
او مأموریت می‌دهد با حضور...» رفع ایراد خواهد شد.

احمد جنتی

دبیر شورای نگهبان

اصلاحیه نهائی مجلس شورای اسلامی

شماره: ۹۴۹۸۰

تاریخ: ۱۳۸۲/۱۲/۲۶

شورای محترم نگهبان

عطف به نامه شماره ۸۲/۳۰/۶۳۶۰ مورخ ۱۳۸۲/۱۰/۲۵ و پیرو نامه شماره
۷۶۴۷۱ مورخ ۱۳۸۲/۱۰/۲۱ طرح هیأت منصفه که در جلسه علنی روز یکشنبه مورخ
۱۳۸۲/۱۲/۲۴ مجلس شورای اسلامی با اصلاحاتی به تصویب رسیده است در اجرای
اصل نود و چهارم (۹۴) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران^(۱) جهت بررسی و
اظهار نظر آن شورای محترم به پیوست ارسال می‌گردد.^(۲)

مهدی کروبی

رئیس مجلس شورای اسلامی

(۱) همین مجموعه، صفحه ۱۲.

(۲) در سطر اول پاراگراف دوم ماده (۳) مصوبه مذکور عبارت «زیر نظر رئیس کل دادگستری استان» حذف و عبارت
«زیر نظر رئیس قوه قضائیه یا فردی که ایشان تعیین می‌کند» جایگزین گردید.

نظریه نهائی شورای نگهبان

شماره: ۸۲/۳۰/۷۰۶۷

تاریخ: ۱۳۸۳/۱/۱۷

ریاست محترم مجلس شورای نگهبان

عطف به نامه‌های شماره ۹۴۹۸۰ مورخ ۱۳۸۲/۱۲/۲۶ و شماره ۷۶۴۷۱ مورخ ۱۳۸۲/۱۰/۲۱ و شماره ۲۲۲۱ مورخ ۱۳۸۲/۱/۲۴ و شماره ۲۳۷۱ - ق مورخ ۱۳۸۱/۸/۴ و شماره ۲۱۹۲ - ق مورخ ۱۳۸۱/۵/۱ و شماره ۲۰۴۰ - ق مورخ ۱۳۸۱/۲/۲۲ و شماره ۱۹۳۹ - ق مورخ ۱۳۸۱/۱/۱۹ و شماره ۱۵۹۰ - ق مورخ ۱۳۸۰/۱۰/۵ و پیرو نامه‌های شماره ۸۲/۳۰/۷۰۴۴ مورخ ۱۳۸۲/۱۲/۲۸^(۱) و شماره ۸۲/۳۰/۲۹۲۱ مورخ ۱۳۸۲/۲/۱۶ و شماره ۸۲/۳۰/۲۸۴۳ مورخ ۱۳۸۲/۲/۴ و شماره ۸۱/۳۰/۱۸۵۹ مورخ ۱۳۸۱/۸/۲۳ و شماره ۸۱/۳۰/۱۷۹۹ مورخ ۱۳۸۱/۸/۱۴ و شماره ۸۱/۳۰/۱۲۹۵ مورخ ۱۳۸۱/۵/۲۰ و شماره ۸۱/۳۰/۱۲۲۹ مورخ ۱۳۸۱/۵/۱۰ و شماره ۸۱/۳۰/۶۰۳ مورخ ۱۳۸۱/۳/۷ و شماره ۸۱/۳۰/۴۸۱ مورخ ۱۳۸۱/۲/۲۶ و شماره ۸۱/۳۰/۲۰۲ مورخ ۱۳۸۱/۲/۲ و شماره ۸۱/۳۰/۱۷۴ مورخ ۱۳۸۱/۱/۲۸ و شماره ۸۰/۲۱/۳۰۳۰ مورخ ۱۳۸۰/۱۰/۱۸ و شماره ۸۰/۲۱/۳۰۱۲ مورخ ۱۳۸۰/۱۰/۱۶؛ «طرح هیأت منصفه»^(۲) که با اصلاحاتی در جلسه مورخ بیست و چهارم اسفندماه یکهزار و سیصد و هشتاد و دو به تصویب مجلس شورای اسلامی رسیده است در جلسات شورای نگهبان مطرح شد که با توجه به اصلاحات به عمل آمده مغایر با موازین شرع و قانون اساسی شناخته نشد.

احمد جنتی

دبیر شورای نگهبان

(۱) تقاضای استمهال بر اساس اصل نود و پنجم قانون اساسی (همین مجموعه، صفحه ۲).

(۲) رک به روزنامه رسمی شماره ۱۷۲۲۳ مورخ ۱۳۸۳/۲/۲.

مغایرت و مخالفت لایحه استخدام نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران با قانون اساسی و موازین شرع

شماره: ۸۴۹۹۸

تاریخ: ۸۲/۱۱/۱۴

شورای محترم نگهبان

لایحه شماره ۲۳۹۷۶/۲۳۸۸۹ مورخ ۱۳۸۰/۵/۲۱ دولت در مورد استخدام نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران که بنا به تصمیم مجلس شورای اسلامی در جلسه علنی روز یکشنبه مورخ ۱۳۸۲/۲/۱۴ تصویب آن طبق اصل هشتاد و پنجم (۸۵) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران^(۱) به کمیسیون مشترک اجتماعی، امنیت ملی و سیاست خارجی و برنامه و بودجه و محاسبات تفویض شده بود، در جلسه روز سه‌شنبه مورخ ۱۳۸۲/۱۰/۲۳ با اصلاحاتی به تصویب آن کمیسیون رسید و در جلسه علنی روز سه‌شنبه مورخ ۱۳۸۲/۱۱/۷ مجلس شورای اسلامی به پیشنهاد کمیسیون مذکور با ده سال مدت اجرای آزمایشی آن موافقت گردید که در اجرای اصل نود و چهارم (۹۴) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران^(۲) جهت بررسی و اظهار نظر آن شورای محترم به پیوست ارسال می‌گردد.

مهدی کروی

رئیس مجلس شورای اسلامی

متن لایحه^(۳)

فصل اول - کلیات

ماده ۱-

(۱) همین مجموعه، صفحه ۲۶.

(۲) همین مجموعه، صفحه ۱۲.

(۳) در این قسمت فقط به مواد مورد ایراد شورای نگهبان اشاره شده است.

بخش دوم - شرایط عمومی استخدامی

ماده ۱۶- شرایط عمومی استخدام کارکنان پایور و پیمانی به شرح زیر می باشد:

الف - اعتقاد به دین مبین اسلام و یا به ادیان رسمی مصرح در قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران

ب - التزام عملی به قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران و اعتقاد به ولایت فقیه.

ج - تابعیت جمهوری اسلامی ایران.

د - عدم سابقه عضویت یا وابستگی به احزاب و گروههای سیاسی معارض با نظام جمهوری اسلامی ایران.

ه - عدم عضویت یا وابستگی به اجزای و گروههای سیاسی در زمان تقاضای استخدام.

و - عدم محکومیت به محرومیت از خدمات دولتی.

ز - نداشتن سوء پیشینه کیفری.

ح - عدم اعتیاد به مواد مخدر.

ط - داشتن شرایط تحصیلی و یا تخصصی لازم برای خدمت مورد نظر.

ی - دارا بودن حداقل هفده سال سن و حداکثر سی و پنج سال.

ک - داشتن سلامت و توانائی جسمی و روانی متناسب با خدمت مورد نظر.

تبصره - مراحل استخدام و چگونگی انجام مسابقه و آزمون ورودی بر اساس آئین نامه ای خواهد بود که توسط نیروی انتظامی با هماهنگی وزارت کشور و سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور تهیه و با تأیید ستاد کل به تصویب فرماندهی کل قوا خواهد رسید.

ماده ۱۷-

ماده ۵۶- دوره عالی امنیت به منظور آموزش فرماندهان و مدیران عالی نیروی انتظامی در زمینه سیاست های داخلی و خط مشی کشور در امور امنیتی - انتظامی از طریق مسابقه ورودی به مدت حداقل سه نیمسال در دانشکده فرماندهی و ستاد نیروی انتظامی برای دانش آموختگان دوره فرماندهی و مدیریت عالی و دارندگان مدرک کارشناسی ارشد و بالاتر که دوره کوتاه مدت فرماندهی و مدیریت عالی را طی نموده اند در درجه حداقل سرهنگی و رتبه همپراز تشکیل می گردد، برنامه آموزشی این دوره می بایست طوری

تنظیم گردد که دانش آموختگان علاوه بر احراز شرایط لازم برای تصدی مشاغل فرماندهی و مدیریت عالی در نیروی انتظامی با روش‌های علمی - پژوهشی آشنا شده تا توانمندی و مهارت علمی لازم را برای تحقیق، پژوهش و طراحی اجرای سیاست‌های کلان امنیت عمومی و انتظامی کشور به دست آورند.

دانش آموختگان این دوره از یک سال ارشدیت برخوردار می‌گردند.

تبصره - فرماندهان و مدیران عالی نیروهای مسلح با معرفی بالاترین رده سازمانی و مسئولین کشوری در سطح مدیران کل و بالاتر که به نحوی در امور امنیتی و انتظامی دارای مسئولیت هستند با تأیید وزیر کشور می‌توانند با داشتن شرایط مذکور در این دوره شرکت نمایند.

ماده ۵۷-

ماده ۶۵- نیروی انتظامی می‌تواند بخشی از نیازهای تخصصی خود را با هماهنگی وزارتخانه‌های علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی از طریق اخذ سهمیه و یا استخدام دانشجو از دانشگاهها و مؤسسات آموزشی خارج از نیروی انتظامی تأمین نماید. نحوه استفاده از سهمیه و یا استخدام دانشجو برابر آئین‌نامه‌ای خواهد بود که توسط نیروی انتظامی با هماهنگی وزارت کشور و سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور تهیه و به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

تبصره ۱- نیروی انتظامی موظف است همه ساله نیازمندی‌های تخصصی و تحصیلی خود را اعلام کند تا کارکنان بتوانند در صورت تمایل در رشته‌های مزبور تحصیل نمایند.

تبصره ۲- نیروی انتظامی هزینه تحصیلی کارکنانی را که در رشته‌های مورد نیاز در دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی تحصیل می‌کنند پرداخت می‌نماید.

ماده ۶۶- نیروی انتظامی می‌تواند به منظور مبادله علوم و تجربیات تخصصی در امور انتظامی و در قالب سیاست‌های کلی کشور با تصویب وزیر کشور نسبت به اعزام کارکنان خود به سایر کشورها و قبول افراد نیروهای انتظامی آنها جهت طی دوره‌های آموزشی مبادرت نماید.

ماده ۶۷-

ماده ۶۸- نیروی انتظامی می‌تواند به منظور ارتقاء تحصیلی کارکنان خود با استفاده از امکانات آموزش از راه دور نسبت به برگزاری تمام یا قسمتی از دوره‌های آموزشی

موضوع ماده (۳۳) این قانون با هماهنگی وزارتخانه‌های ذی‌ربط اقدام نماید.
دستورالعمل مربوطه توسط نیروی انتظامی تهیه و پس از تصویب وزیر کشور به مورد اجرا گذارده خواهد شد.
ماده ۶۹-....

ماده ۱۲۲- هیأت تجدیدنظر از اعضاء زیر و به ریاست وزیر کشور و در غیاب وی یکی از اعضاء هیأت که وزیر کشور تعیین می‌نماید تشکیل خواهد شد:
الف - وزیر کشور یا معاون امنیتی و انتظامی وی.
ب - فرمانده نیروی انتظامی یا جانشین وی.
ج - رئیس سازمان عقیدتی سیاسی نیروی انتظامی یا جانشین وی.
د - رئیس سازمان حفاظت اطلاعات نیروی انتظامی یا جانشین وی.
ه - رئیس سازمان قضائی نیروهای مسلح یا جانشین وی.
تبصره - کارکنان معترض به تصمیمات هیأت‌های رسیدگی موضوع ماده (۱۲۱) می‌بایست حداکثر ظرف مدت یک ماه از تاریخ ابلاغ تصمیمات هیأت، اعتراض کتبی خود را با ذکر ادله و به انضمام مدارک لازم به دبیرخانه هیأت رسیدگی تسلیم و یا با پست سفارشی ارسال نمایند. هیأت‌های رسیدگی موظفند حداکثر ظرف مدت یک هفته پس از انقضای مهلت قانونی اعتراض پرونده را به دبیرخانه تجدیدنظر مستقر در وزارت کشور ارسال نمایند. تصمیمات این هیأت با رأی اکثریت اعضاء معتبر و قطعی خواهد بود.
ماده ۱۲۳-....

ماده ۱۴۱- چنانچه نظریه هیأت مندرج در ماده فوق ظرف مدت سه ماه از تاریخ ابلاغ مورد اعتراض جانباز یا معلول یا یکی از وراث متوفی قرار گیرد صدور رأی نهایی به عهده هیأت تجدیدنظر که از مقامات زیر تشکیل می‌گردد خواهد بود:
الف - معاون امنیتی و انتظامی وزارت کشور یا نماینده وی.
ب - معاون نیروی انسانی نیروی انتظامی یا نماینده وی.
ج - رئیس بهداری نیروی انتظامی یا معاون ذی‌ربط.
د - رئیس امور بیمه و بازنشستگی.
ه - رئیس امور ایثارگران.
تبصره ۱- دبیرخانه هیأت تجدیدنظر در وزارت کشور تشکیل می‌گردد.

تبصره ۲- در مواردی که پرونده مربوط به کارکنان مأمور از سایر نیروهای مسلح باشد حسب مورد نماینده مربوطه در هیأت با حق رأی شرکت خواهد نمود.

تبصره ۳- تشخیص شهادت یا جانبازی توسط هیأت‌های موضوع مواد (۱۴۰) و (۱۴۱) برای بنیاد شهید و بنیاد جانبازان نیز ملاک عمل خواهد بود.

تبصره ۴- آراء هریک از دو هیأت مذکور ظرف مدت دو ماه پس از ابلاغ توسط جانباز یا معلول یا یکی از وراث متوفی قابل شکایت در مراجع صالحه خواهد بود.

ماده ۱۴۲-

فصل هشتم - دریافتی کارکنان

بخش اول - حقوق:

ماده ۱۵۰- حقوق کارکنان از حاصلضرب مجموع عوامل ذیل در ضریب ربالی تشکیل می‌گردد:

الف - حداقل حقوق مبلغ معینی است که به عنوان کمترین میزان حقوق دریافتی در سطح کارکنان مشمول این قانون پرداخت می‌گردد.

تبصره - عدد حداقل حقوق که برای دارندگان مدرک تحصیلی کاردانی و پائین‌تر ۶۴۸ واحد - برای دارندگان مدرک کارشناسی ۵۶۴ واحد و برای دارندگان مدرک کارشناسی ارشد و بالاتر ۵۳۰ واحد تعیین می‌گردد.

ب - حق کارایی مبلغی است برابر حاصلضرب رتبه حقوقی به توان دو در واحد حق کارایی.

.....

بخش دوم - فوق العاده‌های شغل

ماده ۱۶۵-

ماده ۱۶۶- به کارکنان نیروی انتظامی ماهانه مبلغی با در نظر گرفتن نوع و شرایط شغل،

خطرات، مسئولیت، فرسودگی ناشی از شغل و کیفیت کار به عنوان مزایای شغل پرداخت می‌گردد.

تبصره ۱- میزان فوق‌العاده شغل کارکنان در نیروی انتظامی نباید از یکصد و پنج درصد (۱۰۵٪) مجموع حداقل حقوق و حق کارائی شاغل کمتر و از یکصد و هفتاد و پنج درصد (۱۷۵٪) آن بیشتر باشد و فوق‌العاده شغل کارکنان شاغل در مشاغل فرماندهی، مدیریت و سرپرستی و همچنین فوق‌العاده شغل کارکنان متصدی مشاغل تحقیق و تخصصی و یا آموزشی هر کدام تا بیست و پنج درصد (۲۵٪) مجموع حداقل حقوق و حق کارائی قابل افزایش است.

تبصره ۲- حقوق و فوق‌العاده شغل دارندگان مدارک تحصیلی دکتری و فوق‌لیسانس و مدارک هم‌تراز از لحاظ استخدامی که در مراکز یا واحدهای آموزشی، مطالعاتی و تحقیقاتی اشتغال به کار دارند نباید از هشتاد درصد (۸۰٪) مجموع حقوق و فوق‌العاده شغل کارکنان مشابه مشمول قانون اعضاء هیأت علمی دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی کمتر باشد.

ماده ۱۶۷- به موجب ماده (۶) قانون نظام هماهنگ پرداخت کارکنان دولت مصوب ۱۳۷۰/۶/۱۳ به منظور جذب و نگهداری نیروهای مناسب برای مشاغل تخصصی و مدیریتی نیروی انتظامی فوق‌العاده خاص (جذب) پرداخت می‌گردد.

تبصره- هرگونه فوق‌العاده دیگری که بر اساس ماده (۶) قانون نظام هماهنگ پرداخت کارکنان دولت مصوب ۱۳۷۰/۶/۱۳ (مانند فوق‌العاده ویژه و...) به مشمولین قانون استخدام کشوری پرداخت می‌گردد شامل کارکنان نیروی انتظامی نیز خواهد شد.

ماده ۱۶۸- علاوه بر پرداخت مزایای شغل و فوق‌العاده خاص، با توجه به مأموریت‌های ویژه نیروی انتظامی و مسئولیت‌های ناشی از ارتباط مستمر کارکنان با مردم و نیز شرایط محیطی و اجتماعی و ضریب بالای آسیب‌پذیری آنان، ماهانه مبلغی معادل سی درصد (۳۰٪) حقوق و مزایای شغل تحت عنوان «فوق‌العاده سختی کار انتظامی» به کارکنان نیروی انتظامی پرداخت می‌گردد.

بخش سوم - کسورات

ماده ۱۷۰-.....

ماده ۱۸۳- میزان حقوق و وظیفه، جانبازان موضوع بند (ب) ماده (۱۲۸) این قانون چنانچه در شمول قانون حالت اشتغال مستخدمین شهید، جانباز از کار افتاده و مفقودالاثر انقلاب اسلامی و جنگ تحمیلی قرار نگیرند به شرح زیر تعیین می‌گردد:

الف - در مورد کارکنان پایور و پیمانی، حقوقی معادل حقوق دو درجه یا رتبه بالاتر و آخرین فوق‌العاده‌های شغل و مزایای مستمر دو درجه یا رتبه بالاتر.

ب - در مورد محصلین، حقوقی معادل حقوق درجه یا رتبه‌ای که بعد از پایان دوره آموزشی به آن نائل می‌شدند با قدمتی معادل سابقه تحصیل.

ج - در مورد کارکنان وظیفه حقوقی معادل حقوق کارکنان پایور یکی درجه بالاتر. تبصره - حقوق مستمری بگيران جانبازان بعد از فوت عبارت است از آخرین حقوق وظیفه آنان.

ماده ۱۸۴- میزان حقوق و وظیفه و حقوق مستمری بگيران کارکنانی که بنا به تشخیص کمیسیون مندرج در ماده (۱۴۰) این قانون در هر یک از موارد پیش‌بینی شده در ماده (۱۳۸) این قانون در حین انجام وظیفه یا به سبب آن معلول یا فوت شوند به شرح زیر تعیین می‌گردد:

الف - در مورد کارکنان پایور و پیمانی معادل حقوق یک درجه یا رتبه بالاتر و آخرین فوق‌العاده شغل و مزایای مستمر.

ب - در مورد محصلین معادل نه دهم حقوق درجه یا رتبه‌ای که بعد از پایان دوره آموزشی به آن نائل می‌شدند با قدمتی معادل سابقه تحصیل.

ج - در مورد کارکنان وظیفه حقوقی معادل حقوق کارکنان پایور هم‌طراز. تبصره - حقوق مستمری بگيران معلولین این ماده در صورتی که بنا به تشخیص کمیسیون مندرج در ماده (۱۴۰) این قانون فوت ناشی از معلولیت باشد معادل آخرین حقوق وظیفه و در صورتی که ناشی از معلولیت نباشد نه دهم آخرین حقوق وظیفه خواهد بود.

ماده ۱۸۵-.....

ماده ۱۹۲- حقوق مستمری بگيران بر اساس آخرین سوابق خدمتی یا اظهارنامه‌ای که از

طرف کارکنان برابر ماده (۱۹۱) این قانون تنظیم می‌گردد به طور مساوی بین آنان تقسیم خواهد شد.

تبصره - برای رسیدگی به اعتراض کسانی که خود را محق به دریافت مستمری می‌دانند و در سوابق خدمتی کارکنان جزو افراد تحت تکفل قید نشده‌اند هیأت رسیدگی مرکب از اعضای زیر تشکیل می‌شود:

الف - معاون امنیتی - انتظامی وزارت کشور یا نماینده وی.

ب - معاون نیروی انسانی نیروی انتظامی یا نماینده وی.

ج - مسئول امور بیمه و بازنشستگی نیروی انتظامی یا نماینده وی.

ماده ۱۹۳ -

فصل یازدهم - مواد تکمیلی

ماده ۲۰۳ - غیر از مواردی که در این قانون برای تهیه آئین‌نامه اجرائی، دستورالعمل‌ها و اساسنامه‌ها مرجع خاصی مشخص شده است، نیروی انتظامی می‌تواند در موارد دیگری نیز که در اجرای این قانون ضروری تشخیص دهد دستورالعمل‌های مربوط و روش‌های اجرائی را تهیه و پس از تأیید وزیر کشور به مرحله اجرا بگذارد.

ماده ۲۰۴ -

ماده ۲۰۸ - تطبیق وضعیت و ادامه خدمت کارکنان روزمزد و قراردادی که قبل از تاریخ ۱۳۷۰/۱/۱ و همچنین تطبیق وضعیت و ادامه خدمت داوطلبان غیرنظامی (جوانمردان) که در اجرای ماده واحده مصوب ۱۳۶۰/۱۰/۱۴ مجلس شورای اسلامی قبل از تاریخ ۱۳۶۶/۷/۷ به کار گرفته شده‌اند و به علت نیاز سازمان به خدمت خود ادامه داده‌اند بر اساس دستورالعملی خواهد بود که توسط نیروی انتظامی تهیه و به تصویب وزیر کشور خواهد رسید. مهلت اجرای این ماده، شش ماه خواهد بود.

تبصره - حق بیمه پرداخت شده به سازمان تأمین اجتماعی (سهم بیمه شده و کارفرما) و کسورات بازنشستگی جوانمردان (سهم دولت و کارکنان) می‌بایست به صندوق بازنشستگی نیروی انتظامی واریز گردد.

ماده ۲۰۹ -

ماده ۲۱۲- نیروی انتظامی به منظور بهره‌گیری از تجارب و خدمات بازنشستگان نیرو و افراد مجرب و تحصیل کرده جامعه، برخی از وظایف خدماتی خود را به مؤسسات کارآگاهی خصوصی و بنگاه‌های خدمات حفاظتی و غیره و سایر اشخاص حقوقی واگذار و بر اجرای آنها نظارت می‌نماید.

تبصره - آئین‌نامه اجرایی این ماده مشتمل بر وظایف قابل واگذاری و نیز چگونگی و مرجع تأیید صلاحیت مؤسسات و اشخاص یاد شده توسط نیروی انتظامی با همکاری وزارت کشور تهیه و از طریق ستاد کل به تصویب فرماندهی کل قوا خواهد رسید.

ماده ۲۱۳- نیروی انتظامی موظف است کلیه آئین‌نامه‌ها، دستورالعمل‌ها و اساسنامه‌های مندرج در این قانون را جز در مواردی که مهلت مشخصی برای آنها تعیین شده است حداکثر ظرف مدت یک سال تهیه و در سیر مراحل تصویب قرار دهد.

تبصره - در صورت عدم تهیه موارد مذکور در این ماده و مهلت‌های قانونی، وزارت کشور موظف است حداکثر ظرف مدت شش ماه نسبت به تهیه آنها اقدام و در سیر مراحل تصویب قرار دهد.

ماده ۲۱۴- اختیارات فرماندهی کل قوا محدود به موارد مصرحه در این قانون نمی‌باشد.

ماده ۲۱۵- جانشین فرمانده کل قوا در امور نیروی انتظامی و وزیر کشور، در مورد آن دسته از موارد مندرج در این قانون که موکول به تصویب فرماندهی کل قوا گردیده است، در صورت تفویض اختیار، اعمال اختیارات خواهد نمود.

نظریه (مرحله اول) شورای نگهبان

شماره: ۸۲/۳۰/۶۸۰۳

تاریخ: ۱۳۸۲/۱۲/۴

ریاست محترم مجلس شورای اسلامی

عطف به نامه شماره ۸۴۱۱۸ مورخ ۱۳۸۲/۱۱/۱۴ و پیرو نامه شماره ۸۲/۳۰/۶۶۲۸ مورخ ۱۳۸۲/۱۱/۱۹^(۱)؛ «لایحه استخدام نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران» مصوب جلسه مورخ هفتم بهمن ماه یکهزار و سیصد و هشتاد و دو مجلس شورای اسلامی در جلسات شورای نگهبان مطرح شد که نظر شورا به شرح زیر اعلام

(۱) تقاضای استمهال بر اساس اصل نود و پنجم قانون اساسی (همین مجموعه، صفحه ۲).

می‌گردد:

۱- بند (الف) ماده (۱۶) که صرف اعتقاد به اسلام را بدون تذکر به التزام عملی کافی دانسته است، خلاف شرع و مغایر بند ۱ اصل سوم قانون اساسی^(۱) شناخته شد. همچنین اطلاق بند (الف) از این نظر که می‌تواند موجب نیل غیرمسلمان به مراتبی از فرماندهی شود که تقید به اسلام در آن شرط است خلاف شرع شناخته شد و نیز با توجه به اینکه دین رسمی کشور، اسلام است، بکار بردن ادیان رسمی در بند مزبور مغایر اصل دوازدهم قانون اساسی^(۲) شناخته شد.

۲- ماده (۲۱۲) از این جهت که موکول به اذن فرماندهی کل قوا نشده است مغایر بند ۴ اصل ۱۱۰ قانون اساسی^(۳) شناخته شد.

۳- با توجه به اینکه اختیارات مصرح در مواد مختلف از جمله: «مواد (۵۶)، (۶۵)، (۶۶)، (۶۸) و (۱۲۲) و بند (الف) ماده (۱۴۱)، بند (الف) تبصره ماده (۱۹۲)، ماده (۲۰۳)، ماده (۲۰۸)»... از اختیارات خاص فرماندهی کل قوا است، واگذاری این اختیارات به وزیر کشور و یا معاون او و یا هیأت وزیران بدون اذن معظم له، مغایر بند ۴ اصل ۱۱۰ قانون اساسی می‌باشد.

۴- تبصره بند (الف) ماده (۱۵۰)، تبصره (۱) ماده (۱۶۶)، ماده (۱۶۷) و تبصره آن، ماده (۱۶۸)، بند (الف) ماده (۱۸۳) و ماده (۱۸۴) از این نظر که در لایحه دولت نبوده و موجب افزایش هزینه عمومی می‌شود و طریق تأمین آن پیش بینی نشده مغایر اصل ۷۵ قانون اساسی^(۴) شناخته شد.

احمد جنتی

دبیر شورای نگهبان

(۱) همین مجموعه، صفحه ۸۸.

(۲) اصل دوازدهم: دین رسمی ایران، اسلام و مذهب جعفری اثنی عشری است و این اصل الی‌الابد غیرقابل تغییر است و مذاهب دیگر اسلامی اعم از حنفی، شافعی، مالکی، حنبلی، و زیدی دارای احترام کامل می‌باشند و پیروان این مذاهب در انجام مراسم مذهبی، طبق فقه خودشان آزادند و در تعلیم و تربیت دینی و احوال شخصیه (ازدواج، طلاق، ارث و وصیت) و دعاوی مربوط به آن در دادگاه‌ها رسمیت دارند و در هر منطقه‌ای که پیروان هر یک از این مذاهب اکثریت داشته باشند، مقررات محلی در حدود اختیارات شوراها بر طبق آن مذهب خواهد بود، با حفظ حقوق پیروان سایر مذاهب.

(۳) همین مجموعه، صفحه ۱۳۹.

(۴) همین مجموعه، صفحه ۹۰.

اصلاحیه (مرحله اول) مجلس شورای اسلامی

شماره: ۸۴۰۳

تاریخ: ۱۳۸۳/۲/۱۴

شورای محترم نگهبان

عطف به نامه شماره ۸۲/۳۰/۶۸۰۳ مورخ ۱۳۸۲/۱۲/۴ و پرونامه شماره ۸۴۱۱۸ مورخ ۱۳۸۲/۱۱/۱۴ لایحه استخدام نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران که طبق اصل هشتاد و پنجم (۸۵) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران^(۱) به کمیسیون مشترک اجتماعی، امنیت ملی و سیاست خارجی و برنامه و بودجه و محاسبات مجلس شورای اسلامی تفویض شده بود، در جلسه روز چهارشنبه مورخ ۱۳۸۲/۱۲/۲۰ مورد بحث و بررسی قرار گرفت با اصلاحاتی به تصویب آن کمیسیون رسید که در اجرای اصل نود و چهارم (۹۴) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران جهت بررسی و اظهار نظر آن شورای محترم به پیوست ارسال می گردد.

مهدی کروی

رئیس مجلس شورای اسلامی

متن لایحه

فصل اول - کلیات

ماده ۱-

ماده ۱۶- شرایط عمومی استخدام کارکنان پایور و پیمانی به شرح زیر می باشد:

الف - اعتقاد به دین مبین اسلام و یا به ادیان رسمی مصرح در قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران

- بند (الف) ماده (۱۶) به شرح ذیل اصلاح گردید:

الف - اعتقاد و التزام عملی به دین مبین اسلام.

ب - التزام عملی به قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران و اعتقاد به ولایت فقیه.

ج - تابعیت جمهوری اسلامی ایران.

(۱) همین مجموعه، صفحه ۲۶.

د - عدم سابقه عضویت یا وابستگی به احزاب و گروه‌های سیاسی معارض با نظام جمهوری اسلامی ایران.

ه - عدم عضویت یا وابستگی به احزاب و گروه‌های سیاسی در زمان تقاضای استخدام.

و - عدم محکومیت به محرومیت از خدمات دولتی.

ز - نداشتن سوء پیشینه کیفری.

ح - عدم اعتیاد به مواد مخدر.

ط - داشتن شرایط تحصیلی و یا تخصصی لازم برای خدمت مورد نظر.

ی - دارا بودن حداقل هفده سال سن و حداکثر سی و پنج سال.

ک - داشتن سلامت و توانائی جسمی و روانی متناسب با خدمت مورد نظر.

تبصره - مراحل استخدام و چگونگی انجام مسابقه و آزمون ورودی بر اساس آئین‌نامه‌ای خواهد بود که توسط نیروی انتظامی با هماهنگی وزارت کشور و سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور تهیه و با تأیید ستاد کل به تصویب فرماندهی کل قوا خواهد رسید.

ماده ۱۷-

ماده ۵۶- دوره عالی امنیت به منظور آموزش فرماندهان و مدیران عالی نیروی انتظامی در زمینه سیاست‌های داخلی و خط‌مشی کشور در امور امنیتی - انتظامی از طریق مسابقه ورودی به مدت حداقل سه نیمسال در دانشکده فرماندهی و ستاد نیروی انتظامی برای دانش‌آموختگان دوره فرماندهی و مدیریت عالی و دارندگان مدرک کارشناسی ارشد و بالاتر که دوره کوتاه مدت فرماندهی و مدیریت عالی را طی نموده‌اند در درجه حداقل سرهنگی و رتبه هم‌تراز تشکیل می‌گردد، برنامه آموزشی این دوره می‌بایست طوری تنظیم گردد که دانش‌آموختگان علاوه بر احراز شرایط لازم برای تصدی مشاغل فرماندهی و مدیریت عالی در نیروی انتظامی با روش‌های علمی - پژوهشی آشنا شده تا توانمندی و مهارت علمی لازم را برای تحقیق، پژوهش و طراحی اجرای سیاست‌های کلان امنیت عمومی و انتظامی کشور به دست آورند.

دانش‌آموختگان این دوره از یک سال ارشدیت برخوردار می‌گردند.

تبصره - فرماندهان و مدیران عالی نیروهای مسلح با معرفی بالاترین رده سازمانی و

مسئولین کشوری در سطح مدیران کل و بالاتر که به نحوی در امور امنیتی و انتظامی

دارای مسئولیت هستند با تأیید وزیر کشور می توانند با داشتن شرایط مذکور در این دوره شرکت نمایند.

- در تبصره ماده (۵۶) عبارت «با تأیید وزیر کشور می توانند» حذف گردید.

ماده ۵۷-....

ماده ۶۵- نیروی انتظامی می تواند بخشی از نیازهای تخصصی خود را با هماهنگی وزارتخانه های علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی از طریق اخذ سهمیه و یا استخدام دانشجو از دانشگاهها و مؤسسات آموزشی خارج از نیروی انتظامی تأمین نماید. نحوه استفاده از سهمیه و یا استخدام دانشجو برابر آئین نامه ای خواهد بود که توسط نیروی انتظامی با هماهنگی وزارت کشور و سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور تهیه و به تصویب هیأت وزیران می رسد.

- در ماده (۶۵) عبارت «نحوه استفاده از سهمیه و یا استخدام دانشجو برابر آئین نامه ای خواهد بود که توسط نیروی انتظامی با هماهنگی وزارت کشور و سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور تهیه و به تصویب هیأت وزیران می رسد» حذف گردید.

تبصره ۱- نیروی انتظامی موظف است همه ساله نیازمندی های تخصصی و تحصیلی خود را اعلام کند تا کارکنان بتوانند در صورت تمایل در رشته های مزبور تحصیل نمایند. تبصره ۲- نیروی انتظامی هزینه تحصیلی کارکنانی را که در رشته های مورد نیاز در دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی تحصیل می کنند پرداخت می نماید.

ماده ۶۶- نیروی انتظامی می تواند به منظور مبادله علوم و تجربیات تخصصی در امور انتظامی و در قالب سیاست های کلی کشور با تصویب وزیر کشور نسبت به اعزام کارکنان خود به سایر کشورها و قبول افراد نیروهای انتظامی آنها جهت طی دوره های آموزشی مبادرت نماید.

- در ماده (۶۶) عبارت «با تصویب وزیر کشور» حذف گردید.

ماده ۶۷-....

ماده ۶۸- نیروی انتظامی می تواند به منظور ارتقاء تحصیلی کارکنان خود با استفاده از امکانات آموزش از راه دور نسبت به برگزاری تمام یا قسمتی از دوره های آموزشی موضوع ماده (۳۳) این قانون با هماهنگی وزارتخانه های ذی ربط اقدام نماید. دستورالعمل مربوطه توسط نیروی انتظامی تهیه و پس از تصویب وزیر کشور به مورد

اجرا گذارده خواهد شد.

- در ماده (۶۸) عبارت «دستورالعمل مربوطه توسط نیروی انتظامی تهیه و پس از تصویب وزیر کشور به مورد اجرا گذارده خواهد شد» حذف گردید.

ماده ۶۹-....

ماده ۱۲۲- هیأت تجدیدنظر از اعضاء زیر و به ریاست وزیر کشور و در غیاب وی یکی از اعضاء هیأت که وزیر کشور تعیین می نماید تشکیل خواهد شد:
الف - وزیر کشور یا معاون امنیتی و انتظامی وی.

- صدر ماده (۱۲۲) و بند (الف) آن به شرح زیر اصلاح گردید:
ماده ۱۲۲- هیأت تجدیدنظر از اعضاء زیر تشکیل خواهد شد:
الف - جانشین فرمانده کل قوا در امور نیروی انتظامی در صورت تعیین.

ب - فرمانده نیروی انتظامی یا جانشین وی.

ج - رئیس سازمان عقیدتی سیاسی نیروی انتظامی یا جانشین وی.

د - رئیس سازمان حفاظت اطلاعات نیروی انتظامی یا جانشین وی.

ه - رئیس سازمان قضائی نیروهای مسلح یا جانشین وی.

تبصره - کارکنان معترض به تصمیمات هیأت های رسیدگی موضوع ماده (۱۲۱) می بایست حداکثر ظرف مدت یک ماه از تاریخ ابلاغ تصمیمات هیأت، اعتراض کتبی خود را با ذکر ادله و به انضمام مدارک لازم به دبیرخانه هیأت رسیدگی تسلیم و یا با پست سفارشی ارسال نمایند. هیأت های رسیدگی موظفند حداکثر ظرف مدت یک هفته پس از انقضای مهلت قانونی اعتراض پرونده را به دبیرخانه تجدیدنظر مستقر در وزارت کشور ارسال نمایند. تصمیمات این هیأت با رأی اکثریت اعضاء معتبر و قطعی خواهد بود.

در سطر پنجم تبصره ماده (۱۲۲) عبارت «مستقر در وزارت کشور» حذف گردید.

ماده ۱۲۳-.....

ماده ۱۴۱- چنانچه نظریه هیأت مندرج در ماده فوق ظرف مدت سه ماه از تاریخ ابلاغ مورد اعتراض جانباز یا معلول یا یکی از وراث متوفی قرار گیرد صدور رأی نهایی به عهده هیأت تجدیدنظر که از مقامات زیر تشکیل می گردد خواهد بود:
الف - معاون امنیتی و انتظامی وزارت کشور یا نماینده وی.

- بند (الف) به شرح ذیل اصلاح گردید:

الف - فرمانده نیروی انتظامی یا جانشین وی.

ب - معاون نیروی انسانی نیروی انتظامی یا نماینده وی.

ج - رئیس بهداری نیروی انتظامی یا معاون ذی ربط.

د - رئیس امور بیمه و بازنشستگی.

ه - رئیس امور ایثارگران.

تبصره ۱- دبیرخانه هیأت تجدیدنظر در وزارت کشور تشکیل می گردد.

- تبصره (۱) ماده (۱۴۱) حذف گردید.

تبصره ۲- در مواردی که پرونده مربوط به کارکنان مأمور از سایر نیروهای مسلح باشد

حسب مورد نماینده مربوطه در هیأت با حق رأی شرکت خواهد نمود.

تبصره ۳- تشخیص شهادت یا جانبازی توسط هیأت های موضوع مواد (۱۴۰) و (۱۴۱)

برای بنیاد شهید و بنیاد جانبازان نیز ملاک عمل خواهد بود.

تبصره ۴- آراء هر یک از دو هیأت مذکور ظرف مدت دو ماه پس از ابلاغ توسط جانباز یا

معلول یا یکی از وراث متوفی قابل شکایت در مراجع صالحه خواهد بود.

ماده ۱۴۲-

ماده ۱۹۲- حقوق مستمری بگیران بر اساس آخرین سوابق خدمتی یا اظهارنامه ای که از

طرف کارکنان برابر ماده (۱۹۱) این قانون تنظیم می گردد به طور مساوی بین آنان تقسیم

خواهد شد.

تبصره - برای رسیدگی به اعتراض کسانی که خود را محق به دریافت مستمری می دانند و

در سوابق خدمتی کارکنان جزو افراد تحت تکفل قید نشده اند هیأت رسیدگی مرکب از

اعضای زیر تشکیل می شود:

الف - معاون امنیتی - انتظامی وزارت کشور یا نماینده وی.

- بند (الف) به شرح ذیل اصلاح گردید:

الف - فرمانده نیروی انتظامی یا جانشین وی.

ب - معاون نیروی انسانی نیروی انتظامی یا نماینده وی.

ج - مسئول امور بیمه و بازنشستگی نیروی انتظامی یا نماینده وی.

ماده ۱۹۳-

ماده ۲۰۳- غیر از مواردی که در این قانون برای تهیه آئین‌نامه اجرائی، دستورالعمل‌ها و اساسنامه‌ها مرجع خاصی مشخص شده است، نیروی انتظامی می‌تواند در موارد دیگری نیز که در اجرای این قانون ضروری تشخیص دهد دستورالعمل‌های مربوط و روش‌های اجرائی را تهیه و پس از تأیید وزیر کشور به مرحله اجرا بگذارد.

ماده (۲۰۳) حذف گردید.

ماده ۲۰۴-

ماده ۲۰۸- تطبیق وضعیت و ادامه خدمت کارکنان روزمزد و قراردادی که قبل از تاریخ ۱۳۷۰/۱/۱ و همچنین تطبیق وضعیت و ادامه خدمت داوطلبان غیرنظامی (جوانمردان) که در اجرای ماده واحده مصوب ۱۳۶۰/۱۰/۱۴ مجلس شورای اسلامی قبل از تاریخ ۱۳۶۶/۷/۷ به کار گرفته شده‌اند و به علت نیاز سازمان به خدمت خود ادامه داده‌اند بر اساس دستورالعملی خواهد بود که توسط نیروی انتظامی تهیه و به تصویب وزیر کشور خواهد رسید. مهلت اجرای این ماده، شش ماه خواهد بود.

- ماده (۲۰۸) به شرح ذیل اصلاح گردید:

ماده ۲۰۸- نیروی انتظامی موظف است تطبیق وضعیت و ادامه خدمت کارکنان روزمزد و قراردادی که قبل از تاریخ ۱۳۷۰/۱/۱ و همچنین تطبیق وضعیت و ادامه خدمت داوطلبان غیرنظامی (جوانمردان) که در اجرای ماده واحده مصوب ۱۳۶۰/۱۰/۱۴ مجلس شورای اسلامی قبل از تاریخ ۱۳۶۶/۷/۷ به کار گرفته شده‌اند و به علت نیاز سازمان به خدمت خود ادامه داده‌اند را ظرف مدت شش ماه تعیین وضعیت نماید.

تبصره - حق بیمه پرداخت شده به سازمان تأمین اجتماعی (سهم بیمه شده و کارفرما) و کسورات بازنشستگی جوانمردان (سهم دولت و کارکنان) می‌بایست به صندوق بازنشستگی نیروی انتظامی واریز گردد.

ماده ۲۰۹-

ماده ۲۱۲- نیروی انتظامی به منظور بهره‌گیری از تجارب و خدمات بازنشستگان نیرو و افراد مجرب و تحصیل کرده جامعه، برخی از وظایف خدماتی خود را به مؤسسات کارآگاهی خصوصی و بنگاه‌های خدمات حفاظتی و غیره و سایر اشخاص حقوقی واگذار و بر اجرای آنها نظارت می‌نماید.

تبصره - آئین‌نامه اجرائی این ماده مشتمل بر وظایف قابل واگذاری و نیز چگونگی مرجع تأیید صلاحیت مؤسسات و اشخاص یاد شده توسط نیروی انتظامی با همکاری

وزارت کشور تهیه و از طریق ستاد کل به تصویب فرماندهی کل قوا خواهد رسید.

ماده (۲۱۲) حذف گردید.

ماده ۲۱۳-....

- ضمناً ایراد شماره (۴) شورای محترم نگهبان در خصوص تأمین اعتبار بار مالی ناشی از مواد مذکور - تبصره بند (الف) ماده (۱۵۰)، تبصره (۱) ماده (۱۶۶)، ماده (۱۶۷) و تبصره آن، ماده (۱۶۸)، بند (الف) ماده (۱۸۳) و ماده (۱۸۴) - بر اساس نامه شماره ۲۵۶۴۶/م/۸۳۰۸۶۰ مورخ ۱۳۸۳/۲/۹ دبیر محترم هیأت دولت بر اساس نامه شماره ۶۲۴/۱۶۵۴۱ مورخ ۱۳۸۳/۲/۷ (به شرح پیوست)^(۱) سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی

(۱)

شماره: ۱۱/۲۲۸۵۳۷

تاریخ: ۱۳۸۲/۱۲/۱۵

برادر ارجمند جناب آقای دکتر عارف

معاون اول محترم رئیس جمهور

با سلام، در پاسخ به نامه شماره ۵۵۳۹۳ مورخ ۱۳۸۲/۱۰/۱۰ در خصوص لایحه استخدامی نیروی انتظامی مراتب ذیل به استحضار می‌رسد.

۱- پرو نشست مشترک نمایندگان منتخب کمیته مشترک بررسی لایحه استخدامی ناجا و معاونان امور اجتماعی و توسعه مدیریت و سرمایه انسانی در حضور رئیس جمهوری محترم، حسب رهنمودهای اعلام شده، موادی از لایحه که دارای بار مالی بود حذف گردیدند و وضعیت قانون سال ۱۳۷۴ تثبیت شد و در نهایت برخی اصلاحات ضروری صورت گرفت.

۲- بر اساس تفاهم به عمل آمده، ماده قانونی مربوط به برقراری فوق‌العاده سختی کار انتظامی - معادل ماهانه ۳۰ درصد حقوق و مزایای شغل - به متن اضافه گردید. بار مالی این فوق‌العاده برای سال ۱۳۸۳، ۶۰۰ میلیارد ریال برآورد می‌گردد.

۳- قانون مذکور در جلسه مورخ ۱۳۸۲/۱۱/۷ مجلس شورای اسلامی برای مدت ۱۰ سال به تصویب رسید.

۴- با توجه به تصویب لایحه بودجه کل کشور در کمیسیون تلفیق مجلس شورای اسلامی قبل از تصویب قانون استخدامی ناجا، ضروری است تغییرات لازم در سرجمع اعتبارات نیروی انتظامی توسط نمایندگان منتخب عضو کمیته مشترک بررسی لایحه استخدامی ناجا در زمان لایحه بودجه سال ۱۳۸۳ کل کشور در صحن علنی مجلس طرح و تا زمان تصویب پیگیری شود.

۵- در صورت عدم تحقق موضوع بند فوق، ضرورت دارد تامین بار مالی افزایش ناشی از اعمال سختی کار انتظامی از طریق ریاست محترم جمهوری به شورای محترم نگهبان اعلام گردد، در غیر این صورت به لحاظ مغایرت با قانون اساسی به مجلس محترم اعاده می‌گردد.

در پایان، توفیق، عزت و سربلندی جناب عالی را خواستاریم.

وَمِنَ اللَّهِ التَّوْفِيقُ

محمد ستاری‌فر

معاون رئیس‌جمهور و رئیس سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور

رونوشت:

- برادر ارجمند جناب آقای دکتر رمضان‌زاده؛ دبیر محترم هیأت دولت؛ برای استحضار.

- معاونت محترم توسعه مدیریت و سرمایه انسانی برای اطلاع.

شماره: ۶۲۴/۱۶۵۴۱

تاریخ: ۱۳۸۳/۲/۷

جناب آقای زارعی

دبیر محترم کمیسیون امور اجتماعی هیأت دولت

با سلام، همانگونه که استحضار دارند لایحه مقررات استخدامی نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران در تاریخ ۱۳۸۲/۱۱/۷ در مجلس شورای اسلامی به تصویب رسیده است. یکی از مواد لایحه مذکور برقراری فوق العاده سختی کار انتظامی می باشد که جهت اجرای آن ۶۰۰ میلیارد ریال بار مالی ایجاد خواهد شد. شورای محترم نگهبان به دلیل عدم تأمین بار مالی، لایحه مذکور را به مجلس شورای اسلامی عودت داده است. نظر به اینکه در نشست مشترک نمایندگان کمیته مشترک بررسی لایحه استخدامی نیروی انتظامی در مجلس شورای اسلامی با رئیس محترم جمهور در سال گذشته موافقت رئیس محترم جمهور با برقراری سختی کار انتظامی و بار مالی آن اعلام شده است، بدیهی است مراتب مورد تأیید این سازمان نیز می باشد. امید است با نظر مساعد دولت محترم و پیگیری این سازمان مورد نظر از محل منابع بودجه سال ۱۳۸۳ کل کشور را تأمین گردد.

خواهشمند است دستور فرمایند مراتب به نحو مقتضی به شورای محترم نگهبان منعکس گردد.

دکتر محمدرضا واعظ مهدوی

معاون امور اجتماعی سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور

شماره: ۸۲۵۶۴۶/م/۸۳۸۶۰

تاریخ: ۱۳۸۳/۲/۹

جناب آقای ابطمی

معاون محترم حقوقی و امور مجلس رئیس جمهور

با سلام، پیشنهاد شماره ۲/۱۶۰۴/۳/۲۰ مورخ ۱۳۸۳/۱/۱۸ نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران در خصوص تأمین بار مالی ناشی از اجرای لایحه استخدام نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران در جلسه مورخ ۱۳۸۳/۱/۳۰ هیئت وزیران مطرح و با توجه به تأیید سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور، موضوع نامه شماره ۶۲۴/۱۶۵۴۱ مورخ ۱۳۸۳/۲/۷ (تصویر پیوست) [منظور نامه قبلی می باشد] تصویب شد. خواهشمند است مراتب به نحو مقتضی به مراجع ذی ربط منعکس شود.

عبداله رمضانزاده

دبیر هیأت دولت

شماره: ۸۳۹۰۵/م

تاریخ: ۱۳۸۳/۲/۹

حضرت آیت اله جنتی

دبیر محترم شورای نگهبان

با سلام؛ به پیوست تصویر نامه شماره ۸۳۸۶۰/م/۲۵۶۴۶ مورخ ۱۳۸۳/۲/۹ دبیر محترم هیأت دولت و ضامناً آن موضوع موافقت هیأت وزیران با تأمین بار مالی (۶۰۰ میلیارد ریال) بابت برقراری فوق العاده سختی کار

کشور مبلغ ششصد میلیارد (۶۰۰/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال تأمین اعتبار گردید و مازاد بر لایحه دولت بنا به پیشنهاد مشترک سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور و نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران و تأیید هیأت وزیران در ردیفهای بودجه سنواتی نیروی انتظامی منظور می‌گردد.^(۱)

انتظامی در لایحه مقررات استخدامی نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران جهت استحضار ایفاد می‌گردد.

سید محمد علی ابطیحی

معاون حقوقی و امور مجلس رئیس جمهور

(۱) شورای نگهبان در خصوص لایحه استخدامی نیروی انتظامی جمهوری اسلامی در مهلت مقرر قانونی اظهار نظر ننمود که بر اساس ذیل اصل نود و چهارم قانون اساسی (همین مجموعه، صفحه ۱۲) لایحه مذکور برای اجرا به دولت ابلاغ گردید. (ر.ک به روزنامه رسمی شماره ۱۷۲۵۹ مورخ ۱۳/۳/۱۳۸۳).

مغایرت لایحه تقسیم استان خراسان به سه استان با قانون اساسی

شماره: ۴۹۴۳

تاریخ: ۱۳۸۳/۱/۳۰

شورای محترم نگهبان

لایحه شماره ۲۰۴۷۷۳/۳۴۷۱۰ مورخ ۱۳۸۰/۷/۲۸ دولت در مورد تأسیس استان‌های خراسان شمالی و خراسان جنوبی که در جلسه علنی روز شنبه مورخ ۱۳۸۳/۱/۲۹ مجلس شورای اسلامی با اصلاحاتی در عنوان و متن به تصویب رسیده است، در اجرای اصل نود و چهارم (۹۴) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران^(۱) جهت بررسی و اظهار نظر آن شورای محترم به پیوست ارسال می‌گردد.

مهدی کروی

رئیس مجلس شورای اسلامی

متن لایحه

ماده واحده - استان خراسان به سه استان خراسان شمالی، خراسان جنوبی و خراسان رضوی تقسیم می‌گردد:

- ۱- استان خراسان شمالی به مرکزیت بجنورد شامل شهرستانهای شیروان، بجنورد، جاجرم، مانه و سملقان، اسفراین، فاروج و بخش‌های تابعه.
 - ۲- استان خراسان جنوبی به مرکزیت بیرجند شامل شهرستانهای بیرجند، نهبندان، سریشه و بخش سرایان منتزع از شهرستان فردوس و بخش‌های تابعه.
 - ۳- استان خراسان رضوی به مرکزیت مشهد شامل شهرستانهای مشهد، قوچان، درگز، چناران، سرخس، فریمان، تربت جام، تایباد، تربت حیدریه (فردوس به استثناء بخش سرایان)، قائن، خواف و رشتخوار، کاشمر، بردسکن، نیشابور، سبزوار، گناباد و بخش‌های تابعه.
- کلیه ادارات و سازمان‌های کل غیرستادی با توجه به ویژگی و شرایط برتر منطقه و

(۱) همین مجموعه، صفحه ۱۲.

موقعیت شهرستان‌ها در مراکز شهرستانهای استان تقسیم خواهند شد.

نظریه (مرحله اول) شورای نگهبان

شماره: ۸۳/۳۰/۷۳۶۳

تاریخ: ۱۳۸۳/۲/۲۲

ریاست محترم مجلس شورای اسلامی

عطف به نامه شماره ۴۹۴۳ مورخ ۱۳۸۳/۱/۳۰ و پیرو نامه شماره ۸۳/۳۰/۷۲۵۴ مورخ ۱۳۸۳/۲/۱۰^(۱)؛ «لایحه تقسیم استان خراسان به سه استان» مصوب جلسه مورخ بیست و نهم فروردین ماه یک هزار و سیصد و هشتاد و سه مجلس شورای اسلامی در جلسات متعدد شورای نگهبان مطرح شد که نظر شورا به شرح زیر اعلام می‌گردد:

۱- در بند (۱) ماده واحده با توجه به اینکه «فاروج» در لایحه دولت نبوده و ذکر آن در قانون مستلزم ایجاد شهرستان جدید فاروج می‌شود، دارای بار مالی است و مغایر اصل ۷۵ قانون اساسی^(۲) شناخته شد.

۲- حذف تبصره (۲) ماده واحده در لایحه پیشنهادی دولت چون منبع تأمین هزینه استان‌های جدیدالتأسیس را از محل امکانات فعلی پیش‌بینی نموده و در مصوبه مجلس حذف گردیده و منبع تأمین هزینه‌های جدید را پیش‌بینی نکرده است مغایر اصل ۷۵ قانون اساسی شناخته شد.

تذکر: وضعیت شهرستان‌های خلیل آباد و کلات در ماده واحده مشخص نشده است.

احمد جنتی

دبیر شورای نگهبان

اصلاحیه نهائی مجلس شورای اسلامی

شماره: ۱۳۴۴۶

تاریخ: ۱۳۸۳/۲/۲۹

شورای محترم نگهبان

عطف به نامه شماره ۸۳/۳۰/۷۳۶۳ مورخ ۱۳۸۳/۲/۲۲ و پیرو نامه شماره ۴۹۴۳

(۱) تقاضای استمهال بر اساس اصل نود و پنجم قانون اساسی (همین مجموعه، صفحه ۲).

(۲) همین مجموعه، صفحه ۹۰.

مورخ ۱۳۸۳/۱/۳۰ لایحه تقسیم استان خراسان به سه استان که در جلسه علنی روز سه‌شنبه مورخ ۱۳۸۳/۲/۲۹ مجلس شورای اسلامی با اصلاحاتی به تصویب رسیده است در اجرای اصل نود و چهارم (۹۴) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران^(۱) جهت بررسی و اظهار نظر آن شورای محترم به پیوست ارسال می‌گردد.

مهدی کروی

رئیس مجلس شورای اسلامی

متن لایحه

ماده واحده - استان خراسان به سه استان خراسان شمالی، خراسان جنوبی و خراسان رضوی تقسیم می‌گردد:

۱- استان خراسان شمالی به مرکزیت بجنورد شامل شهرستانهای شیروان، بجنورد، جاجرم، مانه و سملقان، اسفراین و بخش‌های تابعه و بخش فاروج منتزع از شهرستان قوچان.

۲- استان خراسان جنوبی به مرکزیت بیرجند شامل شهرستانهای بیرجند، نهبندان، سریشه و بخش سرایان منتزع از شهرستان فردوس و بخش‌های تابعه.

۳- استان خراسان رضوی به مرکزیت مشهد شامل شهرستانهای مشهد، قوچان (به استثنای بخش فاروج)، درگز، چناران، سرخس، فریمان، تربت جام، تایباد، تربت حیدریه، فردوس (به استثناء بخش سرایان)، قائن، خواف و رشتخوار، کاشمر، بردسکن، نیشابور، سبزوار، گناباد و بخش‌های تابعه.

- کلیه ادارات کل و سازمان‌های غیرستادی با توجه به ویژگی و شرایط برتر منطقه و موقعیت شهرستان‌ها در مراکز شهرستانهای استان تقسیم خواهند شد.

تبصره - با ایجاد استان‌های جدید، پرسنل سازمانی، وسایل، تجهیزات و بودجه و اعتبارات مربوط به تناسب جمعیت و وضعیت جغرافیائی از محل امکانات فعلی استان خراسان کسر و به استان‌های جدید تخصیص و منتقل می‌گردد. هیأت چهارنفره‌ای به ریاست معاون اول رئیس جمهوری و عضویت وزرای کشور، امور اقتصادی و دارایی و

(۱) همین مجموعه، صفحه ۱۲.

رئیس سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور موظفند مفاد این تبصره را حداکثر ظرف چهار ماه به مرحله اجرا درآورند.

مهدی کروی

رئیس مجلس شورای اسلامی

نظریه نهائی شورای نگهبان

شماره: ۸۳/۳۰/۷۵۱

تاریخ: ۱۳۸۳/۳/۹

ریاست محترم مجلس شورای اسلامی

عطف به نامه‌های شماره ۱۳۴۴۶ مورخ ۱۳۸۳/۲/۲۹ و شماره ۴۹۴۳ مورخ ۱۳۸۳/۱/۳۰ و پیرو نامه‌های شماره ۸۳/۳۰/۷۴۹۵ مورخ ۱۳۸۳/۳/۶^(۱) و شماره ۸۳/۳۰/۷۳۶۳ مورخ ۱۳۸۳/۲/۲۲ و شماره ۸۳/۳۰/۷۲۵۴ مورخ ۱۳۸۳/۲/۱۰؛ «لایحه تقسیم استان خراسان به سه استان»^(۲) که با اصلاحاتی در جلسه مورخ بیست و نهم اردیبهشت ماه یکهزار و سیصد و هشتاد و سه به تصویب مجلس شورای اسلامی رسیده است در جلسات شورای نگهبان مطرح شد که با توجه به اصلاحات به عمل آمده مغایر با موازین شرع و قانون اساسی شناخته نشد.

احمد جنتی

دبیر شورای نگهبان

(۱) تقاضای استمهال بر اساس اصل نود و پنجم قانون اساسی (همین مجموعه، صفحه ۲).

(۲) رک به روزنامه رسمی شماره ۱۷۲۶۸ مورخ ۱۳۸۳/۳/۲۵.

مغایرت لایحه دو فوریتی مدیریت پسماندها با قانون اساسی

شماره: ۹۲۷۱

تاریخ: ۱۳۸۳/۲/۱۶

شورای محترم نگهبان

لایحه شماره ۲۴۶۰۹/۵۵۴۴۵ مورخ ۱۳۸۱/۱۱/۲ دولت در مورد مدیریت پسماندها که دو فوریت آن در جلسه علنی روز یکشنبه مورخ ۱۳۸۳/۲/۱۳ تصویب و در جلسه علنی روز سه شنبه مورخ ۱۳۸۳/۲/۱۵ مجلس شورای اسلامی با اصلاحاتی به تصویب رسیده است، در اجرای اصل نود و چهارم (۹۴) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران^(۱) برای رسیدگی و اظهار نظر آن شورای محترم به پیوست ارسال می گردد.

مهدی کروی

رئیس مجلس شورای اسلامی

متن لایحه

ماده ۱- جهت تحقق اصل پنجاهم (۵۰) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران^(۲) و به منظور حفظ محیط زیست کشور از آثار زیانبار پسماندها و مدیریت بهینه آنها، کلیه وزارتخانه ها و سازمانها و موسسات و نهادهای دولتی و نهادهای عمومی غیردولتی که شمول قانون بر آنها مستلزم ذکر نام می باشد و کلیه شرکتها و مؤسسات و اشخاص حقیقی و حقوقی موظفند مقررات و سیاست های مقرر در این قانون را رعایت نمایند.

ماده ۲- عبارات و اصطلاحاتی که در این قانون به کار رفته است دارای معانی زیر می باشد:

الف - سازمان: سازمان حفاظت محیط زیست.

(۱) همین مجموعه، صفحه ۱۲.

(۲) اصل پنجاهم: در جمهوری اسلامی، حفاظت محیط زیست که نسل امروز و نسلهای بعد باید در آن حیات اجتماعی رو به رشدی داشته باشند، وظیفه عمومی تلقی می گردد. از این رو فعالیتهای اقتصادی و غیر آن که با آلودگی محیط زیست یا تخریب غیر قابل جبران آن ملازمه پیدا کند، ممنوع است.

ب - پسماند: به مواد جامد، مایع و گاز (غیر از فاضلاب) گفته می شود که به طور مستقیم یا غیر مستقیم حاصل از فعالیت انسان بوده و از نظر تولیدکننده زائد تلقی می شود. پسماندها به پنج گروه تقسیم می شوند:

۱- پسماندهای عادی:

به کلیه پسماندهایی گفته می شود که به صورت معمولی از فعالیت های روزمره انسان ها در شهرها، روستاها و خارج از آنها تولید می شود از قبیل زباله های خانگی و نخاله های ساختمانی.

۲- پسماندهای پزشکی (بیمارستانی):

به کلیه پسماندهای عفونی و زیان آوری از بیمارستان ها، مراکز بهداشتی، درمانی، آزمایشگاه های تشخیص طبی و سایر مراکز مشابه گفته می شود. سایر پسماندهای خطرناک بیمارستانی از شمول این تعریف خارج است.

۳- پسماندهای ویژه:

به کلیه پسماندهایی گفته می شود که به دلیل بالا بودن حداقل یکی از خواص خطرناک از قبیل سمیت، بیماری زایی، قابلیت انفجار یا اشتعال، خوردگی و مشابه آن به مراقبت ویژه نیاز داشته باشد و آن دسته از پسماندهای پزشکی و نیز بخشی از پسماندهای عادی، صنعتی، کشاورزی که نیاز به مدیریت خاص دارند جزء پسماندهای ویژه محسوب می شوند.

۴- پسماندهای کشاورزی:

به پسماندهای ناشی از فعالیت های تولیدی در بخش کشاورزی گفته می شود از قبیل فضولات، لاشه حیوانات (دام، طیور و آبزیان) محصولات کشاورزی فاسد یا غیر قابل مصرف.

۵- پسماندهای صنعتی:

به کلیه پسماندهای ناشی از فعالیت های صنعتی و معدنی و پسماندهای پالایشگاهی صنایع گاز، نفت و پتروشیمی و نیروگاهی و امثال آن گفته می شود از قبیل براده ها، سرریزها و لجن های صنعتی.

ج - مدیریت اجرایی پسماند: شخصیت حقیقی یا حقوقی است که مسئول برنامه ریزی، ساماندهی، مراقبت و عملیات اجرایی مربوط به تولید، جمع آوری، ذخیره سازی،

جدا سازی، حمل و نقل، بازیافت، پردازش و دفع پسماندها و همچنین آموزش و اطلاع رسانی در این زمینه می باشد.

۱- دفع: کلیه روش های از بین بردن یا کاهش خطرات ناشی از پسماندها از قبیل بازیافت، دفن بهداشتی، زیاله سوزی.

۲- پردازش: کلیه فرایندهای مکانیکی، شیمیایی، بیولوژیکی که منجر به تسهیل در عملیات دفع گردد.

د - منظور از آلودگی همان تعریف مقرر در ماده (۹) قانون حفاظت و بهسازی محیط زیست - مصوب ۱۳۵۳/۳/۲۸ - است.

تبصره ۱- پسماندهای پزشکی و نیز بخشی از پسماندهای عادی، صنعتی و کشاورزی که نیاز به مدیریت خاص دارند، جزو پسماندهای ویژه محسوب می شوند.

تبصره ۲- فهرست پسماندهای ویژه از طرف سازمان، با همکاری دستگاه های ذی ربط تعیین و به تصویب شورای عالی حفاظت محیط زیست خواهد رسید.

تبصره ۳- پسماندهای ویژه پرتوزا تابع قوانین و مقررات مربوط به خود می باشند.

تبصره ۴- لجن های حاصل از تصفیه فاضلاب های شهری و تخلیه چاه های جذبی فاضلاب خانگی در صورتی که خشک یا کم رطوبت باشند، در دسته پسماندهای عادی قرار خواهد گرفت.

ماده ۳- مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران موظف است با همکاری وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و سایر دستگاه ها حسب مورد، استاندارد کیفیت و بهداشت محصولات و مواد بازیافتی و استفاده های مجاز آنها را تهیه نماید.

ماده ۴- دستگاه های اجرایی ذی ربط موظفند جهت بازیافت و دفع پسماندها تدابیر لازم را به ترتیبی که در آئین نامه های اجرایی این قانون مشخص خواهد شد، اتخاذ نمایند. آئین نامه اجرایی مذکور می بایستی در برگیرنده موارد زیر نیز باشد:

۱- مقررات تنظیم شده موجب گردد تا تولید و مصرف، پسماند کمتری ایجاد نماید.

۲- تسهیلات لازم برای تولید و مصرف کالاهایی که بازیافت آنها سهل تر است، فراهم شود و تولید و واردات محصولاتی که دفع و بازیافت پسماند آنها مشکل تر است، محدود شود.

۳- تدابیری اتخاذ شود که استفاده از مواد اولیه بازیافتی در تولید گسترش یابد.

۴- مسئولیت تأمین و پرداخت بخشی از هزینه‌های بازافت برعهده تولیدکنندگان محصولات قرار گیرد.

ماده ۵- مدیریت‌های اجرایی پسماندها موظفند بر اساس معیارها و ضوابط وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی ترتیبی اتخاذ نمایند تا سلامت، بهداشت و ایمنی عوامل اجرایی تحت نظارت آنها تأمین و تضمین شود.

ماده ۶- سازمان صدا و سیما، جمهوری اسلامی ایران و سایر رسانه‌هایی که نقش اطلاع‌رسانی دارند و همچنین دستگاه‌های آموزشی و فرهنگی موظفند جهت اطلاع‌رسانی و آموزش، جداسازی صحیح، جمع‌آوری و بازافت پسماندها اقدام و با سازمانها و مسئولین مربوط همکاری نمایند.

تبصره - وزارتخانه‌های جهاد کشاورزی، صنایع و معادن، کشور و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی به منظور کاهش پسماندهای کشاورزی، موظفند نسبت به اطلاع‌رسانی و آموزش روستائیان و تولیدکنندگان اقدام لازم را به عمل آورند.

ماده ۷- مدیریت اجرایی کلیه پسماندها غیر از صنعتی و ویژه در شهرها و روستاها و حریم آنها به عهده شهرداری‌ها و دهیاری‌ها و در خارج از حوزه و وظایف شهرداری‌ها و دهیاری‌ها به عهده بخشداری‌ها می‌باشد. مدیریت اجرایی پسماندهای صنعتی و ویژه به عهده تولیدکننده خواهد بود. در صورت تبدیل آن به پسماند عادی به عهده شهرداری‌ها، دهیاری‌ها و بخشداری‌ها خواهد بود.

تبصره - مدیریت‌های اجرایی می‌توانند تمام یا بخشی از عملیات مربوط به جمع‌آوری، جداسازی و دفع پسماندها را به اشخاص حقیقی و حقوقی واگذار نمایند.

ماده ۸- مدیریت اجرایی می‌تواند هزینه‌های مدیریت پسماند را از تولیدکننده پسماند با تعرفه‌ای که طبق دستورالعمل وزارت کشور توسط شوراهای اسلامی برحسب نوع پسماند تعیین می‌شود، دریافت نموده و فقط صرف هزینه‌های مدیریت پسماند نماید.

ماده ۹- وزارت کشور (سازمان شهرداری‌ها) با هماهنگی سازمان موظف است برنامه‌ریزی و تدابیر برای جداسازی پسماندهای عادی را به عمل آورده و برنامه زمان‌بندی آن را تدوین نماید. مدیریت‌های اجرایی مندرج در ماده (۷) این قانون موظفند در چارچوب برنامه فوق و در مهلتی که در آیین‌نامه اجرایی این قانون پیش‌بینی می‌شود، کلیه پسماندهای عادی را به صورت تفکیک شده جمع‌آوری، بازافت یا دفن

نمایند.

ماده ۱۰- وزارت کشور (سازمان شهرداری‌ها) موظف است در اجرای وظایف مندرج در این قانون ظرف مدت شش ماه پس از تصویب این قانون، نسبت به تهیه دستورالعمل تشکیلات و سامان‌دهی مدیریت اجرایی پسماندها در شهرداری‌ها، دهیاری‌ها و بخش‌داری‌ها اقدام نماید.

ماده ۱۱- سازمان موظف است با همکاری وزارتخانه‌های بهداشت، درمان و آموزش پزشکی (در مورد پسماندهای پزشکی)، صنایع و معادن، نیرو و نفت (در مورد پسماندهای صنعتی و معدنی)، جهادکشاورزی (در مورد پسماندهای کشاورزی) ضوابط و روش‌های مربوط به مدیریت اجرایی پسماندها را تدوین و در شورای عالی حفاظت محیط زیست به تصویب برساند. وزارتخانه‌های مذکور مسئول نظارت بر اجرای ضوابط و روش‌های مصوب هستند.

ماده ۱۲- محل‌های دفن پسماندها بر اساس ضوابط زیست محیطی توسط وزارت کشور با هماهنگی سازمان و وزارت جهادکشاورزی تعیین خواهد شد.

تبصره ۱- شورای عالی شهرسازی و معماری موظف است در طرح‌های ناحیه‌ای جامع، مناطق مناسبی را برای دفع پسماندها در نظر بگیرد.

تبصره ۲- وزارت کشور (سازمان شهرداری‌ها) موظف است اعتبارات، تسهیلات و امکانات لازم را جهت ایجاد و بهره‌برداری از محل‌های دفع پسماندها رأساً یا توسط بخش خصوصی فراهم نماید.

ماده ۱۳- مخلوط کردن پسماندهای پزشکی با سایر پسماندها و تخلیه و پخش آنها در محیط و یا فروش، استفاده و بازیافت این نوع پسماندها ممنوع است.

ماده ۱۴- نقل و انتقال برون مرزی پسماندهای ویژه تابع مقررات کنوانسیون بازل و با نظارت مرجع ملی کنوانسیون خواهد بود. نقل و انتقال درون مرزی پسماندهای ویژه تابع آئین‌نامه اجرایی مصوب هیأت وزیران خواهد بود.

ماده ۱۵- تولیدکنندگان آن دسته از پسماندهایی که دارای یکی از ویژگی‌های پسماندهای ویژه نیز می‌باشند، موظفند با بهینه‌سازی فرآیند و بازیابی، پسماندهای خود را به حداقل برسانند و در مواردی که حدود مجاز در آئین‌نامه اجرایی این قانون پیش‌بینی شده است، در حد مجاز نگهدارند.

ماده ۱۶- نگهداری، مخلوط کردن، جمع آوری، حمل و نقل، خرید و فروش، دفع، صدور و تخلیه پسماندها در محیط بر طبق مقررات این قانون و آئین نامه اجرایی آن خواهد بود. در غیر این صورت اشخاص متخلف به حکم مراجع قضایی به جزای نقدی در بار اول برای پسماندهای عادی از پانصد هزار (۵۰۰/۰۰۰) ریال تا یکصد میلیون ریال (۱۰۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال و برای سایر پسماندها از دو میلیون (۲/۰۰۰/۰۰۰) ریال تا یکصد میلیون (۱۰۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال و در صورت تکرار، هر بار به دو برابر مجازات قبلی در این ماده محکوم می شوند.

متخلفین از حکم ماده (۱۳) به جزای نقدی از دو میلیون (۲/۰۰۰/۰۰۰) ریال تا یکصد میلیون (۱۰۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال و در صورت تکرار به دو برابر حداکثر مجازات و در صورت تکرار مجدد هر بار به دو برابر مجازات بار قبل محکوم می شوند.

ماده ۱۷- متخلفین از حکم ماده (۱۴) این قانون موظفند پسماندهای مشمول کنوانسیون بازل را به کشور مبدأ اعاده و یا در صورت امکان معدوم کردن در داخل تحت نظارت و طبق نظر سازمان (مرجع ملی کنوانسیون مذکور در ایران) با هزینه خود به نحو مناسب دفع نمایند. در غیر این صورت به مجازاتهای مقرر در ماده (۱۶) محکوم خواهند شد. ماده ۱۸- در شرایطی که آلودگی، خطر فوری برای محیط و انسان دارد، با اخطار سازمان و وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، متخلفین و عاملین آلودگی موظفند فوراً اقداماتی را که منجر به بروز آلودگی و تخریب محیط زیست می شود متوقف نموده و بلافاصله مبادرت به رفع آلودگی و پاکسازی محیط نمایند. در صورت استنکاف، مرجع قضایی خارج از نوبت به موضوع رسیدگی و متخلفین و عاملین را علاوه بر پرداخت جریمه تعیین شده ملزم به رفع آلودگی و پاکسازی خواهد نمود.

ماده ۱۹- در تمام جرایم ارتكابی مذکور، مرجع قضایی مرتکبین را علاوه بر پرداخت جریمه به نفع صندوق دولت، به پرداخت خسارت به اشخاص و یا جبران خسارت وارده بنا به درخواست دستگاه مسئول محکوم خواهد نمود.

ماده ۲۰- خودروهای تخلیه کننده پسماند در اماکن غیر مجاز، علاوه بر مجازاتهای مذکور، به یک تا ده هفته توقیف محکوم خواهند شد.

تبصره - در صورتی که محل تخلیه، معابر عمومی، شهری و بین شهری باشد، به حداکثر میزان توقیف محکوم می شوند.

ماده ۲۱- درآمد حاصل از جرایم این قانون به حساب خزانه‌داری کل کشور واریز و همه ساله معادل وجوه واریزی از محل اعتبارات ردیف خاصی که در قوانین بودجه سنواتی پیش‌بینی می‌شود، در اختیار دستگاه‌هایی که در آئین‌نامه اجرایی این قانون تعیین خواهند شد، قرار خواهد گرفت تا صرف آموزش، فرهنگ‌سازی، اطلاع‌رسانی و رفع آلودگی ناشی از پسماندها، حفاظت از محیط زیست و تأمین امکانات لازم در جهت اجرای این قانون گردد.

ماده ۲۲- آئین‌نامه اجرایی این قانون توسط سازمان با همکاری وزارت کشور و سایر دستگاه‌های اجرایی ذی‌ربط حداکثر ظرف مدت شش ماه تهیه و به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

ماده ۲۳- دولت مجاز است مبالغ جرایم مندرج در این قانون را هر دو سال یک بار، بنا به پیشنهاد مشترک سازمان و وزارت کشور مورد بازنگری قرارداداده و به تصویب رساند.

ماده ۲۴- نظارت و مسئولیت حسن اجرای این قانون بر عهده سازمان می‌باشد. جهت حسن اجرای این قانون دولت موظف است ساز و کار لازم را سامان‌دهی و ایجاد نماید.

نظریه (مرحله اول) شورای نگهبان

شماره: ۸۳/۳۰/۷۳۳۲

تاریخ: ۱۳۸۳/۲/۱۷

ریاست محترم مجلس شورای اسلامی

عطف به نامه شماره ۹۲۷۱ مورخ ۱۳۸۳/۲/۱۶؛ «لایحه دو فوریتی مدیریتی پسماندها» مصوب جلسه مورخ پانزدهم اردیبهشت ماه یکهزار و سیصد و هشتاد و سه مجلس شورای اسلامی در جلسه مورخ ۱۳۸۳/۲/۱۶ شورای نگهبان مطرح شد که نظر شورا به شرح زیر اعلام می‌گردد:

۱- محول نمودن وظایف مختلف به سازمان شهرداری‌ها در مواد متعدد از جمله مواد (۹) و (۱۰) و تبصره (۲) ماده (۱۲) از این جهت که سازمان مزبور به وسیله هیأت وزیران و بدون تجویز مجلس تأسیس و در تصویب اساسنامه آن مفاد اصل ۸۵ قانون اساسی^(۱) رعایت

نشده است لذا مغایر اصل مزبور شناخته شد.

۲- ماده (۲۳) از این جهت که تعیین ضابطه میزان جریمه از امور تقنینی است، واگذاری آن به آئین نامه مغایر اصل ۸۵ قانون اساسی شناخته شد.

۳- ماده (۲۴) چون ایجاد ساز و کار لازم در لایحه دولت نبوده و موجب افزایش هزینه عمومی می گردد، خلاف اصل ۷۵ قانون اساسی^(۱) شناخته شد.

احمد جنتی

دبیر شورای نگهبان

اصلاحیه نهائی مجلس شورای اسلامی^(۲)

شماره: ۱۱۴۴۲

تاریخ: ۱۳۸۳/۲/۲۲

شورای محترم نگهبان

عطف به نامه شماره ۸۳/۳۰/۷۳۳۲ مورخ ۱۳۸۳/۲/۱۷ و پیرو نامه شماره ۹۲۷۱ مورخ ۱۳۸۳/۲/۱۶، لایحه شماره ۲۴۶۰۹/۵۵۴۴۵ مورخ ۱۳۸۱/۱۱/۲ دولت در مورد مدیریت پسماندها که در جلسه علنی روز یکشنبه مورخ ۱۳۸۳/۲/۲۰ مجلس شورای اسلامی با اصلاحاتی به تصویب رسیده است، در اجرای اصل نود و چهارم (۹۴) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران^(۳) برای رسیدگی و اظهار نظر آن شورای محترم به پیوست ارسال می گردد.

مهدی کروبی

رئیس مجلس شورای اسلامی

(۱) همین مجموعه، صفحه ۹۰.

(۲) در این اصلاحیه جهت تأمین نظر شورای نگهبان موارد زیر به تصویب رسید:

- در سطر اول ماده (۹)، ماده (۱۰) و تبصره (۲) ماده (۱۲) بعد از عبارت «وزارت کشور» عبارت «(سازمان شهرداریها)» حذف گردید.

- ماده (۲۳) حذف گردید.

- در سطر دوم ماده (۲۴) عبارت «جهت حسن اجرای این قانون دولت موظف است ساز و کار لازم را سامان دهد و ایجاد نماید» حذف گردید.

(۳) همین مجموعه، صفحه ۱۲.

نظریه نهائی شورای نگهبان

شماره: ۸۳/۳۰/۷۵۱۱

تاریخ: ۱۳۸۳/۳/۹

ریاست محترم مجلس شورای اسلامی

عطف به نامه‌های شماره ۱۱۴۴۲ مورخ ۱۳۸۳/۲/۲۲ و شماره ۹۲۷۱ مورخ ۱۳۸۳/۲/۱۶ و پیرو نامه‌های شماره ۸۳/۳۰/۷۴۴۶ مورخ ۸۳/۲/۳۱^(۱) و شماره ۸۳/۳۰/۷۳۳۲ مورخ ۸۳/۲/۱۷؛ «لایحه مدیریت پسماندها»^(۲) که با اصلاحاتی در جلسه مورخ بیستم اردیبهشت ماه یک هزار و سیصد و هشتاد و سه به تصویب مجلس شورای اسلامی رسیده است در جلسات شورای نگهبان مطرح شد که با توجه به اصلاحات به عمل آمده مغایر با موازین شرع و قانون اساسی شناخته نشد.

احمد جنتی

دبیر شورای نگهبان

(۱) تقاضای استمهال بر اساس اصل نود و پنجم قانون اساسی (همین مجموعه، صفحه ۲).

(۲) رک به روزنامه رسمی شماره ۱۷۲۷۰ مورخ ۱۳۸۳/۳/۲۷.

مغایرت لایحه دو فوریتی تأسیس سازمان شیلات ایران با قانون اساسی

شماره: ۱۲۵۳۵

تاریخ: ۱۳۸۳/۲/۲۷

شورای محترم نگهبان

لایحه شماره ۲۸۰۹۵/۲۷۳۸۹ مورخ ۱۳۸۲/۵/۱۹ دولت در مورد تأسیس سازمان شیلات ایران که دو فوریت آن در جلسه علنی روز یکشنبه مورخ ۱۳۸۳/۲/۲۰ تصویب و در جلسه علنی روز یکشنبه مورخ ۱۳۸۳/۲/۲۷ مجلس شورای اسلامی با اصلاحاتی به تصویب رسیده است، در اجرای اصل نود و چهارم (۹۴) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران^(۱) برای رسیدگی و اظهارنظر آن شورای محترم به پیوست ارسال می‌گردد.

مهدی کروبی

رئیس مجلس شورای اسلامی

متن لایحه

ماده واحده - به منظور حفظ و حراست از ذخایر و منابع آبی در آبهای تحت حاکمیت و صلاحیت جمهوری اسلامی ایران و در اجرای وظایف ذکر شده در قانون حفاظت و بهره‌برداری از منابع آبی جمهوری اسلامی ایران - مصوب ۱۳۷۴/۶/۱۴^(۲) - و سایر مقررات مرتبط با وظایف حاکمیتی سازمان شیلات ایران که از این پس در این قانون به اختصار «سازمان» نامیده می‌شود، به عنوان یک مؤسسه دولتی وابسته به وزارت جهاد کشاورزی تأسیس می‌شود.

تبصره ۱ - تفکیک وظایف حاکمیتی و تصدی‌گری از وظایف قانونی یاد شده بر اساس پیشنهاد مشترک وزارت جهاد کشاورزی و سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

تبصره ۲ - با تصویب این قانون از ابتدای سال ۱۳۸۴ شرکت سهامی شیلات ایران و

(۱) همین مجموعه، صفحه ۱۲.

(۲) ر.ک به مجموعه قوانین چهارمین دوره مجلس شورای اسلامی، جلد دوم صفحات ۹۱۵ تا ۹۱۹.

شرکت‌های وابسته به آن منحل و کلیه وظایف حاکمیتی، اختیارات، تعهدات، امکانات، اموال، دارائی‌ها و نیروی انسانی شرکت مذکور که مرتبط با این وظایف است به سازمان منتقل می‌شود.

تبصره ۳- سازمان مجاز است برای ادای تعهدات منتقل شده از شرکت سهامی شیلات ایران نسبت به فروش اموال و امکانات مازاد خود اقدام نماید. صددردصد (۱۰۰٪) وجوه حاصله پس از واریز به حساب خزانه، به همین منظور در اختیار سازمان قرار می‌گیرد.

تبصره ۴- سازمان مجاز است صرفاً در استان‌های ساحلی نسبت به ایجاد نمایندگی اقدام نماید.

تبصره ۵- فعالیت‌ها و عملیات اجرایی مربوط به صید، فرآوری، فروش و صادرات ماهیان خاویاری به همراه امکانات، اموال، دارائی‌ها، تعهدات و نیروی انسانی مرتبط به یکی از شرکت‌های زیر مجموعه شرکت مادر تخصصی خدمات کشاورزی به تشخیص وزیر جهاد کشاورزی منتقل می‌گردد. معادل ارزش اموال، امکانات و دارائی‌های متعلقه به سرمایه شرکت مزبور افزوده می‌شود.

تبصره ۶- درآمدهای حاصل از فروش خاویار به حساب خزانه دولت واریز می‌شود.

تبصره ۷- سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور موظف است اعتبارات مورد نیاز سازمان را به طور جداگانه در قانون بودجه کل کشور منظور نماید.

تبصره ۸- سازمان از حیث مقررات اداری مالی و استخدامی تابع مقررات خاص وزارت جهاد کشاورزی خواهد بود.

تبصره ۹- وزارت جهاد کشاورزی مکلف است ظرف مدت شش ماه ساختار تشکیلاتی سازمان را تهیه و پس از تأیید سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور به مرحله اجرا درآورد.

تبصره ۱۰- رئیس سازمان سِمَت معاون وزیر جهاد کشاورزی را دارا خواهد بود.

نظریه (مرحله اول) شورای نگهبان

شماره: ۸۳/۳۰/۷۴۲۰

تاریخ: ۱۳۸۳/۲/۲۸

ریاست محترم مجلس شورای اسلامی

عطف به نامه شماره ۱۲۵۳۵ مورخ ۱۳۸۳/۲/۲۷؛ «لایحه دو فوریتی تأسیس سازمان

شیلات ایران» مصوب جلسه مورخ بیست و هفتم اردیبهشت ماه یکهزار و سیصد و هشتاد و سه مجلس شورای اسلامی در جلسه مورخ ۱۳۸۳/۲/۲۸ شورای نگهبان مطرح شد که نظر شورا به شرح زیر اعلام می‌گردد:

۱- تبصره (۱) ماده واحده از این جهت که تفکیک امور تصدی و حاکمیتی را به هیأت وزیران محول نموده و این امر از شئون قانونگذاری است، لذا تبصره مذکور مغایر اصل ۸۵ قانون اساسی^(۱) شناخته شد.

۲- واگذاری صددرصد وجوه حاصله به سازمان خارج از قانون بودجه سنواتی، مذکور در تبصره (۳) مغایر اصل ۵۳ قانون اساسی^(۲) شناخته شد.

۳- واگذاری امور و نیز اجازه انتقال موارد موضوع تبصره (۵) از امور مربوط به اساسنامه است و واگذاری آن به تشخیص وزیر مغایر اصل ۸۵ قانون اساسی می‌باشد.

۴- نظر به اینکه ماده واحده تکلیف اساسنامه سازمان را مشخص ننموده و ساختار تشکیلاتی سازمان مذکور در تبصره (۹)، از امور مربوط به اساسنامه است که باید بوسیله مجلس شورای اسلامی تصویب شده یا تصویب آن به دولت واگذار گردد، از این جهت مغایر اصل ۸۵ قانون اساسی تشخیص داده شد.

احمد جنتی

دبیر شورای نگهبان

اصلاحیه نهائی مجلس شورای اسلامی^(۳)

شماره: ۱۴۰۵۶

تاریخ: ۱۳۸۳/۰۲/۳۱

شورای محترم نگهبان

عطف به نامه شماره ۷۴۲۰/۳۰/۸۳ مورخ ۱۳۸۳/۲/۲۸ و پیرو نامه شماره ۱۲۵۳۵

(۱) همین مجموعه، صفحه ۲۶.

(۲) همین مجموعه، صفحه ۱۸۶.

(۳) در این اصلاحیه موارد زیر جهت تأمین نظر شورای نگهبان به تصویب رسید:

- تبصره (۱) بدین شرح اصلاح گردید:

«وظایف حاکمیتی سازمان طبق قانون حفاظت و بهره‌برداری از منابع آبرزی جمهوری اسلامی ایران مصوب

۱۳۷۴/۶/۱۴ تعیین می‌شود.»

- در سطر سوم تبصره (۳) پس از عبارت «حساب خزانه» عبارت «در قالب قوانین بودجه سنواتی» اضافه گردید.

- تبصره (۹) بدین شرح اصلاح گردید:

«وزارت جهاد کشاورزی مکلف است ظرف مدت شش ماه اساسنامه سازمان را با هماهنگی سازمان مدیریت و

برنامه ریزی کشور تهیه و به تصویب هیأت وزیران برساند.»

مورخ ۱۳۸۳/۲/۲۷، لایحه تأسیس سازمان شیلات ایران که در جلسه علنی روز چهارشنبه مورخ ۱۳۸۳/۲/۳۰ مجلس شورای اسلامی با اصلاحاتی به تصویب رسیده است، در اجرای اصل نود و چهارم (۹۴) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران^(۱) جهت بررسی و اظهار نظر آن شورای محترم به پیوست ارسال می‌گردد.

مهدی کروی

رئیس مجلس شورای اسلامی

نظریه نهائی شورای نگهبان

شماره: ۸۳/۳۰/۷۵۱۷

تاریخ: ۱۳۸۳/۳/۹

ریاست محترم مجلس شورای اسلامی

عطف به نامه‌های شماره ۱۴۰۵۶ مورخ ۱۳۸۳/۲/۳۱ و شماره ۱۲۵۳۵ مورخ ۱۳۸۳/۲/۲۷ و پیرو نامه‌های شماره ۸۳/۳۰/۷۴۹۶ مورخ ۱۳۸۳/۳/۶^(۲) و شماره ۸۳/۳۰/۷۴۲۰ مورخ ۱۳۸۳/۲/۲۸؛ «لایحه تأسیس سازمان شیلات ایران»^(۳) که با اصلاحاتی در جلسه مورخ سی‌ام اردیبهشت ماه یک‌هزار و سیصد و هشتاد و سه به تصویب مجلس شورای اسلامی رسیده است در جلسات شورای نگهبان مطرح شد که با توجه به اصلاحات به عمل آمده مغایر با موازین شرع و قانون اساسی شناخته نشد.

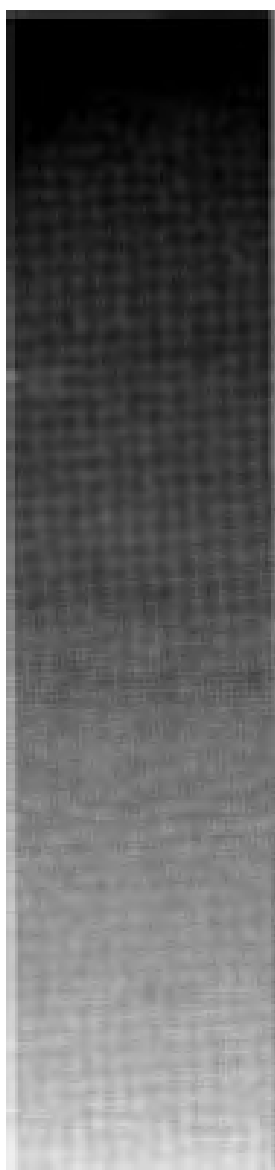
احمد جنتی

دبیر شورای نگهبان

(۱) همین مجموعه، صفحه ۱۲.

(۲) تقاضای استمهال بر اساس اصل نود و پنجم قانون اساسی (همین مجموعه، صفحه ۲).

(۳) ر.ک به روزنامه رسمی شماره ۱۷۲۷۰ مورخ ۱۳۸۳/۳/۲۷.

فصل سوّم
مصوبات اعاده شده به
مجلس شورای اسلامی

۱

اصلاحیه (مرحله اول) مجلس شورای اسلامی در خصوص لایحه الحاق دولت جمهوری اسلامی ایران به مقررات استفاده از واگن‌ها و کانتینرها، مقررات استفاده از واگن‌ها در حمل و نقل بین‌المللی پی.پی.دبلیو (P.P.W)^(۱)

شماره: ۳۲۴۸۵

تاریخ: ۱۳۸۲/۵/۸

شورای محترم نگهبان

عطف به نامه شماره ۸۲/۳۰/۳۲۰۶ مورخ ۱۳۸۲/۳/۱۹ و پیرو نامه شماره ۱۲۶۵۱ مورخ ۱۳۸۲/۲/۲۸، لایحه الحاق دولت جمهوری اسلامی ایران به مقررات استفاده از واگن‌ها و کانتینرها P.P.W که در جلسه علنی روز یکشنبه مورخ ۱۳۸۲/۴/۲۹ مجلس شورای اسلامی با اصلاحاتی در عنوان و متن به تصویب رسیده است، در اجرای اصل نود و چهارم (۹۴) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران^(۲) جهت بررسی اظهارنظر آن شورای محترم به پیوست ارسال می‌گردد.

مهدی کروی

رئیس مجلس شورای اسلامی

متن لایحه

ماده واحده - به دولت (راه‌آهن جمهوری اسلامی ایران) اجازه داده می‌شود به منظور تسهیل و انجام امور مربوط به حمل و نقل بین‌المللی کالا، عضویت مقررات استفاده از واگن‌ها و کانتینرها، مقررات استفاده از واگن‌ها در حمل و نقل بین‌المللی پی.پی.دبلیو (P.P.W) را پذیرفته و آئین‌نامه و مقررات تصویبی و تعرفه‌ها و ضمائم مربوط به آنها را اجراء نماید.

در ماده (۴) بند ۲-۲-۴ قبل از عبارت «RIC» عبارت «آر.آی.سی» اضافه گردید و عبارت «RIC» به «(RIC)» اصلاح گردید.

(۱) جهت اطلاع از روند تصویب لایحه مذکور به صفحات ۲۷۲ و ۲۷۳ جلد ششم مجموعه نظریات شورای نگهبان (دوره ششم - سال سوم) مراجعه نمایید.

(۲) همین مجموعه، صفحه ۱۲.

نظریه (مرحله دوم) شورای نگهبان

شماره: ۸۲/۳۰/۳۸۶۹

تاریخ: ۱۳۸۲/۵/۱۸

ریاست محترم مجلس شورای اسلامی

عطف به نامه‌های شماره ۳۲۴۸۵ مورخ ۱۳۸۲/۵/۸ و شماره ۱۲۶۵۱ مورخ ۱۳۸۲/۳/۲۸ و پیرو نامه‌های شماره ۸۲/۳۰/۳۲۰۶ مورخ ۱۳۸۲/۳/۱۹ و شماره ۸۲/۳۰/۳۱۴۱ مورخ ۱۳۸۲/۳/۱۰؛ «لایحه الحاق دولت جمهوری اسلامی ایران به مقررات استفاده از واگن‌ها و کانتینرها، مقررات استفاده از واگن‌ها در حمل و نقل بین‌المللی پی.پی.دبلیو (P.P.W)» مصوب جلسه مورخ بیست و نهم تیرماه یکهزار و سیصد و هشتاد و دو مجلس شورای اسلامی در جلسه مورخ ۱۳۸۲/۵/۱۵ شورای نگهبان مطرح شد که نظر شورا به شرح زیر اعلام می‌گردد:

- ۱- ایراد موضوع بند (۱) قبلی با توجه به اصلاح به عمل آمده مرتفع شده است.
- ۲- همانطوری که در بند (۲) قبلی اعلام شده است متن قرارداد سازمان همکاری راه آهن (O.S.J.D) این بار هم به پیوست نبود و تاکنون نیز به این شورا واصل نشده است لازم است ارسال شود تا نسبت به آن اظهار نظر شود.

احمد جنتی

دبیر شورای نگهبان

اصلاحیه (مرحله اول) مجلس شورای اسلامی در خصوص طرح استانی شدن حوزه‌های انتخابیه مجلس شورای اسلامی^(۱)

شماره: ۱۶/۳۷۵۰۲

تاریخ: ۱۳۸۲/۵/۲۹

شورای محترم نگهبان

عطف به نامه شماره ۸۲/۳۰/۳۲۳۹ مورخ ۱۳۸۲/۳/۲۲ و پیرو نامه شماره ۱۳۹۰۸ مورخ ۱۳۸۲/۳/۴، طرح استانی شدن حوزه‌های انتخابیه مجلس شورای اسلامی که در جلسه علنی روز چهارشنبه مورخ ۱۳۸۲/۵/۱۵ مجلس شورای اسلامی با اصلاحاتی در عنوان و متن به تصویب رسیده است، در اجرای اصل نود و چهارم (۹۴) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران^(۲) جهت بررسی و اظهارنظر آن شورای محترم به پیوست ارسال می‌گردد.

مهدی کروبی

رئیس مجلس شورای اسلامی

متن طرح

ماده واحده - حوزه انتخابیه استان‌های موضوع این قانون در انتخابات مجلس شورای اسلامی محدوده جغرافیایی آن استان خواهد بود.

تبصره ۱- این قانون به صورت آزمایشی برای یک بار در انتخابات دوره هفتم مجلس شورای اسلامی در استان‌های اصفهان، آذربایجان شرقی، زنجان، فارس، گیلان و لرستان اجراء می‌گردد و پس از آن مجلس شورای اسلامی با توجه به نتایج حاصله تصمیم‌گیری خواهد نمود.

تبصره ۲- ملاک در تعیین تعداد نمایندگان هر استان، مجموع نمایندگان آن استان به

(۱) جهت اطلاع از روند تصویب طرح مذکور به صفحات ۲۸۵ تا ۲۸۷ جلد ششم مجموعه نظریات شورای نگهبان (دوره ششم - سال سوم) مراجعه نماید.

(۲) همین مجموعه، صفحه ۱۲.

موجب قانون تعیین محدوده حوزه‌های انتخاباتی مجلس شورای اسلامی مصوب ۱۳۶۶/۱/۳۰^(۱) و اصلاحیه‌های بعدی آن خواهد بود.

تبصره ۳- انتخابات موضوع این قانون یک مرحله‌ای است و حائزین اکثریت آراء به مجلس شورای اسلامی راه خواهند یافت.

تبصره ۴- مرکز اصلی حوزه انتخابیه، فرمانداری شهرستان مرکز استان خواهد بود و سایر فرمانداری‌های هر استان به عنوان حوزه‌های فرعی عمل خواهند کرد.

تبصره ۵- حوزه‌های انتخابیه اقلیت‌های دینی از این قانون مستثنی می‌باشند.

تبصره ۶- در صورتی که بنابر ارزیابی وزارت کشور در برخی از استان‌های فوق‌الذکر اجرای این قانون باعث ایجاد یا تشدید اختلافات منطقه‌ای یا کاهش محسوس مشارکت مردم در انتخابات گردد با پیشنهاد هیأت وزیران و تصویب مجلس شورای اسلامی آن استان یا استان‌ها از این قانون مستثنی می‌گردند.

تبصره ۷- هزینه‌های اجرای این قانون از محل اعتبارات برگزاری انتخابات مجلس شورای اسلامی و در صورت عدم کفایت از محل ردیف ۱۰۱۰۱۲ قسمت چهارم قانون بودجه سال ۱۳۸۲ کل کشور تأمین اعتبار خواهد شد.

تبصره ۸- قوانین مغایر با این قانون ملغی‌الاثربود.

نظریه (مرحله دوم) شورای نگهبان

شماره: ۸۲/۳۰/۴۱۵۸

تاریخ: ۱۳۸۲/۶/۱۸

ریاست محترم مجلس شورای اسلامی

عطف به نامه‌های شماره ۱۶/۳۷۵۰۲ مورخ ۱۳۸۲/۵/۲۹ و شماره ۱۳۹۰۸ مورخ ۱۳۸۲/۳/۴ و پیرو نامه‌های شماره ۸۲/۳۰/۳۲۳۹ مورخ ۱۳۸۲/۳/۲۲ و شماره ۸۲/۳۰/۳۱۵۴ مورخ ۱۳۸۲/۳/۱۱؛ «طرح استانی شدن حوزه‌های انتخابیه مجلس شورای اسلامی در برخی استان‌های کشور» که با اصلاحاتی در جلسه مورخ پانزدهم مرداد ماه یکهزار و سیصد و هشتاد و دو به تصویب مجلس شورای اسلامی رسیده است در جلسه

(۱) ر.ک به مجموعه قوانین دومین دوره مجلس شورای اسلامی صفحات ۴۰۱ تا ۴۲۲.

مورخ ۱۳۸۲/۶/۵ شورای نگهبان مطرح شد که نظر شورا به شرح زیر اعلام می‌گردد:
«با توجه به اصلاح به عمل آمده ایراد بند «۱» (بجز کلمه مذهبی) و ایراد بندهای «۲» و «۴»
کماکان به قوت خود باقی است.»

احمد جنتی

دبیر شورای نگهبان

۳

مغایرت و مخالفت طرح یک فوریتی استفساریه تبصره (۷) ماده (۹) قانون اصلاح قانون مطبوعات با قانون اساسی و موازین شرع

شماره: ۵۱۷۸۴

تاریخ: ۱۳۸۲/۷/۲۷

شورای محترم نگهبان

طرح استفساریه تبصره (۷) ماده (۹) قانون اصلاح قانون مطبوعات که یک فوریت آن در جلسه علنی روز سه‌شنبه مورخ ۱۳۸۲/۶/۴ تصویب شده بود، در جلسه علنی روز چهارشنبه مورخ ۱۳۸۲/۷/۲۳ مجلس شورای اسلامی مطرح و نظر تفسیری مجلس به شرح پیوست به تصویب رسید، در اجرای اصل نود و چهارم (۹۴) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران^(۱) جهت رسیدگی و اظهار نظر آن شورای محترم به پیوست ارسال می‌گردد.

مهدی کروی

رئیس مجلس شورای اسلامی

متن طرح

موضوع استفساریه:

ماده واحده - آیا رسیدگی به اتهامهای اشخاص موضوع تبصره (۷) ماده (۹) قانون اصلاح قانون مطبوعات مصوب ۱۳۷۹/۱/۳۰^(۲) مشمول مقررات این قانون است؟
نظر مجلس:

علاوه بر مدیر مسئول، به اتهام کلیه اشخاص موضوع تبصره (۷) ماده (۹) قانون اصلاح قانون مطبوعات مصوب ۱۳۷۹/۱/۳۰، مطابق با مقررات قانون مطبوعات از جمله ماده

(۱) همین مجموعه، صفحه ۱۲.

(۲) مجلس شورای اسلامی در جلسه مورخ ۱۳۷۹/۱/۳۰ طرح اصلاح قانون مطبوعات مصوب ۱۳۶۴/۱۲/۲۲ را در دستور کار خود قرار داد که در قالب ماده (۶) آن ماده (۹) قانون مذکور نیز اصلاح گردید و تبصره (۷) این ماده چنین بیان می‌دارد:

«تبصره ۷- مسئولیت مقالات و مطالبی که در نشریه منتشر می‌شود به عهده مدیر مسئول است ولی این مسئولیت نافی مسئولیت نویسنده و سایر اشخاصی که در ارتکاب جرم دخالت داشته باشند نخواهد بود.»

(۳۴) و مواد (۳۶) تا (۴۴) آن در محاکم دادگستری به صورت علنی و با حضور هیأت منصفه رسیدگی می‌شود.

نظریه (مرحله اول) شورای نگهبان

شماره: ۸۲/۳۰/۵۳۸۸

تاریخ: ۱۳۸۲/۸/۱۷

ریاست محترم مجلس شورای اسلامی

عطف به نامه شماره ۵۱۷۸۴ مورخ ۱۳۸۲/۷/۲۷ و پیرو نامه شماره ۸۲/۳۰/۴۵۸۳ مورخ ۱۳۸۲/۸/۴^(۱)؛ «طرح استفساریه تبصره (۷) ماده (۹) قانون اصلاح قانون مطبوعات مصوب ۱۳۷۹» مصوب جلسه مورخ بیست و سوم مهرماه یکهزار و سیصد و هشتاد و دو مجلس شورای اسلامی در جلسه مورخ ۱۳۸۲/۸/۷ شورای نگهبان مطرح شد که نظر شورا به شرح زیر اعلام می‌گردد:

«با توجه به مرقومه معظم رهبری «مذللّه‌العالی» به عنوان ریاست محترم مجلس شورای اسلامی در خصوص قانون مطبوعات که در جلسه علنی مجلس شورای اسلامی روز یکشنبه مورخ ۱۳۷۹/۵/۱۶ مطرح گردید^(۲)؛ طرح مذکور خلاف موازین شرع و مغایر اصل ۵۷ قانون اساسی^(۳) شناخته شد.»

احمد جنتی

دبیر شورای نگهبان

(۱) تقاضای استمهال بر اساس اصل نود و پنجم قانون اساسی (همین مجموعه، صفحه ۲).

(۲) علاقمندان جهت مطالعه مرقومه معظم له می‌توانند علاوه بر مشروح مذاکرات جلسه هفدهم مجلس ششم قانونگذاری مورخ ۱۳۷۹/۵/۱۶ به صفحات ۳۴۰ و ۳۴۱ جلد ششم مجموعه نظریات شورای نگهبان (دوره ششم - سال سوم) نیز مراجعه نمایند.

(۳) همین مجموعه، صفحه ۱۳۸.

مغایرت و مخالفت طرح یک فوریتی محدودیت توقیف مطبوعات با قانون اساسی و موازین شرع

شماره: ۵۴۹۱۰

تاریخ: ۱۳۸۲/۰۸/۰۷

شورای محترم نگهبان

طرح محدودیت توقیف مطبوعات که یک فوریت آن در جلسه علنی روز سه شنبه مورخ ۱۳۸۲/۶/۴ تصویب و در جلسه علنی روز یکشنبه مورخ ۱۳۸۲/۸/۴ مجلس شورای اسلامی با اصلاحاتی به تصویب رسیده است، در اجرای اصل نود و چهارم (۹۴) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران^(۱) برای رسیدگی و اظهار نظر آن شورای محترم به پیوست ارسال می گردد.

مهدی کروبی

رئیس مجلس شورای اسلامی

متن طرح

ماده واحده - در غیر از مواردی که نشریه ای به موجب حکم قطعی دادگاه به عنوان مجازات توقیف شده است مدت توقیف موقت نشریات به ترتیب ذیل خواهد بود:

الف - در مورد روزنامه حداکثر ده روز.

ب - در مورد هفته نامه و دو هفته نامه حداکثر چهار هفته.

ج - در مورد ماهنامه حداکثر دو ماه.

د - در مورد سایر نشریات حداکثر سه ماه.

تبصره ۱- در هر مورد، پس از پایان مدت بلافاصله قرار توقیف کان لم یکن می گردد و نشریه می تواند منتشر شود. این قرار توقیف قابل تمدید نیست.

تبصره ۲- در صورت عدم رعایت این قانون متخلفین مشمول مجازات موضوع ماده (۵۷۰) قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۷۵/۳/۲^(۲) می باشند.

مهدی کروبی

رئیس مجلس شورای اسلامی

(۱) همین مجموعه، صفحه ۱۲.

(۲) ماده (۵۷۰) قانون مجازات اسلامی: هر یک از مقامات و مأمورین دولتی که برخلاف قانون، آزادی شخصی افراد ملت را سلب کند یا آنان را از حقوق مقرر در قانون اساسی محروم نماید علاوه بر انفصال از خدمت و محرومیت سه تا پنج سال از مشاغل دولتی به حبس از شش ماه تا سه سال محکوم خواهد شد.

نظریه (مرحله اول) شورای نگهبان

شماره: ۸۲/۳۰/۵۶۵۴

تاریخ: ۱۳۸۲/۸/۲۶

ریاست محترم مجلس شورای اسلامی

عطف به نامه شماره ۵۴۹۱۰ مورخ ۱۳۸۲/۸/۷ و پیرو نامه شماره ۸۲/۳۰/۵۳۸۷ مورخ ۱۳۸۲/۸/۱۷^(۱)؛ «طرح محدودیت توقیف مطبوعات» مصوب جلسه مورخ چهار آبان ماه یکهزار و سیصد و هشتاد و دو مجلس شورای اسلامی در جلسات شورای نگهبان مطرح شد که نظر شورا به شرح زیر اعلام می‌گردد:

«با توجه به مرقومه مقام معظم رهبری «مدظله‌العالی» به عنوان ریاست محترم مجلس شورای اسلامی در خصوص قانون مطبوعات که در جلسه علنی مجلس شورای اسلامی روز یکشنبه مورخ ۱۳۷۹/۵/۱۶ مطرح گردید،^(۲) طرح مذکور خلاف موازین شرع و مغایر اصل ۵۷ قانون اساسی^(۳) شناخته شد.»

احمد جنتی

دبیر شورای نگهبان

(۱) تقاضای استمهال بر اساس اصل نود و پنجم قانون اساسی (همین مجموعه، صفحه ۲).

(۲) به توضیحات پاورقی صفحه ۲۵۸ همین مجموعه مراجعه نمایند.

(۳) همین مجموعه، صفحه ۱۳۸.

۵

مغایرت و مخالفت طرح سه فوریتی الحاق دو تبصره به ماده (۲۸) قانون انتخابات مجلس شورای اسلامی مصوب ۱۳۷۸/۹/۷ با قانون اساسی و موازین شرع
شماره: ۸۱۳۱۵
تاریخ: ۱۳۸۲/۱۱/۵

شورای محترم نگهبان

طرح الحاق دو تبصره به ماده (۲۸) قانون انتخابات مجلس شورای اسلامی مصوب ۱۳۷۸/۹/۷ که با قید سه فوریت در جلسه علنی روز یکشنبه مورخ ۱۳۸۲/۱۱/۵ با اصلاحاتی به تصویب مجلس شورای اسلامی رسیده است، در اجرای اصل نود و چهارم (۹۴) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران^(۱) برای رسیدگی و اظهارنظر آن شورای محترم به پیوست ارسال می‌گردد.

مهدی کروی

رئیس مجلس شورای اسلامی

متن طرح

- ماده واحده - عبارات زیر به عنوان تبصره (۳) و (۴) به ماده (۲۸) قانون انتخابات مجلس شورای اسلامی مصوب ۱۳۷۸/۹/۷^(۲) الحاق می‌گردد:
- تبصره ۳- ضابطه وجود شرایط موضوع بندهای (۱)، (۳) و (۵) ماده فوق عرفی است و در صورتی که اظهار خود داوطلب برای هیأت اجرایی یا هیأت نظارت کافی تشخیص داده نشود تأییدیه کتبی ده نفر از میان افراد زیر در حوزه انتخابیه داوطلب به عنوان تأیید عرفی تلقی و برای هیأت‌های اجرایی و مراجع نظارتی کافی و لازم‌الاتباع است:
- ۱- معتمدین موضوع صدر ماده (۳۲) قانون انتخابات مصوب ۱۳۷۸/۹/۷^(۳).
 - ۲- اعضای شورای شهر، بخش یا شورای شهرستان.
 - ۳- قضات شاغل.

(۱) همین مجموعه، صفحه ۱۲.

(۲) همین مجموعه، پاورقی صفحه ۱۱۲.

(۳) ر.ک به مجموعه قوانین پنجمین دوره مجلس شورای اسلامی، جلد سوم صفحه ۱۳۷۳.

۴- ائمه جمعه یا روحانیون شناخته شده.

تبصره ۴- صلاحیت نامزدهائی که در یکی از ادوار گذشته مجلس داوطلب بوده و تأیید شده‌اند همچنان تأیید شده تلقی می‌گردد، مگر این که با اسناد و مدارک معتبر و قانونی فقدان آن احراز گردد.

مفاد این ماده برای انتخابات هفتمین دوره مجلس شورای اسلامی و ادوار پس از آن لازم‌الاجراء است.

نظریه (مرحله اول) شورای نگهبان

شماره: ۸۲/۳۰/۶۴۵۴

تاریخ: ۱۳۸۲/۱۱/۵

ریاست محترم مجلس شورای اسلامی

عطف به نامه شماره ۸۱۳۱۵ مورخ ۱۳۸۲/۱۱/۵؛ «طرح سه فوریتی الحاق دو تبصره به ماده (۲۸) قانون انتخابات مجلس شورای اسلامی مصوب ۱۳۷۸/۹/۷» مصوب جلسه مورخ پنجم بهمن ماه یکهزار و سیصد و هشتاد و دو مجلس شورای اسلامی در جلسه مورخ ۱۳۸۲/۱۱/۵ شورای نگهبان مطرح شد که نظر شورا به شرح زیر اعلام می‌گردد: در مورد تبصره (۳):

۱- عبارت «هیأت اجرائی یا هیأت نظارت» در سطر دوم تبصره چون ظهور در این معنی دارد که در صورتی که این دو هیأت اظهارات داوطلب را کافی تشخیص دهند، نظارت شورای نگهبان در این مورد منتفی است از این جهت مغایر اصل ۹۹ قانون اساسی^(۱) است.

۲- با توجه به اینکه شرط طریق معتبر عرفی نیز وثاقت است، معتبر دانستن تأیید کتبی ده نفر در صورتی که وثاقت همه آنان احراز نشده باشد تجویز عمل بطریق غیرمعتبر عرفی است و اطلاق تجویز عمل باین تأییدیه چون مستلزم ورود اشخاص غیر امین و عادل به مجلس شورای اسلامی است لذا از این جهت خلاف شرع و مغایر اصول ۶۷^(۲) و ۹۹ قانون اساسی است.

۴- اطلاق معتبر دانستن تأییدیه ده نفر مذکور در مواردی که مرجع مسئول اجراء یا نظارت علم

(۱) همین مجموعه، صفحه ۱۱۵.

(۲) همین مجموعه، صفحه ۱۱۵.

بفقدان همه یا بعضی شرایط مذکور در داوطلب داشته باشد نیز همان ایراد بند (۳) فوق را دارد.

در مورد تبصره (۴):

با توجه به قید کلمه «و قانونی» پس از کلمه «معتبر» در ذیل پاراگراف اول این تبصره چون اطلاق آن مستلزم نفی اعتبار طرق معتبری است که در قانون ذکرى از آن نشده است لذا از این جهت خلاف شرع و مغایر اصول ۶۷ و ۹۹ قانون اساسی شناخته شد.

احمد جنتی

دبیر شورای نگهبان

مغایرت طرح یک فوریتی تشکیل شورای عالی خانواده با قانون اساسی و وجود ابهام در آن

شماره: ۱۸۱۰

تاریخ: ۱۳۸۳/۱/۱۹

شورای محترم نگهبان

طرح تشکیل شورای عالی خانواده که یک فوریت آن در جلسه علنی روز سه شنبه مورخ ۱۳۸۲/۸/۱۳ تصویب و در جلسه علنی روز یکشنبه مورخ ۱۳۸۳/۱/۱۶ مجلس شورای اسلامی با اصلاحاتی به تصویب رسیده است، در اجرای اصل نود و چهارم (۹۴) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران^(۱) برای رسیدگی و اظهارنظر آن شورای محترم به پیوست ارسال می‌گردد.

مهدی کروی

رئیس مجلس شورای اسلامی

متن طرح

ماده واحده - به منظور تحقق اصل دهم (۱۰) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران^(۲) و در راستای اهداف و برنامه‌های توسعه‌ای کشور، سیاستگذاری، ایجاد هماهنگی در فعالیت‌های دستگاه‌های ذی‌ربط در امور خانواده و تمهید شرایط و ارائه پیشنهادهای قانونی مورد نیاز برای تسهیل تشکیل و تحکیم بنیان خانواده، نظارت بر اجرای سیاستها و تصمیمات قانونی و برنامه‌های مربوط به خانواده، شورای عالی خانواده به ریاست رئیس جمهور و یا معاون اول وی و عضویت اشخاص زیر تشکیل می‌شود:

- ۱- معاون رئیس جمهوری و رئیس سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور.
- ۲- وزیر علوم، تحقیقات و فناوری.

(۱) همین مجموعه، صفحه ۱۲.

(۲) اصل دهم: از آنجا که خانواده واحد بنیادی جامعه اسلامی است، همه قوانین و مقررات برنامه‌ریزی‌های مربوط باید در جهت آسان کردن تشکیل خانواده، پاسداری از قداست آن و استواری روابط خانوادگی بر پایه حقوق و اخلاق اسلامی باشد.

- ۳- وزیر بهداشت، درمان و آموزش پزشکی.
 - ۴- وزیر آموزش و پرورش.
 - ۵- وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی.
 - ۶- وزیر کشور.
 - ۷- وزیر کار و امور اجتماعی.
 - ۸- رئیس سازمان تربیت بدنی.
 - ۹- رئیس سازمان بهزیستی کشور.
 - ۱۰- رئیس سازمان صدا و سیما، جمهوری اسلامی ایران.
 - ۱۱- مشاور رئیس جمهور و رئیس سازمان ملی جوانان.
 - ۱۲- مشاور رئیس جمهور و رئیس مرکز امور مشارکت زنان.
 - ۱۳- دو نفر از قوه قضائیه به انتخاب رئیس قوه قضائیه.
 - ۱۴- سه نفر از نهادهای غیردولتی ذی ربط و یا صاحب نظران تعلیم و تربیت که یکی از آنان زن باشد به انتخاب رئیس جمهور.
 - ۱۵- سه نفر از اعضای کمیسیون های فرهنگی، اجتماعی و قضایی و حقوقی مجلس شورای اسلامی به انتخاب مجلس به عنوان ناظر.
- تبصره ۱- در غیاب وزیران و معاونین رئیس جمهور به طور استثناء معاونین ذی ربط در جلسه شرکت می کنند.
- تبصره ۲- دبیرخانه شورا در سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور و هزینه های آن از محل اعتبارات این سازمان تأمین می گردد.
- تبصره ۳- آئین نامه اجرایی این قانون حداکثر ظرف مدت شش ماه توسط سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور و با همکاری دستگاه های ذی ربط تهیه و به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

نظریه (مرحله اول) شورای نگهبان

شماره: ۸۳/۳۰/۷۱۰۵

تاریخ: ۱۳۸۳/۱/۲۰

ریاست محترم مجلس شورای اسلامی

عطف به نامه شماره ۱۸۱۰ مورخ ۱۳۸۳/۱/۱۹؛ «طرح تشکیل شورای عالی خانواده»

مصوب جلسه مورخ ۱۳۸۳/۱/۲۰ شورای نگهبان مطرح شد که نظر شورا به شرح زیر اعلام می‌گردد:

- ۱- متن ماده واحده از این نظر که وظایف این شورا را مشخص نکرده است و با وجود اجمال، شائبه تداخل در وظایف اجرایی دولت یا قضایی قوه قضائیه و یا تقنینی مجلس شورای اسلامی وجود دارد امکان اظهار نظر وجود ندارد، پس از رفع اجمال می‌تواند اعلام نظر نمود.
 - ۲- مبنیاً بر اشکال فوق، تبصره (۳) ماده واحده در مورد تعیین آئین‌نامه، فاقد حدود مشخص است و دارای ابهام است پس از تعیین وظایف شورا امکان اظهار نظر وجود دارد.
 - ۳- تقیید ریاست سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور به معاونت رئیس جمهور، ایجاد محدودیت برای رئیس جمهور در تعیین ریاست سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور است و مغایر اصل ۱۲۶ قانون اساسی^(۱) شناخته شد.
 - ۴- از این جهت که تشکیل شورای جدید بصورت طرح مطرح شده مستلزم بار مالی است و منبع تأمین هزینه آن مشخص نشده است مغایر اصل ۷۵ قانون اساسی^(۲) شناخته شد.
- متذکر می‌شود که تبصره (۲) ماده واحده از این نظر که اعتبارات سازمان برنامه محل مصرف معین دارد و شورای مذکور نیز یک ساله نمی‌باشد رافع اشکال نیست.

احمد جنتی

دبیر شورای نگهبان

اصلاحیه (مرحله اول) مجلس شورای اسلامی

شماره: ۱۵۷۶۸

تاریخ: ۱۳۸۳/۳/۵

شورای محترم نگهبان

عطف به نامه شماره ۸۳/۳۰/۷۱۰۵ مورخ ۱۳۸۳/۱/۲۰ و پیرو نامه شماره ۱۸۱۰ مورخ ۱۳۸۳/۱/۱۹ طرح تشکیل شورای عالی خانواده که در جلسه علنی روز یکشنبه مورخ ۱۳۸۳/۳/۳ مجلس شورای اسلامی با اصلاحاتی به تصویب رسیده است، در

(۱) همین مجموعه، صفحه ۱۴۰.

(۲) همین مجموعه، صفحه ۹۰.

اجرای اصل نود و چهارم (۹۴) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران^(۱) جهت بررسی و اظهار نظر آن شورای محترم به پیوست ارسال می گردد.

مهدی کروی

رئیس مجلس شورای اسلامی

متن طرح

ماده واحده - به منظور تحقق اصل دهم (۱۰) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران^(۲) و در راستای اهداف و برنامه های توسعه ای کشور، شورای عالی خانواده با وظایف ذیل:

الف - سیاستگذاری و برنامه ریزی در زمینه امور مربوط به خانواده به ویژه به منظور پیشگیری از آسیب ها و انحرافات تهدیدگر خانواده در چارچوب قوانین موضوعه.

ب - بررسی و تشخیص کاستی ها و ضرورت های قانونی در ارتباط با تشکیل، حفظ و پایداری خانواده و ارائه نتایج حاصله به مراجع ذی صلاح.

ج - سیاستگذاری و برنامه ریزی در زمینه امور فرهنگی، آموزشی و تبلیغی مربوط به خانواده به منظور توانمندسازی زوجین در رویارویی با مسائل فردی، اجتماعی و خانوادگی.

د - ایجاد هماهنگی و نظارت بر فعالیتهای نهادهای فعال در حوزه خانواده اعم از دولتی و غیردولتی به منظور پرهیز از موازی کاری و دوگانگی فعالیتها.

و به ریاست رئیس جمهور یا معاون اول وی و عضویت اشخاص زیر تشکیل می شود:

۱- رئیس سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور.

۲- وزیر علوم، تحقیقات و فناوری.

۳- وزیر بهداشت، درمان و آموزش پزشکی.

۴- وزیر آموزش و پرورش.

۵- وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی.

۶- وزیر کشور.

۷- وزیر کار و امور اجتماعی.

(۱) همین مجموعه، صفحه ۱۲.

(۲) همین مجموعه، صفحه ۲۶۴.

- ۸- رئیس سازمان تربیت بدنی.
- ۹- رئیس سازمان بهزیستی کشور.
- ۱۰- رئیس سازمان صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران.
- ۱۱- مشاور رئیس جمهور و رئیس سازمان ملی جوانان.
- ۱۲- مشاور رئیس جمهور و رئیس مرکز امور مشارکت زنان.
- ۱۳- دو نفر از قوه قضائیه به انتخاب رئیس قوه قضائیه.
- ۱۴- سه نفر از نهادهای غیردولتی ذی ربط و یا صاحب نظران تعلیم و تربیت که یکی از آنان زن باشد به انتخاب رئیس جمهور.
- ۱۵- سه نفر از اعضای کمیسیون های فرهنگی، اجتماعی و قضایی و حقوقی مجلس شورای اسلامی به انتخاب مجلس به عنوان ناظر.
- تبصره ۱- در غیاب وزیران و معاونین رئیس جمهور به طور استثناء معاونین ذی ربط در جلسه شرکت می کنند.
- تبصره ۲- دبیرخانه شورای عالی مستقر در نهاد ریاست جمهوری و هزینه های تشکیل آن از محل اعتبارات مربوط به هزینه های ضروری و پیش بینی نشده ریاست جمهوری تأمین خواهد شد.
- تبصره ۳- آئین نامه اجرایی این قانون حداکثر ظرف مدت شش ماه توسط سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور و با همکاری دستگاه های ذی ربط تهیه و به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

نظریه (مرحله دوم) شورای نگهبان

شماره: ۸۳/۳۰/۷۵۶۵

تاریخ: ۱۳۸۳/۳/۱۶

ریاست محترم مجلس شورای اسلامی

عطف به نامه های شماره ۱۵۷۶۸ مورخ ۱۳۸۳/۳/۵ و شماره ۱۸۱۰ مورخ ۱۳۸۳/۱/۱۹ و پیرو نامه های شماره ۸۳/۳۰/۷۵۴۶ مورخ ۱۳۸۳/۳/۱۳^(۱) و شماره

(۱) تقاضای استمهال بر اساس اصل نود و پنجم قانون اساسی (همین مجموعه، صفحه ۲).

۱۳۸۳/۱/۲۰ مورخ ۸۳/۳۰/۷۱۰۵؛ «طرح تشکیل شورای عالی خانواده» که با اصلاحاتی در جلسه مورخ سوم خرداد ماه یکهزار و سیصد و هشتاد و سه به تصویب مجلس شورای اسلامی رسیده است در جلسه مورخ ۱۳۸۳/۳/۱۳ شورای نگهبان مطرح شد که نظر شورا به شرح زیر اعلام می‌گردد:

۱- بند (الف) ماده واحده از این نظر که سیاستگذاری و برنامه‌ریزی، با تدوین و تصویب آئین‌نامه تحقق می‌یابد، مغایر اصل ۱۳۸ قانون اساسی^(۱) شناخته شد.

۲- بند (ج) ماده واحده از این نظر که امور مزبور تقنینی است، مغایر با اصل ۸۵ قانون اساسی^(۲) شناخته شد.

۳- بند (د) ماده واحده از جهت سلب اختیار هیأت وزیران مغایر اصل ۶۰ قانون اساسی^(۳) و از جهت ضرورت تدوین آئین‌نامه که ملازم با تحقق وظیفه مذکور در این بند دارد، مغایر اصل ۱۳۸ قانون اساسی شناخته شد.

۴- اشکال بند (۲) قبلی مبنیاً بر اشکال بندهای (الف)، (ج) و (د) ماده واحده باقی است.

۵- اشکال بند (۴) قبلی در مغایرت با اصل ۷۵ قانون اساسی^(۴) به قوت خود باقی است.

احمد جنتی

دبیر شورای نگهبان

(۱) همین مجموعه، صفحه ۸۸.

(۲) همین مجموعه، صفحه ۲۶.

(۳) همین مجموعه، صفحه ۱۸۴.

(۴) همین مجموعه، صفحه ۹۰.

اصلاحیه (مرحله اول) مجلس شورای اسلامی در خصوص لایحه اهداف، وظایف و تشکیلات وزارت علوم، تحقیقات و فناوری^(۱)

شماره: ۱۸۱۲

تاریخ: ۱۳۸۳/۱/۱۹

شورای محترم نگهبان

عطف به نامه شماره ۸۱/۳۰/۱۹۴۳ مورخ ۱۳۸۱/۹/۵ و پیرو نامه شماره ۲۳۹۴-ق مورخ ۱۳۸۱/۸/۱۵، لایحه اهداف، وظایف و تشکیلات وزارت علوم، تحقیقات و فناوری که در جلسه علنی روز یکشنبه مورخ ۱۳۸۳/۱/۱۶ مجلس شورای اسلامی با اصلاحاتی به تصویب رسیده است، در اجرای اصل نود و چهارم (۹۴) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران^(۲) جهت بررسی و اظهار نظر آن شورای محترم به پیوست ارسال می‌گردد.

مهدی کروی

رئیس مجلس شورای اسلامی

متن لایحه

ماده ۱- به استناد ماده (۹۸) قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۷۹/۱/۱۷^(۳) و به منظور انسجام بخشیدن به امور اجرایی و سیاستگذاری نظام علمی، تحقیقاتی و فناوری کشور، اهداف وزارت علوم، تحقیقات و فناوری به شرح زیر تعیین می‌گردد:

الف- توسعه علوم، تحقیقات و فناوری و تقویت روحیه تحقیق و تتبع و ترویج فکر خلاق و ارتقاء فرهنگ علم دوستی.

ب- اعتلای موقعیت آموزشی، علمی و فنی کشور.

(۱) جهت اطلاع از روند تصویب لایحه مذکور به صفحات ۱۵۹ تا ۱۸۷ جلد ششم مجموعه نظریات شورای نگهبان (دوره ششم - سال سوم) مراجعه نمایید.

(۲) همین مجموعه، صفحه ۱۲.

(۳) ر.ک به مجموعه قوانین پنجمین دوره مجلس شورای اسلامی، جلد سوم صفحه ۱۵۹۹.

پ - تعمیق و گسترش علوم، معارف، ارزش‌های انسانی و اسلامی و اعتلای جلوه‌های هنر و زیبایی‌شناسی و میراث علمی تمدن ایرانی و اسلامی.

ت - تأمین نیروی انسانی متخصصین و توسعه منابع انسانی کشور.

ث - ارتقاء سطح دانش و مهارت‌های فنی و توسعه و ترویج فرهنگ تفکر علمی در جامعه.

ج - حفظ و تحکیم آزادی علمی و استقلال دانشگاهها، مراکز علمی و تحقیقاتی.

ماده ۲- مأموریت‌های اصلی و حدود اختیارات وزارت علوم، تحقیقات و فناوری به شرح زیر می‌باشد:

الف - در زمینه انسجام امور اجرائی و سیاستگذاری نظام علمی و امور تحقیقات و فناوری.

۱- تدوین سیاست‌ها و اولویت‌های راهبردی آموزش عالی، علوم، تحقیقات و فناوری و پیشنهاد آن به شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری.

- به انتهای جزء (۱) بند (الف) ماده (۲)، عبارت «در چارچوب سیاست‌های کلان نظام» اضافه گردید.

۲-....

ب - در زمینه اداره امور دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی تحت پوشش وزارت علوم، تحقیقات و فناوری.

۱-....

۹- تأیید صلاحیت و صدور احکام انتصاب رؤسای دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی و تحقیقاتی، وابسته به وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، اعضای هیأت‌های ممیزه، هیأت‌های امناء، هیأت‌های مؤسس، هیأت‌های گزینش اعضای هیأت علمی و هیأت‌های انتظامی اعضای هیأت علمی طبق ضوابط و مقررات موضوعه.

- جزء (۹) بند (ب) ماده (۲) به شرح زیر اصلاح گردید:

۹- تأیید صلاحیت و صدور احکام اعضای هیأت‌های ممیزه، هیأت‌های امناء، هیأت‌های مؤسس، هیأت‌های گزینش اعضای هیأت علمی و هیأت‌های انتظامی اعضای هیأت علمی دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی وابسته به وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، طبق ضوابط و مقررات موضوعه.

تبصره ۱-....

۱۰-.....

۱۲- ارزیابی سالانه عملکرد مالی دانشگاهها و موسسات آموزش عالی و تحقیقاتی.

- به انتهای جزء (۱۲) بند (ب) ماده (۲) کلمه «دولتی» اضافه گردید.

۱۳-.....

ج - سایر موارد:

۱-.....

ماده ۳- از تاریخ تصویب این قانون «شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری» با ترکیب زیر به ریاست رئیس جمهور تشکیل می‌گردد:

- رئیس جمهور.

- وزیر علوم، تحقیقات و فناوری.

- وزیر بهداشت، درمان و آموزش پزشکی.

- وزیر آموزش و پرورش.

- دو تا چهار نفر از اعضای هیأت دولت به انتخاب هیأت دولت.

- رئیس سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی.

- رئیس نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاهها.

- به انتهای سطر بالا، عبارت «با اجازه ایشان» اضافه گردید.

- دو نفر از اعضای کمیسیون آموزش و تحقیقات به انتخاب مجلس شورای اسلامی.

- به انتهای سطر بالا عبارت «به عنوان ناظر» اضافه گردید.

.....

ماده ۴- وظایف و اختیارات شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری عبارت است از:

۱- تعیین سیاست‌های بلندمدت و میان مدت و اولویت‌های راهبردی توسعه در حوزه‌های آموزش عالی، علوم، تحقیقات و فناوری.

- به انتهای سطر بالا عبارت «در چارچوب سیاست‌های کلی کلان نظام» اضافه گردید.

۲-.....

ماده ۶- به منظور برنامه‌ریزی و ساماندهی امور رفاهی، ورزشی، هنری و فرهنگی و اجتماعی دانشجویان دانشگاههای وابسته به وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، سازمان

امور دانشجویان به صورت یک سازمان وابسته به وزارت علوم، تحقیقات و فناوری تأسیس می‌گردد. اساسنامه این سازمان به پیشنهاد وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و تأیید سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید. تبصره - تأیید اساسنامه و صدور مجوز تأسیس فدراسیون ملی ورزش‌های دانشگاهی جمهوری اسلامی ایران و نمایندگی دولت در فدراسیونهای قاره‌ای و بین‌المللی ورزش دانشگاهی، به عهده وزارت علوم، تحقیقات و فناوری می‌باشد.

- ماده (۶) به شرح ذیل اصلاح گردید:

ماده ۶- تأیید اساسنامه و صدور مجوز تأسیس فدراسیون ملی ورزش‌های دانشگاهی جمهوری اسلامی ایران و نمایندگی دولت در فدراسیونهای قاره و بین‌المللی ورزش دانشگاهی، به عهده وزارت علوم، تحقیقات و فناوری می‌باشد.

ماده ۷-

ماده ۱۳- آئین‌نامه‌های اجرائی این قانون از سوی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری تهیه و به مراجع ذی‌ربط ارائه خواهد شد.

- متن ذیل به انتهای ماده (۱۳) الحاق گردید:

اعمال مقررات موضوع این قانون در مورد دانشگاههای نظامی و انتظامی و مؤسسات آموزشی و پژوهشی تحت نظر فرماندهی کل قوا پس از کسب موافقت ایشان انجام خواهد شد.

ماده ۱۴- این قانون از تاریخ تصویب لازم‌الاجراء است و کلیه قوانین، مصوبات و مقررات مغایر لغو و بلااثر می‌گردد.

نظریه (مرحله دوم) شورای نگهبان

شماره: ۸۳/۳۰/۷۲۲۷

تاریخ: ۱۳۸۳/۲/۷

ریاست محترم مجلس شورای اسلامی

عطف به نامه‌های شماره ۱۸۱۲ مورخ ۱۳۸۳/۱/۱۹ و شماره ۲۳۹۴ - ق مورخ ۱۳۸۱/۸/۱۵ و پیرو نامه‌های شماره ۸۳/۳۰/۷۱۳۲ مورخ ۱۳۸۳/۱/۲۴^(۱) و شماره

(۱) تقاضای استمهال بر اساس اصل نود و پنجم قانون اساسی (همین مجموعه، صفحه ۲).

۱۹۴۳/۳۰/۸۱ مورخ ۱۳۸۱/۹/۵ و شماره ۱۸۶۳/۳۰/۸۱ مورخ ۱۳۸۱/۸/۲۳؛ «لایحه اهداف، وظایف و تشکیلات وزارت علوم، تحقیقات و فناوری» که با اصلاحاتی در جلسه مورخ شانزدهم فروردین ماه یکهزار و سیصد و هشتاد و سه به تصویب مجلس شورای اسلامی رسیده است در جلسات متعدد شورای نگهبان مطرح شد که نظر شورا به شرح زیر اعلام می‌گردد:

«علاوه بر اینکه به ایرادات جزء (۲) و (۳) بند (الف) توجه نشده است و ایرادات آن به قوت خود باقی است سایر اشکالات (۳۴) گانه بند (د) به جز ایرادات وارده بر جزء (۹) و (۱۲) بند (ب) و ماده (۳) و ماده (۶) و بخشی از ایرادات مذکور در شماره‌های (۱۱)، (۱۴)، (۱۵)، (۱۶) و (۳۰) بند (د) شورای نگهبان که ناظر بر حاکمیت مقررات مصوب بر دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی زیر نظر فرماندهی کل قوا بدون اذن معظم له بوده است و با اصلاح ماده (۱۳) رفع شده است، کماکان به قوت خود باقی است.»

احمد جنتی

دبیر شورای نگهبان

اصلاحیه (مرحله دوم) مجلس شورای اسلامی

شماره: ۱۲۵۷۵

تاریخ: ۱۳۸۳/۲/۲۷

شورای محترم نگهبان

عطف به نامه شماره ۷۲۲۷/۳۰/۸۳ مورخ ۱۳۸۳/۲/۷ و پیرو نامه شماره ۱۸۱۲ مورخ ۱۳۸۳/۱/۱۹، لایحه اهداف، وظایف و تشکیلات وزارت علوم، تحقیقات و فناوری که در جلسه علنی روز یکشنبه مورخ ۱۳۸۳/۲/۲۷ مجلس شورای اسلامی با اصلاحاتی به تصویب رسیده است، در اجرای اصل نود و چهارم (۹۴) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران^(۱) جهت بررسی و اظهار نظر آن شورای محترم به پیوست ارسال می‌گردد.

مهدی کروبی

رئیس مجلس شورای اسلامی

(۱) همین مجموعه، صفحه ۱۲.

متن لایحه

ماده ۱-.....

ماده ۲- مأموریت‌های اصلی و حدود اختیارات وزارت علوم، تحقیقات و فناوری به شرح زیر می‌باشد:

الف - در زمینه انسجام امور اجرائی و سیاستگذاری نظام علمی و امور تحقیقات و فناوری.
۱- تدوین سیاست‌ها و اولویت‌های راهبردی آموزش عالی، علوم، تحقیقات و فناوری و پیشنهاد آن به شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری در چارچوب سیاست‌های کلان نظام.

- جزء (۱) بند (الف) حذف شد.

۲- شناسایی مزیت‌های نسبی، قابلیت‌ها، استعدادها و نیازهای پژوهش و فناوری کشور بر مبنای آینده‌نگری و آینده پژوهی و معرفی آن به واحدهای تولیدی، تحقیقاتی، دانشگاهها و مراکز آموزشی و تحقیقاتی جهت بهره‌برداری.

- جزء (۲) بند (الف) ابقاء شد.

۳-.....

۶- تدوین سیاست‌های کلان به منظور افزایش کارایی و اثربخشی تحقیقات کشور و توسعه تحقیقات کاربردی با همکاری دستگاههای ذی‌ربط و ارائه آن به شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری.

- جزء (۶) بند (الف) به شرح زیر اصلاح شد:

«اتخاذ تدابیر لازم به منظور افزایش کارایی و اثربخشی تحقیقات کشور و توسعه تحقیقات کاربردی با همکاری دستگاههای ذی‌ربط».

۷-.....

۱۰- اتخاذ سیاستها و راهکارهای مناسب برای توسعه پژوهش و فناوری در بخش‌های غیردولتی.

- جزء (۱۰) به شرح زیر اصلاح گردید:

اتخاذ راهکارهای مناسب برای کمک به توسعه پژوهش و فناوری در بخشهای غیردولتی.

۱۱- ارزیابی جامع عملکرد نظام ملی علوم، تحقیقات و فناوری شامل پیشرفت‌ها،

شناخت موانع و مشکلات و تدوین و ارائه گزارش سالانه به شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری.

- در جزء (۱۱) عبارت «به شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری» از انتهای جزء حذف شد.

۱۲-

۱۳- حمایت از توسعه شبکه اطلاع رسانی علمی بین داخل و خارج کشور و بین مراکز علمی، دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی و تحقیقاتی و فناوری.

- جزء (۱۳) حذف شد.

۱۴- توسعه و ارتقاء سطح همکاری‌های علمی - تحقیقاتی بین حوزه و دانشگاه.

- جزء (۱۴) حذف شد.

ب - در زمینه اداره امور دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی تحت پوشش وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

۱- تعیین ضوابط و معیارهای کلی پذیرش دانشجو و پیشنهاد به شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری.

- جزء (۱) بند (ب) ماده (۲) به شرح زیر اصلاح شد:

«پیشنهاد ضوابط و معیارهای کلی پذیرش دانشجو به مراجع ذیصلاح»

۲-

۳- برنامه‌ریزی کلان آموزشی و تحقیقاتی متناسب با نیازها و تحولات علمی و فنی در جهان.

- در جزء (۳) کلمه «کلان» به کلمه «اجرایی» تغییر یافت.

۴-

۶- ارزیابی مستمر فعالیت هرگونه واحد آموزش عالی و یا مؤسسه تحقیقاتی (اعم از دولتی و غیردولتی) و جلوگیری از ادامه فعالیت، تعلیق فعالیت و یا انحلال هر یک از آنها در صورت تخلف از ضوابط و یا از دست دادن شرایط ادامه فعالیت بر اساس ضوابط مصوب شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری.

- در انتهای جزء (۶) عبارت «بر اساس ضوابط مصوب شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری» حذف و عبارت «بر اساس اساننامه‌های مصوب» جایگزین شد.

تبصره - ضوابط موضوع این جزء حداکثر تا چهارماه پس از تشکیل شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری توسط این شورا تصویب و ابلاغ خواهد شد.

- تبصره جزء (۶) حذف شد.

۷- صدور مجوز تأسیس انجمن‌های علمی و حمایت و ارزیابی مستمر از فعالیت آنها بر اساس ضوابط مصوب شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری.

- در انتهای جزء (۷) عبارت «شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری» حذف و عبارت «مراجع ذیصلاح» جایگزین گردید.

۸- تأیید اساسنامه و صدور مجوز تأسیس انجمن‌ها و تشکل‌های دانشجویان و دانش‌آموختگان دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی و تحقیقاتی و ارزیابی فعالیت آنها و اتخاذ تصمیم در مورد امکان فعالیت آنها بر اساس ضوابط و مقررات موضوعه.

- در انتهای جزء (۸) کلمه «موضوعه» حذف و عبارت «مراجع ذیصلاح» جایگزین شد.

۹-....

۱۰- ارزیابی و اعتبارسنجی علمی دانشگاه‌ها، مؤسسات آموزش عالی و تحقیقاتی به صورت مستقیم و یا از طریق حمایت از انجمن‌های مستقل علمی، تخصصی و فرهنگستان‌ها در ارزیابی علمی دانشگاه‌ها و مؤسسات و انتشار نتایج در محافل علمی و ارائه گزارش سالانه به کمیسیون آموزش و تحقیقات مجلس شورای اسلامی.

- در انتهای جزء (۱۰) عبارت «و سایر مراجع ذیصلاح» اضافه شد.

۱۱- تأیید اساسنامه و صدور مجوز ایجاد یا توسعه هرگونه واحد آموزش عالی یا مؤسسه تحقیقاتی (اعم از دولتی یا غیردولتی)، رشته‌ها و مقاطع تحصیلی.

تبصره ۱- کلیه وزارتخانه‌ها، مؤسسات و شرکتهای دولتی (بجز وزارتخانه‌های علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و مؤسسات آموزشی و تحقیقاتی تابعه آنها) که به نحوی از درآمدهای بودجه عمومی دولت برای تربیت دانشجو استفاده می‌کنند باید به گونه‌ای برنامه‌ریزی نمایند که پس از پایان برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران، پذیرش دانشجو در آنها متوقف گردد.

وزارت علوم، تحقیقات و فناوری موظف است نیروی انسانی متخصص مورد نیاز این

دستگاهها را به نحوی تربیت نماید که رافع تقاضای آنان باشد.
تبصره ۲- کلیه امکانات آموزشی و تحقیقاتی دستگاههای موضوع تبصره (۱) در هر مکان به تدریج به مؤسسات پژوهشی و آموزشی دانشگاهها و مراکز آموزش عالی دولتی همان مکان منتقل می شود و چنانچه موسسه آموزش عالی و یا پژوهشی دولتی وجود نداشته باشد در اختیار دستگاههای ذی ربط قرار می گیرد.

- تبصره های (۱) و (۲) جزء (۱۱) حذف شد.

۱۲-

۱۴- توسعه همکاری های علمی بین المللی و اتخاذ تدابیر لازم به منظور نهادینه کردن همکاری ها و مبادلات علمی بین مراکز علمی - تحقیقاتی داخل کشور با مراکز علمی - تحقیقاتی منطقه ای و بین المللی.

- به انتهای جزء (۱۴) عبارت «در چارچوب ضوابط و مقررات مصوب مراجع ذی صلاح» اضافه شد.

تبصره -

۱۵- صدور مجوز «تأسیس دانشگاهها و مراکز تحقیقاتی دولتی و غیردولتی با مشارکت دانشگاهها و مراکز علمی خارج از کشور» بر اساس ضوابط مصوب شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری.

- در انتهای جزء (۱۵) عبارت «شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری» حذف و عبارت «مراجع ذی صلاح» جایگزین شد.

ج - سایر موارد:

۱-

۵- برنامه ریزی برای شناسایی و حمایت از شکوفایی استعدادهای درخشان و هدایت آنها به سمت اولویت های راهبردی کشور در زمینه علوم، تحقیقات و فناوری.

به انتهای جزء (۵) بند (ج) ماده (۲) عبارت «در چارچوب مقررات مصوب مراجع ذی صلاح» اضافه شد.

۶-

ماده ۳-

ماده ۴- وظایف و اختیارات شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری عبارت است از:

۱- تعیین سیاست‌های بلندمدت و میان‌مدت و اولویت‌های راهبردی توسعه در حوزه‌های آموزش عالی، علوم، تحقیقات و فناوری در چارچوب سیاست‌های کلی کلان نظام.

۲- هدایت و هماهنگی امور مربوط به علوم، تحقیقات و فناوری.

- اجزاء (۱) و (۲) ماده (۴) حذف شد.

۳- اولویت‌بندی و انتخاب طرح‌های بلندمدت سرمایه‌گذاری کلان در بخش‌های آموزشی و پژوهشی و فناوری.

- در جزء (۳) ماده (۴) بعد از عبارت «انتخاب طرح‌های» کلمه «اجرایی» اضافه شد.

۴-

ماده ۵- به منظور برنامه‌ریزی توسعه علوم و آموزش عالی، تحقیق و فناوری و امور فرهنگی و اجتماعی شوراهای زیر تشکیل می‌شود:

۱- شورای علوم و آموزش عالی به منظور برنامه‌ریزی توسعه علوم و آموزش عالی در گروه‌های غیرپزشکی.

۲- شورای تحقیقات و فناوری به منظور برنامه‌ریزی توسعه تحقیقات و فناوری.

۳- شورای فرهنگی، اجتماعی به منظور برنامه‌ریزی فرهنگی و اجتماعی دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی و تحقیقاتی.

تبصره ۱- ترکیب اعضاء و وظایف و اختیارات شوراهای فوق در چارچوب این قانون به پیشنهاد وزارت علوم، تحقیقات و فناوری به تصویب هیأت وزیران می‌رسد. با تشکیل این شوراهای، وظایف و اختیارات شورای گسترش آموزش عالی و برنامه‌ریزی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و شورای پژوهش علمی کشور حسب مورد با تصویب شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری به شوراهای موضوع این ماده واگذار می‌گردد.

تبصره ۲- برنامه‌ریزی توسعه آموزش عالی، در گروه پزشکی به عهده شورای آموزش پزشکی و تخصصی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی است. ترکیب اعضاء، وظایف و اختیارات این شورا در چارچوب این قانون به پیشنهاد وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی به تصویب هیأت وزیران می‌رسد و جایگزین شورای گسترش آموزش عالی و شورای عالی برنامه‌ریزی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی خواهد بود.

تبصره ۳- عنوان شورای مرکزی دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی کشور موضوع ماده (۲) قانون اصلاح قانون تأسیس وزارت علوم و آموزش عالی مصوب ۱۳۵۳/۴/۳۱ به «شورای مرکزی دانشگاهها و مراکز تحقیقاتی» تغییر می‌یابد. هرگونه تغییر در وظایف و اختیارات شورای مذکور به پیشنهاد وزارت علوم، تحقیقات و فناوری به تصویب هیئت وزیران می‌رسد.

تبصره ۴- دبیرخانه شورای پژوهش‌های علمی کشور با کلیه امکانات (به استثنای ساختمان) و نیروی انسانی شاغل در آن به وزارت علوم، تحقیقات و فناوری منتقل می‌گردد.

- ماده (۵) حذف شد.

ماده ۶-....

ماده ۷- کلیه وزارتخانه‌ها، مؤسسات و شرکت‌های دولتی، مؤسسات و نهادهای عمومی غیردولتی و همچنین مؤسسات خصوصی که به نوعی مبادرت به انجام فعالیت‌های آموزش عالی، پژوهش و فناوری می‌نمایند، موظفند فعالیت‌های خود را در چارچوب سیاست‌ها و آیین‌نامه‌های موضوع این قانون انجام دهند.

تبصره - مؤسسات پژوهشی وابسته به سایر وزارتخانه‌ها که به موجب قانون مصوب مجلس تأسیس شده‌اند در چارچوب قوانین مصوب و اصلاحات بعدی آن و سیاست‌ها و مصوبات شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری به فعالیت خود ادامه خواهند داد.

- در سطر آخر تبصره ماده (۷) عبارت «شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری» حذف و عبارت «مراجع ذی‌صلاح» جایگزین شد.

ماده ۸- هرگونه فعالیت اشخاص حقوقی و مؤسساتی که به نحوی از انحاء به امور دانشجویی مرتبط می‌شود موقوف به اجازه وزارت مزبور است و اداره ثبت شرکتها و مالکیت صنعتی موظف است بدون ارائه این اجازه‌نامه از ثبت آن خودداری نماید.

- ماده (۸) به شرح زیر اصلاح گردید:

ماده ۸- هرگونه فعالیت اشخاص حقوقی و مؤسساتی که به نحوی از انحاء به امور دانشجویی مرتبط می‌شود حسب مورد موقوف به اجازه وزارتخانه‌های بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و علوم، تحقیقات و فناوری در چارچوب مصوبات مراجع ذی‌صلاح است و اداره ثبت شرکتها و مالکیت صنعتی موظف است بدون ارائه این اجازه‌نامه از ثبت آن خودداری نماید.

ماده ۹- وزارت علوم، تحقیقات و فناوری مجاز است زمینه فعالیت دانشگاههای غیردولتی و شعب دانشگاههای معتبر خارج از کشور را در چارچوب ضوابط مصوب شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری فراهم نماید.

- در سطر آخر ماده (۹) عبارت «شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری» حذف و عبارت «مراجع ذیصلاح» جایگزین شد.

ماده ۱۰- در صورتی که به تشخیص وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، مؤسس یا مؤسسان و هیأت امنای هر یک از مؤسسات آموزش عالی و تحقیقاتی غیردولتی بر خلاف ضوابط و معیارها و اصول مقرر از طرف وزارت علوم، تحقیقات و فناوری رفتار نمایند، وزارتخانه می تواند بر اساس ضوابطی که به تصویب شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری می رسد از آنان سلب مسئولیت و صلاحیت نماید.

- ماده (۱۰) به شرح زیر اصلاح گردید:

ماده ۱۰- در صورتی که به تشخیص وزارت علوم، تحقیقات و فناوری مؤسس یا مؤسسان و هیأت امنای هر یک از مؤسسات آموزش عالی و تحقیقاتی غیردولتی برخلاف ضوابط و معیارها و اصول مصوب رفتار نمایند، وزارتخانه می تواند بر اساس ضوابطی که به تصویب مراجع ذیصلاح می رسد از آنان سلب مسئولیت و صلاحیت نماید.

ماده ۱۱- دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی و تحقیقاتی دارای شخصیت حقوقی مستقل هستند و برابر ضوابط و آئین نامه های خاص مالی معاملاتی، اداری، استخدامی و تشکیلاتی که به تصویب هیأت اماناء و تأیید وزیر می رسد اداره می شوند. اختیارات وزارت در امور دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی و تحقیقاتی و حدود تعیین سیاست های عمومی اداره آنها، ارزیابی، نظارت و حمایت و پشتیبانی آنها در چارچوب این قانون خواهد بود.

- در سطر آخر ماده (۱۱) بعد از کلمه «قانون» عبارت «و مصوبات مراجع ذیصلاح» اضافه شد.

تبصره - به منظور تحقق تمرکززدائی در فعالیت های اجرایی بخش آموزش عالی و پژوهشی افزایش اختیارات هیأت اماناء شوراهای علمی و مدیریت اجرایی دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی و تحقیقاتی، تنظیم حدود اختیارات حوزه های ستادی

وزارتخانه در امور دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی و تحقیقاتی، تقویت ترکیب اعضای هیأت‌های امناء، تعریف و تعیین مسئولیت‌های متقابل دولت و هیأت‌های امناء و نحوه نظارت بر فعالیت دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی و پژوهشی، لوایح، تصویب‌نامه‌ها، آیین‌نامه‌ها و اصلاحیه‌های لازم توسط وزارت علوم، تحقیقات و فناوری تنظیم و برای طی مراحل قانونی به مراجع ذی‌ربط ارائه خواهد شد.

- در سطر آخر تبصره ماده (۱۱) کلمه «ذی‌ربط» به کلمه «ذی‌صلاح» تغییر یافت.

ماده ۱۲-...

نظریه (مرحله سوم) شورای نگهبان

شماره: ۸۳/۳۰/۷۵۰۸

تاریخ: ۱۳۸۳/۳/۹

ریاست محترم مجلس شورای اسلامی

عطف به نامه‌های شماره ۱۲۵۷۵ مورخ ۱۳۸۳/۲/۲۷ و شماره ۱۸۱۲ مورخ ۱۳۸۳/۱/۱۹ و شماره ۲۳۹۴ - ق مورخ ۱۳۸۱/۸/۱۵ و پیرو نامه‌های شماره ۸۳/۳۰/۷۴۹۴ مورخ ۱۳۸۳/۳/۶^(۱) و شماره ۸۳/۳۰/۷۲۲۷ مورخ ۱۳۸۳/۲/۷ و شماره ۸۳/۳۰/۷۱۳۲ مورخ ۱۳۸۳/۱/۲۴ و شماره ۸۱/۳۰/۱۹۴۳ مورخ ۱۳۸۱/۹/۵ و شماره ۸۱/۳۰/۱۸۶۳ مورخ ۱۳۸۱/۸/۲۳؛ «لایحه اهداف، وظایف و تشکیلات وزارت علوم، تحقیقات و فناوری» که با اصلاحاتی در جلسه مورخ بیست و هفتم اردیبهشت ماه یکهزار و سیصد و هشتاد و سه به تصویب مجلس شورای اسلامی رسیده است در جلسات متعدد شورای نگهبان مطرح شد که نظر شورای نگهبان به شرح زیر اعلام می‌گردد:

«تبصره (۱) و (۲) جزء (۹) ماده (۲) جزء اختیارات شورای عالی انقلاب فرهنگی است، اشکال کماکان به قوت خود باقی است.»

احمد جنتی

دبیر شورای نگهبان

(۱) تقاضای استمهال بر اساس اصل نود و پنجم قانون اساسی (همین مجموعه، صفحه ۲).

مغایرت لایحه دو فوریتی تنظیم بازار غیرمتشکل پولی با قانون اساسی و وجود ابهام در آن

شماره: ۹۴۶۰

تاریخ: ۱۳۸۳/۲/۱۶

شورای محترم نگهبان

لایحه شماره ۲۶۵۴۱/۲۸۱۰۴ مورخ ۱۳۸۲/۵/۲۲ دولت در مورد تنظیم بازار غیرمتشکل پولی که دو فوریت آن در جلسه علنی روز یکشنبه مورخ ۱۳۸۳/۲/۱۳ تصویب و در جلسه علنی روز چهارشنبه مورخ ۱۳۸۳/۲/۱۶ مجلس شورای اسلامی با اصلاحاتی به تصویب رسیده است، در اجرای اصل نود و چهارم (۹۴) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران^(۱) برای رسیدگی و اظهارنظر آن شورای محترم به پیوست ارسال می‌گردد.

مهدی کروی

رئیس مجلس شورای اسلامی

متن لایحه

ماده ۱- اشتغال به عملیات بانکی توسط اشخاص حقیقی و یا حقوقی تحت هر عنوان و تأسیس و ثبت هرگونه تشکل برای انجام عملیات بانکی، بدون دریافت مجوز از بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران ممنوع است. تعریف و تشخیص عملیات بانکی به عهده شورای پول و اعتبار است.

تبصره ۱- بانکها و صندوق‌هایی که قبلاً به موجب قوانین خاص تأسیس شده‌اند براساس مفاد همان قوانین ادامه فعالیت خواهند داد.

تبصره ۲- اشخاص حقیقی یا حقوقی دیگری که بدون دریافت مجوز از بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران به عملیات بانکی مبادرت دارند موظفند ظرف یک ماه از تاریخ لازم‌الاجراء شدن این قانون برای اخذ مجوز به بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

(۱) همین مجموعه، صفحه ۱۲.

مراجعه و مدارک مورد نیاز را ارائه نمایند. در غیر این صورت بنا به درخواست بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران ادامه فعالیت این قبیل اشخاص توسط نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران متوقف خواهد شد. بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران نیز موظف است ظرف سه ماه درخواست را رسیدگی و نتیجه را به متقاضی اعلام نماید. در صورت عدم صدور مجوز، بانک یاد شده ایرادها و نواقص پرونده را برای اصلاح و رفع آن باید به متقاضی اطلاع دهد.

تبصره ۳- ضوابط، مقررات و شرایط ناظر بر تأسیس، فعالیت و نظارت بر اشخاص حقیقی یا حقوقی مشمول این قانون بر اساس قوانین پولی و بانکی کشور مصوب ۱۳۵۱/۴/۱۸ و عملیات بانکی بدون ربا مصوب ۱۳۶۲/۶/۸ توسط شورای پول و اعتبار تعیین خواهد شد.

تبصره ۴- اشخاص حقیقی یا حقوقی موضوع این ماده که به عملیات بانکی اشتغال دارند در صورتی که موفق به اخذ مجوز فعالیت تحت عنوان موجود یا عنوان مناسب دیگر ظرف شش ماه از تاریخ لازم الاجراء شدن این قانون نشوند بنا به اعلام بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران حق ادامه فعالیت نخواهند داشت. متخلفین از اجرای این حکم در صورت شکایت بانک یاد شده از طریق مقامات قضائی صلاحیتدار به مجازات حبس تا شش ماه محکوم خواهند شد.

ماده ۲- نحوه تأسیس و فعالیت، مسئولیت مدیران و سهامداران عمده، انحلال و تصفیه و نحوه لغو مجوزهای تأسیس و فعالیت به موجب آئین‌نامه‌ای است که توسط شورای پول و اعتبار تصویب می‌گردد.

ماده ۳- نظارت بر حسن اجرای سیاست‌های پولی و اعتباری، مصوبات شورای پول و اعتبار و دستورات بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران به عهده بانک یاد شده است. مؤسسات و اشخاص فعال در این زمینه مکلفند اطلاعات لازم را در اختیار بازرسان بانک یاد شده قرار دهند.

تبصره ۱- در صورت ارائه گزارش و احراز تخلف توسط بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، این بانک می‌تواند نسبت به تعلیق مجوز مؤسسات متخلف اقدام نماید. در این موارد، نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران مکلف به جلوگیری از ادامه فعالیت متخلفین و همکاری لازم با بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران می‌باشد.

تبصره ۲- بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران می‌تواند در صورت لزوم، اعمال نظارت به مؤسسات موضوع این قانون را کلاً یا بعضاً بر اساس ضوابطی که شورای پول و اعتبار تعیین خواهد کرد به مرجع دیگری تفویض نماید.

ماده ۴- به منظور امکان نظارت کامل بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران بر بازار متشکل و غیرمتشکل پولی و تفکیک بازار پول و سرمایه، ریاست شورای بورس به عهده وزیر امور اقتصادی و دارایی می‌باشد.

ماده ۵- مؤسسات مشمول این قانون، در مواردی که در این قانون ذکر نشده‌اند تابع قانون پولی و بانکی کشور مصوب - ۱۳۵۱/۴/۱۸ - می‌باشند.

ماده ۶- آئین‌نامه اجرایی این قانون بنا به پیشنهاد وزارت امور اقتصادی و دارایی و با هماهنگی بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران ظرف دو ماه به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

ماده ۷- کلیه قوانین و مقررات مغایر با این قانون ملغی‌الثر می‌گردد.

نظریه (مرحله اول) شورای نگهبان

شماره: ۸۳/۳۰/۷۳۳۰

تاریخ: ۱۳۸۳/۲/۱۷

ریاست محترم مجلس شورای اسلامی

عطف به نامه شماره ۹۴۶۰ مورخ ۱۳۸۳/۲/۱۶؛ «لایحه دو فوریتی تنظیم بازار غیرمتشکل پولی» مصوب جلسه مورخ شانزدهم اردیبهشت ماه یکهزار و سیصد و هشتاد و سه مجلس شورای اسلامی در جلسه مورخ ۱۳۸۳/۲/۱۶ شورای نگهبان مطرح شد که نظر شورا به شرح زیر اعلام می‌گردد:

۱- لایحه مزبور از این نظر که عملیات بانکی در آن تعریف نشده است ابهام دارد و اظهارنظر در مورد مواد مختلف این لایحه مستلزم رفع ابهام است.

۲- در ماده (۱) علاوه بر اشکال فوق، تعریف و تشخیص عملیات بانکی که موضوع حق فعالیت بانکی است، از امور تقنینی محسوب می‌شود و واگذاری آن به شورای پول و اعتبار مغایر اصل ۸۵ قانون اساسی^(۱) است.

- ۳- تبصره (۲) ماده (۱) از این نظر که در مورد حق رجوع متضرر از تصمیمات بانک مرکزی به مراجع صالحه قضایی ساکت است، ابهام دارد. پس از رفع ابهام اظهار نظر خواهد شد.
- ۴- واگذاری تعیین ضوابط و مقررات در تبصره (۳) ماده (۱) و موارد موضوع ماده (۲) به شورای پول و اعتبار اگر از امور تقنینی باشد مغایر اصل ۸۵ قانون اساسی و چنانچه از امور مربوط به آئین نامه باشد مغایر اصل ۱۳۸ قانون اساسی^(۱) شناخته شد.
- ۵- تبصره (۱) ماده (۳) از این نظر که در مورد حق رجوع متضرر به مراجع صالحه قضایی ساکت است، ابهام دارد.
- ۶- واگذاری تعیین ضوابط به شورای پول و اعتبار در تبصره (۲) ماده (۳) مغایر اصل ۸۵ قانون اساسی شناخته شد.
- ۷- مواردی که در ماده (۵) به قانون پولی و بانکی کشور مصوب ۱۳۵۱ منوط شده است باید مشخص گردد تا اظهار نظر شود.

احمد جنتی

دبیر شورای نگهبان

اصلاحیه (مرحله اول) مجلس شورای اسلامی

شماره: ۱۱۴۳۷

تاریخ: ۱۳۸۳/۰۲/۲۲

شورای محترم نگهبان

عطف به نامه شماره ۸۳/۳۰/۷۳۳۰ مورخ ۱۳۸۳/۲/۱۷ و پیرو نامه شماره ۹۴۶۰ مورخ ۱۳۸۳/۲/۱۶، لایحه تنظیم بازار غیرمتشکل پولی که در جلسه علنی روز دوشنبه مورخ ۱۳۸۳/۲/۲۱ مجلس شورای اسلامی با اصلاحاتی به تصویب رسیده است، در اجرای اصل نود و چهارم (۹۴) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران^(۲) برای رسیدگی و اظهار نظر آن شورای محترم به پیوست ارسال می گردد.

مهدی کروبی

رئیس مجلس شورای اسلامی

(۱) همین مجموعه، صفحه ۸۸.

(۲) همین مجموعه، صفحه ۱۲.

متن لایحه

ماده ۱- اشتغال به عملیات بانکی توسط اشخاص حقیقی و یا حقوقی تحت هر عنوان و تأسیس و ثبت هرگونه تشکیل برای انجام عملیات بانکی، بدون دریافت مجوز از بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران ممنوع است. تعریف و تشخیص عملیات بانکی به عهده شورای پول و اعتبار است.

- در سطر سوم ماده (۱) عبارت «تعریف و تشخیص عملیات بانکی به عهده شورای پول و اعتبار است» حذف و عبارت زیر جایگزین گردید:

«عملیات بانکی در این قانون به امر واسطه‌گری بین عرضه‌کنندگان و متقاضیان وجوه و اعتبار به صورت دریافت انواع وجوه، سپرده، ودیعه و موارد مشابه تحت هر عنوان و اعطاء وام، اعتبار و سایر تسهیلات و صدور کارتهای الکترونیکی پرداخت و کارتهای اعتباری اطلاق می‌شود».

تبصره ۱- بانکها و صندوق‌هایی که قبلاً به موجب قوانین خاص تأسیس شده‌اند بر اساس مفاد همان قوانین ادامه فعالیت خواهند داد.

تبصره ۲- اشخاص حقیقی یا حقوقی دیگری که بدون دریافت مجوز از بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران به عملیات بانکی مبادرت دارند موظفند ظرف یک ماه از تاریخ لازم‌الاجراء شدن این قانون برای اخذ مجوز به بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران مراجعه و مدارک مورد نیاز را ارائه نمایند. در غیر این صورت بنا به درخواست بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران ادامه فعالیت این قبیل اشخاص توسط نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران متوقف خواهد شد. بانک مرکزی

- در سطر بالا بعد از عبارت «متوقف خواهد شد» جمله زیر اضافه شود:

«در صورت اعتراض، متقاضی می‌تواند به مراجع ذیصلاح قضائی مراجعه نماید».

جمهوری اسلامی ایران نیز موظف است ظرف سه ماه درخواست را رسیدگی و نتیجه را به متقاضی اعلام نماید. در صورت عدم صدور مجوز، بانک یاد شده ایرادها و نواقص پرونده را برای اصلاح و رفع آن باید به متقاضی اطلاع دهد.

تبصره ۳- ضوابط، مقررات و شرایط ناظر بر تأسیس، فعالیت و نظارت بر اشخاص حقیقی یا حقوقی مشمول این قانون بر اساس قوانین پولی و بانکی کشور مصوب ۱۳۵۱/۴/۱۸ و عملیات بانکی بدون ربا مصوب ۱۳۶۲/۶/۸ توسط شورای پول و

اعتبار تعیین خواهد شد.

- تبصره (۳) ماده (۱) به شرح زیر اصلاح گردید:

تبصره ۳- آئین‌نامه ناظر بر تأسیس، فعالیت و نظارت بر اشخاص حقیقی یا حقوقی همچنین مسئولیت مدیران و سهامداران عمده، انحلال و تصفیه و نحوه لغو مجوزهای تأسیس آنها بر اساس قوانین پولی و بانکی کشور مصوب ۱۳۵۱/۴/۱۸ و عملیات بانکی بدون ربا مصوب ۱۳۶۲/۶/۸ با تأیید شورای پول و اعتبار به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

تبصره ۴- اشخاص حقیقی یا حقوقی موضوع این ماده که به عملیات بانکی اشتغال دارند در صورتی که موفق به اخذ مجوز فعالیت تحت عنوان موجود یا عنوان مناسب دیگر ظرف شش ماه از تاریخ لازم‌الاجراء شدن این قانون نشوند بنا به اعلام بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران حق ادامه فعالیت نخواهند داشت. متخلفین از اجرای این حکم در صورت شکایت بانک یاد شده از طریق مقامات قضائی صلاحیتدار به مجازات حبس تا شش ماه محکوم خواهند شد.

ماده ۲- نحوه تأسیس و فعالیت، مسئولیت مدیران و سهامداران عمده، انحلال و تصفیه و نحوه لغو مجوزهای تأسیس و فعالیت به موجب آئین‌نامه‌ای است که توسط شورای پول و اعتبار تصویب می‌گردد.

- ماده (۲) حذف گردید.

ماده ۳- نظارت بر حسن اجرای سیاست‌های پولی و اعتباری، مصوبات شورای پول و اعتبار و دستورات بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران به عهده بانک یاد شده است. مؤسسات و اشخاص فعال در این زمینه مکلفند اطلاعات لازم را در اختیار بازارسان بانک یاد شده قرار دهند.

تبصره ۱- در صورت ارائه گزارش و احراز تخلف توسط بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، این بانک می‌تواند نسبت به تعلیق مجوز مؤسسات متخلف اقدام نماید. در این موارد، نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران مکلف به جلوگیری از ادامه فعالیت متخلفین و همکاری لازم با بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران می‌باشد.

- در انتهای تبصره (۱) عبارت زیر اضافه گردد:

در صورت اعتراض، متقاضی می‌تواند به مراجع ذیصلاح قضائی مراجعه نماید.

تبصره ۲- بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران می‌تواند در صورت لزوم، اعمال نظارت به مؤسسات موضوع این قانون را کلاً یا بعضاً بر اساس ضوابطی که شورای پول و اعتبار تعیین خواهد کرد به مرجع دیگری تفویض نماید.

- تبصره (۲) ماده (۳) به شرح زیر اصلاح گردید:

تبصره ۲- بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران می‌تواند در صورت لزوم، اعمال تمام یا بخشی از نظارت بر مؤسسات موضوع این قانون را بر اساس آئین‌نامه‌ای که با تأیید شورای پول و اعتبار به تصویب هیأت وزیران می‌رسد به مرجع دیگری تفویض نماید.

ماده ۴- به منظور امکان نظارت کامل بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران بر بازار متشکل و غیرمتشکل پولی و تفکیک بازار پول و سرمایه، ریاست شورای بورس به عهده وزیر امور اقتصادی و دارایی می‌باشد.

ماده ۵- مؤسسات مشمول این قانون، در مواردی که در این قانون ذکر نشده‌اند تابع قانون پولی و بانکی کشور مصوب ۱۳۵۱/۴/۱۸ - می‌باشند.

- ماده (۵) حذف گردید.

ماده ۶- آئین‌نامه اجرایی این قانون بنا به پیشنهاد وزارت امور اقتصادی و دارایی و با هماهنگی بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران ظرف دو ماه به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

ماده ۷- کلیه قوانین و مقررات مغایر با این قانون ملغی‌الاثرب می‌گردد.

نظریه (مرحله دوم) شورای نگهبان

شماره: ۸۳/۳۰/۷۵۱۲

تاریخ: ۱۳۸۳/۳/۹

ریاست محترم مجلس شورای اسلامی

عطف به نامه شماره ۱۱۴۳۷ مورخ ۱۳۸۳/۲/۲۲ و شماره ۹۴۶۰ مورخ ۱۳۸۳/۲/۱۶ و پیرو نامه شماره ۸۳/۳۰/۷۴۴۷ مورخ ۱۳۸۳/۲/۳۱^(۱) و شماره

(۱) تقاضای استمهال بر اساس اصل نود و پنجم قانون اساسی (همین مجموعه، صفحه ۲).

۸۳/۳۰/۷۳۳۰ مورخ ۱۳۸۳/۲/۱۷؛ «لایحه تنظیم و بازار غیرمتشکل پولی» که با اصلاحاتی در جلسه مورخ بیست و یکم اردیبهشت ماه یکهزار و سیصد و هشتاد و سه به تصویب مجلس شورای اسلامی رسیده است در جلسات شورای نگهبان مطرح شد که نظر شورا به شرح زیر اعلام می‌گردد:

«اصلاح به عمل آمده در تبصره (۲) ماده (۳) از این جهت که اقدامات مذکور در این تبصره نیاز به تقنین دارد، رافع اشکال نیست و مغایر اصل ۸۵ قانون اساسی^(۱) شناخته شد».

احمد جنتی

دبیر شورای نگهبان

مغایرت و مخالفت طرح یک فوریتی نحوه انجام فعالیتهای تشکلهای دانشجویی و دانشگاهی با قانون اساسی و موازین شرع

شماره: ۱۱۴۳۴

تاریخ: ۱۳۸۳/۲/۲۲

شورای محترم نگهبان

طرح نحوه انجام فعالیتهای تشکل های دانشجویی و دانشگاهی که یک فوریت آن در جلسه علنی روز یکشنبه مورخ ۱۳۸۲/۱۰/۷ تصویب و در جلسه علنی روز یکشنبه مورخ ۱۳۸۳/۲/۲۰ مجلس شورای اسلامی با اصلاحاتی به تصویب رسیده است، در اجرای اصل نود و چهارم (۹۴) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران^(۱) برای رسیدگی و اظهار نظر آن شورای محترم به پیوست ارسال می گردد.

مهدی کروی

رئیس مجلس شورای اسلامی

متن طرح

ماده ۱- تعاریف:

الف - دانشگاه: عبارت است از کلیه دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی و پژوهشی اعم از دولتی و غیردولتی.

تبصره - هر واحد دانشگاهی وابسته به دانشگاههای غیردولتی در این قانون در حکم یک دانشگاه مستقل خواهد بود.

ب - دانشگاهیان: عبارت است از دانشجویان و اعضای هیأت علمی و کارکنان دانشگاهها.

ج - فعالیت: کلیه فعالیت های دینی، سیاسی، فرهنگی، اجتماعی، علمی در این قانون به اختصار «فعالیت» نامیده می شود.

د - تشکل: جمعیتی مرکب از دانشگاهیان است که می تواند در چارچوب مقررات

مصوب فعالیت نماید.

ه- هیأت نظارت: هیأتی است که وظیفه نظارت بر فعالیت‌های تشکلی‌ها را در چارچوب این قانون برعهده دارد.

و- عضو: به هر یک از دانشگاهیان که با ثبت نام و قبول اساسنامه و عضویت یکی از تشکلی‌های دانشگاهی را پذیرفته باشد اطلاق می‌گردد.

ز- محدوده دانشگاهها: عبارت است از کلیه فضاها و دانشگاهی از قبیل خوابگاهها، اماکن ورزشی، محوطه دانشگاه یا دانشکده و سایر اماکن در اختیار دانشگاه.

ح- اتحادیه: مجموعه‌ای از تشکلی‌های دانشگاهی مختلف که اساسنامه اتحادیه را پذیرفته باشند.

ماده ۲- فعالیت تشکلی‌های دانشگاهی در محدوده دانشگاهها به موجب اصل بیست و ششم (۲۶) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران^(۱) آزاد است و دانشگاهیان می‌توانند در محدوده دانشگاهها با ایجاد تشکلی بر اساس این قانون و آئین‌نامه‌های مربوطه فعالیت نمایند.

تبصره - فعالیت تشکلی‌های دانشگاهی در خارج از محدوده دانشگاهها تابع قوانین و مقررات کشور می‌باشد.

ماده ۳- هیأت مؤسس هر تشکلی (مركب از حداقل پنج نفر) موظفند قبل از شروع فعالیت، نام و اساسنامه تشکلی و فهرست اعضای هیأت مؤسس را به هیأت نظارت دانشگاه مربوطه ارائه و تقاضای صدور پروانه فعالیت نمایند.

تبصره ۱- اعضای هیأت مؤسس تشکلی‌ها باید فاقد سابقه آن دسته از محکومیت‌های قطعی که مانع انجام فعالیت‌های اجتماعی می‌گردد، باشند.

تبصره ۲- اساسنامه تشکلی نباید مغایر قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران و قوانین موضوعه کشور باشد.

تبصره ۳- تشکلی نباید همنام تشکلی‌های ثبت شده قبلی باشد.

(۱) اصل بیست و ششم: احزاب، جمعیت‌ها، انجمن‌های سیاسی و صنفی و انجمنهای اسلامی یا اقلیتهای دینی شناخته شده آزادند، مشروط به اینکه اصول استقلال، آزادی، وحدت ملی، موازین اسلامی و اساس جمهوری اسلامی را نقض نکنند. هیچکس را نمی‌توان از شرکت در آنها منع کرد یا به شرکت در یکی از آنها مجبور ساخت.

ماده ۴- انجام فعالیت‌هایی از قبیل سخنرانی، میزگرد و تریبون آزاد که مَحَلّ فعالیت‌های آموزشی و دانشگاهی نباشد با مسئولیت تشکل و اطلاع معاونت دانشجویی امکان‌پذیر خواهد بود. برگزاری تجمع و راهپیمائی در محوطه دانشگاه پس از کسب مجوز از هیأت نظارت به لحاظ عدم اخلاف در فعالیت‌های آموزشی و دانشگاهی مجاز است.

ماده ۵- دانشگاه‌ها و واحدهای دانشگاهی می‌توانند بر اساس تعداد اعضاء و نوع فعالیت هر تشکل از امکانات و بودجه‌های مربوطه، به آنها اختصاص دهند. همچنین کمک معاونت‌های دانشجویی و فرهنگی در چارچوب ضوابط و شیوه‌نامه‌های وزارتخانه‌های علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی به نشریات دانشجویی بلامانع است.

ماده ۶- در هر دانشگاه هیأت نظارت بر تشکل‌های دانشگاهی به شرح زیر تشکیل می‌گردد:

الف - معاون دانشجویی (رئیس هیأت).

ب - نماینده ریاست دفتر نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری.

ج - دو نفر از دانشجویان به انتخاب مستقیم آنان.

د - یک نفر از اعضای هیأت علمی به انتخاب شورای دانشگاه.

ه - یک نفر از کارکنان در موارد مرتبط با تشکل‌های کارکنان.

ماده ۷- وظایف هیأت نظارت:

الف - بررسی اساسنامه و صلاحیت اعضای مؤسس تشکل‌های دانشگاهی.

ب - صدور مجوز فعالیت برای تشکل‌های دانشگاهی حداکثر ظرف سه ماه.

ج - صدور مجوز انجام فعالیت‌های خاص طبق ماده (۴) این قانون.

د - نظارت بر فعالیت‌ها و رسیدگی به تخلفات تشکل‌ها و صدور احکام تنبیهی برای تشکل‌ها طبق دستورالعمل‌های ابلاغی.

ه - رسیدگی، اعلام نظر و ارسال درخواست لغو مجوز فعالیت تشکل‌ها به هیأت نظارت مرکزی.

تبصره ۱- آئین‌نامه داخلی هیأت نظارت توسط وزارت علوم، تحقیقات و فناوری تهیه و تصویب می‌گردد.

تبصره ۲- اعضای انتخابی هیأت نظارت برای مدت یک سال انتخاب می‌شوند.

ماده ۸- هیأت تجدیدنظر هیأت نظارت:

به منظور کاهش پرونده‌های ارجاعی به هیأت نظارت مرکزی، هیأت تجدیدنظر برای بررسی آراء هیأت نظارت در دانشگاهها با ترکیب ذیل ترکیب می‌گردد:

الف - رئیس دانشگاه (رئیس هیأت).

ب - رئیس نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه.

ج - معاون دانشجویی دانشگاه.

د - یک نفر دانشجو به انتخاب رئیس دانشگاه (به جز عضو هیأت نظارت).

ه - یک نفر عضو هیأت علمی به انتخاب رئیس دانشگاه (به جز عضو هیأت نظارت).

تبصره - افراد حقیقی و حقوقی که بر علیه تشکلهای دانشگاهی شکایتی را تسلیم هیأت نظارت نموده‌اند و هیأت‌های مؤسس که تقاضای اخذ مجوز از هیأت نظارت داشته‌اند و رد شده است می‌توانند حداکثر ظرف مدت بیست روز به آراء صادره از سوی هیأت نظارت دانشگاه اعتراض نمایند.

این اعتراضات در هیأت تجدیدنظر هیأت نظارت قابل رسیدگی و تجدیدنظر می‌باشد و آراء صادره از سوی هیأت تجدیدنظر قطعی بوده و صرفاً در مواردی که در ماده (۱۰) ذکر شده قابل رسیدگی مجدد و تجدیدنظر در هیأت نظارت مرکزی می‌باشد.

ماده ۹- به منظور نظارت بر فعالیت تشکلهای و اتحادیه‌ها در سطح کشور هیأت نظارت مرکزی با ترکیب زیر توسط وزارتخانه‌های علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی تشکیل می‌گردد:

الف - وزیر.

ب - رئیس نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاهها.

ج - معاون دانشجویی وزارتخانه مربوطه.

د - یک نفر از رؤسای دانشگاههای تحت نظر وزارتخانه‌های علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی.

ه - دو نفر از اعضای دانشجویی هیأت‌های نظارت دانشگاهها، معرفی شده از سوی دانشگاههای دولتی و غیردولتی به انتخاب وزرای مربوطه.

و - سه نفر از اعضای هیأت علمی حاضر در هیأت‌های نظارت دانشگاهها از میان نامزدهای معرفی شده توسط هیأت‌های نظارت دانشگاههای دولتی و غیردولتی به

انتخاب وزرای مربوطه.

ز - رئیس دانشگاه غیردولتی مربوطه در مواردی که تخلف مربوط به یکی از دانشگاههای غیردولتی باشد.

تبصره ۱- جلسات هیأت نظارت مرکزی با حضور حداقل دو سوم اعضای رسمیت می‌یابد و مصوبات آن با رأی نصف به علاوه یک اعضای حاضر معتبر است.

تبصره ۲- دبیرخانه هیأت نظارت مرکزی در معاونت دانشجویی وزارتخانه‌های علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی مستقر می‌باشد.

تبصره ۳- نمایندگان تشکل‌های دانشجویی و اعضای هیأت علمی عضو هیأت نظارت مرکزی برای مدت دو سال انتخاب می‌شوند.

ماده ۱۰- وظایف هیأت نظارت مرکزی:

الف - رسیدگی به درخواست‌های تجدیدنظر در آراء هیأت‌های تجدیدنظر هیأت نظارت در موارد ذیل:

۱- احکام تنبیهی صادره برای تشکل‌های دانشگاهی.

۲- رد درخواست تأسیس یک تشکل.

ب - رسیدگی و اخذ تصمیم درباره لغو اجازه فعالیت یک تشکل که از سوی هیأت نظارت در دانشگاهها ارسال شده است.

ج - صدور مجوز تأسیس اتحادیه تشکل‌های دانشگاهیان و نظارت بر فعالیت آنان.

د - رسیدگی به شکایات مربوط به عدم صدور مجوز تشکل‌های دانشگاهی در مهلت مقرر.

ماده ۱۱- تشکل‌های دانشگاهی می‌توانند با حداقل ده واحد دانشگاهی اتحادیه تشکل دهند. آئین‌نامه اجرایی این ماده و سایر موادی که نیاز به آئین‌نامه دارد توسط وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی ظرف مدت دو ماه پس از تصویب این قانون تهیه و به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

ماده ۱۲- از تاریخ تصویب این قانون کلیه قوانین و مصوبات و آئین‌نامه‌های مغایر لغو می‌گردد.

نظریه (مرحله اول) شورای نگهبان

شماره: ۸۳/۳۰/۷۵۱۶

تاریخ: ۱۳۸۳/۳/۹

ریاست محترم مجلس شورای اسلامی

عطف به نامه شماره ۱۱۴۳۴ مورخ ۱۳۸۳/۲/۲۲ و پیرو نامه شماره ۸۳/۳۰/۷۴۴۵ مورخ ۱۳۸۳/۲/۳۱^(۱)؛ «طرح نحوه انجام فعالیت‌های تشکلی‌های دانشجویی و دانشگاهی» مصوب جلسه مورخ بیستم اردیبهشت ماه یکهزار و سیصد و هشتاد و سه مجلس شورای اسلامی در جلسات شورای نگهبان مطرح شد که نظر شورا به شرح زیر اعلام می‌گردد:

«علاوه بر اشکالات متعدد طرح از جهت انطباق با موازین شرعی و قانون اساسی، کلیت موضوع طرح از وظایف شورای عالی انقلاب فرهنگی است و تصویب آن بوسیله مجلس خلاف موازین شرع و مغایر اصل ۵۷ قانون اساسی^(۲) شناخته شد.»

احمد جنتی

دبیر شورای نگهبان

(۱) تقاضای استمهال بر اساس اصل نود و پنجم قانون اساسی (همین مجموعه، صفحه ۲).

(۲) همین مجموعه، صفحه ۱۳۸.

مغایرت طرح یک فوریتی واگذاری خانه‌ها و ساختمان‌های نیمه تمام و بلااستفاده نیروی زمینی ارتش و هوانیروز مسجد سلیمان به مردم مناطق ناامن مسجد سلیمان با قانون اساسی

شماره: ۱۱۴۴۳

تاریخ: ۱۳۸۳/۲/۲۲

شورای محترم نگهبان

طرح واگذاری خانه‌ها و ساختمانهای نیمه تمام و بلااستفاده نیروی زمینی ارتش و هوانیروز مسجد سلیمان به مردم مناطق ناامن مسجد سلیمان که یک فوریت آن در جلسه علنی روز چهارشنبه ۱۳۸۲/۱۰/۳ تصویب و در جلسه علنی روز یکشنبه مورخ ۱۳۸۳/۲/۲۰ مجلس شورای اسلامی با اصلاحاتی به تصویب رسیده است، در اجرای اصل نود و چهارم (۹۴) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران^(۱) برای رسیدگی و اظهار نظر آن شورای محترم به پیوست ارسال می‌گردد.

مهدی کروی

رئیس مجلس شورای اسلامی

متن طرح

ماده واحده - دولت مکلف است در صورت موافقت مقام معظم رهبری کلیه خانه‌ها، ساختمانهای نیمه تمام و زمین‌های امن بلااستفاده و در اختیار نیروی زمینی و هوانیروز ارتش جمهوری اسلامی ایران در شهر مسجد سلیمان را در قبال منازل ناامن فعلی در اختیار ساکنین این شهر قرار دهد.

تبصره ۱ - بار مالی احتمالی ناشی از اجراء این قانون علاوه بر تملک منازل مذکور از محل ردیف متفرقه موضوع قانون اختصاص دودر هزار فروش نفت خام برای آبادانی و عمران مناطق نفت خیز مصوب ۱۳۷۹/۹/۲۷^(۲) تأمین می‌گردد.

تبصره ۲ - آئین نامه اجرایی این قانون شامل ضوابط و شرایط واگذاری و انتخاب ساکنین

(۱) همین مجموعه، صفحه ۱۲.

(۲) ر.ک به روزنامه رسمی شماره ۱۶۲۸۱ مورخ ۱۳۷۹/۱۰/۲۵.

فوق، بنا به پیشنهاد سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور ظرف دو ماه به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

نظریه (مرحله اول) شورای نگهبان

شماره: ۸۳/۳۰/۷۵۱۳

تاریخ: ۱۳۸۳/۳/۹

ریاست محترم مجلس شورای اسلامی

عطف به نامه شماره ۱۱۴۴۳ مورخ ۱۳۸۳/۲/۲۲ و پیرو نامه شماره ۸۳/۳۰/۷۴۴۹ مورخ ۱۳۸۳/۲/۳۱^(۱)؛ «طرح واگذاری خانه‌ها و ساختمانهای نیمه تمام و بلااستفاده نیروی زمینی ارتش و هوانیروز مسجدسلیمان به مردم مناطق ناامن مسجدسلیمان» مصوب جلسه مورخ بیستم اردیبهشت ماه یک هزار و سیصد و هشتاد و سه مجلس شورای اسلامی در جلسات شورای نگهبان مطرح شد که نظر شورا به شرح زیر اعلام می‌گردد:

۱- ماده واحده از این نظر که موجب کاهش درآمد می‌شود و تبصره (۱) تأمین کننده آن نیست مغایر اصل ۷۵ قانون اساسی^(۲) شناخته شد.

۲- تبصره (۱) ماده واحده از این نظر که نحوه هزینه نمودن درآمد ناشی از قانون اختصاص دودر هزار در قانون بودجه تعیین شده است، و محل بالفعلی وجود ندارد، مغایر اصل ۷۵ قانون اساسی شناخته شد.

۳- تبصره (۲) ماده واحده از این جهت که مشتمل بر تعیین ضابطه است از شأن قانونگذاری است که مغایر اصل ۸۵ قانون اساسی^(۳) شناخته شد.

احمد جنتی

دبیر شورای نگهبان

(۱) تقاضای استمهال بر اساس اصل نود و پنجم قانون اساسی (همین مجموعه، صفحه ۲).

(۲) همین مجموعه، صفحه ۹۰.

(۳) همین مجموعه، صفحه ۲۶.

مغایرت طرح یک فوریتی اصلاح تبصره (۳) قانون تضمین خرید محصولات کشاورزی و الحاق دو تبصره به آن با قانون اساسی

شماره: ۱۱۴۴۵

تاریخ: ۱۳۸۳/۲/۲۲

شورای محترم نگهبان

طرح اصلاح تبصره (۳) قانون تضمین خرید محصولات کشاورزی و الحاق یک تبصره به آن که یک فوریت آن در جلسه علنی روز چهارشنبه مورخ ۱۳۸۲/۱۰/۱۷ تصویب و در جلسه علنی روز یکشنبه مورخ ۱۳۸۳/۲/۲۰ مجلس شورای اسلامی با اصلاحاتی در عنوان و متن به تصویب رسیده است، در اجرای اصل نود و چهارم (۹۴) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران^(۱) برای رسیدگی و اظهار نظر آن شورای محترم به پیوست ارسال می‌گردد.

مهدی کروی

رئیس مجلس شورای اسلامی

متن طرح

ماده واحده - تبصره (۳) قانون تضمین خرید محصولات کشاورزی مصوب ۱۳۶۸/۶/۲۱^(۲) به شرح زیر اصلاح و دو تبصره به عنوان تبصره‌های (۴) و (۵) به آن الحاق می‌گردد:

در تبصره (۳) بعد از عبارت «این قانون» بقیه متن حذف و عبارت «و همچنین ضرر و زیان احتمالی ناشی از دیرکرد پرداخت بیش از یک ماه موضوع این قانون را از محل منابع مالی خود تأمین و به ازای هر ماه تأخیر در پرداخت علاوه بر اصل قیمت محصولات خریداری شده، افزایشی متناسب با کارمزد سپرده‌های میان مدت که در ابتدای هر سال توسط بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران تعیین می‌شود، به صورت روز شمار پرداخت نماید.» جایگزین آن می‌شود.

(۱) همین مجموعه، صفحه ۱۲.

(۲) تبصره ۳- دولت موظف است ضرر و زیان احتمالی موضوع این قانون را از منابع مالی تأمین نماید.

تبصره ۴- به منظور جلوگیری از هرگونه معامله سلف و پرداخت به موقع قیمت محصولات تضمینی که توسط دولت خریداری می‌شود، به کشاورزان اعتبارات پیش‌بینی شده مربوطه در قانون بودجه سالانه صددردصد (۱۰۰٪) تخصیص یافته تلقی می‌شود.

تبصره ۵- بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران موظف است تسهیلات مورد نیاز دستگاه‌های مباشر خرید محصولات تضمینی را در پانزدهم فروردین ماه هر سال و با تعیین بانکهای عامل، تأمین و ابلاغ نماید.

نظریه (مرحله اول) شورای نگهبان

شماره: ۸۳/۳۰/۷۵۱۴

تاریخ: ۱۳۸۳/۳/۹

ریاست محترم مجلس شورای اسلامی

عطف به نامه شماره ۱۱۴۴۵ مورخ ۱۳۸۳/۲/۲۲ و پیرو نامه شماره ۸۳/۳۰/۷۴۵۰ مورخ ۱۳۸۳/۲/۳۱^(۱)؛ «طرح اصلاح تبصره (۳) قانون تضمین خرید محصولات کشاورزی و الحاق دو تبصره به آن» مصوب جلسه مورخ بیستم اردیبهشت ماه یکهزار و سیصد و هشتاد و سه مجلس شورای اسلامی در جلسات شورای نگهبان مطرح شد که نظر شورا به شرح زیر اعلام می‌گردد:

«نظر به اینکه متن اضافه شده به تبصره (۳) به افزایش هزینه عمومی می‌انجامد و طبق اصل ۷۵ قانون اساسی^(۲) باید طریق جبران تأمین این هزینه معلوم شود و طریق آن را مجلس معین نکرده است از این جهت مغایر اصل مزبور شناخته شد.»

احمد جنتی

دبیر شورای نگهبان

(۱) تقاضای استمهال بر اساس اصل نود و پنجم قانون اساسی (همین مجموعه، صفحه ۲).

(۲) همین مجموعه، صفحه ۹۰.

مخالفت طرح یک فوریتی اصلاح موادی از قانون مدنی با موازین شرع

شماره: ۱۱۴۴۴

تاریخ: ۱۳۸۳/۲/۲۲

شورای محترم نگهبان

طرح اصلاح موادی از قانون مدنی که یک فوریت آن در جلسه علنی روز یکشنبه مورخ ۱۳۸۲/۶/۲ تصویب و در جلسه علنی روز دوشنبه مورخ ۱۳۸۳/۲/۲۱ مجلس شورای اسلامی با اصلاحاتی به تصویب رسیده است، در اجرای اصل نود و چهارم (۹۴) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران^(۱) برای رسیدگی و اظهارنظر آن شورای محترم به پیوست ارسال می‌گردد.

مهدی کروی

رئیس مجلس شورای اسلامی

متن طرح

ماده واحده - مواد (۹۴۶) و (۹۴۹) قانون مدنی مصوب ۱۳۰۷/۲/۱۸ به شرح زیر اصلاح و مواد (۹۴۷) و (۹۴۸) آن حذف می‌گردد.

- ۱- ماده ۹۴۶^(۲) - زوجین از تمام اموال یکدیگر ارث می‌برند.
- ۲- ماده ۹۴۷^(۳) - حذف می‌شود.
- ۳- ماده ۹۴۸^(۴) - حذف می‌شود.
- ۴- ماده ۹۴۹^(۵) - در صورت نبودن هیچ وارث دیگر به غیر از زوج یا زوجه، هر کدام تمام

(۱) همین مجموعه، صفحه ۱۲.

(۲) ماده ۹۴۶ مصوب ۱۳۰۷: زوج از تمام اموال زوجه ارث می‌برد لیکن زوجه از اموال ذیل:

۱- از اموال منقول از هر قبیل که باشد. ۲- از ابنیه و اشجار.

(۳) ماده ۹۴۷ مصوب ۱۳۰۷: زوجه از قیمت ابنیه و اشجار ارث می‌برد و نه از عین آنها و طریقه تقویم آنست که ابنیه و اشجار با فرض استحقاق بقاء در زمین بدون اجرت تقویم می‌گردد.

(۴) ماده ۹۴۸ مصوب ۱۳۰۷: هرگاه در مورد ماده قبل ورثه از اداء قیمت ابنیه و اشجار امتناع کند زن می‌تواند حق خود را از عین آنها استیفاء نماید.

(۵) ماده ۹۴۹ مصوب ۱۳۰۷: در صورت نبودن هیچ وارث دیگری بغیر از زوج یا زوجه شوهر تمام ترکه زن متوفات

ماترک همسر متوفی خود را ارث می‌برد.

نظریه (مرحله اول) شورای نگهبان

شماره: ۸۳/۳۰/۷۵۱۵

تاریخ: ۱۳۸۳/۳/۹

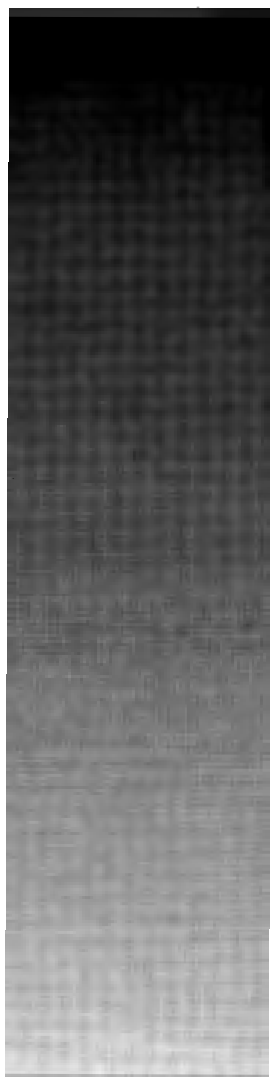
ریاست محترم مجلس شورای اسلامی

عطف به نامه شماره ۱۱۴۴۴ مورخ ۱۳۸۳/۲/۲۲ و پیرو نامه شماره ۸۳/۳۰/۷۴۵۱ مورخ ۱۳۸۳/۲/۳۱^(۱)؛ «طرح اصلاح موادی از قانون مدنی» مصوب جلسه مورخ بیست و یکم اردیبهشت ماه یکهزار و سیصد و هشتاد و سه مجلس شورای اسلامی در جلسات شورای نگهبان مطرح شد که خلاف موازین شرع شناخته شد.

احمد جنتی

دبیر شورای نگهبان

خود را می‌برد و لیکن زن فقط نصیب خود را و بقیه ترکه شوهر در حکم مال اشخاص بلاوارث و تابع ماده ۸۶۶ / در صورت نبودن وارث امر ترکه متوفی راجع به حاکم است. / خواهد بود.
(۱) تقاضای استمهال بر اساس اصل نود و پنجم قانون اساسی (همین مجموعه، صفحه ۲).

فصل چهارم
مصوبات ارجاع شده
به مجمع تشخیص
مصلحت نظام

۱

مغایرت و مخالفت لایحه الحاق جمهوری اسلامی ایران به کنوانسیون محو کلیه اشکال تبعیض علیه زنان با قانون اساسی و موازین شرع

شماره: ۳۱۷۴۴

تاریخ: ۱۳۸۲/۵/۶

شورای محترم نگهبان

لایحه شماره ۱۶۲۱۵/۴۶۹۹۳ مورخ ۱۳۸۰/۱۰/۱۶ دولت در مورد الحاق جمهوری اسلامی ایران به کنوانسیون محو کلیه اشکال تبعیض علیه زنان که در جلسه علنی روز چهارشنبه مورخ ۱۳۸۲/۵/۱ مجلس شورای اسلامی عیناً به تصویب رسیده است، در اجرای اصل نود و چهارم (۹۴) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران^(۱) جهت بررسی و اظهار نظر آن شورای محترم به پیوست ارسال می شود.

مهدی کروی

رئیس مجلس شورای اسلامی

متن لایحه

ماده واحده - به دولت جمهوری اسلامی ایران اجازه داده می شود به «کنوانسیون محو کلیه اشکال تبعیض علیه زنان» به شرح پیوست منوط به برقراری تحفظات و شروط زیر ملحق گردد و اسناد مربوط را تودیع و تسلیم نماید:

الف - جمهوری اسلامی ایران مفاد کنوانسیون مذکور را در مواردی که با شرع مقدس اسلام مغایرت نداشته باشد قابل اجرا می داند.

ب - جمهوری اسلامی ایران خود را موظف به اجرای بند (۱) ماده (۲۹) این کنوانسیون، در خصوص حل و فصل اختلافات از طریق داوری و یا ارجاع به دیوان بین المللی دادگستری نمی داند.

بسم الله الرحمن الرحيم کنوانسیون محو کلیه اشکال تبعیض علیه زنان

مقدمه:

دولتهای عضو این کنوانسیون:

با عنایت به اینکه منشور ملل متحد بر پای بندى به حقوق اساسی بشر، مقام و منزلت هر فرد انسانی و برابری حقوق زن و مرد تأکید دارد.

با توجه به اینکه اعلامیه جهانی حقوق بشر بر اصل جایز نبودن تبعیض تأکید داشته و اعلام می‌دارد که کلیه افراد بشر آزاد به دنیا آمده و از نظر منزلت و حقوق یکسان بوده بدون هیچگونه تمایزی، از جمله تمایزات مبتنی بر جنسیت، حق دارند از کلیه حقوق و آزادی‌های مندرج در این اعلامیه بهره‌مند شوند.

با عنایت به اینکه دولتهای عضو کنوانسیون‌های بین‌المللی حقوق بشر متعهد به تضمین حقوق برابر زنان و مردان در بهره‌مندی از کلیه حقوق اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی، مدنی و سیاسی می‌باشند،

با در نظر گرفتن کنوانسیون‌های بین‌المللی که تحت نظر سازمان ملل متحد و کارگزاری‌های تخصصی به منظور پیشبرد حقوق زنان و مردان منعقد گردیده‌اند، با توجه به قطعنامه‌ها، اعلامیه‌ها و توصیه‌هایی که توسط سازمان ملل متحد و کارگزاری‌های تخصصی برای پیشبرد تساوی حقوق زنان و مردان تصویب شده است، با نگرانی از اینکه علی‌رغم این اسناد متعدد، تبعیضات علیه زنان همچنان به طور گسترده ادامه دارد،

با یادآوری اینکه تبعیضات علیه زنان ناقض اصول برابری حقوق و احترام به شخصیت بشر می‌باشد و مانع شرکت زنان در شرایط مساوی با مردان در زندگی سیاسی، اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی کشورهای خود و نیز گسترش سعادت جامعه و خانواده شده و شکوفایی کامل قابلیت‌ها و استعدادهای زنان در خدمت به کشورهای خود و بشریت را دشوارتر می‌نماید،

با نگرانی از اینکه زنان در شرایط فقر و تنگدستی حداقل امکان دسترسی را به مواد غذایی، بهداشت، تحصیلات، آموزش و امکانات اشتغال و سایر نیازها دارند، با اعتقاد بر اینکه تشکیل نظام نوین اقتصاد بین‌المللی بر اساس مساوات و عدالت در

تحقق پیشبرد برابر بین مردان و زنان نقش مهمی را ایفا می‌کند، با تأکید بر اینکه ریشه‌کن کردن آپارتاید، اشکال مختلف نژادپرستی، تبعیض نژادی، استعمار، استعمار نو، تجاوز، اشغال و سلطه و دخالت خارجی در امور داخلی دولتها لازمه تحقق کامل حقوق مردان و زنان می‌باشد،

با تأکید بر اینکه اینک تحکیم صلح و امنیت بین‌المللی، تشنج‌زدایی بین‌المللی، همکاریهای متقابل کلیه دولتها صرف‌نظر از نظامهای اجتماعی و اقتصادی آنان، خلع سلاح کلی و کامل و به ویژه خلع سلاح اتمی تحت نظارت و کنترل دقیق و مؤثر بین‌المللی، تأکید بر اصول عدالت، مساوات و منافع متقابل در روابط بین‌کشورها و احقاق حق مردم تحت سلطه استعمار و بیگانه و اشغال خارجی برای دستیابی به حق تعیین سرنوشت و استقلال و همچنین احترام به حاکمیت ملی و تمامیت ارضی باعث توسعه و پیشرفت اجتماعی خواهد شد و در نتیجه به دستیابی به مساوات کامل بین مردان و زنان کمک خواهد کرد،

با اعتقاد بر اینکه توسعه تمام و کمال یک کشور، رفاه جهانی و برقراری صلح، مستلزم شرکت یکپارچه زنان در تمام زمینه‌ها در شرایط مساوی با مردان است، با در نظر گرفتن سهم عمده زنان در تحقق رفاه خانواده و پیشرفت جامعه، که تاکنون به طور کامل به رسمیت شناخته نشده است، اهمیت اجتماعی مادری و نقش والدین در خانواده و در تربیت کودکان، و با آگاهی از اینکه نقش زنان در تولید مثل نباید اساس تبعیض بوده بلکه تربیت کودکان نیازمند اشتراک مسئولیت بین زن و مرد و جامعه به طور کلی می‌باشد،

با اطلاع از اینکه تغییر در نقش سنتی مردان و زنان در جامعه و خانواده برای دستیابی به مساوات کامل میان زنان و مردان ضروری است، با عزم بر اجرای اصول مندرج در اعلامیه محو تبعیض علیه زنان و در این راستا اتخاذ اقدامات ضروری برای از میان برداشتن این‌گونه تبعیض‌ها در کلیه اشکال و صور آن. به شرح زیر توافق کرده‌اند:

بخش اول

ماده ۱- از نظر این کنوانسیون عبارت «تبعیض علیه زنان» به هرگونه تمایز، استثنا

(محروریت) یا محدودیت بر اساس جنسیت که نتیجه یا هدف آن خدشه دار کردن یا لغو شناسایی، بهره‌مندی، یا اعمال حقوق بشر و آزادی‌های اساسی در زمینه‌های سیاسی، اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی مدنی و یا هر زمینه دیگر توسط زنان صرف‌نظر از وضعیت زناشویی ایشان و بر اساس تساوی میان زنان و مردان، اطلاق می‌گردد.

ماده ۲- دولتهای عضو تبعیض علیه زنان را در کلیه اشکال آن محکوم کرده، موافقت می‌نمایند که بدون درنگ سیاست محو تبعیض علیه زنان را با کلیه ابزارهای مناسب دنبال نموده و بدین منظور موارد ذیل را متعهد می‌شوند:

الف- گنجاندن اصل مساوات میان زنان و مردان در قانون اساسی یا سایر قوانین مربوط هر کشور، چنانچه تاکنون منظور نشده باشد، و تضمین تحقق عملی این اصل به وسیله وضع قانون یا سایر طرق مناسب دیگر.

ب- تصویب قوانین مناسب و یا اقدامات دیگر، از جمله مجازات در صورت اقتضاء، به منظور ممنوع کردن تبعیض علیه زنان.

پ- برقراری حمایت قانونی از حقوق زنان بر مبنای برابری با مردان و حصول اطمینان از حمایت مؤثر از زنان در مقابل هرگونه اقدام تبعیض‌آمیز از طریق مراجع قضایی ذی صلاح ملی و سایر مؤسسات دولتی.

ت- خودداری از انجام هرگونه عمل و حرکت تبعیض‌آمیز علیه زنان و تضمین رعایت این تعهدات توسط مراجع و مؤسسات دولتی.

ث- اتخاذ کلیه اقدامات مناسب جهت محو تبعیض علیه زنان توسط هر شخص، سازمان و یا شرکت.

ج- اتخاذ تدابیر لازم از جمله وضع قوانین به منظور اصلاح یا فسخ قوانین، مقررات، عرف یا روشهای موجودی که علیه زنان تبعیض‌آمیز می‌باشند.

چ- فسخ کلیه مقررات کیفری ملی که تبعیض علیه زنان را موجب می‌شوند.

ماده ۳- دولتهای عضو باید در تمام زمینه‌ها به ویژه زمینه‌های سیاسی، اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی کلیه اقدامات مناسب از جمله وضع قوانین را برای تضمین توسعه و پیشرفت کامل زنان با هدف ضمانت بهره‌مندی آنان از حقوق بشر و آزادیهای اساسی بر مبنای مساوات با مردان به عمل آورند.

ماده ۴-

۱- اتخاذ تدابیر ویژه موقتی توسط دولتهای عضو که هدف آن تسریع مساوات بین مردان و زنان در عمل می باشد، نباید به عنوان «تبعیض» به صورتی که در این کنوانسیون تعریف شده است تلقی گردد، لکن این امر به هیچ وجه نباید منجر به حفظ معیارهای نابرابر و مجزا شود. این اقدامات پس از تحقق اهداف مربوط به رفتار و فرصتهای برابر متوقف خواهد شد.

۲- اتخاذ تدابیر ویژه توسط دولتهای عضو از جمله اقداماتی که در این کنوانسیون برای حمایت از مادری منظور شده است، تبعیض آمیز تلقی نخواهد شد.

ماده ۵- دولتهای عضو کلیه اقدامات مناسب در زمینه های زیر را به عمل می آورند:

الف - تعدیل الگوهای اجتماعی و فرهنگی رفتاری مردان و زنان به منظور از میان برداشتن تعصبات و کلیه روشهای سنتی و غیره که بر تفکر پست نگرایی یا برترنگری هر یک از دو جنس یا نقش های کلیشه ای برای مردان و زنان استوار می باشد.

ب - حصول اطمینان از اینکه آموزش خانواده شامل درک صحیح از وضعیت مادری به عنوان یک وظیفه اجتماعی و شناسایی مسئولیت مشترک زنان و مردان در پرورش و تربیت کودکان خود - با این استنباط که منافع کودکان در تمام موارد در اولویت قرار دارد - باشد.

ماده ۶- دولتهای عضو کلیه اقدامات مقتضی از جمله وضع قوانین را به منظور جلوگیری از کلیه اشکال قاچاق زنان و بهره برداری از روسپیگری زنان به عمل خواهند آورد.

بخش دوم

ماده ۷- دولتهای عضو برای محو تبعیضات علیه زنان در زندگی سیاسی و اجتماعی کشور، کلیه اقدامات مقتضی را به عمل خواهند آورد، به ویژه حقوق زیر را در شرایط مساوی با مردان برای زنان تضمین خواهند کرد:

الف - رأی دادن در کلیه انتخابات و همه پرسی های عمومی و داشتن اهلیت برای انتخاب شدن در تمام نهادهایی که به طور عمومی انتخاب می شوند.

ب - شرکت در تعیین سیاست دولت و اجرای آن و انتصاب به سمتهای دولتی و انجام کلیه مسئولیتهای دولتی در تمام سطوح دولت.

پ - شرکت در سازمانها و انجمنهای غیردولتی مرتبط با زندگی سیاسی و اجتماعی کشور.

ماده ۸- دولتهای عضو کلیه اقدامات مقتضی را به عمل خواهند آورد تا بدون هیچگونه تبعیض و در شرایط مساوی با مردان این فرصت به زنان داده شود که به عنوان نماینده دولت خود در سطح بین المللی عمل نموده و در فعالیت سازمانهای بین المللی نقش داشته باشند.

ماده ۹-

۱- دولتهای عضو به زنان حقوق مساوی با مردان در مورد کسب، تغییر یا حفظ تابعیت خود اعطاء خواهند کرد. دولتها به ویژه تضمین می کنند که ازدواج با فرد خارجی یا تغییر تابعیت شوهر در طی دوران ازدواج خود به خود باعث تغییر تابعیت زن، بی وطن شدن یا تحمیل تابعیت شوهر به وی نگردد.

۲- دولتهای عضو به زنان حقوق مساوی با مردان در مورد تابعیت فرزندانیشان اعطاء خواهند کرد.

بخش سوم

ماده ۱۰- دولتهای عضو کلیه اقدامات مقتضی جهت محو تبعیض علیه زنان به منظور اعطای حقوق مساوی با مردان به آنان در زمینه آموزش و پرورش به عمل خواهند آورد، به ویژه بر اساس مساوات بین زنان و مردان موارد زیر را تضمین خواهند کرد:

الف - شرایط یکسان در زمینه آموزشهای فنی و حرفه‌ای، و برای دسترسی به آموزش و دریافت دانشنامه در انواع مختلف مؤسسات آموزشی در مناطق شهری و روستایی؛ این تساوی باید در آموزش پیش مدرسه‌ای، آموزش عمومی، فنی و حرفه‌ای و آموزش عالی فنی و نیز دوره‌های حرفه‌ای مختلف تضمین شود.

ب - دسترسی به برنامه درسی یکسان، امتحانات یکسان، پایوران آموزشی دارای مهارتها و صلاحیتهای همطراز و محلها و امکانات آموزشی با کیفیت برابر.

پ - از بین بردن هرگونه مفهوم کلیشه‌ای از نقش زنان و مردان در کلیه سطوح و در اشکال مختلف آموزشی از طریق تشویق به آموزش مختلط و سایر انواع روشهای آموزشی که

نیل به این هدف را ممکن می‌سازد و به ویژه از طریق تجدیدنظر در کتب درسی و برنامه‌های آموزشی مدارس و تطبیق دادن روش‌های آموزشی.

ت - فرصتهای یکسان جهت بهره‌مندی از راتبه‌ها و سایر مزایای تحصیلی.

ث - فرصتهای مشابه برای دستیابی به برنامه‌های مربوط به ادامه تحصیلات، از جمله برنامه‌های عملی سوادآموزی بزرگسالان به ویژه برنامه‌هایی که با هدف کاهش هرچه سریعتر شکاف آموزشی موجود بین زنان و مردان تدوین یافته‌اند.

ج - کاهش درصد دانش‌آموزان دختر که ترک تحصیل می‌کنند و تنظیم برنامه‌هایی برای دختران و زنانی که ترک تحصیل زودرس داشته‌اند.

چ - فرصتهای یکسان برای شرکت فعال در ورزش و تربیت بدنی.

ح - دسترسی به اطلاعات آموزشی مشخص که سلامتی و تندرستی خانواده را تضمین می‌نمایند، از جمله اطلاعات و راهنمایی در مورد تنظیم خانواده.

ماده ۱۱ -

۱- دولتهای عضو کلیه اقدامات مقتضی را به عمل خواهند آورد تا هرگونه تبعیض علیه زنان در اشتغال از بین برود و براساس اصل تساوی زنان و مردان، حقوق مشابه برای آنها به ویژه در موارد زیر تضمین شود:

الف - حق اشتغال به کار به عنوان حق جدایی‌ناپذیر تمام افراد بشر.

ب - حق استفاده از فرصتهای استخدامی یکسان، از جمله اعمال ضوابط یکسان برای انتخاب در موضوعات استخدام.

پ - حق انتخاب آزادانه حرفه و پیشه، حق برخورداری از ارتقای مقام، حق برخورداری از امنیت شغلی و تمام امتیاز و شرایط شغلی و حق استفاده از دوره‌های آموزش حرفه‌ای و بازآموزی، از جمله کارآموزی و شرکت در دوره‌های آموزش حرفه‌ای پیشرفته و آموزش مرحله‌ای.

ت - حق دریافت دستمزد برابر و نیز استفاده از مزایا و حق برخورداری از رفتار یکسان در مشاغلی که دارای ارزش برابر است و همچنین رفتار یکسان در ارزیابی کیفیت کار مشابه.

ث - حق استفاده از بیمه‌های اجتماعی به ویژه در دوران بازنشستگی، دوران بیکاری، هنگام بیماری و ناتوانی و دوران پیری و در سایر موارد از کارافتادگی و نیز حق استفاده از

مرخصی استحقاقی.

ج - حق حفظ سلامتی و رعایت ایمنی در محیط کار، از جمله حمایت از وظیفه تولید مثل.

۲- به منظور جلوگیری از اعمال تبعیضات علیه زنان بر پایه ازدواج یا مادری (بارداری) و تضمین حق مؤثر آنان جهت کار، دولتهای عضو اقدامات زیر را به عمل خواهند آورد:

الف - ممنوعیت اخراج به دلیل بارداری یا مرخصی زایمان و تبعیض در اخراج بر اساس وضعیت زناشویی و اعمال مجازاتهایی بدین منظور.

ب - صدور اجازه مرخصی زایمان با حقوق یا مزایای اجتماعی مشابه بدون از دست دادن شغل قبلی، ارشدیت یا مزایای اجتماعی.

پ - تشویق به ارائه خدمات حمایتی اجتماعی لازم به نحوی که والدین را قادر نماید تعهدات خانوادگی را با مسئولیتهای شغلی و مشارکت در زندگی اجتماعی هماهنگ سازند، بخصوص از طریق ترغیب ایجاد و توسعه شبکه تسهیلاتی برای مراقبت از کودکان.

ث - برقراری حمایت خاص از زنان هنگام بارداری در انواع مشاغلی که برای آنان زیان آور محسوب می‌گردد.

۳- قوانین حمایت کننده در خصوص موضوعات ذکر شده در این ماده به طور متناوب همگام با پیشرفت اطلاعات و دانش‌های علمی و فنی باید مورد بررسی قرار گیرد و در صورت لزوم بازنگری، لغو یا تمدید شوند.

ماده ۱۲-

۱- دولتهای عضو کلیه اقدامات لازم را در مورد محو تبعیضات علیه زنان در زمینه مراقبت بهداشتی آنان به عمل خواهند آورد تا دسترسی به خدمات بهداشتی از جمله خدماتی که به تنظیم خانواده مربوط می‌شود بر اساس رعایت مساوات بین مردان و زنان تضمین گردد.

۲- دولتهای عضو صرفنظر از مقدار بند (۱) این ماده، ارائه خدمات مناسب در ارتباط با بارداری، بستری شدن برای زایمان و دوران پس از زایمان را تضمین خواهند کرد و در موارد لازم خدمات رایگان و نیز تغذیه کافی را در دوران بارداری و دوران شیردهی در اختیار آنان قرار خواهند داد.

ماده ۱۳-

دولتهای عضو کلیه اقدامات مقتضی را به منظور رفع تبعیض علیه زنان در سایر حوزه‌های زندگی اقتصادی و اجتماعی به عمل خواهند آورد تا حقوق یکسان به ویژه در زمینه‌های زیر بر اساس برابری مردان و زنان تضمین شود:

الف - حق استفاده از مزایای خانوادگی.

ب - حق استفاده از وام‌های بانکی، رهن و سایر اشکال اعتبارات مالی.

پ - حق شرکت در فعالیت‌های تفریحی، ورزشی و کلیه زمینه‌های زندگی فرهنگی.

ماده ۱۴-

۱- دولتهای عضو مشکلات خاص زنان روستایی را مدّ نظر قراردادده و به نقش مهمی که این زنان در جهت حیات اقتصادی خانواده‌های خود از جمله کار در بخشهای غیرمالی اقتصاد به عهده دارند توجه خاص مبذول خواهند داشت و کلیه اقدامات مقتضی را به عمل خواهند آورد تا مفاد این کنوانسیون نسبت به زنان در مناطق روستایی اجراء گردد.

۲- دولتهای عضو کلیه اقدامات مقتضی را برای رفع تبعیض علیه زنان در مناطق روستایی به عمل خواهند آورد تا این زنان بر اساس تساوی مردان و زنان در برنامه‌های عمرانی روستایی شرکت نموده و از آن بهره‌مند گردند و بخصوص از حقوق زیر برخوردار شوند:

الف - شرکت در تدوین و اجرای برنامه‌های عمرانی در کلیه سطوح.

ب - دسترسی به تسهیلات بهداشتی کافی از جمله اطلاعات، مشاوره و خدمات تنظیم خانواده.

پ - استفاده مستقیم از برنامه‌های تأمین اجتماعی.

ت - استفاده از انواع دوره‌ها و برنامه‌های آموزشی رسمی و غیررسمی از جمله سوادآموزی عملی و نیز بهره‌مندی از کلیه خدمات محلی و فوق‌العاده به منظور بالا بردن کارایی فنی آنان.

ث - تشکیل گروه‌ها و تعاونیهای خودیاری به منظور به دست آوردن امکان دستیابی مساوی به فرصتهای اقتصادی از طریق اشتغال یا خوداشتغالی.

ج - شرکت در کلیه فعالیتهای محلی.

چ - دسترسی به وامها و اعتبارات کشاورزی، تسهیلات بازاریابی، فناوری مناسب و

برخورداری از رفتار مساوی در چارچوب اصلاحات ارضی و روستایی و نیز در برنامه‌های جایگزینی زمین.

ح - بهره‌مندی از شرایط زندگی مناسب به ویژه در مورد مسکن، بهداشت، آب و برق، ارتباطات و حمل و نقل.

بخش چهارم

ماده ۱۵-

- ۱- دولتهای عضو به زنان حقوق مساوی با مردان در برابر قانون اعطاء می‌کنند.
- ۲- دولتهای عضو در امور مدنی به زنان اختیارات و اهلیت قانونی دقیقاً یکسان با مردان و نیز فرصتهای مساوی برای بهره‌برداری از این اختیارات و اهلیت اعطاء خواهند کرد. دولتهای عضو بالاخص به زنان حقوق یکسان جهت انعقاد قرارداد و اداره اموال اعطاء کرده، با ایشان در کلیه مراحل دادرسی در دادگاهها و مراجع قضایی به صورت یکسان رفتار خواهند نمود.
- ۳- دولتهای عضو موافقت می‌نمایند که کلیه قراردادها و سایر اسناد خصوصی از هر نوع که دارای اثر قانونی بوده و در جهت محدود کردن اختیارات و اهلیت قانونی زنان می‌باشد کأن لم یکن تلقی گردد.
- ۴- دولتهای عضو به زنان و مردان حقوق یکسان در قبال قانون مربوط به تردّد افراد و آزادی انتخاب مسکن و اقامتگاه اعطاء خواهند کرد.

ماده ۱۶-

- ۱- دولتهای عضو کلیه اقدامات مقتضی را به منظور رفع تبعیض علیه زنان در کلیه امور مربوط به ازدواج و روابط خانوادگی به عمل خواهند آورد و به ویژه بر اساس تساوی مردان و زنان موارد زیر را تضمین خواهند کرد:
- الف - حق یکسان برای عقد ازدواج.
- ب - حق یکسان در انتخاب آزادانه همسر و عقد ازدواج تنها با رضایت کامل و آزادانه آنها.
- پ - حقوق و مسئولیتهای یکسان در طی دوران زناشویی و به هنگام جدایی.

ت - حقوق و مسئولیتهای یکسان به عنوان والدین، صرفنظر از وضعیت زناشویی آنها، در مسائلی که به فرزندان آنان مربوط می شود؛ در کلیه موارد منافع کودکان از اولویت برخوردار خواهد بود.

ث - حقوق یکسان در مورد تصمیم گیری آزادانه و مسئولانه نسبت به تعداد فرزندان و فاصله زمانی بارداری و دسترسی به اطلاعات، آموزش و ابزار لازم که قدرت بهره مندی از این حقوق را به ایشان می دهد.

ج - حقوق و مسئولیتهای یکسان در مورد قیمومت، حضانت، سرپرستی و فرزندخواندگی کودکان و یا موارد مشابه با این مفاهیم در حقوق ملی؛ در کلیه موارد منافع کودکان از اولویت برخوردار خواهد بود.

چ - حقوق فردی یکسان به عنوان شوهر و زن از جمله حق انتخاب نام خانوادگی، شغل و حرفه.

ح - حقوق یکسان برای زوجین نسبت به مالکیت، حق اکتساب، مدیریت، سرپرستی، بهره مندی و انتقال ملک اعم از این که رایگان بوده و یا هزینه ای در برداشته باشد.

۲- نامزدی و ازدواج کودک هیچ اثر قانونی ندارد و کلیه اقدامات ضروری از جمله وضع قانون برای تعیین حداقل سن ازدواج و اجباری کردن ثبت ازدواج در دفاتر رسمی می باید به عمل آید.

بخش پنجم

ماده ۱۷-

۱- به منظور بررسی پیشرفت حاصل شده در اجرای مفاد این کنوانسیون، کمیته محو تبعیض علیه زنان (که از این پس به عنوان کمیته یاد خواهد شد) شامل هجده نفر در زمان لازم الاجراء شدن و پس از تصویب یا پیوستن سی و پنجمین کشور عضو، بیست و سه نفر از خبرگان دارای شهرت اخلاقی والا و صلاحیت در زمینه مربوط به کنوانسیون تشکیل می شود. این خبرگان توسط دولتهای عضو از میان اتباع کشورهایشان انتخاب می شوند و در صلاحیت شخصی خود خدمت می کنند. در انتخاب این اشخاص به توزیع عادلانه جغرافیایی و به حضور اشکال مختلف تمدن و نظامهای عمده حقوقی

توجه می‌گردد.

۲- اعضای کمیته با رأی مخفی و از فهرست افرادی که توسط دولتهای عضو نامزد شده‌اند انتخاب می‌شوند. هر دولت عضو می‌تواند یک نفر از اتباع خود را نامزد نماید.

۳- نخستین انتخابات شش ماه پس از لازم‌الاجراء شدن این کنوانسیون برگزار خواهد شد. حداقل سه ماه قبل از تاریخ هر انتخابات، دبیرکل سازمان ملل متحد طی نامه‌ای از دولتهای عضو می‌خواهد تا ظرف دو ماه نامزدهای خود را معرفی کنند. دبیرکل فهرست اسامی نامزدها را به ترتیب حروف الفباء و با ذکر کشور نامزدکننده هر یک، تهیه و برای دولتهای عضو ارسال خواهد داشت.

۴- انتخاب اعضای کمیته در جلسه دولتهای عضو که توسط دبیرکل در مقر سازمان ملل متحد برگزار خواهد شد، انجام می‌شود. در این جلسه که حد نصاب رسمیت آن حضور دوسوم دولتهای عضو می‌باشد، اشخاص انتخاب شده برای عضویت در کمیته، آن دسته از نامزدهایی خواهند بود که بیشترین تعداد آراء و همزمان اکثریت مطلق آرای نمایندگان دولتهای عضو حاضر و رأی دهنده در جلسه را به دست آورند.

۵- اعضای کمیته برای یک دوره چهارساله انتخاب می‌شوند. لکن دوره عضویت نه نفر از اعضای منتخب در اولین انتخابات در پایان دو سال به اتمام می‌رسد. بلافاصله پس از اولین انتخابات، اسامی این نه عضو به قید قرعه توسط رئیس کمیته انتخاب خواهد شد.

۶- انتخاب پنج عضو دیگر کمیته برابر مفاد بندهای (۲)، (۳) و (۴) این ماده و به دنبال سی و پنجمین تصویب یا الحاق صورت خواهد گرفت. دوره عضویت دو نفر از اعضای بالا در پایان دو سال خاتمه خواهد یافت و اسامی این دو نفر به قید قرعه توسط رئیس کمیته انتخاب خواهد شد.

۷- به منظور اشغال پستهای خالی احتمالی، دولتی که فعالیت خبره‌اش به عنوان عضو کمیته متوقف شده است، خبره دیگری را از بین اتباع خود برای عضویت در کمیته، مشروط به تأیید کمیته انتخاب خواهد کرد.

۸- اعضای کمیته با تأیید مجمع عمومی و برابر ضوابط و شرایطی که مجمع مقرر می‌دارد و با در نظر گرفتن اهمیت مسئولیتهای کمیته از سازمان ملل متحد مقرری دریافت خواهند نمود.

۹- دبیرکل سازمان ملل متحد تسهیلات و کارمندان لازم را به منظور تحقق و انجام مؤثر

وظایف کمیته در چارچوب این کنوانسیون تأمین خواهد کرد.

ماده ۱۸-

۱- دولتهای عضو، متعهد می شوند گزارشی برای بررسی کمیته در مورد اقدامات تقنینی، قضایی و اجرایی یا سایر اقدامات متخذه در راستای اجرای مفاد این کنوانسیون و پیشرفت های حاصل شده در این رابطه در مواعد زیر به دبیر کل سازمان ملل متحد ارائه کنند:

الف - یک سال پس از لازم الاجراء شدن کنوانسیون برای آن دولت، و

ب - پس از آن حداقل هر چهار سال یک بار و علاوه بر آن هر زمانی که کمیته درخواست کند.

۲- این گزارشها می تواند مبین عوامل و مشکلاتی باشد که بر میزان اجرای تعهدات موضوع این کنوانسیون اثر می گذارد.

ماده ۱۹-

۱- کمیته آئین نامه اجرایی خود را تصویب خواهد نمود.

۲- کمیته مسئولان خود را برای دوره دو ساله انتخاب خواهد کرد.

ماده ۲۰-

۱- کمیته به منظور بررسی گزارشهایی که برابر با ماده (۱۸) این کنوانسیون ارائه شده هر ساله به مدتی که از دو هفته تجاوز نکند تشکیل جلسه می دهد.

۲- جلسات کمیته معمولاً در مقر سازمان ملل متحد یا در هر محل مناسب دیگری که به تصمیم کمیته تعیین می شود، برگزار خواهد شد.

ماده ۲۱-

۱- کمیته همه ساله از طریق شورای اقتصادی و اجتماعی، گزارشی در مورد فعالیتهای خود به مجمع عمومی تسلیم می نماید و می تواند بر اساس بررسی گزارشها و اطلاعات واصل شده از دولتهای عضو پیشنهادها و توصیه های کلی ارائه دهد. این پیشنهادها و توصیه های کلی همراه با نظرات احتمالی دولتهای عضو در گزارش کمیته درج می گردد.

۲- دبیر کل سازمان ملل متحد گزارشهای کمیته را جهت اطلاع به کمیسیون مقام زن ارسال می نماید.

ماده ۲۲- کارگزارهای تخصصی حق حضور را به هنگام بررسی اجرای مفاد این

کنوانسیون که در محدوده فعالیت‌های ایشان قرار دارد دارند. کمیته می‌تواند از کارگزاری‌های تخصصی دعوت کند تا گزارشهایی را در مورد نحوه اجرای کنوانسیون در زمینه‌هایی که به حوزه فعالیت آنها مربوط می‌شود ارائه نمایند.

بخش ششم

ماده ۲۳- هیچ چیز در این کنوانسیون بر مقرراتی که برای دستیابی زنان و مردان به برابری مفیدتر و مؤثرتر وجود دارد تأثیر نخواهد گذاشت. این مقررات می‌تواند شامل موارد زیر باشد:

الف - قوانین یک دولت عضو، یا

ب - هر کنوانسیون، پیمان یا موافقتنامه بین‌المللی دیگری که برای آن دولت لازم‌الاجراء است.

ماده ۲۴- دولتهای عضو متعهد می‌گردند کلیه اقدامات لازم در سطح ملی را که هدف از آن تحقق کامل حقوق به رسمیت شناخته شده در این کنوانسیون می‌باشد، به عمل آورند.

ماده ۲۵-

۱- این کنوانسیون برای امضای کلیه دولتها مفتوح می‌باشد.

۲- دبیرکل سازمان ملل متحد به عنوان امین این کنوانسیون تعیین می‌شود.

۳- تصویب این کنوانسیون منوط به طی مراحل تصویب قانونی است. اسناد تصویب نزد دبیرکل سازمان ملل متحد به امانت گذارده خواهد شد.

۴- این کنوانسیون جهت الحاق کلیه دولتها مفتوح می‌باشد. الحاق با سپردن سند الحاق به دبیرکل سازمان ملل متحد محقق می‌شود.

ماده ۲۶-

۱- دولتهای عضو می‌توانند در هر زمان طی نامه‌ای خطاب به دبیرکل سازمان ملل متحد درخواست تجدیدنظر در این کنوانسیون را بنمایند.

۲- در مجمع عمومی سازمان ملل متحد در مورد اقدامات احتمالی بعدی در مورد چنین درخواستی تصمیم خواهد گرفت.

ماده ۲۷-

۱- این کنوانسیون سی روز پس از تاریخی که بیستمین سند تصویب یا الحاق آن نزد دبیرکل سازمان ملل متحد به امانت گذارده شود، لازم الاجراء می‌گردد.

۲- این کنوانسیون برای هر دولتی که آن را پس از به ودیعه سپردن بیستمین سند تصویب یا الحاق، تصویب می‌کند یا به آن ملحق می‌گردد، از سی امین روز تاریخی که سند تصویب یا الحاق آن دولت به امانت گذارده شده لازم الاجراء می‌گردد.

ماده ۲۸-

۱- دبیرکل سازمان ملل متحد متن حق شرطهای کشورها در هنگام تصویب یا الحاق را دریافت نموده، آن را میان کلیه دولتها توزیع می‌نماید.

۲- حق شرطهایی که با هدف و منظور این کنوانسیون سازگار نباشد پذیرفته نخواهد شد.

۳- حق شرطها از طریق تسلیم اعلامیه‌ای خطاب به دبیرکل سازمان ملل متحد در هر زمان قابل پس گرفتن است. نامبرده همه دولتها را از این موضوع مطلع خواهد کرد. اعلامیه مزبور از تاریخ دریافت، نافذ خواهد بود.

ماده ۲۹-

۱- هرگونه اختلاف در تفسیر یا اجرای این کنوانسیون بین دو یا چند دولت عضو که از طریق مذاکره حل نگردد بنا به تقاضای یکی از طرفها به داوری ارجاع می‌شود. چنانچه ظرف شش ماه از تاریخ درخواست داوری، طرفها در مورد نحوه و تشکیلات داوری به توافق نرسند، یکی از طرفها می‌تواند خواستار ارجاع موضوع به دیوان بین‌المللی دادگستری مطابق با اساسنامه دیوان گردد.

۲- هر دولت عضو می‌تواند به هنگام امضاء یا تصویب این کنوانسیون یا الحاق به آن اعلام کند که خود را موظف به اجرای بند (۱) این ماده نمی‌داند. دولتهای عضو دیگر در قبال دولتی که در مورد بند (۱) این ماده اعلام حق شرط نموده است ملزم به اجرای بند (۱) نمی‌باشند.

۳- هر دولت عضوی که بر طبق بند (۲) این ماده اعلام حق شرط نموده باشد می‌تواند در هر زمان از حق شرط خود از طریق تسلیم اعلامیه‌ای به دبیرکل ملل متحد صرفنظر نماید.

ماده ۳۰- این کنوانسیون که متون عربی، چینی، انگلیسی، فرانسه، روسی و اسپانیولی آن دارای اعتبار یکسان می‌باشند، نزد دبیرکل ملل متحد به امانت گذارده می‌شود.

نظریه (مرحله اول) شورای نگهبان

شماره: ۸۲/۳۰/۳۹۷۲

تاریخ: ۱۳۸۲/۵/۲۷

ریاست محترم مجلس شورای اسلامی

عطف به نامه شماره ۳۱۷۴۴ مورخ ۱۳۸۲/۵/۶ و پیرو نامه شماره ۸۲/۳۰/۳۸۵۲ مورخ ۱۳۸۲/۵/۱۶^(۱)؛ «لایحه الحاق جمهوری اسلامی ایران به کنوانسیون محو کلیه اشکال تبعیض علیه زنان» مصوب جلسه مورخ یکم مرداد ماه یکهزار و سیصد و هشتاد و دو مجلس شورای اسلامی در جلسه مورخ ۱۳۸۲/۵/۱۵ شورای نگهبان مطرح شد که نظر شورا به شرح زیر اعلام می‌گردد:

«علاوه بر اینکه موارد مغایر با شرع مقدس اسلام - مذکور در بند «الف» مصوبه - و مرجع تشخیص آن معین نشده تا نسبت به مصوبه از نظر انطباق با موازین شرع و قانون اساسی اظهار نظر گردد با عنایت به اینکه موارد خلاف شرع و مغایرت با قانون اساسی کنوانسیون بسیار زیاد است بطوریکه شرط عدم قبول اجراء مفاد کنوانسیون در این موارد - چون با اهداف منظور این کنوانسیون سازگار نیست - به حکم بند «۲» ماده «۲۸» کنوانسیون پذیرفته نیست و در نتیجه دولت جمهوری اسلامی ایران ملزم به پذیرش مفاد کنوانسیون در این موارد نیز می‌شود فلذا تجویز الحاق دولت به این کنوانسیون خلاف ضروریات اسلام، مغایر با ضوابط سَلَم اسلام و مغایر اصول متعدّد قانون اساسی از جمله اصول ۲^(۲)، ۳^(۳) (بندهای ۱ و ۵)، ۴^(۴)، ۱۰^(۵)، ۲۰^(۶)، ۲۱^(۷)، ۷۲^(۸)،

(۱) تقاضای استمهال بر اساس اصل نود و پنجم قانون اساسی (همین مجموعه، صفحه ۲).

(۲) همین مجموعه، صفحه ۸۹.

(۳) همین مجموعه، صفحه ۷۴.

(۴) اصل چهارم: کلیه قوانین و مقررات مدنی، جزایی، مالی، اقتصادی، اداری، فرهنگی، نظامی، سیاسی و غیر اینها باید بر اساس موازین اسلامی باشد. این اصل بر اطلاق یا عموم همه اصول قانون اساسی و قوانین و مقررات دیگر حاکم است و تشخیص این امر بر عهده ققواء شورای نگهبان است.

(۵) همین مجموعه، صفحه ۲۶۴.

(۶) اصل بیستم: همه افراد ملت اعم از زن و مرد یکسان در حمایت قانون قرار دارند و از همه حقوق انسانی، سیاسی، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی با رعایت موازین اسلام برخوردارند.

(۷) همین مجموعه، صفحه ۱۲۲.

(۸) اصل هفتاد و دوم: مجلس شورای اسلامی نمی‌تواند قوانینی وضع کند که با اصول و احکام مذهب رسمی کشور

۱۱۵ (۱) و ۱۵۳ (۲) قانون اساسی شناخته شد.

ذیلاً نظر مجلس محترم را به دو نکته جلب می‌نمائیم:

۱- فرازهایی از بیانات حضرت امام (ره) در خصوص تساوی حقوق زن و مرد و اقدامات رژیم طاغوت (در سالهای ۱۳۴۱ و ۱۳۴۲):

«... دولت مذهب رسمی کشور را ملعبه خود قرارداد و در کنفرانسها اجازه می‌دهد که گفته شود قدمهایی برای تساوی حقوق زن و مرد برداشته شده در صورتیکه هر کس به تساوی حقوق زن در ارث و طلاق و مثل اینها که جزو احکام اسلام است معتقد باشد و لغو نماید اسلام تکلیفش را تعیین کرده است...»

... کراراً در نطقهای مبتذلشان تصریح به تساوی حقوق زن و مرد در تمام جهات سیاسی و اجتماعی کرده‌اند که لازمه‌اش تغییر احکامی از قرآن مجید است...» (۳)

«... دستگاه جبار گمان کرد با زمزمه تساوی حقوق می‌تواند راهی برای پیشرفت مقاصد شوم خود که آن ضربه نهایی به اسلام است، باز کند...» (۴)

«... یک حقایقی در کار است، شما آقایان در تقویم دو سال پیش از این یا سه سال پیش از این بهایی‌ها مراجعه کنید در آنجا می‌نویسد: تساوی حقوق زن و مرد، رأی عبدالبهاء (است) آقایان (هم) از او تبعیت می‌کنند...» (۵)

«... دستگاه جابره در نظر دارد تساوی حقوق زن و مرد را تصویب و اجرا کند یعنی احکام ضروریه اسلام و قرآن کریم را زیر پا بگذارد...» (۶)

یا قانون اساسی مغایرت داشته باشد. تشخیص این امر به ترتیبی که در اصل نود و ششم آمده برعهده شورای نگهبان است.

(۱) اصل یکصد و پانزدهم: رئیس جمهوری باید از میان رجال مذهبی و سیاسی که واجد شرایط زیر باشد انتخاب گردد:

ایرانی الاصل، تابع ایران، مدیر و مدبر، دارای حسن سابقه و امانت و تقوا، مؤمن و معتقد به مبانی جمهوری اسلامی ایران و مذهب رسمی کشور.

(۲) اصل یکصد و پنجاه و سوم: هرگونه قرارداد که موجب سلطه بیگانه بر منابع طبیعی و اقتصادی، فرهنگ، ارتش و دیگر شئون کشور گردد ممنوع است.

(۳) صحیفه امام جلد ۱ صفحه ۱۹۹ (قسمتی از پیام حضرت امام خمینی (ره) خطاب به بازرگانان و اصناف و اهالی همدان مورخ ۱۳۴۲/۲/۱۲).

(۴) همان.

(۵) همان، صفحه ۲۴۷ (قسمتی از بیانات امام راحل در عصر عاشورای حسینی سال ۱۳۸۳ هـ. ق برابر با ۱۳ خرداد ۱۳۴۲).

(۶) همان، صفحه ۱۵۳ (قسمتی از پیام امام راحل خطاب به ملت مسلمان ایران مورخ ۱۳۴۱/۱۲/۲۲).

«... تساوی حقوق من جمیع الجهات پایمال کردن چند تا حکم ضروری اسلام (است)، نفی کردن چند تا حکم صریح قرآن است...»^(۱)

«... از سخط خدای تعالی بهراسید اگر بواسطه سکوت شماها (علمای اسلام) به اسلام لطمه‌ای وارد آید نزد خدای تعالی و ملت مسلمان مسئول هستید إِذَا ظَهَرَتِ الْبِدْعُ فَلِلْعَالَمِ أَنْ يُظَهَرَ عِلْمُهُ وَإِلَّا فَعَلَيْهِ لَعْنَةُ اللَّهِ، (اگر بدعت ایجاد شود و عالم مخالفت نکند لعنت خدا بر او باد) از تساوی حقوق اظهار تنفر کنید...»^(۲)

۲- این مصوبه با حکم بعضی از ضروریات اسلام مانند ارث، قصاص، دیه، طلاق، شهادت، سن بلوغ، مرحمی و نامحرمی، حجاب، تعدد زوجات و... مغایرت دارد.

احمد جنتی

دبیر شورای نگهبان

تصویب مجدد لایحه مذکور و ارجاع آن به مجمع تشخیص مصلحت نظام
در اجرای اصل یکصد و دوازدهم قانون اساسی^(۳)

نایب رئیس (دکتر سید محمد رضا خاتمی) - دستور بعدی را مطرح بفرماید.
منشی (جبارزاده) - دستور بعدی گزارش کمیسیون فرهنگی در مورد لایحه الحاق دولت جمهوری اسلامی ایران به کنوانسیون محو کلیه اشکال تبعیض علیه زنان (اعاده شده از شورای محترم نگهبان) است. آقای دکتر شعر دوست بفرماید.

علی اصغر امیر شعر دوست (مخبر کمیسیون فرهنگی) - بسم الله الرحمن الرحيم

گزارش کمیسیون فرهنگی به مجلس شورای اسلامی

لایحه الحاق دولت جمهوری اسلامی ایران به کنوانسیون محو کلیه اشکال تبعیض علیه زنان که در جلسه علنی مورخ ۱۳۸۲/۵/۱ مجلس شورای اسلامی به تصویب رسیده بود و از سوی شورای محترم نگهبان نیز بر اساس نامه شماره (۸۲/۳۰/۳۹۷۲) مورخ ۱۳۸۲/۵/۱۵^(۴) مورد ایراد واقع گردیده بود، موضوع طی دو جلسه کمیسیون که جلسه

(۱) همان، صفحه ۲۰۹ (قستی از بیانات امام راحل در جمع روحانیون، طلاب و اهالی قم مورخ ۱۳۴۲/۱۲/۱۲).

(۲) همان، صفحه ۲۲۹ (بخش پایانی پیام امام راحل خطاب به روحانیون، وعاظ و ملت مسلمان ایران به مناسبت فرارسیدن ایام محرم و عاشورای حسینی سال ۱۳۸۳ ه. ق مطابق با ۱۳۴۲/۲/۲۸).

(۳) همین مجموعه، صفحه ۹۰.

(۴) تاریخ نامه مذکور ۱۳۸۲/۵/۲۷ می باشد که اشتباهاً در مشروح مذاکرات مجلس ۱۳۸۲/۵/۱۵ درج شده است.

اول آن با حضور نماینده محترم شورای نگهبان مطرح و پس از بحث و بررسی در جلسه مورخ ۱۳۸۲/۷/۱۵، بر نظر قبلی خود باقی ماند. اینک گزارش آن تقدیم مجلس محترم شورای اسلامی می‌گردد.

رئیس کمیسیون فرهنگی - احمد پورنجاتی

همکاران محترم، خانمها و آقایان توجه بفرمایند! ایرادی که شورای محترم نگهبان بر مصوبه مجلس شورای اسلامی در پیوستن به این کنوانسیون گرفته است، خلاصه آن این است که مجلس شورای اسلامی باید موارد مغایر شرع را در این کنوانسیون مشخص کند تا شورای نگهبان بتواند در مورد الحاق جمهوری اسلامی ایران به این نظر بدهد.

ما بر اساس آن چیزی که رویه کلی مجلس بوده فکر می‌کنیم دو شرط تحفظی که در مقدمه این الحاق تصویب کرده‌ایم، این کفایت می‌کند. یعنی ما در بند «الف» ماده واحده آورده‌ایم «جمهوری اسلامی ایران مفاد کنوانسیون مذکور را در مواردی که با شرع مقدس اسلام مغایرت نداشته باشد قابل اجرا می‌داند» و در بند «ب» آورده‌ایم «جمهوری اسلامی ایران خود را موظف به اجرای بند (۱) ماده (۲۹) این کنوانسیون در خصوص حل و فصل اختلافات از طریق داوری و یا ارجاع به دیوان بین‌المللی دادگستری نمی‌داند.» در بند (۱) ماده (۲۹) هم این الزامی که هرگونه اختلاف در تفسیر یا اجرای این کنوانسیون بین دو یا چند دولت عضو که از طریق مذاکره حل نگردد بنا به تقاضای یکی از طرفها به داوری ارجاع می‌شود. یعنی در واقع ما با این دو شرط تحفظ، اول اینکه هر آنچه مخالف شرع مقدس اسلام باشد در کنوانسیون نمی‌پذیریم و دوم اینکه ارجاع موارد اختلاف را به دیوان بین‌المللی دادگستری نمی‌پذیریم. اینها را از نظر مجلس شورای اسلامی در کمیسیون فرهنگی کافی تشخیص دادیم برای صدور اجازه الحاق دولت جمهوری اسلامی ایران به این کنوانسیون اما این اقدامی که در کمیسیون فرهنگی انجام گرفته بر اساس رویه‌ای بوده که در مجلس شورای اسلامی مرسوم بوده و عرف ارجاع به اصول قانون اساسی یا تحفظ کلی از مواردی است که در الحاق جمهوری اسلامی ایران به کنوانسیونها و معاهده‌های بین‌المللی پیش از این از طرف مجلس کافی تشخیص داده شده و شورای محترم نگهبان هم در موارد متعددی آنرا پذیرفته.

مطلب دیگری که عنوان شده است که تشخیص خلاف شرع بر عهده کجا باید باشد؟ این را ما در کمیسیون فرهنگی بطور مستوفی مورد بحث قرار دادیم پیشنهادهای مختلفی

بود اما قدر متیقن و مسلم این هست که تشخیص موارد خلاف شرع را مجلس نمی‌تواند برعهده بگیرد و اصولاً این برعهده شورای نگهبان است منتها ما در این مرحله الزام جمهوری اسلامی ایران را برای پذیرفتن کل کنوانسیون تکلیف نکردیم، تجویز نکردیم و در شرایطی اجازه دادیم که جمهوری اسلامی ایران طبعاً زیر بار موارد خلاف شرع نخواهد رفت و اینجا مرجع تشخیص خلاف شرع را ما، مجلس شورای اسلامی نمی‌دانیم.

در مذاکراتی که بین شورای محترم نگهبان و کمیسیون فرهنگی بود اعضای شورای محترم نگهبان حضور داشتند گفته شد که این را شما باید بیابید ریز اظهار نظر کنید موارد خلاف را در بیاورید آنوقت برای ما قابل اظهار نظر باشد که این در کمیسیون فرهنگی، هم در جلسه‌ای که با حضور نمایندگان محترم شورای نگهبان بود هم در جلسه بعد از آن مورد بحث و بررسی قرار گرفت، مجموعاً کمیسیون به این جمع‌بندی نرسید که این از حدود وظایف و اختیارات کمیسیون فرهنگی یا مجلس شورای اسلامی باشد که موارد خلاف شرع این کنوانسیون را بتواند استخراج کند. مضافاً بر اینکه از کشورهای اسلامی عضو سازمان کنفرانس اسلامی که بیش از (۴۰) کشور به این کنوانسیون پیوسته‌اند بسیاری از اینها با همین شرط «تحفظ کلی» این را پذیرفته‌اند.

با بررسیهایی که ما به عمل آوردیم و با توجه به زمینه‌های پیشین در داخل و خارج از کشور و کلیه جوانب و تبعات موضوع بنظر رسید که ما اصلاح دیگری بر این مصوبه نمی‌توانیم داشته باشیم و تنها راهی که می‌ماند این است که ما با این تحفظهای کلی عدم مغایرت با شرع مقدس اسلام و عدم پذیرفتن ارجاع به دیوان بین‌المللی دادگستری در مواردی که اختلاف نظر وجود داشته باشد، وظیفه خودمان را انجام یافته تلقی می‌کنیم و اگر راه دیگری میسر است این را باید بر اساس مصلحتهای نظام، مرجع تشخیص مصلحت تصمیم‌گیری کند. از این جهت کمیسیون فرهنگی بر مصوبه قبلی خودش باقی است و از همکاران محترم استدعا داریم که به آن رأی بدهند.

نایب رئیس - مخالف را دعوت بفرمایید.

منشی (جبارزاده) - آقای یثربی مخالف هستند.

نایب رئیس - آقای یثربی! اجازه بدهید، نمی‌دانم آقای دکتر سبحانی تذکر یا اخطار دارند، بفرمایید.

حسن سبحانی - بسم الله الرحمن الرحيم

آقای رئیس! من اخطار اصل (۹۴) و تذکر ماده (۱۸۷) را دارم. با توجه به اینکه قاعدتاً تذکر جنبه شکلی دارد استدعا می‌کنم که هم حوصله و هم تأمل بفرمایید در عرایضی که عرض می‌کنم.

همانطور که استحضار دارید اصل (۹۴) قانون اساسی ناظر بر این است که مصوبات مجلس را شورای نگهبان بررسی می‌کند و اگر مغایر شرع یا قانون اساسی ببیند، برای تجدیدنظر به مجلس برمی‌گرداند، یعنی فرض بر این است که قاعدتاً مصوبه که برای قانون شدن در مجلس می‌گذرد و اینها کار عبثی است می‌رود آنجا بررسی می‌شود آنها اعلام می‌کنند که مغایر است یا نه که اگر مغایر بود مجلس مثلاً تجدیدنظر کند.

در مورد این مصوبه‌ای که الان مطرح است شورای نگهبان اصلاً در مورد مغایرت با شرع یا قانون اساسی اظهار نکرده! من توضیح می‌دهم خدمتتان، شورای نگهبان گفته است... دوستان عنایت کنند بلحاظ منطقی این خیلی مهم است که این مجموعه‌ای که در اختیار شورای نگهبان قرار گرفته همانطور که خود مجلس محترم در بند «الف» مصوبه تذکر داده گفته است آن مواردی که مغایر شرع است را ما اجراء نمی‌کنیم. معنایش این است که این مجموعه به دو دسته تقسیم می‌شود: یکدسته که مغایر شرع است، یکدسته هم که مغایر شرع نیست. منطقاً همانطور که خود مجلس گفته است آنهایی که مغایر شرع است را که اصلاً نباید اجراء کند خودش گفته اجراء نمی‌کند یعنی قانون نمی‌شود شورای نگهبان باید راجع به مواردی اظهار نظر کند که می‌خواهد قانون شود و لذا آنها گفته‌اند شما مشخص کنید از این مجموعه‌ای که فرستادید کدامش خلاف شرع است کدامش خلاف شرع نیست تا ما در مورد آنهایی که شما می‌گویید خلاف شرع نیست اظهار نظر کنیم. بنابراین ضرورت دارد که کمیسیون محترم بگوید:

- ۱- موارد غیر خلاف شرع کدام است (یا از این طرف هم می‌شود گفت).
- ۲- مرجع تشخیص اینکه یک مقوله‌ای خلاف شرع هست یا خلاف شرع نیست کدام است.

نایب رئیس - اخطار یا تذکر شما را با اجازه‌تان...

سبحانی - آقای دکتر! اجازه بفرمایید، ادامه دارد. درخواست کردم که هم تأمل بفرمایید هم حوصله... (نایب رئیس - خواهش می‌کنم، بفرمایید) ماده (۱۸۷) آئین‌نامه می‌گوید که

پس از بررسی گزارش کمیسیون در مجلس که در آن گزارش، نظر شورای نگهبان ملحوظ شده باشد مصوبه دوباره به شورای نگهبان برمی گردد. حالا اگر بعداً باز مجلس محترم (بعد از اینکه این مرحله گذشت) بر نظرش اصرار کرد می رود به مجمع تشخیص.

اخطار و تذکر من به این برمی گردد که اصولاً کمیسیون محترم متنی در اختیار نداشته که بگوید مجمع تشخیص برود چون شورای نگهبان هنوز اظهار نظر کرده! شورای نگهبان گفته کدام ها مغایر شرع نیست! مرجع تشخیص اینکه شرعی هست یا نیست کدام است؟ کمیسیون محترم باید این را لحاظ می کرد تا مجلس گزارشی که نظر شورای نگهبان ملحوظ شده را بررسی کند.

در مجموع عرض بنده این است که گزارش کمیسیون ناظر به نظر شورای نگهبان نیست و قابل بررسی در اینجا نیست.

نایب رئیس - خیلی متشکر، آقای دکتر! اولاً اگر دوستان به فرمایشات آقای دکتر شعر دوست توجه می کردند بخشی از اینها پاسخ داده شده بود. این چیزی که شما می فرمایید یعنی شورای نگهبان در طول مدت قانونی خودش در مورد خلاف شرع یا خلاف قانون اساسی بودن اظهار نظر نکرده است پس این قانون است. الان اینطوری که شما می فرمایید این الان قانون است اصلاً، چون شورای نگهبان نگفته کجای آن خلاف شرع و خلاف قانون اساسی است، مرجع تشخیص خلاف شرع هم که عوض نشده، شورای نگهبان است! اینکه اگر کمیسیون بگوید اینجا این که خلاف شرع است یا نیست و بعد شورای نگهبان نظر بدهد این هم درست نیست.

موارد متعددی هم داشتیم آقای دکتر! حالا اینجا مسأله حساس شده، سیاسی شده ما آوردیم گفتیم، با رعایت اصل فلان قانون اساسی خود شورای نگهبان هم تصویب کرده آن را در آنجا هم مرجع تشخیص نگذاشتیم کجاست، شورای نگهبان هم ایراد نکرده موارد خیلی زیادی هم داشتیم در قانون بودجه قانونهای مالی، قانونهای دیگر شورای نگهبان را گفتیم، با رعایت اصول مثلاً (۷۵) (۱) یا (۴۴) (۲) قانون اساسی، شورای نگهبان هم تأیید کرده ایراد هم نگرفته که بگوید مرجع تشخیص آن چه کسی است؟ این مسأله، مسأله سیاسی شده است قصه اش یک کمی فرق می کند استدلال شما را اگر

(۱) همین مجموعه، صفحه ۹۰.

(۲) همین مجموعه، صفحه ۵۴.

بخواهیم بپذیریم الان این قانون است. چون شورای نگهبان در مدت قانونی آن، نه موارد خلاف شرع آن را تعیین کرده نه موارد خلاف قانون اساسی آن را و ظرف (۲۰) روز اگر تعیین نکند آن قانون است باید اجراء شود، متتها حالا ما با شرایطی که داریم، اینطوری داریم پیش می‌رویم.

بنابراین من با عرض معذرت تذکر و اخطار شما را اگر بخواهم وارد بدانم یعنی باید این را بعنوان قانون ابلاغ کنیم نمی‌توانیم این کار را بکنیم. حالا دیگر شرایط مملکت طوری است که ما نمی‌توانیم این کار را بکنیم. آقای یثربی مخالف هستند، بفرمایید.

سیدعلی محمد یثربی - بسم الله الرحمن الرحيم

آقای دکتر خاتمی! ان شاء الله که حقوقی صحبت کنیم و سیاسی صحبت نکنیم. آقای انصاری عزیز! اجازه بفرمایید آقای رئیس توجه کنند، برادران و خواهران، عرض می‌کنم که مخالفت با مصوبه کمیسیون هم مخالفت محتوایی است هم مخالفت شکلی است. از نظر شکلی آقای دکتر سبحانی یک اشاره‌ای کردند، یک بخشی را شما جواب دادید. اصل (۹۴) قانون اساسی گفتند برای تجدیدنظر به مجلس باز می‌گردد. شورای نگهبان سؤال کرده برای رفع ابهام که مرجع تشخیص مشخص بشود، این غیر از موارد کلی است، چون در خود لایحه گفتیم که ما موارد خلاف شرع را قبول نداریم این غیر از آن مواردی است که شورای نگهبان بطور کلی نظر می‌داد، بایستی که آن مواردی که در کمیسیون مصوب شده مشخص بشود. بنظر هنوز مرحله «نظر» شکل نگرفته تا تجدیدنظر کنند، این اولاً.

بعد هم اصل (۱۱۲) قانون اساسی مقرر می‌دارد با در نظر گرفتن مصلحت نظام نظر شورای نگهبان را اگر کمیسیون تأمین نکرد آنوقت بفرستند مصلحت نظام. چه مصلحت نظامی؟ حسب نقل آقای شاملو مسأله نسل‌کشی هم چون بدون رفع ابهام به مجمع رفته، گفتند بدون رفع ابهام ما چه نظری بدهیم؟ اول باید خود مجلس، خود کمیسیون برای شورای نگهبان رفع ابهام کند بعد آنوقت برود مجمع.

آقایان نسبت به شورای نگهبان یک ذهنیاتی دارند یک پیش‌داوری‌هایی دارند، خوب آن ذهنیات شاید هم درست باشد، ولی آقای دکتر خاتمی! مرحله آئین‌نامه‌ای آن باید پیش برود. آقای نبوی! خواهش می‌کنم، حیثیت مجلس این است که گوش بدهید. عرض به

حضور شما که... اینهمه شما در هیأت رئیسه با هم هستید خوب گفتگو کنید! حالا چه چیزی دارد همین الان حرف بزنید آقای نبوی عزیز!

نایب رئیس - اینجا شما نه اخطار دارید می دهید نه تذکر. مگر این مجلس من هستم که من باید فقط گوش کنم من هم مثل کارهای دیگر... (یثربی - خواهش می کنم) شما با مجلس صحبت کنید، همه مجلس هم دارند گوش می کنند.

یثربی - عیبی ندارد صحبت کنید (نایب رئیس - ببخشید!) شما ببخشید! حسب ماده (۱۸۷) آیین نامه باید نظر شورای نگهبان ملحوظ شود اگر وافی به مقصود نبود به مجمع می رود. همانطور که عرض کردم بطور شفاهی گفتند چون نتیجه را پیش بینی می کردیم نظر ندادیم. ما تابع آئین نامه هستیم باید روال آئین نامه ای مسأله حل شود اصولاً حسب ماده (۴۴) آئین نامه چون این لایحه ماهیتاً حقوقی است بایستی به کمیسیون می رفت یا به کمیسیون حقوقی هم می رفت، این هم یک اشکال دیگر! اما از نظر محتوایی اسلام پیشتاز است، استیفای حقوق نسوان بر مبنای فطرت انسان است. مواردی در کمیسیون حقوقی فراکسیون محترم بانوان آوردند کار فقهی و حقوقی شد، برخی به تاییدی رسید برخی در جریان است، نمی شود با نگاه فرهنگی صرف مسائل حقوقی را رسیدگی نمود.

رویکرد کلی نظام به اینگونه مسائل نه متحجرانه است نه بی هویت و افراط کارانه. فکر می کنم برخورد کمیسیون فرهنگی قدری غیرکارشناسانه است. حالا اگر یک شوخی هم با دوست عزیزمان آقای پورنجاتی کنیم، شاید اصل رأی دادن را حسته می دانستند، رأی ندادن را سیئه می دانستند، بطور مطلق رأی دادند. بهتر است به کمیسیون فرهنگی برگردد برای رفع ابهام شورای نگهبان و اصولاً با امعان نظر هیأت رئیسه به کمیسیون حقوقی هم برود. بهر حال در حال حاضر چه مصلحت نظامی؟ مصلحت است که به مجمع مصلحت نظام برود؟ چه چیزهایی را از دست می دهیم، چه چیزی بدست می آوریم؟ در اینگونه امور شتابزدگی به صلاح نیست اصولاً شتابزدگی در امور بسیار مهم خلاف صلاح و مصلحت است. ملتزمین واقعی به خط امام راحل را به فرازهایی از بیانات امام راجع به تساوی در ابلاغیه شورای نگهبان جلب می کنم. تفاوت هم غیر تبعیض است، همین شتابزدگی را اصل نویسندگان لایحه مرتکب شده اند، خداوند مشابه خلق نکرده، از نظر حق انسانی مساوی است. این تشابه است نه تساوی، خلط بین

تبعیض و تفاوت شده و الا عدالت در اسلام همدوش توحید، رکن معاد، فلسفه امامت، هدف نبوت است، معیار کمال فرد و مقیاس سلامت اجتماع است. عالم تکوین عالم میزان و عدالت است، عالم تشریع هم باید منطبق با عدالت باشد (نایب رئیس - وقتان تمام است) با هیاو نمی شود مسائل علمی، حقوقی و هویتی را پیش برد. خواهش می کنم مصوبه هم (که چه عرض کنم کمیسیون فرهنگی مصوبه نداشته) رأی ندهید تا به کمیسیون برگردد و روال قانونی آن تنفیذ شود به کمیسیون حقوقی هم برود، قانون اساسی هم در اصل (۱۷۷)^(۱) روشن کرده. خیلی اینها خلاف قانون اساسی است، این شرط تحفظ هم از دایره لفظ تعدی نمی کند مگر اینکه موارد مشخص شود، متشکرم.

نایب رئیس - خیلی ممنون، موافق را دعوت بفرمایید.

منشی (جبارزاده) - آقای سلیمانی موافق هستند، بفرمایید.

داود سلیمانی - بسم الله الرحمن الرحيم

عزیزان توجه کنند، من دوست داشتم جناب یثربی که فرمودند حقوقی پاسخ می دهند، اشاره می کردند که در الحاق به کنوانسیون ها در نظام بین المللی یک شیوه ای وجود دارد، اصلاً خودش یک شیوه نامه ای است که امکان یکی شدن قانونی که تمامی کشورها، هر کنوانسیونی را در نظر بگیرد اینکه یک قانون باشد که همه بلااستثناء بدون هر شرطی آن را بپذیرند اصلاً وجود ندارد، اصلاً نیست. شیوه کنوانسیون این است که در حقیقت یک راههای را بگذارد در یک حداقل هایی برای اینکه ما نمی توانیم خودمان را منزوی کنیم نمی توانیم دیوار چین دور خودمان بکشیم، نمی توانیم خودمان را ایزوله کنیم.

بنابراین باید یک حداقل هایی را بپذیریم و در مورد مسائلی که با شرع ما، با قانون ما مغایرت دارد یا حتی مخالف است یا ضد آن است در همین کنوانسیونها راه حل هایی را دیده اند. بنابراین ما هم راه تعامل و چانه زنی در نظام بین الملل را بالا می بریم، هم در نهایت حق تحفظ را برای خودمان حفظ می کنیم و من این را بگویم، ببینید! یک موقعی بود ما (واقعاً درست هم بود) می خواستیم فرهنگ خودمان را، دیدگاههای خودمان را،

(۱) احتمالاً منظور اصل هفتاد و هفتم است که در مشروح مذاکرات مجلس اشتباهاً اصل (۱۷۷) آمده است و اصل

مذکور چنین است:

اصل هفتاد و هفتم: عهدنامه ها، مقاوله نامه ها، قراردادها و موافقتنامه های بین المللی باید به تصویب مجلس شورای اسلامی برسد.

اینکه اسلام مدافع حقوق انسان است، حقوق بشر است، این را در جهان برویم دفاع کنیم، چون منطبق دارد، چون پشت سر این حرف استدلال است، نه حالا که اصلاً خودمان را داریم محروم می‌کنیم اساساً از حضور در این مجامعی که در حقیقت رسالت خودمان را گذاشته‌ایم و اگذار کردن زمین به کسانی که با اهداف سیاسی مشخص در نظام بین‌المللی صحنه گردان این نظام می‌شود. نه ما باید حضور خودمان را فعال کنیم. شتابزده هم نیست آقای یثربی! خدمت شما عرض کنم این اسفند ۸۰ آمده الان مهر ۸۲ هستیم داریم اینجا تصویب می‌کنیم علاوه بر اینکه اصلاً خود این در دولت از سال ۷۴ به بعد مطرح بوده.

شما گفتید چه مصلحتی را پیوندیم؟ به امام استناد کردید. ببینید! من حالا کاری ندارم که چه کشورهایی از دنیا (۱۷۳) کشور این کنوانسیون را پذیرفته‌اند از (۵۶) کشور عضو سازمان کنفرانس اسلامی (۴۶) کشور این را امضاء کرده‌اند حق تحفظ‌های خودشان را آورده‌اند مثل الجزایر، مصر، کویت، لبنان و مالزی. حق شرط مالزی عین حق شرط‌های ما بوده یعنی آنهم گفته من در صورتی می‌پذیرم که این با قانون اساسی و شرع مغایرتی نداشته باشد. بنابراین هم در جامعه جهانی شما می‌خواهید بروید اینها را تعامل کنید بخشی از اینها اگر شما رسالت در قبال کشورهای غیراسلامی ندارید حداقل شعار و ادعای این را داشتید که در بین‌الملل اسلامی بتوانید تأثیر بگذارید چگونه با خالی کردن صحنه می‌توانید در بین‌الملل اسلامی تأثیر بگذارید؟

بنابراین به لحاظی هم لازم است که ما برویم، اما شورای محترم نگهبان چه گفتند؟ گفتند، مرجع تشخیص موارد مغایر با شرع مقدس مشخص نیست هر قانونی که در این کشور می‌گذرد مرجع آن در قانون مشخص است اصول متعددی از قانون اساسی این را گفته، این به اعتقاد من یعنی این بحث ناقص است. گفتند، بر اساس حکم بند (۲) ماده (۲۸) چون با اهداف این کنوانسیون سازگار نیست یعنی شرط عدم قبول اجرای مفاد کنوانسیون را گفتند چون با اهداف کنوانسیون سازگار نیست آن بند (۲) ماده (۲۸) کنوانسیون به ما اجازه نمی‌دهد که این شرط‌های خودمان را اعمال کنیم. دولت ملزم به پذیرش مفاد می‌شود و بعد آمدند گفتند با این اصول هم ناسازگار است و مغایرت دارد. اولاً حق شرط‌هایی که وجود دارد اینها در حقیقت بعنوان یکی از اختیارات (جبارزاده - وقت شما تمام است) دولتها مربوط می‌شود ثانیاً قابل تفسیر است ثالثاً اگر برود در

مرجع بین‌المللی در آن مرجع ما آن را در بند (۲) ماده (۲۹) پذیرفتیم و نکته دیگر اینکه آنجایی که اشاره کردند، حضرت امام به فرازهایی از بیانات ایشان راجع به تساوی حقوق زن و مرد آن در سالهای ۴۱ و ۴۲ امام در رژیمی آن را گفتند که رژیم طاغوت است، حاکمیت آن دست بیگانگان و طاغوت بوده ما الان رژیم جمهوری اسلامی داریم دو عنصر زمان و مکان به فتوای حضرت امام (نایب رئیس - آقای دکتر! وقتان تمام است) دخالت در اجتهاد دارد. بنابراین قابل قیاس نیست، الآن در دست دولت است، خواهش می‌کنم که به این نکات توجه کنید.

ابوترابی فرد - اخطار دارم.

نایب رئیس - آقای ابوترابی اخطار قانون اساسی دارند، بفرمایید.

سیدمحمدحسن ابوترابی فرد - بسم الله الرحمن الرحيم

اصل چهارم قانون اساسی می‌فرماید که «کلیه قوانین و مقررات مدنی، جزایی، مالی، اقتصادی، اداری، فرهنگی، نظامی، سیاسی و غیر اینها باید بر اساس موازین اسلامی باشد این اصل بر اطلاق یا عموم همه اصول قانون اساسی و قوانین و مقررات دیگر حاکم است و تشخیص این امر بر عهده فقهای شورای نگهبان است» و در اصل (۶۷) (۱) در سوگندی که نمایندگان محترم یاد می‌کنند ذکر می‌کنند که «... از قانون اساسی دفاع کنم و پاسدار دستاوردهای انقلاب اسلامی باشم».

عرض حقیر این است که اولاً بنده اطمینان دارم و گمان می‌کنم عموم نمایندگان به این معنا اجماع دارند که آحاد نمایندگان، اکثریت قاطع نمایندگان محترم بر ضرورت و اعتقاد به حفظ این اصول اعتقاد باور دارند هرگز نمی‌خواهند در مجلس قانونی تصویب شود که ذره‌ای با اصول مسلم اسلامی در تعارض باشد (نایب رئیس - همه ان شاء الله) و خدای ناخواسته این برداشت شود که مجلس قانونی را تصویب کرد که مغایر بود.

این نکته را که اذعان داریم، همه نمایندگان بر آن اذعان دارند. لذا اگر قانونی تصویب می‌شود با این دیدگاه است که این تعارض نیست.

عرض بنده این است که در بند «الف» ماده واحده‌ای که آمده آورده‌اند که جمهوری اسلامی ایران مفاد کنوانسیون مذکور را در مواردی که با شرع مقدس اسلام مغایرت

نداشته باشد قابل اجراء می‌داند. پس نمایندگان محترم بر این معنا التزام دارند هم ملت عزیز ما هم دنیا بدانند که مجلس قانونی را ...

نایب رئیس - آقای ابوترابی! اخطار قانون اساسی یعنی، بنده اینجا در اداره جلسه دارم خلاف قانون اساسی عمل می‌کنم، آنرا تذکر بدهید خلافی که داریم عمل می‌کنیم چیست؟

ابوترابی فرد - عرض بنده این است که ما اینجا ذکر کردیم که باید موارد با شرع مقدس مغایرت نداشته باشد اما مرجع تشخیص کیست؟ این نیامده (نایب رئیس - اصل (۴) قانون اساسی^(۱)) اصل (۴) می‌گوید که مرجع تشخیص (نایب رئیس - شورای نگهبان است) شورای نگهبان است، این باید ذکر شود (نایب رئیس - نه چه لزومی دارد؟) وقتی این قانون اینجا تصویب شود و شورای نگهبان تأیید کند یعنی تفویض اختیار می‌شود به دولت در صورتیکه شورای نگهبان این تفویض اختیار را نمی‌کند. (نایب رئیس - خیلی متشکر) لذا می‌خواهم عرض کنم که این مدّ توجه قرار داده شود. (نایب رئیس - خیلی ممنون) موفق باشید.

نایب رئیس - حالا تذکرتان بعنوان یک پیشنهاد قابل طرح است ولی کار خلاف قانون اساسی در اینجا صورت نگرفته.

ببینید دوستان! سه، چهار نفر می‌خواهند تذکر و اخطار بدهند اینطوری اگر ما پیش برویم اصلاً تا آخر جلسه باید تذکر و اخطار بگیریم دیگر. پورنجاتی - تذکر ماده (۷۷) دارم.

نایب رئیس - آقای پورنجاتی! چیزی اتفاق نیافتاده که شما ماده (۷۷) می‌خواهید، بفرمایید.

احمد پورنجاتی - بسم الله الرحمن الرحيم

جناب آقای یثربی همکار محترم دو مطلب مطرح کردند که یکی به کمیسیون مربوط می‌شد یکی به شخص بنده چون اسم آوردند و هر دو طبق ماده (۷۷) آئین‌نامه قابل توضیح و پاسخگویی است بنده هم به حیث مسئولیت کمیسیون و هم بعنوان شخص خودم لازم می‌دانم توضیح بدهم.

نکته‌ای که ایشان راجع به کمیسیون گفتند، فرمودند که کمیسیون کار کارشناسی نکرده. بنظر من اگر یک مقدار دقت می‌کردند در مفاد گزارش مخبر محترم، این مطلب را مطرح نمی‌کردند اصلاً من واقعاً متأسفم که چرا اینقدر حساسیت راجع به یک کنوانسیون که مشابه آن بارها در مجلس مطرح شده و با همین شیوه هم به تصویب رسیده وجود دارد؟ انسان از این جهت تردید می‌کند! کار کارشناسی یعنی چه؟ یعنی اینکه ما بینیم سؤال یا ابهام یا اشکال شورای نگهبان چیست و در قبال آن یا تصمیمی بگیریم که شورای نگهبان را قانع کند یا اگر همنظر نشدیم تصمیمی بگیریم که مجلس نسبت به آن به اصطلاح رأی بدهد یا ندهد و احیاناً به مجمع برود. باید بینیم آیا این کار شده است یا نشده؟

بنظر من این کار انجام گرفته همینطور که توضیح داده شد من از موضع کمیسیون دفع می‌کنم. نماینده محترم شورای نگهبان که اتفاقاً از فقهای محترم شورای نگهبان هم بودند این پیشنهادی را که اتفاقاً جناب آقای ابوترابی الآن مطرح کردند نپذیرفتند که ما در اینجا بیاوریم که مرجع تشخیص موارد خلاف شرع شورای نگهبان است. یعنی آنچه در جوی می‌رود آب است این را هم نپذیرفتند! چون در قانون اساسی که خوب معلوم است. ما در مجلس البته بطور اولی نباید قانونی وضع کنیم که مخالف شرع باشد و این قانون هم همینطور است با این تحفظ در واقع مجلس قانون خلاف شرع تصویب نکرده و نخواهد کرد. اما اگر هم گاهی بلحاظ مصلحت و عناوین ثانوی مجلس بخواهد، می‌تواند کما اینکه بارها اتفاق افتاده که یک قانونی را تصویب کند که با اولیات شرع بنا به مصلحت برای یک زمان محدود بعنوان یک امر اضطراری... دیگر اینرا آقایان باید به ما بگویند و ما یاد دادند دیگر جوابش را ما نباید بگوییم.

بنابراین مجلس می‌تواند و اینهم قاروره‌ای نیست که برای اولین بار در مورد این کنوانسیون شکسته شود. چرا این قدر حساسیت؟! اما آن که راجع به بنده فرمودند و نسبت درستی نبود گفتند فلانی گفته بطور مطلق این کنوانسیون حسنه‌ای است و سیئه نیست. بنده عرض کردم به این کنوانسیون با این شرایطی که در کمیسیون مشخص شده رأی بدهید و حسنه‌ای در کارنامه اعمالتان ثبت می‌شود. بنده تا عمر دارم همچنان همین را خواهم گفت، بدلیل این که رأی ندادن به این ممکن است بدلیل وهنی که برای اسلام و نظام ایجاد می‌کند سیئه باشد. به همین دلیل بنده باز هم تأکید می‌کنم، بنابراین بطور مطلق از محتوای این، من دفاع نکردم. از آنچه که مجلس در دور قبل (در مرحله قبل)

تصویب کرد دفاع می‌کنم و از کمیسیون دفاع می‌کنم و فکر می‌کنم کماکان اگر این بار رأی بدهید بطور ضعیفین و دو برابر حسنه برای شما ثبت می‌شود.

والسّلام علیکم ورحمة الله.

کولایی - اخطار دارم.

نوش‌آبادی - اخطار دارم.

نایب رئیس - خانم کولایی، آقای نوش‌آبادی اجازه بدهید دیگر از اخطار صرف‌نظر کنید، چون بنظر من می‌رسد ما خلاف قانون اساسی اینجا جلسه را اداره نمی‌کنیم. اگر شما می‌خواهید بگویید این امر خلاف قانون اساسی است (مثلاً مخالفین این) یا مخالف شرع است کسی هم چیزی نمی‌گوید، اصلاً مجمع تشخیص را برای همین گذاشته‌اند، می‌خواهیم به مجمع تشخیص بفرستیم بگوید مصلحت هست اجراء شود یا نه؟ آنهایی هم که می‌خواهند استدلال کنند طبق قانون اساسی این مخالف قانون اساسی نیست باز هم مشکل ما را حل نمی‌کند برای اینکه اینجا... در حقیقت طبق اخطار قانون اساسی ما داریم مخالف و موافق صحبت می‌کنیم. من خواهش می‌کنم اگر امکان داشته باشد... البته حق شماست که صحبت کنید، می‌خواهید صحبت کنید؟ (نوش‌آبادی - بله) آقای نوش‌آبادی بفرمایید. فقط به من اجازه بدهید اگر وسط صحبت احساس کردم دیگر وارد نیست بگویم همانجا قطع کنم، بفرمایید.

حسین نوش‌آبادی - بسم الله الرحمن الرحيم

اصل هفتاد و دوم قانون اساسی - مجلس شورای اسلامی نمی‌تواند قوانینی وضع کند که با اصول و احکام مذهب رسمی کشور یا قانون اساسی مغایرت داشته باشد.

من تعجب می‌کنم با توجه به اینکه نظر صریح و آشکار مراجع عظام تقلید مبنی بر مخالفت داشتن این لایحه با شرع اسلام است و بصراحت اعلام کردند باز مجلس شورای اسلامی به این لایحه رأی می‌دهد و با عنایت به مخالفت شورای نگهبان و مغایرت آن، هم با قانون اساسی و هم با شرع مقدس اسلام مجدداً مجلس در آن مصوبه خودش تأکید می‌کند و اصرار می‌ورزد. لذا من این را خلاف قانون اساسی می‌دانم.

نایب رئیس - خیلی متشکر، آقای نوش‌آبادی اخطارتان وارد نیست. ما یک قانون اساسی داریم، اختلاف نظر وجود دارد، خیلی از فقهاء و حقوقدانان این را مخالف شرع نمی‌دانند، خواهش می‌کنم به مراجع استناد نکنید، بعضی از مراجع هستند این را قبول

دارند، بعضی از فقهای بزرگ هم اشکال نگرفته‌اند بر این مسأله با این مصوبه مجلس بنحوی که مجلس مصوب کرده. تازه برخلاف شرع و قانون اساسی هم باشد، امام اصلاً مجمع تشخیص را هم برای همین درست کرده‌اند که اگر مصلحت جامعه اقتضاء کند ما احکام اولیه را هم تعطیل کنیم، با احکام ثانویه بیاییم آن مصلحت جامعه را در نظر بگیریم. خواهش من این بود در ابتدای صحبت هم گفتم، اگر ما می‌خواهیم مخالف و موافق صحبت کنیم این کار نیست، الان هم مجلس نمی‌گوید که نظر شورای نگهبان مثلاً غلط است یا درست نیست، می‌گوید آقا! ما فکر می‌کنیم ما بر اساس مصلحت باید به مجمع تشخیص مصلحت بفرستیم، هر چه مجمع تشخیص مصلحت نظر داد ما قبول داریم، شما قبول دارید، ما هم قبول داریم، شورای نگهبان قبول دارد، مجلس هم قبول دارد. اگر مجمع تشخیص مصلحت تصویب کرد برای مراجعی هم که مخالفت کرده‌اند لازم‌الاجراء می‌شود، اگر هم رد کرد ما هم دیگر حرفی نداریم رد کرده و رفته. بنابراین وقتی محلّ حلّ منازعه در قانون اساسی تعیین شده لزومی ندارد که ما این قدر بیاییم این بحث را دوباره سیاسی کنیم و مسائل دنبال آن. (کولایی - اخطار دارم) خانم کولایی من خواهش می‌کنم که اجازه بدهید ما... کمیسیون بفرمایید.

علی‌اصغر امیرشعردوست (مخبر کمیسیون فرهنگی) - بسم الله الرحمن الرحيم

همکاران محترم توجه بفرمایید! مطالبی که عنوان می‌شود در ارتباط با عملکرد کمیسیون و سیری که در کمیسیون این مصوبه طی کرده انصافاً ما همه راههای میسر و مقتضی را پیموده‌ایم تا بلکه این اشکالهایی که در شورای محترم نگهبان عنوان شده و به مجلس آمده اینها را مرتفع کنیم.

اولین بحث اینکه فرمودند که شورا هیچ اظهار نظر نکرده، اینطوری نیست. بند دوم از نامه شورای نگهبان برای مجلس آمده است که این مصوبه با حکم بعضی از ضروریات اسلام مانند ارث، قصاص، دیه، طلاق، شهادت، سن بلوغ، محرمی و نامحرمی، حجاب، تعدد زوجات و غیره مغایرت دارد. اگر شورای محترم نگهبان این را کامل عنوان می‌فرمودند، ما الزام بر این داشتیم که می‌آمدیم و اینها را مرتفع می‌کردیم و می‌گفتیم که ما این تحفظ کلی را به این تحفظ جزئی تغییر می‌دهیم، یعنی به دولت اجازه می‌دهیم به شرطی الحاق به این کنوانسیون را داشته باشد که این موارد را نپذیرد. شورای محترم نگهبان هم با فقهاء و هم با حقوقدانان در جلسات ما تشریف داشتند، این را مفصل بحث

کردیم که ما الآن یک تحفظ کلی قائل شده‌ایم، اگر شما اینها را احصاء بفرمایید موارد خلاف شرع این کنوانسیون را مشخص کنید ما تحفظ کلی را به تحفظ جزئی تغییر می‌دهیم، یعنی می‌گوییم به دولت اجازه می‌دهیم به شرطی ملحق به این کنوانسیون شود که این بندها را نپذیرد، اما این را شورای محترم نگهبان نپذیرفتند.

ما راههای دیگری را هم که فکر می‌کردیم می‌شود طی کرد طی کردیم، گفتیم که ما بیاوریم آن چیزی را که رئیس محترم کمیسیون عنوان کردند در متن مصوبه بیاوریم که مرجع تشخیص خلاف شرع شورای محترم نگهبان است. خوب، این را هم اعضای محترم شورای نگهبان نپذیرفتند که ما در مصوبه مان بیاوریم. از نظر کمیسیون آن چیزی که ما بعد از بحثهای مستوفی به آن رسیدیم و اینجا الآن رسماً اعلام می‌کنیم مرجع تشخیص خلاف شرع بر اساس قانون اساسی هم شورای نگهبان است ولی در این ما نتوانستیم بیاوریم.

اینکه گفته می‌شود که ما در کمیسیون غیرکارشناسانه بحث کردیم، انصافاً همکاران عزیز این طور نیست، یعنی ما غیر از جلساتی که اعضای شورای نگهبان در کمیسیون بودند خود ما در جلسات کمیسیون فرهنگی فارغ از آن، این مسیر را طی کردیم. از همکار محترممان جناب آقای ابوترابی من تشکر می‌کنم که این نکته را عنوان کردند. هیچکدام از ما نه که با اصول مسلم اسلام تعارض را تصویب نمی‌کنیم بلکه چیزی که حتی ذره‌ای شائبه علیه مقدسات یا حتی تباین با مقدساتمان داشته باشد قطعاً تصویب نمی‌کنیم. ولی دوستان عزیز! این یک رویه است، ما در مجلس پیش از این بارها این رویه را طی کرده‌ایم. این شرط تحفظ کلی بنظر ما کفایت می‌کند. بسیاری از کنوانسیونهایی را که جمهوری اسلامی ایران آنها را پذیرفته، در بسیاری از کنوانسیونها موارد خلاف شرع وجود دارد ولی ما شرط تحفظ کلی را کافی دانستیم. در این مرحله هم ما فکر کردیم که شرط تحفظ جزئی هم آن چیزی که عنوان می‌شود یعنی مطلبی که شورای نگهبان وارد شده (جبارزاده- وقت شما تمام است) در بعضی از موارد آورده ارث، تعدد زوجات، محرمی و نامحرمی... اگر این را تعمیم می‌دادند ما می‌آوردیم این تحفظ کلی را تحفظ جزئی می‌کردیم. ولی الآن نیاوردند و ما هم فکر کردیم که با توجه به ابعاد داخلی و بین‌المللی قضیه و با نظر کارشناسی که کمیسیون داشت کمیسیون این موارد را نمی‌تواند احصاء کند، مرجع تشخیص هم طبعاً کمیسیون نیست، مجلس هم نیست و از این طریق

اصلاح دیگری در کمیسیون میسر نشد.

نایب رئیس - خیلی متشکر، یک پیشنهاد رفع ابهام درخواست داده‌اند. منشی (جبارزاده) - آقای انصاری! پیشنهاد رفع ابهامتان را مطرح می‌فرمایید؟ (انصاری - بله) آقای انصاری فرموده‌اند که بعد از جمله «شرع مقدس اسلام» بر اساس اصل (۴) قانون اساسی^(۱) اضافه شود.

سازگارتراد - در کمیسیون مطرح کردیم قبول نکردند.

نایب رئیس - آقای انصاری! می‌گویند در کمیسیون مطرح کردند شورای نگهبان قبول نکردند، حالا بفرمایید.

مجید انصاری - بسم الله الرحمن الرحيم

اولاً اجازه بدهید من می‌خواستم تحت عنوان تذکر آئین‌نامه‌ای ماده (۲۱)، یک دفاعی از حیثیت مجلس شود. با کمال تأسف بعد از تصویب این مسأله در مجلس در مقیاس وسیعی در کشور در برخی از مطبوعات، در برخی از مجالس مذهبی، آمدند بعضی از مواد خلاف شرع کنوانسیون را خواندند و گفتند نمایندگانی که شما به مجلس فرستادید این مواد را تصویب کرده‌اند! با آب و تاب در بعضی از جلسات مواردی که خلاف شرع بوده مثل تساوی ارث یا مثلاً حق طلاق و امثال اینگونه موارد را اعلان کردند و گفتند نمایندگان مجلس اینها را تصویب کرده‌اند. من می‌خواهم برای اطمینان خاطر متدینین کشور و افرادی که به حق حساسند که مجلس آیا نسبت به شرع و موازین ارزشی آنها پایبند هست یا نیست، من به هموطنان عزیز، به همه برادران و خواهران، به همه عزیزانی که از سر دلسوزی در مجالس صحبت می‌کنند اطمینان بدهم، مجلس شورای اسلامی تک تک مواد کنوانسیون را اینجا بحث نکرده است که تصویب کرده باشد، این چه ظلمی است که به مجلس می‌شود؟! مجلس با صراحت اعلام کرده و یکبار دیگر هم با صدای رسا اعلام می‌شود که مجلس گفته است دولت جمهوری اسلامی ایران به این شرط که آنها بپذیرند تحفظ را، یعنی بپذیرند موارد خلاف شرع را ما قبول نداریم و اگر عضو شدیم این موارد را رعایت نخواهیم کرد، مواردی که با موازین حقوق بین‌الملل است و بنفع جامعه زنان هم هست و خلاف شرع هم نیست دولت برود و عضو شود. آیا

مردم این اجازه را به ما نمی دهند؟ این نکته اول. من خواستم دفاعی از حق مجلس بشود و رفع تردید و نگرانی از متدینین کشور که تصور نکنند در این مجلس العیاذبالله نمایندگان نشسته اند و شرع را زیر می گذارند. مگر می شود در این مجلس چنین اقدامی انجام شود؟ خوب، اینجا چه روحانیون محترمی که در مجلس هستند و چه بقیه برادران و خواهران، همه برای تحقق اهداف اسلام زجر کشیده اند و پایبند هستند.

من فکر کردم ارجاع به مجمع خوب است، من مخالف با ارجاع به مجمع نیستم و فکر هم نمی کنم با رفت و برگشت بین شورای نگهبان و مجلس حل شود، ولی همین موضوعی که می خواهد به مجمع ارجاع شود با این رفع ابهام باشد که ما در واقع به مجمع می خواهیم بگوییم که در بند «الف» گفته ایم جمهوری اسلامی ایران مفاد کنوانسیون مذکور را در مواردی که با شرع مقدس مغایرت نداشته باشد قابل اجراء می داند. یک شبهه ای مطرح می کردند و شبهه این بود که آقا! تشخیص این امر با چه کسی است؟ چون ما آراء متعدد داریم، یک چیزی را می گویند شرعی است، یکی را می گویند شرعی نیست، آراء متعدد، مراجع مختلف، مرجع تشخیص گرچه در اصل (۴) قانون اساسی ذکر شده، ولی ما در اینجا تصریح بکنیم که طبق اصل (۴) قانون اساسی و در اصل (۴) قانون اساسی گفته است که تمام قوانین، مقررات و بخشنامه ها، آئین نامه هایی که در دولت جمهوری اسلامی ایران صادر می شود باید منطبق با شرع باشد، مرجع تشخیص آن هم فقهای شورای نگهبان هستند.

ما برای اینکه مرجع را مشخص کنیم، فردا نگویند این مرجع جایز دانسته، آن مرجع حرام دانسته و این کشمکش در جامعه دامن زده شود ما رفع ابهام کنیم که با شرع مقدس اسلام بر اساس اصل چهارم قانون اساسی مغایرت نداشته باشد. من پیشنهاد می کنم این اضافه شود و به مجمع تشخیص مصلحت نظام برود.

سازگار نژاد - پیشنهاد جدید است، رفع ابهام نیست.

نایب رئیس - خیلی متشکر، چرا رفع ابهام است. مخالفی وجود دارد... (سازگار نژاد - پیشنهاد را در جلسه علنی نمی شود داد) پیشنهاد نیست، رفع ابهام است آقا! رفع ابهام در جلسه علنی می توانند مکتوب بدهند. مخالف را دعوت بفرمایید.

منشی (جبارزاده) - آقای آرمین مخالف هستند، بفرمایید.

محسن آرمین - جناب آقای رئیس! من با اصل پیشنهاد آقای انصاری برای رفع ابهام

مخالفتی ندارم، اما ببینید! ما یک ضابطه کلی در این کشور داریم که قانونگذاری یک روالی و یک ساز و کاری دارد، مجلس تصویب می‌کند، شورای نگهبان از نظر مغایرت یا عدم مغایرت با شرع و قانون اساسی مسأله را بررسی می‌کند و نظر می‌دهد و تبدیل به قانون می‌شود. لذا اینکه ما بخواهیم قانونی و یا کنوانسیون را تصویب کنیم و بیایم بگوییم مثلاً بنظر فقهای شورای نگهبان باشد یا اصل (۴) قانون اساسی باشد این مشکلی را حل نمی‌کند، چرا ما این کار را نکنیم؟ ما بیایم بگوییم، مرجع بر اساس قوانین رسمی کشور، قوانین رسمی کشور بر اساس همین که آقای انصاری می‌گویند تصویب می‌شود. یعنی شورای نگهبان بر اساس اصل (۴) قانون اساسی بررسی می‌کند اگر مغایر با قانون باشد، مغایر با اسلام یا قانون اساسی باشد تصویب نمی‌کند و اگر هم تصویب شد قانون کشور می‌شود و لزوماً مطابق با شرع و قانون اساسی و حداقل آن این است که مغایر با شرع و قانون اساسی نیست. لذا ما مبناء را قوانین جاری کشور بگذاریم. هر قانونی که از طریق مجلس تصویب شد و به تأیید شورای نگهبان رسید و این قانون منطبق بر کل قانون اساسی می‌شود، نه یک اصل قانون اساسی. این کار را ما نکنیم یعنی یک اصل قانون اساسی که نوشتیم بقیه اصلها را نادیده گرفته‌ایم. ما می‌گوییم مطابق قوانین جاری کشور که در واقع تمامی و کلیت قانون اساسی و کلیت شرع را در اینجا ملاک و مبناء برای عمل دولت جمهوری اسلامی ایران به کنوانسیون قرار داده‌ایم، متشکر.

نایب رئیس - موافق را دعوت بفرمایید.

منشی (جبارزاده) - آقای خباز بفرمایید.

محمدرضا خباز - بسم الله الرحمن الرحيم

من معتقدم با توجه به اینکه قانون اساسی و از جمله اصل چهارم قانون اساسی حاکم بر بقیه قوانین است، آوردن آن در اینجا علاوه بر اینکه محاسنی دارد هیچگونه عیبی هم بر آن مترتب نیست «چونکه صد آید نود هم پیش ماست».

دوست عزیزمان فرمودند که اعلام کنید قوانین جاریه کشور، خوب چه اشکالی دارد وقتی که قانون مادر و قانون اساسی و ملجأ و مراجعه کننده همه قوانین به قانون اساسی هست ما در اینجا اصل چهار را بیاوریم؟ من اصلاً نمی‌دانم چرا دوستان عزیز ما از خودشان حساسیت نشان می‌دهند؟ وقتی ما با آوردن قانون اساسی می‌توانیم اصل

چهارم را مطرح کنیم، هم یکسری ذهنیهایی را که دیگران بی جهت و بی اساس به مجلس شورای اسلامی و به نمایندگان می زنند هم آن را برطرف کنیم و هم «إِنَّقُوا مِنْ مَوَاضِعِ التَّهْمِ» کاری نکنیم که بی جهت و بی اساس افرادی که در صدد تضعیف مجلس هستند آنها به هدفشان برسند. بنابراین بنظر بنده پیشنهاد جناب حاج آقا انصاری نه تنها مشکلی را بوجود نمی آورد بلکه تصریح بر یک صراحت قبلی است و آوردن صراحت مجدد از نظر بلاغت هم یقیناً اشکالی ندارد. من تقاضا می کنم دوستان عزیز اگر به این رأی بدهند هم مشکل تا حدودی حل خواهد شد و هم کسانی که در صدد تضعیف مجلس هستند به هدفشان نخواهد رسید و هم اینکه ما با این وسیله مجدداً میثاق خودمان را با قانون اساسی که به آن قسم یاد کرده ایم که خلاف شرع چیزی را تصویب نکنیم را هم رعایت کرده ایم.

والسلام.

نایب رئیس - کمیسیون بفرماید.

علی اصغر امیرشعردوست (مخبر کمیسیون فرهنگی) - بسم الله الرحمن الرحيم همکاران محترم توجه بفرمایند، کمیسیون نه تنها با این مقوله مخالفت نداشته بلکه در جلسات خودش این را خودش پیشنهاد کرده، منتها اعضای شورای محترم نگهبان این مسئولیت را نپذیرفته اند. ما با این موضوع با پیشنهاد جناب آقای انصاری به شرط اینکه رفع ابهام تلقی شود و این مصوبه به مجمع تشخیص مصلحت ارجاع شود موافق هستیم، مخالفتی نداریم، منتها آقای خباز فرمودند بلاغت می شود، حالا از نظر علوم بلاغی اعنات می شود یک لزوم مالا یلزم است. ولی با این حال کمیسیون نه تنها مشکلی ندارد بلکه این را خودش پیشنهاد کرده مشروط بر اینکه رفع ابهام تلقی شود نه مصوبه جدید. نایب رئیس - البته ببینید ما اینجا ابهام داریم که اگر این را تصویب کنیم به مجمع می رود یا شورای نگهبان دوباره... (سازگارنژاد - برود به مجمع) نه، حالا اینجا حداقل بین ما اختلاف نظر وجود دارد، ما باید بعداً این را بررسی کنیم، اگر اصلاحیه رأی بیاورد ما مشکل داریم باید بعداً بررسی کنیم. پیشنهاد را قرائت بفرماید.

منشی (جبارزاده) - پیشنهاد آقای انصاری این است که در بند «الف» جمله بر اساس اصل (۴) قانون اساسی بعد از جمله «شرع مقدس اسلام» اضافه شود.

نایب رئیس - حضار ۱۹۴ نفر، موافقین با این اصلاحیه برای رفع ابهام قیام بفرمایند (عده کمی برخاستند) تصویب نشد. آقای ابوترابی شما هم آن رفع ابهامتان را بفرمایید.

منشی (جبارزاده) - آقای دکتر! همان اصل، اصل (۴) را هم ایشان نوشتند که مرجع عدم تشخیص شورای نگهبان است، همان اصل (۴) هم همین بود.

نایب رئیس - نه، قانون اساسی هم اضافه دارد، بفرمایید.

سید محمد حسن ابوترابی فرد - بسم الله الرحمن الرحيم

اولاً بعضی از دوستان کمیسیون فرهنگی اشاره داشتند که بخاطر ندارند شورای نگهبان با قید این جمله که مرجع تشخیص شورای نگهبان است مخالفت کرده باشد. اما در هر صورت همانطوری که حضرت عالی فرمودید این در قانون اساسی آمده و بعنوان رفع ابهام ذکر شود، مضافاً بر اینکه ذکر کنیم علاوه بر عدم تغایر با شرع مقدس، عدم تغایر با قانون اساسی هم آورده شود. ممکن است در مواردی مفاد کنوانسیون با شرع مقدس تغایری نداشته باشد ولی با قانون اساسی تغایر داشته باشد. همانطور که شورای نگهبان هم اشاره کردند. لذا بعنوان یک بند ذیل آن بعنوان رفع ابهام ذکر شود، مرجع تشخیص عدم مغایرت با شرع مقدس و قانون اساسی شورای محترم نگهبان است. با تشکر.

نایب رئیس - خیلی متشکر، مخالف ثبت نام کرده صحبت نمی‌کند، موافق هم صحبت نمی‌کند، کمیسیون مخالف است. پیشنهاد آقای ابوترابی را برای رأی‌گیری قرائت بفرمایید.

منشی (جبارزاده) - آقای ابوترابی پیشنهاد کرده‌اند که یک بند دیگری بعنوان بند «ج» اضافه شود: «مرجع تشخیص عدم مغایرت با شرع مقدس و قانون اساسی شورای نگهبان است».

نایب رئیس - عدد نداریم، آقایان کجا رفتند؟ خانمها را البته فکر نمی‌کنم...

انصاری - تذکر داریم.

نایب رئیس - آقای انصاری تذکرتان را بفرمایید.

مجید انصاری - جناب آقای خاتمی! در ماده (۱۸۷) که نحوه ارجاع مصوبه مجلس به مجمع تشخیص مصلحت را بیان می‌کند اینگونه آمده است «در صورتی که مجلس با در نظر گرفتن حفظ مصلحت نظام همچنان بر رأی خود باقی باشد رئیس مجلس مصوبه را

به مجمع تشخیص می‌فرستد» در اینجا نگفته است آن چیزی که مجلس می‌خواهد به مجمع تشخیص بفرستد اگر در آن رفع ابهامی شد این دوباره مصوبه جدید تلقی می‌شود و باید به شورای نگهبان برود، ابداً اینطور نیست. یعنی ما حق داریم مصوبه مجلس را به مجمع تشخیص مصلحت بفرستیم، اگر خود مجلس هم تشخیص داد مصوبه‌اش جای ابهام دارد می‌خواهد به مجمع تشخیص بگوید منظور ما این است، این مصوبه جدید تلقی نمی‌شد و فکر می‌کنم آن شبهه‌ای که شما وارد کردید موجب شد که پیشنهاد بنده رأی‌یافت و من آن پیشنهاد را برای تسهیل تصویب این مسأله در مجمع تشخیص مصلحت مطرح کردم. من با شناختی که از فضای آنجا دارم فکر می‌کنم اگر آن قید اضافه می‌شد یعنی ما رفع ابهام می‌کردیم امکان تصویب موضوع در مجمع تشخیص مصلحت بیشتر بود. یعنی معنی ندارد که شما چیزی را رفع ابهام کنید...

نایب رئیس - حالا آقای انصاری ببینید! ما اینجا فی‌البداهه مسائلی که مطرح می‌شود یک چیزی همین‌طور به ذهنمان می‌رسد. الان ما اینجا اختلاف نظر داشتیم بهر حال نمی‌شود اینجا تصمیم گرفت که ما به مجمع بفرستیم... (انصاری - شما ماده ۱۸۷ را ملاحظه فرمایید...) پیشنهاد شما را من فکر می‌کنم همه قبول دارند، بنابراین شما هم که نماینده همه در مجمع تشخیص هستید ان شاء الله این رفع ابهام مجلس را همه قبول دارند اینجا بگذارید و ان شاء الله تصویبش کنید. حضار ۱۹۴ نفر، موافقین با پیشنهاد آقای ابوترابی برای رفع ابهام قیام فرمایند. (عده کمی برخاستند) تصویب نشد. اصل مصوبه کمیسیون را قرائت فرمایید.

منشی (جبارزاده) - لایحه الحاق جمهوری اسلامی ایران به کنوانسیون محو کلیه اشکال تبعیض علیه زنان

ماده واحده - به دولت جمهوری اسلامی ایران اجازه داده می‌شود به کنوانسیون محو کلیه اشکال تبعیض علیه زنان به شرح پیوست منوط به برقراری تحفظات و شروط زیر ملحق گردد و اسناد مربوط را تودیع و تسلیم نماید.

الف - جمهوری اسلامی ایران مفاد کنوانسیون مذکور را در مواردی که با شرع مقدس اسلام مغایرت نداشته باشد قابل اجرا می‌داند.

ب - جمهوری اسلامی ایران خود را موظف به اجرای بند (۱) ماده (۲۹) این کنوانسیون

در خصوص حل و فصل اختلافات از طریق داوری و یا ارجاع به دیوان بین‌المللی دادگستری نمی‌داند.

نایب رئیس - خیلی متشکر، نمایندگان موافق با متن ماده واحده در مورد لایحه کنوانسیون منع تبعیض از زنان برای ارجاع به مجمع تشخیص مصلحت قیام بفرمایند (اکثریت برخاستند) تصویب شد. (۱)

(۱) به نقل از مشروح مذاکرات مجلس شورای اسلامی، دوره ششم قانونگذاری جلسه ۳۶۵ مورخ ۱۳۸۲/۷/۲۳.

مغایرت طرح الحاق دولت جمهوری اسلامی ایران به کنوانسیون منع شکنجه و سایر رفتارها یا مجازاتهای ظالمانه، غیرانسانی و تحقیرآمیز با قانون اساسی

شماره: ۳۱۷۶۱

تاریخ: ۱۳۸۲/۵/۶

شورای محترم نگهبان

طرح الحاق دولت جمهوری اسلامی ایران به کنوانسیون منع شکنجه و سایر رفتارها یا مجازاتهای ظالمانه، غیرانسانی و تحقیرآمیز که در جلسه علنی روز چهارشنبه مورخ ۱۳۸۲/۵/۱ مجلس شورای اسلامی عیناً به تصویب رسیده است، در اجرای اصل نود و چهارم (۹۴) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران^(۱) جهت بررسی و اظهارنظر آن شورای محترم به پیوست ارسال می شود.

مهدی کروی

رئیس مجلس شورای اسلامی

متن طرح

ماده واحده - به دولت جمهوری اسلامی ایران اجازه داده می شود به کنوانسیون «منع شکنجه و سایر رفتارها یا مجازاتهای ظالمانه، غیرانسانی و تحقیرآمیز» مشتمل بر یک مقدمه و سی و سه ماده (در سه بخش) مصوب نوزدهم آذر ماه ۱۳۶۶ ملحق و اسناد مربوطه را تودیع نماید.

کنوانسیون منع شکنجه و سایر رفتارها یا مجازاتهای ظالمانه،
غیرانسانی و تحقیرآمیز مصوب مجمع عمومی سازمان ملل و
ارائه جهت امضاء، تصویب و الحاق به موجب قطعنامه ۳۹/۴۶
مورخ ۱۰ دسامبر ۱۹۸۴ که در تاریخ ۲۶ ژوئن ۱۹۸۷ بر طبق
ماده (۱) ۲۷ الزام آور شده است.

مجمع عمومی:

- با یادآوری اعلامیه حمایت از همه اشخاص تحت شکنجه و دیگر رفتار یا مجازاتهای

غیرانسانی تحقیرآمیز و وحشیانه مصوب مجمع عمومی، طی قطعنامه ۳۴۵۲ نهم دسامبر ۱۹۷۵.

- با یادآوری قطعنامه ۳۲/۶۲ مورخ هشتم دسامبر ۱۹۷۷ که طی آن از کمیسیون حقوق بشر خواسته شد تا پیش‌نویس کنوانسیون علیه شکنجه و دیگر رفتار یا مجازات‌های غیرانسانی، وحشیانه و تحقیرآمیز، در پرتو اصول مذکور در اعلامیه تدوین نماید.

- با یادآوری قطعنامه ۳۸/۱۱۹ مورخ ۱۶ دسامبر ۱۹۸۳ که طی آن از کمیسیون حقوق بشر خواسته شد تا در اجلاس چهلیم خود به عنوان یک موضوع دارای بیشترین اولویت تدوین کنوانسیون در این خصوص را با نگرش تقدیم آن به اجلاس سی و نهم مجمع عمومی و با در برداشتن موازینی برای اجرای مؤثر کنوانسیون مورد توجه قرار دهد.

- با عطف توجه رضایتمندانه به قطعنامه ۱۹۸۴/۲۱ کمیسیون حقوق بشر مورخ ۶ مارس ۱۹۸۴ که به موجب آن کمیسیون تصمیم گرفت تا متن پیش‌نویس کنوانسیون منع شکنجه و سایر رفتار یا مجازات‌های تحقیرآمیز، غیرانسانی و وحشیانه مذکور در ضمیمه گزارش گروه‌کاری را به مجمع عمومی ارائه نماید.

- با ابزار اشتیاق از حصول زمینه اجرای مؤثرتر منع موجود اعمال شکنجه و دیگر رفتار یا مجازات‌های تحقیرآمیز، غیرانسانی و وحشیانه، بر اساس حقوق داخلی و بین‌المللی؛

۱- قدردانی خود را از کار انجام شده توسط کمیسیون حقوق بشر در تهیه متن پیش‌نویس کنوانسیون منع شکنجه و دیگر رفتار یا مجازات‌های غیرانسانی، موهن و وحشیانه ابراز می‌دارد.

۲- کنوانسیون منع شکنجه و رفتار یا مجازات‌های غیرانسانی، موهن و وحشیانه را که ملحق به قطعنامه حاضر است را تصویب می‌نماید و برای امضاء، تصویب و الحاق کشورها مفتوح می‌باشد.

۳- از حکومتها می‌خواهد که امضاء و تصویب کنوانسیون را به عنوان یک اولویت مورد بررسی قرار دهند.

متن کنوانسیون منع شکنجه و دیگر رفتارها یا مجازات‌های

ظالمانه، غیرانسانی و تحقیرآمیز

کشورهای متعاهدین این کنوانسیون:

- با عنایت به این که بر اساس اصول مذکور در منشور ملل متحد، شناسائی حقوق برابر

و غیر قابل انفکاک همه اعضای خانواده بشری مبنای آزادی، عدالت و صلح در جهان است،

- با در نظر داشتن اینکه حقوق مذکور منبعث از کرامت ذاتی آحاد بشر است،

- با یادآوری تعهد کشورهای طرف متعاهد منشور خصوصاً ماده (۵۵)، مبنی بر لزوم

توجه به پیشبرد احترام جهانی و رعایت حقوق بشر و آزادی‌های اساسی،

- با عطف توجه به ماده (۵) اعلامیه جهانی حقوق بشر و ماده (۷) میثاق بین‌المللی حقوق

مدنی و سیاسی که به موجب آنها مقرر شده که هیچکس نباید تحت شکنجه یا رفتار یا

مجازات سببانه، غیرانسانی و تحقیرآمیز قرار گیرد،

- با توجه به اعلام حمایت از همه اشخاص تحت شکنجه و قربانیان دیگر رفتارها یا

مجازات‌های وحشیانه، غیرانسانی و تحقیرآمیز به موجب مصوبه مجمع عمومی در نهم

دسامبر ۱۹۷۵،

- با تمایل به مؤثرتر ساختن مبارزه علیه شکنجه و دیگر رفتارهای ظالمانه، غیرانسانی و

تحقیرآمیز در سراسر جهان، به شرح موارد زیر توافق می‌نمایند:

بخش اول:

ماده ۱-

۱- از نظر این کنوانسیون، اصطلاح شکنجه به هر عملی اطلاق می‌شود که عمداً درد یا

رنج جانکاه جسمی یا روحی به شخص وارد آورد، به منظور اهدافی از قبیل اخذ

اطلاعات یا اقرار از شخص مورد نظر یا شخص ثالث، یا تنبیه شخص مورد نظر یا

شخص ثالث به اتهام عملی که وی مرتکب شده یا مظنون به ارتکاب آن است، یا به

منظور ارباب، تخویف یا یا اجبار شخص مورد نظر یا شخص ثالث و یا به هر دلیل

دیگری که مبتنی بر شکلی از اشکال تبعیض باشد، منوط به اینکه چنین درد و رنجی

توسط کارگزار دستگاه حاکمه یا هر شخص دیگری که در سمت مأمور قرار دارد یا به

موجب ترغیب یا رضایت صریح یا ضمنی مأمور مزبور تحمیل شده باشد. درد و رنج

ناشی از خصیصه ذاتی یا عارضی مجازات‌های قانونی خارج از تعریف فوق است.

۲- تعریف مندرج در این ماده به هیچ نحو نسبت به مصوبات دیگر داخلی یا بین‌المللی

که شمول مفاد آن محدوده و وسیعتری را دربرگرفته باشد لطمه وارد نمی‌سازد.

ماده ۲-

۱- هر یک از کشورهای طرف این کنوانسیون ملزم است اقدامات مؤثر تقنینی، اداری و قضایی و سایر اقدامات لازم را به منظور جلوگیری از اعمال شکنجه در تمام قلمرو تحت صلاحیت قضایی خود به عمل آورد.

۲- هیچ وضعیت استثنایی از هر قبیل که باشد اعم از حالت جنگ یا تهدید به جنگ، عدم ثبات سیاسی داخلی یا هر وضعیت اضطراری دیگر نمی‌تواند در جهت توجیه شکنجه مورد استناد قرار گیرد.

۳- دستور از مقام بالاتر از یک مرجع عمومی نمی‌تواند در جهت توجیه شکنجه مورد استناد قرار گیرد.

ماده ۳-

۱- هیچ یک از کشورهای طرف متعاهد این کنوانسیون نسبت به اخراج، بازگرداندن یا استرداد افراد به کشوری که دلایل مقتن در خصوص شکنجه شدن فرد در آن کشور وجود دارد مبادرت نخواهد کرد.

۲- برای تشخیص وجود مبانی و دلایل برای چنین احتمالی، مقامات صلاحیتدار کلیه ملاحظات لازم من جمله در صورت قابل اعمال بودن، وجود نقض مستمر، فاحش آشکار یا دسته جمعی حقوق بشر در آن کشور را مدّ نظر قرار خواهند داد.

ماده ۴-

۱- هر یک از کشورهای طرف متعاهد این کنوانسیون این امر را مورد تضمین قرار خواهد داد که کلیه اعمال شکنجه از لحاظ حقوق جزایی آن کشور جرم و تخلف قانونی مورد لحاظ قرار گیرند. همچنین هرگونه اقدام در جهت اعمال شکنجه یا مبادرت به هرگونه اقدام در جهت شرکت یا معاونت در اعمال شکنجه نیز تحت شمول این الزام قانونی قرار خواهد داشت.

۲- هر یک از کشورهای طرف متعاهد کنوانسیون با توجه به اهمیت و شدت اقدام به ارتکاب هر یک از اعمال خلاف قانون فوق مجازاتهای متناسبی را مقرر خواهد کرد.

ماده ۵-

۱- هر یک از کشورهای طرف متعاهد این کنوانسیون اقدامات لازم را برای برقرار کردن

صلاحیت خود در تشخیص جرایم و اعمال خلاف قانون مذکور در ماده (۴) در موارد زیر به عمل خواهد آورد:

الف - هرگاه عمل خلاف قانون در قلمروی که در حوزه صلاحیت قضایی آن کشور است و یا در داخلی هواپیما یا کشتی ثبت شده در آن کشور ارتکاب یابد.

ب - هرگاه کسی که عمل خلاف قانون ادعایی را مرتکب شده است، یکی از اتباع آن کشور باشد.

ج - هرگاه شخص شکنجه دیده بنا به تشخیص کشور مورد نظر یکی از اتباع آن کشور محسوب گردد.

۲- همچنین هر یک از کشورهای طرف متعاهد کنوانسیون اقدامات لازم را به منظور برقرار کردن صلاحیت خود جهت تشخیص اعمال خلاف قانون مذکور، در موردی که مرتکب ادعایی در قلمرو تحت صلاحیت آن کشور مقیم است، معمول خواهد داشت و کشور مزبور به موجب ماده (۸) مرتکب را به هیچ یک از کشورهای مذکور در بند (۱) ماده حاضر، مسترد نخواهد داشت.

۳- کنوانسیون حاضر مانع از اجرای صلاحیت جزایی مقرر شده بر طبق قوانین داخلی نخواهد بود.

ماده ۶-

۱- هر یک از کشورهای طرف متعاهد این کنوانسیون که شخص مظنون به ارتکاب عمل خلاف قانون مندرج در ماده (۴) در حوزه قلمرو آن کشور باشد، در صورتی که پس از بررسی اطلاعات و اوضاع و احوال موضوع محرز گردد نسبت به تحت نظر قرار دادن فرد مورد نظر اقدام لازم را معمول داشته و کلیه اقدامات قضایی لازم را برای تأمین حضور آن شخص به عمل خواهد آورد. بازداشت و اقدامات مزبور باید به موجب قوانین آن کشور صورت گیرد و اقدامات مزبور در صورتی ادامه خواهد یافت که آئین رسیدگی کیفری یا استرداد فرد مظنون چنین ایجاب نماید.

۲- کشور ذی ربط بلافاصله اقدام به تحقیق مقدماتی در خصوص واقعیات قضیه خواهد نمود.

۳- هر کسی که در اجرای بند (۱) ماده حاضر تحت نظر قرار دارد می تواند بلافاصله ارتباط خود را با نزدیکترین نماینده رسمی دولت متبوع خود و یا در صورتی که

«بی‌تابعیت» باشد با نمایندۀ دولتی که عادتاً در آنجا اقامت دارد برقرار نماید.

۴- هرگاه کشوری به موجب مقررات ماده حاضر شخصی را تحت نظر قراردادده باشد باید بلافاصله موضوع تحت نظر قرار گرفتن شخص مزبور و اوضاع و احوال موجه بازداشت وی را به اطلاع دولت‌هایی که در بند (۱) ماده (۵) به آنها اشاره شده برساند. کشوری که اقدام به تحقیقات مقدماتی مندرج در بند (۲) حاضر نماید نتایج تحقیقات را فوراً به اطلاع کشورهای مزبور رسانده و قصد خود را مبنی بر اجرا یا عدم اجرای صلاحیت قضایی خود در این مورد به آنها اعلام خواهد نمود.

ماده ۷-

۱- هر یک از کشورهای طرف متعاقد این کنوانسیون که شخص مظنون به ارتکاب یکی از اعمال خلاف قانون مندرج در ماده (۴) در حوزه صلاحیت قضایی آن کشور تحت نظر قرار می‌گیرد در صورتی که اقدام به استرداد شخص مزبور ننماید باید فرد مزبور را به منظور پیگرد قضایی در موارد مشروحه در ماده (۵) به مقامات صلاحیتدار خود تسلیم نماید.

۲- تصمیمی که مقامات مذکور در این مورد اتخاذ می‌نمایند مطابق با اقداماتی خواهد بود که برطبق موازین حقوقی آن کشور در موارد پیگرد جرائم عمومی از نوع حاد اتخاذ می‌گردد. در موارد مشروحه در بند (۲) ماده (۵) حوزه اعمال موازین ناظر بر ادله اثبات در مورد تعقیب قضایی و محکومیت، به هیچ وجه نبایستی محدودتی از مقرراتی باشد که در موارد مشروحه در بند (۱) ماده (۵) تعیین گردیده است.

۳- برخورد و رفتار متصفانه با هر شخصی که در ارتباط با یکی از اعمال خلاف قانون مندرج در ماده (۴) مورد تعقیب قرار می‌گیرد باید در همه مراحل دادرسی مورد عنایت و تضمین قرار گیرد.

ماده ۸-

۱- اعمال خلاف قانون مندرج در ماده (۴) به منزله جرائم قابل استرداد تلقی گردیده و تحت شمول هر معاهده استردادی خواهد بود که بین کشورهای عضو این کنوانسیون منعقد می‌گردد. کشورهای طرف متعاقد این کنوانسیون متعهد می‌شوند که اعمال خلاف قانون مذکور را در قراردادهای استرداد منعقدۀ فی‌مابین در زمره جرائم قابل استرداد تعریف نمایند.

۲- هرگاه یکی از کشورهای طرف این کنوانسیون موضوع استرداد را منوط به وجود یک معاهده از قبل در این زمینه نماید و از طرف کشوری که معاهده استرداد با آن کشور منعقد نموده درخواست استردادی ارائه شود، دولت مزبور می‌تواند کنوانسیون حاضر را در مورد اعمال خلاف قانون مذکور، به عنوان مبنای حقوقی استرداد در خصوص این جرایم تلقی نماید. در عین حال موضوع استرداد تابع سایر شرایطی خواهد بود که در موازین حقوقی کشور طرف درخواست مقرر شده است.

۳- کشورهای طرف متعاهد این کنوانسیون که عمل استرداد را منوط به وجود معاهده استرداد از قبل نمی‌نمایند باید ارتکاب اعمال خلاف قانون مذکور را در ارتباط فی مابین، با رعایت شرایط مقرر شده در موازین حقوقی کشور طرف درخواست، به عنوان جرائم قابل استرداد تلقی نمایند.

۴- از نقطه نظر اعمال و اجرای استرداد فی مابین کشورهای عضو، آنان ملزم به تعیین محدوده صلاحیت خود نسبت به این قبیل جرائم بر طبق مفاد بند (۱) ماده (۵) خواهند بود به نحوی که وقوع جرائم مزبور به منزله وقوع آن جرم در قلمرو تمام کشورها تلقی گردد.

ماده ۹-

۱- کشورهای طرف متعاهد این کنوانسیون در مورد اعمال خلاف قانون مندرج در ماده (۴) و نیز در مورد اطلاع و ارائه ادله و شواهد تحت نظر خود در جریان دادرسی کیفری لازم است کمال مساعدت را در بین خود ملحوظ نظر قرار دهند.

۲- کشورهای طرف متعاهد کنوانسیون، تعهدات مندرج در بند (۱) ماده حاضر را مطابق با مفاد هر نوع معاهده‌ای که در زمینه معاضدت قضایی متقابل بین آنها موجود باشد، به عمل خواهند آورد.

ماده ۱۰-

۱- هر یک از دول طرف کنوانسیون مراقبت خواهد کرد که آموزش و اطلاعات مربوط به ممنوعیت شکنجه جزء لاینفک تربیت مستخدمین کشوری یا لشکری که عهده‌دار اجرای قوانین هستند قرار گیرد. کارمندان امور پزشکی، مأموران دولتی و سایر اشخاصی که در امر محافظت، بازجویی و تماس با شخص بازداشتی یا زندانی دخالت دارند نیز تحت این نظام آموزشی قرار خواهند گرفت.

۲- هر یک از دول کنوانسیون، ممنوعیت مذکور را در مقررات و دستورات صادره ناظر بر تعهدات و تکالیف اشخاص مذکور برقرار خواهد کرد.

ماده ۱۱- هر یک از کشورهای طرف متعاهد کنوانسیون به منظور جلوگیری از اعمال هر نوع شکنجه نظارت منظمی را بر مقررات، دستورالعمل‌ها، روش‌ها و رویه‌های متداول در امر بازجویی و مقررات ناظر بر تحت نظر داشتن و رفتار با اشخاص دستگیر شده، بازداشتی یا زندانی در تمام قلمرو تحت صلاحیت قضایی خود برقرار خواهد کرد.

ماده ۱۲- هر یک از کشورهای طرف متعاهد این کنوانسیون این اطمینان را می‌دهند که در مواردی که دلائل معقول در اعمال شکنجه در قلمرو تحت صلاحیت قضایی خود در دست داشته باشند مراجع صالحه آن کشور مبادرت به انجام تحقیقات بی طرفانه و سریع بنمایند.

ماده ۱۳- هر یک از دول طرف کنوانسیون اطمینان می‌دهد که حق شکایت و تقاضای رسیدگی در نزد مراجع صالحه را برای کسی که مدعی است در قلمرو تحت صلاحیت قضایی آن کشور مورد شکنجه واقع شده است به رسمیت شناخته و به طور بی طرفانه در اسرع وقت نسبت به رسیدگی به شکایت شخص مزبور اقدام بنماید. همچنین اقدامات لازم را برای حمایت و محافظت شخص شاکی و شهود در قبال هر نوع رفتار ناشایست و تهدید و ارباب که ناشی از تسلیم شکایت یا شهادت شاهد باشد به عمل خواهد آورد.

ماده ۱۴-

۱- هر یک از کشورهای طرف متعاهد کنوانسیون باید حق مطالبه جبران خسارت و ضمانت اجرای دریافت غرامت عادلانه و مناسب و از جمله برخورداری از ساز و کار لازم برای بازتوانی کامل شخص شکنجه شده را در نظام حقوقی خود مورد تضمین قرار دهد. در صورت فوت قربانی که در نتیجه شکنجه صورت گرفته باشد افراد تحت تکفل وی از حق مطالبه جبران خسارت برخوردار خواهند بود.

۲- ماده حاضر به هیچ وجه نافی حق مطالبه جبران خسارت شخص قربانی یا هر شخص دیگر که به موجب قوانین داخلی ایجاد شده نخواهد بود.

ماده ۱۵- هر یک از کشورهای طرف متعاهد کنوانسیون تضمین می‌کند که هیچ‌گونه اظهاراتی که ثابت شود بر اثر شکنجه اخذ شده است در طی دادرسی به عنوان دلیل، مورد استفاده قرار نخواهد گرفت مگر در مورد ادله‌ای که علیه شخص متهم به اعمال

شکنجه اقامه شده و دلالت بر اثبات اخذ اظهار به عنوان دلیل جرم نماید.

ماده ۱۶-

۱- هر یک از کشورهای طرف کنوانسیون متعهد می شود که در تمام قلمرو تحت صلاحیت قضایی خود از هر نوع اعمال مجازات یا رفتار ظالمانه، غیرانسانی و تحقیرآمیز دیگری که در شمول تعریف شکنجه در ماده (۱) قرار ندارد نیز جلوگیری به عمل آورد منوط بدان که این اقدام از طرف مأمور دولت یا شخص دیگری که به طور رسمی انجام وظیفه می نماید، یا به تحریک یا رضایت صریح یا ضمنی وی انجام گرفته باشد. به طور خاص تعهدات اعلام شده در مواد (۱۰)، (۱۱)، (۱۲) و (۱۳) که نسبت به شکنجه اعمال گردیده به طور قابل جایگزین نسبت به انواع دیگر مجازاتها یا رفتارهای ظالمانه، غیرانسانی یا تحقیرآمیز قابل اعمال خواهد بود.

۲- مقررات کنوانسیون حاضر لطمه ای به مقررات و مفاد هرگونه سند بین المللی یا داخلی دیگری که مجازاتها و رفتارهای ظالمانه، غیرانسانی و تحقیرآمیز را ممنوع می سازند و یا به استرداد و اخراج مقصرین مربوط می شوند، وارد نخواهد ساخت.

بخش دوم

ماده ۱۷-

۱- کمیته ای علیه شکنجه (که پس از این «کمیته» نامیده می شود) تشکیل خواهد شد تا وظایفی را که در پی می آید انجام دهد. کمیته، مرکب خواهد بود از ده کارشناس معروف به مکارم عالی اخلاق که صلاحیتشان در زمینه حقوق بشر محرز باشد و فارغ از عناوین و مشاغل خود به موجب صلاحیت شخصی شان خدمت می کنند. کارشناسان کمیته توسط کشورهای طرف متعاقد این کنوانسیون انتخاب می شوند و در گزینش آنان رعایت توزیع عادلانه جغرافیایی و مفید بودن شرکت اشخاص دارای تجربه حقوقی مدّ نظر قرار خواهد گرفت.

۲- اعضاء کمیته با رأی مخفی از میان فهرست اشخاصی که کشورهای طرف کنوانسیون نامزد کرده اند انتخاب می شوند. هر کشور می تواند یک نفر را از میان اتباع خود به عنوان نامزد این مقام معرفی کند. کشورهای طرف کنوانسیون در نظر خواهند داشت که معرفی

اعضاء کمیته حقوق بشر که بر طبق میثاق بین‌المللی حقوق مدنی و سیاسی تأسیس گردیده در صورتی که تمایل داشته باشند که در کمیته علیه شکنجه خدمت نمایند مفید و مؤثر خواهد بود.

۳- انتخاب اعضاء کمیته در اجلاسهایی که هر دو سال یک بار با حضور دول طرف کنوانسیون و توسط دبیرکل سازمان ملل متحد برگزار می‌شود صورت می‌گیرد. در آن جلسات که حد نصاب لازم برای رسمیت آن مستلزم حضور دو سوم دول طرف عضو خواهد بود اشخاصی که بیشترین تعداد آراء را به دست آورده و اکثریت مطلق آراء نمایندگان دولتهای حاضر و رأی دهنده را حائز گردند، انتخاب می‌شوند.

۴- اولین انتخابات باید شش ماه پس از تاریخ لازم‌الاجراء شدن کنوانسیون حاضر برگزار شود. برای انتخاب اعضاء کمیته حداقل چهارماه قبل از تاریخ انجام انتخابات دبیرکل سازمان ملل متحد از کشورهای طرف این کنوانسیون کتباً دعوت می‌نماید که ظرف سه ماه نامزدهای خود را برای عضویت در کمیته معرفی کنند. دبیرکل سازمان ملل متحد فهرستی به ترتیب حروف الفباء از کلیه اشخاصی که به این ترتیب نامزد می‌شوند با ذکر نام کشورهایی که آنها را معرفی کرده‌اند تهیه و آن را برای دولتهای طرف این کنوانسیون ارسال خواهد داشت.

۵- اعضای کمیته برای مدت چهار سال انتخاب می‌شوند. در صورتی که مجدداً نامزد شوند انتخاب مجدد آنان بلاشکال خواهد بود. لیکن مدت عضویت پنج تن از اعضای منتخب در پایان دو سال منقضی خواهد شد. بلافاصله پس از اولین انتخابات نام این پنج تن به وسیله قرعه توسط رئیس جلسه مذکور در پاراگراف (۳) این ماده معین می‌شود.

۶- در صورت فوت یا استعفاء یا به هر علت دیگر یکی از اعضای کمیته نتواند وظایف کمیته را انجام دهد کشور متعاهدی که شخص مزبور را نامزده کرده است کارشناس دیگری را از میان اتباع خود منوط به تصویب اکثریت کشورهای عضو معین می‌کند تا برای باقیمانده دوره، خدمت نماید. چنین تصویبی به منزله تأیید این انتصاب خواهد بود مگر اینکه تعداد نصف یا بیشتر از دول طرف این کنوانسیون ظرف مدت شش هفته پس از اعلام دبیرکل سازمان ملل متحد راجع به انتصاب پیشنهادی پاسخ منفی بدهند.

۷- مادامی که اعضای مزبور در خدمت کمیته هستند تأمین هزینه آنان برعهده کشورهای طرف متعاهد کنوانسیون خواهد بود.

ماده ۱۸-

۱- کمیته، مسئولین خود را برای مدت دو سال برمی‌گزیند و آنها می‌توانند مجدداً نیز انتخاب شوند.

۲- کمیته آئین‌نامه خود را تدوین می‌نماید لیکن قواعد مزبور باید فی‌نفسه متضمن موارد زیر باشد:

الف - حد نصاب تشکیل کمیسیون شش عضو است.

ب - تصمیمات کمیته با رأی اکثریت اعضاء حاضر اتخاذ می‌شود.

۳- دبیرکل سازمان ملل متحد پرسنل و تسهیلات لازم را برای اجرای موثر وظایف کمیته تأسیس شده بر اساس کنوانسیون حاضر فراهم خواهد نمود.

۴- دبیرکل سازمان ملل اولین اجلاس کمیته را منعقد خواهد کرد. پس از اولین اجلاس، کمیته بر طبق زمانبندی مقرر در آئین‌نامه اجلاسهای خود را برگزار خواهد نمود.

۵- کشورهای طرف کنوانسیون در قبال هزینه‌های مربوط به برگزاری اجلاسهای کشورهای عضو و کمیته و همچنین بازپرداخت هزینه‌هایی که سازمان ملل از قبیل هزینه پرسنل و تسهیلات بر طبق بند (۳) این ماده متحمل می‌شود مسئولیت خواهد داشت.

ماده ۱۹-

۱- کشورهای طرف معاهد کنوانسیون درباره اقداماتی که جهت اجرای تعهدات خود بر طبق کنوانسیون به عمل آورده‌اند ظرف یک سال بعد از لازم‌الاجراء شدن کنوانسیون نسبت بدان کشور گزارش‌هایی از طریق دبیرکل سازمان ملل متحد ارسال خواهند داشت. پس از آن کشورهای طرف کنوانسیون هر چهار سال یکبار گزارشهای تکمیلی خود را درباره اقدامات تازه به عمل آمده و سایر گزارشهایی از این قبیل که مورد درخواست کمیته باشد ارائه خواهند داد.

۲- دبیرکل سازمان ملل گزارشات مزبور را به همه کشورهای عضو منعکس خواهد کرد.

۳- هر گزارش توسط کمیته، بررسی می‌گردد و در صورت اقتضاء نظرات کلی را نسبت به گزارشها ابراز داشته و آن را جهت کشور عضو ذی‌ربط ارسال خواهد نمود. دولت طرف کنوانسیون می‌تواند پاسخ و ملاحظات خود را در این خصوص به کمیته ارائه دهد.

۴- کمیته بنا به صلاحدید خود می‌تواند طبق بند (۳) این ماده تصمیم بگیرد که نظرات ابراز شده را به همراه ملاحظات واصله از کشور عضو ذی‌ربط در گزارش سالانه خود بر

طبق ماده (۲۴)، درج نماید. چنانچه کشور عضو ذی‌ربط درخواست نماید کمیته می‌تواند نسخه‌ای از گزارش تسلیمی موضوع بند (۱) این ماده را نیز در گزارش سالانه بگنجاند.

ماده ۲۰-

۱- اگر کمیته، اطلاعات قابل استنادی بدست آورد که مؤید دلایل مبرهنی بر وقوع شکنجه به نحو سازمان یافته در قلمرو کشور عضو کنوانسیون باشد، کمیته، کشور مزبور را به همکاری جهت بررسی اطلاعات و ارائه ملاحظات خود در ارتباط با اطلاعات واصله، دعوت خواهد کرد.

۲- با در نظر گرفتن ملاحظات که ممکن است توسط کشور عضو ذی‌ربط تقدیم شده باشد و همچنین با عنایت به دیگر اطلاعات مربوطه قابل دسترس، کمیته می‌تواند در صورت اقتضاء تصمیم بگیرد که یک یا چند عضو خود را جهت به عمل آوردن تحقیق محرمانه تعیین نماید تا گزارش خود را با قید فوریت به کمیته ارائه کنند.

۳- اگر تحقیق بر مبنای بند (۲) این ماده انجام پذیرد، کمیته، همکاری کشور عضو کنوانسیون در ارتباط با تحقیق را جلب خواهد نمود. در صورت توافق با کشور مربوطه تحقیق مذکور می‌تواند من جمله دربردارنده بازدید از قلمرو آن کشور باشد.

۴- کمیته پس از بررسی تحقیقات به عمل آمده توسط عضو یا اعضایش بر طبق بند (۲) این ماده، یافته‌های مزبور را به همراه هرگونه تفسیر یا پیشنهاد که با در نظر داشتن وضعیت مناسب باشد به کشور عضو کنوانسیون منعکس خواهد نمود.

۵- تمامی آئین‌رسیدگی کمیته، در ارتباط با بندهای (۱) الی (۴) این ماده محرمانه خواهد بود و در همه مراحل رسیدگی، همکاری کشور عضو کنوانسیون جلب می‌گردد. پس از اینکه روند رسیدگی در ارتباط با تحقیق مذکور در بند (۲) کامل شد، کمیته می‌تواند پس از مشورت با کشور عضو ذی‌ربط در خصوص ارائه خلاصه‌ای از ارزیابی نتایج در گزارش سالیانه خود که منطبق بر ماده (۲۴) ارائه می‌کند، مبادرت به اخذ تصمیم نماید.

ماده ۲۱-

۱- هر کشور طرف متعاقد کنوانسیون در هر زمانی می‌تواند بر اساس این ماده اعلام کند که این صلاحیت را برای کمیته به رسمیت می‌شناسد که مبادرت به دریافت و بررسی مکاتباتی نماید که از سوی کشورهای طرف کنوانسیون ارائه شده و دلالت بر آن دارد که

کشور عضو دیگری تعهدات مبتنی بر کنوانسیون حاضر را به اجرا نمی‌گذارد. مکاتبات مزبور می‌تواند بر اساس آئین کارهای پیش‌بینی شده در این ماده دریافت و بررسی شود منوط بدان که از سوی یک کشور طرف کنوانسیون که با صدور بیانیه، صلاحیت کمیته را نسبت به خودش به رسمیت شناخته است تقدیم شود. چنانچه مکاتبه در ارتباط با کشور متعاهدی باشد که بیانیه به رسمیت شناختن صلاحیت کمیته را صادر ننموده است، کمیته مکاتبه مزبور را بر اساس این ماده مورد بررسی قرار نخواهد داد. مکاتبات دریافت شده بر اساس این ماده به موجب آئین کار ذیل مورد بررسی قرار خواهد گرفت:

الف - اگر کشور طرف کنوانسیون معتقد است که کشور دیگر طرف کنوانسیون مقررات کنوانسیون حاضر را مورد رعایت قرار نمی‌دهد، می‌تواند موضوع مربوطه را از طریق مکاتبه کتبی به اطلاع کشور مزبور برساند. ظرف سه ماه پس از دریافت مکاتبه، کشور دریافت کننده برای روشن ساختن موضوع تا آنجا که ممکن است و مرتبط باشد آئین کارها و تدابیر داخلی در حال اجرا یا متخذ را از طریق توضیح یا اظهاریه کتبی منعکس خواهد کرد.

ب - اگر موضوع ظرف شش ماه پس از دریافت مکاتبه توسط کشور دریافت کننده اولین مکاتبه، مطابق نظر دو کشور مزبور حل و فصل نشود، هر یک از دو کشور خواهند توانست با صدور اخطار به عنوان کمیته و کشور ذی‌ربط موضوع را به کمیته ارجاع دهند. ج - کمیته فقط پس از این که احراز کند منطبق با اصول کلی حقوق بین‌الملل همه ساز و کارهای داخلی برای رسیدگی به قضیه مورد استناد قرار گرفته و عدم کارایی آن احراز شده باشد موضوع ارجاعی بر اساس این ماده را مورد بررسی قرار خواهد داد. این اصل کلی در مواردی که اعمال ساز و کارهای داخلی به نحو غیرمعقولی طولانی مدت باشد یا اعمال آن برای فردی که قربانی نقض مفاد این کنوانسیون شده مساعدت مؤثری در بر نداشته باشد، مورد رعایت قرار نخواهد گرفت.

د - کمیته، هنگام بررسی مکاتبات مربوط به ماده حاضر به نحو غیرعلنی برگزار خواهد شد.

ه - با لحاظ ضوابط مقرر در جزء (ج) فوق، کمیته، مساعی جمیله خود را در خصوص کشورهای عضو ذی‌ربط برای حصول راه حلی دوستانه مبتنی بر رعایت تعهدات مقرر

در کنوانسیون حاضر بکار خواهد بست. بدین منظور کمیته می‌تواند، هرگاه لازم باشد، کمیسیون سازش در موارد خاص را ایجاد نماید.

و - در هر مورد که بر اساس این ماده موضوعی به کمیته ارجاع می‌شود، کمیته با لحاظ مفاد جزء (ب) فوق، می‌تواند از کشورهای عضو ذی‌ربط بخواهد که هرگونه اطلاعات مربوطه را ارائه کنند.

ز - کشورهای ذی‌ربط مورد اشاره در جزء (ب) فوق حق خواهند داشت که در موقع بررسی موضوع در کمیته از خدمات نمایندگی استفاده کرده و هرگونه توضیح شفاهی یا لوایح کتبی را ارائه کنند.

ح - کمیته ظرف دوازده ماه پس از تاریخ دریافت اخطار مقرر در جزء (ب) فوق، گزارشی به ترتیب ذیل ارائه خواهد کرد:

ح - ۱ - اگر در چارچوب مفاد مقرر در جزء (ه) فوق راه‌حلی حاصل شد، کمیته توضیح موجزی از واقعیات قضیه و راه حل حاصله در گزارش خود بیان خواهد کرد.

ح - ۲ - اگر در چارچوب مفاد مقرر در جزء (ه) فوق راه‌حلی حاصل نشده باشد کمیته توضیح موجزی از واقعیات قضیه را گزارش خواهد نمود و نسخه‌ای از لوایح و توضیحات کتبی و شفاهی ارائه شده توسط کشورهای عضو ذی‌ربط را ضمیمه گزارش خواهد نمود.

در هر مورد گزارش به کشورهای عضو ذی‌ربط منعکس خواهد شد.

۲ - مقررات ماده حاضر زمانی که پنج کشور طرف متعاقد این کنوانسیون بیانه‌های موضوع بند (۱) این ماده را صادر نموده باشند لازم‌الاجراء می‌شود. بیانه‌های مزبور توسط کشورهای عضو ذی‌ربط نزد دبیرکل سازمان ملل سپرده خواهد شد که وی نسخه‌ای از آن را برای دیگر کشورهای طرف متعاقد این کنوانسیون ارسال خواهد داشت.

بیانیه مزبور را می‌توان در هر زمان بر اساس اعلام به دبیرکل پس گرفت. استرداد بیانیه لطمه‌ای به مواردی که بر اساس این ماده قبلاً راجع به آنها مکاتبه شده است نخواهد زد. در عین حال از کشوری که بیانیه خود را پس گرفته است هیچ مکاتبه‌ای پذیرفته نخواهد شد مگر اینکه کشور مربوطه مجدداً بیانیه جدیدی (در پذیرش صلاحیت کمیته) صادر کند.

ماده ۲۲-

۱- هر کشور طرف متعاهد کنوانسیون در هر زمان می تواند بر اساس مفاد ماده حاضر اعلام کند که صلاحیت کمیته را در خصوص دریافت و بررسی مکاتبات اشخاص موضوع صلاحیت کمیته مبنی بر اینکه توسط یکی از کشورهای عضو، قربانی نقض مقررات این کنوانسیون شده اند به رسمیت می شناسد.

اگر مکاتبه، ناظر بر کشوری باشد که عضو کنوانسیون بوده اما بیانیه قبول صلاحیت کمیته را صادر نکرده باشد کمیته مبادرت به بررسی آن نخواهد نمود.

۲- چنانچه مکاتبه ای که مبتنی بر این ماده صورت می پذیرد گمنام و بی نام و نشان بوده یا به نظر کمیته، سوء استفاده از حق تلقی گردد یا با مقررات کنوانسیون حاضر مغایرت داشته باشد کمیته، غیر قابل پذیرش بودن آن را اعلام خواهد کرد.

۳- با رعایت بند (۲) فوق، کمیته، هر مکاتبه ای را که بر اساس این ماده دریافت کند به نظر کشور عضو ذی ربطی که بیانیه موضوع بند (۱) را صادر کرده و متهم به نقض مقررات کنوانسیون شده خواهد رساند. کشور دریافت کننده ظرف مدت شش ماه توضیحات کتبی خود یا هر توضیحی که روشنگر موضوع و تدابیر اتخاذی دیگر باشد را باید به کمیته منعکس کند.

۴- کمیته، مکاتبات دریافتی بر اساس این ماده را در پرتو کلیه اطلاعاتی که توسط یا از سوی شخص و کشور عضو ذی ربط در دسترس قرار گرفته مورد بررسی قرار خواهد داد.

۵- کمیته، هیچ گونه مکاتبه ای را که از سوی یک شخص بر اساس این ماده واصل گردد مورد بررسی قرار نخواهد داد مگر اینکه احراز کند که:

الف- همان موضوع براساس آئین تحقیق یا روش حل و فصل بین المللی دیگری مورد رسیدگی قرار نگرفته یا مطمح رسیدگی قرار نداشته باشد.

ب- شخص ذی نفع همه ساز و کارهای رسیدگی قابل اعمال داخلی را طی کرده باشد. البته در مواردی که اعمال ساز و کارهای رسیدگی داخلی به نحو غیر معقولی طولانی مدت باشد یا مساعدت مؤثری به شخص قربانی نقض کنوانسیون ننماید اصل مزبور حاکم نخواهد بود.

۶- کمیته هنگام بررسی مکاتبات مربوط به ماده حاضر به نحو غیر علنی تشکیل جلسه

خواهد داد.

۷- کمیته نظرات خود را به کشور عضو و شخص ذی ربط منعکس خواهد کرد.

۸- ضوابط مقرر در ماده حاضر پس از اینکه پنج کشور طرف متعاقد کنوانسیون بیانه‌های مذکور در بند (۱) این ماده را صادر نمایند لازم‌الاجراء می‌شود، بیانه‌های مزبور توسط کشورهای عضو ذی ربط برای دبیرکل سازمان ملل ارسال خواهد شد تا وی نسخه‌ای از آنها را به دیگر کشورهای طرف متعاقد این کنوانسیون ارسال نماید. بیانه مزبور را می‌تواند در هر زمان از طریق اعلام به دبیرکل پس گرفت، استرداد مزبور باعث ورود لطمه به بررسی هر موضوعی که بر اساس این ماده قبلاً راجع به آن مکاتبه انجام شده است نخواهد شد. به علاوه هیچ مکاتبه‌ای از کشوری که بیانه خود را پس گرفته است پذیرفته نخواهد شد مگر اینکه کشور مربوطه مجدداً بیانه جدیدی (در پذیرش صلاحیت) کمیته صادر کند.

ماده ۲۳- اعضاء کمیته و اعضاء کمیسیون سازش در موارد خاص که ممکن است به موجب بند (ح - ۱) از ماده (۲۱) انتخاب شده باشند از تسهیلات، امتیازات و مصونیت‌های مقرر در بخش‌های مربوطه از کنوانسیون مصونیت‌ها و امتیازات سازمان ملل که برای کارشناسان در حال خدمت سازمان ملل مقرر شده است بهره‌مند خواهند شد.

ماده ۲۴- کمیته در مورد فعالیت‌هایش تحت کنوانسیون حاضر گزارش سالیانه‌ای تهیه و به کشورهای عضو و مجمع عمومی سازمان ملل ارائه خواهد کرد.

بخش سوم:

ماده ۲۵-

۱- کنوانسیون حاضر برای امضای همه کشورها مفتوح است.

۲- کنوانسیون حاضر موضوع تصویب توسط کشورهای طرف متعاقد قرار دارد. اسناد تصویب نزد دبیرکل سازمان ملل سپرده خواهد شد.

ماده ۲۶- کنوانسیون حاضر برای الحاق همه کشورها مفتوح است.

الحاق به موجب سپردن سند الحاق نزد دبیرکل سازمان ملل تحقق خواهد یافت.

ماده ۲۷-

۱- کنوانسیون حاضر پس از سی روز بعد از سپردن بیستمین سند تصویب یا الحاق به دبیر کل سازمان ملل لازم الاجراء خواهد شد.

۲- تصویب یا الحاق در مورد کشوری که پس از سپردن بیستمین سند الحاق یا تصویب مبادرت به این امر نماید، پس از گذشت سی روز از تحویل سند تصویب یا الحاق، مُحَقَّق و لازم الاجراء تلقی خواهد شد.

ماده ۲۸-

۱- هر کشوری می تواند در زمان امضاء یا تصویب کنوانسیون حاضر یا الحاق بدان اعلام کند که صلاحیت کمیته، پیش بینی شده به موجب ماده (۲۰) را به رسمیت نمی شناسد.

۲- هر کشوری که به موجب بند (۱) ماده حاضر قید تحفظی نسبت به کنوانسیون وارد نموده می تواند در هر زمان قید تحفظ خود را طی اعلام به دبیر کل سازمان ملل پس بگیرد.

ماده ۲۹-

۱- هر کشور طرف متعاهد کنوانسیون می تواند پیشنهاد اصلاحیه بر سند حاضر را مطرح سازد و مراتب را نزد دبیر کل سازمان ملل متحد ثبت نماید. دبیر کل، اصلاحیه پیشنهادی را به کشورهای طرف متعاهد کنوانسیون منعکس نموده و از آنها خواهد خواست که به وی اعلام کنند آیا موافق تشکیل کنفرانس کشورهای عضو برای بررسی و رأی گیری در مورد پیشنهاد مطروحه هستند یا خیر؟ در صورتی که ظرف مدت چهار ماه از زمان مکاتبه دبیر کل، حداقل یک سوم کشورهای طرف متعاهد کنوانسیون با تشکیل کنفرانس موافق باشند، دبیر کل تحت توجهات سازمان ملل، کنفرانس را تشکیل خواهد داد. هر اصلاحیه ای که با رأی اکثریت کشورهای طرف متعاهد کنوانسیون حاضر و رأی دهنده در کنفرانس اتخاذ گردد توسط دبیر کل سازمان ملل متحد به منظور قبول و پذیرش آن برای همه کشورهای طرف متعاهد کنوانسیون منعکس خواهد شد.

۲- پس از اینکه دو سوم کشورهای طرف متعاهد کنوانسیون به دبیر کل اعلام نمایند که بر طبق آئین پیش بینی شده در قوانین اساسی کشورهای مذکور، اصلاحیه پیش بینی شده در بند (۱) ماده حاضر مورد تأیید قرار گرفته است اصلاحیه مزبور لازم الاجرا تلقی می شود.

۳- هر زمان که اصلاحیه، لازم‌الاجرا شود مراتب مزبور برای کشورهای طرف کنوانسیون که این امر را مورد پذیرش قرار داده‌اند الزام‌آور خواهد بود؛ سایر کشورهای طرف کنوانسیون ملزم به رعایت مقررات کنوانسیون حاضر و هرگونه اصلاحیه‌ای که آنها پذیرفته‌اند خواهد بود.

ماده ۳۰-

۱- هرگونه اختلاف میان دو یا چند کشور طرف متعاهد کنوانسیون که ناشی از تفسیر یا اعمال مفاد سند حاضر بوده و اختلاف مذکور از طریق گفت و گو حل نشده باشد بنا به تقاضای یکی از آنها موضوع به داوری ارجاع خواهد شد. چنانچه ظرف مدت شش ماه از تاریخ تقاضای داوری، کشورهای مربوطه نتوانند به توافقی در مورد سازمان داوری برسند هر یک از کشورهای ذی‌نفع می‌تواند اختلاف ایجاد شده را مطابق با اساسنامه دیوان به دیوان بین‌المللی دادگستری ارجاع دهد.

۲- هر کشوری می‌تواند در زمان امضاء یا تصویب کنوانسیون حاضر اعلام کند که خودش را ملزم به رعایت مفاد بند (۱) ماده حاضر نمی‌داند سایر کشورهای طرف متعاهد کنوانسیون در قبال کشوری که یک چنین قید تحفظی را وارد نموده است ملزم به رعایت بند (۱) این ماده نخواهند بود.

۳- هر کشوری که به موجب پاراگراف (۲) این ماده قید تحفظ وارد نموده در هر زمان می‌تواند از طریق اعلام به دبیرکل سازمان ملل از قید تحفظ خود صرف‌نظر کرده و آن را پس بگیرد.

ماده ۳۱-

۱- هر کشور طرف متعاهد می‌تواند از طریق اعلام کتبی به دبیرکل سازمان ملل متحد از عضویت در کنوانسیون حاضر اعراض نماید. اعراض از عضویت پس از یک سال از تاریخ دریافت اعلامیه توسط دبیرکل، نافذ و مؤثر تلقی خواهد شد.

۲- اعلام اعراض از عضویت، کشور مزبور را از تعهدات مبتنی بر کنوانسیون در ارتباط با هر فعل یا ترک فعلی که قبل از زمان نفوذ تأثیر اجرائی اعلامیه مزبور به وقوع پیوسته باشد مبرّی نخواهد کرد و به هیچ طریق به ادامه بررسی در مورد موضوعی که قبل از تاریخ مؤثر شدن اعلامیه اعراض، تحت بررسی کمیته قرار گرفته است لطمه‌ای وارد نخواهد ساخت.

۳- از زمان مؤثر تلقی شدن اعلامیه اعراض از عضویت، کمیته هیچ موضوع جدیدی را در ارتباط با آن کشور مورد بررسی قرار نخواهد داد.

ماده ۳۲- دبیر کل سازمان ملل همه کشورهای عضو سازمان ملل و همه کشورهای که کنوانسیون حاضر را امضاء کرده یا بدان ملحق شده‌اند نسبت به موارد زیر مطلع خواهد ساخت:

- الف - امضاءها، تصویب‌ها و الحاق‌های انجام شده به موجب مواد (۲۵) و (۲۶).
 ب - تاریخ لازم‌الاجراء شدن این کنوانسیون بر اساس ماده (۲۷) و تاریخ لازم‌الاجراء شدن اصلاحات پیش‌بینی شده در ماده (۲۹).
 ج - اعلام اعراض از عضویت مقرر در ماده (۳۱).
 ماده ۳۳-

- ۱- متون کنوانسیون به زبانهای عربی، چینی، انگلیسی، فرانسوی، روسی و اسپانیائی که اعتبار واحد دارند نزد دبیرکل سازمان ملل متحد سپرده خواهد شد.
 ۲- دبیر کل سازمان ملل متحد نسخه‌های تأیید شده کنوانسیون حاضر را برای همه کشورها ارسال خواهد کرد.

نظریه (مرحله اول) شورای نگهبان

شماره: ۸۲/۳۰/۳۹۷۱

تاریخ: ۱۳۸۲/۵/۲۷

ریاست محترم مجلس شورای اسلامی

عطف به نامه شماره ۳۱۷۶۱ مورخ ۱۳۸۲/۵/۶ و پیرو نامه شماره ۸۲/۳۰/۳۸۵۳ مورخ ۱۳۸۲/۵/۱۶^(۱)؛ «طرح الحاق دولت جمهوری اسلامی ایران به کنوانسیون منع شکنجه و سایر رفتارها یا مجازاتهای ظالمانه، غیرانسانی و تحقیرآمیز» مصوب جلسه مورخ یکم مرداد ماه یکهزار و سیصد و هشتاد و دو مجلس شورای اسلامی در جلسه مورخ ۱۳۸۲/۵/۱۵ شورای نگهبان مطرح شد، علاوه بر اینکه ارائه الحاق به کنوانسیون مذکور در قالب طرح، از نظر شمول اصول ۷۷^(۲) و ۱۲۵^(۳) قانون اساسی و نیز انطباق برخی

(۱) تقاضای استمهال بر اصل اساس نود و پنجم قانون اساسی (همین مجموعه، صفحه ۲).

(۲) همین مجموعه، صفحه ۳۲۸.

(۳) اصل یکصد و بیست و پنجم: امضای عهدنامه‌ها، مقاوله نامه‌ها، موافقت نامه‌ها و قراردادهای دولت ایران با

مواد با موازین اسلامی قابل بررسی است نظر شورا به شرح زیر اعلام می‌گردد:

۱- الحاق دولت جمهوری اسلامی ایران به این کنوانسیون در قالب طرح، ارائه شده که در موارد متعدد من جمله بند (۱) ماده (۲)، بند (۱) ماده (۱۰)، ماده (۱۱)، بند (۷) ماده (۱۷)، بند (۵) ماده (۱۸) و ماده (۳۰) باعث افزایش هزینه عمومی است که طریق جبران آن مشخص نشده است لذا از این جهت مغایر اصل ۷۵ قانون اساسی^(۱) شناخته شد.

احمد جنتی

دبیر شورای نگهبان

اصلاحیه (مرحله اول) مجلس شورای اسلامی

شماره: ۷۰۰۷۳

تاریخ: ۱۳۸۲/۱۰/۱

شورای محترم نگهبان

عطف به نامه شماره ۳۹۷۱/۳۰/۸۲ مورخ ۱۳۸۲/۵/۲۷ و پیرونامه شماره ۳۱۷۶۱ مورخ ۱۳۸۲/۵/۶، طرح الحاق دولت جمهوری اسلامی ایران به کنوانسیون منع شکنجه و سایر رفتارها یا مجازاتهای ظالمانه، غیرانسانی و تحقیرآمیز که در جلسه علنی روز یکشنبه مورخ ۱۳۸۲/۹/۳۰ مجلس شورای اسلامی با اصلاحاتی در ماده واحده به تصویب رسیده است، در اجرای اصل نود و چهارم (۹۴) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران^(۲) جهت بررسی و اظهار نظر آن شورای محترم به پیوست ارسال می‌گردد.

مهدی کروی

رئیس مجلس شورای اسلامی

متن طرح

ماده واحده - به دولت جمهوری اسلامی ایران اجازه داده می‌شود در صورتی که الحاق به کنوانسیون «منع شکنجه و سایر رفتارها یا مجازاتهای ظالمانه، غیرانسانی و تحقیرآمیز»

۱- سایر دولتها و همچنین امضای پیمانهای مربوط به اتحادیه‌های بین‌المللی پس از تصویب مجلس شورای اسلامی با رئیس جمهوری یا نماینده قانونی او است.

(۱) همین مجموعه، صفحه ۹۰.

(۲) همین مجموعه، صفحه ۱۲.

بار مالی برای دولت ایجاد نمی‌کند، مشتمل بر یک مقدمه و سی و سه ماده (در سه بخش) مصوب نوزدهم آذر ماه ۱۳۶۶ ملحق و اسناد مربوطه را تودیع نماید.

کنوانسیون منع شکنجه و سایر رفتارها یا مجازاتهای ظالمانه،
غیرانسانی و تحقیرآمیز مصوب مجمع عمومی سازمان ملل و ارائه
جهت امضاء، تصویب و الحاق به موجب قطعنامه ۳۹/۴۶ مورخ ۱۰
دسامبر ۱۹۸۴ که در تاریخ ۲۶ ژوئن ۱۹۸۷ بر طبق ماده (۱) ۲۷
الزام‌آور شده است.

مجمع عمومی:

....

نظریه (مرحله دوم) شورای نگهبان

شماره: ۸۲/۳۰/۶۳۰۷

تاریخ: ۱۳۸۲/۱۰/۱۸

ریاست محترم مجلس شورای اسلامی

عطف به نامه‌های شماره ۷۰۰۷۳ مورخ ۱۳۸۲/۱۰/۱ و شماره ۳۱۷۶۱ مورخ ۱۳۸۲/۵/۶ و پرو نامه‌های شماره ۸۲/۳۰/۶۲۰۰ مورخ ۱۳۸۲/۱۰/۸^(۱) و شماره ۸۲/۳۰/۳۹۷۱ مورخ ۱۳۸۲/۵/۲۷ و شماره ۸۲/۳۰/۳۸۵۳ مورخ ۱۳۸۲/۵/۱۶؛ «طرح الحاق دولت جمهوری اسلامی ایران به کنوانسیون منع شکنجه و سایر رفتارها یا مجازاتهای ظالمانه، غیرانسانی و تحقیرآمیز» که با اصلاحاتی در جلسه مورخ سی‌ام آذرماه یکهزار و سیصد و هشتاد و دو به تصویب مجلس شورای اسلامی رسیده است در جلسات شورای نگهبان مطرح شد که نظر شورا به شرح زیر اعلام می‌گردد:

«اصلاح به عمل آمده رافع اشکال نیست بنابراین ایراد قبلی به قوت خود باقی است.»

احمد جنتی

دبیر شورای نگهبان

(۱) تقاضای استمهال بر اساس اصل نود و پنجم قانون اساسی (همین مجموعه، صفحه ۲).

تصویب مجدد طرح مذکور و ارجاع آن به مجمع تشخیص مصلحت نظام
در اجرای اصل یکصد و دوازدهم قانون اساسی^(۱)

نایب رئیس (علی شکوری‌راد) - دستور بعدی را مطرح بفرماید.

منشی (جبارزاده) - دستور بعدی بررسی طرح الحاق دولت جمهوری اسلامی ایران به کنوانسیون منع شکنجه و سایر رفتارها یا مجازاتهای ظالمانه غیرانسانی و تحقیرآمیز (اعاده شده از شورای محترم نگهبان) که در اجرای ماده (۱۴۶) آئین‌نامه در دستور قرار گرفته است. مخبر محترم کمیسیون قضایی بفرماید.

محمدکاظمی - گزارشی نداریم، چون در کمیسیون مطرح نشده، گزارش چاپ شده نداشته‌ایم.

منشی (جبارزاده) - خیلی خوب، گزارشی ندارند، من الآن قرائت می‌کنم.

طرح الحاق دولت جمهوری اسلامی ایران به کنوانسیون منع شکنجه و سایر رفتارها یا مجازاتهای ظالمانه غیرانسانی و تحقیرآمیز

ماده واحده - به دولت جمهوری اسلامی ایران اجازه داده می‌شود در صورتیکه الحاق به کنوانسیون منع شکنجه و سایر رفتارها یا مجازاتهای ظالمانه، غیرانسانی و تحقیرآمیز، بار مالی برای دولت ایجاد نمی‌کند، مشتمل بر یک مقدمه و (۳۳) ماده در سه بخش مصوب نوزدهم آذر ماه ۱۳۶۶ ملحق و اسناد مربوطه را تودیع نمایند.

متن پایینی آن (مصوب مجمع عمومی سازمان ملل) جزو کنوانسیون نیست؟
کاظمی - نه نیست، همان است.

نایب رئیس - متن قرائت شد. حضار ۱۹۴ نفر، موافقان با اصرار بر مصوبه قبلی مجلس قیام بفرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. این مصوبه به مجمع تشخیص مصلحت نظام ارجاع خواهد شد.^(۲)

(۱) همین مجموعه، صفحه ۹۰.

(۲) به نقل از مشروح مذاکرات مجلس شورای اسلامی، دوره ششم قانونگذاری جلسه ۴۳۰ مورخ ۱۳۸۳/۳/۳. [نشان‌دهنده آن است که مجمع تشخیص مصلحت نظام طرح مذکور را جهت رفع ابهام به مجلس شورای اسلامی بازگرداند (ر.ک. به فصل ششم همین مجموعه)].

اصلاحیه (مرحله دوم) مجلس شورای اسلامی در خصوص طرح منع شکنجه^(۱)

شماره: ۱۶/۳۷۴۹۳

تاریخ: ۱۳۸۲/۵/۲۹

شورای محترم نگهبان

عطف به نامه شماره ۸۱/۳۰/۲۲۱۳ مورخ ۱۳۸۱/۱۰/۱۷ و پیرو نامه شماره ۲۱۷۶۷ مورخ ۱۳۸۱/۹/۲۶، طرح منع شکنجه که در جلسه علنی روز یکشنبه مورخ ۱۳۸۲/۵/۲۶ مجلس شورای اسلامی با اصلاحاتی به تصویب رسیده است در اجرای اصل نود و چهارم (۹۴) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران^(۲) جهت بررسی و اظهار نظر آن شورای محترم به پیوست ارسال می گردد.

مهدی کروی

رئیس مجلس شورای اسلامی

متن طرح

ماده ۱- هرگونه اعمال فشار جسمی یا روانی علیه افراد در کلیه مراحل اعم از تحقیق و دادرسی و اجرای حکم، شکنجه محسوب و مرتکب وفق مقررات قانونی مجازات می شود. موارد ذیل از مصادیق شکنجه است:

- ۱- هرگونه اذیت و آزار بدنی.
- ۲- نگهداری زندانی به صورت انفرادی یا نگهداری بیش از یک نفر در سلول انفرادی.
- ۳- چشم بند زدن به زندانی در محیط زندان یا بازداشتگاه.
- ۴- بازجوئی در شب.
- ۵- بی خوابی دادن به زندانی.
- ۶- انجام اقداماتی که عرفاً اعمال فشار روانی بر زندانی تلقی می شود.
- ۷- فحاشی، به کار بردن کلمات رکیک، توهین یا تحقیر زندانی در حین بازجوئی یا غیر آن.

(۱) جهت اطلاع از روند تصویب طرح مذکور به صفحات ۳۷۹ تا ۳۹۹ جلد پنجم (دوره ششم - سال دوم) و صفحات ۱۹۱ تا ۱۹۶ جلد ششم مجموعه نظریات شورای نگهبان (دوره ششم - سال سوم) مراجعه نمایند.

(۲) همین مجموعه، صفحه ۱۲.

- ۸- استفاده از داروهای روان‌گردان و کم و زیاد کردن داروهای زندانیان مریض.
 - ۹- محروم کردن بیماران زندانی از دسترسی به خدمات درمانی ضروری.
 - ۱۰- نگهداری زندانی در محلهائی با سر و صدای آزاردهنده.
 - ۱۱- گرسنگی یا تشنگی دادن به زندانی و عدم رعایت استانداردهای بهداشتی و محروم کردن زندانی از استفاده از امکانات مناسب بهداشتی.
 - ۱۲- عدم طبقه بندی زندانیان و نگهداری جوانان یا زندانیان عادی در کنار زندانیان خطرناک.
 - ۱۳- جلوگیری از هواخوری روزانه زندانی.
 - ۱۴- ممانعت از دسترسی به نشریات و کتب مجاز کشور.
 - ۱۵- ممانعت از ملاقات هفتگی یا تماس تلفنی زندانی با خانواده اش.
 - ۱۶- فشار روانی به زندانی از طریق اعمال فشار به اعضای خانواده زندانی.
 - ۱۷- ممانعت از ملاقات متهم با وکیل خود.
 - ۱۸- ممانعت از انجام فرائض مذهبی.
- تبصره - آراء قطعیت یافته محاکم صالح قضائی از شمول این ماده مستثنی می‌باشند.
- ماده ۲- اگر با تخلف قاضی فردی در سلول انفرادی نگهداری شود علاوه بر رسیدگی به تخلف قاضی هر یک روز نگهداری در سلول انفرادی معادل ده روز در صورت محکومیت فرد محاسبه می‌شود. مفاد این قانون شامل کسانی که در حال تحمل کیفر هستند نیز می‌شود.
- ماده ۳- در کلیه اوراق بازجوئی لازم است موارد ذیل دقیقاً و کاملاً درج شود:
- ۱- محل جلسه بازجوئی
 - ۲- ساعت شروع و ختم جلسه بازجوئی
 - ۳- نام مأمور یا مأمورانی که بازجوئی کرده یا هنگام بازجوئی حضور داشته‌اند و امضای آنها.
 - ۴- امضاء و یا اثر انگشت فرد بازجوئی شده.
- اوراقی که بعد از جلسه بازجوئی به پرونده الحاق شده باشد کلاً از درجه اعتبار ساقط است.

در سطر بالا به شرح ذیل اصلاح شد:

اوراقی که بعد از جلسه بازجویی به پرونده الحاق می‌شود باید با اطلاع متهم بوده و در صورت ارتباط با اتهام، فرصت دفاع به متهم داده شود. انجام تحقیقات از متهم بایستی صرفاً در شعبه مربوطه در دادسرا یا دادگاه بوده و توسط قاضی رسیدگی کننده صورت پذیرد.

ماده ۴- کلیه اقرار و اعترافاتی که بدون رعایت مفاد این قانون از متهم اخذ شده و در دادگاه از طرف وی مورد انکار قرار گیرد در صورت عدم وجود ادله و قرائن قابل قبول دیگر از درجه اعتبار ساقط و از عداد دلایل خارج خواهد شد.

ماده ۵- محل نگهداری زندانی باید به وکیل یا خانواده وی اعلام شود، در صورتی که زندانی در محلی غیر از بازداشتگاهها یا زندانهای رسمی تحت مدیریت سازمان زندانها و اقدامات تأمینی و تربیتی کشور نگهداری شود، آمر یا آمران به حبس تعزیری از سه ماه تا دو سال محکوم می‌شوند. در مواردی که سبب، اقوی از مباشر نباشد، اعزام کننده و نگاهدارنده نیز مشمول مجازات فوق می‌شوند.

ماده ۶- برای نظارت بر نحوه رفتار با افراد بازداشت شده و زندانیان و اطمینان از رعایت این قانون شورائی تحت عنوان «شورای نظارت بر نحوه رفتار با زندانیان» مرکب از سه نفر نماینده از طرف قوه قضائیه، سه نفر به انتخاب مجلس شورای اسلامی و سه نفر به انتخاب دولت تشکیل می‌گردد. اعضای این شورا هر زمان که لازم بدانند مجازند به صورت جمعی و فردی از کلیه بازداشتگاهها و زندانها بازدید نموده و در صورت اطلاع از اعمال هرگونه شکنجه گزارش آن را به رؤسای سه قوه منعکس و یک نسخه از آن را جهت برخورد با متخلفین به مرجع قضائی ذی ربط اعلام کنند. مرجع قضائی مذکور موظف است خارج از نوبت به گزارش رسیدگی و متخلف یا متخلفین را محاکمه و نتیجه را به رؤسای سه قوه و این شورا اعلام نماید.

ماده (۶) به شرح ذیل اصلاح گردید:

ماده ۶- برای نظارت بر نحوه رفتار با افراد بازداشت شده و زندانیان و اطمینان از رعایت این قانون کمیته‌ای مرکب از پنج نفر از اعضای کمیسیون قضائی و حقوقی به پیشنهاد این کمیسیون و رأی مجلس برای مدت دو سال تحت عنوان کمیته نظارت بر نحوه رفتار با زندانیان تشکیل می‌گردد. اعضای این کمیته هر زمان که لازم بدانند مجازند به صورت

جمعی و یا فردی از کلیه بازداشتگاهها و زندانها بازدید نموده و در صورت اطلاع از اعمال هرگونه شکنجه گزارش آن را به رؤسای سه قوه منعکس و یک نسخه از آن را جهت برخورد با متخلفین به مرجع قضایی ذی ربط اعلام کنند. مرجع قضائی مذکور موظف است خارج از نوبت به گزارش رسیدگی و متخلف یا متخلفین را محاکمه و نتیجه را به رؤسای سه قوه و کمیته مزبور اعلام نماید.

ماده ۷- اعضای «شورای نظارت بر نحوه رفتار با زندانیان» در انجام وظایف تعریف شده در این قانون قابل تعقیب و پیگرد قضائی نیستند.

ماده (۷) حذف شد.

ماده ۸- متخلفین از مفاد این قانون و همچنین آمرین و مأمورین و مسئولینی که از اعمال شکنجه مطلع بوده و آن را به مراجع مسئول اطلاع نداده‌اند و مسئولینی که برای نظارت کمیته مذکور در ماده (۶) همکاری نکنند در مرتبه اول به سه تا شش ماه زندان و یک سال انفصال از خدمات دولتی و در مرتبه دوم به شش ماه تا یک سال زندان و سه سال انفصال از خدمات دولتی محکوم می‌گردند.

ماده ۹- رسیدگی به جرائم موضوع این قانون خارج از نوبت با رعایت اصل یکصد و شصت و پنجم (۱۶۵) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران^(۱) و به صورت علنی انجام می‌شود.

ماده ۱۰- این قانون از تاریخ تصویب لازم‌الاجراء است.

نظریه (مرحله سوم) شورای نگهبان

شماره: ۸۲/۳۰/۴۱۵۷

تاریخ: ۱۳۸۲/۶/۱۸

ریاست محترم مجلس شورای اسلامی

عطف به نامه‌های شماره ۱۶/۳۷۴۹۳ مورخ ۱۳۸۲/۵/۲۹ و شماره ۲۱۷۶۷ مورخ ۱۳۸۱/۹/۲۶ و شماره ۲۰۵۳ - ق مورخ ۱۳۸۱/۲/۲۸ و پیرو نامه‌های شماره

(۱) اصل یکصد و شصت و پنجم: محاکمات، علنی انجام می‌شود و حضور افراد بلامانع است مگر آنکه به تشخیص دادگاه، علنی بودن آن منافی عفت عمومی یا نظم عمومی باشد یا در دعاوی خصوصی طرفین دعوا تقاضا کنند که محاکمه علنی نباشد.

۱۳۸۱/۱۰/۱۷ و شماره ۸۱/۳۰/۲۱۴۲ مورخ ۸۱/۱۰/۵ و ۱۳۸۱/۳/۸ مورخ ۸۱/۳۰/۶۶۲ و شماره ۸۱/۳۰/۶۲۲ مورخ ۱۳۸۱/۳/۱۶ و شماره ۸۱/۳۰/۶۲۲ مورخ ۸۱/۳/۸؛ «طرح منع شکنجه» که با اصلاحاتی در جلسه مورخ بیست و ششم مرداد ماه یکهزار و سیصد و هشتاد و دو به تصویب مجلس شورای اسلامی رسیده است در جلسه مورخ ۱۳۸۲/۶/۵ شورای نگهبان مطرح شد که نظر شورا به شرح زیر اعلام می‌گردد:

- ۱- ایراد بندهای «۱»، «۲»، «۴»، «۵» (نسبت به ماده ۸) و «۶» کماکان به قوت خود باقی است.
- ۲- با توجه به اصلاح به عمل آمده در ماده «۶» این ماده همان ایراد اصول ۵۷^(۱) و ۱۵۶^(۲) قانون اساسی را دارد.

احمد جنتی

دبیر شورای نگهبان

تصویب مجدد طرح مذکور و ارجاع آن به مجمع تشخیص مصلحت نظام

در اجرای اصل یکصد و دوازدهم قانون اساسی^(۳)

رئیس (مهدی کروبی) - دستور بعدی را مطرح بفرمایید.

منشی (جبارزاده) - دستور بعدی گزارش کمیسیون قضایی و حقوقی در مورد طرح اجرای اصل (۳۸) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران^(۴) (اعاده شده از شورای محترم نگهبان) است. مخبر محترم کمیسیون قضایی آقای کاظمی بفرماید.

محمد کاظمی (مخبر کمیسیون قضایی و حقوقی) - بسم الله الرحمن الرحيم

گزارش کمیسیون قضایی و حقوقی به مجلس شورای اسلامی

طرح اجرای اصل سی و هشتم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران که پس از تصویب مجلس شورای اسلامی مورد ایراد مجدد شورای محترم نگهبان قرار گرفت، در جلسات متعدد با حضور نمایندگان آن شورا مطرح گردید و پس از بحث و تبادل نظر کمیسیون بر

(۱) همین مجموعه صفحه ۱۳۸.

(۲) همین مجموعه، صفحه ۱۱۹.

(۳) همین مجموعه، صفحه ۹۰.

(۴) اصل سی و هشتم: هرگونه شکنجه برای گرفتن اقرار و یا کسب اطلاع ممنوع است، اجبار شخص به شهادت، اقرار یا سوگند، مجاز نیست و چنین شهادت و اقرار و سوگندی فاقد ارزش و اعتبار است. متخلف از این اصل طبق قانون مجازات می‌شود.

نظر مجلس اصرار نمود و نهایتاً آنرا در جلسه مورخ ۱۳۸۲/۸/۶ مجدداً مورد تصویب قرار داد. اینک گزارش آن تقدیم مجلس محترم شورای اسلامی می‌گردد.

رئیس کمیسیون قضائی و حقوقی - سیدناصر قوامی

همانطور که همکاران محترم مستحضرنند این طرح مشتمل بر (۹) ماده و (۱) تبصره توسط جمعی از نمایندگان محترم تقدیم مجلس شد که با سیر مراحل کار به تصویب رسید. شورای محترم نگهبان عمده ایرادش به این طرح بر ماده (۱) است که در واقع ماده (۱) خمیرمایه این طرح است. در این ماده (۱۸) مورد شمرده شده که این موارد از مصادیق شکنجه هستند. شورای محترم نگهبان (۸) مورد از این (۱۸) مورد را ایراد گرفته که این موارد را من خیلی سریع عرض می‌کنم، چون قبلاً توضیح داده شده.

۱- هرگونه اذیت یا آزار بدنی.

۲- نگهداری زندانی بصورت انفرادی.

۳- چشم‌بند زدن به زندانی در محیط زندان یا بازداشتگاه.

۴- بازجویی در شب.

۵- بی‌خوابی دادن به زندانی.

۶- جلوگیری از هواخوری روزانه زندانی.

۷- ممانعت از ملاقات هفتگی یا تماس تلفنی زندانی با خانواده‌اش.

۸- ممانعت از ملاقات متهم با وکیل خود.

این موارد را شورای محترم نگهبان اینطوری ایراد گرفته که چون ممکن است این موارد گاهی بوسیله قاضی حکم داده شود، مثلاً قاضی حکم بدهد و نظرش این باشد که متهم با وکیل خودش ملاقات نکند یا در شب از او تحقیقات انجام بگیرد. این موارد را شورای محترم نگهبان خلاف شرع دانسته.

در جلسه اولی که کمیسیون با یکی از حقوقدانان و یک نفر از فقهای محترم شورا جلسه داشت، ایرادات حتی المقدور رفع شد، اما آنچه که در کمیسیون اصلاح شده بود در صحن مجلس رأی نیاورد. مجدداً به شورای محترم نگهبان ارسال شد، در بازگشت مجدد به کمیسیون، نظر اعضای کمیسیون این بود که چون اصلاحات انجام شده در واقع اساس این طرح را از آن منظور طراحان خواهد انداخت. فلذا معتقد بودند بر اینکه عین مصوبه به مجمع تشخیص مصلحت نظام ارسال شود.

والسلام

منشی (جبارزاده) - خیلی متشکر. همانطوریکه مخبر محترم کمیسیون قضایی توضیح دادند ایرادات شورای محترم نگهبان را کمیسیون بر نظر قبلی خودش باقی بوده و همان مصوبه را مجدداً تصویب کردند. لذا نظر کمیسیون قضایی در رابطه با تصویب مجدد مصوبات قبلی کمیسیون و مجلس در مورد طرح منع شکنجه مطرح است را به رأی می‌گذاریم.

قربانی - حاج آقا! ماده به ماده باید قرائت کنید.

رئیس - چرا دیگر یکی است.

منشی (جبارزاده) - ماده به ماده نیست، گزارش کمیسیون هم گفته که بر...

قربانی - در هر حال ایرادات به همه مواد است.

رئیس - مخبرتان هم فرمایش حضرت عالی را قبول ندارد. تشخیص خودم است، می‌دانم. قبلاً هم اینکار را انجام می‌دادیم. ما بالاخره با علماء باید شوخی کنیم، با آقایان دیگر که خیلی نمی‌توانیم شوخی کنیم. حضار ۱۹۵ نفر، موافقین قیام بفرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. (۱)

(۱) به نقل از مشروح مذاکرات مجلس شورای اسلامی، دوره ششم قانونگذاری جلسه ۳۷۴ مورخ ۱۳۸۲/۸/۲۱. [شایان ذکر است که مجمع تشخیص مصلحت نظام طرح مذکور را جهت رفع ابهام به مجلس شورای اسلامی بازگرداند (ر.ک به فصل ششم همین مجموعه).]

مغایرت و مخالفت طرح یک فوریتی اصلاح قانون تعاونی نمودن تولید و یکپارچه شدن اراضی در حوزه عمل شرکتهای تعاونی روستائی با قانون اساسی و موازین شرع

شماره: ۳۹۴۳۸

تاریخ: ۱۳۸۲/۶/۵

شورای محترم نگهبان

طرح اصلاح قانون تعاونی نمودن تولید و یکپارچه شدن اراضی در حوزه عمل شرکتهای تعاونی روستائی که فوریت آن در جلسه علنی روز چهارشنبه مورخ ۱۳۸۲/۱/۲۷ تصویب و در جلسه علنی روز یکشنبه مورخ ۱۳۸۲/۶/۲ مجلس شورای اسلامی با اصلاحاتی به تصویب رسیده است، در اجرای اصل نود و چهارم (۹۴) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران^(۱) برای رسیدگی و اظهارنظر آن شورای محترم به پیوست ارسال می‌گردد.

مهدی کروی

رئیس مجلس شورای اسلامی

متن طرح

ماده ۱- عنوان قانون تعاونی نمودن تولید و یکپارچه شدن اراضی در حوزه عمل شرکتهای تعاونی روستائی مصوب ۱۳۴۹/۱۲/۲۴ به شرح زیر اصلاح گردید:

«قانون تعاونی نمودن تولید و یکپارچه شدن اراضی»

ماده ۲- در کلیه مواد کلمه «مزروعی» به «زراعی» تغییر یافت. در کلیه مواد و تبصره‌ها عبارت «وزارت اصلاحات ارضی و تعاون روستائی» به «وزارت جهاد کشاورزی» تغییر یافت.

ماده ۳- در ماده (۱) قانون اصلاحات زیر به عمل آمد:

در سطر دوم کلمه «دهات» به «روستاهای» تغییر یافت.

در سطر دوم بعد از کلمه «شرکتهای» عبارت «و سایر کشاورزان» اضافه گردید.

در سطر پنجم کلمه «دهات» به «روستاها» تغییر یافت.

در سطر پنجم بعد از عبارت «تعاونی مزبور» عبارت «و سایر کشاورزان» اضافه گردید.
در سطر هشتم بعد از کلمه «موات» عبارت «واقع در منطقه عمل شرکتهای مزبور و مجاور آن» حذف گردید.

در سطر یازدهم بعد از کلمه «شرکتهای» عبارت «اراضی کشاورزی در سایر مناطق» اضافه گردید.

در سطر پانزدهم عبارت «همچنین استقبال کشاورزان از» حذف و عبارت «موافقت صاحبان حداقل دو سوم اراضی مورد نظر اعضای شرکت تعاونی تولید روستایی و سایر کشاورزان» اضافه گردید.

در سطر پانزدهم و شانزدهم عبارت «تعاونی نمودن تولید در حوزه عمل شرکتهای تعاونی روستایی» حذف گردید.

تبصره (۱) ماده (۱) حذف گردید.

تبصره (۲) به «تبصره» تغییر یافت و اصلاحات زیر در آن به عمل آمد:

در سطر یک کلمه «وسیله» به «توسط» تغییر یافت.

در سطرهای یک و دو عبارت «وزارت اصلاحات ارضی و تعاون روستایی و وزارت آب و برق» حذف و عبارت «وزارتخانههای جهاد کشاورزی و نیرو» اضافه گردید.

ماده ۴- در ماده (۲) پاراگراف دوم سطر دوم عبارت «کمیسیونهای اصلاحات اراضی و تعاون روستایی و دارایی و استخدام مجلسین» حذف و به جای آن عبارت «کمیسیونهای کشاورزی، آب و منابع طبیعی و اقتصادی مجلس شورای اسلامی» اضافه گردید.

ماده ۵- در ماده (۳) سطر دوم عبارت «که در حوزه عمل شرکتهای موضوع ماده (۱) ...» تا انتهای ماده حذف گردید و بعد از عبارت «متعلق به دولت را» عبارت «به منظور بهبود، کمک و تقویت شرکتهای تعاونی تولید روستایی مجاناً و اگذار نماید» اضافه گردید.

ماده ۶- ماده (۶) قانون حذف و ماده ذیل جایگزین آن گردید:

ماده ۶- وزارت جهاد کشاورزی در اجرای این قانون نقشه جامع و یکپارچه شده اراضی را به تعداد قطعات مناسب در محدوده ثبتی روستا و یا روستاها و مزارع مورد عمل شرکت و اراضی سایر کشاورزان تهیه و حدود و ثغور قطعات سابق و فعلی را در نقشه

نمودار و همراه با موافقت کلیه مالکین به اداره ثبت محل ارسال دارد. واحد ثبتی مکلف است حسب مراجعه نماینده وزارت جهاد کشاورزی با تطبیق نقشه ترسیمی با وضع موجود محل سوابق ثبتی و احراز موافقت مالکین نسبت به تأیید نقشه مزبور اقدام و بر مبنای آن و با رعایت مقررات ثبت از جهت حفظ حقوق اشخاص بدون دریافت هرگونه هزینه (مالیات، عوارض، حقوق دولتی و غیره) نسبت به صدور سند مالکیت اقدام نماید.

ماده ۷- ماده ذیل به عنوان ماده (۷) به این قانون الحاق گردید:

ماده ۷- هرگونه تفکیک، افزاز و تقسیم اراضی اعضای شرکتهای تعاونی تولید موضوع این قانون و اراضی سایر کشاورزان ناشی از هرگونه عوامل قهری و ارادی به مساحت کمتر از حد نصاب فنی و اقتصادی ممنوع می باشد. در صورت فوت هریک از اعضاء یا سایر کشاورزان موضوع این قانون سهمیه وراث طبق قوانین موضوعه به صورت سهم مشاع از قطعات مذکور تعیین و بهره برداری از این گونه اراضی بایستی مشاعاً صورت پذیرد.

تبصره - تعیین مساحت قطعات فنی و اقتصادی در مناطق مختلف کشور به عهده وزارت جهاد کشاورزی است.

ماده ۸- ماده ذیل به عنوان ماده (۸) به این قانون الحاق گردید:

ماده ۸- دولت، سازمان ثبت اسناد و املاک کشور و سایر دستگاههای قوه قضائیه و نظام بانکی مکلفند در ارائه خدمات، تخصیص اعتبارات و ارائه تسهیلات این تعاونیها را در اولویت قرار دهند.

تبصره - دولت می تواند کمکهای بلاعوض و یارانه های تخصیصی را به منظور اجرای طرحهای ذی ربط با نظارت خود مستقیماً در اختیار این تعاونیها قرار دهد.

ماده ۹- ماده ذیل به عنوان ماده (۹) به این قانون الحاق گردید:

ماده ۹- کمیته امداد حضرت امام (ره)، طرح شهید رجایی و سازمان بهزیستی موظفند سهم هزینه های یکپارچه سازی اراضی کشاورزان تحت پوشش خود را پس از تعیین توسط سازمان جهاد کشاورزی استان در بودجه سالیانه خود منظور و پرداخت نمایند.

نظریه (مرحله اول) شورای نگهبان

شماره: ۸۲/۳۰/۴۱۶۱

تاریخ: ۱۳۸۲/۶/۱۸

ریاست محترم مجلس شورای اسلامی

عطف به نامه شماره ۳۹۴۳۸ مورخ ۱۳۸۲/۶/۵ و پیرو نامه شماره ۸۲/۳۰/۴۰۶۹ مورخ ۱۳۸۲/۶/۹^(۱)؛ «طرح اصلاح قانون تعاونی نمودن تولید و یکپارچه شدن اراضی در حوزه عمل شرکتهای تعاونی روستایی» مصوب جلسه مورخ دوم شهریور ماه یکهزار و سیصد و هشتاد و دو مجلس شورای اسلامی در جلسه مورخ ۱۳۸۲/۶/۱۲ شورای نگهبان مطرح شد که نظر شورا به شرح زیر اعلام می‌گردد:

۱- مطابق اصل ۸۵ قانون اساسی، مجلس شورای اسلامی می‌تواند تصویب دائمی اساسنامه سازمانها یا شرکتهای و مؤسسات دولتی یا وابسته به دولت را به کمیسیونهای ذی‌ربط واگذار کند. لکن با توجه به اصلاحاتی که بر اساس ماده (۴) مصوبه در ماده (۲) قانون به عمل آمده است اساسنامه موضوع آن به پیشنهاد وزارت جهاد کشاورزی به تصویب کمیسیونهای کشاورزی، آب و منابع طبیعی و اقتصادی مجلس شورای اسلامی می‌رسد لذا ماده (۴) از این جهت مغایر اصل ۸۵ قانون اساسی^(۲) شناخته شد.

۲- در ماده (۵) مصوبه با توجه به حذف عبارت «که در حوزه عمل شرکتهای موضوع ماده (۱)...» محدوده اراضی دایر و بایر و موات و مسلوب‌المنفعه متعلق به دولت که وزارت جهاد کشاورزی می‌تواند مجاناً به شرکتهای موضوع آن واگذار نماید نسبت به قانون توسعه یافته، که موجب تقلیل درآمد عمومی است لذا از این جهت مغایر اصل ۷۵ قانون اساسی^(۳) شناخته شد.

۳- در ماده (۶) دستگاههای دولتی مکلف به انجام اقداماتی متعدد بدون دریافت هرگونه هزینه شده‌اند این امر موجب تقلیل درآمد عمومی است لذا این ماده از این جهت مغایر اصل ۷۵ قانون اساسی شناخته شد.

۴- ماده (۷) (الحاقی) از این نظر که تفکیک و افزای سهام مالکین مشاع را در مورد اعضا

(۱) تقاضای استمهال بر اساس اصل نود و پنجم قانون اساسی (همین مجموعه، صفحه ۲).

(۲) همین مجموعه، صفحه ۲۶.

(۳) همین مجموعه، صفحه ۹۰.

تعاونی‌ها و در مورد سایر کشاورزان در صورتیکه هر یک از سهام کمتر از نصاب مقرر باشد منع کرده است خلاف شرع شناخته شد.

احمد جنتی

دبیر شورای نگهبان

اصلاحیه (مرحله اول) مجلس شورای اسلامی

شماره: ۷۷۹۷۲

تاریخ: ۱۳۸۲/۱۰/۲۵

شورای محترم نگهبان

عطف به نامه شماره ۴۱۶۱/۳۰/۸۲ مورخ ۱۳۸۲/۶/۱۸ و پیرو نامه شماره ۳۹۴۳۸ مورخ ۱۳۸۲/۶/۵، طرح اصلاح قانون تعاونی نمودن تولید و یکپارچه شدن اراضی در حوزه عمل شرکت‌های تعاونی روستایی که در جلسه علنی روز سه‌شنبه مورخ ۱۳۸۲/۱۰/۲۳ مجلس شورای اسلامی با اصلاحاتی به تصویب رسیده است، در اجرای اصل نود و چهارم (۹۴) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران^(۱) جهت بررسی و اظهار نظر آن شورای محترم به پیوست ارسال می‌گردد.

مهدی کروی

رئیس مجلس شورای اسلامی

متن طرح

ماده ۱-

ماده ۴- در ماده (۲) پاراگراف دوم سطر دوم عبارت «کمیسیونهای اصلاحات ارضی و تعاون روستایی و دارایی و استخدام مجلسین» حذف و به جای آن عبارت «کمیسیونهای کشاورزی، آب و منابع طبیعی و اقتصادی مجلس شورای اسلامی» در سطر بالا عبارت «کمیسیونهای کشاورزی، آب و منابع طبیعی و اقتصادی مجلس شورای اسلامی» حذف و عبارت «هیأت وزیران» اضافه گردید.

اضافه گردید.

ماده ۵- در ماده (۳) سطر دوم عبارت «که در حوزه عمل شرکتهای موضوع ماده (۱) ...» تا انتهای ماده حذف گردید و بعد از عبارت «متعلق به دولت را» عبارت «به

در دو سطر بالا عبارت «شرکتهای موضوع ماده (۱) ...» حذف و عبارت «شرکتهای تعاونی تولید» جایگزین گردید.

منظور بهبود، کمک و تقویت شرکتهای تعاونی تولید روستایی مجاناً و اگذار نماید» اضافه گردید.

ماده ۶- ماده (۶) قانون حذف و ماده ذیل جایگزین آن گردید:

ماده ۶- وزارت جهاد کشاورزی در اجرای این قانون نقشه جامع و یکپارچه شده اراضی را به تعداد قطعات مناسب در محدوده ثبتی روستا و یا روستاها و مزارع مورد عمل شرکت و اراضی سایر کشاورزان تهیه و حدود و ثغور قطعات سابق و فعلی را در نقشه نمودار و همراه با موافقت کلیه مالکین به اداره ثبت محل ارسال دارد. واحد ثبتی مکلف است حسب مراجعه نماینده وزارت جهاد کشاورزی با تطبیق نقشه ترسیمی با وضع موجود محل سوابق ثبتی و احراز موافقت مالکین نسبت به تأیید نقشه مزبور اقدام و بر مبنای آن و با رعایت مقررات ثبت از جهت حفظ حقوق اشخاص بدون دریافت هرگونه هزینه (مالیات، عوارض، حقوق دولتی و غیره) نسبت به صدور سند مالکیت اقدام نماید.

به انتهای ماده (۶) عبارت زیر الحاق گردید:

تقلیل درآمد متصوره در این ماده با کاهش هزینه‌های دولت در امر تولید از قبیل کاهش مصرف آب، انرژی، نیروی انسانی، ماشین‌آلات و نهاده‌های کشاورزی و نیز استفاد بهینه از آنها و افزایش تولید ناشی از یکپارچه‌سازی اراضی که مآلاً به کاهش هزینه‌های عمومی می‌انجامد، جبران می‌گردد.

ماده ۷- ماده ذیل به عنوان ماده (۷) به این قانون الحاق گردید:

ماده ۷- هرگونه تفکیک، افراز و تقسیم اراضی اعضای شرکتهای تعاونی تولید موضوع این قانون و اراضی سایر کشاورزان ناشی از هرگونه عوامل قهری و ارادی به مساحت کمتر از حد نصاب فنی و اقتصادی ممنوع می‌باشد. در صورت فوت

در سطر بالا بعد از عبارت «فنی و اقتصادی» عبارت «با حفظ حقوق حق‌السهم مشاع» اضافه گردید.

هر یک از اعضاء یا سایر کشاورزان موضوع این قانون سهمیه وراث طبق قوانین موضوعه به صورت سهم مشاع از قطعات مذکور تعیین و بهره برداری از این گونه اراضی بایستی مشاعاً صورت پذیرد.

تبصره - تعیین مساحت قطعات فنی و اقتصادی در مناطق مختلف کشور به عهده وزارت جهاد کشاورزی است.

ماده ۸-

نظریه (مرحله دوم) شورای نگهبان

شماره: ۸۲/۳۰/۶۵۵۶

تاریخ: ۱۳۸۲/۱۱/۱۵

ریاست محترم مجلس شورای اسلامی

عطف به نامه‌های شماره ۷۷۹۷۲ مورخ ۱۳۸۲/۱۰/۲۵ و شماره ۳۹۴۳۸ مورخ ۱۳۸۲/۶/۵ و پیرو نامه‌های شماره ۸۲/۳۰/۶۴۰۱ مورخ ۱۳۸۲/۱۱/۲^(۱) و شماره ۸۲/۳۰/۴۱۶۱ مورخ ۱۳۸۲/۶/۱۸ و شماره ۸۲/۳۰/۴۰۶۹ مورخ ۱۳۸۲/۶/۹؛ «طرح اصلاح قانون تعاونی نمودن تولید و یکپارچه شدن اراضی در حوزه عمل شرکتهای تعاونی روستایی» که با اصلاحاتی در جلسه مورخ بیست و سوم دی ماه یکهزار و سیصد و هشتاد و دو به تصویب مجلس شورای اسلامی رسیده است در جلسه مورخ ۱۳۸۲/۱۱/۱۴ شورای نگهبان مطرح شد که نظر شورا به شرح زیر اعلام می‌گردد:

- ۱- ایراد دوم شورا از اینکه از حیطة عمل شرکتهای تعاونی تولید معلوم نیست منطبق بر شرکتهای موضوع ماده (۱) قانون مزبور می‌شود و یا متفاوت با آن است ابهام دارد پس از رفع ابهام اظهار نظر خواهد شد.
- ۲- ایراد چهارم شورا به قوت خود باقی است.

احمد جنتی

دبیر شورای نگهبان

(۱) تقاضای استمهال بر اساس اصل نود و پنجم قانون اساسی (همین مجموعه، صفحه ۲).

تصویب مجدد طرح مذکور و ارجاع آن به مجمع تشخیص مصلحت نظام در اجرای اصل یکصد و دوازدهم قانون اساسی^(۱)

منشی (خالقی) - دستور بعد، گزارش کمیسیون کشاورزی، آب و منابع طبیعی در مورد طرح اصلاح قانون تعاونی نمودن تولید و یکپارچه شدن اراضی در حوزه عمل شرکتهای تعاونی روستایی (اعاده شده از سوی شورای محترم نگهبان) است مخبر محترم کمیسیون بفرماید.

خلیل آقایی کهلیک بلاغی (مخبر کمیسیون کشاورزی، آب و منابع طبیعی) - بسم الله الرحمن الرحیم گزارش کمیسیون کشاورزی، آب و منابع طبیعی به مجلس شورای اسلامی طرح اصلاح قانون تعاونی نمودن تولید و یکپارچه شدن اراضی در حوزه عمل شرکتهای تعاون روستایی، مصوب جلسه علنی مورخ بیست و سوم دیماه یکهزار و سیصد و هشتاد و دو که در جلسه مورخ ۱۳۸۲/۱۱/۱۴ شورای محترم نگهبان مطرح و طی نامه شماره (۸۲/۳۰/۶۵۵۶) مورخ ۸۲/۱۱/۱۵ اعلام نظر و جهت اصلاحات لازم به کمیسیون ارجاع گردیده بود، در جلسه مورخ ۱۳۸۳/۱/۱۸ مورد بحث و بررسی قرار گرفت و مصوبه مجلس شورای اسلامی در خصوص ماده (۵) و ماده (۷) الحاقی عیناً مورد تصویب قرار گرفت.

اینک گزارش آن تقدیم مجلس محترم شورای اسلامی می‌گردد.

رئیس کمیسیون کشاورزی، آب و منابع طبیعی - حمید کهرام خدمت همکاران محترم عرض کنم که در ماده (۵) و ماده (۷) با توجه به اشکالاتی که شورای محترم نگهبان گرفته بود و کمیسیون اصلاحاتی را انجام داده بود، باز مورد تأیید شورای نگهبان قرار نگرفت و کمیسیون همچنان بر مصوبه خود بعد از اعلام نظر شورای نگهبان اصرار دارند. حالا با توجه به مجموعه جهات بنظر می‌رسد که این مصوبه باید به مجمع محترم تشخیص مصلحت برود، با توجه به اینکه اصلاح این قانون و اصلاح ماده (۵) و ماده (۷) را از نظر کمیسیون لازم و ضروری می‌دانستند به این دلیل می‌شود گفت از دوستان و همکاران محترم درخواست داریم که به این مصوبه کمیسیون رأی مثبت بدهند تا مجمع تشخیص مصلحت تصمیم نهایی را در این خصوص بتواند بگیرند.

والسلام علیکم ورحمة الله

منشی (خالقی) - مخالفی ثبت نام نکرده، در ماده (۵)، سطر دوم، اصلاحیه به اینصورت است: در دو سطر بالا عبارت «شرکتهای موضوع ماده (۱)»... حذف و عبارت «شرکتهای تعاونی تولید» جایگزین گردید.

رئیس (مهدی کروی) - اینهایی که تشریف آوردند اگر کارت نزدند کارت بزنند حضار ۱۹۴ نفر، متن قرائت شده به رأی گذاشته می شود، موافقین قیام بفرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد.

منشی (خالقی) - در ماده (۷) سطر سوم بعد از عبارت «فنی و اقتصادی» عبارت «با حفظ حقوق حق السهم مشاع» اضافه گردید.

رئیس - حضار ۱۹۴ نفر، متن قرائت شده به رأی گذاشته می شود، موافقین قیام بفرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. (بنابراین به مجمع تشخیص مصلحت نظام ارجاع می شود).^(۱)

(۱) به نقل از مشروح مذاکرات مجلس شورای اسلامی، دوره ششم قانونگذاری جلسه ۴۱۲ مورخ ۱۳۸۳/۱/۲۵.

۵

مغایرت و مخالفت طرح یک فوریتی جلوگیری از خُرد شدن اراضی کشاورزی و ایجاد قطعات فنی، اقتصادی با قانون اساسی و موازین شرع

شماره: ۴۸۰۲۹

تاریخ: ۱۳۸۲/۷/۱۳

شورای محترم نگهبان

طرح جلوگیری از خرد شدن اراضی کشاورزی و ایجاد قطعات مناسب اقتصادی که یک فوریت آن در جلسه علنی روز سه‌شنبه مورخ ۱۳۸۲/۲/۱۶ تصویب و در جلسه علنی روز سه‌شنبه مورخ ۱۳۸۲/۷/۸ مجلس شورای اسلامی با اصلاحاتی در عنوان و متن به تصویب رسیده است، در اجرای اصل نود و چهارم (۹۴) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران^(۱) برای رسیدگی و اظهارنظر آن شورای محترم به پیوست ارسال می‌گردد.

مهدی کروی

رئیس مجلس شورای اسلامی

متن طرح

ماده ۱- به موجب این قانون، هرگونه خرد کردن و تفکیک اراضی کشاورزی، (اعم از باغها، نهالستانها، اراضی زیرکشت، آبی، دیم و آیش آنها) که منجر به کوچکتر شدن مساحت و قطعات اراضی به کمتر از حد نصاب فنی، اقتصادی و افزایش تعداد بهره‌برداری‌های خُرد کشاورزی گردد، ممنوع است.

تبصره ۱- اراضی کشاورزی موضوع این ماده در صورتی که مساحت آن کمتر از حد نصاب فنی و اقتصادی باشد، غیرقابل افراز بوده، تفکیک و صدور سند تفکیکی برای آن ممنوع است. برای این‌گونه اراضی در صورت تقاضا، سند مشاعی صادر و نقل و انتقال این‌گونه اسناد مشاعی بلامانع است.

تبصره ۲- حد نصاب فنی، اقتصادی اراضی کشاورزی توسط وزارت جهاد کشاورزی با

(۱) همین مجموعه، صفحه ۱۲.

توجه به شرایط اقلیمی، الگوی کشت، ضوابط مکانیزاسیون و کمیت و کیفیت منابع آب و خاک تعیین خواهد شد.

تبصره ۳- تفکیک و نقل و انتقال اراضی به کوچکتر از حد نصاب فنی و اقتصادی به صورت غیررسمی (عادی) ممنوع بوده و این گونه اسناد غیررسمی در مراجع قانونی فاقد اعتبار است.

ماده ۲- اراضی موضوع ماده (۱) این قانون که در اجرای مقررات مربوط به ارث به وراث منتقل می‌گردد، در صورتی که مساحت اراضی سهم الارث هر یک از وراث کمتر از حد نصاب فنی، اقتصادی تعیین شده برای هر منطقه باشد باید به صورت یکپارچه و بدون تفکیک و مشاع بین وراث مورد بهره‌برداری قرار گیرد و وراث از محل فروش و یا عواید حاصل از آن برابر مقررات جاری بهره‌مند گردند.

تبصره ۱- شرط افزاز و صدور سند تفکیکی برای اراضی فوق، رسیدن میزان مساحت سهم الارث یک نفر یا چند نفر از وراث به حد نصاب فنی، اقتصادی تعیین شده از طرف وزارت جهاد کشاورزی می‌باشد.

چگونگی و نحوه بهره‌برداری از اراضی موروثی که با تجمع سهم الارث وراث دیگر به حد نصاب فنی و اقتصادی می‌رسد در آئین‌نامه اجرایی این قانون پیش‌بینی و به مورد اجرا گذاشته می‌شود.

تبصره ۲- دولت و بانکها می‌توانند وام و تسهیلات لازم برای کشاورزان یا وراثی که بخواهند زمین زراعی خود را با خرید زمین مجاور به حد نصاب فنی، اقتصادی برسانند تأمین نمایند، در این صورت زمین دارای سند واحد بوده و تفکیک ممنوع می‌باشد.

ماده ۳- سازمان ثبت اسناد و املاک کشور مکلف است برای اراضی بهره‌برداران کشاورزی (مالک یا مالکین اراضی کمتر از حد نصاب فنی، اقتصادی) که در اثر عمل تجمع قطعات مجاور به صورت واحد درآمده، به درخواست مالک یا مالکین، با ترسیم نقشه تجمیعی و با تنظیم صورتجلسه تجمع حدود که به تأیید مالک یا مالکین رسیده است، با رعایت مقررات ثبت از نظر حفظ حقوق اشخاص، بدون اخذ هرگونه وجهی (مالیات، عوارض و حقوق دولتی) سند مالکیت صادر نماید.

ماده ۴- سازمان ثبت اسناد و املاک کشور مکلف است نقشه یکپارچه شده اراضی خُرد مالکین را که به صورت پراکنده مورد بهره‌برداری قرار می‌گیرد پس از معاوضه و یا خرید

و فروش توسط مالکین، ترسیم و صورتمجلس حاوی حدود و ثغور و مساحت و سهام مالکین قطعه مزبور را با تأیید آنها و نماینده وزارت جهاد کشاورزی تنظیم کند و بدون پرداخت مالیات و هزینه‌های ثبتی و حقوق دولتی توسط مالکین، طبق صورتمجلس تنظیمی و با رعایت مقررات ثبتی از جهت حفظ حقوق اشخاص سند مالکیت صادر نماید.

ماده ۵- وزارت جهاد کشاورزی موظف است ظرف نه ماه از تاریخ تصویب این قانون، حد نصاب فنی، اقتصادی را در مناطق مختلف تعیین و به سازمان ثبت اسناد و املاک کشور اعلام نماید. در مناطقی که این ضوابط تعیین نشده است، سازمان ثبت اسناد و املاک کشور به روال گذاشته عمل می‌نماید.

ماده ۶- وزارت جهاد کشاورزی موظف است ظرف مدت شش ماه از تاریخ تصویب این قانون با همکاری سازمان ثبت اسناد و املاک کشور و سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور، آئین نامه اجرایی این قانون را تهیه و پس از تصویب هیأت وزیران به مورد اجراء گذارد.

نظریه (مرحله اول) شورای نگهبان

شماره: ۸۲/۳۰/۴۵۷۴

تاریخ: ۱۳۸۲/۸/۱

ریاست محترم مجلس شورای اسلامی

عطف به نامه شماره ۴۸۰۲۹ مورخ ۱۳۸۲/۷/۱۳ و پیرو نامه شماره ۸۲/۳۰/۴۴۸۷ مورخ ۱۳۸۲/۷/۲۲^(۱)؛ «طرح جلوگیری از خرد شدن اراضی کشاورزی و ایجاد قطعات مناسب فنی، اقتصادی» مصوب جلسه مورخ هشتم مهرماه یکهزار و سیصد و هشتاد و دو مجلس شورای اسلامی در جلسه مورخ ۱۳۸۲/۷/۲۳ شورای نگهبان مطرح شد که نظر شورا به شرح زیر اعلام می‌گردد:

۱- ماده (۱) از این جهت که از تفکیک سهم شرکاء در زمین مذکور منع کرده است خلاف شرع شناخته شد.

(۱) تقاضای استمهال بر اساس اصل نود و پنجم قانون اساسی (همین مجموعه، صفحه ۲).

۲- تبصره (۱) ماده (۱) نیز از این نظر که مانع از افراز و تفکیک سهام شرکاء می‌گردد خلاف شرع شناخته شد.

۳- ماده (۲) و تبصره (۱) آن از این نظر که تفکیک سهامی وراث را منع کرده است خلاف شرع شناخته شد.

۴- در پاراگراف دوم تبصره (۱) ماده (۲) محدود کردن نحوه بهره‌برداری با آئین‌نامه، خلاف شرع شناخته شد.

۵- ذیل ماده (۳) و ماده (۴) از این نظر که اداء مالیات و عوارض و حقوق دولتی را حذف کرده است و به تقلیل درآمد عمومی می‌انجامد خلاف اصل ۷۵ قانون اساسی^(۱) شناخته شد.

سیدرضا زواره‌ئی

قائم مقام دبیر شورای نگهبان

اصلاحیه (مرحله اول) مجلس شورای اسلامی

شماره: ۷۷۰۹۳

تاریخ: ۱۳۸۲/۱۰/۲۳

شورای محترم نگهبان

عطف به نامه شماره ۴۵۷۴/۳۰/۸۲ مورخ ۱۳۸۲/۸/۱ و پیرو نامه شماره ۴۸۰۲۹ مورخ ۱۳۸۲/۷/۱۳، طرح جلوگیری از خرد شدن اراضی کشاورزی و ایجاد قطعات مناسب فنی، اقتصادی که در جلسه علنی روز یکشنبه مورخ ۱۳۸۲/۱۰/۲۱ مجلس شورای اسلامی با اصلاحاتی به تصویب رسیده است، در اجرای اصل نود و چهارم (۹۴) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران^(۲) جهت بررسی و اظهارنظر آن شورای محترم به پیوست ارسال می‌گردد.

مهدی کروی

رئیس مجلس شورای اسلامی

(۱) همین مجموعه، صفحه ۹۰.

(۲) همین مجموعه، صفحه ۱۲.

متن طرح

ماده ۱-....

ماده ۳- سازمان ثبت اسناد و املاک کشور مکلف است برای اراضی بهره‌برداران کشاورزی (مالک یا مالکین اراضی کمتر از حدنصاب فنی، اقتصادی) که در اثر عمل تجمیع قطعات مجاور به صورت واحد درآمد، به درخواست مالک یا مالکین، با ترسیم نقشه تجمیعی و با تنظیم صورتجلسه تجمیع حدود که به تأیید مالک یا مالکین رسیده است، با رعایت مقررات ثبت از نظر حفظ حقوق اشخاص، بدون اخذ هرگونه وجهی (مالیات، عوارض و حقوق دولتی) سند مالکیت صادر نماید.

متن ذیل به انتهای ماده (۳) اضافه گردید:

تقلیل درآمد متصوره در این ماده با کاهش هزینه‌های دولت در امر تولید از قبیل کاهش مصرف آب، انرژی، نیروی انسانی، ماشین‌آلات و نهاده‌های کشاورزی و نیز استفاده بهینه از آنها و افزایش تولید ناشی از یکپارچه‌سازی اراضی که مآلاً به کاهش هزینه‌های عمومی می‌انجامد، جبران می‌گردد.

ماده ۴- سازمان ثبت اسناد و املاک کشور مکلف است نقشه یکپارچه شده اراضی خرد مالکین را که به صورت پراکنده مورد بهره‌برداری قرار می‌گیرد پس از معاوضه و یا خرید و فروش توسط مالکین، ترسیم و صورتجلسه حاوی حدود و ثغور و مساحت و سهام مالکین قطعه مزبور را با تأیید آنها و نماینده وزارت جهاد کشاورزی تنظیم کند و بدون پرداخت مالیات و هزینه‌های ثبتی و حقوق دولتی توسط مالکین، طبق صورتجلسه تنظیمی و با رعایت مقررات ثبتی از جهت حفظ حقوق اشخاص سند مالکیت صادر نماید.

متن ذیل به انتهای ماده (۴) اضافه گردید:

تقلیل درآمد متصوره در این ماده با کاهش هزینه‌های دولت در امر تولید از قبیل کاهش مصرف آب، انرژی، نیروی انسانی، ماشین‌آلات و نهاده‌های کشاورزی و نیز استفاده بهینه از آنها و افزایش تولید ناشی از یکپارچه‌سازی اراضی که مآلاً به کاهش هزینه‌های عمومی می‌انجامد، جبران می‌گردد.

ماده ۵-....

اصلاحیه (مرحله اول) مجلس شورای اسلامی در خصوص طرح سازمان نظام پزشکی جمهوری اسلامی ایران^(۱)

شماره: ۶۸۷۱۰

تاریخ: ۱۳۸۲/۹/۲۵

شورای محترم نگهبان

عطف به نامه شماره ۸۲/۳۰/۳۴۹۹ مورخ ۸۲/۳۰/۱۴ مورخ ۱۳۸۲/۴/۱۴ و پیرو نامه شماره ۱۹۷۴۰ مورخ ۱۳۸۲/۳/۲۴، طرح سازمان نظام پزشکی جمهوری اسلامی ایران که در جلسه علنی روز چهارشنبه مورخ ۱۳۸۲/۹/۱۹ مجلس شورای اسلامی با اصلاحاتی به تصویب رسیده است، در اجرای اصل نود و چهارم (۹۴) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران^(۲) جهت بررسی و اظهار نظر آن شورای محترم به پیوست ارسال می گردد.

مهدی کروی

رئیس مجلس شورای اسلامی

متن طرح

فصل اول - تعریف، اهداف

ماده ۱-.....

فصل دوم - وظایف و اختیارات

ماده ۳- وظایف و اختیارات سازمان با توجه به اهداف فوق به شرح زیر می باشد:

الف - ...

ک - اظهار نظر و مشارکت فعال به هنگام تعیین یا تجدید نظر در تعرفه های خدمات

(۱) جهت اطلاع از روند تصویب طرح مذکور به صفحات ۲۹۳ تا ۳۰۵ جلد ششم مجموعه نظریات شورای نگهبان (دوره ششم - سال سوم) مراجعه نمایید.

(۲) همین مجموعه، صفحه ۱۲.

بهداشتی و درمانی بخش دولتی و تعیین تعرفه‌ها در بخش غیردولتی و همکاری با

در سطر بالا بعد از عبارت «بخش غیردولتی» عبارت «بر اساس ضوابط بند (۸) ماده (۱) قانون بیمه همگانی خدمات درمانی کشور مصوب ۱۳۷۳/۸/۳» اضافه گردید.

مراجع ذی صلاح در اجرای آن.

تبصره - ...

ل - ...

ماده ۶- ترکیب مجمع سازمان به شرح زیر می‌باشد:

هیأت مدیره نظام پزشکی هر یک از شهرستانها با توجه به تعداد شرکت‌کنندگان در انتخابات هیأت مدیره شهرستان مذکور، یک یا چند نفر را به عنوان نماینده خود

در سطر بالا بعد از عبارت «یک یا چند نفر» عبارت «از بین خود» اضافه گردید.

برای تشکیل مجمع عمومی به ترتیب زیر معرفی می‌نماید:

الف - ...

ماده ۷- ...

ماده ۱۹- ترکیب هیأت مرکزی نظارت بر انتخابات که برای مدت چهار سال انتخاب می‌گردند به شرح زیر خواهد بود:

الف - یک نفر نماینده دادستان کل کشور.

ب - یک نفر نماینده وزارت کشور.

ج - دو نفر از کادر پزشکی به انتخاب و معرفی وزیر بهداشت، درمان و آموزش پزشکی.

د - سه نفر کادر پزشکی به معرفی کمیسیون بهداشت و درمان و با انتخاب مجلس شورای اسلامی.

تبصره ۱- هیأت مرکزی نظارت می‌تواند برای هر شهرستان سه تا پنج نفر را جهت نظارت بر حسن اجرای انتخابات نظام پزشکی آن شهرستان تعیین نماید.

تبصره ۲- تجدید انتخاب اعضاء هیأت مرکزی نظارت بر انتخابات برای دوره‌های بعدی بلااشکال است.

متن زیر به عنوان تبصره (۳) به ماده (۱۹) الحاق گردید:

تبصره ۳- افراد مذکور باید شرایط موضوع بندهای (الف)، (ب)، (ج) و (د) ماده (۲۳) این

قانون را دارا باشند.

ماده ۲۰-...

ماده ۲۳- شرایط انتخاب شوندگان هیأت‌های مدیره سازمان نظام پزشکی و شورای عالی نظام پزشکی به شرح زیر می‌باشد:

الف- تابعیت دولت جمهوری اسلامی ایران.

ب- نداشتن فساد اخلاقی و مالی.

ج- داشتن حسن شهرت اجتماعی و شغلی در عمل به اجرای اصول پزشکی و رعایت اخلاق و شئون پزشکی.

د- داشتن حسن شهرت در تعهد عملی به احکام دین مبین اسلام و وفاداری به قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران.

تبصره- اقلیت‌های دینی مصرح در قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران تابع احکام دین اعتقادی خود می‌باشند.

تبصره بند (د) عین مصوبه قبلی مجلس به تأیید کمیسیون رسیده است.

ه- دارای بودن حداقل سه سال سابقه عضویت در نظام پزشکی.

تبصره- اعضاء هیأت اجرائی و نظارت نمی‌توانند به عنوان انتخاب شونده ثبت نام نمایند.

ماده ۲۴-...

فصل ششم- هیأت‌های انتظامی پزشکی

ماده ۲۸- سازمان نظام پزشکی به منظور رسیدگی به تخلفات صنفی و حرفه‌ای شاغلین حرف پزشکی و وابسته در مرکز دارای هیأت‌های عالی انتظامی پزشکی و در مراکز استانها دارای هیأت‌های بدوی و تجدیدنظر و در شهرستانها دارای هیأت‌های بدوی انتظامی پزشکی خواهد بود که مطابق مواد بعدی این قانون تشکیل می‌گردند.

تبصره ۱- عدم رعایت موازین شرعی و قانونی و مقررات صنفی و حرفه‌ای و شغلی و سهل انگاری در انجام وظایف قانونی به وسیله شاغلین حرف پزشکی و وابسته به پزشکی تخلف محسوب و متخلفین با توجه به شدت و ضعف عمل ارتكابی و تعدد و تکرار آن حسب مورد به مجازات‌های زیر محکوم می‌گردند:

تبصره (۱) به شرح زیر اصلاح گردید:

تبصره ۱- عدم رعایت موازین شرعی و قانونی و مقررات صنفی و حرفه‌ای و شغلی و سهل‌انگاری در انجام وظایف قانونی و تبعیض در پذیرش بیماران، عدم به کارگیری حداکثر تلاش ممکن در درمان بیماران، افشای اسرار و نوع بیماری، پذیرش بیش از حد مجاز بیمار، انجام امور خلاف شئون شغلی، تحمیل مخارج غیرضروری به بیماران، ایجاد رعب و هراس با تشریح غیرواقعی وخامت بیماری، تجویز غیرعملی مواد روانگردان مخدر به گونه‌ای که اعتیاد ایجاد نماید، عدم رعایت تعرفه‌های خدمات درمانی مصوب، عدم همکاری به منظور پیشگیری از بیماری‌های واگیر و یا در مقام بروز بحران و سوانح که از سوی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی اعلام گردد، جذب بیمار از مؤسسات بهداشتی، درمانی دولتی و وابسته به دولت و خیریه به مطب یا بخش خصوصی و بالعکس به منظور استفاده مادی، دریافت وجه یا مالی علاوه بر وجوهی که توسط مسئولان مؤسسات درمانی ذی‌ربط طبق مقررات دریافت می‌شود، جذب بیمار به نحوی که مخالف با شئون پزشکی باشد. هر نوع تبلیغ گمراه‌کننده به هر نحو و تبلیغ تجاری کالاهای پزشکی، دندانپزشکی و دارویی، نصب اعلانات تبلیغی در مطب که جنبه تجارتي دارند، انتشار مقالات و گزارشهای پزشکی و نشر مطالب فنی و حرفه‌ای که جنبه تبلیغی و گمراه‌کننده دارند، استفاده از عناوین علمی و تخصصی تأیید نشده توسط مراجع ذی‌صلاح، تجویز داروهایی که در فارماکوپه دارویی کشور اعلام نشده باشد. عدم ادامه درمان در حد توانایی، عدم رعایت ضوابط مشاوره پزشکی، تجویز داروهای سازد بر نیاز یا غیرمتجانس و خارج از ضوابط فنی و علمی، فروش دارو و ابزار پزشکی در مطلب، عدم رعایت ضوابط تجویز دارو و مشخصات و طرز استفاده از داروهای تجویز شده به بیمار، صدور نسخه‌های همسان و متحدالشکل، عدم توضیح راجع به مصرف دارو توسط داروساز، عدم حضور مسئولان فنی در مؤسسات پزشکی در ساعات مقرر، عدم رعایت ضوابط مربوط به سرنسخه‌ها و تابلوها و چگونگی درج آگهی در رسانه‌ها برخلاف ضوابط سازمان نظام پزشکی، عدم اعلام نشانی مطلب و مؤسسات پزشکی به سازمان، به کارگیری و استفاده از افراد غیرمجاز، عدم اقدام مناسب در موارد فوریت‌های پزشکی بدون فوت وقت، عدم رعایت قوانین و مقررات موجود در آئین‌نامه‌های مصوب وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و ضوابط سازمان نظام پزشکی و همچنین ضوابط علمی و فنی و حرفه‌ای توسط مسئولان فنی مؤسسات پزشکی اعم از دولتی و غیردولتی و تعدد و تکرار آن به وسیله شاغلین حرف پزشکی و وابسته تخلف محسوب و متخلفین حسب مورد به مجازاتهای زیر محکوم می‌شوند:

الف - ...

تبصره ۲- آئین نامه های ذی ربط در این باره به قوت خود باقی است و اجرا خواهد شد و در صورت نیاز به هرگونه تغییر با تصویب شورای عالی نظام پزشکی قابل تغییر و اجرا می باشد.

عبارت «با تصویب شورای عالی نظام پزشکی قابل تغییر و اجرا می باشد» از انتهای تبصره (۲) حذف و عبارت «با پیشنهاد شورای عالی نظام پزشکی و تصویب هیأت وزیران قابل تغییر و اجرا می باشد» جایگزین گردید.

ماده ۲۹- ...

ماده ۳۵- هیأت های بدوی انتظامی رسیدگی به تخلفات صنفی و حرفه ای هیأت مدیره های نظام پزشکی که مرجعی است صلاحیت دار با مسئولیت رسیدگی به تخلفات صنفی و حرفه ای شاغلین حرف پزشکی و وابسته پزشکی که از طرف دادرسی انتظامی طبق آئین دادرسی ارجاع می گردد و تعیین مجازات های انتظامی مناسب برای آنها متشکل از سیزده نفر به شرح خواهد بود:

الف - یک نفر قاضی به معرفی ریاست قوه قضائیه برای تهران و با معرفی رئیس دادگستری شهرستانها برای شهرستان مربوطه.

بند (الف) به شرح زیر اصلاح گردید:

الف - یک نفر قاضی به معرفی ریاست قوه قضائیه.

ب - مسئول پزشکی قانونی شهرستان مربوطه یا نماینده وی.

ج - پنج نفر از پزشکان شهرستان مربوطه.

د - یک نفر از دندانپزشکان شهرستان مربوطه.

ه - یک نفر از دکترهای داروساز شهرستان مربوطه.

و - یک نفر از متخصصین علوم آزمایشگاهی و یا دکترای علوم آزمایشگاهی تشخیص طبی شهرستان مربوطه.

ز - یک نفر از کارشناسان پروانه دار گروه پزشکی یا بالاتر شهرستان مربوطه.

ح - یک نفر پرستار به پیشنهاد سازمان نظام پرستاری.

ط - یک نفر از لیسانسیه های گروه مامائی و بالاتر شهرستان مربوطه.

تبصره ۱- افراد موضوع بندهای (ج)، (د)، (ه)، (و)، (ز)، (ح) و (ط) این ماده که افراد

متدین به دین اسلام یا یکی از ادیان مصرح در قانون اساسی جمهوری اسلامی
در سطر بالا بعد از عبارت «متدین به دین اسلام» عبارت «یا یکی از ادیان مصرح در قانون
اساسی جمهوری اسلامی ایران» حذف گردید.

ایران و خوش سابقه شهرستان مربوطه با تجربه حداقل پنج سال در حرفه مربوطه
خواهند بود با پیشنهاد هیأت مدیره نظام پزشکی شهرستان مربوطه و تأیید و حکم رئیس
کل سازمان منصوب می‌گردند.

متن زیر به انتهای تبصره (۱) الحاق گردید:
حداکثر دو نفر از افراد مذکور با شرایط ذکر شده می‌توانند از بین افراد متدین به یکی از
ادیان مصرح در قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران باشند.

تبصره ۲-....

ماده ۳۶- به منظور رسیدگی مجدد به پرونده هائی که پس از صدور رأی هیأت‌های بدوی
انتظامی مورد اعتراض هر یک از طرفین قرار گیرد، هیأتی به نام هیأت تجدیدنظر
انتظامی استان با ترکیب زیر در محل نظام پزشکی شهرستان مرکز استان تشکیل
می‌گردد:

الف- یک نفر از قضات دادگاه‌های تجدیدنظر استان با معرفی رئیس کل دادگستری
استان مربوطه.

در انتهای بند (الف) عبارت «رئیس کل دادگستری استان مربوطه» حذف و عبارت
«ریاست قوه قضائیه» جایگزین گردید.

ب- ...

تبصره ۱- افراد موضوع بندهای (ج)، (د)، (ه)، (و)، (ز)، (ح) و (ط) این ماده که از افراد
مسلمان یا متدین به یکی از ادیان مصرح در قانون اساسی جمهوری اسلامی
در سطر بالا بعد از عبارت «افراد مسلمان» عبارت «یا متدین به یکی از ادیان» مصرح در
قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران» حذف گردید.

ایران و خوش سابقه استان مربوطه بوده و حداقل هفت سال تجربه در حرفه مربوطه
خود داشته باشند به پیشنهاد شورای هماهنگی استان و حکم رئیس کل منصوب
خواهند شد و عزل آنان توسط رئیس کل خواهد بود.

متن زیر به انتهای تبصره (۱) الحاق گردید:

حداکثر دو نفر از افراد مذکور با شرایط ذکر شده می‌توانند افراد متدین به یکی از ادیان مصرّح در قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران باشند.

تبصره ۲- افراد موضوع بندهای (ز)، (ح) و (ط) در بررسی پرونده‌هایی که به تشخیص رئیس شورای هماهنگی استان مربوطه به رشته آنها می‌شوند عضو هیأت تجدیدنظر انتظامی خواهند بود.

ماده ۳۷- ...

ماده ۳۸- به منظور رسیدگی به اعتراضات و شکایات اشخاص (حقیقی - حقوقی) از طرز کار هیأت‌های بدوی و تجدیدنظر انتظامی موضوع ماده (۳۵) و (۳۶) این قانون، نظارت عالیه بر کار هیأت‌های بدوی و تجدیدنظر انتظامی و ایجاد هماهنگی بین آنها و تجدیدنظر در احکام صادره از سوی هیأت‌های تجدیدنظر انتظامی، هیأت‌های عالی انتظامی با ترکیب زیر در سازمان مرکزی نظام پزشکی تشکیل می‌گردد:

الف - یک نفر از قضات با تقوی و با تجربه با معرفی رئیس قوه قضائیه.

ب - رئیس سازمان پزشکی قانون کشور یا نماینده تام‌الاختیار وی.

ج - پنج نفر از پزشکان متخصص مسلمان یا متدین به یکی از ادیان مصرّح در قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران و خوش سابقه با تجربه کاری حداقل هفت سال در حرفه مربوطه.

د - یک نفر از دندانپزشکان مسلمان یا متدین به یکی از ادیان مصرّح در قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران و خوش سابقه با تجربه کاری حداقل هفت سال در حرفه مربوطه.

ه - یک نفر از دکترهای داروساز مسلمان یا متدین به یکی از ادیان مصرّح در قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران و خوش سابقه با تجربه کاری حداقل هفت سال در حرفه مربوطه.

و - یک نفر از متخصصین و یا دکترهای علوم آزمایشگاهی تشخیص طبی مسلمان یا متدین به یکی از ادیان مصرّح در قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران و خوش سابقه با تجربه کاری حداقل هفت سال در حرفه مربوطه.

ز - یک نفر از لیسانسیه‌ها یا بالاتر پروانه‌دار گروه پزشکی مسلمان یا متدین به یکی از

ادیان مصرّح در قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران و خوش سابقه با تجربه کاری حداقل هفت سال در حرفه مربوطه.

ح - یک نفر پرستار به پیشنهاد سازمان نظام پرستاری.

ط - یک نفر از لیسانسیه‌ها یا بالاتر مامائی مسلمان یا متدین به یکی از ادیان مصرّح در قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران و خوش سابقه با تجربه کاری حداقل هفت سال در حرفه مربوطه.

عبارت «یا متدین به یکی از ادیان مصرّح در قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران» از بندهای (ج)، (د)، (ه)، (و) و (ز) و (ط) ماده (۳۸) حذف و به انتهای ماده فوق عبارت «حداکثر دو نفر از افراد مذکور در بندهای مذکور می‌توانند از بین افراد متدین به یکی از ادیان مصرّح در قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران با شرایط مذکور باشند» اضافه گردید.

تبصره ۱-...

ماده ۳۹-...

ماده ۴۰- چنانچه رئیس کل سازمان نظام پزشکی جمهوری اسلامی ایران آراء قطعی هیأت‌های بدوی و تجدیدنظر انتظامی استان را خلاف قانون تشخیص دهد می‌تواند از نظر هیأت عالی درخواست بررسی مجدد نماید، رأی هیأت عالی قطعی است.

متن زیر به عنوان تبصره به ماده (۴۰) اضافه گردید:
تبصره - آراء قطعی هیأت‌های بدوی، تجدیدنظر و هیأت عالی انتظامی نظام پزشکی ظرف یک ماه از تاریخ ابلاغ، قابل تجدیدنظر در دادگاه تجدیدنظر استان می‌باشد.

ماده ۴۱- هیأت‌های بدوی انتظامی نظام پزشکی هر یک از شهرستانها موظفند نظر مشورتی کارشناسی و تخصصی خود را نسبت به هر یک از پرونده‌های مربوط به رسیدگی به اتهام بزه ناشی از حرفه صاحبان مشاغل پزشکی در اختیار دادگاهها و دادسراهای شهرستان مربوطه قرار دهند.

تبصره ۱- اعلام نظر کارشناسی و تخصصی مشورتی هیأت‌های بدوی انتظامی نظام پزشکی هر یک از شهرستانها به دادگاهها و دادسراهای ذی ربط پیرامون پرونده‌های مربوط به رسیدگی به اتهام بزه ناشی از حرفه صاحبان مشاغل پزشکی باید ظرف دو ماه از تاریخ درخواست دادگاهها و دادسراهای شهرستان مربوطه انجام گیرد.

تبصره ۲- دادگاهها و دادرساهای جمهوری اسلامی ایران در هر یک از شهرستانها باید حداقل چهل و هشت ساعت قبل از احضار و جلب هر یک از صاحبان مشاغل پزشکی به دادگاه و یا دادرسا به خاطر رسیدگی به اتهام بزه‌ناشی از حرفه صاحبان مشاغل پزشکی به انتهای سطر بالا عبارت «و وابسته (مگر در موارد بیم تبانی، فرار یا امحاء آثار جرم)» اضافه گردید.

مراتب را به اطلاع هیأت بدوی انتظامی نظام پزشکی شهرستان مربوطه برسانند.
ماده ۴۲- ...

نظریه (مرحله دوم) شورای نگهبان

شماره: ۸۲/۳۰/۶۲۶۵

تاریخ: ۱۳۸۲/۱۰/۱۴

ریاست محترم مجلس شورای نگهبان

عطف به نامه‌های شماره ۶۸۷۱۰ مورخ ۱۳۸۲/۹/۲۵ و شماره ۱۹۷۴۰ مورخ ۱۳۸۲/۳/۲۴ و پیرو نامه‌های شماره ۸۲/۳۰/۶۱۱۴ مورخ ۸۲/۳۰/۴/۱۳۸۲^(۱) و شماره ۸۲/۳۰/۳۴۹۹ مورخ ۸۲/۴/۱۴ و شماره ۸۲/۳۰/۳۳۳۸ مورخ ۸۲/۴/۲/۱۳۸۲؛ «طرح سازمان نظام پزشکی جمهوری اسلامی ایران» که با اصلاحاتی در جلسه مورخ نوزدهم آذر ماه یکهزار و سیصد و هشتاد و دو به تصویب مجلس شورای اسلامی رسیده است در جلسه مورخ ۱۳۸۲/۱۰/۷ شورای نگهبان مطرح شد که نظر شورا به شرح زیر اعلام می‌گردد:

۱- تبصره بند (د) ماده (۲۳) تغییر نکرده است لذا ایراد شرعی شورای نگهبان کماکان به قوت خود باقی است.

۲- با توجه به اصلاح به عمل آمده در ذیل تبصره (۱) ماده (۳۵)، تبصره (۱) ماده (۳۶) و ذیل ماده (۳۸)، ایراد شرعی تبصره‌های مزبور و بندهای (ج)، (د)، (ه)، (و)، (ز) و (ط) ماده (۳۸) کماکان به قوت خود باقی است.

احمد جنتی

دبیر شورای نگهبان

(۱) تقاضای استمهال بر اساس اصل نود و پنجم قانون اساسی (همین مجموعه، صفحه ۲).

تصویب مجدد طرح مذکور و ارجاع آن به مجمع تشخیص مصلحت

نظام در اجرای اصل یکصد و دوازدهم قانون اساسی^(۱)

رئیس (مهدی کروی) - دستور بعدی را مطرح بفرمایید.

منشی (خالقی) - دستور بعدی گزارش کمیسیون بهداشت و درمان در مورد طرح اصلاح موادی از قانون تشکیل سازمان نظام پزشکی جمهوری اسلامی ایران، مصوب ۱۳۷۴ است. مخبر محترم کمیسیون آقای دکتر پیر مؤذن بفرماید.

نورالدین پیر مؤذن (مخبر کمیسیون بهداشت و درمان) - بسم الله الرحمن الرحيم

گزارش کمیسیون بهداشت و درمان به مجلس شورای اسلامی

طرح سازمان نظام پزشکی جمهوری اسلامی ایران (اعاده شده از شورای محترم نگهبان) در مورخه ۱۳۸۳/۱/۱۸ در کمیسیون بهداشت و درمان مطرح و پس از بحث و بررسی مصوبه قبلی کمیسیون در مورد تبصره بند «د» ماده (۲۳)، ذیل تبصره (۱) ماده (۳۵)، تبصره (۱) ماده (۳۶)، ذیل ماده (۳۸) و بندهای «ج»، «د»، «ه»، «و» و «ط» ماده (۳۸) عیناً به تصویب رسید.

اینک گزارش آن تقدیم مجلس محترم شورای اسلامی می‌گردد.

رئیس کمیسیون بهداشت و درمان - سراج‌الدین وحیدی

ما قانون فعلی نظام پزشکی را که در کشور هست بلحاظ اینکه ایرادهایی داشت و باعث شده بود که در دو انتخابات قبلی مشارکت جامعه پزشکی کمتر بود را اصلاح کردیم و بعد از جلساتی که با شورای محترم نگهبان برگزار شد نهایتاً در دو مورد ما با شورای نگهبان اختلاف نظر داشتیم که کمیسیون بهداشت و درمان به مصوبه قبلی خود اصرار داشت و این دو مصوبه ان شاء الله به مجمع ارجاع می‌شود.

اولی شرایط انتخاب شوندگان هیأت‌های مدیره سازمان نظام پزشکی بود که ما ادعا و مصوبه مان این بود که اقلیتهای دینی هم بتوانند در این هیأتها عضو بشوند که شورای نگهبان استدلالش این بود که اقلیتهای دینی نباید حضور داشته باشند که البته در قانون فعلی هم همچنان عزیزان و همکاران اقلیتهای دینی حضور دارند، مخصوصاً با توجه به وجود و حضور آقایان دکتر دبستانی و دکتر داویدیان و دفاعی که از حقوق اقلیتها و

همکاران جامعه پزشکی کردند.

بنابراین همچنان ما اعتقاد بر این داریم، کمیسیون اعتقاد بر این دارد که اقلیتهای دینی مصرّح در قانون جمهوری اسلامی ایران تابع احکام دین اعتقادی خود باشند، می توانند عضو هیأت مدیره شوند.

دومی هم در مورد ترکیب هیأتهای بدوی انتظامی رسیدگی به تخلفات پزشکی بود که اینجا هم ما اصرارمان این است که افرادی را که اقلیتهای دینی تصریح شده در قانون اساسی هستند بتوانند عضو بشوند، منتها باز نگرانی شورای محترم نگهبان این بود که همه اعضای هیأت مدیره یا احیاناً همه اعضای هیأت بدوی یک زمانی ممکن است از اقلیتهای دینی باشند، کمیسیون مصوبه ای را گذراند که حداکثر تا دو نفر از اعضای هیأتهای بدوی انتظامی می توانند عضو این هیأتها باشند. خواهش من این است که با تأیید مصوبه کمیسیون بهداشت و درمان و ارجاع آن به مجمع تشخیص مصلحت نظام باعث بشویم که ان شاء الله انتخابات امسال سازمان نظام پزشکی در کشور با قانون جدید مجلس ششم اجراء بشود. متشکرم.

منشی (خالقی) - آقای دکتر! همه موارد ایرادی را کمیسیون مصوبه قبلی خود را اصرار داشته است؟ (پیرمؤذن - بله) متشکرم.

حاج آقا! کلیه موارد مورد اشکال شورای نگهبان، از طرف کمیسیون مصوبه قبلیشان مورد تصویب مجدد قرار گرفته، بنابراین برای ارسال به مجمع تشخیص مصلحت نظام رأی گیری بفرمایید.

رئیس - حضار ۱۹۴ نفر، درخواست کمیسیون چون پافشار و مُصرّ بر روی نظراتشان هستند، لذا مستقیم برای مجمع تشخیص مصلحت نظام می رود، موافقین قیام بفرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد که به مجمع تشخیص مصلحت برود، الحمد لله و ضعیمان خیلی خوب است، هم مجلس پر است و هم خوب رأی می دهید.^(۱)

(۱) به نقل از مشروح مذاکرات مجلس شورای اسلامی، دوره ششم قانونگذاری جلسه ۴۱۲ مورخ ۱۳۸۳/۱/۲۵.

مغایرت طرح یک فوریتی اصلاح موادی از قانون خدمت وظیفه عمومی مصوب ۱۳۶۳/۷/۲۹^(۱) با قانون اساسی

شماره: ۷۵۸۵۹

تاریخ: ۱۳۸۲/۱۰/۲۰

شورای محترم نگهبان

طرح خدمت نظام وظیفه عمومی که یک فوریت آن در جلسه علنی روز سه شنبه مورخ ۱۳۸۲/۸/۶ تصویب و در جلسه علنی روز چهارشنبه مورخ ۱۳۸۲/۱۰/۱۷ مجلس شورای اسلامی با اصلاحاتی در عنوان و متن به تصویب رسیده است، در اجرای اصل نود و چهارم (۹۴) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران^(۲) برای رسیدگی و اظهار نظر آن شورای محترم به پیوست ارسال می گردد.

مهدی کروی

رئیس مجلس شورای اسلامی

متن طرح

ماده ۱- تبصره زیر به ماده (۲) قانون خدمت نظام وظیفه عمومی مصوب ۱۳۶۳/۷/۲۹ الحاق می شود:

تبصره - در صورت تقاضای مشمول برای شرکت در آزمون ورودی هر یک از مقاطع تحصیلی دانشگاهی، زمان شروع خدمت وظیفه عمومی متقاضی به نحوی تعیین می شود که وی بتواند یک بار دیگر در آزمون های ورودی مربوطه شرکت نماید.

ماده ۲- بندهای (الف) و (ب) و تبصره (۲) ماده (۴) قانون مذکور به شرح زیر اصلاح و تبصره (۳) این ماده حذف می شود:

الف - دوره ضرورت هجده ماه.

ب - دوره احتیاط هشت سال و شش ماه.

(۱) جهت اطلاع از قانون خدمت وظیفه عمومی مصوب ۱۳۶۳ به صفحات ۳۲ تا ۴۷ مجموعه قوانین دومین دوره مجلس شورای اسلامی مراجعه نمایید.

(۲) همین مجموعه، صفحه ۱۲.

تبصره ۲- با نظر فرماندهی کل قوا در زمان صلح دوره ضرورت می تواند به کمتر از هجده ماه کاهش و در زمان جنگ و بسیج نیرو تا بیست و چهار ماه افزایش یابد.

ماده ۳- ماده (۵) قانون مذکور و تبصره های آن به شرح زیر اصلاح می شود:

ماده ۵- مشمولین خدمت وظیفه به ترتیب زیر برای انجام خدمت دوره ضرورت و فراگیری آموزش نظامی اعزام می شوند:

الف - مشمولین فوق دیپلم و پائین تر از آن باید جهت انجام خدمت دوره ضرورت به مراکز آموزشی اعزام گردند تا پس از فراگیری آموزش های نظامی بقیه خدمت دوره ضرورت را در نیروهای مسلح انجام دهند.

ب - کلیه مشمولین دارای مدرک تحصیلی لیسانس و بالاتر و معادل حوزوی آنها در صورتی که از نظر جسمی و روانی بلامانع تشخیص داده شوند حداکثر به مدت سه ماه جهت فراگیری آموزش های نظامی و سازماندهی در نیروی احتیاط به مراکز آموزشی نیروهای مسلح اعزام و از انجام باقیمانده خدمت دوره ضرورت معاف می باشند.

تبصره ۱- استفاده مشمولین مذکور در بند (ب) فوق از معافیت، اختیاری است.

تبصره ۲- ترتیب تقدم برای استفاده از مشمولین در هر یک از سازمانهای نظامی و انتظامی و وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح و نحوه سهمیه بندی آنها توسط ستاد کل نیروهای مسلح تعیین می شود.

تبصره ۳- نیروی انتظامی موظف است حداکثر ظرف مدت پنج سال از تاریخ تصویب این قانون نیروی انسانی خود را به نحوی تعیین نماید که در انجام مأموریت های خود از نیروی غیروظیفه استفاده نماید. اولویت عدم به کارگیری نیروی وظیفه در مدت مذکور در اموری است که با مردم تعامل و ارتباط مستقیم بیشتر دارد.

تبصره ۴- واگذاری فردی یا جمعی نیروی وظیفه برای انجام خدمت در خارج از نیروهای مسلح و یا استفاده از آنها به عنوان گماشته، راننده شخصی و نظایر اینها ممنوع است.^(۱)

تبصره ۵- دولت موظف است بودجه مورد نیاز نیروهای مسلح برای جذب متخصصین مورد نیاز این نیروها را به نحوی تأمین نماید که اجراء بند (ب) و تبصره (۳) این ماده

(۱) برگرفته شده از اصل (۱۴۸) قانون اساسی که بیان می دارد:

اصل یکصد و چهل و هشتم: هر نوع بهره برداری شخصی از وسایل و امکانات ارتش و استفاده شخصی از افراد آنها به صورت گماشته، راننده شخصی و نظایر اینها ممنوع است.

خللی در انجام وظایف نیروهای نظامی و انتظامی ایجاد ننماید.

ماده ۴- در سطر سوم ماده (۶) قانون مذکور بعد از کلمه قانون، عبارت «که دارای مدرک تحصیلی پائین تر از لیسانس می باشند» اضافه می شود.

ماده ۵- ماده (۱۸) قانون مذکور به شرح زیر اصلاح می شود:

ماده ۱۸- حداکثر زمان انتظار برای اعزام به خدمت چهار ماه می باشد. در صورت وجود مشمولین مازاد اداره نظام وظیفه موظف است مشمولین آماده به خدمت را به گروههای مساوی بر اساس تاریخ تولد تقسیم و مشمولین مازاد را به قید قرعه از خدمت ضرورت معاف نماید، به طوری که زمان انتظار از چهار ماه افزایش نیابد.

تبصره - استفاده مشمولین از این معافیت، اختیاری است.

ماده ۶- ماده (۳۶) قانون مذکور به شرح زیر اصلاح می شود:

ماده ۳۶- کلیه مشمولینی که قبل از اعزام به جهت تحصیل برای مقاطع لیسانس و بالاتر از دانشگاههای معتبر خارج از کشور که مورد تأیید وزارت علوم، تحقیقات و فناوری یا وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی می باشند پذیرش دریافت نمایند، مادام که با تأیید وزارت مربوطه مشغول تحصیل می باشند مشابه دانشجویان دانشگاههای داخل کشور از معافیت تحصیلی برخوردار و اداره نظام وظیفه عمومی در مقابل سپردن وثیقه برای آنان کارت معافیت تحصیلی مدت دار صادر می کند. خروج این افراد از کشور با ارائه کارت معتبر مذکور بلامانع است.

ماده ۷- یک ماده به شرح زیر به قانون مذکور الحاق می شود:

ماده الحاقی - مراجع صادرکننده کارت پایان خدمت موظف اند هنگام صدور کارت پایان خدمت و کارت معافیت موقت یا دائم وجوه زیر را دریافت و به حساب درآمد عمومی کشور نزد خزانه داری کل واریز نمایند:

- ۱- مشمولینی که خدمت دوره ضرورت را انجام داده اند بیست هزار (۲۰/۰۰۰) ریال.
- ۲- مشمولینی که از خدمت نظام وظیفه عمومی معاف می شوند به استثنای معاف شدگان خانواده شهداء و ایثارگران و همچنین افرادی که به دلیل بیماری یا نقص عضو قادر به کار نیستند به تشخیص شورای پزشکی، سه میلیون (۳/۰۰۰/۰۰۰) ریال.

۳- مشمولین دارای معافیت تحصیلی برای تحصیل در خارج از کشور چهار میلیون (۴/۰۰۰/۰۰۰) ریال.

۴- مشمولین لیسانس که پس از طی دوره آموزش از انجام خدمت ضرورت معاف می شوند هفت میلیون و پانصد هزار (۷/۵۰۰/۰۰۰) ریال.

۵- مشمولین فوق لیسانس که پس از طی دوره آموزش از انجام خدمت ضرورت معاف می شوند ده میلیون (۱۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال.

۶- مشمولین دکترا که پس از طی دوره آموزش از انجام خدمت ضرورت معاف می شوند پانزده میلیون (۱۵/۰۰۰/۰۰۰) ریال.

دولت مکلف است با منظور کردن ردیفهای خاص هزینه‌ای معادل صددرصد (۱۰۰٪) وجوه واریزی فوق را در اختیار وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح قرار دهد تا با هماهنگی ستاد کل نیروهای مسلح برای تأمین هزینه‌های جبرانی به تناسب بین ستاد کل، وزارت دفاع و نیروهای نظامی و انتظامی تخصیص دهد.

تبصره - با پیشنهاد وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح و تصویب هیأت وزیران مبالغ مذکور در این ماده در هر سال می‌تواند حداکثر معادل تورم در سال قبل از آن افزایش یابد.

ماده ۸- در ماده (۶۷) قانون، عبارت «از تاریخ تصویب این قانون» حذف می‌شود.

نظریه (مرحله اول) شورای نگهبان

شماره: ۸۲/۳۰/۶۵۰۸

تاریخ: ۱۳۸۲/۱۱/۹

ریاست محترم مجلس شورای اسلامی

عطف به نامه شماره ۷۵۸۵۹ مورخ ۱۳۸۲/۱۰/۲۰ و پیرو نامه شماره ۸۲/۳۰/۶۳۷۳ مورخ ۱۳۸۲/۱۰/۲۸^(۱)؛ «طرح اصلاح موادی از قانون خدمت نظام وظیفه عمومی مصوب ۱۳۶۳» مصوب جلسه مورخ هفدهم دی ماه یک هزار و سیصد و هشتاد و دو مجلس شورای اسلامی در جلسات شورای نگهبان مطرح شد که نظر به اظهارات وزیر محترم دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح به نمایندگی دولت در جلسه رسمی و علنی ۳۸۹ مورخ ۱۳۸۲/۱۰/۱۶ مجلس شورای اسلامی در مخالفت با طرح

(۱) تقاضای استمهال بر اساس اصل نود و پنجم قانون اساسی (همین مجموعه، صفحه ۲).

مزبور که صریحاً اعلام داشته است:

«مهمترین مشکلاتی که از دیدگاه دولت در ارتباط با مخالفت با این طرح وجود دارد... یکی بار مالی سنگین طرح است که با توجه به محدودیت منابع که همین امروز نیروی مسلح در سال ۱۳۸۲ با آن مواجه هستند که چیزی حدود ۴۰۰ میلیارد تومان کسری بودجه دارند، این طرح را دولت نمی تواند پشتیبانی مالی بکند.»

نظر شورای نگهبان به شرح زیر اعلام می گردد:

با توجه به مخالفت دولت به خاطر بار مالی شدید طرح و نظر به اینکه در طرح مزبور، منبع تأمین هزینه مشخص نگردیده صرف نظر از اشکالات دیگر شرعی و قانون اساسی که در این طرح وجود دارد، بنابر اصل هفتاد و پنجم قانون اساسی^(۱)، بدون تعیین طریق تأمین هزینه جدید، قابل طرح در مجلس شورای اسلامی نبوده است و از این جهت مغایر اصل مزبور شناخته شد و بدیهی است پس از تعیین منبع تأمین هزینه، از جهات دیگر قانون اساسی و موازین شرعی قابل بررسی در شورای نگهبان خواهد بود.

احمد جنتی

دبیر شورای نگهبان

تصویب مجدد طرح مذکور و ارجاع آن به مجمع تشخیص مصلحت نظام
در اجرای اصل یکصد و دوازدهم قانون اساسی^(۲)

منشی (خالقی) - دستور بعد، گزارش کمیسیون امنیت ملی و سیاست خارجی در مورد طرح خدمت نظام وظیفه عمومی (اعاده شده از سوی شورای محترم نگهبان) است. مخبر محترم کمیسیون جناب آقای گلباز بفرماید.

جعفر گلباز (مخبر کمیسیون امنیت ملی و سیاست خارجی) - بسم الله الرحمن الرحيم
گزارش کمیسیون امنیت ملی و سیاست خارجی به مجلس شورای اسلامی
طرح اصلاح موادی از قانون خدمت نظام وظیفه عمومی مصوب ۱۳۶۳ (اعاده شده از شورای محترم نگهبان) در جلسه مورخ ۱۳۸۳/۱/۱۶ کمیسیون امنیت ملی و سیاست خارجی مورد بحث و بررسی قرار گرفت و مصوبه مجلس شورای اسلامی عیناً مورد تصویب قرار گرفت. اینک گزارش آن جهت طرح در مجلس شورای اسلامی تقدیم

(۱) همین مجموعه، صفحه ۹۰.

(۲) همین مجموعه، صفحه ۹۰.

می‌گردد.

رئیس کمیسیون امنیت ملی و سیاست خارجی - محسن میردامادی خدمت همکاران عزیز عرض کنم که شورای محترم نگهبان در رد این طرح، استناد کرده که این طرح بار مالی شدیدی دارد و چون منبع بار مالی این طرح مشخص نشده، صرفنظر از اشکالات دیگر شرعی و قانون اساسی که وجود دارد بنابر اصل هفتاد و پنجم قانون اساسی بدون تعیین طریق تأمین هزینه جدید قابل طرح در مجلس شورای اسلامی نیست. بنابراین مغایر اصل مزبور شناخته و این طرح را برگردانده. کمیسیون امنیت ملی و سیاست خارجی بلحاظ اینکه در این طرح راههای قابل وصولی برای تأمین بار مالی این طرح در نظر گرفته و مشخص کرده و اظهارات وزیر محترم دفاع و پشتیبانی را که این طرح بار مالی شدید دارد، بر اساس کارشناسی که کمیسیون داشته و مرکز پژوهشهای مجلس انجام داده، آنرا تا حدود زیادی غیرواقعی می‌داند. بنابراین چون راه کارهای بار مالی این طرح کاملاً مشخص و تأمین شده و در خصوص نیروی انتظامی هم اجازه داده شده که بتدریج کادرش را رسمی بکند. بنابراین کمیسیون بر نظریه اولیه خودش اصرار دارد و این طرح را عیناً بدون اینکه تغییر در آن ایجاد کند به مجلس برگردانده و کمیسیون نظرش این است که بعد از تصویب مجلس شورای اسلامی عیناً به مجمع تشخیص ارجاع بشود و چون این طرح امیدهای زیادی را در جوانها و خانواده‌ها ایجاد کرده و برای کشور ما هم بسیار مفید خواهد بود، ما امیدوار هستیم که مجمع تشخیص مصلحت این طرح را تصویب کند و راه کارهایی را که ان شاء الله در این طرح در نظر گرفته، مصوب بشود و هم بتواند برای آینده جوانهای ما امید زندگی بهتری باشد و هم برای ارتش ما مایه امیدواری باشد که حرفه‌ای بشود و در مسیر رشد و بالندگی بیشتر حرکت بکند.

والسلام علیکم ورحمة الله

منشی (خالقی) - متشکرم، مخالفی ثبت نکرده، موافق هم صحبت نمی‌کند. حاج آقا کمیسیون بر مصوبه قبلی خودش اصرار دارد. بنابراین باید برای ارجاع به مجمع تشخیص مصلحت نظام یک رأی‌گیری بفرمایید.

رئیس (مهدی کروی) - حضار ۱۹۴ نفر، باز به همان صورتی که رأی‌گیری قبلی بود به مجمع مصلحت می‌رود، قرائت متن نیاز نیست، موافقین قیام بفرمایند (اکثر برخاستند)

تصویب شد. (۱)

/آقای ابطحی (معاون حقوقی و امور مجلس رئیس جمهور) اگر شما به این خاطر بلند شده بودید شما اینجا رأی ندارید در کابینه ممکن است رأی داشته باشید. البته در مجمع که ثابت قدمی رأی دارید./ (۲)

(۱) به نقل از مشروح مذاکرات مجلس شورای اسلامی، دوره ششم قانونگذاری جلسه ۴۱۲ مورخ ۱۳۸۳/۱/۲۵.
(۲) جهت اطلاع از مصوبه مجمع در این خصوص به فصل ششم همین مجموعه مراجعه نمایید.

مغایرت و مخالفت طرح یک فوریتی برگزاری مناقصات با قانون اساسی و موازین شرع

شماره: ۸۴۱۰۷

تاریخ: ۱۳۸۲/۱۱/۱۴

شورای محترم نگهبان

طرح برگزاری مناقصات که یک فوریت آن در جلسه علنی روز یکشنبه مورخ ۱۳۸۲/۹/۲ تصویب و در جلسه علنی روز چهارشنبه مورخ ۱۳۸۲/۱۱/۸ مجلس شورای اسلامی با اصلاحاتی به تصویب رسیده است، در اجرای اصل نود و چهارم (۹۴) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران^(۱) برای رسیدگی و اظهارنظر آن شورای محترم به پیوست ارسال می‌گردد.

مهدی کروی

رئیس مجلس شورای اسلامی

متن طرح^(۲)

فصل اول - کلیات

ماده ۱- کاربرد

الف - این قانون به منظور تعیین روش و مراحل برگزاری مناقصات به تصویب می‌رسد و تنها در معاملاتی که با رعایت این قانون انجام می‌شود، کاربرد دارد.

ب - قوای سه گانه جمهوری اسلامی ایران اعم از وزارتخانه‌ها، سازمانها و مؤسسات و شرکتهای دولتی، مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت، بانکها و مؤسسات اعتباری دولتی، شرکتهای بیمه دولتی، مؤسسات و نهادهای عمومی غیردولتی (شهرداری‌ها و...)، مؤسسات عمومی، بنیادها و نهادهای انقلاب اسلامی، شورای نگهبان قانون اساسی و

(۱) همین مجموعه، صفحه ۱۲.

(۲) در این قسمت فقط به مواد مورد ایراد شورای نگهبان اشاره شده است.

همچنین دستگاهها و واحدهائی که شمول قانون بر آنها مستلزم ذکر یا تصریح نام است، اعم از این که قانون خاص خود را داشته و یا از قوانین و مقررات عام تبعیت نمایند نظیر وزارت جهاد کشاورزی، شرکت ملی نفت ایران، شرکت ملی گاز ایران، شرکت ملی صنایع پتروشیمی ایران، سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران، سازمان بنادر و کشتیرانی جمهوری اسلامی ایران، سازمان توسعه و نوسازی معادن و صنایع معدنی ایران، سازمان صدا و سیما، جمهوری اسلامی ایران و شرکتهای تابعه آنها موظفند در برگزاری مناقصه مقررات این قانون را رعایت کنند.

ماده ۲- تعاریف

.....

ماده ۲۸- ترکیب هیأت ترک تشریفات مناقصه

ترکیب هیأت ترک تشریفات مناقصه موضوع ماده (۲۷) این قانون در مورد دستگاههای موضوع بند (ب) ماده (۱) این قانون به شرح زیر خواهد بود:

الف - در مورد معاملات واحدهای مرکزی دستگاههای موضوع بند (ب) ماده (۱) این قانون معاون مالی و اداری و یا مقام مشابه وزارتخانه یا مؤسسه دولتی حسب مورد و ذی حساب مربوط یا مقام مشابه و یک نفر دیگر از کارکنان خبره و متعهد دستگاه مربوطه به انتخاب بالاترین مقام دستگاه اجرایی ذی ربط.

ب - در انجام معاملات در واحدهای خارج از مرکز دستگاههای موضوع بند (ب) ماده (۱)، استاندار یا نماینده او و بالاترین مقام دستگاه اجرایی در محل و حسب مورد ذی حساب یا مسئول امور مالی مربوط.

تبصره ۱- در دستگاههای که ذی حساب ندارند، بالاترین مسئول امور مالی، جانشین ذی حساب می باشد.

تبصره ۲- هیأت ترک مناقصه در استانداری ها، استاندار یا نماینده او، معاون ذی ربط استاندار و ذی حساب استانداری می باشد.

ج - در مورد انجام معاملات شرکتهای دولتی، مدیرعامل و یا بالاترین مقام اجرایی و حسب مورد ذی حساب یا مدیر مالی شرکت و یک نفر به انتخاب مجمع عمومی یا شورای عالی حسب مورد.

د - در مورد معاملات نیروهای سه گانه و واحدهای تابعه ارتش جمهوری اسلامی ایران

و سپاه پاسداران انقلاب اسلامی ایران در مرکز، نماینده فرمانده نیروی مربوط و یک نفر به انتخاب فرمانده کل ارتش یا فرمانده کل سپاه و حسب مورد ذی حساب یا عامل ذی حساب در محل.

ه- در مورد معاملات مربوط به ستاد مشترک ارتش جمهوری اسلامی ایران و ستاد مشترک سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، ذی حساب مربوط و دو نفر به انتخاب فرمانده کل ارتش جمهوری اسلامی ایران و یا فرمانده کل سپاه پاسداران انقلاب اسلامی ایران حسب مورد.

و- هیأت موضوع این ماده که در هر مورد بنا به دعوت بالاترین مقام دستگاه اجرائی ذی ربط و یا مقامات مجاز از طرف آنها تشکیل می شود، با حضور هر سه نفر اعضای مربوطه رسمیت دارد. کلیه اعضا مکلف به حضور در جلسات هیأت و ابراز نظر خود نسبت به گزارش توجیهی دستگاه اجرائی مربوط در مورد تقاضای ترک مناقصه و همچنین نحوه انجام معامله مورد نظر هستند لکن تصمیمات هیأت با رأی اکثریت اعضا معتبر خواهد بود.

ز- در اجرای ماده (۲۷) این قانون در صورتی که مبلغ معامله بیش از پنجاه برابر نصاب معاملات کوچک باشد، انجام معامله پس از تصویب هیأت های سه نفری موضوع این ماده حسب مورد با تأیید مقامات زیر مجاز خواهد بود:

- ۱- در مورد واحدهای مرکزی وزارتخانه ها و مؤسسات دولتی و شرکتهای دولتی، به ترتیب وزیر یا رئیس مؤسسه مزبور و در مورد شرکتهای دولتی هیأت مدیره شرکت.
- ۲- در مورد دستگاههای اجرائی محلی تابع نظام بودجه استانی و در مورد معاملات مربوط به اعتبارات غیراستانی که توسط وزارتخانه ها و مؤسسات دولتی به واحدهای خارج از مرکز ابلاغ می گردد و همچنین در مورد مؤسسات دولتی مستقر در خارج از مرکز، استاندار استان مربوطه.

تبصره- در مواردی که استاندار شخصاً در هیأت ترک مناقصه موضوع این ماده شرکت کند و با نظر موافق صورتجلسه مربوط را امضاء نماید، تأیید مجدد وی ضرورت ندارد.

- ۳- در مورد معاملات نیروهای سه گانه ارتش جمهوری اسلامی ایران، سپاه پاسداران انقلاب اسلامی ایران، ستاد مشترک ارتش جمهوری اسلامی ایران، ستاد مشترک سپاه پاسداران انقلاب اسلامی ایران و واحدهای تابعه آنها، فرمانده کل ارتش یا سپاه حسب

مورد.

۴- در مورد معاملات مربوط به قوه قضائیه، شورای نگهبان، صدا و سیما، جمهوری اسلامی ایران، دیوان محاسبات کشور و سایر مؤسسات دولتی که به صورت مستقل اداره می‌شوند و تابع هیچ یک از وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی نیستند، به ترتیب رئیس قوه قضائیه یا حسب مورد یکی از معاونین منتخب وی، رئیس سازمان صدا و سیما، جمهوری اسلامی ایران، رئیس دیوان محاسبات کشور و بالاترین مقام دستگاه اجرایی ذی‌ربط.

۵- در مورد معاملات مربوط به مؤسسات و نهادهای عمومی غیردولتی بالاترین مقام اجرایی نهاد یا مؤسسه مربوط.

ح - در اجرای بند (ز) این ماده در صورتی که مبلغ معامله بیش از دویست برابر نصاب معاملات کوچک باشد انجام معامله پس از تصویب هیأت‌های سه نفری موضوع این ماده تا پایان برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران منوط به تأیید شورای اقتصاد و پس از آن منوط به تأیید هیأتی مرکب از رئیس سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور (دبیر هیأت)، وزیر امور اقتصادی و دارایی و بالاترین مقام مذکور در بند (ز) خواهد بود.

نظریه (مرحله اول) شورای نگهبان

شماره: ۸۲/۳۰/۶۸۰۴

تاریخ: ۱۳۸۲/۱۲/۴

ریاست محترم مجلس شورای اسلامی

عطف به نامه شماره ۸۴۱۰۷ مورخ ۱۳۸۲/۱۱/۱۴^(۱) و پیرو نامه شماره ۸۲/۳۰/۶۶۲۶ مورخ ۱۳۸۲/۱۱/۱۹؛ «طرح برگزاری مناقصات» مصوب جلسه مورخ هشتم بهمن ماه یکهزار و سیصد و هشتاد و دو مجلس شورای اسلامی در جلسات شورای نگهبان مطرح شد که نظر شورا به شرح زیر اعلام می‌گردد:

۱- بند (ب) ماده (۱) از این جهت که اطلاق آن شامل دستگاه‌های زیر نظر مقام معظم رهبری

(۱) تقاضای استمهال بر اساس اصل نود و پنجم قانون اساسی (همین مجموعه، صفحه ۲).

نیز می‌گردد، بدون اذن معظم‌له، خلاف شرع و مغایر اصل ۵۷ قانون اساسی^(۱) شناخته شد.

۲- بند (ب) ماده (۲۸) مبنیاً بر اشکال بند (ب) ماده (۱) خلاف شرع و مغایر اصل ۵۷ قانون اساسی شناخته شد و از این جهت که شامل امور اجرایی قوه قضائیه می‌شود، واگذاری آن به استاندار مغایر اصل ۱۵۷ قانون اساسی^(۲) شناخته شد.

تذکر: در جزء (۲) بند (الف) ماده (۲۳)، کلمه «حاضران» درست است که «حاضرات» نوشته شده است.

احمد جنتی

دبیر شورای نگهبان

تصویب مجدد طرح مذکور و ارجاع آن به مجمع تشخیص مصلحت نظام در اجرای اصل یکصد و دوازدهم قانون اساسی^(۳)

رئیس (مهدی کروبی) - دستور را مطرح بفرمایید.

منشی (خالقی) - دستور اول گزارش کمیسیون برنامه و بودجه و محاسبات در مورد طرح برگزاری مناقصات (اعاده شده از شورای محترم نگهبان) است. مخبر محترم کمیسیون تشریف بیاورید.

حسن رمضانپور (مخبر کمیسیون برنامه و بودجه و محاسبات) - بسم الله الرحمن الرحيم

گزارش کمیسیون برنامه و بودجه و محاسبات به مجلس شورای اسلامی

طرح برگزاری مناقصات (اعاده شده از شورای محترم نگهبان) که برای اصلاح به کمیسیون برنامه و بودجه و محاسبات ارجاع گردیده بود، با حضور کارشناسان و مسئولان ذی‌ربط مورد بحث و بررسی قرار گرفت و در جلسه مورخ ۱۳۸۳/۱/۱۶ مصوبه قبلی کمیسیون عیناً به تصویب رسید. اینک گزارش آن را به مجلس شورای اسلامی تقدیم می‌دارد.

رئیس کمیسیون برنامه و بودجه و محاسبات - مجید انصاری

(۱) همین مجموعه، صفحه ۱۳۸.

(۲) اصل یکصد و پنجاه و هفتم: به منظور انجام مسئولیت‌های قوه قضائیه در کلیه امور قضائی و اداری و اجرایی مقام رهبری یک نفر مجتهد عادل و آگاه به امور قضائی و مدیر و مدبّر را برای مدت پنج سال به عنوان رئیس قوه قضائیه تعیین می‌نماید که عالی‌ترین مقام قوه قضائیه است.

(۳) همین مجموعه، صفحه ۹۰.

طرح برگزاری مناقصات که بواقع می شود گفت یکی از اقدامات مهم و از مصوبات اساسی مجلس ششم بود، همانطور که عزیزان بخاطر دارند چندی قبل در (۳۰) ماده به تصویب رسید و در حقیقت به موضوع برگزاری مناقصات توسط وزارتخانه ها، نهادها، بنیادها و سازمانها و مؤسسات یک سامان درستی بدهد و در طی این قانون هم نحوه برگزاری مناقصات، ترک تشریفات مناقصه، اسناد مناقصه، چگونگی برگزاری مناقصه، تمام اینها جزء به جزء در این (۳۰) ماده آمد و مجلس محترم هم به آن رأی داد.

البته این را هم عرض کنم که در تصویب و تدوین این قانون همکاران در کمیسیون برنامه و بودجه، در کمیسیون اقتصادی واقعاً، مدتها زحمات زیادی را متحمل شدند. شورای نگهبان دو ایراد بر این مصوبه گرفتند. ایراد اول با بند «ب» ماده (۱) مصوبه ما ارتباط پیدا می کند. ما در بند «ب» قلمرو این قانون را مشخص کردیم یعنی گفتیم که برگزاری مناقصات شامل وزارتخانه ها، سازمانها، مؤسسات و شرکتهای دولتی، بانکها، شرکتهای بیمه، مؤسسات و نهادهای عمومی غیردولتی، شهرداریها، شورای نگهبان و سازمانها و مؤسسات و شرکتهایی که مستلزم ذکر نام هستند. همه این موارد را در بند «ب» ذکر کردیم!

ایرادی که شورای نگهبان گرفتند، این است گفتند بند «ب» ماده (۱) از این جهت که اطلاق آن شامل شامل دستگاههای زیر نظر مقام معظم رهبری نیز می گردد بدون اذن معظم له خلاف شرع و مغایر اصل (۵۷) قانون اساسی^(۱) شناخته شد. در این خصوص در کمیسیون بحث مفصلی شد، واقعیت هم این است که از مدتها قبل یک بابی در خصوص اعلام نظر شورای نگهبان نسبت به قوانینی که فراگیر است و دستگاههای مختلفی را در برمی گیرد باز شده و گسترش هم پیدا کرده و آن اینکه اگر در خصوص این قوانین که ارتباط پیدا می کند به همه دستگاهها، دستگاههایی که تحت نظارت رهبری است را شامل می شود می گویند بدون اذن ایشان خلاف شرع است.

البته مواردی هم بوده که بعضی از کمیسیونها برای اینکه این اشکال را برطرف کنند یک کلمه «با اذن رهبری» اضافه کردند و بهر حال این اشکال برطرف شده. اما ما فکر کردیم

که بهر جهت چه این کلمه را بگذاریم، چه نگذاریم داریم یکسری از دستگاهها را از مسیر قانونی خودش خارج می‌کنیم. این قانون برگزاری مناقصات در حقیقت برای نظم دادن، قانونمند کردن و وحدت رویه‌ای است که باید بین همه دستگاههایی که از بودجه عمومی استفاده می‌کنند، اجراء شود. بهر حال کمیسیون معتقد بود که این ایراد وارد نیست، لذا بر مصوبه قبلی خودش که همان بند «ب» قلمرویی است که این قانون باید در آنجا اجراء شود، باقی ماند.

ایراد دوم در بند «ب» ماده (۲۸) است که در آنجا هم دو اشکال را مطرح کردند، یکی باز عیناً همین بحث واحدها و دستگاههایی که زیر نظر مقام رهبری است را ایراد گرفتند که با توجه به توضیحی که در قسمت اول دادم آن را هم کمیسیون نپذیرفت.

اشکال دومشان هم در خصوص ترکیب هیأت ترک تشریفات مناقصه از دستگاههای مختلف بود که در مرکز و استانها با توجه به مقاماتی که می‌بایستی در ترک تشریفات مناقصه حضور داشته باشند این ایراد را هم باز کمیسیون وارد ندانست. بنابراین در هر دو مورد، کمیسیون بر مصوبه قبلی خودش باقی است.

منشی (خالقی) - آقای میدری مخالف هستند، بفرمایید.

احمد میدری - بسم الله الرحمن الرحيم

همکاران عزیز توجه داشته باشند که این قانون یکی از مهمترین قوانین اقتصادی است که مجلس ششم در واقع تصویب کرد و تلاشهای گسترده‌ای در مرکز پژوهشها صورت گرفت. شاید بیشتر از (۱۵) جلد مستندات بررسی این قانون است و امیدواریم از اقدامات مثبت و به یادماندنی مجلس ششم باشد. در تصویب این قانون قبل از اینکه به تصویب مجلس برد ما با این مشکل روبرو بودیم که خیلی از دستگاههای دولتی با این قانون مخالف بودند یعنی فرض بفرمایید مثلاً هواپیمایی ملی ایران، در اثر مجوزات مختلفی که گرفته بود نمی‌خواست این قانون تصویب شود. خیلی از شرکتهای دولتی راههایی را پیدا کرده بودند که کارشان را به آسانی صورت می‌دادند اما نظم مالی را در کشور مختل کرده بودند و ما در امر مناقصات کشور بیشتر از (۵۰) قانون داشتیم، شهرداریها قوانین مختلفی داشتند، شرکتهای دولتی و دستگاهها هر کدام یک قانون را تصویب کرده بودند این قانون آمد با نگاه به اینکه یک قانون یکپارچه را وضع کند و این تعدد قوانین را بردارد و اختیارات لازم را به مدیران بدهد.

بعد از اینکه این قانون تصویب شد، متأسفانه شورای نگهبان این ایراد را وارد کرده که تنفیذ این قانون و تعمیم آن به نهادهای زیر نظر رهبری نیازمند اخذ مجوز از رهبری می‌باشد. این قانون را اگر من بخواهم تشبیه کنم مثل قوانین راهنمایی و رانندگی است. قانون راهنمایی و رانندگی برای همه کسانی که در یک کشور زندگی می‌کنند یکسان است. نمی‌شود گفت که مثلاً چراغ قرمز برای بعضی‌ها قرمز است برای بعضی‌ها سبز است دیگر آن موقع رانندگی در کشور امکانپذیر نیست. هیچ لزومی نداشت واقعاً دخل و تصرفی قوه مجریه یا سایر نهادها در نهادهای زیر نظر رهبری نمی‌کردند. در واقع الزام کرده بود به نهادهای انقلاب اسلامی که مثل سایر قوانین کشور بیایند و مثلاً مناقصاتشان را در روزنامه‌هایی اعلام کنند، برنده مناقصات را در یک شبکه اطلاع رسانی الکترونیکی اعلام کنند. دادرسی به شکایات مناقصات یک روند شفاف و آسان داشته باشد، در واقع هیچ دخل و تصرف و مداخله‌ای از سوی قوای بیرون از نهادهای زیر نظر رهبری در آن نهادها صورت نمی‌گرفت ولی متأسفانه شورای نگهبان این را خلاف قانون اساسی قلمداد کرده است.

نکته‌ای که من می‌خواهم عرض کنم این است، با توجه به اینکه بعضی از دستگاههای دولتی مخالف هستند و نمی‌خواهند این قانون یکپارچه وضع بشود، اگر مجمع تشخیص مصلحت برود، ترس از این است، با رایزنی‌هایی که دستگاههای دولتی می‌کنند، این قانون در مجمع مسکوت بماند. ما می‌توانیم این قانون را علی‌رغم اینکه من هم مخالف هستم که این قید... گفتم این قانون مثل قوانین راهنمایی و رانندگی است، نگوییم که نهادهای زیر نظر رهبری با اذن از رهبری، این در واقع مشخص است که خواست رهبری هم ایجاد نظم مالی در کشور است. بنابراین ما این را به مجمع تشخیص نفرستیم، بگذاریم مجدداً به شورای نگهبان برود و این قید را اضافه کنیم که نهادهای زیر نظر رهبری باید وزیر اقتصاد یا رئیس سازمان مدیریت اذن بگیرند و این قانون تعمیم داده بشود. اگر ما این کار را نکنیم، ترس از این است که این زحمات دو ساله واقعاً مجلس، شاید بیش از (۵۰) جلسه در مجلس، جاهای دیگر گرفته شد و با مخالفتها و مقاومتها مختلفی که روبرو بودیم توانستیم اینها را پشت سر بگذاریم و این قانون را تصویب بکنیم. حیف است که این اقدام مثبت و بزرگ برود در مجمع تشخیص، مسکوت بماند. بنابراین من با ارسال آن به مجمع مخالف هستم و فکر می‌کنم که مثل سایر قوانین برود

شورای نگهبان و با آن استثناء نادرستی که شورای نگهبان از ما انتظار دارد این استثناء زده بشود و این قانون تصویب بشود.

منشی (خالقی) - موافق آقای انصاری هستند، بفرمایید.

مجید انصاری - بسم الله الرحمن الرحيم

من از این جهت موافق صحبت می‌کنم که با یک نظریه بدعت‌آمیز مخالفت کرده باشم وگرنه در کمیسیون هم این بحث مطرح شد که علی‌رغم اینکه ما نظر شورای نگهبان را در این رابطه قبول نداریم اما اگر یک کلمه با اذن مقام رهبری اضافه کنیم مشکل حل می‌شود، من هم بلحاظ مصلحت مخالف با این امر نیستم. اما از آنجائیکه در آینده استناد خواهد شد به نظرات مجلس و قبول این نظریات، من و دوستانمان در کمیسیون ترجیح دادیم این نظر را رد کنیم تا در مجلس مسائل مطرح شود، بعد اگر مجلس مصلحت دانست آن قید را اضافه کند ما مخالفتی چندان نداریم ولی حداقل مسائل مطرح بشود.

ببینید! سالهاست مقام معظم رهبری تأکید دارند بر انضباط مالی و مبارزه با فساد اقتصادی، سران سه قوه را هم ایشان مأمور فرمودند کمیته‌ای تشکیل بدهند برای مبارزه با مفاسد اقتصادی، یکی از مفاسد اقتصادی، آشفتگی در انجام معاملات عمومی و دولتی است. کمیسیون برنامه و بودجه و جمعی از نمایندگان برای سامان دادن معاملات دولتی و رفع نواقص قانون انجام معاملات دولتی، طرحی تهیه کردند که نحوه مناقصه و مزایده را مشخص کرده یعنی در اینجا گفته است که معاملات دولتی برای خرید چگونه باید باشد از طریق مناقصه، فروش از طریق مزایده و مسائلی از این قبیل، هدف اصلی این طرح، ایجاد انضباط مالی در کشور و جلوگیری از فساد اقتصادی است. شورای نگهبان این مصوبه را هم گفته خلاف قانون اساسی است، هم خلاف شرع است. از این جهت که عمومیت آن شامل دستگاههای زیر نظر رهبری هم می‌شود. من این نظر شورای نگهبان را، هم مخالف چند اصل قانون اساسی می‌دانم، هم مخالف شرع می‌دانم و لذا با این نظریه با ادله‌ای که عرض می‌کنم مخالفم.

اولاً در قانون اساسی تصریح دارد که همه مردم در برابر قانون برابر هستند. اگر در کشور قانون تصویب می‌شود، دستگاهها، اشخاص حقیقی و حقوقی معاملات خودشان را با یک شیوه خاصی انجام بدهند، استثناء کردن یک دستگاه یا یک مجموعه‌ای از

دستگاهها خلاف قانون اساسی و خلاف تساوی در برابر قانون است.

دوم اینکه مجلس حق وضع قانون در همه امور کشور را دارد. شورای نگهبان با این تفسیر نادرستش از مسأله شرع و اختیارات ولایت فقیه، حوزه قانونگذاری مجلس را در طیف وسیعی از دستگاههای که از بودجه عمومی کشور استفاده می کنند مسدود کرده است. نیروهای مسلح، صدا و سیما، کمیته امداد، بنیاد شهید، بنیاد جانبازان و مستضعفان با داشتن بنگاههای مالی عظیم از بیت المال طبق تفسیر شورای نگهبان از قلمرو قانونگذاری مجلس خارج شده اند و این خلاف صریح قانون اساسی است. اصل دیگر قانون اساسی می گوید که سه قوه زیر نظر ولی فقیه اداره می شود، شورای نگهبان با این تفسیری که از قانون اساسی کرده می گوید مجلس برای سه قوه وضع قانون کند اما برای دستگاههای که زیر نظر ولی فقیه هستند حق وضع قانون ندارد. معنای این حرف خودبخود این است که سه قوه از زیر نظر ولی فقیه خارج هستند یعنی شورای نگهبان یک دولت کوچک در درون دولت بزرگ جمهوری اسلامی ایران تصور کرده است، آن دولت نهادهای وابسته به ولایت فقیه که چند نهاد و ارگان هم هستند، می گوید مجلس راجع به اینها حق قانونگذاری ندارد، چون اینها زیر نظر ولی فقیه هستند در حالیکه قانون اساسی تصریح دارد سه قوه زیر نظر ولی فقیه هستند. اگر این قانونی که ما وضع کردیم خوب است، منطبق با قانون اساسی و شرع در کل کشور است، برای اینها هم هست، اگر خلاف شرع و خلاف قانون اساسی است، برای دولت هم هست. این استثناء وجهی ندارد. اما اینکه این نظر شورای نگهبان خلاف شرع است به دو جهت، یکی اینکه ما اگر چیزی در اسلام نیست، به اسلام ببندیم، خلاف شرع است. هیچ کجای اسلام نگفته است که در یک نظام جامع سیاسی که درست شده است، نظام ولایت فقیه به این معناست که اعمال ولایت شرعی در امر قانونگذاری از طریق مجلس انجام می شود. اعمال ولایت قضایی از طریق قوه قضائیه عمل می شود. اعمال ولایت اجرایی از طریق قوه مجریه عمل می شود، در حالیکه نظر شورای نگهبان این است که یک بلبشو و یک بی انضباطی در اداره کشور بوجود بیاید و نهادی یا نهادهایی را خارج از قلمرو انضباط قانونگذاری و در چتر قانون اساسی ببینند. این مسأله هیچ ارتباطی به شرع ندارد. ما نظام ولایت فقیه را بر اساس تئوری امام پذیرفتیم و آن نظام این است که دارای ساختارهایی است. ساختار تقنین در نظام ولایت فقیه، مجلس شورای اسلامی است و لا غیر.

قوة قضائیه هم مسئول تقنین قضاء هست و قوه مجریه هم مسئول اجراست. این نگاه شورای نگهبان نگاهی است برخلاف دید حکومت ولایت فقیه از دیدگاه امام به حکومتی که مردم در قانون اساسی به آن رأی دادند. (رئیس - آقای انصاری وقتان تمام است) قبلاً می فرمودید، خوب باید اطلاع می دادید، من یک جمله دیگر عرض کنم، اما از جهت دوم، خلاف شرع بودن این نظر از این جهت است که این نوع برخورد کردن چون موجب می شود در ذهنیت جامعه جهانی و جامعه جوان کشورمان، نهاد ولایت فقیه را خدای ناکرده یک نهاد فراقانونی قانون گریز معرفی بکنند و موجب لطمه به حیثیت ولایت فقیه می شود، این نوع نظر دادنهای شورای نگهبان از این جهت هم خلاف شرع است و موجب تضعیف نظام است. لذا با توجه به این مسائل ما با نظر شورای نگهبان مخالف هستیم اما اگر مجلس مصلحتاً حالا خواست برای رفع مشکل پیشنهاد دیگری را بپذیرد اشکال ندارد. ما خواستیم نظر مخالفت خودمان را با مبانی نظری شورای نگهبان در این قضیه اعلام بکنیم.

والسلام

منشی (خالقی) - حاج آقا! در ماده (۱) بند «ب» و ماده (۲۸) بند «ب» مورد ایراد بوده که کمیسیون بر همان مصوبه قبلی شان اصرار دارند. بنابراین بایستی یک رأی برای ارسال به مجمع تشخیص مصلحت نظام گرفته بشود.

رئیس - دو نفر کم داریم.

منشی (خالقی) - نمایندگان را دعوت بفرمایید به داخل جلسه.

رئیس - از میهمانان عزیزمان تا بعد نصاب برسد برای رأی گیری، تشکر می کنیم.

منشی (خالقی) - کمیسیون هم می توانند توضیحی اگر دارند بفرمایند.

رئیس - من فکر می کنم موارد دیگر را هم تذکر بدهید تا یک مرتبه رأی گیری کنیم.

سبحانی - تذکر دارم.

رئیس - آقای دکتر سبحانی مثل اینکه تذکری به بنده دارند، بفرمایید.

منشی (خالقی) - آقای دکتر سبحانی بفرمایید.

حسن سبحانی - بسم الله الرحمن الرحيم

آقای رئیس! من ماده (۱۸۷) را می خواهم خدمتان عرض بکنم، در ماده (۱۸۷) می گوید که گزارش کمیسیون در مرحله اول باید به نحوی باشد که سعی بکند نظر شورای نگهبان

را ملحوظ بکند. اگر برای بار دوم از شورای نگهبان برگشت و مجلس بر اساس مصلحت، تشخیص داد به نظرش بایستد، آن موقع به مجمع تشخیص برود. الآن به این صورتی که مطرح است این بار اولی است که برگشتی از شورای نگهبان است و در واقع مطابق ماده (۱۸۷) در این بار باید تلاش بشود نظر شورای نگهبان تأمین بشود و بار دوم در واقع برگشت به مجمع تشخیص را...

رئیس - خوب، حالا جواب این را بهتر است کمیسیون بدهد اما جوابی را که بنده دارم این است که چون پافشاری جوری شده که آنها نمی‌پذیرند و روی نظرشان... و آقایان مطمئنند، آقایان هم نمی‌خواهند هیچ تغییر بدهند، همان را می‌خواهند بفرستند، گاهی خود آنها هم به ما گفتند وقتی همان را برمی‌گردانند، معلوم می‌شود نظر ما هم همان است. یعنی گاهی آنها هم فرمودند، من تذکر حضرت عالی را قبول دارم متنها با این توضیح که عملاً (بیخشید این تعبیر را برای مجلس و شورای نگهبان می‌کنم) گاهی شده مثل عمل عبث و لغو شده که ما گرفتیم فرستادیم دوباره آنها هم فرستادند. گاهی گفتند خوب شما که هیچ تغییری ندادید برای چه فرستادید؟ بفرمایید.

حسن رضانیانپور (مخبر کمیسیون برنامه و بودجه و محاسبات) - بله اجازه بدهید بنده هم یک نکته در این خصوص عرض بکنم و آن اینکه جناب آقای دکتر در کمیسیون تشریف داشتند بهر حال کمیسیون نظر شورای نگهبان را در این خصوص وارد ندانست. یعنی عین این مصوبه اگر بنا به فرمایش شما یکبار دیگر باید برود شورای نگهبان معنایش این است که یک وقتی بگذرد، یک (۱۰)، (۱۵) روزی برود و برگردد، مجدد باز برود به مجمع، اما در خصوص فرمایشات برادرمان جناب آقای دکتر میدری که خودشان هم یکی از اعضای مؤثر در تدوین و تصویب این قانون بودند اگر همکاران محترم عنایت داشتند، نگرانی و دغدغه ایشان چیز دیگری بود، یعنی با نظر کمیسیون از این جهاتی که می‌گویند موافق هستند. فرمودند بهر حال این قانون هم مثل قانون راهنمایی و رانندگی است، برای همه بایستی یکسان باشد و لزومی نداشت که شورای نگهبان دخل و تصرفی بکند و بخواهد یک دستگاههایی را جدا و مجزا بکند اما نگرانی شان این بود که شاید هم از این جهت می‌شود به ایشان حق داد که بهر حال (۵۰) جلسه گذاشته شده، زحمات زیادی طی ماههای طولانی کشیده شده تا این قانون به تصویب رسیده، نگرانی شان این است که اگر برود مجمع، نکند در آنجا مسکوت بماند و بهر حال

حاصل این همه زحمات به هدر برود. می‌خواهیم عرض بکنیم که بهر جهت جناب آقای دکتر ما موظف هستیم به انجام وظیفه خودمان در قالب قوانین و آئین‌نامه‌ای که داریم. مجمع هم قاعدتاً به همین ترتیب و مسئول پاسخگویی خواهد بود در قبال آنچه که به مجمع فرستاده می‌شود. اما توضیح مفصلی را جناب آقای انصاری دادند، من فقط اشاره بکنم همانطور که ایشان هم فرمودند تشخیص و تفسیر شورای نگهبان را در این خصوص کمیسیون نادرست دانست و نگاه شورای نگهبان را نگاه درستی در مورد اینکه اینگونه واحدها را می‌بایستی در حقیقت جدا بکنیم یا جدا ببینیم را در حقیقت قبول نداشت بنابراین بر مصوبه خودش باقی ماند.

رئیس - خوب، حضار ۱۹۴ نفر، برای ارسال به مجمع مصلحت رأی‌گیری می‌کنیم. کمیسیون روی نظر خودش پافشار است. بنابراین طبیعی است که شورای نگهبان هم که همان نظرش را دارد. متن هم قرائت نیاز ندارد.

حضار ۱۹۴ نفر، موافقین قیام بفرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. من برای اینکه یک وقت آقای مزروعی نگوید وسط حرف، شما هم حرفی زدی، البته این را شوخی با آقای مزروعی می‌کنم، من مخصوصاً بعد از رأی‌گیری گفتم. من اطمینان دارم تقریباً، اطمینان عادی که مجمع مصلحت مفید است و نظر ما را در این قضیه می‌پذیرد، چون می‌دانم که نظر مجلس در این موضوع پذیرفته می‌شود، اما من قبلاً مخصوصاً قبل از رأی نگفتم. حالا هم از آنها می‌خواهم زودتر درخواست ما را در دستور بگذارند.^(۱)

(۱) به نقل از مشروح مذاکرات مجلس شورای اسلامی، دوره ششم قانونگذاری جلسه ۴۱۲ مورخ ۱۳۸۳/۱/۲۵.

۹

مغایرت لایحه یک فوریتی استفساریه ماده (۱۱) قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۷۹ با قانون اساسی

شماره: ۸۳۶۴۷

تاریخ: ۱۳۸۲/۱۱/۱۲

شورای محترم نگهبان

لایحه استفساریه شماره ۲۹۳۹۵/۴۶۱۵۲ مورخ ۱۳۸۲/۸/۱۸ دولت در مورد ماده (۱۱) قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۷۹ که یک فوریت آن در جلسه علنی روز سه شنبه مورخ ۱۳۸۲/۸/۲۰ تصویب شده بود، در جلسه علنی روز چهارشنبه مورخ ۱۳۸۲/۱۱/۸ مجلس شورای اسلامی مطرح و نظر تفسیری مجلس به شرح پیوست به تصویب رسید، در اجرای اصل نود و چهارم (۹۴) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران^(۱) جهت رسیدگی و اظهار نظر آن شورای محترم به پیوست ارسال می گردد.

مهدی کروی

رئیس مجلس شورای اسلامی

متن لایحه

موضوع استفساریه:

ماده واحده - آیا استثنای ماده (۱۱)^(۲) قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و

(۱) همین مجموعه، صفحه ۱۲.

(۲) ماده (۱۱) قانون برنامه سوم توسعه: سهام متعلق به وزارتخانه‌ها، مؤسسه‌های دولتی، شرکت‌های دولتی موضوع ماده (۴) قانون محاسبات عمومی کشور مصوب ۱۳۶۶/۶/۱ و اصلاحات بعدی و مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت و سایر شرکت‌هایی که بیش از پنجاه درصد (۵۰٪) سرمایه و یا سهام آنها منفرداً یا مشترکاً متعلق به وزارتخانه‌ها، مؤسسات دولتی، شرکت‌های دولتی (به استثنای بانک‌ها و مؤسسات اعتباری و شرکت‌های بیمه) و همچنین سایر شرکت‌های دولتی و مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت که شمول قوانین و مقررات عمومی به آنها مستلزم ذکر نام یا تصریح نام است از جمله شرکت ملی نفت ایران و شرکت‌های تابعه و وابسته وزارت نفت و شرکت‌های تابعه آن‌ها، سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران و شرکت‌های تابعه و سازمان صنایع ملی ایران و شرکت‌های تابعه و مرکز تهیه و توزیع کالا، همچنین سهام متعلق به دستگاه‌های فوق‌الذکر در شرکت‌های غیردولتی و شرکت‌هایی که تابع قانون

فرهنگی جمهوری اسلامی ایران در مورد بانکها و مؤسسات اعتباری و شرکتهای بیمه موجود ناظر به سهام شرکتهای وابسته به بانکها و مؤسسات اعتباری و شرکتهای بیمه دولتی موجود است و واگذاری سهام دولت در بانکها و مؤسسات اعتباری و مؤسسات بیمه دولتی موجود به استناد صدر ماده (۱۱) قانون یاد شده مجاز می باشد؟ و یا این که نظر مجلس شورای اسلامی بر این بوده که سهام دولت در بانکها و مؤسسات اعتباری و شرکتهای بیمه هم جزء مستثنیات ماده یاد شده و تبصره (۲) آن است؟

نظر مجلس:

منظور از استثنای مذکور در ماده (۱۱) قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران مستثنی شدن سهام دولت در بانکها و بیمه ها از واگذاری نیست بلکه مستثنی شدن از مقررات فصل سوم قانون در مورد فروش سهام شرکتهای وابسته به بانکها و بیمه ها است.

نظریه (مرحله اول) شورای نگهبان

شماره: ۸۲/۳۰/۶۷۸۲

تاریخ: ۱۳۸۲/۱۲/۲

ریاست محترم مجلس شورای اسلامی

عطف به نامه شماره ۸۳۶۴۷ مورخ ۱۳۸۲/۱۱/۱۲ و پیرو نامه شماره ۸۲/۳۰/۶۶۲۷ مورخ ۱۳۸۲/۱۱/۱۹^(۱)؛ «لایحه استفساریه ماده (۱۱) قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۷۹» مصوب جلسه مورخ هشتم بهمن ماه یکهزار و سیصد و هشتاد و دو مجلس شورای اسلامی در جلسه مورخ ۱۳۸۲/۱۱/۲۹ شورای نگهبان مطرح شد که نظر به شرح زیر اعلام می گردد:

خاص می باشند، مشمول مقررات این فصل خواهند بود.

تبصره ۱- سهام متعلق به دستگاههای مذکور در این ماده که مالکیت آنها به صورت هبه، صلح غیر معوض یا هرگونه عقد دیگری انجام شده نیز مشمول مقررات این فصل می شوند.

تبصره ۲- مشارکت و سرمایه گذاری بانکها، شرکت های بیمه و مؤسسات اعتباری در شرکتها، از شمول مقررات این فصل مستثنی است.

(۱) تقاضای استمهال بر اساس اصل نود و پنجم قانون اساسی (همین مجموعه، صفحه ۲).

«با توجه به اینکه استثناء مذکور در صدر ماده (۱۱) پیش از استثناء کردن موارد مذکور از شمول فصل مذکور نیست و هیچگونه دلالتی بر تجویز فروش سهام بانکها و مؤسسات اعتباری ندارد، مصوبه مجلس علاوه بر اینکه جنبه تفسیری ندارد خلاف اصل ۴۴ قانون اساسی^(۱) است.»

احمد جنتی

دبیر شورای نگهبان

تصویب مجدد لایحه مذکور و ارجاع آن به مجمع تشخیص مصلحت نظام
در اجرای اصل یکصد و دوازدهم قانون اساسی^(۲)

رئیس (مهدی کروبی) - دستور بعدی را مطرح بفرمایید.

منشی (جبارزاده) - دستور بعدی گزارش کمیسیون برنامه و بودجه و محاسبات در مورد لایحه استفساریه ماده (۱۱) قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۷۹ (اعاده شده از شورای محترم نگهبان) است. مخبر محترم کمیسیون برنامه و بودجه بفرمایید.

حسن رمضانیانپور (مخبر کمیسیون برنامه و بودجه و محاسبات) - بسم الله الرحمن الرحیم گزارش کمیسیون برنامه و بودجه و محاسبات به مجلس شورای اسلامی لایحه استفساریه ماده (۱۱) قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران به شماره ترتیب چاپ (۲۱۱۴) (اعاده شده از شورای محترم نگهبان) در جلسه مورخ ۱۳۸۲/۱۲/۱۹ در این کمیسیون مطرح و نظر قبلی عیناً به تصویب رسید.

رئیس کمیسیون برنامه و بودجه و محاسبات - مجید انصاری با توجه به اینکه زمان زیادی از این مصوبه نگذشته و حتماً همکاران محترم حضور ذهن دارند من فقط جهت یادآوری یک اشاره مختصری می‌کنم.
در فصل سوم قانون برنامه سوم از ماده (۹) تا ماده (۱۹) اشاره به واگذاری سهام دولت و مدیریت شرکتهای دولتی به بخش غیردولتی دارد (همان بحث خصوصی سازی) و طی

(۱) همین مجموعه، صفحه ۵۴.

(۲) همین مجموعه، صفحه ۹۰.

این مواد هم مکانیزم و چگونگی این واگذاری را مشخص کرده که شرکتهای متعلق به دولت و یا شرکتهایی که دولت در آنها سهام دارد، اینها چگونه و طی چه مراحل میبایست واگذار بشود. شرکتهایی هم داریم که سهام آنها متعلق به بانکها یا به شرکتهای بیمه و یا به مؤسسات اعتباری است یعنی شرکتهایی که از سرمایههای مردمی تشکیل می شود. در این فصل سوم و این مواد (۹) الی (۱۹)، این بخش یعنی شرکتهای متعلق به بیمه، بانکها و مؤسسات اعتباری مستثنی شده که این واگذاری شامل حال آنها نمی شود. دیوان عدالت اداری یک شبهه ای را ایجاد کرده بودند که آیا این پراتزی که در ماده (۱۱) گذاشته شده مبنی بر استثناء کردن این شرکتهای بیمه، بانکها و مؤسسات اعتباری، شامل سهام دولت در این شرکتها (یعنی در بانکها و...) هم می شود یا خیر؟ بهمین دلیل دولت محترم استفساریه ای را تقدیم مجلس کرده اند. نظر مجلس هم که به تصویب رسید این بود که خیر، این استثناء منظور این نیست که سهام دولت در بانکها و مؤسسات اعتباری یا شرکتهای بیمه قابل واگذاری نیست، بلکه سهام شرکتهایی که متعلق به بیمه و بانکها و مؤسسات اعتباری هستند، مستثنی هستند.

علی ای حال مجدداً شورای محترم نگهبان این را ایراد گرفته اند. کمیسیون مجدد بررسی کرد و به همان نظر قبلی خودش باقی است و تفسیر این است «منظور از استثناء مذکور در ماده (۱۱) قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران، مستثنی شدن سهام دولت در بانکها و بیمه ها از واگذاری نیست بلکه مستثنی شدن از مقررات فصل سوم قانون در مورد فروش سهام شرکتهای وابسته به بانکها و بیمه ها است».

منشی (خالقی) - مخالف آقای سلیمانی هستند، بفرمایید.

حسن سلیمانی - بسم الله الرحمن الرحيم

عزیزان! خواهش می کنم توجه بفرمایید که در رابطه با اختیاری که ماده (۱۱) نسبت به فروش سهام شرکتهای دولتی دارد، ما چه چیزی را داریم مستثنی می کنیم.

سؤال این است که آیا سهام بانکها و بیمه ها بعنوان خود بانکها و بیمه ها مشمول فروش است یا سهام بانکها در شرکتهای وابسته به بانکها و بیمه ها؟ در اینجا جواب این بوده که سهام بانکها و بیمه ها بعنوان یک شرکت دولتی قابل فروش است و سهام بانکها در شرکتهای وابسته به بانکها و سهام بیمه ها در شرکتهای وابسته به بیمه ها غیر قابل فروش

است.

اگر به خود ماده (۱۱) که تصویب شده توجه کنید، بند «ب» با رعایت بخش دولتی و اقتصاد بخش دولتی در رابطه با قانون اساسی اجازه داده شده است و اساساً اجازه تأسیس بانک و بیمه خصوصی هم با رعایت همین اختیارات و اجازه‌ای که دولت در برنامه گرفته است، از طرف مجلس تصویب شده و شورای محترم نگهبان تأیید کرده است. یعنی اینکه باید بخش دولتی برای بانکها و بخش دولتی برای بیمه‌ها به وضعی که وجود دارد باقی بماند و در کنار وضع موجود، بانک و بیمه خصوصی ایجاد بشود تا امکان رقابت در رابطه با فعالیت بانکی و بیمه‌ای وجود داشته باشند. در نتیجه آن چیزی که از قانون مستثنی شده است اصل سهام بانکها و بیمه‌هاست. این جوابی که ما می‌دهیم دقیقاً مخالف ماده (۱۱) است. و الا شرکت‌های وابسته به بانکها و شرکت‌های بیمه که متعلق به دولت نیستند که دولت بفروشد. آنها حسب سرمایه‌های حاصل از سپرده‌گذاری افراد تشکیل شده‌اند. اصلاً بانکها اعتقاد ندارند شرکت‌هایی که دارند از سهام خودشان تشکیل داده‌اند. اگر شرکت‌های بانکها از سهام بانکها تشکیل شده باشد، باید آن شرکتها هم دولتی باشند. چه ترجیحی بین سهام دولت در بانک و سهام دولت در شرکت‌های وابسته به بانک است اگر دولتی باشند؟ چطور ما بگویم یک قسمت از سهام دولت را که دولتی است و بانک و بیمه است می‌فروشیم و یک قسمت از سهام دولت که شرکت‌های وابسته به بانک و بیمه است و دولتی هستند را نمی‌فروشیم؟ با چه منطقی؟! پس این نشاندهنده این است که اساساً شرکت‌های وابسته به بانکها بموجب ماده (۴) قانون محاسبات عمومی از سپرده‌های مردم تشکیل شده‌اند، دولتی نیستند و شرکت‌های بیمه هم به همین صورت. از درآمدهای مردمی و بیمه‌ای است که دولتی نیستند و مطابق مقررات دولتی هم اداره نمی‌شوند در نتیجه اجازه فروش ندارند.

اصل استثناء ماده (۱۱) قانون برنامه و با رعایت بند «ب» بر اساس اصل (۴۴) اینها به اصل سهام بانکها و بیمه‌های دولتی برمی‌گردد و اجازه تأسیس بانکهای خصوصی و بیمه‌های خصوصی هم بر همین مبنا بوده است. بنابراین بنظر من این تفسیر مغایر با قانون اساسی و خود برنامه است و اگر برود هم از طرف شورای نگهبان برمی‌گردد. عنایت بفرمایید عزیزان رأی ندهند.

منشی (خالقی) - موافق آقای قبری هستند، بفرمایید.

علی قنبری - بسم الله الرحمن الرحيم

دوستان عنایت دارند که یکی از تصمیمات شایسته و بجایی که دولت جمهوری اسلامی ایران با همکاری مجلس در طول سالهای اخیر و برنامه‌های توسعه اتخاذ کرده، کوچک کردن حجم دولت، تقویت خصوصی سازی، واگذاری بخشی از سهام دولتی به شرکتهای خصوصی و تعاونی که کارآمدی اقتصادی را بدنبال دارد و بستر رقابت را فراهم می‌کند و شکوفایی اقتصاد و ایجاد اشتغال و جلوگیری از تورم می‌کند، اهدافی است که در برنامه سوم (خصوصاً) و ان شاء الله در برنامه چهارم دنبال خواهد شد.

با این ایرادی که شورای نگهبان گرفته به اعتقاد من سد و مانعی در جهت این تصمیماتی است که طی سنوات اخیر و برنامه‌های توسعه اتخاذ کرده‌ایم، یعنی اگر بخواهیم این قضیه را بر اساس آن چیزی که شورای نگهبان ایراد گرفته‌اند که برخلاف آن حتی شورای نگهبان بعضی از جاها هم نظر مثبت داده است، با توجه به ذیل اصول (۴۳) (۱) و (۴۴) (۲) قانون اساسی در جایی که به بنفع اقتصاد کشور باشد ما می‌توانیم چنین اقدامات اقتصادی را انجام دهیم، به اعتقاد من دوستان عزیز بایستی بر همان مصوبه اصرار بورزند و به نظر کمیسیون برنامه و بودجه رأی بدهند. ان شاء الله به مجمع تشخیص مصلحت که ارجاع بشود، قطعاً مجمع تشخیص مصلحت هم بر اساس نظر کمیسیون برنامه و بودجه و محاسبات بر تصمیمات قبلی اصرار خواهد کرد و نظر خواهد داد و این از مواردی است که می‌تواند در کمک به رشد و شکوفایی اقتصاد و کمک به ایجاد اشتغال بیشتر و کنترل تورم اثرات مثبتی را در اقتصاد ایجاد کند.

بهر حال انتظار داریم دوستان برای جلوگیری از گسترش حجم دولت و ایجاد رقابت سالم و همچنین آن اهدافی که عرض کردم برای ایجاد اشتغال بیشتر و شکوفایی اقتصادی، رأی بدهند و ان شاء الله مجمع تشخیص مصلحت هم قطعاً به این مصوبه رأی مثبت خواهد داد، تشکر می‌کنم.

منشی (جبارزاده) - خیلی ممنون، کمیسیون بفرماید.

حسن رمضانیاپور (مخبر کمیسیون برنامه و بودجه و محاسبات) - بسم الله الرحمن الرحيم جناب آقای سلیمانی! اگر به مشروح مذاکرات جلسه‌ای که این استفساریه تصویب شد،

(۱) همین مجموعه، صفحه ۸۹.

(۲) همین مجموعه، صفحه ۵۴.

مراجعه بفرمایید، آنجا بحثهای مفصلی شد. آقای دکتر سبحانی نقطه نظراتی داشتند و بحثهای مخالف و موافق را داشتیم که نهایتاً این استفساریه در مجلس به تصویب رسید. همان تبصره (۲) که جناب عالی به آن اشاره فرمودید را عنایت بفرمایید! می‌گوید: «مشارکت و سرمایه‌گذاری بانکها، شرکتهای بیمه و مؤسسات اعتباری در شرکتها از شمول مقررات این فصل مستثنی است» یعنی اینجا خودش مستثنی... حالا همین را اگر شما تطبیق با خود ماده (۱۱) بدهید، یعنی آنچه که در خود متن ماده (۱۱) آمده و آن پراثری که مستثنی کرده است کاملاً مشخص می‌شود که منظور از استثناء در آنجا سهام شرکتهایی است که متعلق به بیمه و بانکها و مؤسسات اعتباری است، چون آنها با سرمایه‌های مردمی تشکیل می‌شود، اجازه فروش آنرا طبق این موادی که در قانون برنامه است نداریم. بلکه اگر دولت در بانکها، شرکتهای بیمه یا در مؤسسات اعتباری سهامی متعلق به دولت داشته باشد، آنها قابل واگذاری است.

بنابراین با توجه به اینکه بحثهای مفصل آنهم در همان زمان شد، تقاضای من این است که این استفساریه را مجدد بر همان رأیی که مجلس در جلسه قبل داشت ابقاء بفرمایید که این هم به تشخیص مصلحت برود.

منشی (جبارزاده) - خیلی متشکر، دولت هم موافق اصل لایحه است.

لایحه استفساریه ماده (۱۱) قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۷۹

.....

این نظری است که مجلس قبلاً تصویب کرده، مورد ایراد شورای محترم نگهبان قرار گرفته، مجدداً کمیسیون بر نظر و مصوبه قبلی مجلس باقی مانده و همان نظریه را عیناً به صحن مجلس ارائه کرده است. اگر الان مورد تصویب قرار گرفت به مجمع تشخیص مصلحت نظام ارجاع خواهد شد.

رئیس - توجه کنید! این برای مجمع ارسال می‌شود، ما الآن رأی برای این جهت می‌گیریم. حضار ۱۹۴ نفر، موافقین برای ارسال این به مجمع قیام بفرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. (۱)

(۱) به نقل از مشروح مذاکرات مجلس شورای اسلامی، دوره ششم قانونگذاری جلسه ۴۰۷ مورخ ۱۳۸۲/۱۲/۲۴.

۱۰

مغایرت و مخالفت لایحه بودجه سال ۱۳۸۳ کل کشور با قانون اساسی و موازین شرع

شماره: ۹۰۸۷۶

تاریخ: ۱۳۸۲/۱۲/۱۰

شورای محترم نگهبان

لایحه شماره ۵۴۴۲۹ مورخ ۱۳۸۲/۹/۳۰ دولت در مورد بودجه سال ۱۳۸۳ کل کشور که در جلسه علنی روز یکشنبه مورخ ۱۳۸۲/۱۲/۱۰ مجلس شورای اسلامی با اصلاحاتی به تصویب رسیده است، در اجرای اصل نود و چهارم (۹۴) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران^(۱) جهت بررسی و اظهار نظر آن شورای محترم به پیوست ارسال می گردد.

مهدی کروبی

رئیس مجلس شورای اسلامی

متن لایحه^(۲)

ماده واحده - بودجه سال ۱۳۸۳ کل کشور از حیث منابع بالغ بر یک میلیون و یکصد و پنجاه و چهار هزار و سیصد و بیست میلیارد و هشتصد و چهار میلیون و هشتصد و چهار و یک هزار (۱/۱۵۴/۳۲۰/۷۸۴/۸۴۱/۰۰۰) ریال و از حیث مصارف بالغ بر یک میلیون و یکصد و پنجاه و چهار هزار و سیصد و بیست میلیارد و هشتصد و چهار میلیون و هشتصد و چهار و یک هزار (۱/۱۵۴/۳۲۰/۷۸۴/۸۴۱/۰۰۰) ریال به شرح زیر است:

الف - منابع بودجه عمومی دولت از لحاظ درآمدها و واگذاری داراییهای سرمایه ای و مالی و مصارف بودجه عمومی دولت از حیث هزینه ها و تملک داراییهای سرمایه ای و مالی بالغ بر چهارصد و هشتاد و هشت هزار و هشتصد و بیست و هشت میلیارد و ششصد و چهار و نه میلیون و ششصد و دو هزار (۴۸۸/۸۲۸/۶۴۹/۶۰۲/۰۰۰) ریال شامل:

(۱) همین مجموعه، صفحه ۱۲.

(۲) در این قسمت فقط به موارد مورد ایراد شورای نگهبان اشاره شده است.

۱- منابع عمومی مبلغ چهارصد و بیست و نه هزار و هفتصد و سی و هشت میلیارد و ششصد و بیست و دو میلیون و هشتصد و چهل و شش هزار (۴۲۹/۷۳۸/۶۲۲/۸۴۶/۰۰۰) ریال و هزینه‌ها و تملک دارائیهای سرمایه‌ای و مالی از آن محل مبلغ چهارصد و بیست و نه هزار و هفتصد و سی و هشت میلیارد و ششصد و بیست و دو میلیون و هشتصد و چهل و شش هزار (۴۲۹/۷۳۸/۶۲۲/۸۴۶/۰۰۰) ریال.

۲- درآمدهای اختصاصی وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی مبلغ پنجاه و نه هزار و نود میلیارد و بیست و شش میلیون و هفتصد و پنجاه و شش هزار (۵۹/۰۹۰/۰۲۶/۷۵۶/۰۰۰) ریال و هزینه‌ها و سایر پرداختها از آن محل مبلغ پنجاه و نه هزار و نود میلیارد و بیست و شش میلیون و هفتصد و پنجاه و شش هزار (۵۹/۰۹۰/۰۲۶/۷۵۶/۰۰۰) ریال.

ب - بودجه شرکتهای دولتی و بانکها و مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت از لحاظ درآمدها و سایر منابع تأمین اعتبار بالغ بر ششصد و هشتاد و هشت هزار و نهصد و بیست میلیارد و پانصد و نود و هشت میلیون و دویست و سی و نه هزار (۶۸۸/۹۲۰/۵۹۸/۲۳۹/۰۰۰) ریال و از حیث هزینه‌ها و سایر پرداختها بالغ بر ششصد و هشتاد و هشت هزار و نهصد و بیست میلیارد و پانصد و نود و هشت میلیون و دویست و سی و نه هزار (۶۸۸/۹۲۰/۵۹۸/۲۳۹/۰۰۰) ریال.

به دولت اجازه داده می‌شود درآمدها و سایر منابع مندرج در قسمت سوم این قانون را با رعایت قوانین و مقررات مربوط در سال ۱۳۸۳ وصول و هزینه‌ها و تملک دارایی‌های سرمایه‌ای و مالی وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی و همچنین کمکها و سایر اعتباراتی را که در جداول قسمت چهارم و پیوست‌های شماره (۱) و (۲) این قانون منظور شده است در حدود وصولی درآمدها و سایر منابع در سال ۱۳۸۳ با رعایت قوانین و مقررات مربوط و بر اساس شرح عملیات و فعالیتهای موافقتنامه‌های مبادله شده و تبصره‌های این قانون و بر اساس تخصیص اعتبار، تعهد و پرداخت نماید.

وصول درآمدها و پرداخت هزینه‌های شرکتهای دولتی و بانکها و مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت به استثنای هزینه‌های سرمایه‌ای که منابع آن از محل منابع عمومی طرحهای تملک دارایی‌های سرمایه‌ای تأمین می‌شود و مشمول مقررات عمومی مالی و معاملاتی دولت می‌باشد بر طبق اساسنامه‌ها و سایر قوانین و مقررات ناظر بر شرکتهای

بانکها و مؤسسات انتفاعی مذکور مجاز خواهد بود.

به طور متوسط بیست و سه صدم درصد (۲۳/۰٪) تا مبلغ هفتصد میلیارد (۷۰۰/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال از اعتبارات هزینه‌ای و تملک دارائی‌های سرمایه‌ای مندرج در این قانون از محل صرفه‌جویی ضمن اجرای بودجه تأمین می‌شود. دولت مکلف است صرفه‌جویی در اعتبارات را به گونه‌ای انجام دهد که میزان صرفه‌جویی در اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای حداکثر معادل سی درصد (۳۰٪) کل رقم صرفه‌جویی باشد. اولویت تخصیص اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای به شرح زیر تعیین می‌شود:

۱- طرح‌هایی که سال ۱۳۸۳ به اتمام می‌رسند.

۲- طرح‌هایی که سال ۱۳۸۴ به اتمام می‌رسند.

۳- طرح‌های مهم و اولویت‌دار.

۴- طرح‌های ادامه‌دار.

رعایت ماده (۶۱) قانون تمام برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران^(۱) در تمام پروژه‌های جدید الزامی است.

(۱) ماده (۶۱) قانون برنامه سوم توسعه:

الف - مبادله موافقتنامه شرح عملیات طرح‌های عمرانی به تشکیک مطالعاتی، انتفاعی و غیرانتفاعی، فقط برای یک بار در دوران برنامه انجام می‌پذیرد. موافقتنامه‌هایی که برای انطباق میزان اعتبار سالانه طرح‌ها با قوانین بودجه سنواتی مبادله می‌شود، جنبه اصلاحیه داشته و نباید موجب افزایش اهداف و تعداد پروژه‌های طرح شود. موارد استثناء که منجر به افزایش حجم عملیات و یا تعداد پروژه‌ها می‌گردد، بر اساس ساز و کار بند (ب) این ماده صورت خواهد پذیرفت.

ب - مبادله موافقتنامه طرح‌های عمرانی انتفاعی و غیرانتفاعی جدید صرفاً پس از طی مراحل زیر مجاز خواهد بود:

۱- انجام مطالعات مبنی بر وجود توجیه فنی، اقتصادی، اجتماعی، زیست محیطی.

۲- انجام مطالعات طراحی تفصیلی.

۳- حصول اطمینان از وجود اعتبار کافی و یا تأمین منابع، با توجه به تعهدات طرح‌های عمرانی در دست اجرای هر یک از دستگاه‌های اجرایی.

مبادله موافقتنامه طرح‌های عمرانی صرفاً نظامی بخش دفاع تابع دستورالعمل خاصی است که به پیشنهاد مشترک ستاد کل نیروهای مسلح، وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح و سازمان برنامه و بودجه به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

ج - دستگاه‌های اجرایی موظفند طرح‌های عمرانی در دست اجرای خود را به پیشنهاد سازمان برنامه و بودجه به منظور ساده سازی و ارزان سازی (با اعمال مهندسی ارزش) ضمن رعایت استانداردهای فنی مورد بازنگری قرار دهند.

د - سازمان برنامه و بودجه موظف است با همکاری دستگاه‌های اجرایی طرح‌ها و پروژه‌های عمرانی در دست اجراء را

.....

تبصره ۴- اصلاح ساختار اداری و مدیریت

الف - به وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی اجازه داده می‌شود بر اساس مقررات این تبصره نسبت به انجام موارد زیر اقدام نمایند:

۱- تا معادل صد درصد (۱۰۰٪) وجوه حاصل از فروش دارائی‌های سرمایه‌ای و اموال غیرمنقول و همچنین اجاره اموال منقول و غیرمنقول را پس از واریز به حساب درآمد عمومی موضوع ردیف‌های به ترتیب ۸۹۰۱۶۰ و ۵۳۰۰۲۰ قسمت سوم این قانون، از محل اعتبار ردیف ۵۰۳۴۱۲ قسمت چهارم این قانون برای تکمیل طرحهای نیمه‌تمام و یا تجهیز و بازسازی ساختمان برای همان دستگاه یا خرید خدمات از بخش غیردولتی و یا در قالب وجوه اداره شده براساس مفاد این تبصره و در چارچوب موافقتنامه مبادله شده با سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور به مصرف رسانند.

به سازمان بهزیستی کشور علاوه بر اختیارات فوق اجازه داده می‌شود تا معادل صد درصد (۱۰۰٪) وجوه حاصل از فروش دارایی‌های سرمایه‌ای و اموال غیرمنقول را پس از واریز به حساب درآمد عمومی موضوع ردیف ۸۹۰۱۶۰ قسمت سوم این قانون، از محل اعتبار ردیف ۵۰۳۴۱۲ قسمت چهارم این قانون به صورت وجوه اداره شده برای مشارکت در ساخت مسکن معلولان و مددجویان و ترغیب خیرین مسکن‌ساز به امر ساخت مسکن نیازمندان به مصرف برسد.

۲- ماشین آلات و تجهیزات و وسایل نقلیه سنگین و خودرو سبک متعلق به خود را که مناسب با نیازهای فعلی طرحها و فعالیتهای آنها نبوده و یا به نحو مطلوب از آنها استفاده نمی‌شود، با رعایت قوانین و مقررات به صورت مزایده به فروش رسانده و وجوه حاصل را به حساب درآمد عمومی موضوع ردیف ۸۵۰۳۹۹ قسمت سوم این قانون واریز نمایند.

معادل وجوه واریزی هر دستگاه از محل اعتبار ردیف ۵۰۳۲۰۷ قسمت چهارم این قانون

۳- برای تخصیص اعتبار و تعیین زمان و خاتمه با توجه به میزان پیشرفت کار، به منظور صرفه جویی و تسریع در اجراء حداکثر تا پایان سال ۱۳۷۹ اولویت بندی کند.

ه- آئین‌نامه اجرایی این ماده با پیشنهاد سازمان برنامه و بودجه به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

تبصره ۱۶- عمران شهری و روستایی

بند الحاقی ۱- به منظور کاهش خسارات انسانی و اقتصادی ناشی از زمین لرزه در کشور، در سال ۱۳۸۳:

۱- کلیه سازندگان و سرمایه‌گذاران احداث بنا در کلیه نقاط شهری و روستایی و شهرکها و نقاط خارج از حریم شهرها و روستاها ملزم به رعایت آئین‌نامه (ایران) در رابطه با طراحی ساختمانها در مقابل زلزله می‌باشند.

وزارت مسکن و شهرسازی مکلف به اعمال نظارت عالیه در مراحل مختلف طراحی و ساخت ساختمانها می‌باشد.

۲- صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران و وزارتخانه‌های فرهنگ و ارشاد اسلامی، علوم، تحقیقات و فناوری، مسکن و شهرسازی و آموزش و پرورش مکلفند خطرات ناشی از سکونت در ساختمانهای غیرمقاوم در مقابل زلزله و لزوم رعایت اصول فنی در ساخت و سازها و نیز چگونگی مقابله با خطرات ناشی از زلزله را به مردم آموزش دهند.

۳- وزارت امور اقتصادی و دارایی مکلف است با استفاده از تجارب سایر کشورها، نظام بیمه ساختمان و ابنیه در مقابل زلزله و سایر حوادث را گسترش داده و راهکارهای همگانی شدن بیمه حوادث را مشخص و مقدمات قانونی اجرای آن را فراهم نماید.

۴- دولت مکلف است بازسازی و نوسازی بافت‌های قدیمی شهرها و روستاها و مقاوم‌سازی ابنیه موجود در مقابل زلزله را با استفاده از منابع داخلی و خارجی مذکور در بند (ز) تبصره (۲۱) این قانون آغاز و ترتیباتی اتخاذ نماید که حداکثر ظرف ده سال عملیات اجرایی مربوط به این امر در کل کشور خاتمه یابد.

۵- وزارتخانه‌های نفت، نیرو، ارتباطات و فناوری اطلاعات و شرکت‌های تابعه مکلفند با استفاده از آخرین فناوری‌ها، سیستم خدماتی آب، برق، گاز، مخابرات و سوخت رسانی را به گونه‌ای ایمن سازند که در اثر بروز حوادث، خدمات رسانی مختل نگردد.

۶- در صورت عدم رعایت آئین‌نامه‌های مربوطه یا عدم اجرای صحیح نقشه‌های طراحی شده توسط مهندسین مشاور یا مهندسی محاسب با سازندگان ساختمانها اعم از پیمانکار و کارفرما و مهندس ناظر مربوطه مکلف به جبران خسارت وارده به ساکنین و

مالکین (در صورتی که خود مقصر نباشند) می‌باشند. در صورت تکرار، پروانه کار مقصرین لغو خواهد شد.

بند الحاقی ۲- به منظور تسریع در عملیات بازسازی مناطق زلزله زده شهرستان بم و اجرای طرحهای مربوط به امور زیربنایی (آب و فاضلاب، برق، مخابرات، راه، و...) و طرحهای خدماتی و اجتماعی (مراکز فرهنگی، آموزش و پرورش، آموزش عالی، بهداشتی و درمانی و ورزشی) و کمک به احداث پروژه‌های شهرسازی و بازسازی پروژه‌های مهم کشاورزی، صنعتی، آثار تاریخی و همچنین پرداخت کمک بلاعوض یا تسهیلات برای بازسازی منازل مسکونی و پرداخت سهم‌الشرکه بانک جهانی، اجازه داده می‌شود با پیشنهاد سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور و تصویب هیأت وزیران، نیم درصد (۰/۵٪) بودجه عمومی سال ۱۳۸۳ معادل مبلغ دو هزار میلیارد (۲/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال به صورت صددرصد (۱۰۰٪) تخصیص یافته و نیز مبلغ چهارصد و پنجاه میلیون (۴۵۰/۰۰۰/۰۰۰) دلار از جمع جدول شماره (۱۱) موضوع بند (ز) تبصره (۲۱) این قانون برداشت و برای طرحهای مشخص هزینه نماید.

بند الحاقی ۳- به منظور تجهیز منابع و تسریع در اجرای طرحها و پروژه‌های آب و فاضلاب کشور، به وزارت نیرو اجازه داده می‌شود در سال ۱۳۸۳ «شرکتهای سهامی توسعه تأسیسات آب و فاضلاب» را تشکیل دهد. صددرصد (۱۰۰٪) سهام شرکت مذکور به شرکت مادر تخصصی مهندسی آب و فاضلاب کشور تعلق خواهد داشت. اساسنامه این شرکت بنا به پیشنهاد وزارت نیرو به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

تبصره ۱۷- آموزش، تحقیقات و فناوری

.....

خ- دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی و پژوهشی مجازند نسبت به پذیرش دانشجویان خارجی و انتقال دانشجویان ایرانی دانشگاههای خارجی مورد تأیید وزارتخانه‌های علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی اقدام کنند و شهریه ارزی و یارانه‌ای آن را با تصویب هیأت امناء و تأیید وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی اخذ و به حساب مازاد درآمد اختصاصی دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی واریز نمایند. معادل آن از محل مازاد درآمد اختصاصی قسمت چهارم «ث» این قانون به همان دانشگاه و یا مؤسسه آموزش عالی و

پژوهشی که درآمد را کسب کرده است، اختصاص می‌یابد. ضوابط علمی، شرایط پذیرش و ظرفیت پذیرش با تصویب هیأت امناء و حسب مورد با تأیید وزارتخانه‌های فوق‌الذکر خواهد بود. دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی و پژوهشی مجازند از متخصصان ایرانی خارج از کشور و متخصصان خارجی برای رفع نیازهای آموزشی و پژوهشی دعوت به عمل آورند و پرداختهای ارزی و ریالی مرتبط را با تصویب هیأت امناء از محل اعتبارات دانشگاه و یا مؤسسه آموزش عالی و پژوهشی ذی‌ربط پرداخت نمایند.

.....

تبصره ۱۹- صنعت، معدن و بازرگانی

بند الحاقی ۱- سازمان اموال تملیکی و ستاد اجرایی فرمان حضرت امام (ره) مکلفند در مواردی که فروش کالا از طریق مزایده و بر مبنای ارزش سیف باشد ارزش سیف روز کالا به نرخ زمان صدور حکم و در مواردی که ارزش کارشناسی کالا ملاک عمل قرار گیرد ارزش کارشناسی بر مبنای ارزش روز صدور حکم را مبنای عمل قرار دهند.

بند الحاقی ۲- از ابتدای سال ۱۳۸۳ نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران مکلف است در مبادی گمرکی بازارچه‌های مرزی غرب کشور مطابق سایر بازارچه‌ها به منظور انجام وظایف قانونی استقرار یابد. همچنین نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران و گمرک مکلفند نسبت به حضور مؤثر خود در دهانه بهمنشیر و اروندرود اقدام نمایند.

بند الحاقی ۳- از ابتدای سال ۱۳۸۳ درهای مجزای ورودی و خروجی منتهی به اسکله شهید باهنر غیرمجاز و تمامی درها تبدیل به درهای قابل کنترل توسط گمرک خواهد شد. وزارتخانه‌های امور اقتصادی و دارایی، کشور، دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح، جهاد کشاورزی و همچنین نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران نسبت به اجرای این حکم مسئولیت مشترک دارند.

بند الحاقی ۴- وزارت بازرگانی مکلف است با هماهنگی وزارت امور اقتصادی و دارایی اقدامات لازم در خصوص واردات کالا در سال ۱۳۸۳ را به نحوی تنظیم کند که واردات مجدد کالاهایی که منشأ اولیه از کشورهای حوزه خلیج فارس را دارند و به صورت صادرات مجدد از کشورهای حوزه خلیج فارس به ایران وارد می‌شود را حداقل چهل درصد (۴۰٪) کاهش دهد.

.....

تبصره ۲۱- پول و ارز

.....

و - مجوز اعطا شده مندرج در اجزای (۲)، (۳)، (۴)، (۵) و (۶) بند (ل) تبصره (۲۹) قانون بودجه سال ۱۳۷۸ کل کشور و اجزای (۱) و (۳) بند (ل) و بند (ش) تبصره (۲۹) قانون بودجه سال ۱۳۷۹ کل کشور و اجزای (۱-۱)، (۱-۲)، (۵) و (۶) بند (ل) تبصره (۲۹) قانون بودجه سال ۱۳۸۰ کل کشور و بندهای (ز)، (ح)، (ط) و (ل) تبصره (۲۱) قانون بودجه سال ۱۳۸۱ کل کشور و بندهای (ج) تبصره (۱۰) و (ز) و (د) تبصره (۱۶) و (د)، (ه)، (ف)، (ز) و (ط) تبصره (۲۱) قانون بودجه سال ۱۳۸۲ کل کشور، با شرایط مصوب، برای باقیمانده سقف تسهیلات خارجی در سال ۱۳۸۳ همچنان به قوت خود باقی است.

استفاده از مانده تسهیلات جزء (۵) بند (ل) تبصره (۲۹) قانون بودجه سال ۱۳۷۸ کل کشور برای اجرای طرحهای بخشهای صنعت و زیربنایی غیردولتی از سال تصویب این قانون و تا پایان سال ۱۳۸۳ مجاز است. فهرست طرحهای یاد شده توسط شورای اقتصاد تعیین می شود.

دولت مکلف است گزارش عملکرد اجرای موضوع این بند را هر سه ماه یک بار به مجلس شورای اسلامی ارائه دهد.

ز - در اجرای ماده (۸۵) قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران^(۱)، دولت مجاز است در سال ۱۳۸۳ با رعایت اهداف قانون

(۱) ماده (۸۵) قانون برنامه سوم توسعه:

الف - به منظور تنظیم تعهدات ارزی کشور، بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، وزارتخانه‌ها، مؤسسات و شرکت‌های دولتی موضوع ماده (۱۱) این قانون، ملزم به رعایت موارد ذیل هستند:

۱- عملیات و معاملات ارزی خود را از طریق حساب‌های ارزی که در بانک‌های داخل یا خارج با تأیید بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران افتتاح می‌کنند، انجام دهند. بانک‌های عامل ایرانی مکلفند خدمات مورد نیاز آنها را در سطح اسناداردهای بین‌المللی تأمین کنند.

۲- ظرف سه ماه از تصویب این قانون لیست کلیه حساب‌های ارزی خارج از کشور را به بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران اعلام نمایند، ادامه کار آنها از این پس منوط به تأیید بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران است.

ب - به دولت اجازه داده می‌شود با رعایت شرایط زیر نسبت به اخذ و یا تضمین تسهیلات مالی خارجی در قالب لوايح بودجه سنواتی اقدام نماید:

مذکور و مفاد این بند نسبت به تأمین و تضمین منابع مالی از بازارهای سرمایه خارجی برای سرمایه‌گذاری مشروطه زیر تا سقف نه میلیارد و سیصد میلیون (۹/۳۰۰/۰۰۰/۰۰۰) دلار در قالب قراردادهای تأمین مالی پروژه‌ها و یا مشارکت بر اساس جدول پیوست این قانون استفاده نماید:

۱- تأمین و تضمین تسهیلات خارجی تا مبلغ سه میلیارد و هشتصد و هشتاد و چهار میلیون (۳/۸۸۴/۰۰۰/۰۰۰) دلار برای طرحهایی که تمامی پرداختهای مربوط به آنها اعم از بازپرداخت و هزینه‌های ذی‌ربط از محل صدور محصولات تولیدی همان طرحها (بخش خصوصی، تعاونی یا دولتی و عمومی) صورت گیرد و پیش پرداخت از محل

۱- زمان‌بندی بازپرداخت بدهی‌ها و تعهدات اعم از میان مدت و کوتاه مدت خارجی باید به گونه‌ای تنظیم گردد که بازپرداخت‌های سالانه این بدهی‌ها و تعهدات - بدون در نظر گرفتن تعهدات ناشی از بیع متقابل - پس از سال پایانی برنامه، از سی درصد (۳۰٪) درآمدهای ارزی دولت در سال آخر برنامه سوم تجاوز نکند. در استفاده از تسهیلات خارجی، الویت با تسهیلات بلندمدت خواهد بود.

۲- دولت موظف است میزان تعهدات و بدهی‌های خارجی کشور در طول برنامه سوم را به گونه‌ای تنظیم نماید تا ارزش حال خالص بدهی‌ها و تعهدات کشور (مابه‌التفاوت ارزش حال بدهی‌ها، تعهدات کشور و ذخایر ارزی بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران) در سال آخر برنامه سوم بیش از بیست و پنج میلیارد (۲۵/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰) دلار نباشد.

ج - در مورد طرح‌های دولتی که از تسهیلات مالی خارجی استفاده می‌کنند، دستگاههای اجرایی موظف به رعایت موارد ذیل خواهند بود:

۱- تمامی طرح‌ها با مسئولیت وزیر و یا بالاترین مقام اجرایی دستگاه ذی‌ربط و تأیید شورای اقتصاد، دارای توجیه فنی، اقتصادی و مالی باشند و مجموع هزینه‌های اجرای کامل آنها از سقف‌های تعیین شده تجاوز نکند. تعیین زمان‌بندی دریافت و بازپرداخت تسهیلات هر طرح و میزان استفاده آن از ساخت داخل با توجه به ظرفیت‌ها، امکانات و توانایی‌های داخلی و با رعایت قانون «حداکثر استفاده از توان فنی و مهندسی تولیدی و صنعتی و اجرایی کشور در اجرای پروژه‌ها و ایجاد تسهیلات به منظور صدور خدمات مصوب ۱۳۷۵/۱۲/۱۲» و نیز رعایت شرایط زیست محیطی در اجرای هر یک از طرح‌ها باید به تصویب شورای اقتصاد برسد.

۲- قبل از عقد قرارداد با ارائه توجیهات فنی و اقتصادی با سازمان برنامه و بودجه موافقتنامه مبادله کنند.

۳- هرگونه معامله و قرارداد خارجی را که بیش از یک میلیون (۱/۰۰۰/۰۰۰) دلار باشد تنها از طریق مناقصه محدود یا بین‌المللی (با درج آگهی مناقصه در روزنامه‌های کثیرالانتشار داخلی و خارجی) انجام و منعقد کنند. در کلیه مناقصه‌ها حق کنترل و بازرسی کمی و کیفی و کنترل قیمت برای کلیه کالاهای وارداتی و پروژه‌ها برای خریدار محفوظ است. وزیر یا بالاترین مقام اجرایی ذی‌ربط مسئول حسن اجرای این موضوع می‌باشد.

د- دولت مکلف است همراه با لوائح بودجه سالانه جداول دریافت‌ها و پرداخت‌های ارزی را برای سال‌های باقی مانده از برنامه ارائه نماید.

ه- دولت موظف است طرح‌های بیع متقابل خود و دستگاههای موضوع ماده (۱۱) این قانون و مؤسسات و نهادهای عمومی غیردولتی و بانک‌ها را در لوائح بودجه سالیانه برنامه ارائه و پس از تصویب مجلس شورای اسلامی اجراء نماید.

و - آئین‌نامه اجرایی این ماده با پیشنهاد مشترک سازمان برنامه و بودجه، وزارت امور اقتصادی و دارایی و بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، (تهیه و) به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

درآمدها یا سهمیه ارزی همان دستگاه انجام می‌شود.
دولت موظف است اجازه صدور محصولات تولیدی این طرحها را تا تسویه کامل کلیه تعهدات ناشی از سرمایه‌گذاری مربوط تضمین نماید.
۲- تأمین و تضمین تسهیلات خارجی تا مبلغ پنج میلیارد و چهارصد و شانزده میلیون (۵/۴۱۶/۰۰۰/۰۰۰) دلار برای سرمایه‌گذاری طرحهایی که توجیه فنی و اقتصادی و اولویت اجرای آنها به تصویب شورای اقتصاد خواهد رسید.

.....

نظریه رسمی (بخش نخست مرحله اول) شورای نگهبان

شماره: ۸۲/۳۰/۶۸۹۲

تاریخ: ۱۳۸۲/۱۲/۱۷

ریاست محترم مجلس شورای اسلامی

عطف به نامه شماره ۹۰۸۷۶ مورخ ۱۳۸۲/۱۲/۱۰؛ «لایحه بودجه سال ۱۳۸۳ کل کشور» مصوب جلسه مورخ دهم اسفندماه یکهزار و سیصد و هشتاد و دو مجلس شورای اسلامی در جلسات شورای نگهبان مطرح شد که نظر شورا به شرح زیر اعلام می‌گردد:
۱- مبلغ موضوع ذیل ماده واحده بصورت هزینه قطعی در بودجه پیش‌بینی شده است و برای آن درآمد خاصی پیش‌بینی نگردیده است بلکه از اعتبارات هزینه‌ای و تملک دارائی‌های سرمایه‌ای مندرج در قانون بودجه از محل صرفه‌جویی تأمین شده است و این تأمین چون بصورت درصد معینی از اعتبارات مزبور نیست و ضابطه مشخصی ندارد لذا اعتبارات، سقف معینی نخواهد داشت و مغایر اصل ۵۲^(۱) و ذیل اصل ۵۳^(۲) قانون اساسی می‌باشد.

۲- سقف وجوه حاصل از فروش دارائی‌ها و اجاره بهاء مذکور در صدر جزء (۱) بند (الف) تبصره (۴) و همچنین وجوه حاصل از فروش دارائی‌های مذکور در ذیل آن برای سازمان بهزیستی کشور معین نشده است و ردیف هزینه‌ای ۵۰۳۴۱۲ مذکور در قسمت چهارم چون

(۱) اصل پنجاه و دوم: بودجه سالانه کل کشور به ترتیبی که در قانون مقرر می‌شود از طرف دولت تهیه و برای رسیدگی و تصویب به مجلس شورای اسلامی تسلیم می‌گردد، هرگونه تغییر در ارقام بودجه نیز تابع مراتب مقرر در قانون خواهد بود.

(۲) همین مجموعه، صفحه ۱۸۶.

اختصاص به مورد خاصی ندارد موجب تعیین حد برای هیچ یک از آن دو مورد نمی‌شود فلذا مغایر ذیل اصل ۵۳ قانون اساسی شناخته شد.

۳- سقف مبلغی که در جزء (۲) بند (الف) تبصره (۴) اجازه مصرف آن داده شده مشخص نگردیده و ردیف هزینه‌ای ۵۰۳۲۰۷ اختصاص به یک دستگاه خاصی ندارد بنابراین چون سقف اعتبارات برای هر دستگاه موضوع آن مشخصاً معین نشده است از این جهت مغایر ذیل اصل ۵۳ قانون اساسی شناخته شد.

۴- از آنجا که طبق اصل ۱۵ قانون اساسی^(۱) زبان و خط رسمی و مشترک مردم ایران فارسی است اسناد و مکاتبات و متون رسمی باید با این زبان و خط باشد، لذا کلمه «فرانشیز» در ذیل بند (ت) تبصره (۱۰) و کلمه IT در بند (ه) تبصره (۱۴)^(۲) و کلمه «سیف» در بند الحاقی (۱) تبصره (۱۹) مغایر این اصل شناخته شد.

۵- سقف اعتبارات موضوع بند (ج) تبصره (۱۰) مشخص نیست لذا از این جهت مغایر ذیل اصل ۵۳ قانون اساسی شناخته شد.

۶- بند (ژ) تبصره (۱۲) و بندهای الحاقی (۱) و (۳) تبصره (۱۶) و بندهای الحاقی (۱)، (۲)، (۳) و (۴) تبصره (۱۹) ماهیت بودجه‌ای ندارد لذا مغایر اصل ۵۲ قانون اساسی شناخته شدند.

۷- بند (ث) تبصره (۱۴) و اجزاء آن به لحاظ اینکه شورای عالی انقلاب فرهنگی در این خصوص مصوبه‌ای (به شماره ۳۰۹۱/د/ش مورخ ۱۳۸۰/۹/۱۲)^(۳) دارد مغایر اصل ۵۷ قانون اساسی^(۴) شناخته شد.

۸- در ذیل بند (خ) تبصره (۱۷) مقرر داشته است «معادل آن از محل مازاد درآمد اختصاصی قسمت چهارم (ث) این قانون به همان دانشگاه و یا مؤسسه آموزش عالی و پژوهشی که درآمد را کسب کرده است اختصاص یابد.» باید ردیف و سقف آن مشخص گردد تا اظهار نظر شود.

۹- اطلاق اخذ تسهیلات خارجی در جزءهای (۱) و (۲) بند (ز) و بند (و) تبصره (۲۱) از این

(۱) اصل پانزدهم: زبان و خط رسمی و مشترک مردم ایران فارسی است. اسناد و مکاتبات و متون رسمی و کتب درسی باید با این زبان و خط باشد ولی استفاده از زبانهای محلی و قومی در مطبوعات و رسانه‌های گروهی و تدریس ادبیات آنها در مدارس، در کنار زبان فارسی آزاد است.

(۲) بند (ج) تبصره (۱۴) صحیح است.

(۳) ر.ک به روزنامه رسمی شماره ۱۶۵۵۱ مورخه ۱۳۸۰/۱۰/۱.

(۴) همین مجموعه، صفحه ۱۳۸.

جهت که شامل وام ربوی می‌شود و همچنین اخذ وام خارجی در بند (م) این تبصره چون مستلزم ربا می‌باشد خلاف موازین شرع شناخته شدند.

۱۰- با توجه به اینکه شورای نگهبان مطابق اصول متعدد قانون اساسی وظایف خطیری به عهده دارد و بدون تخصیص بودجه لازم قادر بر انجام وظایف نیست و نباید از جهت بودجه و امکانات تحت هیچگونه فشار یا مضیقه‌ای قرار گیرد و مبلغ مندرج در لایحه بودجه با در نظر گرفتن منابع و مقدرات دولت بر اساس حداقل نیاز ضروری این نهاد برای انجام وظایف مصرح در قانون اساسی است که به تأیید دولت نیز رسیده است. لذا کاهش ردیف ۱۰۱۶۰۰ بودجه شورای نگهبان به یک چهارم لایحه دولت موجب اختلال جدی در وظایف شورای نگهبان است و مغایر اصول متعدد من جمله اصول ۹۴^(۱) و ۹۹^(۲) قانون اساسی شناخته شد. - ضمناً نظر نهائی شورای نگهبان متعاقباً اعلام خواهد شد.

احمد جنتی

دبیر شورای نگهبان

نظریه رسمی (بخش دوم مرحله اول) شورای نگهبان

شماره: ۸۲/۳۵/۶۹۳۵

تاریخ: ۱۳۸۲/۱۲/۲۰

ریاست محترم مجلس شورای اسلامی

عطف به نامه شماره ۹۰۸۷۶ مورخ ۱۳۸۲/۱۲/۱۰ و پیرو نامه شماره ۸۲/۳۰/۶۸۹۳ مورخ ۱۳۸۲/۱۲/۱۸^(۳) و شماره ۸۲/۳۰/۶۸۹۲ مورخ ۱۳۸۲/۱۲/۱۷؛ «لایحه بودجه سال ۱۳۸۳ کل کشور» مصوب جلسه مورخ دهم اسفندماه یکهزار و سیصد و هشتاد و دو مجلس شورای اسلامی در جلسات شورای نگهبان مطرح شد که نظر شورا به شرح زیر اعلام می‌گردد:

۱- بند الحاقی تبصره (۷) چون ماهیت بودجه‌ای ندارد مغایر اصل ۵۲ قانون اساسی^(۴)

(۱) همین مجموعه، صفحه ۱۲.

(۲) همین مجموعه، صفحه ۱۱۵.

(۳) تقاضای استمهال بر اساس اصل نود و پنجم قانون اساسی (همین مجموعه، صفحه ۲).

(۴) همین مجموعه، صفحه ۴۳۹.

شناخته شد.

۲- در بند (ج) تبصره (۱۳) چون اجازه ایجاد شبکه ارتباطات و فناوری اطلاعات به بخش خصوصی داده شده است از این جهت مغایر اصل ۴۴ قانون اساسی^(۱) شناخته شد. و چون اطلاق آن موجب تجویز مشارکت شرکتهای خارجی در ایجاد شبکههای مذکور است از این جهت نیز مغایر بند ۵ اصل سوم قانون اساسی^(۲) شناخته شد.

احمد جنتی

دبیر شورای نگهبان

اصلاحیه (مرحله اول) مجلس شورای اسلامی

شماره: ۹۳۴۰۲

تاریخ: ۱۳۸۲/۱۲/۲۰

شورای محترم نگهبان

عطف به نامه شماره ۸۲/۳۰/۶۸۹۲ مورخ ۱۳۸۲/۱۲/۱۷ و پیرو نامه شماره ۹۰۸۷۶ مورخ ۱۳۸۲/۱۲/۱۰، لایحه بودجه سال ۱۳۸۱ کل کشور که در جلسه علنی روز چهارشنبه مورخ ۱۳۸۲/۱۲/۲۰ مجلس شورای اسلامی با اصلاحاتی به تصویب رسیده است، در اجرای اصل نود و چهارم (۹۴) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران^(۳) جهت بررسی و اظهار نظر آن شورای محترم به پیوست ارسال می گردد.

مهدی کروی

رئیس مجلس شورای اسلامی

متن لایحه

ماده واحده - بودجه سال ۱۳۸۳ کل کشور از حیث منابع بالغ بر یک میلیون و یکصد و پنجاه و چهار هزار و سیصد و بیست میلیارد و هفتصد و هشتاد و چهار میلیون و هشتصد و چهل و یک هزار (۱/۱۵۴/۳۲۰/۷۸۴/۸۴۱/۰۰۰) ریال و از حیث مصارف بالغ بر

(۱) همین مجموعه، صفحه ۵۴.

(۲) همین مجموعه، صفحه ۷۴.

(۳) همین مجموعه، صفحه ۱۲.

یک میلیون و یکصد و پنجاه و چهار هزار و سیصد و بیست میلیارد و هفتصد و هشتاد و چهار میلیون و هشتصد و چهل و یک هزار (۱/۱۵۴/۳۲۰/۷۸۴/۸۴۱/۰۰۰) ریال به شرح زیر است:

الف - منابع بودجه عمومی دولت از لحاظ درآمدها و واگذاری دارائیهای سرمایه‌ای و مالی و مصارف بودجه عمومی دولت از حیث هزینه‌ها و تملک دارائیهای سرمایه‌ای و مالی بالغ بر چهارصد و هشتاد و هشت هزار و هشتصد و بیست و هشت میلیارد و ششصد و چهل و نه میلیون و ششصد و دو هزار (۴۸۸/۸۲۸/۶۴۹/۶۰۲/۰۰۰) ریال شامل:

۱- منابع عمومی مبلغ چهارصد و بیست و نه هزار و هفتصد و سی و هشت میلیارد و ششصد و بیست و دو میلیون و هشتصد و چهل و شش هزار (۴۲۹/۷۳۸/۶۲۲/۸۴۶/۰۰۰) ریال و هزینه‌ها و تملک دارائیهای سرمایه‌ای و مالی از آن محل مبلغ چهارصد و بیست و نه هزار و هفتصد و سی و هشت میلیارد و ششصد و بیست و دو میلیون و هشتصد و چهل و شش هزار (۴۲۹/۷۳۸/۶۲۲/۸۴۶/۰۰۰) ریال.

۲- درآمدهای اختصاصی وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی مبلغ پنجاه و نه هزار و نود میلیارد و بیست و شش میلیون و هفتصد و پنجاه و شش هزار (۵۹/۰۹۰/۰۲۶/۷۵۶/۰۰۰) ریال و هزینه‌ها و سایر پرداختها از آن محل مبلغ پنجاه و نه هزار و نود میلیارد و بیست و شش میلیون و هفتصد و پنجاه و شش هزار (۵۹/۰۹۰/۰۲۶/۷۵۶/۰۰۰) ریال.

ب - بودجه شرکتهای دولتی و بانکها و مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت از لحاظ درآمدها و سایر منابع تأمین اعتبار بالغ بر ششصد و هشتاد و هشت هزار و نهصد و بیست میلیارد و پانصد و نود و هشت میلیون و دویست و سی و نه هزار (۶۸۸/۹۲۰/۵۹۸/۲۳۹/۰۰۰) ریال و از حیث هزینه‌ها و سایر پرداختها بالغ بر ششصد و هشتاد و هشت هزار و نهصد و بیست میلیارد و پانصد و نود و هشت میلیون و دویست و سی و نه هزار (۶۸۸/۹۲۰/۵۹۸/۲۳۹/۰۰۰) ریال.

به دولت اجازه داده می‌شود درآمدها و سایر منابع مندرج در قسمت سوم این قانون را با رعایت قوانین و مقررات مربوط در سال ۱۳۸۳ وصول و هزینه‌ها و تملک دارایی‌های سرمایه‌ای و مالی وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی و همچنین کمکها و سایر اعتباراتی را

که در جداول قسمت چهارم و پیوست‌های شماره (۱) و (۲) این قانون منظور شده است در حدود وصولی درآمدها و سایر منابع در سال ۱۳۸۳ با رعایت قوانین و مقررات مربوط و بر اساس شرح عملیات و فعالیت‌های موافقتنامه‌های مبادله شده و تبصره‌های این قانون و بر اساس تخصیص اعتبار، تعهد و پرداخت نماید.

وصول درآمدها و پرداخت هزینه‌های شرکتهای دولتی و بانکها و مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت به استثنای هزینه‌های سرمایه‌ای که منابع آن از محل منابع عمومی طرحهای تملک دارایی‌های سرمایه‌ای تأمین می‌شود و مشمول مقررات عمومی مالی و معاملاتی دولت می‌باشد بر طبق اساسنامه‌ها و سایر قوانین و مقررات ناظر بر شرکتهای بانکها و مؤسسات انتفاعی مذکور مجاز خواهد بود.

به طور متوسط بیست و سه صدم درصد ($23/0\%$) تا مبلغ هفتصد میلیارد ($700/000/000/000$) ریال از اعتبارات هزینه‌ای و تملک دارایی‌های سرمایه‌ای مندرج در این قانون از محل صرفه‌جویی ضمن اجرای بودجه تأمین می‌شود. دولت مکلف است صرفه‌جویی در اعتبارات را به گونه‌ای انجام دهد که میزان صرفه‌جویی در اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای حداکثر معادل سی درصد (30%) کل رقم صرفه‌جویی باشد.

متن ذیل از ماده واحده حذف گردید:

به طور متوسط بیست و سه صدم درصد ($23/0\%$) تا مبلغ هفتصد میلیارد ($700/000/000/000$) ریال از اعتبارات هزینه‌ای و تملک دارایی‌های سرمایه‌ای مندرج در این قانون از محل صرفه‌جویی ضمن اجرای بودجه تأمین می‌شود. دولت مکلف است صرفه‌جویی در اعتبارات به گونه‌ای انجام دهد که میزان صرفه‌جویی در اعتبارات دارایی‌های سرمایه‌ای حداکثر معادل سی درصد (30%) کل رقم صرفه‌جویی باشد.

اولویت تخصیص اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای به شرح زیر تعیین می‌شود:

۱- طرح‌هایی که سال ۱۳۸۳ به اتمام می‌رسند.

۲- طرح‌هایی که سال ۱۳۸۴ به اتمام می‌رسند.

۳- طرحهای مهم و اولویت‌دار.

۴- طرحهای ادامه‌دار.

رعایت ماده (۶۱) قانون تمام برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران^(۱) در تمام پروژه‌های جدید الزامی است.

تبصره ۱- امور مالی و مالیاتی

الف -

تبصره ۴- اصلاح ساختار اداری و مدیریت

الف - به وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی اجازه داده می‌شود بر اساس مقررات این تبصره نسبت به انجام موارد زیر اقدام نمایند:

۱- تا معادل صددرصد (۱۰۰٪) وجوه حاصل از فروش دارائی‌های سرمایه‌ای و اموال غیرمنقول و همچنین اجاره اموال منقول و غیرمنقول را پس از واریز به حساب درآمد عمومی موضوع ردیف‌های به ترتیب ۸۹۰۱۶۰ و ۵۳۰۰۲۰ قسمت سوم این قانون،

به انتهای سطر بالا عبارت «تا مبلغ یکهزار و دویست و شصت میلیارد (۱/۲۶۰/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال» اضافه گردید.

از محل اعتبار ردیف ۵۰۳۴۱۲ قسمت چهارم این قانون برای تکمیل طرحهای نیمه‌تمام و یا تجهیز و بازسازی ساختمان برای همان دستگاه یا خرید خدمات از بخش غیردولتی و یا در قالب وجوه اداره شده براساس مفاد این تبصره و در چارچوب موافقتنامه مبادله شده با سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور به مصرف رسانند.

به سازمان بهزیستی کشور علاوه بر اختیارات فوق اجازه داده می‌شود تا معادل صددرصد (۱۰۰٪) وجوه حاصل از فروش دارایی‌های سرمایه‌ای و اموال غیرمنقول را پس از واریز به حساب درآمد عمومی موضوع ردیف ۸۹۰۱۶۰ قسمت سوم این قانون، از محل اعتبار ردیف ۵۰۳۴۱۲ قسمت چهارم این قانون به

در سطر بالا بعد از عبارت «قسمت سوم این قانون» عبارت «تا مبلغ ده میلیارد (۱۰/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال» اضافه گردید.

صورت وجوه اداره شده برای مشارکت در ساخت مسکن معلولان و مددجویان و ترغیب خیرین مسکن‌ساز به امر ساخت مسکن نیازمندان به مصرف برسد.

۲- ماشین آلات و تجهیزات و وسایل نقلیه سنگین و خودرو سبک متعلق به خود را که

مناسب با نیازهای فعلی طرحها و فعالیتهای آنها نبوده و یا به نحو مطلوب از آنها استفاده نمی‌شود، با رعایت قوانین و مقررات به صورت مزایده به فروش رسانده و وجوه حاصل را به حساب درآمد عمومی موضوع ردیف ۸۵۰۳۹۹ قسمت سوم این قانون واریز نمایند. معادل وجوه واریزی هر دستگاه از محل اعتبار

در سطر بالا بعد از عبارت «وجوه واریزی» عبارت «تا مبلغ یکصد میلیارد (۱۰۰/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال به نسبت وجوه واریزی» اضافه گردید.

ردیف ۵۰۳۲۰۷ قسمت چهارم این قانون برای خرید ماشین آلات و تجهیزات وسایل نقلیه سنگین داخلی و خودروی سواری داخلی اختصاص می‌یابد.

وسایل نقلیه و خودروهایی که به تشخیص دولت فرسوده محسوب شوند، فقط به عنوان اسقاطی قابل فروش خواهند بود و احیا و استفاده مجدد از آنها ممنوع می‌باشد.

ب -

تبصره ۷- فرهنگ، هنر، تربیت بدنی و جوانان

الف -

بند الحاقی ۱- به دولت اجازه داده می‌شود در سال ۱۳۸۳ با رعایت اهداف ماده (۱۶۵) قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی^(۱)

- در دو سطر اول بند الحاقی ۱، عبارت «با رعایت اهداف ماده (۱۶۵) قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران» حذف و عبارت «در اجرای ماده (۱۶۵) قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران و رعایت اهداف آن» جایگزین گردید.

ایران جهت تشکیل یگان حفاظت سازمان میراث فرهنگی کشور و بنا به پیشنهاد سازمان میراث فرهنگی و تأیید سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور مجوز استخدام پانصد نفر مراقبت آثار تاریخی در سقف جدول و آئین‌نامه اجرایی ماده (۳) قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران را صادر نماید.

بند الحاقی ۲-

تبصره ۱۰- بهداشت و درمان

الف -

(۱) همین مجموعه، صفحه ۴۳۰.

ت - دولت مکلف است در سال ۱۳۸۳ نسبت به بیمه نمودن کلیه افرادی که تحت پوشش هیچ‌گونه بیمه درمانی قرار ندارند، اقدام نموده و آنها را به طور رایگان بیمه نماید. این بیماران به هنگام بستری شدن در بیمارستانهای دولتی، بیست و پنج درصد (۲۵٪) فرانشیز خواهند پرداخت.

- سطر بالا به شرح ذیل اصلاح گردید:

سهمی که بیمه شده باید پردازد (فرانشیز) خواهند پرداخت.

چ - به وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی اجازه داده می‌شود که به ازای ثبت هر قلم دارو یا مواد اولیه آن توسط شرکتهای خارجی یا نمایندگی آنان در داخل کشور معادل ریالی پنج هزار (۵/۰۰۰) دلار به نرخ رسمی کشور دریافت و به حساب درآمد اختصاصی موضوع ردیف ۵۱۰۴۳۰ قسمت سوم این قانون واریز نماید. معادل صددرصد (۱۰۰٪) آن به منظور توسعه فعالیتهای نظارتی و

- در سطر بالا پس از عبارت «(۱۰۰٪) آن»، عبارت «تا مبلغ پنج میلیارد

(۵/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال» اضافه گردید.

آزمایشگاهی غذا و دارو توسط وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی هزینه گردد. بند الحاقی -

تبصره ۱۲ - انرژی

الف -

ژ - به منظور خرید رقابتی برق از نیروگاهها و فراهم کردن امکان ترانزیت برق و ایجاد بازار برق، به شرکت سهامی تولید و انتقال نیروی برق ایران (توانیر) اجازه داده می‌شود در سال ۱۳۸۳ «شرکت سهامی مدیریت شبکه سراسری برق ایران» را تشکیل دهد. اساسنامه شرکت یاد شده بنا به پیشنهاد وزارت نیرو به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

- بند (ژ) عیناً تصویب و ابقاء گردید.

س -

تبصره ۱۴ - حمل و نقل و ارتباطات

الف -

ث - وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات (شرکتهای مخابرات ایران و استانها) موظف است با رعایت قوانین موضعه در سال ۱۳۸۳:

۱- با ایجاد زیرساختهای لازم با همکاری دستگاههای اجرایی (از جمله وزارت راه و ترابری و غیره) امکان اتصال ادارات آموزش و پرورش کشور، مراکز فنی و حرفه‌ای، مدارس دوره آموزش متوسطه، مراکز علمی، آموزشی و پژوهشی، ورزشی، مجتمع‌های فرهنگی و هنری و کتابخانه‌های عمومی را به شبکه اطلاع رسانی و شبکه جهانی اینترنت با پهنای باند مناسب برای کاربرهای علمی و آموزشی بدون پرداخت وجوه اولیه (شامل ودیعه و هزینه نصب) فراهم آورد. سرمایه‌گذاران، متعهد به رعایت کلیه ضوابط و الزامات قانونی مربوط می‌باشند.

۲- نسبت به ایجاد امکان سرمایه‌گذاری و فعالیت بخشهای دولتی و غیردولتی در زمینه I.S.P (مراکز ارائه خدمات اینترنتی) اقدام نماید.

۳- با توجه به اهمیت تولید و امکان استفاده از تکنولوژی و فناوری روز، نسبت به ایجاد امکانات لازم اینترنتی برای شهرکهای صنعتی از طریق خود یا بخش خصوصی به گونه‌ای اقدام نماید که در پایان سال ۱۳۸۳ امکان اتصال این شهرکها به شبکه جهانی اینترنت میسر گردد.

- بند (ث) عیناً تصویب و ابقاء گردید.

ج -

ح - به منظور ارتقاء و توسعه کاربرد فناوری اطلاعات و ارتباطات کشور و تولید برنامه‌های نرم‌افزاری و ایجاد زمینه صدور خدمات فنی و مهندسی در زمینه IT به

- در سطر بالا علامت اختصاری IT به «فن آوری اطلاعات (IT)» اصلاح گردید.

شرکتهای تابعه وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات اجازه داده می‌شود با تأیید مجامع عمومی تا مبلغ چهارصد میلیارد (۴۰۰/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال از محل منابع داخلی شرکتهای مزبور به صورت وجوه اداره شده برای حمایت از پروژه‌ها و طرحهای توسعه‌ای، اشتغال آفرین و یا صادرات کالا و خدمات در این حوزه توسط بخشهای خصوصی و تعاونی به صورت تسهیلات از طریق مراجع صلاحیتدار بر اساس آیین‌نامه‌ای که به پیشنهاد مشترک وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات و سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور تهیه و به تصویب هیأت وزیران می‌رسد، اختصاص داده و

مابه‌التفاوت نرخ سود را از محل آن پرداخت نمایند.

بند الحاقی ۱-

تبصره ۱۶- عمران شهری و روستایی

الف -

بند الحاقی ۱- به منظور کاهش خسارات انسانی و اقتصادی ناشی از زمین لرزه در کشور، در سال ۱۳۸۳:

۱- کلیه سازندگان و سرمایه‌گذاران احداث بنا در کلیه نقاط شهری و روستایی و شهرکها و نقاط خارج از حریم شهرها و روستاها ملزم به رعایت آئین‌نامه (ایران) در رابطه با طراحی ساختمانها در مقابل زلزله می‌باشند.

وزارت مسکن و شهرسازی مکلف به اعمال نظارت عالیه در مراحل مختلف طراحی و ساخت ساختمانها می‌باشد.

۲- صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران و وزارتخانه‌های فرهنگ و ارشاد اسلامی، علوم، تحقیقات و فناوری، مسکن و شهرسازی و آموزش و پرورش مکلفند خطرات ناشی از سکونت در ساختمانهای غیرمقاوم در مقابل زلزله و لزوم رعایت اصول فنی در ساخت و سازها و نیز چگونگی مقابله با خطرات ناشی از زلزله را به مردم آموزش دهند.

۳- وزارت امور اقتصادی و دارایی مکلف است با استفاده از تجارب سایر کشورها، نظام بیمه ساختمان و ابنیه در مقابل زلزله و سایر حوادث را گسترش داده و راهکارهای همگانی شدن بیمه حوادث را مشخص و مقدمات قانونی اجرای آن را فراهم نماید.

۴- دولت مکلف است بازسازی و نوسازی بافت‌های قدیمی شهرها و روستاها و مقاوم‌سازی ابنیه موجود در مقابل زلزله را با استفاده از منابع داخلی و خارجی مذکور در بند (ز) تبصره (۲۱) این قانون آغاز و ترتیباتی اتخاذ نماید که حداکثر ظرف ده سال عملیات اجرایی مربوط به این امر در کل کشور خاتمه یابد.

۵- وزارتخانه‌های نفت، نیرو، ارتباطات و فناوری اطلاعات و شرکت‌های تابعه مکلفند با استفاده از آخرین فناوری‌ها، سیستم خدماتی آب، برق، گاز، مخابرات و سوخت رسانی را به گونه‌ای ایمن سازند که در اثر بروز حوادث، خدمات رسانی مختل نگردد.

۶- در صورت عدم رعایت آئین‌نامه‌های مربوطه یا عدم اجرای صحیح نقشه‌های طراحی شده توسط مهندسین مشاور یا مهندسی محاسب با سازندگان ساختمانها اعم از

پیمانکار و کارفرما و مهندس ناظر مربوطه مکلف به جبران خسارت وارده به ساکنین و مالکین (در صورتی که خود مقصر نباشند) می‌باشند. در صورت تکرار، پروانه کار مقصرین لغو خواهد شد.

- بند الحاقی ۱ عیناً تصویب و ابقاء گردید.

بند الحاقی ۲-

بند الحاقی ۳- به منظور تجهیز منابع و تسریع در اجرای طرحها و پروژه‌های آب و فاضلاب کشور، به وزارت نیرو اجازه داده می‌شود در سال ۱۳۸۳ «شرکتهای سهامی توسعه تأسیسات آب و فاضلاب» را تشکیل دهد. صددرصد (۱۰۰٪) سهام شرکت مذکور به شرکت مادر تخصصی مهندسی آب و فاضلاب کشور تعلق خواهد داشت. اساسنامه این شرکت بنا به پیشنهاد وزارت نیرو به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

- بند الحاقی ۳ عیناً تصویب و ابقاء گردید.

تبصره ۱۷- آموزش، تحقیقات و فناوری

الف -

خ - دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی و پژوهشی مجازند نسبت به پذیرش دانشجویان خارجی و انتقال دانشجویان ایرانی دانشگاههای خارجی مورد تأیید وزارتخانه‌های علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی اقدام کنند و شهریه ارزی و یا ریالی آن را با تصویب هیأت امضاء و تأیید وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی اخذ و به حساب مازاد درآمد اختصاصی دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی واریز نمایند. معادل آن

- در سطر بالا بعد از عبارت «معادل آن»، عبارت «تا مبلغ پنج میلیارد (۵/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال» اضافه گردید.

از محل مازاد درآمد اختصاصی قسمت چهارم «ث» این قانون به همان دانشگاه و

- در سطر بالا پس از کلمه «اختصاصی»، عبارت «موضوع ردیف ۱۱۳۵۹۰» اضافه گردید.

یا مؤسسه آموزش عالی و پژوهشی که درآمد را کسب کرده است، اختصاص می‌یابد. ضوابط علمی، شرایط پذیرش و ظرفیت پذیرش با تصویب هیأت امضاء و حسب مورد با تأیید وزارتخانه‌های فوق‌الذکر خواهد بود.

دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی و پژوهشی مجازند از متخصصان ایرانی خارج از کشور و متخصصان خارجی برای رفع نیازهای آموزشی و پژوهشی دعوت به عمل آورند و پرداختهای ارزی و ریالی مرتبط را با تصویب هیأت امناء از محل اعتبارات دانشگاه و یا مؤسسه آموزش عالی و پژوهشی ذی ربط پرداخت نمایند.

تبصره ۱۹- صنعت، معدن و بازرگانی

الف -

بند الحاقی ۱- سازمان اموال تملیکی و ستاد اجرایی فرمان حضرت امام (ره) مکلفند در مواردی که فروش کالا از طریق مزایده و بر مبنای ارزش سیف باشد ارزش سیف

- در سطر بالا عبارت «سیف باشد ارزش سیف» به عبارت «قیمت تمام شده در مقصد (سیف) باشد ارزش قیمت تمام شده در مقصد (سیف)» اصلاح گردید.

روز کالا به نرخ زمان صدور حکم و در مواردی که ارزش کارشناسی کالا ملاک عمل قرار گیرد ارزش کارشناسی بر مبنای ارزش روز صدور حکم را مبنای عمل قرار دهند.

- بند الحاقی ۱ عیناً تصویب و ابقاء گردید.

بند الحاقی ۲- از ابتدای سال ۱۳۸۳ نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران مکلف است در مبادی گمرکی بازارچه‌های مرزی غرب کشور مطابق سایر بازارچه‌ها به منظور انجام وظایف قانون استقرار یابد. همچنین نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران و گمرک مکلفند نسبت به حضور مؤثر خود در دهانه بهمنشیر و ارون‌رود اقدام نمایند.

- بند الحاقی ۲ عیناً تصویب و ابقاء گردید.

بند الحاقی ۳- از ابتدای سال ۱۳۸۳ درهای مجزای ورودی و خروجی منتهی به اسکله شهید باهنر غیرمجاز و تمامی درها تبدیل به درهای قابل کنترل توسط گمرک خواهد شد. وزارتخانه‌های امور اقتصادی و دارایی، کشور، دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح، جهاد کشاورزی و همچنین نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران نسبت به اجرای این حکم مسئولیت مشترک دارند.

- بند الحاقی ۳ عیناً تصویب و ابقاء گردید.

بند الحاقی ۴- وزارت بازرگانی مکلف است با هماهنگی وزارت امور اقتصادی و دارایی اقدامات لازم در خصوص واردات کالا در سال ۱۳۸۳ را به نحوی تنظیم کند که واردات مجدد کالاهایی که منشأ اولیه از کشورهای حوزه خلیج فارس را دارند و به صورت

صادرات مجدد از کشورهای حوزه خلیج فارس به ایران وارد می شود را حداقل چهل درصد (۴۰٪) کاهش دهد.

- بند الحاقی ۴ عیناً تصویب و ابقاء گردید.

تبصره ۲۱- پول و ارز

الف -

و - مجوز اعطا شده مندرج در اجزای (۲)، (۳)، (۴)، (۵) و (۶) بند (ل) تبصره (۲۹) قانون بودجه سال ۱۳۷۸ کل کشور و اجزای (۱) و (۳) بند (ل) و بند (ش) تبصره (۲۹) قانون بودجه سال ۱۳۷۹ کل کشور و اجزای (۱-۱)، (۱-۲)، (۵) و (۶) بند (ل) تبصره (۲۹) قانون بودجه سال ۱۳۸۰ کل کشور و بندهای (ز)، (ح)، (ط) و (ل) تبصره (۲۱) قانون بودجه سال ۱۳۸۱ کل کشور و بندهای (ج) تبصره (۱۰) و (ز) و (د) تبصره (۱۶) و (د)، (ه)، (ف)، (ز) و (ط) تبصره (۲۱) قانون بودجه سال ۱۳۸۲ کل کشور، با شرایط مصوب، برای باقیمانده سقف تسهیلات خارجی در سال ۱۳۸۳ همچنان به قوت خود باقی است.

استفاده از مانده تسهیلات جزء (۵) بند (ل) تبصره (۲۹) قانون بودجه سال ۱۳۷۸ کل کشور برای اجرای طرحهای بخشهای صنعت و زیربنایی غیردولتی از سال تصویب این قانون و تا پایان سال ۱۳۸۳ مجاز است. فهرست طرحهای یاد شده توسط شورای اقتصاد تعیین می شود.

دولت مکلف است گزارش عملکرد اجرای موضوع این بند را هر سه ماه یک بار به مجلس شورای اسلامی ارائه دهد.

- بند (و) عیناً تصویب و ابقاء گردید.

ز - در اجرای ماده (۸۵) قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران،^(۱) دولت مجاز است در سال ۱۳۸۳ با رعایت اهداف قانون مذکور و مفاد این بند نسبت به تأمین و تضمین منابع مالی از بازارهای سرمایه خارجی برای سرمایه گذاری مشروطه زیر تا سقف نه میلیارد و سیصد میلیون (۹/۳۰۰/۰۰۰/۰۰۰) دلار در قالب قراردادهای تأمین مالی پروژه ها و یا مشارکت بر

اساس جدول پیوست این قانون استفاده نماید:

۱- تأمین و تضمین تسهیلات خارجی تا مبلغ سه میلیارد و هشتصد و هشتاد و چهار میلیون (۳/۸۸۴/۰۰۰/۰۰۰) دلار برای طرحهایی که تمامی پرداختهای مربوط به آنها اعم از بازپرداخت و هزینه‌های ذی‌ربط از محل صدور محصولات تولیدی همان طرحها (بخش خصوصی، تعاونی یا دولتی و عمومی) صورت گیرد و پیش پرداخت از محل درآمدها یا سهمیه ارزی همان دستگاه انجام می‌شود.
دولت موظف است اجازه صدور محصولات تولیدی این طرحها را تا تسویه کامل کلیه تعهدات ناشی از سرمایه‌گذاری مربوط تضمین نماید.

- جزء (۱) بند (ز) عیناً تصویب و ابقاء گردید.

۲- تأمین و تضمین تسهیلات خارجی تا مبلغ پنج میلیارد و چهارصد و شانزده میلیون (۵/۴۱۶/۰۰۰/۰۰۰) دلار برای سرمایه‌گذاری طرحهایی که توجیه فنی و اقتصادی و اولویت اجرای آنها به تصویب شورای اقتصاد خواهد رسید.
طرحهای موضوع این بند از تسهیلات مالی (فاینانس) با رعایت بند (ه) ماده (۸۵) قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران قابل تبدیل به بیع متقابل هستند.

- جزء (۲) بند (ز) عیناً تصویب و ابقاء گردید.

...

م - به هیأت وزیران اجازه داده می‌شود به منظور تسریع در اجرای عملیات طرحها و خاتمه یافتن طرحها و پروژه‌هایی که در سالهای ۱۳۸۳ و ۱۳۸۴ به اتمام برسند در سال ۱۳۸۳ با اولویت فصول کشاورزی، منابع آب، صنایع، معادن، محیط زیست، راه و ترابری، برق، عمران شهرها (فاضلاب) و منابع طبیعی مندرج در پیوست‌های شماره (۱) و (۲) این قانون نسبت به تأمین اعتبار و تضمین بازپرداخت مبلغ نوزده هزار و دوست و پنج میلیارد (۱۹/۲۰۵/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال از طریق وام خارجی و یا فروش اوراق مشارکت اقدام کند.

چگونگی ترتیبات این بند را هیأت وزیران تصویب خواهد کرد. شروع طرحها و پروژه‌های جدید و نیز انجام هرگونه هزینه خارج از مفاد این بند از این محل مطلقاً ممنوع

می‌باشد.

- بند (م) عیناً تصویب و ابقاء گردید.

ط -

تبصره الحاقی

....

کمیسیون در مورد ایراد موضوع بند (۱۰) نامه شورای محترم نگهبان (در ردیف‌ها) نظر قبلی خود را تأیید کرد.

نظریه (مرحله دوم) شورای نگهبان

شماره: ۸۲/۳۰/۶۹۴۱

تاریخ: ۱۳۸۲/۱۲/۲۱

ریاست محترم مجلس شورای اسلامی

عطف به نامه‌های شماره ۹۳۴۰۲ مورخ ۱۳۸۲/۱۲/۲۰ و شماره ۹۰۸۷۶ مورخ ۱۳۸۲/۱۲/۱۰ و پیرو نامه‌های شماره ۶۸۹۳/۸۲/۳۰ مورخ ۱۳۸۲/۱۲/۱۸ و شماره ۶۸۹۲/۸۲/۳۰ مورخ ۱۳۸۲/۱۲/۱۷؛ «لایحه بودجه سال ۱۳۸۳ کل کشور» که با اصلاحاتی در جلسه مورخ بیستم اسفند ماه یک هزار و سیصد و هشتاد و دو به تصویب مجلس شورای اسلامی رسیده است در جلسه مورخ ۱۳۸۲/۱۲/۲۰ شورای نگهبان مطرح شد که نظر شورا به شرح زیر اعلام می‌گردد:

- ۱- بند (۶) ایراد قبلی شورای نگهبان کماکان به قوت خود باقی است.
- ۲- بند (۷) ایراد قبلی شورای نگهبان کماکان به قوت خود باقی است.
- ۳- بند (۹) ایراد قبلی شورای نگهبان کماکان به قوت خود باقی است.
- ۴- بند (۱۰) ایراد قبلی شورای نگهبان کماکان به قوت خود باقی است.
- ۵- همانطوری که در بند (۲) نامه شماره ۶۹۳۵/۸۲/۳۰ مورخ ۱۳۸۲/۱۲/۲۰ اعلام شده است. در بند (ج) تبصره (۱۴) چون اجازه ایجاد شبکه ارتباطات و فناوری اطلاعات به بخش خصوصی داده شده است از این جهت مغایر اصل ۴۴ قانون اساسی^(۱) شناخته شد.

و چون اطلاق آن موجب تجویز مشارکت شرکتهای خارجی در ایجاد شبکه‌های مذکور است از این جهت نیز مغایر بند ۵ اصل سوم قانون اساسی^(۱) شناخته شد.

احمد جنتی

دبیر شورای نگهبان

تصویب مجدد لایحه مذکور و ارجاع آن به مجمع تشخیص مصلحت نظام

در اجرای اصل یکصد و دوازدهم قانون اساسی^(۲)

منشی (جبارزاده) - دستور بعدی گزارش کمیسیون اصلی رسیدگی به لایحه بودجه سال ۱۳۸۳ کل کشور (اعاده شده از شورای محترم نگهبان) است. مخبر محترم کمیسیون اصلی، آقای رمضانپور شما صحبت می‌کنید؟ بفرمایید.

حسن رمضانپور (عضو کمیسیون اصلی) - بسم الله الرحمن الرحیم
گزارش کمیسیون اصلی رسیدگی به لایحه بودجه سال ۱۳۸۳ کل کشور به مجلس شورای اسلامی:

نامه شماره (۸۲/۳۰/۶۴۹۱) مورخ ۱۳۸۲/۱۲/۲۱ و نامه شماره (۸۲/۳۰/۶۹۳۵) مورخ ۱۳۸۲/۱۲/۲۰ در خصوص ایراد شورای محترم نگهبان که جهت رسیدگی به این کمیسیون بعنوان کمیسیون اصلی ارجاع شده بود، در جلسه روز یکشنبه، مورخ ۱۳۸۲/۱۲/۲۴ با حضور مسئولین و کارشناسان ذی‌ربط، مورد بحث و تبادل نظر قرار گرفت که پس از رسیدگی، نتایج آن به شرح ذیل به تصویب رسید.
اینک گزارش آن تقدیم مجلس محترم شورای اسلامی می‌گردد.

رئیس کمیسیون اصلی رسیدگی به لایحه بودجه سال ۱۳۸۳ کل کشور - مجید انصاری
موارد اشاره شده در نامه شماره (۸۲/۳۰/۶۹۴۱) مورخ ۸۲/۱۲/۲۱ شورای نگهبان با عنایت به اصرار بر مصوبه قبلی مجلس شورای اسلامی ابقای موارد، مورد تصویب مجدد قرار گرفت.

دو مورد اشاره شده در نامه شماره (۸۲/۳۰/۶۹۳۵) مورخ ۱۳۸۲/۱۲/۲۰ شورای محترم نگهبان در مورد بند الحاقی به تبصره (۷) و بند «ج» تبصره (۱۴)، کمیسیون بر

(۱) همین مجموعه، صفحه ۷۴.

(۲) همین مجموعه، صفحه ۹۰.

ابقاء نظر قبلی، اصرار و مورد تصویب قرار گرفت.

من توضیح مختصری خدمت عزیزان عرض بکنم، در جلسه قبل بعضی از بندها را مجلس رأی به ابقاء آن داد که مجدداً در کمیسیون هم ابقاء این مصوبات قبلی رأی آورد که اینجا به رأی گذاشته می شود. می ماند دو بندی که شورای محترم نگهبان در این نامه اخیر الذکر خودشان اشاره کرده بودند، یکی در خصوص بند «ج» تبصره (۱۴) و دیگری هم در خصوص تبصره (۷) بود. در مورد تبصره (۷) که مربوط به نیروهای مورد نیاز برای میراث فرهنگی بود، در جلسه با توجه به اینکه یکی از اعضای محترم شورای نگهبان اشاره کردند، اگر ذکر بشود با رعایت ماده (۱۶۵) برنامه این مشکل برطرف می شود، این را ما آنجا اشاره کردیم منتها چون آن موقع کتباً ابلاغ نشده بود... بنابراین، این اشکال برطرف شده است و نظر شورا تأمین شده. اما در خصوص بند «ج» تبصره (۱۴) که مربوط به فناوری اطلاعات و بحث IT بود که...

رئیس (مهدی کروبی) - آقای رمضانپور اجازه بدهید آقای عبداللہی مثل اینکه تذکر آئین نامه ای دارند، عذرخواهی می کنم، بفرماید.

رضا عبداللہی - بسم الله الرحمن الرحيم

حاج آقا! تذکر بنده مواد (۱۰۲) و (۱۸۶) است.

عرض کنم که در رابطه با ماده (۱۰۲) می گوید که دستور هفتگی مجلس باید به ترتیب وصول طرحها و لوایح از کمیسیونها توسط هیأت رئیسه مجلس تهیه و پس از چاپ و توزیع بر تابلوی مخصوص نصب شود. رعایت ترتیب مذکور الزامی است.

عرض کنم که در دستور هفتگی که این هفته در اختیار نمایندگان محترم قرار گرفته، دستور چهارم گزارش کمیسیون اجتماعی در مورد لایحه اصلاح ماده (۶) قانون تشکیل وزارت جهاد کشاورزی مصوب ۷۹ است. الآن این دستوری که دارد قرائت می شود بعنوان کمیسیون اصلی رسیدگی به بودجه در دستور هفتگی چاپ نشده و بین نمایندگان محترم توزیع نشده. از طرف دیگر ایرادهای شورای نگهبان همانطور که ملاحظه فرمودید اعاده شده های از شورای نگهبان را سه مورد حضرت عالی الآن صحبت کردید، مدیریت فرمودید و بهرحال نظر مجلس را در رابطه با ایرادات شورای نگهبان گرفتید و بعضاً تصویب شد. در این خصوص هیچگونه اطلاعی الآن ما نمایندگان نداریم که ایراد شورای محترم نگهبان در کمیسیون چگونه مورد بحث و بررسی قرار گرفت.

چاپ نشده، بین نمایندگان توزیع نگردیده و الآن ما نمی دانیم که با چه باید مخالف یا موافقت بکنیم. من خواهم این است این را دستور فرمایید که آقایان دستور کمیسیون اصلی را چاپ بکنند، بین نمایندگان توزیع بشود، تا ما آمادگی موافقت یا مخالفت را پیدا بکنیم. ما علم غیب نداریم که در کمیسیون اصلی چه گذشته است؟ اینها علی الاصول و طبق ماده (۱۰۲)، نظر کمیسیون باید بیاید به هیأت رئیسه، هیأت رئیسه اینها را چاپ کند، توزیع کند، نمایندگان حضور ذهن داشته باشند که در بحثها مشارکت بکنند. اینکه آقایان در دستور جلسه علنی بروند بنشینند در کمیسیون و یک موردی را بررسی بکنند و بلافاصله در دستور قرار بگیرد، این با هیچ قاعده‌ای بنظر من سازگاری ندارد.

رئیس - ببینید جناب آقای عبداللہی! یک نکته را که خود حضرت عالی یادآوری کردید که اعاده شده و بخصوص بودجه اصلاً از دستور خارج نیست تا به پایان برسد، آقایان، اداره قوانین می‌گویند هم چاپ کردیم، هم توزیع کردیم، اینها می‌فرمایند که نمونه‌هایش را هم دست من آورده‌اند داده‌اند، البته من هم که مسافرت بودم ولی دوستان اداره قوانین می‌گویند که ما کارمان را انجام داده‌ایم یعنی تذکراتی که حضرت عالی می‌فرمایید اینها می‌گویند ما عیناً این را عمل کردیم، بفرمایید.

رمضانیاپور - بله، همانطور که خدمتان عرض کردم، بند (۱) الحاقی تبصره (۷) بود که با اضافه کردن آن جمله در اجرای ماده (۱۶۵) قانون برنامه سوم، نظر شورای نگهبان تأمین شد. در خصوص بند «ج» تبصره (۱۴) هم که در این نامه اخیر به آن اشاره شده بود، در ارتباط با مسئولیتی که به وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات داده شد، اجازه‌ای که داده شد برای توسعه و توافق برای دستگاههای استفاده کننده از فرکانسهای موجود برای ارائه خدمات در این خصوص اینجا را هم ایراد گرفته بودند و مغایرت با اصل چهل و چهارم قانون اساسی^(۱)، با توجه به اینکه در ذیل همین اصل، در اصل چهل و چهارم قانون اساسی مجوز در خصوص بانکها و موارد مشابه آن هم داده شد. بنابراین نظر کمیسیون این بود که این مغایرت اصل چهل و چهارم نیست، بنابراین کمیسیون در خصوص بند «ج» تبصره (۱۴) هم بر مصوب قبلی خودش اصرار دارد و ابقاء آن مصوبه مورد درخواست است.

(۱) همین مجموعه، صفحه ۵۴.

منشی (جبارزاده) - مخالفی ثبت نام نکرده، رأی‌گیری می‌شود.
 نظر کمیسیون این است که موارد اشاره شده در نامه شماره (۸۲/۳۰/۶۹۴۱) مورخ ۱۳۸۲/۱۲/۲۱ شورای نگهبان، با عنایت به اصرار بر مصوبه قبلی مجلس شورای اسلامی ابقای موارد، مورد تصویب مجدد قرار گرفت.

ایرادات در مورد بند (۶) بود که بند «ژ» تبصره (۱۲) و بندهای الحاقی (۱) و (۳) تبصره (۱۶) و بندهای الحاقی (۱، ۲، ۳ و ۴) تبصره (۱۹) ماهیت بودجه‌ای ندارد، لذا مغایر اصل (۵۲) قانون اساسی^(۱) شناخته شد.

ایراد بند (۷)، بند (۳) تبصره (۱۴) و اجزاء آن بلحاظ اینکه شورای عالی انقلاب فرهنگی در این خصوص مصوبه‌ای دارد، مغایر اصل (۵۷) قانون اساسی^(۲) شناخته شد.

بند (۹) اطلاق اخذ تسهیلات خارجی در جزء (۲ و ۱) بند «ز» و بند «و» تبصره (۲۱) از این جهت که شامل وام ربوی می‌شود و همچنین اخذ وام خارجی در بند «م» این تبصره چون مستلزم ربا می‌باشد، خلاف موازین شرع شناخته شد.

بند (۱۰) با توجه به اینکه شورای نگهبان مطابق اصول متعدد قانون اساسی، وظایف خطیری بعهدہ دارد و بدون تخصیص بودجه لازم قادر به انجام وظایف نیست و نباید از جهت بودجه و امکانات تحت هیچگونه فشار یا مضیقه‌ای قرار گیرد و مبلغ مندرج در لایحه بودجه با در نظر گرفتن منابع و مقدرات دولت براساس حداقل نیاز ضروری این نهاد برای انجام وظایف مصرّح در قانون اساسی است که به تأیید دولت نیز رسیده است. لذا کاهش ردیف (۱۰۱۶۰۰) بودجه شورای نگهبان به $\frac{۱}{۴}$ لایحه دولت موجب اختلال جدّی در وظایف شورای نگهبان است و مغایر اصول متعدد مین جمله اصل (۹۴)^(۳) و (۹۹)^(۴) قانون اساسی شناخته شد.

همچنین دو مورد اشاره شده در نامه بعدی شورای محترم نگهبان در مورد بند الحاقی به تبصره (۷) و بند «ج» تبصره (۱۴)، در این موارد نیز کمیسیون بر نظر و مصوبه قبلی

(۱) همین مجموعه، صفحه ۴۳۹.

(۲) همین مجموعه، صفحه ۱۳۸.

(۳) همین مجموعه، صفحه ۱۲.

(۴) همین مجموعه، صفحه ۱۱۵.

مجلس ابقاء شده یعنی همه مواردی که مورد ایراد شورای محترم نگهبان بود، کمیسیون مجدداً آنها را مورد تصویب قرار داده، اینک مصوبه کمیسیون برای رأی نمایندگان محترم مجلس مطرح است.

رئیس - حضار ۱۹۵ نفر، چون کمیسیون روی مبنا و برنامه و تشخیص و نظر و مصوبه خودش پافشار است. بنابراین به مجمع تشخیص مصلحت می‌رود.

حضار ۱۹۴ نفر، موافقین قیام بفرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد.

اجازه بدهید یک رأی‌گیری داریم، این رأی‌گیری مهم است، این رأی‌گیری مان را انجام بدهیم. بفرمایید.

منشی (جبارزاده) - جناب آقای کروی! بر اساس این مصوبه‌ای که الآن داشتیم و بخشی از مصوبات مجلس به مجمع تشخیص ارسال شد و محاسبه‌ای که سازمان مدیریت و اداره کل قوانین کردند، اعداد متن ماده واحده مان فرق کرد. (انصاری - اعداد فرق نکرده!) چرا فرق کرده، یک حذفی داشتیم، یک (۷۰۰) رقمی در جلسات گذشته حذف شده، ما الآن هم با آقای ستاری فر این را چک کردیم، هم با اداره قوانین. لذا عدد ماده واحده را برای اینکه دولت به مشکل نخورد من یکبار دیگر بر اساس آخرین مصوبه مجلس قرائت می‌کنم.

ماده واحده - بودجه سال ۱۳۸۳ کل کشور از حیث منابع بالغ بر یک میلیون و (۱۵۵) هزار و (۲۰) میلیارد و (۷۸۴) میلیون و (۸۴۱) هزار ریال و از حیث مصارف، بالغ بر یک میلیون و (۱۵۵) هزار و (۲۰) میلیارد و (۷۸۴) میلیون و (۸۴۱) هزار ریال به شرح زیر است:

الف - منابع بودجه عمومی دولت از لحاظ درآمدها و واگذاری دارائیهای سرمایه‌ای و مالی و مصارف بودجه عمومی دولت از حیث هزینه‌ها و تملک دارائیهای سرمایه‌ای و مالی بالغ بر (۴۸۹) هزار و (۵۲۸) میلیارد و (۶۴۹) میلیون و (۶۰۲) هزار ریال شامل:

۱- منابع عمومی، مبلغ (۴۳۰) هزار و (۴۳۸) میلیارد و (۶۲۲) میلیون و (۸۴۶) هزار ریال و هزینه‌ها و تملک دارائیهای سرمایه‌ای و مالی از آن محل مبلغ (۴۳۰) هزار و (۴۳۸) میلیارد و (۶۲۲) میلیون و (۸۴۶) هزار ریال است، بقیه دیگر فرقی نکرده، قسمتهایی که اعداد آن تغییر پیدا کرده بود، قرائت شد، به رأی نمایندگان محترم باید گذاشته بشود.

رئیس - حضار ۱۹۴ نفر، ماده واحده به این صورتی که قرائت شد به رأی گذاشته

می‌شود، موافقین قیام بفرمایند (اکثربرخاستند) تصویب شد. (۱)

(۱) به نقل از مشروح مذاکرات مجلس شورای اسلامی، دوره ششم قانونگذاری جلسه ۴۰۷ مورخ ۱۳۸۲/۱۲/۲۴. ضمناً برای اطلاع از مصوبه مجمع تشخیص مصلحت نظام در خصوص بودجه سال ۱۳۸۳ کل کشور به فصل ششم همین مجموعه مراجعه نمایند.

مغایرت لایحه دو فوریتی الحاق شش تبصره به ماده (۱) قانون اصلاح ماده (۶۰) و جدول شماره (۲) قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران و قانون بودجه سال ۱۳۸۲ کل کشور با قانون اساسی
شماره: ۹۲۹۱۳

تاریخ: ۱۳۸۲/۱۲/۱۹

شورای محترم نگهبان

لایحه شماره ۳۰۱۲۶/۶۷۲۰۵ مورخ ۱۳۸۲/۱۲/۶ دولت در مورد الحاق سه تبصره به ماده (۱) قانون اصلاح ماده (۶۰) و جدول شماره (۲) قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران و قانون بودجه سال ۱۳۸۲ کل کشور که دو فوریت آن در جلسه علنی روز یکشنبه مورخ ۱۳۸۲/۱۲/۱۷ تصویب و در جلسه علنی روز سه شنبه مورخ ۱۳۸۲/۱۲/۱۹ مجلس شورای اسلامی با اصلاحاتی در عنوان و متن به تصویب رسیده است، در اجرای اصل نود و چهارم (۹۴) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران^(۱) برای رسیدگی و اظهار نظر آن شورای محترم به پیوست ارسال می‌گردد.

مهدی کروی

رئیس مجلس شورای اسلامی

متن لایحه

ماده واحده - تبصره‌های زیر به ماده (۱) قانون اصلاح ماده (۶۰) و جدول شماره (۲) قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران^(۲) و

(۱) همین مجموعه، صفحه ۱۲.

(۲) ماده (۱) قانون اصلاح ماده (۶۰) قانون برنامه سوم توسعه مصوب ۱۳۸۲/۹/۱۱:

ماده ۱- رقم پیش‌بینی شده در جدول شماره (۲) قانون برنامه توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران برای سال ۱۳۸۳ به مبلغ شانزده میلیارد و یکصد میلیون (۱۶/۱۰۰/۰۰۰/۰۰۰) دلار اصلاح می‌گردد.
تبصره - به منظور پرداخت مطالبات قانونی و پاداش بازنشستگی کارکنان وزارت آموزش و پرورش، نیروهای مسلح و سایر کارکنان دولت، دولت مجاز است در صورت افزایش درآمد حاصل از صادرات نفت خام در سال ۱۳۸۲ علاوه بر

قانون بودجه سال ۱۳۸۲ کل کشور مصوب ۱۳۸۲ الحاق و تبصره قبلی به تبصره (۷) تغییر می‌یابد:

تبصره ۱- به دولت اجازه داده می‌شود در سال ۱۳۸۳ تا مبلغ دو میلیارد و نهصد و بیست و سه میلیون (۲/۹۲۳/۰۰۰/۰۰۰) دلار برای جلوگیری از افزایش بدهی دولت به بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران ناشی از یکسان سازی نرخ ارز و همچنین بازپرداخت بدهی‌های سررسید شده مربوط به وام‌های ارزی دریافتی دولت در سالهای ۱۳۷۸ الی ۱۳۸۱ از موجودی حساب ذخیره ارزی استفاده نماید.

تبصره ۲- به دولت اجازه داده می‌شود در سال ۱۳۸۳ تا مبلغ یکصد میلیون (۱۰۰/۰۰۰/۰۰۰) دلار از حساب ذخیره ارزی برای اجرای طرح‌های تملک دارائی‌های سرمایه‌ای صنعتی و تولیدی بخش دفاع به پیشنهاد وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح و تأیید سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور استفاده نماید.

تبصره ۳- به منظور اتمام عملیات و بهره‌برداری از طرح‌ها و ردیف‌های تملک دارائی‌های سرمایه‌ای (عمرانی) ملی و استانی که سال خاتمه آنها سالهای ۱۳۸۲ و ۱۳۸۳ بوده و همچنین پرداخت تعهدات طرح‌ها و ردیف‌های تملک دارائی‌های سرمایه‌ای به دولت اجازه داده می‌شود معادل ریالی تا سقف یک میلیارد و پانصد میلیون (۱/۵۰۰/۰۰۰/۰۰۰) دلار از حساب ذخیره ارزی برداشت و در اجرای قانون بودجه سال ۱۳۸۲ اختصاص دهد.

حداقل سی و پنج درصد (۳۵٪) از این اعتبار به طرح‌ها و ردیف‌های تملک دارائی‌های سرمایه‌ای استانی اختصاص می‌یابد. اعتبارات فوق که توسط سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور انجام می‌شود پس از ابلاغ به عنوان تخصیص تلقی خواهد شد.

به منظور جلوگیری از رشد نقدینگی اجازه داده می‌شود که پرداخت وجه از محل این تخصیص تا پایان تیرماه سال ۱۳۸۳ متناسب با واریز وجوه ریالی ناشی از تسعیر یک میلیارد و پانصد میلیون (۱/۵۰۰/۰۰۰/۰۰۰) دلار به خزانه بر اساس تخصیص سال ۱۳۸۲ توسط خزانه انجام گیرد. بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران مکلف است به تدریج و تا پایان تیرماه معادل ریالی اعتبار ارزی فوق‌الذکر را به خزانه واریز نماید.

تبصره ۴- به دولت اجازه داده می شود در سال ۱۳۸۳ علاوه بر مجوزهای قانونی قبلی معادل یک میلیارد و پانصد میلیون (۱/۵۰۰/۰۰۰/۰۰۰) دلار از مازاد درآمد ارزی سال ۱۳۸۳ یا از حساب ذخیره ارزی را برای طرحهای زیر برداشت و استفاده نماید.

۱- معادل ریالی دویست و پنجاه میلیون (۲۵۰/۰۰۰/۰۰۰) دلار جهت احداث و تکمیل آزاد راههای کشور.

۲- معادل ریالی دویست و پنجاه میلیون (۲۵۰/۰۰۰/۰۰۰) دلار جهت تکمیل و توسعه شبکه آبرسانی به روستاهای کشور به صورت استانی.

۳- معادل ریالی یکصد میلیون (۱۰۰/۰۰۰/۰۰۰) دلار جهت تکمیل و توسعه احداث طرحهای آبرسانی و شبکه توزیع آبرسانی شهرهای زیر پنجاه هزار نفر جمعیت به صورت استانی.

۴- معادل ریالی دویست میلیون (۲۰۰/۰۰۰/۰۰۰) دلار برای احداث و تکمیل راههای روستایی کشور به صورت استانی.

۵- معادل ریالی دویست میلیون (۲۰۰/۰۰۰/۰۰۰) دلار برای تکمیل طرحهای بیمارستانی با اولویت تختهای آی.سی.یو (I.C.U) و سی.سی.یو (C.C.U) و اورژانسهای بین راهی و پرداخت بدهی دولت به بیمه خدمات درمانی.

۶- معادل ریالی دویست میلیون (۲۰۰/۰۰۰/۰۰۰) دلار برای تکمیل طرحهای قانون الزام دولت به جبران عقب ماندگی های استانها و مناطق توسعه نیافته کشور.

۷- معادل ریالی دویست میلیون (۲۰۰/۰۰۰/۰۰۰) دلار برای نوسازی و بازسازی مدارس فرسوده کشور با سیستم های ساختمانی پیشرفته برای مقابله با خطرات ناشی از زلزله.

۸- معادل ریالی یکصد میلیون (۱۰۰/۰۰۰/۰۰۰) دلار برای بهسازی روستاها و تقویت دهیاری ها به صورت استانی.

تبصره ۵- به دولت اجازه داده می شود به منظور بازپرداخت بدهی های قطعی دولت به بانک کشاورزی تا سقف پانصد میلیون (۵۰۰/۰۰۰/۰۰۰) دلار از محل حساب ذخیره ارزی برداشت نماید. تبدیل به نام مذکور به ریال با هماننگی بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران و حداکثر ظرف مدت بیست و چهار ماه انجام خواهد شد.

تبصره ۶- به منظور تسریع در پرداخت وام از محل حساب ذخیره ارزی به بخشهای

غیردولتی بانکهای عامل مکلفند در چارچوب محتویات حساب ذخیره ارزی اقدامات عاجل را مبذول دارند. در این خصوص بانکهای عامل صرفاً مجری مصوبات هیأت امانه ارزی خواهند بود.

نظریه (مرحله اول) شورای نگهبان

شماره: ۸۲/۳۰/۶۹۳۳

تاریخ: ۱۳۸۲/۱۲/۲۰

ریاست محترم مجلس شورای اسلامی

عطف به نامه شماره ۹۲۹۱۳ مورخ ۱۳۸۲/۱۲/۱۹؛ «لایحه دو فوریتی الحاق شش تبصره به ماده (۱) قانون اصلاح ماده (۶۰) و جدول شماره (۲) قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران و قانون بودجه سال ۱۳۸۲ کل کشور» مصوب جلسه مورخ نوزدهم اسفندماه یکهزار و سیصد و هشتاد و دو مجلس شورای اسلامی در جلسه مورخ ۱۳۸۲/۱۲/۲۰ شورای نگهبان مطرح شد که نظر شورا به شرح زیر اعلام می‌گردد:

تبصره‌های (۲)، (۳)، (۴) و (۵) از این جهت که موجب افزایش نقدینگی و تورم می‌شود، برخلاف بند سوم سیاستهای کلی برنامه سوم ابلاغی از سوی مقام معظم رهبری است^(۱) و مآلاً مغایر بند یک اصل ۱۱۰ قانون اساسی^(۲) و نیز مغایر با بند دوازدهم اصل سوم^(۳) قانون اساسی شناخته شد.

علاوه بر آن، چون تبصره‌های (۴) و (۵) در لایحه دولت نبوده و موجب افزایش هزینه عمومی است و طریق تأمین آن معلوم نشده است مغایر با اصل ۷۵ قانون اساسی^(۴) شناخته شد.

احمد جنتی

دبیر شورای نگهبان

(۱) بند سوم از بخش اقتصادی سیاستهای کلی برنامه سوم توسعه: «تلاش برای مهار تورم و حفظ قدرت خرید گروههای متوسط و کم‌درآمد جامعه و کمک به سرمایه‌گذاری و ایجاد اشتغال برای آنان».

(۲) همین مجموعه، صفحه ۱۳۹.

(۳) همین مجموعه، صفحه ۷۴.

(۴) همین مجموعه، صفحه ۹۰.

تصویب مجدد لایحه مذکور و ارجاع آن به مجمع تشخیص مصلحت نظام

در اجرای اصل یکصد و دوازدهم قانون اساسی^(۱)

نایب رئیس (سید محمد رضا خاتمی) - دستور را مطرح بفرماید.

منشی (جبارزاده) - بسم الله الرحمن الرحيم

اولین دستور رسیدگی به لایحه دوفوریتی الحاق شش تبصره به ماده (۱) قانون اصلاح ماده (۶۰) و جدول شماره (۲) قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران و قانون بودجه سال ۱۳۸۲ کل کشور (اعاده شده از شورای محترم نگهبان) است. مخبر محترم کمیسیون بودجه آقای رمضانپور بفرماید.

حسن رمضانپور (مخبر کمیسیون برنامه و بودجه و محاسبات) - بسم الله الرحمن الرحيم گزارش کمیسیون برنامه و بودجه و محاسبات به مجلس شورای اسلامی

لایحه دوفوریتی الحاق شش تبصره به ماده (۱) قانون اصلاح ماده (۶۰) و جدول شماره (۲) قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران و قانون بودجه سال ۱۳۸۲ (اعاده شده از شورای محترم نگهبان) که برای اصلاح به این کمیسیون ارجاع شده بود، با حضور مسئولین دستگاههای اجرایی مورد بحث و تبادل نظر قرار گرفت و در جلسه مورخ ۱۳۸۲/۱۲/۲۴ مصوبه قبلی مجلس عیناً به تصویب رسید.

اینک گزارش آن را به مجلس محترم شورای اسلامی تقدیم می‌دارم.

رئیس کمیسیون برنامه و بودجه و محاسبات - مجید انصاری

همکاران محترم در خصوص لایحه دوفوریتی و مصوبه‌ای که مجلس در این خصوص هفته گذشته داشت، مستحضر هستند من قبل از اینکه ایرادات شورای نگهبان را اشاره‌ای بکنم به خود لایحه و مصوبه هفته گذشته مجلس به اختصار اشاره‌ای داشته باشم و بعد به ایرادات شورای نگهبان و تصمیمی که کمیسیون برنامه و بودجه داشتند بپردازم.

لایحه دولت یک ماده واحده و (۳) تبصره بود. در تبصره (۱) لایحه دولت آمده بود که اجازه داده شود (۲) میلیارد و (۹۲۳) میلیون دلار بابت یکسان سازی نرخ ارز و همچنین

بازپرداخت بدهیهای سررسید شده مربوط به وامهای سالهای ۷۸ الی ۸۱ از حساب ذخیره ارزی استفاده بشود.

در تبصره (۲) آمده بود که (۱۰۰) میلیون دلار برای طرحهای تولیدی و صنعتی بخش دفاع اختصاص داده شود و در تبصره (۳) هم (۱) میلیارد و (۵۰۰) میلیون دلار برای طرحهایی که در سال ۸۲ به اتمام می‌رسند و همچنین تسریع در اجرای عملیات طرحهایی که سال پایانی آنها سال ۸۳ است.

این ماده واحده و این (۳) تبصره لایحه‌ای بود که دولت تقدیم مجلس کرد. ما در مجلس هم یک اصلاحاتی در این لایحه (یا تبصره) داشتیم و همچنین (۳) تبصره به این لایحه اضافه کردیم.

اصلاحی که صورت گرفت در تبصره (۳) بود و آن اینکه (۳۵) درصد از این (۱/۵) میلیارد دلار به طرحهای استانی اختصاص پیدا کند و همینطور تا پایان تیر ماه سال ۸۳ اجازه داده شود که به تناسب وجوهی که واریز می‌شود بر اساس تخصیص سال ۸۲ عمل شود. این اصلاح را در این تبصره داشتیم. اما آن (۳) تبصره‌ای را که اضافه کردیم عنایت بفرمائید. در تبصره (۴) که اضافه شد، اجازه دادیم (۱/۵) میلیارد دلار از مازاد درآمد ارزی سال ۸۳ یا از حساب ذخیره ارزی برای این طرحهایی که من ریز آن را به اختصار خدمت شما عرض می‌کنم:

- (۲۵۰) میلیون دلار برای احداث و تکمیل آزاد راههای کشور.
 - (۲۵۰) میلیون دلار برای تکمیل و توسعه شبکه آبرسانی روستاها.
 - (۱۰۰) میلیون دلار برای تکمیل و توسعه طرحهای آبرسانی شهرهای زیر (۵۰) هزار نفر جمعیت.

- (۲۰۰) میلیون دلار برای احداث و تکمیل راههای روستایی.
 - (۲۰۰) میلیون دلار برای تکمیل طرحهای بیمارستانی و اورژانسهای بین راهی و بدهی دولت به خدمات درمانی.
 - (۲۰۰) میلیون دلار برای تکمیل طرحهایی که دولت الزام داشت برای جبران عقب ماندگی استانها هزینه بکند.
 - (۲۰۰) میلیون دلار برای نوسازی و بازسازی مدارس فرسوده برای مقابله با خطرات زلزله.

- (۱۰۰) میلیون دلار هم برای بهسازی روستاها و تقویت دهیارها. جمعاً (۱) میلیارد و (۵۰۰) میلیون دلار بر اساس این ریز طرحهایی که عرض کردم که ملاحظه می‌فرمایید تماماً طرحهای زیربنایی و مفید است.

در یک تبصره، در تبصره (۵) هم اجازه دادیم (۵۰۰) میلیون دلار برای پرداخت بدهیهای دولت به بانک کشاورزی طی (۲۴) ماه اختصاص پیدا بکند که در حقیقت تقویت بنیه مالی بانک کشاورزی است. در تبصره (۶) هم به دولت تکلیف کردیم برای تسریع در پرداخت وام بخش غیردولتی.

اما ایراداتی که شورای نگهبان داشتند، گفتند تبصره‌های (۲)، (۳)، (۴) و (۵) اینها موجب تورم است که حالا در خصوص تورم بحث مفصلی می‌طلبید. موقع طرح این مطلب هم مخالفین و موافقین در این خصوص کم و بیش صحبت‌هایی داشتند و اشاره کردند که این تبصره‌ها برخلاف سیاستهای کلی نظام در برنامه سوم است که از طرف مقام رهبری ابلاغ شده و لذا این را مغایر بند (۱) اصل (۱۱۰) قانون اساسی^(۱) شناختند و همچنین مغایر بند (۱۲) اصل سوم قانون اساسی^(۲)، تبصره‌های (۴) و (۵) را هم اشاره کرده‌اند که مغایر با اصل (۷۵) قانون اساسی^(۳) است.

یک سؤال به‌رحال اینجا برای ما در کمیسیون هم باقی بود و آن اینکه آیا شورای نگهبان می‌تواند غیر از تطبیق مصوبات مجلس با قانون اساسی و شرع مقدس با ملاکهای دیگری بسنجد و بر آن اساس رد بکند، چون طبق اصل (۷۵) قانون اساسی مجلس نمی‌تواند مصوباتی داشته باشد که با اصول و احکام مذهب و همچنین با قانون اساسی مغایرت داشته باشد، تشخیص آنهم بعهدہ شورای نگهبان گذاشته شده.^(۴) اینجا همانطور که عرض کردم، ملاک سیاستهای کلی برنامه سوم در نظر گرفته شده و مغایرت با آن مورد رد شورای نگهبان در خصوص این تبصره‌ها بوده.

این نکات را هم من اضافه کنم، به‌رحال با توجه به این توضیحات مختصری که در خصوص مصوبه و لایحه دادم و اصلاحاتی که مادر کمیسیون و مجلس داشتیم،

(۱) همین مجموعه، صفحه ۱۳۹.

(۲) همین مجموعه، صفحه ۷۴.

(۳) همین مجموعه، صفحه ۹۰.

(۴) اصل مذکور اصل هفتاد و دوم قانون اساسی (همین مجموعه، صفحه ۳۱۹) می‌باشد که در صورت مشروح مذاکرات مجلس اشتباهاً اصل (۷۵) درج شده است.

کمیسیون برنامه و بودجه به ابقاء همان نظر و مصوبه قبلی مُصَرَّ است. اما این نکات را هم خدمت شما عرض کنم که متأسفانه در خصوص این مصوبه در بعضی از رسانه‌ها به آن جنبه سیاسی داده شد و این مصوبه خوبی که عمدتاً هم ملاحظه فرمودید در خصوص اجرای طرح‌های زیربنایی در استانها، در روستاهاست، بحث سیاسی کردن آن و حتی اینکه برای استفاده از حساب ذخیره ارزی توسط مجلس ششم خیانتی تلقی شد. با این مصوبه‌ای که جمعاً حدود (۶/۵) میلیارد دلار است، بهیچ وجه حساب ذخیره ارزی تخلیه نمی‌شود، تا پایان سال هم رقم قابل توجهی در حساب ذخیره ارزی خواهد ماند. آخرین اطلاعی را هم که جناب آقای ستاری فر در این خصوص دادند تا پایان سال (۸) میلیارد و (۶۴۸) میلیون دلار در حساب ذخیره ارزی خواهیم داشت، با وضعیتی هم که درآمدهای نفتی دارد قطعاً در سال ۸۳ بیش از این خواهد شد. سهم بخش غیردولتی هم در استفاده از حساب ذخیره ارزی محدود و قابل پرداخت است و فکر هم می‌کنیم که بنفع مجلس هفتم هم خواهد بود، برای اینکه در سال ۸۳ تحرکی در طرح‌های عمرانی ایجاد می‌شود و ایجاد اشتغال را بدنبال خواهد داشت. قاعدتاً نگرانی باید این باشد که مبدا از این حساب ذخیره ارزی برای هزینه‌های جاری استفاده شود.

بهر حال همانطور که خدمت شما عرض کردم کمیسیون با توجه به مصوبه قبلی مجلس و ایراداتی که شورای نگهبان داشتند مُصَرَّ بر مصوبه قبلی و ابقاء همان مصوبات است. نایب رئیس - خیلی متشکر، مخالف آقای نوبخت هستند بفرمایید.

محمدباقر نوبخت حقیقی - بسم الله الرحمن الرحيم

جناب آقای دکتر خاتمی! من البته پیشنهاد جایگزینی متن لایحه دولت را هم به جای مصوبه کمیسیون دادم. آیا آن قابل طرح است یا من باید با این مخالفت بکنم؟ نایب رئیس - آقای دکتر! ما اول این را رأی گرفته‌ایم رأی آورده. الآن ابقاء آن را رأی می‌گیریم، اگر رأی نیاورد آنوقت پیشنهادهای جایگزین حذف یا اصلاحش را می‌پذیریم. الآن شما مخالفت را بفرمایید.

نوبخت حقیقی - الآن مستقیماً دارد از کمیسیون خدمت شما می‌آید.

نایب رئیس - کمیسیون یکبار تصویب کرده. در اعاده شده از شورای نگهبان اول پیشنهاد کمیسیون است. راجع به آن تعیین تکلیف و رأی‌گیری می‌شود، بعداً اگر آن رأی نیاورد جایگزین را شما مخالفت را بفرمایید.

محمدباقر نوبخت حقیقی - بسم الله الرحمن الرحيم

استدعا می‌کنم در این آخرین جلسه مجلس ششم در سال ۱۳۸۲ به این تصمیم بسیار مهمی که قرار است اتخاذ شود، همکاران محترم التفات کافی داشته باشند.

من برخلاف آنچه که مخبر محترم کمیسیون برنامه بودجه فرمودند که حساب خالی نمی‌شود، الآن با عدد و رقم برای مجلس محترم بیان می‌کنم که اساساً بر آنچه که کمیسیون تصمیم گرفته، نه تنها حساب خالی خواهد شد، بلکه پیش بینی موجودی حساب برای سال آتی را هم ما بتوعی از آن داریم استفاده می‌کنیم.

همانطور که بیان شد بر اساس گزارش و مصوبه کمیسیون محترم (۶/۵) میلیارد دلار قرار است که از حساب ذخیره ارزی برداشت شود، با همان توضیحی که داده شد (۲/۹) میلیارد دلار آن برای آثار ناشی از یکسان سازی نرخ ارز، همچنین بازپرداخت بدهیها. (۱۰۰) میلیون دلار برای تملک دارائیهای بخش دفاع. (۱/۵) میلیارد دلار برای اعتبارات عمرانی و (۱/۵) میلیارد دلار دیگر هم مجدداً برای اجرای طرحهای عمرانی با همان تقسیم بندی که شد هست. (۵۰۰) میلیون دلار هم برای بانک کشاورزی.

التفات داشته باشید بر اساس آخرین آماری که از حساب ذخیره ارزی وجود دارد، ما در بهمن سال ۱۳۸۲ یعنی ماه گذشته، در آخر دیماه، چیزی حدود (۱۰) میلیارد دلار در این حساب موجودی داشته‌ایم. التفات داشته باشید که (۱/۵) میلیارد دلار برای استفاده از بخش خصوصی از این حساب خارج شد و چیزی در حد (۷/۸) میلیارد دلار از طرحهای بخش خصوصی به تصویب رسید. دوستان محترمی که همواره در بیان سیاستها از بخش خصوصی بحق حمایت می‌کنند التفات داشته باشند که بخش غیردولتی (۷/۸) میلیارد دلار (جناب مخبر کمیسیون!) طرحهایشان به تصویب رسید. با هزار و یک فیلترهایی که وجود داشت طرح به تصویب رسید، منتظر هستند که بیايند پولشان را دریافت بکنند و (۳/۱) میلیارد دلار از این استاد گشایش شده، یعنی بمنزله بلوکه کردن این حساب در این حد است. با عنایت به اینکه شما کلاً از (۱۰) میلیارد دلار، (۱/۵) میلیارد دلار که خارج کردید، (۸/۵) می‌ماند. (۷/۸) میلیارد دلار، آن بخش خصوصی که جناب آقایان خیرآبادی و مرعشی موافق هستند به آنها کمک بکنند طرحهای آن مصوب شده و باید پولشان را دریافت بکنند. الآن شما می‌خواهید از این حساب (۶/۵) میلیارد دلار برداشت کنید، ضمن اینکه التفات داشته باشید شما در بند

«م» تبصره (۲۱) بودجه سال ۱۳۸۳ در این مجلس تصویب کردید که (۲/۳) میلیارد دلار از وام خارجی استفاده بشود یا از فروش اوراق مشارکت تأمین بشود، همانجا که بنده مخالفت کردم ریاست محترم کمیسیون برنامه و بودجه هم اعلام کرد که دولت هم نمی‌تواند وام خارجی بگیرد، به مصلحت نیست ما مثل سال گذشته و سال جاری می‌خواهیم از این حساب برداشت بکنیم. یعنی شما الان پیشاپیش (۲/۳) میلیارد دلار از حساب ذخیره ارزی برای اجرای طرحهای عمرانی در سال ۱۳۸۳ منظور گردید، آیا منظور شما این است که (۱/۵) میلیارد دلار به اضافه آن برداشت شود؟ آیا بجای آن (۲/۳) میلیارد دلار که همان روز هم صحبت شد که دولت محترم یک لایحه دوفزرتی خواهد آورد که این را اصلاح بکند، بجای وام مستقیم خارجی ما از حساب ذخیره ارزی برداشت بکنیم. آیا این جایگزین آن است که قطعاً نیست، چون ما که آن را حذف نکردیم.

البته در کمیسیون این بحثها شد، گفتند که مجمع محترم تشخیص مصلحت خودش بر اساس مصالح اینرا حذف می‌کند؟ چرا مجلس کار عبثی انجام دهد که مجمع تشخیص مصلحت بیاید بگوید که مصوبات مجلس شورای اسلامی به مصلحت نیست، ضمانت اجراء ندارد، آن را عوض بکنند. ما اساساً نباید چنین اجازه‌ای به مجمع تشخیص مصلحت بدهیم که بیایند و نسبت به تصمیماتی که مجلس شورای اسلامی بحق می‌گیرد آنها را اصلاح بکنند، مگر اینکه تصمیمات ما غیر معقول باشد. نیایم از مجلس یک تصمیم غیر معقول... شما الان (۶/۵) میلیارد دلار از یک حسابی که (۸/۵) میلیارد دلار در آن موجودی هست و اگر سال آینده را هم در نظر بگیرید (۲/۳) میلیارد دلار هم که برای سال آینده قرار است از آن استفاده شود، شما دیگر عددی ندارید. ضمن اینکه (۷/۸) میلیارد دلار از این (۸/۵) میلیارد دلار را قبلاً پیشخور کرده‌اید. (نایب رئیس - وقت شما تمام است) شما تصویب کردید که در اختیار بخش خصوصی باشد.

جناب آقای دکتر خاتمی! مجدداً من تأکید می‌کنم اصلاً موجودی نسبت به این نیست، آن (۲/۹) میلیارد دلاری را هم که در تبصره (۱) وجود دارد ما حتماً باید بپردازیم، آن بازپرداخت بدهیهای خارجی ماست، ما نمی‌توانیم نسبت به آن بی‌توجه باشیم. من خواهش می‌کنم جناب آقای مرعشی که قیام فرمودند که پاسخ بدهند دقیقاً به این اعداد و ارقامی که بنده گفتم جواب بدهند تا مجلس روشن بشود، از کلی‌گویی هم اجتناب

بشود. به من بگویند (۷/۸) میلیارد دلار طرحهای مصوب بخش خصوصی را از کجا می خواهند پرداخت بکنند؟

آخرین کلام، شما در سال ۱۳۸۳ سقف برداشت از درآمدهای نفتی را بجای (۱۲/۸) میلیارد دلاری که در جدول شماره (۲) پیوست قانون برنامه سوم بود به (۱۶/۱) میلیارد دلار افزایش دادید، یعنی سرریز (۱۶/۱) باید در حساب برود. ورودی حساب ذخیره ارزی در سال ۱۳۸۳ با این توزیع ما مسدود شده، پولی نیست که تا این سفره را ما در آخرین روز می خواهیم اینجا بتکانیم، از شما عذرخواهی می کنم.

نایب رئیس - خیلی متشکر، موافق را دعوت بفرمایید.

منشی (جبارزاده) - موافق آقای مرعشی هستند، بفرمایید.

قنبری - اخطار دارم.

نایب رئیس - تذکر؟ من دارم خلاف می کنم؟! من اینجا نشسته ام دارم گوش می کنم، گوش کردن هم خلاف قانون اساسی نیست. هیأت رئیسه دارد خلاف قانون اساسی می کند؟ اگر یک کلمه شما بگویید واقعاً من خوشحال می شوم. ما اینجا نشسته ایم و فقط گوش کرده ایم. چه کار خلاف قانون اساسی؟ ولی آقای قنبری! اجازه موافقت و مخالفت در قالب قانون اساسی نمی دهم، بفرمایید.

علی قنبری - بسم الله الرحمن الرحيم

جناب آقای رئیس! اصل (۹۶) قانون اساسی.^(۱) در اصل (۹۶) قانون اساسی آمده است که شورای نگهبان مسئول تشخیص عدم مغایرت مصوبات مجلس با قانون اساسی و شرع مقدس اسلام است. در این ایراداتی که شورای محترم نگهبان گرفته، متأسفانه اصلاً روی این قصه عنایت و دقت نشده. گفته که، این تبصره ها موجب افزایش نقدینگی و تورم می شود که محل و مرجع تشخیص شورای نگهبان نیست. ما تصمیمات بسیار زیادی در طول دوران مجلس و مصوبات متعدد داریم که بهر حال چه بحث بودجه، چه بحث برنامه، چه هر تصمیمی یکسری عوارضی دارد.

بعد نکته دوم، اینها را ارجاع داده، به اصل (۱۱۰) قانون اساسی که بند اولش از اختیارات رهبری است و بند (۱۲) اصل سوم قانون اساسی است.

(۱) اصل نود و ششم: تشخیص عدم مغایرت مصوبات مجلس شورای اسلامی با احکام اسلام با اکثریت فقهای شورای نگهبان و تشخیص عدم تعارض آنها با قانون اساسی برعهده اکثریت همه اعضای شورای نگهبان است.

خواهش می‌کنم که اجازه بفرمایید من این دو بند را خدمت شما ارائه کنم ببینید که اصلاً این موضوع به این دو بند ربط دارد یا خیر؟ در بند (۱) اختیارات رهبر آمده است که «تعیین سیاستهای کلی نظام جمهوری اسلامی ایران پس از مشورت با مجمع تشخیص مصلحت» «سیاستهای کلی» ربطی به مسائل اجرایی ریز، (نمی‌دانم) برداشت از این حساب که ما هزاران تصمیم اینطوری داریم، نخواهد داشت. بند (۱۲) اصل (۳)، «پی‌ریزی اقتصاد صحیح و عادلانه بر طبق ضوابط اسلامی جهت ایجاد رفاه و رفع فقر و برطرف ساختن هر نوع محرومیت در زمینه‌های تغذیه، مسکن، کار بهداشت و تعمیم بیمه» که در صورتیکه این تصمیمات در جهت رفع این مسائل است یعنی تصمیمی که ما گرفتیم از حساب برداشت می‌کنیم، برای ایجاد اشتغال است، برای رفع محرومیت است، برای ایجاد مسکن است، برای تغذیه است، برای بهداشت و تعمیم بیمه است. بخاطر اینکه این کارهای عمرانی است، طرف عرضه را اضافه می‌کند، اشتغال را ایجاد می‌کند.

نایب رئیس - خیلی ممنون، دیگر حالا وارد توضیح شدید. ایراد آقای قنبری به هیأت رئیسه نیست، به شورای نگهبان است. منتهم ممکن است با نظر شما موافق باشم در اینکه این در حیطه اختیارات شورای نگهبان نیست که اینطوری دامنه شرع و قانون اساسی را گسترش می‌دهد که مثلاً فرض کنید، فردا اگر بگویم آب داغ هم خیلی داغ باشد و بخوریم مضر باشد مثلاً فرض کنید نمی‌شود حالا...

بهر حال این روالی است که در اینجا وجود دارد نمی‌دانم هم چکار کنیم؟ ما خلاف نمی‌کنیم تنها راهی که دارد این است که بگویم نه، این ایرادهایی که گرفتند در حیطه اختیاراتشان نبوده و ما به دولت ابلاغ کنیم که آنهم این روال تا بحال نبوده اجازه بدهید بحثمان پیش برود. خیلی ممنون، آقای مرعشی بفرمایید.

سیدحسین مرعشی - بسم الله الرحمن الرحيم

من اجازه می‌خواهم که در سه بخش توضیحاتی را خدمت مجلس محترم بدهم جناب آقای نوبخت! در بخش اول اختلاف موضوع، (۶/۵) میلیارد نیست، شما خودتان هم در قسمت آخر گفتید آن (۲/۹) را باید بدهیم، (۱۰۰) میلیون دلار نیروهای مسلح را هم که شورای نگهبان ایراد نگرفته که بهر حال تقویت نیروهای مسلح را جایز دانستند، می‌شود (۳) میلیارد.

پس اختلاف سر (۳/۵) میلیارد است، اختلاف سر (۶/۵) نیست. (۲/۹) میلیارد دلار را خودتان هم قبول دارید که شورای نگهبان هم رد نکرده باید بدهیهای دولت به بانک مرکزی را بدهیم، از ذخایر کشور هم کم نمی شود، یعنی از حساب ذخیره ارزی به ذخایر بانک مرکزی اضافه می شود. پس اینکه در بالانس ذخایر ارزی کشور تعادل... حالا من توضیح می دهم، شما فرمودید من گوش کردم، شما همه باید با دقت گوش کنید، تا آخر گوش کنید قانع می شوید.

پس (۲/۹) میلیارد دلار که اصلاً مورد اختلاف نیست از حساب ذخیره ارزی بابت بدهیها داده می شود و از گسترش نقدینگی جلوگیری می کند و به کنترل تورم کمک می کند که خودتان هم قبول دارید باید داده شود، ذخایر ارزی کشور را هم تغییر نمی دهد. (۱۰۰) میلیون دلار را هم که برای ارتش و نیروهای مسلح بود، ایراد نگرفتند. سه بند مورد ایراد شورای نگهبان بوده، (۱/۵) میلیارد دلار که دولت پیش بینی کرده از مازاد درآمد امسال بردارد، یک (۱/۵) میلیارد دلار، یک (۵۰۰) میلیون دلار هم از درآمدهای سال آتی که از حساب ذخیره ارزی در امسال برداشته نمی شود از درآمدهای نفت در سال آینده برداشت می شود و حالا فرض نهایی این می شود که حساب ذخیره ارزی در پایان سال آینده که سال پایانی برنامه است، صفر می شود. جناب عالی می دانید که حساب ذخیره ارزی یک حکم برنامه ای است برای جلوگیری از اثرگذاری نوسانات قیمت نفت در طول برنامه تعییبه شده، هیچ دلیلی هنوز ما نداریم که این تجربه خوب در برنامه چهارم به تصویب مجلس برسد و ادامه پیدا کند یا ادامه پیدا نکند. در طول سالهای برنامه ما وضع درآمد نفتمان خوب بوده با نوسان مواجه نشدیم توانسته ایم از این حساب استفاده کنیم پاره ای از مشکلات کشور را حل کنیم در اینجا هم مجلس تصمیم گرفته چند تا از مشکلات کشور را، چند تا از شاخصهایی که در کشور عقب است، آن شاخصها را جلو ببرد، اگر از بُعد ذخیره کشور نگاه می کنیم، ذخایر کشور، ذخایر بانک مرکزی است نه ذخیره حساب بالانس قیمت نفت. این یک حساب داخلی دولت است، در واقع حساب ذخایر کشور نیست، اگر در پایان برنامه صفر هم بشود حکمی خلاف برنامه انجام نشده، قرار نبوده ما در طول برنامه علی رغم اینکه دهها میلیارد دلار از خارج برای سرمایه گذاری قرض می گیریم خودمان از منابعمان برای برنامه چهارم ذخیره می کنیم.

خیر، ما منابع برنامه سوم را باید متعادل هزینه می‌کردیم، اینهم یکی از راههای هزینه کردنش است و اما در بحث ایراد شورای محترم نگهبان که به نظر من ما برای دفاع از حیثیت و شأن مجلس در تقنین باید روی این مصوبه مان بایستیم. شورای محترم نگهبان آمدند بحث نقدینگی را مطرح کردند.

نقدینگی، آقای نوبخت! حضرت عالی اقتصاد خواندید کارشناسان اقتصادی کشور مباحث را تعقیب می‌کنند، تحت تأثیر دو عامل ممکن است افزایش پیدا کند یکی سیاستهای پولی است. ما الان در موضعی هستیم که داریم راجع به هزینه‌های دولت تصمیم می‌گیریم. این هزینه‌های دولت را داریم افزایش می‌دهیم ممکن است این افزایش هزینه‌ها باعث افزایش نقدینگی شود، بانک مرکزی بعنوان حافظ ارزش پول ملی می‌تواند با سیاستهای پولی بیاید و این سیاست مالی را خنثی کند و نقدینگی را کنترل کند مثلاً با اوراق مشارکتی که بانک مرکزی می‌تواند منتشر کند بارها هم این اتفاق افتاده یعنی اگر در جایی دولت مجبور بوده برای پرداخت هزینه‌هایش از ذخایرش استفاده کند، بانک مرکزی برای کنترل نقدینگی و با انتشار اوراق قرضه آمده آن نقدینگی را کنترل کرده.

مجموع این سیاستها قابل تنظیم و قابل اجراست ضمن اینکه (۱/۵) میلیارد دلار برای سالجاری که ما گفتیم برداشت می‌شود، اگر حکم می‌کردیم که همین اسفندماه این منابع را تبدیل به ریال کند باعث افزایش نقدینگی می‌شد و امکان فروش آن در بازار وجود نداشت ولی ما یک مهلت چهار ماهه‌ای را پیش بینی کردیم دقیقاً برای همین منظور که نقدینگی رشد پیدا نکند، درآمد سال آینده هم که خیلی روشن است که در سال آینده (۱۲) ماه بانک مرکزی فرصت خواهد داشت که این ارز را در بازار بفروشد با توجه به سرعتی هم که واردات گرفته، خود حضرت عالی می‌دانید که واردات ما در سالهای اخیر بخاطر بهبود شرایط اقتصادی مان سالانه بیش از (۲۰) درصد رشد داشته، براحته این منابع ما در اقتصاد ایران قابل جذب است ضمن اینکه اگر این منابع هم قابل جذب نباشد با سیاستهای پولی، بانک مرکزی می‌تواند نقدینگی را بطور کامل کنترل کند.

من خواهش می‌کنم که دوستان بر مصوبه قبلی مان تأکید داشته باشید چون فرصت رفت و برگشت مجدد هم با شورای نگهبان نداریم نهایتاً هم این موضوعی است که به نظر می‌آید که شورای نگهبان مشکل ما را حل نکند و نیاز به رفتن مجمع وجود داشته باشد.

والسلام

نایب رئیس - خیلی متشکر، کمیسیون بفرماید.

حسن رمضانیانپور (مخبر کمیسیون برنامه و بودجه و محاسبات) - بسم الله الرحمن الرحيم دو نکته در فرمایشات برادر محترم جناب آقای دکتر نوبخت بود که علاوه بر نکاتی که آقای مرعشی به آنها اشاره کردند منهم توضیح مختصری را خدمتشان عرض کنم. خود آقای نوبخت اشاره کردند که در بهمن ماه (۱۰) میلیارد دلار در حساب ذخیره ارزش داشتیم، طبق گزارشی که اشاره داشتند، (۱/۵) میلیارد دلار آن به طرحهای خصوصی داده شده، در نتیجه می‌رسیم به همان عددی که در پایان سال من توضیح دادم، (۸) میلیارد و (۶۴۸) میلیون دلاری که در حساب ذخیره ارزی در پایان سال خواهیم داشت. اما فرمودند که (۷/۸) میلیارد دلار طرح در بخش غیردولتی به تصویب رسیده. آقای دکتر عنایت دارید که مسیری را که این طرحها طی می‌کنند از زمانی که به‌رحال به بانک داده می‌شود بررسی‌هایی که از نظر توجیه فنی - اقتصادی باید انجام شود تا بیاید به مرحله تصویب و بعد تخصیص که خود شمار مقدار تخصیصی برای این طرحها را (۳) و خرده‌ای اشاره فرمودید و بعد هم عنایت دارید که ما در ماده (۶۰)، درصدی از حساب ذخیره ارزی را برای پرداخت به بخش غیردولتی بشکل تسهیلات قائل شدیم نه اینکه همه حساب ذخیره یعنی اگر امروز همه این (۷/۸) میلیارد دلار هم طرحش به تصویب برسد معنایش این نیست که از حساب ذخیره ارزی باید همه این رقم پرداخت شود.

این (۶/۵) میلیارد دلاری هم که الآن ما در این مصوبه داریم معنایش این نیست که تماماً از همین حساب ذخیره ارزی و از این (۸) میلیارد و (۶۰۰) میلیون دلار برداشت می‌شود، عنایت دارید ما در تبصره (۴) گفتیم آن (۱/۵) میلیارد دلاری را که برای طرحهای عمرانی که من ریزش را اینجا خدمت همه همکاران عرض کردم گفته شده که «از مازاد درآمد ارزی سال ۱۳۸۳ یا از حساب ذخیره ارزی» بنابراین اگر اینجا امکان برداشتش هم بفرض وجود نداشته باشد که الآن دارد از حساب مازاد درآمد سال ۸۳ هم قابل تأمین خواهد بود.

اما نکته دومی که اشاره داشتید، آقای مرعشی به آن پرداختند، مصوبه قبلی را یعنی آن (۲) میلیارد و (۲۰۰) میلیون دلاری را که ما تصویب کردیم برای طرحهای عمرانی و الآن

در مجمع هست آن را شما با این (۱/۵) میلیاردی که الآن در این مصوبه داریم جمع کردید. عنایت دارید که هنوز ما خبر از آن مصوبه و تصمیمی که در آن خصوص گرفته می شود نداریم که آیا این (۲/۳) میلیارد دلار از حساب ذخیره ارزی، اوراق مشارکت و یا چه تصمیمی در آنجا گرفته می شود. طبیعی است که این (۱/۵) میلیارد دلاری را هم که ما الآن برای طرحهای عمرانی در نظر گرفتیم، مجمع با در نظر گرفتن آن (۲) میلیارد و (۳۰۰) میلیون دلار است که تصمیم می گیرد یعنی مجموعه اینها باید (۲) میلیارد و (۳۰۰) میلیون دلار باشد. من این را برای ثبت در مشروح مذاکرات هم خدمتتان عرض می کنم. مجمع، این مصوبه و آن مصوبه قبلی را در حقیقت با هم نگاه می کند که این (۱/۵) میلیارد دلار را اگر در دل آن (۲/۳) میلیارد دلار برای استفاده از حساب ذخیره ارزی دید، بنابراین اینجا دیگر اضافه نخواهد شد.

با توجه به توضیحاتی که خدمت عزیزان عرض کردم، بهر حال کمیسیون بر ابقاء مصوبه قبلی مجلس تأکید دارد.

نایب رئیس - خیلی متشکر، دولت هم اعلام می کند چون شورای نگهبان با بخشی از لایحه دولت هم مخالفت کرده است، بنابراین با رفتن لایحه به مجمع موافق هستند اما با آن دو بندی که کمیسیون اضافه کرده در آنجا مخالفت خواهند کرد.

خوب، پیشنهاد کمیسیون ارجاع لایحه الحاق شش تبصره به ماده (۱) قانون اصلاح ماده (۶۰) و جدول شماره (۲) قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران به قانون بودجه سال ۸۲ کل کشور به مجمع تشخیص مصلحت است و ابقاء بر مصوبه قبلی شان. حضار ۱۹۴ نفر، نمایندگان که با نظر کمیسیون، ابقاء مصوبه قبلی و ارجاع این لایحه به مجمع تشخیص مصلحت موافق هستند، قیام بفرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد.^(۱)

(۱) به نقل از مشروح مذاکرات مجلس شورای اسلامی، دوره ششم قانونگذاری جلسه ۴۰۸ مورخ ۱۳۸۲/۱۲/۲۵. [جهت اطلاع از مصوبه مجمع در خصوص لایحه مذکور به فصل ششم همین مجموعه مراجعه نمایند.]

مغایرت و مخالفت لایحه یک فوریتی تشکیل و اداره مناطق ویژه اقتصادی جمهوری اسلامی ایران با قانون اساسی و موازین شرع و وجود ابهام در آن

شماره: ۴۱۸۴

تاریخ: ۱۳۸۳/۱/۲۹

شورای محترم نگهبان

لایحه شماره ۲۴۶۷۴/۴۱۲۸۶ مورخ ۱۳۸۰/۹/۱۰ دولت در مورد تشکیل و اداره مناطق ویژه اقتصادی جمهوری اسلامی ایران که یک فوریت آن در جلسه علنی روز سه شنبه مورخ ۱۳۸۲/۹/۱۸ تصویب و در جلسه علنی روز چهارشنبه مورخ ۱۳۸۳/۱/۱۹ مجلس شورای اسلامی با اصلاحاتی به تصویب رسیده است، در اجرای اصل نود و چهارم (۹۴) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران^(۱) برای رسیدگی و اظهار نظر آن شورای محترم به پیوست ارسال می گردد.

مهدی کروی

رئیس مجلس شورای اسلامی

متن لایحه

قسمت اول - هدف

ماده ۱- به منظور پشتیبانی از فعالیتهای اقتصادی و برقراری ارتباط تجاری بین المللی و تحرک در اقتصاد منطقه ای و تولید و پردازش کالا، انتقال فناوری، صادرات غیرنفتی، ایجاد اشتغال مولد و جلب و تشویق سرمایه گذاری داخلی و خارجی، صادرات مجدد، عبور خارجی (ترانزیت) و انتقال کالا (ترانشیب) به دولت اجازه داده می شود در شهرستانهایی که استعداد و توان لازم برای تحقق اهداف مذکور را دارند مناطقی را با عنوان منطقه ویژه اقتصادی ایجاد نماید:

(۱) همین مجموعه، صفحه ۱۲.

تبصره - مناطق ویژه اقتصادی برای فعالیت‌های معین ایجاد می‌شوند و تعیین هدف، برنامه‌ها، محدوده جغرافیائی طرح جامع و کالبدی، نوع و حدود فعالیت مجاز در هر یک از آنها به پیشنهاد دبیرخانه شورای عالی مناطق آزاد برعهده هیأت وزیران خواهد بود.

قسمت دوم - تعاریف و کلیات

ماده ۲- در این قانون واژه‌های زیر به جای نامها یا عبارتهای مشروح مربوط به کار می‌رود:

کشور: کشور جمهوری اسلامی ایران.

گمرک: گمرک جمهوری اسلامی ایران.

منطقه: منطقه ویژه اقتصادی.

سازمان: سازمان هر منطقه ویژه اقتصادی.

دبیرخانه: دبیرخانه شورای عالی مناطق آزاد.

ماده ۳- هیأت وزیران در اجرای این قانون، مسئولیت‌های زیر را نیز برعهده دارد:

الف - تعیین و یا تغییر سازمان مسئول منطقه اعم از دولتی و غیردولتی.

ب - تصویب محدوده و فعالیت‌های هر منطقه و توسعه آنها در چارچوب برنامه‌های توسعه کشور.

ج - نظارت بر فعالیت‌های مناطق در چارچوب برنامه‌ها و اهداف آنها.

تبصره ۱- هیأت وزیران می‌تواند با رعایت ماده (۳) قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران^(۱) در صورت نیاز، سازمانی دولتی را به

(۱) ماده (۳) قانون برنامه سوم توسعه:

الف - به منظور بهینه سازی و اصلاح ترکیب نیروی انسانی دستگاههای اجرایی، توزیع مناسب نیروی انسانی در مناطق مختلف کشور و بهبود ارائه خدمات دولتی، سازمان امور اداری و استخدامی کشور مکلف است در نیمه اول سال ۱۳۷۹ برنامه جامع نیروی انسانی بخش دولتی را با رعایت موارد زیر تدوین و جهت تصویب به هیأت وزیران تقدیم کند:

۱- تعداد کل کارکنان دولت در پایان برنامه سوم توسعه از تعداد آن در آغاز برنامه به میزان پنج درصد (۵٪) کاهش

منظور اداره منطقه ویژه ایجاد نماید. اساسنامه این سازمانها بنا به پیشنهاد دبیرخانه به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

تبصره ۲- تعیین سازمان مسئول منطقه از بین اشخاص حقوقی غیردولتی منوط به تملک (یا واگذاری رسمی دستگاههای دولتی ذی‌ربط) و تصرف اراضی واقع در محدوده منطقه ویژه مورد نظر توسط اشخاص حقوقی غیردولتی، قبل از صدور مجوز هیأت وزیران می‌باشد. ضابطه تغییر سازمان مسئول منطقه در چنین صورتی تابع قراردادی

باشد.

۲- شاخصهای کیفی نیروی انسانی به ویژه نسبت کارکنان مشاغل تخصصی به تعداد کل کارکنان و ترکیب تحصیلی کارکنان دولت ارتقاء یابد.

۳- مجموع استخدامهای جدید در بخشهای دولتی از پنجاه درصد (۵۰٪) کل تعداد کارکنانی که از خدمت خارج می‌شوند تجاوز نکند.

ب- به منظور کاهش استخدامهای جدید و تأمین نیاز نیروی انسانی دستگاههای اجرایی که توسعه فعالیت‌های آنها اجتناب‌ناپذیر است، سازمان امور اداری و استخدامی مکلف است با هماهنگی دستگاهها و شرکت‌های دولتی نسبت به تعیین نیروی مازاد دستگاهها و شرکت‌های دولتی (رسمی و غیررسمی) اقدام لازم را به عمل آورد و به دستگاه ذی‌ربط جهت صدور حکم انتقال اعلام نماید.

انتقال افراد مذکور در همان شهر نیاز به کسب موافقت مستخدم ندارد لیکن انتقال به سایر شهرستانها با موافقت مستخدم امکان‌پذیر می‌باشد.

ج- وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی می‌توانند نسبت به بازخریدی کارکنان داوطلب با پرداخت وجه تشویقی علاوه بر قوانین و مقررات موضوعه اقدام نمایند.

د- دولت موظف است از ابتدای برنامه سوم توسعه، مقررات مربوط را در جهت برقراری کامل حقوق و مزایایی که ملاک کسور بازنشستگی است با احتساب معدل دو سال آخر خدمت برای کلیه کارکنانی که طبق قانون بازنشسته می‌شوند اصلاح نماید.

ه- دولت موظف است از ابتدای برنامه سوم توسعه به کارکنان رسمی و ثابت مشمول قانون نظام هماهنگ پرداخت کارکنان دولت و اعضای هیأت علمی دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی در هنگام بازنشستگی به ازاء هر سال خدمت یک ماه آخرین حقوق و فوق‌العاده‌ها یا مزایای مستمر به عنوان پاداش پایان خدمت پرداخت نماید.

و- دولت موظف است در طول برنامه سوم تعداد پرسنل بخش دولتی را در چارچوب جدول شماره (۱) پیوست این قانون تنظیم نماید.

ز- دولت مکلف است حقوق کلیه کارکنان و کارگران با هر قراردادی که کار می‌کنند را طی برنامه سوم و در ابتدای هر سال برای تمامی رشته‌های شغلی متناسب با تورم و حداقل مساوی با آن افزایش دهد و چنانچه در پایان هر سال رشد تورم بیش از افزایش حقوق بود به طوری که دریافت سالانه حقوق‌بگیر و افزایش آن کمتر از میزان رشد تورم ماهانه ضرب در حقوق اسفندماه سال قبل به اضافه دوازده برابر حقوق اسفندماه سال قبل گردید تفاوت را به عنوان دیون در سه ماهه اول سال بعد پرداخت نماید. این بند شامل کلیه بازنشستگان و مستمری‌بگیران هم می‌گردد.

آئین‌نامه اجرایی این ماده در زمینه ضوابط اعطای گروه تشویقی، تسهیلات و امتیازات استخدامی برای انتقال کارکنان به شهرهای دیگر و میزان وجه تشویقی بازخرید و سایر موارد مربوطه، توسط سازمان امور اداری و استخدامی کشور تهیه و به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

می باشد که با رعایت این قانون فی مابین دبیرخانه و سازمان منعقد می شود. نحوه اعمال امور حاکمیتی که طبق قوانین موضوعه یا به موجب این قانون صراحتاً بر عهده دولت یا دستگاههای دولتی است در قرارداد مذکور باید صراحتاً قید شود.

ماده ۴- سازمان می تواند مطابق آئین نامه ای که به تصویب هیأت وزیران می رسد، علاوه بر خدماتی که دستگاههای اجرائی ارائه می نمایند در قبال ارائه خدمات عمومی زیربنائی و مهندسی و تسهیلات مواصلاتی، انبارداری، تخلیه، بارگیری، بهداشتی، فرهنگی، ارتباطات، آموزشی و رفاهی و جوهی را دریافت نماید. اشخاص حقیقی و حقوقی از پرداخت هرگونه عوارض معمول در کشور بابت فعالیت آنها در منطقه معاف می باشند.

ماده ۵- فعالیت های سازمان منطقه صرفاً در حدود فعالیت هائی است که بر اساس این قانون مجاز می باشد.

ماده ۶- بودجه سالانه هر منطقه که توسط سازمان دولتی اداره می شود در چارچوب سیاستگذاری و رعایت برنامه های دولت تهیه و به تصویب مرجع مربوط خواهد رسید. ماده ۷- صدور مجوز برای انجام فعالیت های اقتصادی، عمرانی، ساختمانی و فرهنگی و آموزشی و خدماتی مطابق سیاستها و مقررات دولت و در چارچوب طرح جامع و کالبدی مصوب هر منطقه در اختیار سازمان مسئول آن منطقه می باشد.

تبصره - در موارد تخلف از سیاستها و مقررات یاد شده در فوق دستگاههای ذی ربط مراتب را به سازمان مسئول منطقه اعلام می نمایند و سازمان مکلف به رفع تخلف می باشد.

قسمت سوم - مقررات ورود و صدور کالا

ماده ۸- مبادلات بازرگانی مناطق با خارج از کشور و یا با سایر مناطق ویژه اقتصادی و مناطق آزاد تجاری و صنعتی پس از ثبت در گمرک از حقوق گمرکی، سود بازرگانی و کلیه عوارض ورود و صدور تحت هر عنوان معاف بوده و مشمول محدودیت ها و ممنوعیت های مقررات واردات و صادرات به استثنای محدودیت ها و ممنوعیت های قانونی و شرعی نمی شود و مبادلات بازرگانی با سایر نقاط کشور به استثنای مناطق یاد

شده در فوق تابع مقررات صادرات و واردات می باشد.

تبصره ۱- کالاهائی که برای به کارگیری و مصرف از سایر نقاط کشور به مناطق حمل می گردند از موارد نقل و انتقال داخلی کشور است. ولی صادرات آنها از مناطق به خارج از کشور تابع قانون مقررات صادرات و واردات می باشد.

تبصره ۲- کالاهای صادراتی که تشریفات صدور (اعم از بانکی و اداری) آنها به طور کامل انجام شده پس از ورود به منطقه صادرات قطعی می گردد.

تبصره ۳- مواد اولیه و قطعات خارجی وارد شده به مناطق که جهت پردازش، تبدیل، تکمیل یا تعمیر به داخل کشور وارد می شود تابع مقررات ورود موقت بوده پس از پردازش، تبدیل یا تکمیل یا تعمیر جهت استفاده در منطقه بدون تنظیم اظهارنامه و پروانه صادراتی یا حداقل تشریفات گمرکی به مناطق مرجوع و تسویه می گردد.

ماده ۹- ورود کالا به صورت مسافری به هر میزان از منطقه به سایر نقاط کشور ممنوع می باشد.

ماده ۱۰- واردکنندگان کالا به مناطق می توانند تمام یا قسمتی از کالاهای خود را در مقابل قبض انبار تفکیکی معامله که توسط سازمان منطقه صادر خواهد شد به دیگران واگذار نمایند. در این صورت دارنده قبض انبار تفکیکی، صاحب کالا محسوب خواهد شد.

تبصره - مدیریت هر منطقه مجاز است حسب درخواست متقاضی نسبت به صدور گواهی مبداء برای کالاهایی که از منطقه خارج می شوند با تأیید گمرک ایران اقدام نماید. بانک های کشور مکلف به پذیرش گواهی موضوع این تبصره هستند.

ماده ۱۱- کالاهای تولید و یا پردازش شده در منطقه هنگام ورود به سایر نقاط کشور به میزان مجموع ارزش افزوده و ارزش مواد اولیه داخلی و قطعات داخلی به کار رفته در آن مجاز و تولید داخلی محسوب و از پرداخت حقوق ورودی معاف خواهد بود.

تبصره ۱- نحوه تعیین ارزش افزوده در آئین نامه اجرایی این قانون تعیین خواهد شد.

تبصره ۲- مواد اولیه و قطعات خارجی به کار رفته در کالاهای تولید یا پردازش شده مشروط به پرداخت حقوق ورودی، مجاز و در حکم مواد اولیه و قطعات داخلی می باشد. سود بازرگانی منظور شده در حقوق ورودی خودرو و قطعات متفصله آن با رعایت ماده (۷۲) قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت مصوب سال

مجدداً به شورای نگهبان ارسال می‌شود». قبل از آن هم در مواد^(۱) (۱۸۶) می‌گوید که «چنانچه در مورد ماده‌ای کمیسیون نیز همراه پیشنهادهای دیگر پیشنهاد داده باشد اول پیشنهاد کمیسیون به رأی گذاشته می‌شود و در صورت عدم تصویب، پیشنهادهای دیگر مطرح می‌شود». حاج آقای کروی! خواهش بنده این است که الآن پیشنهاد کمیسیون با صحبتی که آقای انصاری کرد رأی نیاورد، خواهش بنده این است که شما اینجا پیشنهاد بگیرید، الآن در این مرحله ما نمی‌توانیم این را مستقیماً برای مجمع تشخیص بفرستیم، این صراحت آئین‌نامه است. عرض بنده این است که پیشنهاد کمیسیون رأی نیاورده، در آئین‌نامه می‌گوید: چنانچه در مورد ماده‌ای کمیسیون نیز همراه پیشنهادهای دیگر پیشنهاد داده باشد، اول پیشنهاد کمیسیون به رأی گذاشته می‌شود و در صورت عدم تصویب، پیشنهادهای دیگر مطرح می‌شود. در صورت عدم تصویب پیشنهاد کمیسیون و یا پیشنهادهای قبلی نمایندگان در مجلس، پیشنهادهای جدید پذیرفته می‌شود.

حالا دوستان لطف کنند پیشنهاد دیگری بدهند که این داستان باید برای شورای محترم نگهبان برای بار دوم برود. اگر اینجا شورای نگهبان دوباره ایراد گرفت، بنابر مصالح کشور ما باید مسیر تشخیص مصلحت را طی بکنیم. در این مرحله امکان اینکه حاج آقای کروی! ما این را بخواهیم به مجمع تشخیص بفرستیم بر اساس ماده (۱۸۶) و (۱۸۷) خلاف آیین‌نامه است. من استدعایم این است که همکاران محترم حالا که پیشنهاد کمیسیون رأی نیاورد پیشنهاد بدهند که این کار را اصلاح بکنیم.

رئیس - خوب، آقای عبداللہی ببینید! فرمایشات حضرت عالی کاملاً صحیح، درست، متقن، محکم. اما بحث این است اصلاحیه‌ای که شما کردید، خوب رأی نمی‌دهند، هیچ پیشنهادی هم نمی‌دهند، از صحبت‌هایی که آقای انصاری هم می‌کنند، اصلاً آقای انصاری صریح فرمودند تجربه به ما نشان داده که وقتی اینها را اصلاح می‌کنیم تازه تنازل هم می‌کنیم، بعد هم شورای نگهبان اشکال می‌کند اما خلاصه می‌رود مجمع مصلحت و مجمع مصلحت در مسائل اقتصادی، دیشب حتی این نکته را هم گفت، من هم خودم برداشتم همین است. یعنی واقعاً در مسائل اقتصادی، حالا دیگر اگر مسائل را بگوییم غیرسیاسی خلاصه مجمع مصلحت خیلی راه می‌آمد. این یک واقعیت و حقیقتی است.

(۱) ماده صحیح است.

از آهنگ صحبت آقای انصاری و مُبلّغان که در سطح مجلس، می‌گفتند آقا بلند نشوید، پیداست سیاست مجلس این است که این مجمع مصلحت برود.

عبداللهی - چهار مورد آن هیچ آسیبی نمی‌رساند، فقط در یک مورد مشکل داشتم. رئیس - نمی‌دانم، من هم ریزش را نمی‌دانم چطور است. آقای عبداللهی! آن دیگر به دوره شما می‌ماند، تا بیاید مجمع مطرح بشود ما دیگر آنجا نیستیم. خوب این روال را هم داشتیم که این کار را کردیم گاهی وقتی دیدیم مجلس مُصرّ است، همان موقع گفتیم حالا که رأی نیاورد برود مجمع مصلحت همین اخیراً هم داشتیم.

منشی (امانی) - از سطر دوم ماده (۶) عبارت «به تصویب مرجع مربوطه خواهد رسید» حذف و عبارت «طبق مفاد اساسنامه مربوط به تصویب خواهد رسید» جایگزین گردید. رئیس - حضار ۱۹۵ نفر، پیشنهاد کمیسیون به رأی گذاشته می‌شود برای تأمین نظر شورای نگهبان، موافقین قیام بفرمایند (عده کمی برخاستند) تصویب نشد.

منشی (امانی) - آخرین اصلاحیه کمیسیون، ماده (۱۹) حذف گردید. رئیس - حذف ماده (۱۹)، حضار ۱۹۴ نفر، حذف ماده (۱۹) را به رأی می‌گذاریم، موافقین قیام بفرمایند (عده کمی برخاستند) تصویب نشد.

بنابراین چون مجلس روی نظر خودش پافشار است می‌دهیم برای مجمع مصلحت، برود، بازهمین است بر می‌گردد.

سبحانی - تذکر دارم.

رئیس - آقای دکتر سبحانی بفرمایید.

حسن سبحانی - بسم الله الرحمن الرحيم

آقای رئیس! من تذکر ماده (۱۸۷) را دارم، چون در فرمایشات حضرتعالی این بوده که سیاست مجلس و مُبلّغان بر این است که این به مجمع تشخیص برود، از این ناحیه من مزاحم شدم.

رئیس - من که دیدید خودم رأی دادم، احساسم این است، برداشتم این است. سبحانی - بله، آقای رئیس! مطابق آئین‌نامه و مطابق سوگندی^(۱) که ما خوردیم، فرض بر این است که مقدماً لحاظ شرع و لحاظ قانون اساسی جزو وظایف اولی ماست. یعنی

(۱) منظور سوگند مذکور در اصل شصت و هفتم قانون اساسی (همین مجموعه، صفحه ۱۱۵) می‌باشد.

سیاست مجلس نمی‌تواند وظیفه اولی مجلس مبنی بر رعایت شرع و قانون اساسی را کنار بگذارد. اگر سیاستی بدین ترتیب اتخاذ بشود، هم وظیفه ما را نقض و خدشه‌دار می‌کند، هم مجمع تشخیص مصلحت نظام را بیهوده درگیر اموری می‌کند که امور قانونگذاری است و آنها نباید به این سادگی درگیر آن قضایا بشوند. من واقعاً احساس می‌کنم که چون در گذشته هم حضرت‌عالی فرمودید اخیراً هم موردی داشتیم و همینطوری که شما فرمودید هست و احتمال این است که در آینده هم همین طور باشد یک رویه‌ای می‌شود که اگر شورای نگهبان، مصوبات مجلس را ایراد گرفت در قانون اساسی و شرع حساسیت ندارد و می‌رود دنبال مصلحت. چون فرض ما براین است که مملکت را با شرع و قانون اساسی باید اداره بکنیم، امر استثنایی باید باشد. من عذرخواهی می‌کنم که مطلب را عرض کردم.

رئیس - همانطور که آقای دکتر فرمودید، حضرت‌عالی می‌دانید هم سالهای قبل که تشریف فرما بودید، دوره قبل، همین دوره هم چهارساله ما مدام همین کار را انجام دادیم، یعنی همیشه کاملاً رعایت کردیم بعد وقتی رسید به آن مرحله‌ای که باید بفرستیم، حتی مواردی بیش از آن حد معمول هم فرستادیم، مورد استثنایی که عرض کردم اینطوری شده (مورد استثنایی عرض کردم داریم) الان این هم همین‌طوری شده، یعنی پیدا است دوستان هیچ اصلاحیه نمی‌دهند، دوستان نظرشان این است، حالا ما می‌توانیم فرض کنیم این را همین‌طور دوباره بسته برای شورای نگهبان بفرستیم، این هم خودش باز یک مسأله‌ای که اصلاحیه‌ای را که آنجا نشستند بقول آقای عبداللّهی تفاهم و توافق با هم کردند، معلوم می‌شود بداء برایشان حاصل شده و نمی‌پذیرند. حالا این را چکار کنیم؟ یا همین‌طور بفرستیم شورای نگهبان (دوباره بسته) یا بفرستیم آنجا، حالا فلسفه‌اش چیست، علتش چیست، بداء برای آنها شده، بحث آن دیگر جداست که بجای خود محفوظ است. لذا ما می‌توانیم بفرستیم، عرض کردیم می‌توانیم بفرستیم (انصاری - یک توضیحی بدهم) توضیح بدهید حالا چون یک مسأله جدیدی است، که آقای دکتر سبحانی و آقای عبداللّهی فرمودند حضرت عالی هم بفرمایید ولی استدعا می‌کنم کوتاه بفرمایید.

ما یک دعوت هم داریم باید جایی برویم، منتظرمان هم هستند.

مجید انصاری - بسم الله الرحمن الرحيم

جناب آقای کروبی! آن مسأله‌ای که دوستان می‌فرمایند طبق آئین‌نامه که باید مجدد به شورای نگهبان ارجاع بشود، طبق صریح آئین‌نامه گفته است «در صورتیکه اصلاح به عمل آمد به شورای نگهبان می‌رود». ولی وقتی که مجلس با ملاحظات مصلحت کشور اصلاحی را قبول ندارد که طبق نظر شورای نگهبان به عمل بیاید و می‌خواهد نظر قبلی‌اش باشد، ارجاع مجدد به شورای نگهبان امر لغوی است و خلاف آئین‌نامه است. چون اینها ثبت می‌شود. نکته‌ای هم که جناب آقای دکتر سبحانی فرمودند نوعی متهم کردن ما یا مجلس است و نادیده گرفتن احیاناً قانون اساسی و شرع. این چه صحبتی است که می‌شود؟ ببینید جناب آقای کروبی! من با صراحت عرض می‌کنم، بلکه اگر واقعاً همکاری شورای نگهبان با مجلس، همکاری در چارچوب موازین شناخته شده شرعی و قانون اساسی بود، حرف آقای دکتر سبحانی روی سرما، ولی کیست که نداند آقایان بهر دلیل مجلس ششم را لایق نمی‌دانند، هرچه بوده، دایره قانون اساسی و شرع در این دوره بگونه‌ای تنگ شده است که ما هر کاری می‌کنیم، (۱۰) بار در قانون این اصلاح را به عمل آورديم. بنده خودم موارد عدیده‌ای سراغ دارم نماینده محترم شورای نگهبان تشریف آوردند در کمیسیون گفتیم آقا عبارتی را بنویسید که شما عین شرع و قانون اساسی می‌دانید. ما روی همان رأی گرفتیم، باز برگردانده می‌شود، این سخن که گفته شود مجلس به مسائل شرع و قانون اساسی بی‌توجه است نیست ولی واقعیت این است که یک بن بست در کار ما ایجاد شده، ناچاریم برود مجمع تشخیص مصلحت شاید گره‌گشایی در کار مردم بشود. من این را از این بابت خواستم عرض کنم که در مشروح مذاکرات ثبت بشود والا ما پایبند به مسائل شرعی هستیم، پایبند به قانون اساسی هستیم. جناب آقای کروبی بنده خطايم به شماست (قربانی - تذکر دارم) شما جواب آقای قربانی و آقای... را می‌دهید. بنده دارم تذکر می‌دهم یا وارد است یا وارد نیست. من از حق خودم و مجلس دفاع می‌کنم، ما مواردی که به مجمع تشخیص مصلحت می‌فرستیم از این جهت است که اساساً اکثر اشکالات شرعی و قانون اساسی شورای نگهبان را قبول نداریم. کجای شرع گفته است که اگر ما گفتیم دستگاههای نظام با انضباط مثلاً قانون مناقصات عمل نکنند این خلاف شرع است؟ خوب، وقتی رد می‌کنند ما ناچار هستیم بفرستیم به یک مرجعی که آبروی شرع لااقل حفظ بشود. والسلام.

رئیس - ببینید جناب آقای انصاری! من هم که همین را عرض کردم، در خدمت آقای عبداللهمی و آقای دکتر عرض کردم با این توضیحاتی که دادم همین است که ما می توانستیم بفرستیم مجمع، الآن این صحبت هایی که حضرت عالی فرمودید خود بخود من نمی گویم مطلب ناجوری بوده، خوب حالا بحث شما، حالا دو نفر دیگر هم می خواهند صحبت کنند حالا بنده چه کنم؟

انصاری - شما به صحبت های آقای سبحانی که توهین به ماست جواب نمی دهید، ما مجبوریم جواب بدهیم.

رئیس - من که جواب دادم گفتم معمول است، متداول است! ابوترابی فرد - تذکر دارم.

رئیس - آقای ابوترابی بفرمایید. بگذارید خودم جلسه را اداره کنم، بالاخره شما رأی دادید قبول کردید. دیگر هم که رأی آخر است نمی خواهد رأی به بنده بدهید. منشی (امانی) - بفرمایید.

سید محمد حسن ابوترابی فرد - بسم الله الرحمن الرحيم

خدمت برادر عزیزم جناب آقای انصاری می خواستم عرض کنم بنده که خدمت جناب آقای دکتر سبحانی بوم اصلاً نظر بر این نبود که بخواهند بفرمایند مثلاً مجلس می خواهد خلاف شرع یا خلاف قانون اساسی مصوبه ای را انجام بدهد و مجمع برود. نظرشان این بود که بالاخره شورای نگهبان با توجه به مسئولیتی که دارد اشکالی را گرفته یا اشکالاتی را مطرح کرده که این مصوبه مجلس با قانون اساسی یا شرع انطباق ندارد، این را مجلس مورد توجه و دقت جدی قرار بدهد، حالا که کمیسیون پذیرفته و اشکال را وارد دانسته و بعد راه کار ارائه داده، صحن علنی و نمایندگان محترم نسبت به راه کار کمیسیون بی تفاوت نباشند، به این توجه کنند و الاً آقای سبحانی نظری نداشتند که مثلاً خدای ناخواسته مجلس در این موضع است، این عرضم یک نکته بود که بالاخره کمیسیون وقتی پیشنهاد جدیدی می دهد یعنی اشکال شورای نگهبان را پذیرفته است و برای رفع اشکال راه کاری را ارائه داده است.

اما نکته دوم که جناب آقای انصاری فرمودند، بنده از محضر حضرت عالی بعنوان رئیس محترم جلسه خواهش دارم این ماده (۱۸۷) را بنده می خوانم ببینید آیا آن نقطه نظری که برادر عزیزم جناب آقای انصاری فرمودند، آن منطبق هست یا نیست؟

ماده (۱۸۷) این است: پس از بررسی گزارش کمیسیون که در آن نظر شورای نگهبان ملحوظ شده است و رأی‌گیری نسبت به آن مصوبه مجدداً به شورای نگهبان ارسال می‌گردد یا می‌شود.

نظر جناب آقای انصاری این بود که چون در اینجا آمده است: «پس از بررسی گزارش کمیسیون که در آن نظر شورای نگهبان ملحوظ شده است و رأی‌گیری نسبت به آن در صورتی ما باید این مصوبه را برای شورای نگهبان ارجاع بدهیم که ما نظر کمیسیون را اینجا تأیید کنیم والا اگر نظر کمیسیون تأیید نشد، دیگر ارجاع این مصوبه به شورای نگهبان معنا ندارد». حاج آقا! عرض بنده این است، ببینید! در ماده (۱۸۷) می‌گوید وقتی این باید در مجلس مطرح بشود که کمیسیون در آن نظر شورای نگهبان را ملحوظ نموده باشد، این درست، مثل همین که انجام شد، کمیسیون نظر شورای نگهبان را لحاظ کرده، پیشنهاد جدید آورده، آمده در صحن مطرح شده، اما بعد می‌فرماید «و رأی‌گیری نسبت به آن» نمی‌گوید اگر رأی‌گیری نظر کمیسیون را تأیید کرد! می‌گوید کمیسیون نظر شورای نگهبان را لحاظ می‌کند و می‌آید اینجا طرح می‌کند، نسبت به آن رأی‌گیری می‌شود.

اگر این رأی‌گیری چه تأیید نظر کمیسیون بود، چه عدم تأیید نظر کمیسیون و باقی ماندن بر نظر قبلی، ماده (۱۸۷) می‌گوید که مجدداً به شورای نگهبان ارجاع می‌شود والا باید می‌نوشت مصوبه کمیسیون و پیشنهاد کمیسیون که نظر شورای نگهبان را ملحوظ کرده است، اگر مورد تصویب قرار گرفت به شورای نگهبان ارجاع می‌شود و اگر مورد تصویب قرار نگرفت و مجلس به نظر قبلی خود باقی ماند، دیگر به شورای نگهبان ارجاع نمی‌گردد، بلکه به مجمع تشخیص مصلحت فرستاده می‌شود.

ماده (۱۸۷) می‌گوید در هر صورت مصوبه، جلسه علنی مجلس ارجاع به شورای نگهبان می‌شود، چه نظر کمیسیون تأیید شود چه نشود و بنظر بنده یک نکته‌ای هم اینجا است، بنظر بنده می‌رسد که شورای محترم نگهبان بعد از این الآن مجلس به نظر قبلی خود باقی ماند و شما مصوبه را ارجاع دادید، ممکن است مجدداً روی موضوع بحث کنند، بالاخره ما اینجا بحث کردیم، نقطه نظراتی مطرح شده، آنها هم بنشینند، ممکن است واقعاً نظرشان تغییر کند (رئیس - خیلی خوب، وقتتان تمام است) این است که امکان این است که شورای نگهبان ببیند مجلس بر نظر قبلی خود ایستاده، یک بررسی مجددی بکند، ممکن است اصلاً تأیید کند، نکرد می‌آید ارجاع می‌شود. حاج آقا عفو

می فرمایید!

رئیس - خیلی خوب، حالا به هر جهت این محل بحث است، به همان صورت، ما راهی نداریم جز اینکه نظرخواهی از مجلس بکنیم. ببینید! کمیسیون اصلاح کرده، مجلس حالا رد می‌کند، ما هم اینها را پشت سرهم داریم می‌آوریم، می‌گذاریم... (انصاری - شیوه مجلس این طور بوده، قبلاً هم انجام داده‌ایم) من که گفتم انجام دادند، من عرض کردم این را قبلاً انجام دادند، حالا این شبهه‌ای که آقایان می‌کنند، من که عرض کردم انجام دادیم... وقتی که مطمئنیم مجلس نمی‌خواهد اصلاح کند، مجلس آن مصوبه کمیسیون را تأیید نکرده، ولو دولت هم موافقت کرده، عرض کردم ممکن است بدها برایشان حاصل شده، احساس کردند آن برایشان مضر است یا یک مواردی از آن مُسَلَّم به مجمع می‌رود. بنابراین موارد دیگر هم به مجمع برود تا آنجا همان مصوبه اولشان تصویب بشود، کما اینکه در سرمایه‌گذاری هم معتقد بودند، اگر اینقدر تنازل نمی‌کردند و بالا و پایین نمی‌کردند، آنجا می‌توانستند، خود شورای نگهبانی‌ها هم رأی می‌دادند، بر اساس اینکه آنجا مصلحت است، در جلسه شورای نگهبان کاملاً برداشت قانون اساسی و شرع است. لذا گاهی رأیشان هم متفاوت است بر اثر موقعیتی که آنجاست.

بنابراین ما یا اینکه رأی بگیریم به مجمع برود یا رأی بگیریم برای اینکه به کجا بدهیم، اینطوری یعنی دیگر می‌توانیم شورای نگهبان بفرستیم یا نه همینطور به مجمع مصلحت بفرستیم؟

حاضر ۱۹۴ نفر، کسانی که موافق هستند مجدداً به شورای نگهبان بفرستیم قیام بفرمایند (عده کمی برخاستند) تصویب نشد.

حاضر ۱۹۴ نفر، با توجه به اینکه مجلس به مصوبه کمیسیون رأی نداد کسانی که موافق هستند به مجمع تشخیص مصلحت بفرستیم قیام بفرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. بنده هم نشستم، هر دو طرف می‌گویند رأی آورد.

آقای دکتر اسماعیلی هم مدتی است که اینجا تشریف دارند، محبت کردند و در رابطه با این مصوبات آمدند.^(۱)

(۱) به نقل از مشروح مذاکرات مجلس شورای اسلامی، دوره ششم قانونگذاری جلسه ۴۲۶ مورخ ۱۳۸۳/۲/۲۱. [شایان ذکر است که مجمع تشخیص مصلحت نظام لایحه مذکور را جهت رفع ابهام به مجلس شورای اسلامی بازگرداند (ر.ک به فصل ششم همین مجموعه).]

مغایرت و مخالفت لایحه مبارزه با پولشویی با قانون اساسی و موازین شرع و وجود ابهام در آن

شماره: ۶۹۵۶

تاریخ: ۱۳۸۳/۲/۸

شورای محترم نگهبان

لایحه شماره ۲۷۱۴۹/۳۲۱۵۶ مورخ ۱۳۸۱/۷/۶ دولت در مورد مبارزه با جرم پولشویی که در جلسه علنی روز یکشنبه مورخ ۱۳۸۳/۲/۶ مجلس شورای اسلامی با اصلاحاتی در عنوان و متن به تصویب رسیده است، در اجرای اصل نود و چهارم (۹۴) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران^(۱) جهت بررسی و اظهار نظر آن شورای محترم به پیوست ارسال می گردد.

مهدی کروی

رئیس مجلس شورای اسلامی

متن لایحه

ماده ۱- پولشویی عبارت است از:

الف - تحصیل، تملک، نگهداری یا استفاده از عواید حاصل از فعالیت های غیرقانونی با علم به این که به طور مستقیم یا غیرمستقیم در نتیجه ارتکاب جرم به دست آمده باشد.
ب - تبدیل، مبادله یا انتقال عوایدی به منظور پنهان کردن منشأ غیرقانونی آن با علم به این که به طور مستقیم یا غیرمستقیم ناشی از ارتکاب جرم بوده یا کمک به مرتکب به نحوی که وی مشمول آثار و تبعات قانونی ارتکاب آن جرم نگردد.
ج - اخفاء یا پنهان کردن ماهیت واقعی، منشأ، منبع، محل، نقل و انتقال، جابه جایی یا مالکیت عوایدی که به طور مستقیم یا غیرمستقیم در نتیجه جرم تحصیل شده باشد.

ماده ۲- عواید حاصل از جرم به معنای هر نوع مالی است که به طور مستقیم یا

غیرمستقیم از فعالیت‌های مجرمانه به دست آمده باشد.

ماده ۳- شورای عالی مبارزه با پولشویی به ریاست معاون اول رئیس جمهور و با عضویت وزیران امور اقتصادی و دارایی، بازرگانی، اطلاعات، دادگستری، رئیس سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور، رئیس کل بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران و دادستان کل کشور برای انجام وظایف زیر در چارچوب قوانین و مقررات تشکیل می‌شود:

الف - تدوین و تصویب آئین‌نامه‌های اجرائی این قانون؛

ب - تدوین سیاست‌ها و برنامه‌های آموزشی، پژوهشی و فرهنگ‌سازی؛

ج - سازماندهی تشکیلات مناسب و ارائه راهکارهای اجرائی لازم برای انجام وظایف محوله در این قانون؛

د - فراهم آوردن ساز و کارهای لازم جهت اجرائی شدن این قانون.

تبصره ۱- دبیرخانه شورا در وزارت امور اقتصادی و دارایی تشکیل خواهد شد.

تبصره ۲- کلیه مصوبات و آئین‌نامه‌های اجرائی شورا فوق‌الذکر بعد از تصویب هیأت وزیران به مورد اجراء گذاشته می‌شود.

ماده ۴- دفاتر اسناد رسمی، وکلای دادگستری، حساب‌برسان، حسابداران، کارشناسان رسمی دادگستری و بازرسان قانونی و کلیه اشخاص حقوقی از جمله بانکها، مؤسسات مالی و اعتباری، صندوق‌های قرض‌الحسنه، بنیادها و مؤسسات خیریه، شهرداری‌ها، دستگاههای دولتی، مؤسسات و سازمانهایی که شمول قانون بر آنها مستلزم ذکر نام یا تصریح نام است و نهادهای عمومی غیردولتی و سایر اشخاصی که ملزم به رعایت مقررات مربوط هستند مکلفند مصوبات شورای عالی مبارزه با پولشویی را در اجرای این قانون به مورد اجراء گذارند.

ماده ۵- اشخاص، نهادها و دستگاههای مشمول این قانون (موضوع ماده «۴») برحسب نوع فعالیت و ساختار سازمانی خود مکلف به رعایت موارد زیر هستند:

الف - شناسایی و احراز هویت مشتری و در صورت اقدام توسط نماینده یا وکیل، شناسایی و اسراز سمت و هویت نماینده و وکیل و اعیل واقعی.

ب - ارائه اطلاعات، گزارش‌ها، اسناد و مدارک حسب درخواست مرجع ذی‌صلاحی که شورای عالی مبارزه با پولشویی تعیین می‌کند.

ج - گزارش معاملات و عملیات مشکوک به مرجع ذی‌صلاحی که شورای عالی مبارزه با

پولشویی تعیین می‌کند.

د- نگهداری سوابق مربوط به شناسایی مشتریان، سوابق حسابها، عملیات و معاملات.
ه- تدوین معیارهای کنترل داخلی و آموزش مدیران و کارکنان به منظور رعایت مفاد این قانون و آیین‌نامه‌های اجرایی آن.

ماده ۶- اطلاعات و اسناد گردآوری شده در اجرای این قانون، صرفاً در جهت اهداف تعیین شده در قانون مبارزه با پولشویی و جرائم منشأ آن مورد استفاده قرار خواهد گرفت، افشای اطلاعات یا استفاده از آن به نفع خود یا دیگری به طور مستقیم یا غیرمستقیم توسط مأموران دولتی یا سایر اشخاص مقرر در این قانون ممنوع بوده و متخلف به مجازات مندرج در قانون مربوط به مرتکبان به افشای اسناد محرمانه و سری دولتی، محکوم خواهد شد.

ماده ۷- مرتکبین جرم پولشویی علاوه بر استرداد درآمد و عوائد حاصل از ارتکاب جزء مشتمل بر اصل و منافع حاصل (و اگر موجود نباشد، مثل یا قیمت آن) به جزای نقدی به میزان یک چهارم عوائد حاصل از جرم محکوم می‌شوند.

تبصره ۱- چنانچه عوائد حاصل به اموال دیگری تبدیل یا تغییر یافته باشد، همان اموال ضبط خواهد شد.

تبصره ۲- صدور و اجرای حکم ضبط دارایی و منافع حاصل از آن در صورتی است که متهم به لحاظ جرم منشأ، مشمول این حکم قرار نگرفته باشد.

تبصره ۳- مرتکبین جرم منشأ، در صورت ارتکاب جرم پولشویی، علاوه بر مجازاتهای مقرر مربوط به جرم ارتكابی، به مجازاتهای پیش‌بینی شده در این قانون نیز محکوم خواهند شد.

ماده ۸- در مواردی که بین دولت جمهوری اسلامی ایران و سایر کشورها توافقنامه معاضدت قضائی و اطلاعاتی در امر مبارزه با پولشویی مبادله شده باشد، همکاری طبق شرایط مندرج در توافقنامه صورت خواهد گرفت و در صورتی که توافق دو یا چند جانبه‌ای در این زمینه وجود نداشته باشد، معاضدت قضائی و اطلاعاتی با حفظ منافع ملی و مشروط به همکاری متقابل خواهد بود.

نظریه (مرحله اول) شورای نگهبان

شماره: ۸۳/۳۰/۷۴۰۰

تاریخ: ۱۳۸۳/۲/۲۷

ریاست محترم مجلس شورای اسلامی

عطف به نامه شماره ۶۹۵۶ مورخ ۱۳۸۳/۲/۸ و پیرو نامه شماره ۸۳/۳۰/۷۳۳۵ مورخ ۱۳۸۳/۲/۱۷؛^(۱) «لایحه مبارزه با پولشویی» مصوب جلسه مورخ ششم اردیبهشت ماه یک هزار و سیصد و هشتاد و سه مجلس شورای اسلامی در جلسات متعدد شورای نگهبان مطرح شد که نظر شورا به شرح زیر اعلام می گردد:

۱- «لایحه مبارزه با پولشویی» مشتمل بر موضوعات و احکامی است که از مصادیق بندهای اصل ۱۵۶ قانون اساسی^(۲) محسوبند. واگذاری وظایف مربوط به این قوه به دولت یا شورای عالی مبارزه با پولشویی، با اصل مزبور مغایر و مآلاً در مواردی با موازین شرعی نیز مغایر شناخته می شود.

۲- علاوه بر اشکال کلی فوق اشکالات زیر در مصوبه وجود دارد:

الف - قید «چارچوب قوانین و مقررات» مذکور در ماده (۳) مبهم و مجمل است، جهت اظهار نظر آن قوانین و مقررات مشخص شود.

ب - اعتبار مصوبات شورای عالی مبارزه با پولشویی دارای اشکال بند (۱) است.

ج - اطلاق بند (الف) ماده (۵) نسبت به مواردی که هیچگونه قرینه‌ای بر تخلف مشتری و اقدام او به تحصیل مال و عوائد نامشروع در بین نباشد موجب سلب امنیت شغلی مردم و تضییقات بی مورد بر آنان و خلاف مصالح اقتصادی است و از این جهت خلاف شرع شناخته شد.

د - اطلاق مرجع ذی صلاح مذکور در بند (ب) ماده (۵) نسبت به مواردی که آن مرجع قضائی نباشد خلاف شرع است.

ه - در ماده (۷) شخص یا مقام یا دستگاهی که اموال باید به او مسترد شود مشخص نیست، جهت اظهار نظر رفع ابهام شود.

و - اطلاق معاضدت قضائی و اطلاعاتی در ذیل ماده (۸) نسبت به مواردی که دادگاههای

(۱) تقاضای استمهال بر اساس اصل نود و پنجم قانون اساسی (همین مجموعه، صفحه ۲).

(۲) همین مجموعه، صفحه ۱۱۹.

طرف مقابل قاضی و شهود و امثال آن شرایط لازم قضائی اسلامی را ندارند، خلاف موازین شرعی شناخته شد.

احمد جنتی

دبیر شورای نگهبان

تصویب مجدد لایحه مذکور و ارجاع آن به مجمع تشخیص مصلحت نظام

در اجرای اصل یکصد و دوازدهم قانون اساسی^(۱)

رئیس (مهدی کروبی) - اولین دستور را مطرح بفرمایید.

منشی (جبارزاده) - بسم الله الرحمن الرحيم

اولین دستور گزارش کمیسیون مشترک در مورد لایحه مبارزه با جرم پولشویی (اعاده) شده از شورای محترم نگهبان است. مخبر محترم کمیسیون مشترک بفرمایید.

ایرج ندیمی (مخبر کمیسیون مشترک) - بسم الله الرحمن الرحيم

کمیسیون مشترک پولشویی، یعنی اعضای منتخب کمیسیونهای برنامه و بودجه، اقتصادی و قضایی با حضور نماینده محترم شورای نگهبان حضرت آیت الله رضوانی در مورد ایرادی که شورای نگهبان نسبت به این لایحه وارد کرده بود، جلسه مشترکی را تشکیل دادند. بر اساس ایرادات شورای نگهبان چند مورد ایراد قابل رفع است. ولی مجموعاً با توجه به اظهار نظرهای صریح حضرت آیت الله رضوانی مبنی بر اینکه بخشی از مسائل این لایحه تشخیص مصلحت است و از جهت ضرورت شورای محترم نگهبان در مورد آن نمی تواند نظر بدهد، چرا که تشخیص ضرورت و مصلحت، اینکه ما چه مسائلی را باید با دنیا داشته باشیم، وظیفه شورای نگهبان نیست. شورای نگهبان تنها در حد قانون اساسی و شرع نظر می دهد.

بنابراین بر اساس چنین نگاهی با وجود اینکه چند ماده اختلافی قابل رفع بود، با توجه به دو مورد اشاره مستقیم حضرت آیت الله رضوانی کمیسیون مشترک به این جمع بندی رسید که رفت و برگشت مجدد این لایحه به شورای نگهبان و مجلس وافق به مقصود نمی باشد، چرا که اصل بر این است که ما این لایحه را تصویب کنیم و از آنجا که شورای

بهر حال باید کار نسنجیده و اصولی صورت بگیرد و نمی شود بخاطر تعجیل در کارها، کار نسنجیده کرد. هر کسی در بیرون این قضیه را نگاه می کند نخواهد گفت که اینها بر شرع و قانون اساسی آن طور که خودشان فهمیده بودند اصرار کردند. می گویند آنها بر ابهامی که بوجود آورده بودند اصرار کردند. می گویند آنها بر ابهامی که بوجود آورده بودند اصرار کردند.

لذا من از این حیث با گزارش کمیسیون مخالف هستم و واقعاً احساس می کنم که این مشکل عدم رعایت آئین نامه داخلی مجلس هم، نه از آن حیث که جناب آقای قربانی هم مطرح کردند و من با ایشان هم عقیده ام، اما رئیس محترم، تشخیصشان ملاک است. ولی از حیث رفع ابهام مشکل آئین نامه هم دارد، لذا مخالفت می کنم.

منشی (امانی) - موافق آقای انصاری هستند، بفرمایید.

مجید انصاری - بسم الله الرحمن الرحيم

جناب آقای دکتر سبحانی اگر عنایت کنند، چون این پاسخی که عرض می کنم احتمالاً در مجلس هفتم هم به درد بخورد، اگر عنایت بفرمایید من پاسخ شبهات شما را عرض می کنم.

جناب آقای دکتر سبحانی چند اشکال را مطرح فرمودند که این روزها بلحاظ حقوقی در برخی از مطبوعات هم مطرح شده بنده بدون اینکه نگاه خدای ناکرده سیاسی به موضوع داشته باشم، از دید حقوقی و شرعی پاسخ این اشکالات را می خواهم عرض کنم.

اشکال اول، اشکالی بود که جناب آقای قربانی گرفتند که بارها این مطرح شده، آقای عبداللّهی، آقای قربانی، خود جناب آقای دکتر سبحانی در مقاطع مختلف تذکر دادند، هیچیک از رؤسای مجلس هم نپذیرفتند و بحق هم نپذیرفتند. علت هم این است که در قرآن می فرماید که مؤمن از کار لغو پرهیز می کند. اگر شورای نگهبان بر مصوبه مجلس ایرادی گرفته بود و مجلس، کمیسیون و جلسه علنی نظرش این بود که عیناً همان را تصویب کند، ارجاع مجدد مصوبه ای که هیچ تغییری نکرده و شورای نگهبان آن را رد کرده، (ارسال) مجدد به شورای نگهبان کار لغوی است و ماده (۱۸۶) می گوید اگر اصلاح به عمل آمد، مصوبه جدید مجلس همراه با اصلاحات به شورای نگهبان فرستاده می شود، این راجع به ماده (۱۸۶).

جناب آقای سبحانی! راجع به ابهامی که فرمودید، متأسفانه این یک شیوه جدیدی است که شورای نگهبان در پیش گرفته که خارج از اختیارات شرعی و قانونی آنهاست. شورای نگهبان حق دارد که اعلام کند آیا چیزی مخالف شرع یا مخالف قانون اساسی هست یا خیر. همه اعضای شورای نگهبان هم اصول خوانده‌اند، حقوقدانهای آنها هم حقوق خوانده‌اند. از الفاظ یکسری استفاده‌هایی می‌شود و دلالت الفاظ بر معانی یک فصل مشبیهی است در باب اصول و حقوق که چگونه باید الفاظ را برچه معنایی حمل کرد. شورای نگهبان مکلف است لفظ قانون را بر معنای عرفی یا حقوقی که دارد بار کند، تطبیق بدهد و نظر خودش را اعلام کند. شورای نگهبان نمی‌تواند بگوید این موضوع مبهم است، مبهم ما نداریم. لفظی است و مدلولی دارد این مدلول یا اینکه مورد قبول شورای نگهبان است یا نیست. ممکن است کسی بگوید لفظ ممکن است مدلولهای مشترک داشته باشد و معلوم نباشد که مجلس کدامیک از مدلولهای لفظ را مدّ نظر قرارداده؟ پاسخ این سؤال این است که اولاً در بحث اشتراک لفظی همانجا هم قواعد حقوقی، هم قواعد فقهی و اصولی راه حل گفته که خواننده باید آن لفظ را برچه موضوعی حمل کند. با قرائن حالیه، با قرائن مقالیه و ظیفه دارد مثلاً در این موضوع وقتی می‌گوید «با رعایت قوانین» معلوم است که قانون مطبوعات و قوانین دیگر نیست. قوانین مربوط به پولشویی یعنی قانون امور بانکی، قانون امور مالی همیشه قرائن حالیه و مقالیه از لحاظ حقوقی و اصولی قرینه قرار می‌گیرند، برای تعیین مدلول لفظ بر معنای مشترک، این یک نکته.

نکته بعد این است که شورای محترم نگهبان که در اینجا فرموده‌اند بند (۳) از این جهت که مبهم و مجمل است ما نمی‌توانیم اظهار نظر کنیم. جناب آقای دکتر سبحانی! شورای نگهبان حق ندارد در قوانین موجود و جاری کشور هر روز تزلزل ایجاد کند. ما گفتیم در «چارچوب قوانین موجود» قوانین موجود هم از تصویب شورای نگهبان گذشته، شورای نگهبان می‌گوید شما در قوانین بهر قانون دیگری اشاره کردید ما حق داریم از نو آن قانون را بازنگری کنیم و این یک مشکلی در نظام حقوقی ما ایجاد کرده، یعنی عدم ثبات و تزلزل در قوانین بوجود آوردن. قانونی را شورای نگهبان امروز تأیید کرده ما فردا در قانون دیگری به این قانون اشاره می‌کنیم. شورای نگهبان دوباره از نو قانونی که امروز تأیید کرده، مورد بررسی قرار می‌دهد، می‌گوید این خلاف شرع است یا خلاف قانون

اساسی است، و قتیکه ایراد می‌گیریم چرا اینکار را می‌کنید؟ می‌گویند آقا! دیروز فلان عضو غایب بود رأی با موافقین بود امروز عضو غایب برگشته، رأی با موافقین یا مخالفین قضیه شده.

شورای نگهبان یک نهاد حقوقی است نمی‌تواند هر روز با اختلاف نظر اشخاص، قوانین جاری کشور را کنکاش کند و دوباره زیرورو کند با این نگاه شورای نگهبان همواره هم قوه قضائیه، هم قوه مجریه، هم مردم، هم دنیا که می‌خواهند روی قوانین ما حساب باز کنند احتمال می‌دهند که شاید فردا شورای نگهبان از خواب بلند شدند یک نظر جدیدی پیدا کردند. آیا هیچ کجای عالم زیر این آسمان نظام حقوقی دارید که یک گروهی حق داشته باشند، هر لحظه که اراده کردند (نایب رئیس - آقای انصاری! وقتتان تمام است) چشم!... نسبت به قوانین جاریه آن کشور تردید جدید حاصل کنند. همان نهادی تردید ایجاد کند که دیروز تأیید کرده است! شورای نگهبان گفته است، ما نمی‌دانیم منظور شما از قوانین و مقررات چیست تا اظهار نظر کنیم؟

آقای شورای نگهبان! منظور ما از قوانین و مقررات، قوانین و مقررات مالی مربوط به جرم پولشویی است که شما خودتان تأییدش کردید، نظام بانکی است که شما خودتان تأییدش کردید و شما حق ندارید مجدداً قوانین جاری کشور را به بهانه اشاره در قانون دیگر متزلزل کنید. لذا من اشکالات جناب آقای دکتر سبحانی را واقعاً وارد نمی‌دانم و فکر می‌کنم این نگاه به اختیارات شورای نگهبان (نایب رئیس - وقتتان تمام است) یعنی زیرآب تمام نظام حقوقی و قانونی کشور را زدن! از این جهت واقعاً به مصلحت است که موضوع به مجمع تشخیص مصلحت ارجاع شود، جرم پولشویی جرم مهمی است، برای ساماندهی امور مالی کشور من خواهش می‌کنم نمایندگان محترم رأی بدهند اینها به مجمع تشخیص مصلحت برود چون مطمئن هستم با شورای نگهبان با اینگونه موارد حتی اگر یکسال هم وقت داشته باشیم به تفاهم (نایب رئیس - آقای انصاری! وقت تمام است) نخواهیم رسید.

والسلام

عبداللهی - اخطار قانون اساسی دارم.

نایب رئیس - آقای عبداللهی اخطار قانون اساسی دارند، بفرمایید.

رضا عبداللهی - بسم الله الرحمن الرحيم

جناب آقای رئیس! اخطار بنده اصول (۷۲)، (۷۵)، (۹۴) و (۶۷) قانون اساسی است. همین طور بند (۵) مواد (۲۳)، (۱۷)، (۱۸۴)، (۱۸۶)، (۱۸۷) آیین نامه داخلی را عرض می‌کنم.

اصل (۷۲) اشاره می‌کند که «مجلس شورای اسلامی نمی‌تواند قوانینی وضع کند که با اصول و احکام مذهب رسمی کشور یا قانون اساسی مغایرت داشته باشد. تشخیص این امر به ترتیبی که در اصل (۹۶) آمده برعهده شورای نگهبان است» باز برای نمونه اصل هفتاد و پنجم را عرض می‌کنم «طرحهای قانونی و پیشنهادهای و اصلاحاتی که نمایندگان در خصوص لوایح قانونی عنوان می‌کنند و به تقلیل درآمد عمومی یا افزایش هزینه‌های عمومی می‌انجامد در صورتی قابل طرح در مجلس است که در آن طریق جبران کاهش درآمد یا تعیین هزینه جدید نیز معلوم شده باشد».

اصل نود و چهارم «کلیه مصوبات مجلس شورای اسلامی باید به شورای نگهبان فرستاده شود...» حالا دیگر ادامه‌اش را نمی‌گویم.

و اصل شصت و هفتم سوگند نمایندگان است که آن بخشی که به قانون اساسی بر می‌گردد را عرض می‌کنم. «بسم الله الرحمن الرحيم، من در برابر قرآن مجید به خدای قادر متعال سوگند یاد می‌کنم از قانون اساسی دفاع کنم» یعنی الان قانون اساسی که در اصل (۶۷) ما به آن سوگند یاد می‌کنیم و با اصول (۷۲)، (۷۵) و (۹۴) که جناب آقای شکوری من عرض کردم، ما موظفیم قوانینی که تصویب می‌کنیم دو اصل را رعایت کند هم مغایر قانون اساسی نباشد و هم خلاف شرع نباشد. در پاسخ جناب آقای انصاری باید عرض کنم که اگر بنا بر این است که ما کار هجو و بیهوده انجام ندهیم خیلی برای ما راحت است که بیاییم مغایر اصل (۷۵) در مجلس قانون تصویب کنیم بگوییم، آقا! (۱۰۰۰) میلیارد تومان می‌خواهیم به فرهنگیان اضافه بدهیم. نمی‌دانم برای بازنشستگان (۵۰۰) میلیارد تومان می‌خواهیم بدهیم، چون می‌دانیم بار مالی آن را هم تأمین نکردیم، شورای نگهبان این را بر اساس اصل (۷۵) رد می‌کند، این را یکباره برای مجمع تشخیص مصلحت بفرستیم. ما کار هجو نکنیم، کار عبث نکنیم! خوب اینکه قانونگذاری نشد! کلیه مصوبات مجلس شورای اسلامی باید برود برای شورای نگهبان، شورای نگهبان رفته، ایراد گرفته.

جناب آقای شکوری! این ایراد را کمیسیون مربوطه، کمیسیون محترم مشترک باید ایرادات را در مقام برطرف کردن باشد، باید نظر شورای نگهبان را ملحوظ کند. این اختیار و این اجازه به کمیسیون مشترک داده نشده که بخواهد همچنان بر نظر خودش بایستد باید این را ملحوظ کند و کما اینکه الآن در ایرادات سه، چهار مورد را شما نگاه کنید بحث رفع ابهام است یا اینکه اصلاً موضوع مشخص نبوده که جناب آقای انصاری می‌فرمایند. در ماده (۷) اشاره می‌کند که شخص یا مقام یا دستگاهی که اموال باید به او مسترد شود، مشخص نیست. جهت اظهار نظر رفع ابهام شود. خوب این را چکار باید کند؟ شما در ماده‌ای که الآن اینجا نوشته‌اید، در ماده (۷) فرموده‌اید که «مرتکبین جرم پولشویی علاوه بر استرداد درآمد و عوائد حاصل از ارتکاب جرم مشتمل بر اصل و منابع حاصل...» و خوب این را باید به چه کسی مسترد کند؟ این سؤال بوده سؤال را مطرح کرده، خوب حالا باید بگویید، نه! شورای نگهبان چشم‌ت کور! باید حتماً اینجا نظر می‌دادی، مخالفت می‌کردی یا موافقت می‌کردی! چیزی که روشن نیست، ابهام دارد، من چگونه اظهار نظر کنم، مخالفت یا موافقت کنم؟

به نظر من این روش برخورد روش درستی نیست. مواردی را که آقای ندیمی اشاره فرمودند که کمیسیون می‌توانسته اصلاح کند آن اصلاحات باید انجام می‌شد، مواردی را هم که واقعاً مصلحت نظام ایجاب می‌کند بعد از دوبار رفت و برگشت، جناب آقای شکوری! باید برود برای مجمع تشخیص و الا قانونگذار که کار عبث نمی‌کند، در ماده (۱۸۷) آورده که «پس از بررسی گزارش کمیسیون که در آن نظر شورای نگهبان ملحوظ شده است و رأی‌گیری نسبت به آن مصوبه مجدداً به شورای نگهبان ارسال می‌شود، اگر این مصوبه هنوز وافی به نظرات شورای نگهبان نباشد، مجدداً در مجلس بحث می‌شود» یعنی شما دوبار قید مجدداً را هم شما اینجا دارید، اگر این بود که آقای انصاری می‌فرمایند... (نایب رئیس - وقتان تمام است) الان عرض می‌کنم، آقای انصاری هم زیاد صحبت فرمودند.

در ماده (۱۸۷) این را می‌گفتند که آقا! نه این یکبار باید برود. اگر کمیسیون بر نظر خودش باقی بود باید برود برای مجمع تشخیص! ما چنین متنی را در ماده (۱۸۷) نداریم و اشاره آخرم این است که بند (۵) ماده (۲۳) این تکلیف را بعده هیأت رئیسه محترم گذاشته که گزارشات کمیسیونها را نظارت کنند، چک کنند ببینند آنجایی که خلاف

آئین‌نامه داخلی و مغایر قانون اساسی دارد عمل می‌شود جلوگیری را بگیرند. من استدعایم این است، با توجه به اصل (۷۲)، (۷۵)، (۹۴) و اصل (۶۷) که همه ما سوگند یاد کردیم که به قانون اساسی پایبند باشیم، شما جلو اینکار را بگیرید و نگذارید این بدعت باشد ما در هیچ دوره مجلس که اشاره فرمودند، چنین روشی را نداشتیم و شورای نگهبان هم در چهار دوره‌ای که بنده حضور دارم، دوستان دیگری هم در خدمتشان هستیم که خیلی از موارد را ابهام گرفته، نبوده که اخیراً این ابداع شورای نگهبان باشد، همیشه رفع ابهام را ما در دوره‌های قبل هم داشتیم، این دوره هم داشتیم، چیز جدیدی نیست، اختراع جدیدی نبوده.

خواهش من این است که با توجه به سوگندی که شما در ماده (۱۷) خوردید و اصولی که بنده از قانون اساسی قرائت کردم، دوباره کمیسیون بفرستید، کمیسیون مواردی را که می‌تواند اصلاح کند، اصلاح کند مواردی که بعد رفت شورای نگهبان و برگشت، برای بار سوم باید بدهیم برای مجمع تشخیص مصلحت.

نایب رئیس - خیلی ممنون، اخطار شما وارد نیست. باز اگر شما می‌خواهید که من برخلاف آئین‌نامه توضیح بدهم راجع به دلائل وارد نبودن، توضیح بدهم، اگر لازم نیست دیگر همین بیان بنده را در مقام تشخیص آئین‌نامه‌ای بپذیرد.

عبداللهی - توضیح بدهید.

نایب رئیس - برخلاف آئین‌نامه توضیح بدهم، وقت مجلس را بگیرم؟ آقای عبداللهی من فقط خیلی خلاصه خدمتان عرض کنم که طبق همان اصل (۷۲) که شما گفتید که نباید مصوبات مجلس خلاف شرع و قانون اساسی باشد، مگر مصلحت نظام، خلاف شرع و یا خلاف قانون اساسی است. همین قانون اساسی مواردی دارد که می‌گوید در آنجا می‌شود مصلحت نظام را تشخیص داد راه تشخیص مصلحت نظام هم از مجلس می‌گذرد یعنی ابتداء باید مجلس تشخیص دهد، برود مجمع تشخیص مصلحت روی آن صحه بگذارد.

بنابراین هم مجلس می‌تواند در بعضی از موارد آنچه را که شورای نگهبان خلاف قانون اساسی و یا خلاف شرع دانسته و کمتر از شورای نگهبان اینکه یک نماینده مجلس خلاف قانون اساسی دانسته یا خلاف شرع دانسته، می‌تواند مجلس آنرا تصویب کند اصرار کند و مجمع تشخیص مصلحت برود تصویب شود، نه خلاف شرع است و نه

خلاف قانون اساسی است.

بنابراین ما هم طبق همان قسمی که شما گفتید و قسمی که ما خوردیم. بر اساس برداشتی که از آئین نامه، بر اساس قانونی که درک می کنیم، متنها مبنای تشخیص اینجا هیأت رئیسه است، عمل می کنیم. اخطار قانون اساسی شما وارد نبود. میرمحمدی - اخطار دارم.

نایب رئیس - آقای میرمحمدی! شما می خواهید اخطار قانون اساسی بدهید؟ اگر همین مطالبی که آقای عبداللّهی گفتند را می خواهید بگویید که من فکر کنم گفته شد دیگر. اگر همین بحث است من از شما قبول نمی کنم. (میرمحمدی - از منظر دیگری است؟) منظر دیگری ندارد، بحث همین تذکر... بفرمایید.

سیدمحمد میرمحمدی - بسم الله الرحمن الرحيم
جناب آقای دکتر شکوری! چون اهمیت موضوع هست، به این معناست. (نایب رئیس - اهمیت شما کدام اصل است) اصل (۱۱۲).
نایب رئیس - این را که آقای عبداللّهی هم گفتند.

میرمحمدی - ببینید حالا اصل (۱۱۲) می گوید «مجمع تشخیص مصلحت نظام برای تشخیص مصلحت در مواردی که مصوبه مجلس شورای اسلامی را شورای نگهبان خلاف موازین شرع یا قانون اساسی بداند و مجلس با در نظر گرفتن مصلحت نظام نظر شورای نگهبان را تأمین نکند» برای این قانون اساسی، ما قانون عادی آئین نامه را گذاشتیم یعنی مجلس محترم باید قبول کند که خلاف شرع است و قبول کند که خلاف قانون اساسی است حالا اگر بر نظرش می خواهد پایبند باشد بگوید بر اثر مصلحت نظام من نمی پذیرم. این نمی شود که تا حالا مجمع تشخیص مصلحت مدام هر قدر می گفتند که قانون گذاری و موازی است و اینها، در آخر دوره مجمع تشخیص مصلحت دیگر همه چیز به مجمع تشخیص می رود!

آقای رئیس! بحث این است که مجلس محترم فقط می تواند بر اساس مصلحت نظام (اگر تشخیص بدهد) چه مصلحت نظامی الان؟!

نایب رئیس - آقای محمدی! این دیگر اخطار قانون اساسی نشد اظهار نظر شد، اخطار تان وارد نیست. کمیسیون بفرماید.

ایرج ندیمی (مخبر کمیسیون مشترک) - بسم الله الرحمن الرحيم

اتفاقاً همه حساسیت بحث همین مواردی بود که دوستان اشاره کردند، آنچیزی که دولت و مجلس درصدد بررسی آنها هستند این است که لایحه مبارزه با پولشویی بیشتر از نظام اجرایی بگذرد. یعنی به دلایلی که می‌دانید گذر آن از نظام قضائی به صلاح مملکت نیست و دوستان ما هم از شورای نگهبان این نظر را دادند، در حقیقت همین را می‌گفتند که اگر شما می‌خواهید صرفاً این مقوله را در رابطه با نظام بانکی و قوه اجرایی حل کنید، آن را دیگر ما نمی‌توانیم تشخیص بدهیم. برای همین واقعاً آن نوع مواردی را هم که دوستان می‌گویند اگر رفع می‌شد، خود من از کسانی بودم که گفتم اگر رفع کنیم چه می‌شود؟ جمع‌بندی دوستان کمیسیون این شد که این یک دور باطل می‌شود چرا؟ چون اصل این است که شورای نگهبان اساساً این را یک کار قضائی می‌داند، انگیزه دولت یک کار اجرایی بود.

یعنی ما واقعاً نمی‌خواهیم برویم دنبال ثروت مردم، دنبال بسیاری از امور، ما در حد روابط جهانیان می‌خواهیم مسأله پولشویی را انجام بدهیم واقعاً قرار بر - این نیست که شناسنامه ثروت را از قِبل این لایحه بررسی کنیم. بنابراین همه حرف همینجاست یعنی اگر ما این چند مورد را اصلاح هم می‌کردیم باز هم می‌رفت و بر می‌گشت. چرا؟ چون اصل اشکال شورای محترم نگهبان این است که آقا! بر اساس اصل (۱۵۶) اساساً این نوع مسائل مربوط به حیطه قضائی است، دولت و مجلس اصرار دارند که این امر را تنها در حد نظام پولی و بانکی ببینند یعنی در حد مباحث مربوط به تطهیر پول از راه بانک. ما اصلاً نمی‌خواهیم کار قضائی کنیم، برویم همه مردم را بهر صورت در رابطه با ثرویشان مورد بررسی قرار بدهیم. بنابراین اگر کمیسیون مشترک اصرار کرد که این به مجمع برود و برنظر خودش اصرار داشت در حقیقت همین یک کلمه بود که ما نمی‌خواهیم کار قضائی روی ثروت مردم (لااقل با این لایحه) کنیم. از این جهت ما بر اصرار کمیسیون تأکید می‌کنیم.

نایب رئیس - خیلی ممنون دولت که قهراً با پیشنهاد کمیسیون موافق است، پیشنهاد را جهت اخذ رأی قرائت کنید.

منشی (جبارزاده) - کمیسیون مشترک بر مصوبات و نظر قبلی خودش اصرار کرده و مجدداً آن را مورد تصویب قرار داده. یعنی موارد ایراد گرفته شده لایحه مبارزه با پولشویی مجدداً عیناً مورد تصویب کمیسیون قرار گرفت.

عبداللهی - ماده به ماده رأی بگیرید!

نایب رئیس - با توجه به اینکه کمیسیون بر نظر خودش اصرار کرده چنانچه مجلس هم بر همان مصوبه قبلی خودش اصرار داشته باشد قهراً به مجمع تشخیص مصلحت ارسال می‌شود. با توجه به ایراد کلی شورای نگهبان که اساساً، یعنی ایراد اول شورای نگهبان به کل لایحه و مصوبه مجلس است بنابراین مورد به مورد بحث کردن این محلی از اعراب ندارد. حضار ۱۹۴ نفر، موافقان با نظر کمیسیون قیام بفرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. (۱)

(۱) به نقل از مشروح مذاکرات مجلس شورای اسلامی، دوره ششم قانونگذاری جلسه ۴۳۰ مورخ ۱۳۸۳/۳/۳. [شایان ذکر است که مجمع تشخیص مصلحت نظام لایحه مذکور را جهت رفع ابهام به مجلس شورای اسلامی بازگرداند (ر.ک به فصل ششم همین مجموعه).]

مغایرت و مخالفت لایحه برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران با قانون اساسی و موازین شرع و وجود ابهام در آن

شماره: ۸۱۱۵

تاریخ: ۱۳۸۳/۲/۱۳

شورای محترم نگهبان

لایحه شماره ۵۹۵۱۵ مورخ ۱۳۸۲/۱۰/۲۲ دولت در مورد برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی فرهنگی جمهوری اسلامی ایران که در جلسه علنی روز یکشنبه مورخ ۱۳۸۳/۲/۱۳ مجلس شورای اسلامی با اصلاحاتی به تصویب رسیده است، در اجرای اصل نود و چهارم (۹۴) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران^(۱) جهت بررسی و اظهار نظر آن شورای محترم به پیوست ارسال می گردد.

مهدی کروی

رئیس مجلس شورای اسلامی

متن لایحه^(۲)

بخش اول - رشد اقتصادی ملی داناتی محور در تعامل با اقتصاد جهانی

فصل اول - بسترسازی برای رشد سریع اقتصادی

ماده ۱- به منظور ایجاد ثبات در میزان استفاده از عواید ارزی حاصل از نفت در برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران و تبدیل دارائی های حاصل از فروش نفت به دیگر انواع ذخایر و سرمایه گذاری و فراهم کردن امکان تحقیق فعالیت های پیش بینی شده در برنامه، دولت مکلف است با ایجاد «حساب ذخیره ارزی حاصل از عواید نفت اقدام های زیر را معمول دارد:

(۱) همین مجموعه، صفحه ۱۲.

(۲) در این بخش فقط به مواد مورد ایراد شورای نگهبان اشاره شده است.

الف - از سال ۱۳۸۴ مازاد عواید حاصل از نفت نسبت به ارقام پیش‌بینی شده در جدول شماره (۸) این قانون در حساب سپرده دولت نزد بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران تحت عنوان «حساب ذخیره ارزی حاصل از عواید نفت» نگهداری می‌شود.

ب - معادل مانده «حساب ذخیره ارزی حاصل از عواید نفت خام» موضوع ماده (۶۰) قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۷۹/۱/۱۷ با اصلاحات آن در پایان سال ۱۳۸۳ و همچنین مانده مطالبات دولت از اشخاص ناشی از تسهیلات اعطائی از محل موجودی حساب یاد شده در ابتدای سال ۱۳۸۴ از طریق شبکه بانکی به «حساب ذخیره ارزی حاصل از عواید نفت» واریز می‌گردد.

ج - استفاده از وجوه حساب ذخیره ارزی برای تأمین مصارف بودجه عمومی دولت صرفاً در صورت کاهش عواید ارزی حاصل از نفت نسبت به ارقام جدول شماره ۸ این قانون و عدم امکان تأمین اعتبارات مصوب از محل سایر منابع درآمدهای عمومی و واگذاری دارائی‌های مالی مجاز خواهد بود. در چنین صورتی، دولت می‌تواند در فواصل زمانی سه ماهه از موجودی حساب ذخیره ارزی پرداخت نماید. معادل ریالی این وجوه به حساب درآمد عمومی دولت واریز می‌گردد. استفاده از حساب ذخیره ارزی برای تأمین کسری ناشی از عواید غیرنفتی بودجه عمومی ممنوع است.

د - به دولت اجازه داده می‌شود حداکثر معادل پنجاه درصد (۵۰٪) مانده موجودی حساب ذخیره ارزی برای سرمایه‌گذاری و تأمین بخشی از اعتبار مورد نیاز طرح‌های تولیدی و کارآفرینی صنعتی، معدنی، کشاورزی، حمل و نقل، خدمات (از جمله گردشگری و...)، فناوری و اطلاعات و خدمات فنی - مهندسی بخش غیردولتی که توجیه فنی و اقتصادی آنها به تأیید وزارتخانه‌های تخصصی ذی ربط رسیده است از طریق شبکه بانکی داخلی و بانک‌های ایرانی خارج از کشور به صورت تسهیلات با تضمین کافی استفاده نماید.

ه - حداقل ده درصد (۱۰٪) از منابع قابل تخصیص حساب ذخیره ارزی به بخش غیردولتی در اختیار بانک کشاورزی قرار می‌گیرد تا به صورت ارزش، ریالی جهت سرمایه‌گذاری در طرح‌های موجه بخش کشاورزی و سرمایه در گردش طرح‌هایی که با هدف توسعه صادرات انجام می‌شود توسط بانک کشاورزی در اختیار بخش غیردولتی

قرار گیرد. اصل و سود این تسهیلات به صورت ارزی به حساب ذخیره ارزی واریز می‌گردد.

و - آئین‌نامه اجرایی این ماده به پیشنهاد سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور، بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران و وزارت امور اقتصادی و دارایی تهیه و قبل از لازم‌الاجرا شدن این قانون به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

ماده ۲ -

...

ماده ۳ -

به منظور تنظیم روابط بین دولت و شرکت ملی نفت ایران و اعمال مالکیت دولت بر منابع نفت و گاز کشور، موارد ذیل مقرر می‌گردد:

الف - مالکیت منابع نفتی ایران با دولت جمهوری اسلامی ایران است که این حق مالکیت، براساس قانون نفت مصوب ۱۳۶۶^(۱) از طریق وزارت نفت اعمال می‌شود.

ب - نفت تولیدی حاصل از عملیات نفتی شرکت ملی نفت ایران در منابع نفتی جمهوری اسلامی ایران و نیز عملیات شرکت‌های دولتی تابعه و وابسته به آن و همچنین نفت تولیدی حاصل از عملیات نفتی پیمانکاران طرف قرارداد با شرکت‌های یاد شده در این منابع، با وضع حقوق دولتی مقرر در این ماده، متعلق به شرکت ملی نفت ایران تاست و این شرکت مکلف است حقوق دولتی را به ترتیب مقرر در این قانون مقدم بر سایر هزینه‌های خود حسب مورد پرداخت و یا با خزانه‌داری کل کشور تسویه کند.

ج - حقوق دولتی نفت که پس از استخراج و فروش به حساب بستانکار دولت (خزانه داری کل کشور) منظور می‌شود عبارتست از:

۱- بهره مالکانه که برای نفت خام معادل پنجاه درصد (۵۰٪) درآمد حاصل از فروش آن تعیین می‌شود.

۲- بهره مالکانه گاز طبیعی که به ازای استخراج هر متر مکعب گاز طبیعی هشتاد و پنج ریال تعیین می‌شود. این رقم سالانه متناسب با تغییر نرخ رسمی تسعیر ارز اصلاح خواهد شد.

(۱) ر.ک به مجموعه قوانین دومین دوره مجلس شورای اسلامی صفحات ۵۷۹ تا ۵۸۱.

۳- حقوق ویژه درصدی از درآمد حاصل از فروش نفت خام (حداقل بیست و هفت درصد «۲۷٪») پس از کسر یارانه مذکور در بند (ه) این ماده است که در لوایح بودجه سنواتی منظور می‌شود. درصد یاد شده فوق، متناسب با قیمت فروش نفت خام (بر مبنای مفاد تبصره «۳» این بند) با پیشنهاد مشترک وزارت نفت و سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید و می‌بایست به نحوی تعیین شود که منابع لازم برای تداوم تولید، توسعه ظرفیت، بازپرداخت تعهدات و انجام سرمایه‌گذاری‌های منظور در برنامه را برای ارتقای قدرت رقابت اقتصادی و حفظ جایگاه ایران در بازارهای نفت و گاز و تأمین نیازهای داخلی فراهم آورد و عملیات شرکت همراه با سود متعارف باشد.

تبصره ۱ - بهره مالکانه نفت خام تولیدی از میدانهای خشکی و دریایی مشترک با کشورهای همسایه و میدانهای دریایی به ترتیب معادل هشتاد و نود درصد (۸۰٪) و ۹۰٪) نصاب فوق خواهد بود.

تبصره ۲ - بابت گاز تزریقی به میدانهای نفتی بهره مالکانه دریافت نمی‌شود. بابت گاز سوزانده شده از اول سال ۱۳۸۸ بهره مالکانه دریافت خواهد شد.

تبصره ۳ - مبنای محاسبه حقوق دولتی نفت خام برای محموله‌های صادراتی معادل درآمد حاصل از فروش در مبادی اولیه صادرات بوده و برای نفت خام تحویلی به پالایشگاههای داخلی در هر ماه برابر نود و پنج درصد (۹۵٪) متوسط بهای محموله‌های صادراتی از مبادی اولیه در همان ماه خواهد بود.

د - به دولت اجازه داده می‌شود به منظور صیانت از منابع تجدیدناپذیر و صرفه جویی در مصرف و بهینه‌سازی مصرف انرژی، ده درصد (۱۰٪) از درآمد محاسباتی ناشی از افزایش مقادیر صادرات نفت خام و فرآورده‌های پالایشی نفتی نسبت به مقادیر مشابه سال ۱۳۸۳ و قیمت سال ۱۳۸۳، به عنوان جایزه افزایش صادرات به شرکت ملی نفت ایران اختصاص دهد تا صرف سرمایه‌گذاری و کمک به طرحهای بهینه‌سازی انرژی شود. جایزه صادراتی با درج در قوانین بودجه سنواتی از محل حقوق ویژه، موضوع جزء (۳) بند (ج) این ماده تأمین و پرداخت می‌گردد.

ه - در مواردی و تا زمانی که طبق مقررات قانونی و تصمیم مراجع ذی صلاح، فرآورده‌های نفتی و گاز طبیعی برای مصارف داخلی کشور به قیمتی کمتر از بهای تمام

شده (قیمت منطقه‌ای با اضافه کردن هزینه‌های انتقال، توزیع و فروش، مالیات و عوارض تکلیفی و سود متعارف انتقال و توزیع)، عرضه می‌شود مابه‌التفاوت قیمت‌های تکلیفی فروش با قیمت تمام شده به عنوان یارانه حامل‌های انرژی محسوب و توسط شرکتهای ذی‌ربط حسب مورد در دفاتر قانونی آنان به حساب بدهی دولت منظور می‌شود. شرکت ملی نفت ایران موظف است با انتقال این بدهی‌ها به حساب خود با شرکتهای طرف معامله خود تسویه حساب کرده و کل بدهی‌ها را در دفاتر قانونی خود جمعاً به بدهکار «حساب دولت» (نزد خزانه‌داری کل کشور) منظور کند.

تسویه این بدهی دولت به شرکت ملی نفت ایران، در هر سال مالی در مرحله نخست به ترتیب مقرر در جزء (۳) بند (ج) این ماده انجام شده و در صورت عدم تکافو از سود سهم دولت و بهره مالکانه گاز در همان سال کاسته شده و بدهی دولت بابت یارانه حامل‌های انرژی تسویه می‌شود.

چنانچه اقلام فوق‌الذکر جبران تأمین یارانه فوق‌الذکر را ننماید، مابه‌التفاوت آن در لوایح بودجه سالانه منظور و از محل منابع بودجه عمومی دولت قابل تأمین و پرداخت خواهد بود.

تبصره - در طول سالهای برنامه چهارم و تا زمانی که قیمت فروش داخلی بنزین کمتر از قیمت تمام شده عرضه بنزین وارداتی باشد، مابه‌التفاوت (یارانه) آن در لوایح بودجه سالانه منظور و از محل بودجه عمومی دولت قابل تأمین و پرداخت خواهد بود.

و - به شرکت ملی نفت ایران اجازه داده می‌شود که با تصویب هیأت وزیران از محل منابع ارزی موضوع بند (ح) این ماده نسبت به واردات فرآورده‌های نفتی مورد نیاز کشور اقدام کرده و تا پایان سال مالی با مراعات این قانون نسبت به تسویه حساب به خزانه‌داری کل کشور اقدام کند.

ز - سی درصد (۳۰٪) از سود خالص (سود ویژه) سالانه شرکت ملی نفت ایران پس از کسر مالیات بر عملکرد بر طبق قانون مالیات‌های مستقیم مصوب ۱۳۶۶ و اصلاحیه‌های آن به عنوان سهم دولت به حساب بستانکار دولت (خزانه‌داری کل کشور) و بقیه به عنوان اندوخته‌های قانونی و سرمایه‌ای شرکت و افزایش سرمایه دولت در آن شرکت منظور می‌شود.

ح - برای تسهیل امور جاری خزانه‌داری کل کشور، شرکت ملی نفت ایران مکلف است

صددرصد (۱۰۰٪) وجوه حاصل از صادرات نفت خام را به ترتیب مورد عمل در برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران به عنوان علی الحساب بهره مالکانه، حقوق ویژه، مالیات عملکرد شرکت ملی نفت ایران و سود سهم دولت در این شرکت از طریق بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران به حساب خزانه داری کل کشور واریز کرده و در مقاطع سه ماهه براساس مفاد این ماده با خزانه داری کل کشور تسویه حساب کند.

ط - شرکت ملی نفت ایران مکلف است سرمایه گذاریهای لازم در اجرای وظایف قانونی خود را با تأکید بر طرحهای افزایش بازیافت نفت خام، نگهداشت سطح تولید از مخازن فعلی نفت و گاز، اکتشاف و توسعه ظرفیت تولید نفت و گاز و ایجاد تأسیسات مرتبط با اولویت میدانهای مشترک با کشورهای همسایه در چارچوب بودجه مصوب شرکت اجرا کند.

پرداخت هزینه های یاد شده و بازپرداخت کلیه تعهدات شرکت که قبل و بعد از اجرای این قانون ایجاد شده و یا می شود اعم از ریالی بایستی از محل منابع داخلی و سایر منابع شرکت ملی نفت ایران انجام شود و تجهیز منابع از داخل و خارج از کشور برای انجام سرمایه گذاریهای بالا نیز بر عهده شرکت ملی نفت ایران است.

ی - در دوره زمانی اجرای این قانون کلیه قوانین و مقررات خاص و عام مغایر با این ماده ملغی الاثر است و روابط مالی و حقوقی فی مابین دولت (وزارتخانه ها و مؤسسات دولتی) و شرکت ملی نفت ایران در مورد دریافت انواع مالیاتها و عوارض صرفاً طبق احکام مقرر در این ماده، قانون مالیاتهای مستقیم مصوب ۱۳۶۶ و اصلاحیه های بعدی آن^(۱) و قانون اصلاح موادی از قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران و چگونگی برقراری عوارض و سایر وجوه از تولیدکنندگان کالا و ارائه دهندگان خدمات و کالاهای وارداتی مصوب ۱۳۸۱^(۲) خواهد بود و پرداخت هر مبلغ توسط شرکت ملی نفت ایران و شرکتهای دولتی تابعه و وابسته به آن طبق مقررات

(۱) قانون مالیاتهای مستقیم مصوب ۱۳۶۶ در مجموعه قوانین دومین دوره مجلس شورای اسلامی صفحات ۶۲۹ تا ۷۰۸ و اصلاحیه آن در روزنامه رسمی شماره ۱۶۶۰۹ مورخ ۱۳۸۰/۱۲/۱۳ درج شده است که علاقمندان می توانند به آن مراجعه نمایند.

(۲) ر.ک به روزنامه رسمی ۱۶۸۸۶ مورخ ۱۳۸۱/۱۱/۲۴.

قانونی که پس از تصویب این قانون وضع می‌گردد در بدهکار «حساب دولت» (خزانه داری کل کشور) موضوع بند (ج) این ماده منظور می‌شود.

ک - آئین‌نامه اجرائی این ماده از جمله تعاریف مذکور در آن، حقوق ویژه و ساز و کار تسویه حساب بین خزانه‌داری کل کشور و شرکت ملی نفت ایران به پیشنهاد مشترک وزارتخانه‌های نفت و امور اقتصادی و دارائی، سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور و بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

ل - کلیه احکامی که در این ماده منظور شده است براساس قراردادی خواهد بود بین شرکت ملی نفت ایران و دولت به نمایندگی وزارت نفت و نظارت سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور منعقد می‌گردد.

کلیه وجوه حاصل از فروش صادرات نفت خام موضوع این قرارداد مستقیماً از طرف خریداران به حساب خزانه‌داری کل کشور واریز می‌گردد.

شرکت ملی نفت ایران موظف است سیاهه فروش و دو نسخه از هر قرارداد فروش یا تحویل نفت خام به هر صورت را به وزارت امور اقتصادی و دارائی و سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور تحویل نماید.

ماده ۴ -

ماده ۷ -

به منظور تداوم برنامه خصوصی سازی و توانمندسازی بخش غیردولتی در توسعه کشور به دولت اجازه داده می‌شود:

الف - از همه روشهای امکان‌پذیر، اعم از مقررات زدایی، واگذاری مدیریت (نظیر اجاره، پیمانکاری عمومی و پیمان مدیریت) و مالکیت (نظیر اجاره به شرط تملیک فروش تمام یا بخشی از سهام، واگذاری اموال) تجزیه به منظور واگذاری، انحلال و ادغام شرکتها استفاده شود.

ب - ضمن حفظ امور سیاستگذاری و برنامه‌ریزی کلان و نظارت در بخشهای حمل و نقل، ارتباطات (پست و مخابرات) و فناوری اطلاعات، ایجاد، توسعه، نگهداری و بهره‌برداری از مبادی، شبکه‌ها، مراکز و پایانه‌ها را با رعایت تضمین و استمرار ارائه خدمات مناسب و رعایت خط مشی‌های دولت به بخشهای تعاونی و خصوص واگذار نماید.

ماده ۸-

ک- مفاد ماده (۶۲) قانون برنامه سوم توسعه^(۱) در مورد کلیه شرکتهای دولتی از جمله شرکت ملی نفت ایران و شرکتهای تابعه و وابسته وزارت نفت و شرکتهایی که شمول قانون بر آنها مستلزم ذکر نام یا تصریح نام است نافذ بوده و در صورتی که تجدید ارزیابی دارائیهای آنها مطابق ماده مزبور انجام شده باشد از زمان تجدید ارزیابی قابل اعمال در حسابهای مربوط می باشد و شرکتهایی که تجدید ارزیابی آنها در دوران برنامه سوم توسعه مسیر نشده باشد، مجازند تا آخر سال دوم برنامه چهارم توسعه برای یک بار طبق مفاد ماده فوق الذکر نسبت به تجدید ارزیابی دارائیهای ثابت خود اقدام نمایند.

ماده ۱۰- [اصلاح شده ماده (۱۱) برنامه سوم توسعه]^(۲)

سهام متعلق به وزارتخانه ها، مؤسسه های دولتی، شرکتهای دولتی موضوع ماده (۴) قانون محاسبات عمومی کشور مصوب ۱۳۶۶/۶/۱ و اصلاحات بعدی و مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت و سهام بانک و بیمه های دولتی و سایر شرکتهایی که بیش از پنجاه درصد (۵۰٪) سرمایه و یا سهام آنها منفرداً یا مشترکاً متعلق به وزارتخانه ها، مؤسسات دولتی، شرکتهای دولتی و همچنین سایر شرکتهای دولتی و مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت که شمول قوانین و مقررات عمومی بر آنها مستلزم ذکر یا تصریح نام است از جمله شرکت ملی نفت ایران و شرکتهای تابعه و وابسته وزارت نفت و شرکتهای تابعه آنها، سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران و شرکتهای تابعه و سازمان صنایع ملی ایران و شرکتهای تابعه و مرکز تهیه و توزیع کالا، همچنین سهام متعلق به دستگاههای فوق الذکر در شرکتهای غیردولتی و شرکتهایی که تابع قانون خاص می باشند، مشمول مقررات مواد این برنامه خواهد بود.

۱) ماده (۶۲) قانون برنامه سوم توسعه: به دولت اجازه داده می شود دارائی های ثابت شرکت های دولتی را که صددرصد (۱۰۰٪) سهام آنها متعلق به دولت و یا متعلق به شرکت های دولتی مذکور هستند، در دوران برنامه سوم توسعه، یک بار مورد تجدید ارزیابی قرار دهد. مبالغ حاصل از تجدید ارزیابی شرکت های دولتی یاد شده مشمول پرداخت مالیات بر درآمد و سایر انواع مالیات ها نمی شود و مبالغ حاصل باید حسب مورد به حساب افزایش سرمایه دولت و یا شرکت دولتی مربوط در شرکت های دولتی یاد شده منظور گردد. آئین نامه اجرایی این بند و چگونگی استهلاك دارائی های ثابت استهلاك پذیر تجدید ارزیابی شده، به پیشنهاد وزارت امور اقتصادی و دارائی به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

۲) همین مجموعه، صفحه ۴۱۹.

تبصره ۱- سهام متعلق به دستگاههای مذکور در این ماده که مالکیت آنها به صورت هبه، صلح غیرمعموض یا هرگونه عقد دیگری انجام شده نیز مشمول مقررات این فصل می شوند.

تبصره ۲- مشارکت و سرمایه گذاری بانکها و سهام متعلق به بانکها و بیمه های دولتی، شرکت های بیمه و مؤسسات اعتباری در شرکتها، از شمول مقررات این فصل مستثنی است.

ماده ۱۱-

ماده ۱۲-

الف - از ابتدای برنامه چهارم، هرگونه سهمیه بندی تسهیلات بانکی (تفکیک بخشهای مختلف اقتصادی و منطقه ای) و اولویتهای مربوط به بخشها و مناطق، با تصویب هیأت وزیران، از طریق تشویق سیستم بانکی با استفاده از یارانه نقدی و وجوه اداره شده صورت می گیرد.

ب - نرخ سود تسهیلات بانکی برای کلیه مناطق، بخشهای مختلف اقتصادی و یا اشخاص حقیقی و حقوقی در طول برنامه چهارم، در چارچوب سیاستهای پولی مصوب شورای پول و اعتبار در اختیار هر بانک می باشد و اعمال اولویت توسط دولت صرفاً از طریق پرداخت یارانه نقدی و وجوه اداره شده، صورت خواهد گرفت.

ج -

و - ترکیب اعضای شورای پول و اعتبار به شرح ذیل اصلاح می گردد:

- وزیر امور اقتصادی و دارائی یا معاون وی.

- رئیس کل بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران.

- رئیس سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور یا معاون وی.

- دو تن از وزراء به انتخاب هیأت وزیران.

- وزیر بازرگانی.

- دو نفر کارشناس و متخصص پولی و بانکی به پیشنهاد رئیس کل بانک مرکزی جمهوری

اسلامی ایران و تأیید ریاست جمهوری.

- دادستان کل کشور یا معاون وی.

- رئیس اتاق بازرگانی و صنایع و معادن.

- رئیس اتاق تعاون.

- نمایندگان کمیسیونهای اقتصادی و برنامه و بودجه و محاسبات مجلس شورای اسلامی (هرکدام یک نفر) به عنوان ناظر با انتخاب مجلس.

تبصره ۱- ضوابط اجرائی این بند شامل نحوه تشکیل جلسات و چگونگی اتخاذ تصمیمات با پیشنهاد رئیس کل بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران و تصویب شورای پول و اعتبار به مرحله اجرا گذارده خواهد شد.

تبصره ۲- ریاست شورا بر عهده رئیس کل بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران خواهد بود.

.....

ح - دولت مکلف است اقدامات لازم در زمینه سالم سازی ترازنامه بانکها و ایجاد نهادهای مالی ضروری را انجام داده و لوایح قانونی لازم را در این زمینه ارائه نماید. همچنین دولت مکلف است پس از اصلاح ساختار مالی بانکهای تجاری دولتی به استثنای بانک ملی ایران، سرمایه بانکهای مزبور را از طریق افزایش سرمایه و واگذاری حق تقدم به عموم افزایش داده به طوری که سرمایه دولت در این بانکها تا پایان سال پایانی برنامه چهارم به کمتر از پنجاه درصد (۵۰٪) تقلیل یابد.

ط - اشتغال به عملیات بانکی توسط اشخاص حقیقی و حقوقی تحت هر عنوان و تأسیس و ثبت هرگونه تشکّل برای انجام عملیات بانکی، بدون دریافت مجوز از بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران ممنوع است. تعریف تشخیص عملیات بانکی بر عهده شورای پول و اعتبار است. ضوابط، مقررات و شرایط ناظر بر تأسیس، فعالیت و نظارت بر مؤسساتی که مجاز به انجام عملیات بانکی می باشند، براساس قوانین پولی و بانکی توسط شورای پول و اعتبار تعیین خواهد شد. تشکّلها و مؤسسات فعال در عملیات بانکی دارای مجوز فعالیت از سایر دستگاهها می باید ظرف مدت شش ماه از تاریخ اجرای این قانون وضعیت خود را با الزامات تعیین شده در این قانون و مصوبات شورای پول و اعتبار انطباق دهند.

ی - به منظور اجرای سیاستهای پولی به بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران اجازه داده می شود که از ابزار اوراق مشارکت و سایر ابزارهای مشابه با تصویب شورای پول و اعتبار استفاده نماید.

ک - شعب بانکها و مؤسسات اعتباری خارجی می‌تواند در ایران تأسیس شود و در چارچوب قانون مدنی و بانکی و قانون عملیات بانکی بدون ربا مصوب ۱۳۶۲/۶/۸^(۱) فعالیت نماید. مجوز تأسیس و فعالیت این شعب توسط بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران صادر خواهد شد.

ل -

م - شورای پول و اعتبار مکلف است در تنظیم سیاستها و ضوابط و مقررات پولی و اعتباری جبران کاهش ارزش سپرده‌ها و منابع مردم را پیش‌بینی و ملحوظ نماید، به نحوی که بازپرداخت تسهیلات، منجر به کاهش ارزش دارائی و سرمایه سپرده‌گذار نشود.

ن - رئیس مجمع عمومی بانک کشاورزی، وزیر جهاد کشاورزی تعیین می‌شود.

ماده ۱۳ -

...

ماده ۱۵ -

...

ه - به شرکت ملی نفت ایران اجازه داده می‌شود به منظور شناسایی و اکتشاف هر چه بیشتر منابع نفت و گاز در سراسر کشور و نیز به کارگیری فناوریهای جدید در عملیات اکتشافی، پس از کسب مجوز مودی از وزارت نفت در کلیه مناطق کشور (به استثنای استانهای خوزستان، بوشهر و کهگیلویه و بویراحمد) که عملیات اکتشافی مربوط با ریسک پیمانکار انجام و منجر به کشف میدان قابل تولید تجاری شود، در قالب ارقام مذکور در بند (ج) این ماده پس از تصویب شورای اقتصاد و مبادله موافقتنامه با سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور، مرحله توسعه را به دنبال مرحله اکتشاف و از طریق عقد قرارداد با همان پیمانکار آغاز نماید. هزینه‌های اکتشافی (مستقیم و غیرمستقیم) در قالب قراردادی که برای توسعه میدان منعقد می‌شود منظور و به همراه هزینه‌های توسعه از محل فروش محصولات تولیدی همان میدان (منابع داخلی شرکت ملی نفت ایران) بازپرداخت خواهد شد. مجوزهای اکتشاف صادره، دارای زمان محدود بوده که در هر

(۱) ر.ک به مجموعه قوانین اولین دوره مجلس شورای اسلامی صفحات ۵۷۴ تا ۵۷۸.

مورد توسط وزارت نفت تعیین شده و یکبار نیز قابل تمدید می باشد. در صورتی که در پایان مرحله اکتشاف میدان تجاری در هیچ نقطه ای از منطقه کشف نشده باشد، قرارداد اکتشافی خاتمه خواهد یافت و طرف قرارداد حق مطالبه هیچگونه وجهی را نخواهد داشت.

.....

ماده ۱۷-

الف - دولت مجاز است سهام شرکت های بیمه تجاری را پس از اصلاح ساختار، براساس برنامه زمانبندی مشخص و طبق آئین نامه ای که به تصویب هیأت وزیران می رسد، به بخش خصوصی یا تعاونی واگذار نماید.

ب - مؤسسات بیمه خارجی می توانند در ایران شعبه و نمایندگی تأسیس نموده و در چارچوب قانون تأسیس بیمه مرکزی ایران و بیمه گیری مصوب سال ۱۳۵۰ و اصلاحیه های بعدی آن و رعایت بند (الف) ماده (۹۲) این قانون فعالیت نمایند. مجوز تأسیس و فعالیت این شعب و نمایندگیها توسط بیمه مرکزی ایران پس از تصویب شورای عالی بیمه صادر خواهد شد.

ماده ۱۸-

ماده ۲۲- دولت موظف است سند ملی توسعه بخشهای صنعت و معدن را با توجه به مطالعات استراتژی توسعه صنعتی کشور ظرف مدت شش ماه از تاریخ تصویب این قانون با محوریت توسعه رقابت پذیری مبتنی بر توسعه فناوری و در جهت تحقق هدف رشد تولید صنعتی و معدنی متوسط سالانه یازده و دو دهم درصد (۱۱/۲٪) و رشد متوسط سرمایه گذاری صنعتی و معدنی شانزده و نه دهم درصد (۱۶/۹٪) به گونه ای که سهم بخش صنعت و معدن از تولید ناخالص داخلی از چهارده درصد (۱۴٪) در سال ۱۳۸۳ به شانزده و دو دهم درصد (۱۶/۲٪) در سال ۱۳۸۸ و صادرات صنعتی از رشد متوسط سالانه چهارده و هشت دهم درصد (۱۴/۸٪) برخوردار گردد تهیه و محورهای ذیل را به اجرا درآورد:

....

و - برای تجهیز منابع لازم در توسعه صنعتی و معدنی:

۱- دولت مکلف است در طول سالهای برنامه سرمایه بانک صنعت و معدن را متناسب

برابر سقف مصوب اساسنامه افزایش دهد.

۲- استفاده از علوم و فناوریهای نوین در کلیه زمینه‌های معدنی از قبیل اکتشاف، استخراج، فن‌آوری مواد معدنی و صنایع معدنی، دولت مکلف است زمینه حضور سرمایه‌گذاران خارجی را در امور فوق فراهم آورد.

۳- تقویت شرکت‌های مادر تخصصی توسعه‌ای در جهت توسعه بخش غیردولتی با استفاده از منابع عمومی، خارجی و منابع ناشی از فروش سهام شرکت‌های زیر مجموعه و عرضه سهام شرکت‌های مادر تخصصی در بازار بورس تا سقف چهل و نه درصد (۴۹٪).

۴- در جهت ایجاد ارزش افزوده بیشتر و استفاده از منابع گاز در توسعه صنعتی و معدنی، به دولت اجازه داده می‌شود با رعایت سقف‌های مصوب ماده (۱۴) برنامه تا مبلغ نه میلیارد (۹/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰) دلار از منابع خارجی (بیع متقابل و فاینانس و...) در جهت ایجاد صنایع انرژی‌بر و صنایع دارای مزیت نسبی با هدف صادراتی تعهد و تأمین نماید.

۵- تأمین زیربنای لازم در معادن بزرگ. مناطق معدنی توسط دولت.

۶- اصلاح اساسنامه صندوق بیمه فعالیتهای معدنی و صندوق حمایت از توسعه و تحقیقات صنعت الکترونیک در جهت تقویت و توسعه نهادهای پوشش دهنده مخاطرات سرمایه‌گذاری بخش خصوصی در زمینه اکتشاف مواد معدنی و سرمایه‌گذاری خطرپذیر در صنایع نوین.

....

ماده ۲۶-

الف - سیاستگذاری و برنامه‌ریزی کلان در امور مربوط به اکتشاف، استخراج و تولید نفت و گاز، پالایش، انتقال و توزیع برق با دولت است.

دولت موظف است حداقل ده درصد (۱۰٪) از ظرفیت انجام فعالیت مربوط به بهره برداری از میادین نفت و گاز، پالایش، پخش و حمل و نقل مواد نفتی و گازی و همچنین تولید و توزیع برق را به نحوی که موجب انحصار در بخش غیردولتی نشود و استمرار ارائه خدمات تضمین گردد، به اشخاص حقیقی و حقوقی داخلی واگذار نماید.

ب - دولت مکلف است به منظور ترغیب سایر مؤسسات داخلی به تولید هرچه بیشتر نیروی برق از نیروگاههای خارج از مدیریت و نظارت وزارت نیرو، شرایط و قیمتهای تضمینی خرید برق را تا پایان سال اول برنامه چهارم تعیین و اعلام کند.

ماده ۲۷-

...

ماده ۲۸-

به منظور تقویت اقتصاد حمل و نقل، بهره برداری مناسب از موقعیت سرزمینی کشور، فرسایش ایمنی و سهولت حمل و نقل و مسافر، دولت موظف است در چارچوب برنامه توسعه حمل و نقل کشور که به تصویب هیأت وزیران خواهند رسید، اهداف زیر را در برنامه چهارم توسعه مُحَقَّق کند مشروط بر اینکه اعتبارات مورد نیاز برای تحقُّق آن در قالب منابع قابل تخصیص به بخش از سقف‌های مندرج در جدول شماره (۴) این قانون تجاوز ننماید:

الف -

...

ج -

- ۱- طبقه‌بندی فرودگاههای کشور براساس برآورد میزان تقاضای حمل و نقل بار و مسافر در پایان برنامه و تجهیز کامل فرودگاهها متناسب با آن.
- ۲- تکمیل صد درصد (۱۰۰٪) تجهیزات ناوبری هوایی و پوشش راداری کل فضای کشور در حد استاندارد بین‌المللی.
- ۳- نوسازی ناوگان حمل و نقل هوایی با استفاده از وجوه اداره شده به نحوی که در پایان برنامه، متوسط سن ناوگان هوایی حداکثر به پانزده سال برسد.
- ۴- وظایف حفاظتی کلیه فرودگاههای کشور صرفاً به عهده نیروی انتظامی می‌باشد، وظایف مربوط برابر آئین‌نامه‌ای خواهد بود که با پیشنهاد وزارت کشور و وزارت راه و ترابری به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.
- ۵- واگذاری بیش از پنجاه درصد (۵۰٪) سهام شرکتهای هواپیمایی جمهوری اسلامی ایران و ایران ایرتور به بخش غیردولتی.

د - ...

ه -

- ۱- تدوین و بکارگیری استانداردهای حمل و نقل به استانداردهای جهانی.
- ۲- ایجاد تسهیلات لازم و هماهنگی بین دستگاههای ذی‌ربط برای گسترش ترانزیت کالا

و مسافر.

۳- یکپارچه سازی سازمان مدیریت فرودگاهها، بنادر و پایه های مرزی زمینی.

۴- تشکیل گارد ترابری به منظور کنترل، نظارت و افزایش ایمنی جابجایی کالا و مسافر در زیر بخشهای جاده ای، راه آهن و دریایی، از طریق بخش خصوصی و تعاونی.

۵- نگهداری از زیربناهای احداث شده حمل و نقل مطابق با نگرشها و استانداردهای جهانی.

ماده ۲۹-

مواد (۱۲۷) الی (۱۳۲) قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۷۹/۱/۱۷^(۱) و اصلاحیه های آن برای دوره برنامه

۱) فصل ۱۷- حمل و نقل

ماده ۱۲۶- به شرکت سهامی راه آهن جمهوری اسلامی ایران اجازه داده می شود به منظور ارائه خدمات حمل و نقل منطقه ای، ترانزیتی و چند وجهی با مشارکت کشورهای عضو اگو نسبت به ایجاد شرکت های حمل و نقل بین المللی اقدام کند.

ماده ۱۲۷- به وزارت راه و ترابری اجازه داده می شود:

الف - بخشی از ماشین آلات، تجهیزات و اماکنی را که در راستای تحقق سیاست واگذاری، مازاد تشخیص می دهد بر اساس آئین نامه ای که توسط وزارتخانه های امور اقتصادی و دارائی، راه و ترابری و سازمان برنامه و بودجه تهیه و به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید به فروش برساند و یا به صورت اجاره به پیمانکاران و شرکت های تعاونی راهداری تشخیص صلاحیت شده واگذار کند.

ب - نسبت به کاهش و تعدیل نیروی انسانی بر اساس آئین نامه ای که به پیشنهاد وزارت مذکور و سازمان امور اداری و استخدامی کشور به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید، اقدام کند. منابع مالی مورد نیاز برای اصلاح ساختار نیروی انسانی نیز در راستای کاهش تصدی فوق از محل بند (الف) این ماده در قالب لوابیع بودجه سنواتی تأمین می شود.

ماده ۱۲۸- به وزارت راه و ترابری اجازه داده می شود با حفظ مالکیت دولت بر خطوط ریلی و اعمال سیاست جامع هماهنگ حمل و نقل ریلی کشور و جلوگیری از ایجاد انحصار در بخش غیردولتی و تضمین استمرار ارائه خدمات، بخشی از فعالیت های مربوط به حمل و نقل بار و مسافر، تعمیر، نگهداری و بازسازی شبکه و ناوگان حمل و نقل ریلی را به اشخاص حقیقی و حقوقی بخش غیردولتی داخلی واگذار کند و در صورت لزوم با ایجاد شرکت های مشترک بین بخش غیردولتی داخلی و راه آهن جمهوری اسلامی ایران از آنها حمایت و تسهیلات لازم در این زمینه را فراهم سازد. ضوابط و مقررات این ماده به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

ماده ۱۲۹- با توجه به اینکه امور هوانوردی و حمل و نقل هوایی (شامل ناوبری، نشست و برخاست) منحصر آرد در اختیار و در کنترل دولت (سازمان هواپیمایی کشوری) می باشد، با پیش بینی تمهیدات مناسب برای جلوگیری از ایجاد انحصار در بخش غیردولتی و تضمین استمرار ارائه خدمات، به دولت اجازه داده می شود:

الف - نسبت به واگذاری سهام شرکت های هواپیمایی جمهوری اسلامی ایران (حداکثر تا ۴۹٪)، هواپیمایی آسمان، هواپیمایی پیام، حمل و نقل هوایی نفت، خدمات هلیکوپتری (ساخه)، کشتیرانی جمهوری اسلامی ایران و شرکت های

چهارم (۱۳۸۸-۱۳۸۴) تنفیذ می‌گردد.

ماده ۳۰-

دولت موظف است به منظور هویت بخشی به سیمای شهر و روستا، استحکام بخشی ساخت و سازها، دستیابی به توسعه پایدار و بهبود محیط زندگی در شهرها و روستاها، اقدام‌های ذیل را در بخش‌های عمران شهری و روستایی و مسکن به عمل آورد:

الف - هویت بخشی به سیما و کالبد شهرها، حفظ و گسترش فرهنگ معماری و شهرسازی و ساماندهی ارائه خدمات شهری از طریق:

۱- تابعه آن و شرکت ملی نفتکش ایران به بخش‌های تعاونی و خصوصی داخلی اقدام کند.

ب - با پیشنهاد مشترک شورای عالی هواپیمایی کشوری و دستگاه اجرایی ذی‌ربط اساسنامه شرکت‌های هوایی کشور (آسمان، پیام، حمل و نقل هوایی نفت، خدمات هلیکوپتری) را اصلاح کند. تغییرات اساسنامه هواپیمایی جمهوری اسلامی ایران به تصویب مجلس شورای اسلامی می‌رسد.

ماده ۱۳۰- با حفظ حاکمیت دولت بر امور هوانوردی و حمل و نقل هوایی (شامل ناوبری، نشست و برخاست) توسط دولت و با رعایت صدر ماده (۱۲۹)، به سازمان هواپیمایی کشوری اجازه داده می‌شود:

الف - نسبت به تکمیل و اجرای طرح‌های فرودگاهی و پروازی و توسعه ناوگان هوایی با جلب سرمایه‌های داخلی و خارجی از طریق انعقاد قراردادهای مشارکت، پیش فروش خدمات فرودگاهی و خدمات پروازی اقدام و تعهدات مربوط را تأدیه کند.

ب - به منظور تأمین هزینه اجرای برنامه‌های نگهداری، بهسازی و امنیت پرواز و توسعه زیربنای فرودگاه‌ها و نیز استفاده از تجهیزات و سیستم‌های جدید فرودگاهی و هوانوردی و امنیتی، با تصویب شورای عالی هواپیمایی کشوری دو درصد (۲٪) قیمت فروش بلیط مسافران پروازهای داخلی را دریافت کند.

ماده ۱۳۱- به سازمان حمل و نقل جاده‌ای و پایانه‌های کشور اجازه داده می‌شود به منظور کمک به تدارک ناوگان حمل و نقل جاده‌ای بین شهری و احداث پایانه‌های مسافری و باری و مجتمع‌های خدمات رفاهی بین راهی توسط بخش غیردولتی با اولویت تعاونی‌ها و اיתارگران، از محل منابع داخلی در قالب وجوه اداره شده نزد بانک‌ها نسبت به تأمین تسهیلات اعتباری بانکی، اقدام کرده و مابه‌التفاوت نرخ سود را از منابع داخلی خود پرداخت کند. میزان وجوه اداره شده مذکور شامل اعتبار مربوط به پرداخت مابه‌التفاوت نرخ سود در بودجه سالانه سازمان مذکور تعیین می‌گردد.

الف - از جابه جایی کالا و مسافر در جاده‌های کشور بر اساس تن - کیلومتر و نفر - کیلومتر عوارض وصول کند. میزان این عوارض همه ساله با پیشنهاد مجمع عمومی سازمان حمل و نقل جاده‌ای و پایانه‌های کشور و تصویب شورای اقتصاد تعیین می‌گردد.

ب - حداکثر معادل پنجاه (۵۰) ریال برای هر تن - کیلومتر حمل و نقل کالا در داخل کشور از شرکت‌های حمل و نقل بین‌المللی که مبادرت به حمل و نقل کالای ترانزیتی می‌کنند با تأیید وزیر راه و ترابری از طریق دفاتر مرزی خود دریافت کند.

ج - صددرصد (۱۰۰٪) خسارت وارده بر ابنیه فنی و تأسیسات زیربنایی را وصول کند. بجز خسارت وارده بر اثر حوادث و سوانح غیرمترقبه و طبیعی که دولت بنا به توان، موظف به جبران آن خواهد بود.

د - کلیه دریافتی‌های موضوع این ماده پس از وصول، به حساب سازمان حمل و نقل جاده‌ای و پایانه‌های کشور نزد خزانه داری کل واریز می‌شود تا بر اساس بودجه سالانه سازمان به مصرف برسد.

- ۱- تهیه و تدوین قانون جامع شهرسازی و معماری کشور تا پایان سال اول برنامه چهارم.
- ۲- مناسب سازی فضاهای شهری و روستایی برای جانبازان و معلولین جسمی - حرکتی و اعمال این ضوابط در اماکن و ساختمان های عمومی و دولتی تا پایان برنامه چهارم.
- ۳- بهبود وضعیت عبور و مرور شهری به همراه افزایش سهم حمل و نقل عمومی تا میزان هفتاد و پنج درصد (۷۵٪) نسبت به کل سفرهای درون شهری.
- ۴- ارتقاء شاخص خصوصی سازی و بهره گیری از فناوری نوین در ارائه خدمات شهری تا سقف هفتاد و پنج درصد (۷۵٪) فهرست انواع خدمات شهری مشمول این بند براساس پیشنهاد سازمان شهرداری های کشور و تصویب سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور تعیین می شود.

.....

ج - وزارت مسکن و شهرسازی مکلف است با توجه به اثرات متقابل بخش مسکن و اقتصاد ملی و نقش تعادل بخشی آن در ارتقای کیفیت زندگی و کاهش نابرابریها، طرح جامع مسکن را حداکثر تا پایان سال اول برنامه چهارم تهیه و به تصویب هیأت وزیران برساند. این طرح مشتمل بر محورهای زیر با رویکرد توسعه پایدار عدالت اجتماعی و توانمندسازی اقشار کم درآمد خواهد بود:

- ۱- تقویت تعاونی های تولید مسکن، سازمانهای خیریه و غیردولتی فعال در بخش مسکن.
- ۲- مدیریت یکپارچه و منسجم زمین برای تأمین مسکن و توسعه شهر و روستا در چارچوب طرحهای توسعه و عمران.
- ۳- تشکیل بازار ثانویه رهن، براساس ضوابط شورای بورس تا پایان سال اول برنامه چهارم.

.....

ماده ۳۱-

دولت موظف است به منظور افزایش کارآمدی و اثربخشی طرحها و پروژه های سرمایه گذاری با رویکرد نتیجه گرا و دستیابی به سیستم کنترل کیفی، متناسب با شرایط اقتصادی و اجتماعی و اقلیمی کشور، تا پایان سال اول برنامه چهارم، نسبت به تدوین نظام فنی و اجرایی کشور و اجرای آن در تمام دستگاههای موضوع ماده (۱۶۵) این قانون به شرح ذیل اقدام نمایند:

....

هـ- سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور تا پایان سال اول برنامه چهارم با بهره‌گیری از همکاری دستگاههای اجرایی کشور و مشارکت انجمن‌های صنفی تخصصی، نسبت به تدوین ضوابط و مقررات مورد نیاز، متناسب با حجم سرمایه‌گذاری و کیفیت طرحها و پروژه‌های سرمایه‌گذاری اقدام و به تصویب هیأت دولت می‌رساند.

.....

ماده ۳۲-

اعتبارات طرحهای تملک دارائی‌های سرمایه‌ای جدید صرفاً براساس گزارش‌های توجیهی فنی، اقتصادی و زیست محیطی تأیید شده برای یکبار و به قیمت ثابت سالی که طرح مورد نظر برای اولین بار در لایحه بودجه سالانه منظور می‌گردد، به تفکیک سالهای برنامه چهارم و سالهای بعد به تصویب مجلس شورای اسلامی می‌رسد.

سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور موظف است اعتبارات مورد نیاز سالهای باقیمانده برنامه چهارم را با اعمال تغییر نرخهای ابلاغی خود محاسبه نموده و برحسب برنامه - دستگاه در لوایح بودجه سالانه کل کشور منظور نماید.

مبادله موافقتنامه شرح عملیات طرحهای تملک دارائی‌های سرمایه‌ای انتفاعی و غیرانتفاعی مشتمل بر اهداف طرح، شرح عملیات اجرایی، اعتبارات مصوب، پیشرفت فیزیکی و مشخصات فنی فقط برای یکبار در دوران برنامه انجام می‌پذیرد. این موافقتنامه‌ها برای دوران برنامه چهارم معتبر و ملاک عمل خواهند بود.

موافقتنامه‌هایی که برای انطباق میزان اعتبارات سالانه طرحها با قوانین بودجه سنواتی مبادله می‌شوند جنبه اصلاحیه داشته و نباید موجب افزایش اهداف و تعدد پروژه‌های طرح شوند. موارد استثناء که منجر به افزایش حجم عملیات و یا تعداد پروژه‌ها می‌گردد مشابه طرحهای جدید تلقی می‌گردند.

مبادله موافقتنامه طرحهای تملک دارائیهای سرمایه‌ای صرفاً نظامی بخش دفاع تابع دستورالعمل خاصی است که به پیشنهاد مشترک ستاد کل نیروهای مسلح، وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح و سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

آئین‌نامه اجرایی این ماده شامل چگونگی ابلاغ و تخصیص اعتبارات طرحهای ملی و نحوه اعمال مفاد این ماده برای اعتبارات تملک دارائی‌های سرمایه‌ای استانی به پیشنهاد

سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

فصل دوم - تعامل فعال با اقتصاد جهانی

ماده ۳۳-

...

ماده ۳۵-

دولت مکلف است به منظور اعمال مدیریت واحد و ایجاد رشد اقتصادی مناسب در مناطق آزاد اقدامات زیر را انجام دهد:

....

ه - محدوده آبی مناطق آزاد که قلمرو آن با رعایت مسائل امنیتی و دفاعی به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید از امتیازات قانونی چگونگی مناطق آزاد و اصلاحات بعدی آن برخوردار خواهد بود.

...

ز - در زمینه گسترش ارتباطات علمی با مراکز و نهادهای آموزشی و تحقیقاتی معتبر بین‌المللی وزارتخانه‌های علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی نسبت به صدور مجوز جهت ایجاد دانشگاههای خصوصی در مناطق آزاد تجاری - صنعتی اقدام نمایند.

فصل سوم - رقابت پذیری اقتصادی

ماده ۳۷-

دولت موظف است در جهت ایجاد فضا و بسترهای مناسب برای تقویت و تحکیم رقابت‌پذیری و افزایش بهره‌وری نیروی کار متوسط سالانه سه و نیم درصد (۳/۵٪) و رشد ادارات غیرنفتی متوسط سالانه ده و هفت دهم درصد (۱۰/۷٪) و ارتقاء سهم صادرات کالاهای فناوری پیشرفته در صادرات غیرنفتی از دو درصد (۲٪) به شش درصد (۶٪)، اقدام‌های ذیل را به عمل آورد:

الف - نظامهای قانونی و حقوقی اقتصادی، بازرگانی و فنی کشور را با نظامها و کنوانسیونهای بین‌المللی در جهت تقویت رقابت‌پذیری هماهنگ نماید.

...

ماده ۳۸-

دولت موظف است از ابتدای برنامه چهارم در قلمروهای اقتصادی که انحصار طبیعی و یا قانونی وجود دارد و همچنین در قلمروهایی که انحصارات جدید ناشی از توسعه اقتصادی شبکه‌ای و فناوری اطلاعات و ارتباطات به وجود می‌آیند با رعایت حقوق شهروندان، اقدام‌های ذیل را به عمل آورد:

الف -

۱- لایحه جامع تسهیل رقابت و کنترل و جلوگیری از شکل‌گیری انحصارات را در سال نخست برنامه چهارم تهیه و به مجلس شورای اسلامی تقدیم کند.

۲- به دولت اجازه داده می‌شود بدون الزام به رعایت قانون نحوه توزیع قند و شکر تولیدی کارخانه‌های کشور مصوب ۱۳۵۳ و اصلاحیه آن براساس آئین‌نامه‌ای که به پیشنهاد وزارتخانه‌های صنایع و کشاورزی تصویب می‌کند، مقررات مربوط به استانداردهای تولیدی - قیمت‌گذاری، فروش، توزیع و صادرات و واردات قند و شکر را تعیین کند.

ب - تشکیل نهاد «تنظیم مقررات و داوری» به منظور برقراری فضای رقابتی در سرمایه‌گذاری و بهره‌برداری در حوزه انحصارات طبیعی با اعطای امتیازات مشابه و توانمندسازی رقبای غیردولتی، تنظیم روابط اقتصادی، حقوقی و داوری نهایی در هر بخش اقتصادی با شرایط نسبتاً انحصاری متشکل از یازده نفر شامل: نماینده تام‌الاختیار دستگاه اجرائی دولتی ذی‌ربط، نمایندگان سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور، وزارتخانه‌های امور اقتصادی و دارایی و بازرگانی، قاضی دیوان عالی کشور به انتخاب قوه قضائیه، نماینده بنگاههای اقتصادی خصوصی ذی‌ربط، نماینده اطاق بازرگانی و صنایع و معادن، نماینده تشکّل صنفی ذی‌ربط، نماینده جامعه حسابداران رسمی ایران و دو متخصص مستقل غیردولتی (به انتخاب هیأت وزیران).

تبصره - در وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات، کمیسیون تنظیم مقررات و ارتباطات این وظیفه را به عهده خواهد داشت.

ج - وظایف نهاد «تنظیم مقررات و داوری» عبارت است از تأیید شرایط صدور اجازه فعالیت، تعیین چارچوب قیمت‌گذاری کالا و خدمات انحصاری، تنظیم مقررات تعرفه، مقررات رقابت، مقررات حمایت از حقوق مصرف‌کننده، تضمین و تعیین تعرفه‌های دسترسی به شبکه پایه، تعیین کیفیت، ایمنی و استاندارد خدمات، حل و فصل اختلافات فنی و مهندسی و تجاری بین بنگاهها، بین بنگاهها و دولت، اعلام ضوابط حل اختلاف بین بنگاهها و مشتریان، نظارت بر رعایت قوانین ضد انحصار و نظارت بر رعایت شرایط رقابتی.

تبصره - وظایف نهاد مذکور در چارچوب قوانین و مقررات ذی‌ربط خواهد بود.

د - آئین‌نامه اجرایی این ماده شامل: اساسنامه، نحوه انتخاب، شرایط نمایندگان و نحوه فعالیت نهاد «تنظیم مقررات و داوری» با پیشنهاد سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

ماده ۳۹ -

...

ماده ۴۰ -

دولت موظف است در جهت ارتقای سطح و جذب فناوریهای برتر در بخشهای مختلف اقتصادی، اقدامهای ذیل را در برنامه چهارم به عمل آورد:

الف - برای ادغام شرکتهای، بنگاهها و شرکتهای بزرگ در مقیاس جهانی، قدم‌های ذیل مجاز است:

ادغام شرکتهای تجاری موضوع باب سوم «قانون تجارت»، مادامی که موجب ایجاد تمرکز و بروز قدرت انحصاری نشود، به شکل یک جانبه (بقای یکی از شرکتهای - شرکت پذیرنده و ادغام و ایجاد شخصیت حقوقی جدید - شرکت جدید)، با تصویب چهارپنجم صاحبان سهام در مجتمع عمومی فوق‌العاده شرکتهای سهامی یا چهارپنجم صاحبان سرمایه در سایر شرکتهای تجاری موضوع ادغام، مجاز خواهد بود.

کلیه حقوق و تعهدات، دارائی، دیون و مطالبات شرکت به شرکتهای موضوع ادغام، به شرکت پذیرنده ادغام یا شرکت جدید انتقال خواهند یافت و پس از ادغام، شرکت پذیرنده ادغام یا شرکت جدید با توجه به نوع آن مطابق مقررات «قانون تجارت» اداره خواهد شد.

کارکنان شرکتهای موضوع ادغام به شرکت پذیرنده ادغام یا شرکت جدید انتقال خواهند یافت، در صورت عدم تمایل برخی کارکنان با انتقال به شرکت پذیرنده ادغام یا شرکت جدید، شرکت مزبور مکلف به بازخرید آنان مطابق مقررات قانون کار مصوب ۱۳۶۹/۸/۲۹^(۱) می باشد. چنانچه شرکت پذیرنده ادغام یا شرکت جدید در موارد خاص به نیروی کار مازاد مواجه می باشد، مطابق قانون تنظیم بخشی از مقررات تسهیل نوسازی صنایع کشور و اصلاح ماده (۱۱۳) قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۸۲/۵/۲۶ عمل خواهد شد. سرمایه شرکتی که از ادغام شرکتهای موضوع این بند حاصل می گردد تا سقف مجموع سرمایه شرکتهای ادغام شده در آن، از پرداخت مالیات موضوع ماده (۴۸) قانون مالیاتهای مستقیم مصوب ۱۳۶۶/۱۲/۳ و اصلاحیه های آن معاف است. سایر ضوابط و تشریفات ادغام شرکتها به موجب آئین نامه ای خواهد بود که به پیشنهاد مشترک وزارتخانه های بازرگانی و امور اقتصادی و دارائی به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

دولت موظف است شرایط پیشگیری از ایجاد تمرکز، اعمال بروز قدرت، انحصار دامنه مفید و مجاز ادغامها و تدوین و در تدوین لایحه تسهیل رقابت و کنترل انحصار پیش بینی نماید.

...

ماده ۴۹-

دولت موظف است برای زمینه سازی و تربیت نیروی انسانی متخصص و متعهد، دانش مدار، خلاق و کارآفرین، منطبق با نیازهای نهضت نرم افزاری با هدف توسعه کمی و کیفی، از ابتدای برنامه چهارم اقدامات ذیل را در مأموریت ها و ساختار دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی برای پاسخگویی به نیازهای بخش های مختلف کشور به انجام برساند:

...

ج - اصلاح، ساده سازی و پیش بینی قوانین، مقررات و ساختارهای اجرایی ویژه برای

(۱) این تاریخ مربوط به تاریخ تصویب قانون مذکور در مجمع تشخیص مصلحت نظام می باشد.

دانشگاههای کشور با هدف گسترش ارتباطات علمی - بین‌المللی با دانشگاهها و مراکز علمی، تحقیقاتی جهان و تسهیل مبادلات مالی و تردد دانشجویان و اعضای هیأت علمی دانشگاهها و دعوت و بکارگیری اعضای هیأت علمی و متخصصان خارج از کشور و جذب دانشجویان خارجی با اخذ شهریه تحصیلی، تأسیس شعب دانشگاههای خارجی طبق ضوابط وزارتخانه‌های علوم، تحقیقات، و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی مجاز می‌باشد.

حقوق و مزایای اعضای هیأت علمی ایرانی مقیم خارج از کشور، اعضای هیأت علمی خارجی و متخصصان مدعو با تصویب هیأت امانا از محل بودجه عمومی دانشگاه قابل پرداخت است.

...

ماده ۵۲-

دولت موظف است به منظور تضمین دسترسی به فرصتهای برابر آموزشی به ویژه در مناطق کمتر توسعه یافته، گسترش دانش، مهارت و ارتقاء بهره‌وری سرمایه‌های انسانی به ویژه برای دختران و توسعه کمی و کیفی آموزش عمومی، اقدامهای ذیل را به انجام برساند:

الف - توسعه زمینه‌های لازم برای اجرای برنامه آموزش برای همه.

ب - اجباری کردن آموزش تا پایان دوره راهنمایی، به تناسب تأمین امکانات و به تدریج در مناطقی که آموزش و پرورش اعلام می‌کند به طوری که در پایان برنامه چهارم این امر محقق گردد.

ج - علاوه بر تأمین اعتبارات عمومی بخش آموزش، نسبت به اتخاذ تدابیر لازم به منظور توسعه استقلال مالی، مدیریتی و اجرائی واحدهای آموزشی (مدارس)، در جهت استفاده هر چه بیشتر از سرمایه و توان اجرائی بخش غیر دولتی، در توسعه ظرفیتهای ارتقاء بهره‌وری آنها اقدام نماید.

د - اصلاحات لازم را در زمینه برنامه‌های آموزشی و درسی و تعمیق و بهبود آموزش ریاضی، علوم و زبان انگلیسی انجام دهد.

ه - ارتقاء توانایی و مهارت حرفه‌ای معلمان، با تدوین استانداردهای حرفه‌ای معلم، از جهت دانش، رفتار و عملکرد با استفاده از تجارب بین‌المللی و شرایط بومی کشور.

و- افزایش انگیزه شغلی معلمان با تأمین جایگاه و منزلت حرفه‌ای مناسب و اصلاح نظام پرداخت متناسب با میزان بهره‌وری و کیفیت خدمات آنها.

ز- در صورتی که خروجی نیروی انسانی وزارت آموزش و پرورش در طول سالهای برنامه چهارم توسعه بیش از میزان پیش‌بینی شده در جدول شماره (۹) این قانون برای دستگاه فوق باشد، آموزش و پرورش مجاز است پس از تأیید سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور نسبت به کارگیری حداکثر نیمی از میزان مازاد بر سهمیه خروجی پیش‌بینی شده، با اولویت در مناطق کمتر توسعه یافته و منحصرأ برای امر آموزش اقدام نماید.

ح- تدوین و اجرای نظام سنجش صلاحیت علمی و رتبه‌بندی معلمان و ارتقاء سطح آموزشی آنان.

ط- برنامه ریزی برای تدوین برنامه آموزشی ارتقاء سلامت و شیوه‌های زندگی سالم.

ی- تدوین و اجرای طرح راهبردی سوادآموزی کشور با در نظر گرفتن شرایط جغرافیائی، زیستی، اجتماعی و فرهنگی مناطق مختلف کشور با رویکرد جلب مشارکتهای مردمی و سازمانهای غیردولتی به طوری که تا پایان برنامه چهارم، با سواد افراد حداقل زیر سی سال به طور کامل تحقق یابد.

ک- بهره‌گیری از فناوری اطلاعات در تدوین و اجرای برنامه‌های آموزشی و درسی کلیه سطوح و تجهیز مدارس کشور، به امکانات رایانه‌ای و شبکه اطلاع رسانی.

ل- روزآمد نگهداشتن دانش و مهارتهای کارکنان آموزش و پرورش در زمینه فناوری.

م- پیش‌بینی تسهیلات و امکانات لازم برای نوسازی، مقام سازی و استاندارد و متناسب نمودن فضاهای آموزشی، به ویژه مدارس دخترانه و تنظیم ساز و کارهای حمایتی از خیرین مدرسه‌ساز:

ن- وضع و اجرای مقررات لازم برای تأمین، جذب و نگهداشت نیروی انسانی مورد نیاز مناطق کمتر توسعه یافته کشور از قبیل صدور مجوزهای استخدامی، در قالب جدول شماره (۹) این قانون خرید خدمات آموزشی و اقدامهای رفاهی.

س- فراهم کردن امکانات مناسب برای رفع محرومیت آموزشی از طریق گسترش مدارس شبانه‌روزی، روستا مرکزی و خوابگاههای مرکزی، آموزش از راه دور و رسانه‌ای و تأمین تغذیه، آمد و شد و بهداشت دانش‌آموزان و سایر هزینه‌های مربوط به

مدارس شبانه‌روزی و نیز ایجاد و گسترش اماکن و فضاهای آموزشی، پرورشی و ورزشی به تناسب جنسیت و تهیه و اجرای برنامه‌های لازم برای گسترش آموزش پیش دبستانی و آمادگی به ویژه در مناطق دوزبانه.

ع - آئین نامه اجرائی بندهای (و)، (ح)، (ی)، (م) و (ن) این ماده به پیشنهاد وزارت آموزش و پرورش و سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

ماده ۵۳ -

...

ماده ۵۷ -

دولت موظف است بمنظور توسعه ارتباطات و فناوری اطلاعات، تحقق اقتصاد مبتنی بر دانائی و کسب جایگاه برتر منطقه اقدام‌های ذیل را انجام دهد:

الف - برای رفع انحصار و ایجاد رقابت به منظور ایجاد شبکه‌ها و ارائه خدمات ارتباطی (پستی و مخابراتی) و فناوری اطلاعات توسط بخشهای تعاونی و خصوصی به صورت مستقل و موازی با بخش دولتی در مقابل اخذ حق امتیاز و حق فرکانس، با رعایت ساز و کار مقرر در ماده (۳۸) این قانون اقدام نماید.

...

ه - تأمین هزینه و تضمین ارائه خدمات پایه ارتباطی و فناوری اطلاعات در نقاط محروم و نقاط روستایی و ایجاد بهبود توسعه زیر ساختهای ارتباطی و فناوری اطلاعات از محل دریافت حق امتیاز واگذاری مجوز ایجاد شبکه و فعالیت به بخشهای تعاونی و خصوصی و سایر منابع.

ماده ۵۸ -

به منظور کمک به رشد و توسعه اقتصادی، به شرکتهای دولتی مخابراتی اجازه داده می‌شود قسمتی از فعالیتهای خود را در زمینه‌های نگهداری و بهره‌برداری، طراحی، مهندسی، نصب و راه‌اندازی، آزمایش و تحویل تجهیزات و شبکه‌ها با رعایت خط مشی‌های دولت به بخشهای تعاونی و خصوصی داخلی واگذار کند.

...

ماده ۶۵-

سازمان حفاظت محیط زیست مکلف است:

الف - در راستای ارتقای آگاهی‌های عمومی و دستیابی به توسعه پایدار با همکاری دستگاه‌های ذی‌ربط، برنامه آموزش همگانی زیست محیطی کشور را با تأکید بر گروه‌های اثرگذار و اولویت‌دار تدوین و از ابتدای برنامه چهارم به تصویب شورای عالی حفاظت محیط زیست برساند. کلیه دستگاه‌های ذی‌ربط، رسانه‌های دولتی و صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران ملزم به اجرای برنامه‌های آموزشی بدون دریافت وجه موضوع این ماده قانونی می‌باشند.

ب - نظام اطلاعات زیست محیطی کشور را در سطح منطقه‌ای، ملی و استانی تا پایان سال اول برنامه چهارم ایجاد نماید تا زمینه پایش، اطلاع‌رسانی و ارزیابی زیست محیطی فراهم گردد. دستگاه‌های ذی‌ربط مکلفند در تدوین و اجرایی نمودن این نظام همکاری نمایند.

ماده ۶۶-

...

ماده ۶۹-

الف - برنامه جامع حفاظت، احیاء، بازسازی ذخایر و رفع آلودگی و ضوابط بهره‌برداری پایدار از محیط‌های دریایی کشور، تا پایان سال اول برنامه چهارم تهیه و به مرحله اجرا گذارده شود.

آئین‌نامه اجرایی این بند، مشترکاً توسط سازمان حفاظت محیط زیست و وزارت جهاد کشاورزی، با همکاری دستگاه‌های ذی‌ربط تهیه و به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

....

ماده ۷۰-

...

فصل ششم - آمایش سرزمین و توازن منطقه‌ای

ماده ۷۳-

دولت مکلف است به منظور توزیع متناسب جمعیت و فعالیتها در پهنه سرزمین، با هدف

استفاده کارآمد از قابلیت‌ها و مزیت‌های کشور، با استفاده از مطالعات انجام شده، سند ملی آمایش سرزمین مشتمل بر سطوح ذیل را از ابتدای برنامه چهارم به مرحله اجرا درآورد.

...

بخش سوم - توسعه سلامت، امنیت انسانی و عدالت اجتماعی

فصل هفتم - ارتقاء سلامت و بهبود کیفیت زندگی

ماده ۸۵-

دولت موظف است به منظور نهادینه کردن مدیریت، سیاست‌گذاری، ارزشیابی و هماهنگی این قلمرو از جمله: امنیت غذا و تغذیه در کشور، تأمین سبد مطلوب غذایی و کاهش بیماری‌های ناشی از سوء تغذیه و گسترش سلامت همگانی در کشور، اقدام‌های ذیل را به عمل آورد:

الف - تشکیل «شورای عالی سلامت و امنیت غذایی» با ادغام «شورای غذا و تغذیه» و «شورای عالی سلامت» و تهیه و تصویب آئین‌نامه این شورا مشتمل بر ترکیب اعضاء، ساختار و شرح وظایف، ظرف مدت شش ماه پس از تصویب این قانون.

ب - تهیه و اجرای برنامه‌های آموزشی لازم به منظور ارتقاء فرهنگ و سواد تغذیه‌ای جامعه پس از تصویب شورای عالی سلامت و امنیت غذایی.

سازمان صدا و سیما، جمهوری اسلامی ایران و دستگاه‌های اجرایی مکلفند در تدوین و اجرای برنامه جامع یاد شده با وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی همکاری و از تبلیغ کالاهای مضر به سلامتی خودداری نمایند.

ج - متخصصین منابع اعتباری، تسهیلات بانکی و یارانه‌ای لازم برای تولید، تأمین، توزیع و مصرف مواد غذایی، در جهت دستیابی به سبد مطلوب غذایی و اختصاص منابع لازم برای شروع و تدارک برای ترویج غذای سالم در قالب میان وعده غذایی دانش‌آموزان و همچنین کمک غذایی برای اقشار نیازمند، طبق مصوبه شورای عالی سلامت و امنیت غذایی.

ماده ۸۶-.....

ماده ۸۷-

وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و دستگاههای ذی ربط مکلفند تا پایان سال اول برنامه چهارم، برنامه های جامع کاهش رفتارهای جنسی پرخطر، کاهش خطرات فردی و اجتماعی رفتارهای جنسی پرخطر، کاهش خطرات و زیانهای فردی و اجتماعی اعتیاد، پیشگیری و درمان بیماری ایدز و نیز برنامه کاهش بار بیماریهای روانی را تدوین و به اجرا درآورند.

ماده ۸۸-

.....

ماده ۹۳- وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی مکلف است نسبت به درمان فوری و بدون قید و شرط مصدومین حوادث و سوانح رانندگی، در مراکز خدمات بهداشتی و درمانی اقدام کند.

به منظور تأمین منابع لازم برای ارائه خدمات فوق، عوارضی معادل ده درصد (۱۰٪) حق بیمه شخص ثالث، سرنشین، مازاد توسط شرکتهای بیمه تجاری وصول و به حساب درآمدهای اختصاصی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی واریز می گردد و هزینه های درمان کلیه مصدومان ترافیکی، جاده ای و رانندگی از محل وجوه واریز شده به این حساب و سایر منابع پرداخت خواهد شد. توزیع این منابع براساس عملکرد هر یک از سازمانهای بیمه گر پایه توسط وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، هر شش ماه یک بار صورت خواهد گرفت.

ماده ۹۴-

...

ماده ۹۷-

دولت مکلف است با توجه به استقرار سازمانی نظام و جامع تأمین اجتماعی در برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران؛ پوشش جمعیتی، خدمات و حمایت های مالی مورد نظر در اصل بیست و نهم (۲۹) قانون اساسی^(۱) را طبق قوانین از محل درآمدهای عمومی و درآمدهای حاصل از مشارکت مردم، از طریق

(۱) همین مجموعه، صفحه ۱۲۲.

فعالیت‌های بیمه‌ای، حمایتی و امدادی به صورت تدریجی و به شرح ذیل افزایش و به اجرا بگذارد:

...

ح - در صورتی که نرخ رشد دستمزد اعلام شده کارگران در دو سال آخر خدمت آنها بیش از نرخ رشد طبیعی دستمزد کارگران بوده و با سالهای قبل سازگار نباشد، مشروط بر آنکه این افزایش دستمزد به دلیل ارتقاء شغلی نباشد، سازمان تأمین اجتماعی علاوه بر دریافت مابه‌التفاوت میزان کسور سهم کارگران و کارفرما به نسبت دستمزد واقعی و دستمزد اعلام شده سالهای قبل از کارفرمای ذی‌ربط، خسارت وارده به سازمان را براساس آئین‌نامه‌ای که توسط وزارتخانه‌های کار و امور اجتماعی و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی تهیه و به تصویب هیأت وزیران می‌رسد از کارفرمایان اخذ خواهد کرد.

ماده ۹۸-

...

ماده ۹۹-

دولت مکلف است به منظور حفظ و ارتقای سرمایه اجتماعی، ارتقای رضایتمندی عمومی و گسترش نهادهای مدنی، طی سال اول برنامه چهارم اقدامهای ذیل را انجام دهد:

الف - تصویب ضوابط و ساز و کارهای سنجش و ارزیابی سرمایه اجتماعی کشور.

ب - ارائه گزارش سالانه سرمایه اجتماعی کشور و احصای علل و عوامل تأثیرگذار بر آن.

.....

ه - تدوین و تصویب طرح جامع توانمندسازی و حمایت از حقوق زنان و برقراری عدالت جنسیتی، در ابعاد حقوقی، اجتماعی، اقتصادی و اجرای آن در مراجع ذی‌ربط.

.....

ماده ۱۰۰-

دولت موظف است ظرف مدت شش ماه از تصویب این قانون، نسبت به تدوین و اجرای سند راهبردی خدمات رسانی به ایثارگران (خانواده معظم شهدا، جانبازان، آزادگان و خانواده آنان)، با رویکرد توانمندسازی و بهبود وضعیت اشتغال، مسکن ارزان قیمت، ارتقای سطح اجتماعی، درمانی، معیشتی و بهبود وضعیت آموزشی و فرهنگی، حفظ و

تثبیت موقعیت شغلی آنان اقدام نموده و ساز و کار نظارت بر حسن اجرای سند را پیش بینی نماید. منابع مالی سند از محل بودجه عمومی دولت و منابع داخلی نهادها تأمین خواهد شد. در تمامی برنامه‌های اشتغال‌زایی اعم از جذب و استخدام و اعطای امتیازات و تسهیلات، ایثارگران در اولویت هستند و دولت موظف است حمایت‌های لازم در حفظ تثبیت موقعیت شغلی آنان را اعمال نماید.

ماده ۱۰۱-

دولت موظف است به منظور ارتقای حقوق انسانی، استقرار زمینه‌های رشد و تعالی و احساس امنیت فردی و اجتماعی در جامعه و تربیت نسلی فعال، مسئولیت‌پذیر، ایثارگر، مؤمن، رضایت‌مند، برخوردار از وجدان کاری، انضباط با روحیه تعاون و سازگاری اجتماعی، متعهد به انقلاب و نظام اسلامی و شکوفایی ایران و مفتخر به ایرانی بودن، «منشور حقوق شهروندی» را مشتمل بر محورهای ذیل تنظیم و به تصویب مراجع ذی‌ربط برساند:

...

و- تعریف جرائم سیاسی و تفکیک آنها از جرائم حقوقی.

ز- حفظ و صیانت از حریم خصوصی افراد.

ح- ارتقای احساس امنیت اجتماعی در مردم و جامعه.

ماده ۱۰۲-

دولت موظف است برنامه ملی توسعه کار شایسته را به عنوان گفتمان جدید عرصه کار و توسعه، براساس راهبرد «سه جانبه‌گرایی» که متضمن عزت نفس، برابری فرصتها، آزادی و امنیت نیروی کار، همراه با صیانت لازم باشد و مشتمل بر محورهای ذیل تهیه و از سال دوم برنامه چهارم به مرحله اجرا درآورد:

الف- حقوق بنیادین کار (آزادی انجمنها و حمایت از حق تشکلهای مدنی روابط کار، حق سازماندهی و مذاکره دسته جمعی، تساوی مزدها برای زن و مرد در مقابل کار هم ارزش، منع تبعیض در اشتغال و حرفه، رعایت حداقل سن کار، ممنوعیت کار کودک، رعایت حداقل مزد متناسب با حداقل معیشت).

...

ماده ۱۰۳-

دولت موظف است برنامه توسعه بخش تعاونی را با رویکرد استفاده مؤثر از قابلیت‌های بخش تعاونی، در استقرار عدالت اجتماعی و توزیع عادلانه درآمدها، تأمین منابع لازم برای سرمایه‌گذارها، از طریق تجمیع سرمایه‌های کوچک، اجرای بند (۲) چهل و سوم (۴۳) قانون اساسی^(۱)، افزایش قدرت رقابتی و توانمندسازی بنگاه‌های اقتصادی متوسط و کوچک، کاهش تصدی‌های دولتی، گسترش مالکیت و توسعه مشارکت عامه مردم در فعالیت‌های اقتصادی بر محورهای ذیل تهیه و از سال دوم برنامه چهارم به مرحله اجرا درآورد:

الف - توانمندسازی جوانان، زنان، فارغ‌التحصیلان و سایر افراد جویای کار، در راستای برقراری تعاملات اجتماعی لازم جهت شکل‌گیری فعالیت واحدهای تعاونی.

ب - ارتقای بهره‌وری و توسعه و بهبود مدیریت تعاونیها.

ج - ترویج فرهنگ تعاون و اصلاح محیط حقوقی توسعه بخش و ارائه لوایح قانونی مورد نیاز.

د - اولویت دادن به بخش تعاونی، در انتقال فعالیتها و کاهش تصدی‌های بخش دولتی اقتصاد به بخش غیردولتی.

ه - توسعه حیطه فعالیت بخش تعاونی، به تمام عرصه‌های اقتصادی از جمله بانکداری و بیمه.

و - تسهیل فرآیند دستیابی تعاونیها به منابع، امکانات، فناوریهای نوین و بازارها و بهبود محیط کسب و کار.

ز - تسهیل ارتباطات و توسعه پیوندهای فنی، اقتصادی و مالی بین انواع تعاونیها.

ماده ۱۰۴ - (اصلاح شده ماده ۵۲ قانون برنامه سوم توسعه)

....

ماده ۱۰۵ - (اصلاح شده ماده «۵۵» قانون برنامه سوم توسعه)^(۲)

سه درصد (۳٪) از سپرده قانون بانکها نزد بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران بر مبنای درصد سال ۱۳۸۳ در اختیار بانکهای کشاورزی، مسکن و صنعت و معدن (هر

(۱) همین مجموعه، صفحه ۸۹.

(۲) در ماده (۵۵) قانون برنامه سوم توسعه سال مذکور در سطر دوم ۱۳۷۸ می‌باشد.

بانک ۱٪) قرار می‌گیرد تا صرف اعطای تسهیلات به طرحهای کشاورزی و دامپروری، احداث ساختمان و مسکن، تکمیل طرحهای صنعتی و معدنی بخش غیردولتی شود که ویژگی عمده آنان اشتغالزایی باشد.

آئین‌نامه اجرائی این ماده با رعایت قانون عملیات بانکی بدون ربا به پیشنهاد بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران به تصویب شورای پول و اعتبار می‌رسد.

بخش چهارم - صیانت از هویت و فرهنگ اسلامی - ایرانی

فصل نهم - توسعه فرهنگی

ماده ۱۰۷ -

دولت مکلف است به منظور رونق اقتصاد فرهنگ، افزایش اشتغال، بهبود کیفیت کالا و خدمات، رقابت‌پذیری، خلق منابع جدید، توزیع عادلانه محصولات و خدمات فرهنگی و ایجاد بستر مناسب برای ورود به بازارهای جهانی فرهنگ و هنر و تأمین فضاهای کافی برای عرضه محصولات فرهنگی، اقدامهای ذیل را به عمل آورد:

الف - اصلاح قوانین و مقررات برای رفع موانع انحصاری، تقویت رقابت‌پذیری و فراهم‌سازی زمینه‌های بسط مشارکت مردم، نهادهای غیردولتی، صنفی و حرفه‌ای در امور فرهنگی و هنری.

ب - تأسیس صندوقهای غیردولتی ضمانت به منظور حمایت از تولید، توزیع و صادرات کالاها و خدمات فرهنگی و هنری، سینمایی، مطبوعاتی و ورزشی در سطح ملی و بین المللی.

...

ط - انجام حمایتهای لازم از اشخاص حقیقی و حقوقی که در چارچوب مقررات در توسعه فضاهای محازی فرهنگی، هنری و مطبوعاتی در محیطهای رایانه‌ای و اینترنتی فعالیت می‌کنند و به ویژه اعضای تسهیلات لازم برای برپایی پایگاههای رایانه‌ای و اطلاع‌رسانی حاوی اطلاعات فرهنگی، دینی، تاریخی و علمی به زبان و خط فارسی توسط بخشهای مختلف اجرائی کشور جهت استفاده عموم و همچنین ایجاد شرایط لازم

برای دریافت برنامه‌های صوتی و تصویری از طریق شبکه‌های اطلاع‌رسانی کابلی و کانالهای ماهواره‌ای مجاز.

آئین‌نامه اجرائی مربوطه با هماهنگی وزارتخانه‌های فرهنگ و ارشاد اسلامی، ارتباطات و فناوری اطلاعات و سازمان صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

...

م- کلیه دستگاههای موضوع ماده (۱۶۵) این قانون، امکانات و فضاهاى فرهنگى، هنرى و ورزشى متعلق به خود را در چارچوب ضوابطى که به تصویب هیئت وزیران مى‌رسد. برای اجرای برنامه‌های فرهنگی، هنری و ورزشی در اختیار متقاضیان قرار دهند.

ماده ۱۰۸-

...

ماده ۱۱۱-

دولت موظف است به منظور زنده و نمایان نگهداشتن اندیشه دینی و سیاسى و سیره عملی حضرت امام خمینی (ره) و برجسته کردن نقش آن به عنوان یک معیار اساسی در تمام سیاستگذاریها و برنامه‌ریزی‌ها و تسری آن در مجموعه ارکان نظام، اقدامهای زیر را انجام دهد:

...

ح- آئین‌نامه حدود وظایف دستگاههای اجرائی و نهادهای عمومی و انقلاب اسلامی درباره این ماده و نحوه جلوگیری از تحریف و تخریب شخصیت و آراء حضرت امام (ره) توسط مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام (ره) و سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور تهیه و به تصویب خواهد رسید.

ماده ۱۱۲- دولت موظف است به منظور حفظ و شناساندن هویت تاریخی ایران و بهره‌گیری از عناصر و مؤلفه‌های هویت ایرانی به ویژه زبان فارسی، اقدامهای ذیل را انجام دهد:

...

و- شناسائی تکریم و معرفی مفاخر و آفرینشهای دینی، فرهنگی، ورزشی، هنری، ادبی و علمی کشور.

...

ماده ۱۱۳-

دولت مکلف است به منظور ترویج فرهنگ صلح، مفاهمه، عدم خشونت و همزیستی مسالمت‌آمیز میان ملت‌ها در مناسبات بین‌المللی و تحقق گفت‌وگو میان فرهنگ‌ها و تمدن‌ها اقدام‌های ذیل را انجام دهد:

...

و - حمایت از برگزاری مراسم، نشست‌ها، همایش‌ها و جشنواره‌های علمی، فرهنگی، هنری و مسابقات ورزشی با هدف دوستی میان ملت‌ها و بزرگداشت یادبودها و مفاخر فرهنگی سایر کشورها.

...

ز - تهیه و تصویب برنامه جامع تعیین حدود وظایف و تکالیف کلیه دستگاه‌های اجرائی و نهادهای عمومی و انقلاب اسلامی تا پایان سال اول برنامه چهارم.

ماده ۱۱۴-

دولت موظف است با هدف تقویت نقش زنان در جامعه و توسعه فرصت‌ها و گسترش سطح مشارکت آنها در کشور، اقدام‌های ذیل را معمول دارد:

...

د - حمایت از ایجاد و گسترش سازمان‌های غیردولتی، نهادهای مدنی و تشکلهای زنان.

...

ماده ۱۱۵-

...

ماده ۱۱۷-

دولت موظف است به منظور اهتمام ملی در شناسائی، حفاظت، پژوهش، مرمت، احیاء، بهره‌برداری و معرفی میراث فرهنگی کشور و ارتقاء توان گردشگری، تولید ثروت و اشتغالزائی و مبادلات فرهنگی در کشور اقدامات زیر را در طول برنامه چهارم به انجام برساند:

...

ز - به سازمان میراث فرهنگی و گردشگری اجازه داده می‌شود به منظور اعطای مجوز کاربردی و بهره‌برداری مناسب از بناها و اماکن تاریخی قابل احیاء با هدف

سرمایه‌گذاری بخش خصوصی داخلی و خارجی، صندوق احیاء و بهره‌برداری از بناها و اماکن تاریخی - فرهنگی را ایجاد نماید. بناها و اماکن تاریخی قابل احیاء به تشخیص سازمان مذکور از شمول ماده (۱۱۵) قانون محاسبات عمومی کشور^(۱) خارج است. اساسنامه این صندوق به پیشنهاد سازمان فوق به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

ح - ارتقاء جایگاه بخش غیردولتی و افزایش رقابت‌پذیری در صنعت گردشگری از طریق اصلاح قوانین و مقررات و ارائه تسهیلات لازم، تهیه و تصویب ضوابط حمایتی، اداری، بانکی برای مؤسسات بخش غیردولتی و نیز جذب سرمایه‌گذاران و مشارکت مؤسسات تخصصی داخلی و بین‌المللی و بیمه برای گردشگران خارجی.

...

ماده ۱۲۳ -

به منظور سیاستگذاری همه‌جانبه در مسائل مربوط به اقلیت‌ها و تقویت مشارکت آنان در اداره امور کشور و تحکیم همگرایی و همبستگی ملی، شورای سیاستگذاری همگرایی ملی و امور اقلیت‌ها تشکیل می‌شود. شرح وظایف و ترکیب اعضای شورا را وزارت کشور تهیه و به تصویب هیأت وزیران می‌رساند.

ماده ۱۲۴ -

دولت موظف است به منظور تقویت بنیه دفاعی کشور و ارتقاء توان بازدارندگی نیروهای مسلح و حفاظت از تمامیت ارضی و امنیت کشور و آمادگی در برابر تهدیدات و حفاظت از منابع ملی، انقلاب اسلامی ایران و منابع حیاتی کشور و هوشمندسازی سیستمهای

(۱) ماده (۱۱۵) قانون محاسبات عمومی کشور مصوب ۱۳۶۶/۶/۱ مجلس شورای اسلامی: فروش اموال غیرمنقول وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی که مازاد بر نیاز تشخیص داده شود به استثناء اموال غیرمنقول مشروحه زیر:

۱- اموال غیرمنقولی که از تفایس ملی باشد.

۲- تأسیسات و استحکامات نظامی و کارخانجات اسلحه و مهمات سازی.

۳- آثار و بناهای تاریخی.

۴- اموال غیرمنقول که در رابطه با مصالح و منافع ملی در تصرف دولت باشد که فروش آنها ممنوع می‌باشد بنا به پیشنهاد وزیر مربوط با تصویب هیأت وزیران و با رعایت سایر مقررات مربوط مجاز می‌باشد وجوه حاصل از فروش این قبیل اموال باید به حساب درآمد عمومی کشور واریز شود.

تبصره ۱- در مورد مؤسسات دولتی که زیر نظر هیچ یک از وزارتخانه‌ها نیستند و بطور مستقل اداره می‌شوند پیشنهاد فروش اموال غیرمنقول مربوط در اجرای این ماده از طرف بالاترین مقام اجرائی مؤسسات مذکور به عمل خواهد آمد.

تبصره ۲- فروش اموال غیرمنقول شرکتهای دولتی بجز اموال غیرمنقول مستثنی شده در این ماده با تصویب مجمع عمومی آنها مجاز می‌باشد.

دفاعی، اقدامهای لازم را برای تحقق موارد مذکور به عمل آورد:

- ۱- تقویت مؤلفه‌های بنیه دفاعی با تأکید بر مدرن سازی و هوشمندسازی تجهیزات، ارتقاء منابع انسانی و سیستمهای فرماندهی (C4I).
- ۲- ارتقاء فناوریهای نوین و هوشمند و سیستمهای اطلاعاتی در به کارگیری سامانه‌های دفاعی به ویژه ساماندهی الکترونیکی، هوافضا، دریایی و پدافند هوایی.
- ۳- بهینه سازی و بهبود ساختارهای چابک و پاسخگو در دفاع ملی.
- ۴- ارتقاء حضور و سهم نیروهای مردمی در استقرار امنیت و دفاع از کشور و به کارگیری متقابل و بهینه از امکانات و توان منابع انسانی.
- ۵- نوسازی و بازسازی و بهبود صنایع دفاعی با نگرش به سامانه و فرآیندهای صنعتی نوین.
- ۶- ارتقاء ابتکار عمل و توان مقابله مؤثر در برابر تهدیدها و حفاظت از منافع ملی، منابع حیاتی و انقلاب اسلامی ایران.
- ۷- ارتقاء و افزایش سطح دانش و مهارت نیروهای مسلح، به صورت کمی و کیفی.
- ۸- ارتقاء سطح آموزش، تحقیقات، فناوری در بخش دفاع و گسترش همکاریها با مراکز علمی دانشگاهی داخلی و خارجی.
- ۹- حضور و استقرار متناسب با تهدیدها در حوزه‌های آبی کشور (خلیج فارس، دریای عمان و دریای خزر).
- ۱۰- ارتقاء منزلت اجتماعی و معیشت کارکنان نیروهای مسلح.
- ۱۱- رعایت اصول پدافند غیرعامل در طراحی و اجرای طرحهای حساس و مهم و یا در دست مطالعه و نیز تأسیسات زیربنایی و ساختمانی حساس و شریانهای اصلی و حیاتی کشور و آموزش عمومی مردم توسط دستگاههای اجرایی موضوع ماده (۱۶۵) این قانون، به منظور پیشگیری و کاهش مخاطرات ناشی از سوانح غیرطبیعی.
- آئین نامه‌های اجرایی این ماده ظرف مدت دو ماه از تصویب این قانون، توسط سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور و وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح تهیه و به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

ماده ۱۲۵-

به وزارت کشور اجازه داده می‌شود از طریق نیروی انتظامی نسبت به اعطای مجوز

فعالیت به متقاضیان تشکیل مؤسسات غیردولتی خدمات حفاظتی و مراقبتی و واگذاری بخشی از خدمات انتظامی و حفاظتی به مؤسسات مذکور با حفظ کنترل و نظارت دقیق براساس آئین نامه اجرایی که به پیشنهاد وزارت کشور و تأیید فرماندهی کل نیروهای مسلح به تصویب شورای امنیت کشور می‌رسد، اقدام نماید.

ماده ۱۲۶ -

...

ماده ۱۲۷ -

به منظور ایجاد هماهنگی و تبادل اطلاعات بین دستگاههای ذی‌ربط:

الف - وزارت اطلاعات موظف است در سال ۱۳۸۴ برنامه جامع تبادل اطلاعات و همکاری امنیتی با سرویسهای امنیتی سایر کشورها را در چارچوب منافع ملی و اصول سیاستهای خارجی کشور تدوین و پس از تأیید رئیس جمهوری اجرا نماید.

...

ج - به وزارت اطلاعات اجازه داده می‌شود در کشف مفاسد کلان اقتصادی و سرقت میراث فرهنگی اقدامات لازم را به عمل آورد.

...

فصل یازدهم - توسعه امور قضایی

ماده ۱۳۳ -

قوه قضائیه موظف است لوایح ذیل را تهیه و به تصویب مراجع ذی صلاح برساند:

الف - لایحه «جرم زدایی از قوانین کیفری» به منظور جلوگیری از آثار سوء ناشی از جرم انگاری در مورد تخلفات کم اهمیت، کاهش هزینه‌های نظام عدالت کیفری و جلوگیری از گسترش بی‌رویه قلمرو حقوق جزا و تضییع حقوق و آزادهای عمومی.

ب - لایحه «جایگزینهای مجازات حبس» به منظور بهره‌گیری از روشهای نوین اصلاح و تربیت مجرمان در جامعه و همچنین ایجاد تناسب بیشتر میان جرم و مجازات و شخصیت مجرم را ارائه نماید.

ج - لایحه «حمایت از حقوق شهود و متهمان».

- د- لایحه «حمایت از بزه دیدگان اجتماعی».
- ه- لایحه «حفظ و ارتقاء حقوق شهروندی و حمایت از حریم خصوصی افراد، در راستای اجرای اصل بیستم (۲۰) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران»^(۱).
- و- لایحه «تعریف جرم سیاسی و تفکیک آن از سایر جرائم».
- ز- نسبت به موارد ذیل اقدام نماید:
- ۱- استقرار نظام قضائی سریع، دقیق، بالسویه در دسترس، ارزان، قابل پیش بینی قانونی، منصفانه و قاطع.
 - ۲- پایه گذاری و تضمین بنیادهای حقوق مالکیت خصوصی و معنوی، در قلمرو قضائی.
 - ۳- رفع هرگونه تبعیض جنیستی، قومی و گروهی، در قلمرو حقوقی و قضائی.
 - ۴- تمهید سازوکارهای لازم برای پیشگیری از وقوع جرم، بر اساس اصل یکصد و پنجاه و ششم (۱۵۶) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران»^(۲).
 - ۵- طراحی و استقرار نظام جامع اطلاعات (M.I.S)، عملیات و مدیریت قضائی به منظور سرعت بخشیدن به عملیات و مدیریت کارآمد، اصلاح فرآیندها و بهبود روشهای انجام امور قضائی، تا پایان برنامه چهارم.
 - ۶- فراهم نمودن زمینه تشکیل نهادهای داوری غیردولتی.
 - ۷- به منظور اجرای اصل سی و پنجم (۳۵) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران^(۳) و نیز به منظور تأمین و حفظ حقوق عامه و گسترش خدمات حقوقی هر یک از اصحاب دعوی حق انتخاب، معرفی و حضور وکیل، در تمامی مراحل دادرسی اعم از تحقیقات، رسیدگی و اجرای احکام قضائی را دارند.
- ماده ۱۳۴-

....

ماده ۱۳۵-

سازمان زندانها و اقدامات تأمینی و تربیتی کشور مکلف است به منظور بهبود وضعیت زندانها و ایجاد بازپروری مناسب و اصلاح و تربیت زندانیان با هدف بازگشت آنان به

(۱) همین مجموعه، صفحه ۳۱۹.

(۲) همین مجموعه، صفحه ۱۱۹.

(۳) اصل سی و پنجم: در همه دادگاهها طرفین دعوی حق دارند برای خود وکیل انتخاب نمایند و اگر توانائی انتخاب وکیل را نداشته باشند باید برای آنها امکانات تعیین وکیل فراهم گردد.

زندگی سالم اجتماعی و کاهش بازگشت مجدد به جرم توسط زندانیان آزاد شده نسبت به انجام موارد ذیل اقدام نماید:

- الف - بهینه سازی فضاهای فیزیکی با اولویت توسعه کانونهای اصلاح و تربیت.
- ب - حمایت از خانواده زندانیان و معدومین از طریق سازمانها و نهادهای خیریه مردمی و غیردولتی و انجمنهای حمایت از زندانیان.
- ج - اتخاذ سازوکارهای لازم جهت حذف سابقه کیفری زندانیان اصلاح شده.

...

ماده ۱۳۹-

به منظور ایجاد زمینه مناسب برای رشد و توسعه کشور، افزایش کارایی و بهره‌وری دستگاههای اجرایی، تقویت امور حاکمیتی دولت و توسعه مشارکت مردم در امور کشور، نحوه اجرای وظایف مذکور در ماده (۱۳۸) این قانون به طریق ذیل پالایش و اصلاح می‌گردد:

.....

ب - وظایف مهم امور تصدیهای اجتماعی، فرهنگی و خدماتی دولت با رعایت اصول بیست و نهم (۲۹)^(۱) و سی‌ام (۳۰)^(۲) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران با استفاده از شیوه‌های ذیل انجام می‌گردد:

- ۱- اعمال حمایت‌های لازم برای توسعه بخش غیردولتی مجری این وظایف.
- ۲- خرید خدمات از بخش غیردولتی.
- ۳- مشارکت با بخش غیردولتی از طریق اجازه و واگذاری امکانات و تجهیزات و منابع فیزیکی.
- ۴- واگذاری مدیریت واحدهای دولتی به بخش غیردولتی، با پرداخت تمام یا بخشی از هزینه سرانه خدمات.
- ۵- ایجاد و اداره واحدهای دولتی با رویکرد هدفمند و نتیجه‌گرا (مطابق ماده ۱۴۷ قانون) به تأیید سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور در مناطقی که هیچ کدام از حالت‌های

(۱) همین مجموعه، صفحه ۱۲۲.

(۲) اصل سی‌ام: دولت موظف است وسایل آموزش و پرورش رایگان را برای همه ملت تا پایان دوره متوسطه فراهم سازد و وسایل تحصیلات عالی را تا سرحد خودکفایی کشور به طور رایگان گسترش دهد.

فوق‌الذکر امکان‌پذیر نباشد.

...

د - وضعیت مربوط به تصدی‌های اقتصادی دولت به رعایت اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران^(۱) به بخش غیردولتی واگذار می‌گردد. دولت بر این بخش نسبت به تنظیم مقررات برای جلوگیری از ایجاد انحصار، تضييع حقوق تولید کنندگان و مصرف کنندگان، ایجاد فضای سالم رقابت، رشد توسعه و امنیت سرمایه گذاری و نظایر آن اقدام خواهد نمود.

آئین‌نامه اجرایی این ماده توسط سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور با همکاری دستگاه‌های ذی ربط تهیه و به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

ماده ۱۴۰ -

الف - دولت مکلف است تشکیلات کلان دستگاه‌های اجرائی و وزارتخانه‌ها را متناسب با سیاستها و احکام این برنامه و تجربه سایر کشورها، جهت برطرف کردن اثربخشی ناقص، تعارض‌های دستگاهی و غیرکارآمدی و عدم جامعیت، عدم کفایت، تمرکز امور، موازی کاریها و همچنین بهره‌گیری همه جانبه از فناوریهای نوین و روشهای کارآمد با هدف نوسازی، متناسب سازی، ادغام و تجدید ساختار به صورت یک منظومه منسجم، کارآمد، فراگیر و با کفایت، اثربخش و غیرمتمرکز طراحی نماید و لایحه ذی ربط را شش ماه پس از تصویب این قانون به مجلس شورای اسلامی تقدیم کند، به طوری که امکان اجرای آن از ابتدای سال دوم برنامه چهارم میسر باشد.

ب - آن دسته از تصدیهای قابل واگذاری دستگاه‌های دولتی در امور توسعه و عمران شهر و روستاها، با تصویب شورای عالی اداری همراه با منابع مالی ذی‌ربط به شهرداریها و دهرداریها واگذار می‌شود.

ماده ۱۴۱ -

...

ماده ۱۴۲ -

به منظور اصلاح ساختار و تشکیلات دستگاه‌های اجرایی، اقدامهای ذیل انجام می‌گردد:

الف - سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور موظف است تا پایان برنامه چهارم حداقل بیست درصد (۲۰٪) از تعداد سازمانها، نهادها، مؤسسات و شرکتهای و نظایر آن را از طریق حذف و یا واگذاری آن به سایر بخشها و تجدید ساختار و انحلال دستگاههای غیرضروری با تأیید شورای عالی اداری کشور کاهش دهد.

ب - ممنوعیت ایجاد وزارتخانه، مؤسسه دولتی، نهاد عمومی غیردولتی، شرکت دولتی و دستگاههای با عناوین مشابه، مگر در موارد استثناء با تأیید هیأت وزیران و تصویب مجلس شورای اسلامی.

ج - ادغام کلیه واحدهای سازمانی هر وزارتخانه (به استثنای شرکتهای دولتی) در سطح استان، شهرستان، بخش و... در یک واحد سازمانی، به طوری که واحدهای مربوطه در مرکز عهده دار راهبری و انجام امور ستادی آنها باشند. سطح سازمانی واحدهای موضوع این بند و موارد استثناء به پیشنهاد سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور به تصویب شورای عالی اداری می رسد.

...

ماده ۱۴۳-

به دولت اجازه داده می شود به منظور توسعه بخش خصوصی و تعاونی و جلب مشارکت تشکلهای غیردولتی و سایر بخشهای جامعه مدنی در اداره امور کشور و افزایش کارآمدی مدیریت دولتی، در مواجهه با چالشها و استفاده از فرصتها و منابع ملی، اقدامهای ذیل را انجام دهد:

.....

ج - انتخاب یکی از شهرستانهای کشور و یک دستگاه اجرایی بدون رعایت قوانین و مقررات اداری و استخدامی و مالی مورد عمل برای اجرای کامل احکام، سیاستها و جهت گیریهای مذکور در این فصل در آن شهر و دستگاه و استفاده از نتایج آن در اصلاح قوانین و مقررات مربوطه و تعمیم آن به سایر نقاط کشور و دستگاهها. ضوابط مربوط به این بند به پیشنهاد سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور به تصویب شورای عالی اداری خواهد رسید.

ماده ۱۴۴-

دولت موظف است به منظور استقرار نظام شایسته گرایی و ایجاد ثبات در خدمات مدیران،

اقدامهای ذیل را انجام دهد:

الف - مشاغل مدیریتی را در دو بخش سیاسی و حرفه‌ای تعریف و طبقه‌بندی نماید.
ب - در انتخاب و انتصاب افراد به پستهای حرفه‌ای، شرایط تخصصی لازم را تعیین نماید تا افراد از مسیر ارتقاء شغلی به مراتب بالاتر ارتقاء یابند. در مواردی که از این طریق امکان انتخاب وجود نداشته باشد، با انجام ارزیابیهای مدیریتی و تخصصی لازم، انتخاب صورت پذیرد.

ج - در خصوص عزل و نصب پستهای مدیریت سیاسی اختیارات لازم به مقامات منصوب‌کننده داده شود.

د - دوره خدمات در پستهای مدیریتی (حرفه‌ای) چهار ساله می‌باشد که امکان تمدید آن نیز وجود خواهد داشت.

ماده ۱۴۵ -

...

ماده ۱۴۷ -

کلیه دستگاههای اجرایی موظفند به منظور افزایش کارایی و بهره‌وری و استقرار نظام کنترل نتیجه و محصول، به جای کنترل مراحل انجام کار و اعطای اختیارات لازم به مدیران برای اداره واحدهای تحت سرپرستی خود به صورت مستقل و هدفمند نمودن تخصیص منابع، بر اساس دستورالعمل مشترک سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور و وزارت امور اقتصادی و دارایی، قیمت تمام شده آن دسته از فعالیتهای و خدماتی که قابلیت تعیین قیمت تمام شده را دارند (از قبیل واحدهای آموزشی، پژوهشی و بهداشتی، درمانی، خدماتی و اداری)، بر اساس کمیّت و کیفیت محل جغرافیایی مشخص و پس از تأیید سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور یا استان و با اعطای اختیارات لازم به مدیران ذی ربط اجرا نمایند.

به دستگاههایی که بر اساس ضوابط این ماده خدمات خود را ارائه می‌نمایند، اجازه داده می‌شود حسب نیاز نسبت به جابه‌جایی فصول و برنامه‌های اعتبارات هزینه اقدام و مابه‌التفاوت هزینه‌های قبلی فعالیت با قیمت تمام شده را صرف ارتقاء کیفی خدمات، تجهیز سازمان و پرداخت پاداش به کارکنان و مدیران واحدهای ذی ربط نمایند. اعتباراتی که بر اساس قیمت تمام شده در اختیار واحدها قرار می‌گیرد، کمک تلقی شده

و پس از پرداخت به هزینه قطعی منظور می‌گردد.

ماده ۱۴۸-

به منظور کاهش حجم تصدیها و افزایش مشارکت مردم در اداره امور کشور و کوچک سازی دولت، اقدامهای ذیل انجام می‌شود:

...

و-

۱- در پایان برنامه چهارم تعداد کل کارکنان دولت از تعداد آن در آغاز برنامه به میزان پنج درصد (۵٪) کاهش یابد.

۲- مجموع استخدامهای جدید در بخشهای دولتی در چارچوب جدول شماره (۹) این قانون از پنجاه درصد (۵۰٪) کل تعداد کارکنانی که از خدمت خارج می‌شوند تجاوز نکند.

.....

ماده ۱۴۹-

به منظور متناسب سازی تعداد کارکنان هر دستگاه با اهداف و مأموریت اصلی آن و تطبیق نحوه انجام وظایف دستگاههای اجرایی با سیاستها و احکام بخش توسعه مدیریت دولت، اقدامهای ذیل به عمل خواهد آمد:

الف - در سال اول برنامه چهارم، سقف تعداد پرسنل هر کدام از دستگاههای اجرایی و برنامه زمانبندی شده، تحقق آن مشترکاً توسط سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور و دستگاه ذی ربط تهیه و به تصویب شورای عالی اداری می‌رسد.

ب - انتقال کارکنان رسمی یا ثابت مازاد دستگاههای اجرایی در سطح یک شهرستان بدون موافقت مستخدم با توافق دستگاههای ذی ربط، انتقال به سایر شهرمتانها با موافقت مستخدم باید صورت گیرد.

ج - دستورالعملهای اجرایی این ماده، شامل امتیازات، تشویقات، ممنوعیتها و سایر موارد توسط سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور تهیه و به تصویب هیأت - وزیران می‌رسد.

د - بار مالی اجرای این ماده، از محل فروش اموال منقول و غیر منقول دستگاههای اجرایی و اعتبارات پیش بینی شده در بودجه عمومی تأمین می‌گردد.

ماده ۱۵۰-

...

ماده ۱۵۱-

موارد زیر به وظایف و اختیارات شورای عالی اداری اضافه می‌شود:

- ۱- اتخاذ تصمیم در مورد کارکنان مازاد دستگاههای اجرایی.
 - ۲- تنظیم ضوابط و مقررات، برای سالم سازی ادارات.
 - ۳- تبیین نقش و اندازه دولت و اتخاذ ضوابط و سیاستهای مناسب، برای کوچک سازی دولت.
 - ۴- اصلاح نظام تصمیم گیری کشور، به نحوی که ضمن ارتقای کیفی و کوتاه نمودن مراحل آن، مراجع و نهادهای تصمیم گیرنده موازی و غیر ضرور حذف شوند.
 - ۵- اصلاح نظام مدیریت شرکتهای دولتی.
- تبصره - تصمیمات شورای عالی اداری برای کلیه دستگاههای اجرایی موضوع بند (۱) ماده (۲) «قانون برنامه و بودجه کشور مصوب ۱۳۵۱/۱۲/۱۵» لازم الاجرا است.

ماده ۱۵۲-

کارکنان دستگاههای اجرایی موضوع ماده (۱۶۵) این قانون و واحدهایی که بیش از پنجاه درصد (۵۰٪) از سهام، دارائی و یا مالکیت آنها از ابتداء برنامه سوم به بخش غیردولتی واگذار شده و می‌شود، بر اساس آئین نامه‌ای که توسط سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور و وزارت کار و امور اجتماعی تهیه و به تصویب هیأت وزیران می‌رسد از نظر رابطه استخدامی، پاداش پایان خدمت و سایر موارد تعیین تکلیف می‌گردند.

تبصره - این گونه کارکنان که رابطه استخدامی آنها با دستگاه اجرایی ذی ربط قطع می‌گردد می‌توانند با حفظ سوابق استخدامی همچنان تابع مقررات صندوق بازنشستگی مربوط باشند.

ماده ۱۵۳-

...

ماده ۱۵۴-

دولت موظف است حقوق کلیه کارکنان و بازنشستگان دولت را طی برنامه چهارم و در

ابتدای هر سال برای تمامی رشته‌های شغلی، متناسب با نرخ تورم افزایش دهد. تبصره - به دستگاههای اجرائی اجازه داده می‌شود تا هفتاد درصد (۷۰٪) اعتباراتی که از محل اصلاح ساختار و کاهش نیروی انسانی صرفه جویی می‌نمایند را به عنوان فوق‌العاده کارائی غیرمستمر به کارکنانی که خدمات برجسته انجام می‌دهند، پرداخت نمایند.

آئین نامه اجرایی این ماده توسط سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور تهیه و به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

ماده ۱۵۵-

وزارتخانه‌های دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح و کشور موظفند در چارچوب تدابیر فرمانده معظم کل نیروهای مسلح، دستورالعملهای لازم برای اجرای احکام این فصل را برای نیروهای نظامی و انتظامی تهیه و پس از تصویب هیأت وزیران جهت اجرا به واحدهای ذی ربط ابلاغ نمایند.

ماده ۱۵۶-

...

ماده ۱۵۷-

کلیه دستگاههای مذکور در ماده (۱۶۵) موظفند در راستای احکام بخش نوسازی دولت و ارتقاء اثربخشی حاکمیت، ضمن اجرای دقیق احکام مربوط و تصمیمات شورای عالی اداری و آئین‌نامه‌ها و دستورالعملهای ذی ربط گزارش عملکرد خود را هر شش ماه یک بار به سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور ارائه نمایند و این سازمان با رتبه بندی میزان موفقیت دستگاهها نتیجه را برای هیأت وزیران و کمیسیونهای مربوط مجلس شورای اسلامی گزارش نمایند.

...

فصل پانزدهم - نظارت

ماده ۱۶۱-

به منظور تقویت و کارآمدن کردن نظام بازرسی و نظارت و رفع تداخل میان وظائف

نهادهای نظارتی و بازرسی شورای عالی مرکب از رؤسای سه قوه و عضویت رؤسای سازمانهای بازرسی کل کشور، سازمان حسابرسی و دیوان محاسبات و دیوان عدالت اداری و ریاست سازمان مدیریت و برنامه ریزی بنام شورای عالی نظارت کشور تشکیل می‌گردد. این شورا موظف است ضمن پیش بینی راه کارهای تقویت و کارآمد کردن نظام بازرسی و نظارت و گردش صحیح اطلاعات بین سازمانهای نظارتی و وظائف تکراری و موازی سازمانهای متولی بازرسی و نظارت را حذف و رویه‌های اجرایی سازمانهای مذکور را هماهنگ نماید. بانکی اطلاعات نظارتی زیر نظر دبیرخانه شورای عالی تشکیل می‌گردد دبیرخانه شورای عالی در نهاد ریاست جمهوری تشکیل و دبیر آن به پیشنهاد رئیس سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی و تصویب شورای عالی تعیین و با حکم رئیس جمهور منصوب می‌شود.

.....

نظریه (مرحله اول) شورای نگهبان

ریاست محترم مجلس شورای اسلامی

شماره: ۸۳/۳۰/۷۴۶۶

تاریخ: ۱۳۸۳/۳/۳

عطف به نامه شماره ۸۱۱۵ مورخ ۱۳۸۳/۲/۱۳ و پرونامه شماره ۸۳/۳۰/۷۳۶۵ مورخ ۱۳۸۳/۲/۲۲^(۱)؛ «لایحه برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران» مصوب جلسه مورخ سیزدهم اردیبهشت ماه یک هزار و سیصد و هشتاد و سه مجلس شورای اسلامی در جلسات متعدد شورای نگهبان مطرح شد که با التفات به اینکه قانون برنامه، فارغ از وظیفه قانونگذاری تفصیلی در امور مختلف است و بسیاری از الزامات ذکر شده در قانون مزبور بدون لوایح یا طرحهای تفصیلی که باید مستقلاً به تصویب مجلس برسد کاربرد اجرایی ندارد و شورای نگهبان نظریات تفصیلی خود را از حیث انطباق مقررات مصوب با شرع و قانون اساسی بر مبنای قوانین تفصیلی ارائه می‌دهد و اطلاق و اجمال مذکور در بندهای برنامه، در چارچوب قانون اساسی و

(۱) تقاضای استهمال بر اساس اصل نود و پنجم قانون اساسی (همین مجموعه، صفحه ۲).

شرع، دارای اعتبار خواهد بود و نیز قواعد آمره اساسی بر همه مواد برنامه حاکم خواهد بود، و نیز شورای نگهبان صرف نظر از اینکه در قانون برنامه، اعتبارات لازم برای تحقق اهداف مزبور در طول برنامه، لحاظ شده است یا خیر و همچنین در این برنامه توجه کامل و مطلوب به سیاستهای کلی بخش فرهنگی نشده است و باید مطابق بند ۱ اصل ۱۱۰ قانون اساسی^(۱)، سیاستهای کلی در برنامه مورد توجه کافی قرار گیرد تا عملیاتی شود. علی‌ای‌حال نظر شورای نگهبان به صورت موردی به شرح زیر اعلام می‌گردد:

الف) ابهامات:

موارد زیر در برنامه مبهم است و پس از رفع ابهام اظهار نظر خواهد شد:

- ۱- بندهای (ج)، (د)، (هـ) و (و) ماده (۱) از این جهت که مشخص نیست، تأمین کسری درآمدها از محل صندوق ذخیره، یا تصویب مجلس صورت می‌گیرد یا نه، مبهم است.
- ۲- ماده (۳) از این نظر که وضعیت اجرائی تبصره ماده (۴) قانون نفت مصوب ۱۳۶۶^(۲) با رعایت اصل ۸۵^(۳) قانون اساسی در تصویب اساسنامه مشخص نیست.
- ۳- بند (ط) ماده (۳) از جهت ضرورت وجود مصوبه مجلس در تأمین منابع خارجی.
- ۴- بند (ل) ماده (۳) مبنیاً بر اشکال بند (۲) از نظر وظایف و اختیارات شرکت نفت.
- ۵- بند (ک) ماده (۸) مبنیاً بر اشکال بند (۴).
- ۶- جزء بند (۳) بند (ج) ماده (۳۰) از نظر تعریف و ضوابط «بازار ثانویه».
- ۷- بند (ز) ماده (۳۵) از نظر تعیین ضوابط.
- ۸- صدر ماده (۷۳) از نظر مفهوم حقوقی «سند ملی».
- ۹- ماده (۸۷) از نظر مفهوم عبارت «رفتارهای جنسی پرخطر».

(۱) همین مجموعه، صفحه ۱۳۹.

(۲) ماده (۴) قانون نفت مصوب ۱۳۶۶/۷/۹ مجلس شورای اسلامی:

وزارت نفت برای انجام عملیات نفتی و بهره‌برداری در سرتاسر کشور و فلات قاره و دریاها می‌تواند شرکت‌هایی را تأسیس نماید. اساسنامه‌های شرکت‌های نفت و گاز و پتروشیمی پس از تصویب مجلس شورای اسلامی به مورد اجراء گذارده خواهد شد. تصویب اساسنامه‌های سایر شرکت‌ها با هیأت وزیران خواهد بود.

تبصره - وزارت نفت مکلف است از تاریخ تصویب این قانون، اساسنامه‌های شرکت‌های نفت، گاز و پتروشیمی را ظرف مدت یک سال جهت تصویب به مجلس شورای اسلامی تقدیم نماید.

(۳) همین مجموعه، صفحه ۲۶.

- ۱۰- ماده (۹۳) از این جهت که به خزانه داری می‌رود یا نه.
 - ۱۱- بند (ه) ماده (۹۹) از نظر مفهوم «عدالت جنسیتی».
 - ۱۲- «کانالهای ماهواره‌ای مجاز» در بند (ط) ماده (۱۰۷).
 - ۱۳- مرجع تصویب در بند (ح) ماده (۱۱۱).
 - ۱۴- بند (و) ماده (۱۱۳) از جهت تعیین ضوابط.
 - ۱۵- بند (د) ماده (۱۱۴).
 - ۱۶- بند (ز) ماده (۱۱۷) به دلیل استثناء بند مزبور از شمول ماده (۱۱۵) قانون محاسبات عمومی کشور که ناظر بر فروش املاک است، موهم تجویز املاک و نفایس فرهنگی است.
 - ۱۷- جزء (۳) بند (ز) ماده (۱۳۳) از جهت مفهوم «تبعیض جنسی».
 - ۱۸- بند (د) ماده (۱۴۴) از این جهت که موهم سلب مطلق اختیار مقام نصب کننده است حتی در مواردی که صلاحیتهای ذاتی مدیر سلب شده باشد.
- ب) موارد مغایر با اصل ۸۵ قانون اساسی^(۱) از این جهت که امور مذکور از شئون و وظایف قانونگذار (مجلس شورای اسلامی) است و نمی‌توان این امور را به نهاد دیگری واگذار کرد:
- ۱- تعریف حقوق ویژه در بند (ک) ماده (۳).
 - ۲- بندهای (ب)، (و)، (ی) و (م) ماده (۱۲) از جهت تفویض موضوع به شورای پول و اعتبار.
 - ۳- تعریف تشخیص عملیات بانکی و ضوابط آن، در بند (ط) ماده (۱۲).
 - ۴- بند (ه) ماده (۱۵).
 - ۵- جزء (۴) بند (الف) ماده (۳۰) با توجه به اساسنامه سازمان شهرداری‌های کشور.
 - ۶- اطلاق بند (ه) ماده (۳۱).
 - ۷- بند (ه) ماده (۳۵).
 - ۸- ماده (۳۸).
 - ۹- جزء (۲) بند (الف) ماده (۳۸) و عدم الزام به رعایت قانون.
 - ۱۰- اطلاق بند (ج) ماده (۳۸).

(۱) همین مجموعه، صفحه ۲۶.

- ۱۱- بند (الف) ماده (۴۰) در آن قسمت که «سایر ضوابط و تشریفات ادغام شرکتها» را به آئین نامه هیأت وزیران محول نموده است.
- ۱۲- بند (ج) ماده (۴۹).
- ۱۳- مفاد ماده (۵۲).
- ۱۴- بند (الف) ماده (۶۵) با توجه به ترکیب اعضاء.
- ۱۵- بند (الف) ماده (۶۹).
- ۱۶- بند (الف) ماده (۸۵).
- ۱۷- بندهای (ب) و (ج) مبنیاً بر بند (الف) ماده (۸۵).
- ۱۸- بند (ج) ماده (۹۷).
- ۱۹- تصویب ضوابط در بند (الف) ماده (۹۱).
- ۲۰- اطلاق صدر ماده (۱۰۲).
- ۲۱- بند (الف) ماده (۱۰۲).
- ۲۲- اطلاق ماده (۱۰۳).
- ۲۳- بند (ب) ماده (۱۰۷).
- ۲۴- بند (م) ماده (۱۰۷) در تفویض تعیین ضوابط به دولت.
- ۲۵- بند (ز) ماده (۱۱۳) «از جهت تعیین حدود وظایف و تکالیف».
- ۲۶- بند (ج) ماده (۱۱۷).
- ۲۷- ماده (۱۲۳).
- ۲۸- بند (ج) ماده (۱۳۵) از جهت تعیین سازوکار.
- ۲۹- جزء (۴) بند (ب) ماده (۱۳۹) در تفویض تفکیک امور حاکمیتی و تصدی به آئین نامه.
- ۳۰- پاراگراف آخر بند (د) ماده (۱۳۹).
- ۳۱- بندهای (الف) و (ج) ماده (۱۴۲).
- ۳۲- ذیل بند (ج) ماده (۱۴۳).
- ۳۳- بندهای (الف) و (ب) ماده (۱۴۴).
- ۳۴- اطلاق بند (ج) ماده (۱۴۹).
- ۳۵- بندهای (۲)، (۳)، (۴) و (۵) ماده (۱۵۱) و نیز تبصره ماده مزبور.
- ۳۶- ماده (۱۵۲).

ج) موارد مغایر با اصل ۱۳۸ قانون اساسی^(۱) از این جهت که امور مزبور از شئون هیأت وزیران بوده و این اختیارات به نهادی غیر از هیأت وزیران تفویض شده است:

۱- شورای پول و اعتبار در بندهای (ب)، (و)، (ی) و (م) ماده (۱۲).

۲- جزء (۲) بند (الف) ماده (۳۸).

۳- ماده (۶۵).

۴- «تصویب شورای پول و اعتبار» در ذیل ماده (۱۰۵).

۵- بند (ب) ماده (۱۴۰).

۶- بند (ج) ماده (۱۴۳).

۷- تبصره ماده (۱۵۱).

۸- مفاد ماده (۱۵۷).

د) مغایرت با اصل ۴۴(۲):

۱- ماده (۳) از این جهت که منابع نفتی، به طور کامل و مطلق در اختیار حکومت اسلامی است و شرکت دولتی می تواند متشکل از سهام مشترک بخش خصوصی و دولتی باشد.

۲- اطلاق ماده (۷) در تجویز خصوصی سازی.

۳- اطلاق مقررات ماده (۱۰) از جهت شمول مقررات برنامه بر بانکها و بیمه که شامل خصوصی سازی نیز می شود.

۴- اطلاق عبارت «و سهام بانک و بیمه های دولتی» در ماده (۱۰).

۵- واگذاری بانکها در بند (ح) ماده (۱۲).

۶- تأسیس شعب بانکها و مؤسسات اعتباری خارجی در بند (ک) ماده (۱۲).

۷- عملیات بانکی و ضوابط آن مذکور در بند (ط) ماده (۱۲).

۸- اطلاق واگذاری «سهام شرکتهای بیمه تجاری» در بند (الف) ماده (۱۷).

۹- اطلاق بند (ب) ماده (۱۷).

۱۰- اطلاق جزء (۳) بند (و) ماده (۲۲) از این جهت که شامل شرکتهای بزرگ دولتی می شود.

۱۱- واگذاری بهره برداری از صنعت نفت «میادین نفت و گاز، پالایش، پخش و...» به بخش

(۱) همین مجموعه، صفحه ۸۸.

(۲) همین مجموعه، صفحه ۵۴.

غیردولتی مذکور در بند (الف) ماده (۲۶).

۱۲- بند (ب) ماده (۲۶).

۱۳- جزء (۵) بند (ج) ماده (۲۸).

۱۴- اطلاق بند (الف) ماده (۱۳۰) قانون برنامه سوم موضوع ماده (۲۹) قانون برنامه چهارم در خصوص ناوبری.^(۱)

۱۵- ماده (۳۸).

۱۶- اطلاق بندهای (الف) و (ه) ماده (۵۷) مبنیاً بر ماده (۳۸).

۱۷- مواردی از ماده (۵۸) که شامل تحویل شبکه و بهره‌برداری و مانند آن می‌شود.

۱۸- بند (ه) ماده (۱۰۳) از جهت توسعه فعالیت بانکداری و بیمه به بخش تعاونی.

۱۹- بند (ط) ماده (۱۰۷)

(ه) مغایر با سایر اصول قانون اساسی:

۱- اطلاق بند (ی) ماده (۳) از این نظر که شامل مصوبات مجمع تشخیص مصلحت هم می‌شود مغایر اصل ۱۱۲ قانون اساسی^(۲) شناخته شد.

۲- وظایف شورای پول و اعتبار در بندهای (ب)، (و)، (ی) و (م) ماده (۱۲) مغایر اصول ۶۰^(۳) و ۱۳۷^(۴) قانون اساسی است.

۳- تأسیس شعب بانکها و مؤسسات اعتباری خارجی در بند (ک) ماده (۱۲) علاوه بر مغایرت با اصل ۴۴^(۵)، با اصل ۸۱^(۶) قانون اساسی نیز مغایر شناخته شد.

(۱) ماده (۱۳۰) قانون برنامه سوم توسعه مصوب ۱۳۷۹/۱/۱۷ = با حفظ حاکمیت دولت بر امور هوانوردی و حمل و نقل هوایی (شامل ناوبری، نشست و برخاست) توسط دولت و با رعایت صدور ماده (۱۲۹) به سازمان هواپیمائی کشوری اجازه داده می‌شود: الف - نسبت به تکمیل و اجرای طرحهای فرودگاهی و پروازی و توسعه ناوگان هوایی با جلب سرمایه داخلی و خارجی از طریق انعقاد قراردادهای مشارکت، پیش فروش خدمات فرودگاهی و خدمات پروازی اقدام و تعهدات مربوط را تأدیه کند.

(۲) همین مجموعه، صفحه ۹۰.

(۳) همین مجموعه، صفحه ۱۸۴.

(۴) همین مجموعه، صفحه ۱۳۹.

(۵) همین مجموعه، صفحه ۵۴.

(۶) همین مجموعه، صفحه ۴۸۵.

- ۴- اطلاق بند (الف) ماده (۲۶) در مورد «سیاستگذاری و برنامه ریزی کلان» چون بند یک اصل ۱۱۰ قانون اساسی تعیین سیاستهای کلان را برعهده مقام معظم رهبری قرار داده است و نیز سیاستهای برنامه چهارم نیز به وسیله معظم له تصویب و ابلاغ گردیده که با این اطلاق نقض شده است مغایر بند یک اصل ۱۱۰ قانون اساسی^(۱) شناخته شد.
- ۵- جزء (۴) بند (۵) ماده (۲۸) چون حفظ امنیت از وظایف حاکمیتی است و از طرفی مستلزم تشکیل نیروی مسلح است، مغایر بند ۴ اصلی ۱۱۰ قانون اساسی شناخته شد.
- ۶- مبادله موافقتنامه‌ها در ماده (۳۲) مغایر بند ۴ اصل ۱۱۰ قانون اساسی شناخته شد.
- ۷- اطلاق بند (ج) ماده (۳۸) از این نظر که امور برعهده این نهاد گذاشته شده که اجرائی است مغایر اصول ۶۰، ۱۳۷ و ۱۳۹^(۲) قانون اساسی شناخته شد.
- ۸- تجویز تنظیم لایحه قضائی در مورد جرائم سیاسی در بند (و) ماده (۱۰۱) به دولت مغایر بند ۲ اصل ۱۵۸ قانون اساسی^(۳) شناخته شد.
- ۹- اطلاق بند (ط) ماده (۱۰۷) مغایر اصل ۱۷۵ قانون اساسی^(۴) شناخته شد.
- ۱۰- بند (ز) ماده (۱۱۳) مغایر اصل ۵۷ قانون اساسی^(۵) شناخته شد.
- ۱۱- ماده (۱۲۴) تصویب مقررات بدون تأیید و تصویب فرماندهی کل قوا مغایر بند ۴ اصل ۱۱۰ قانون اساسی شناخته شد.
- ۱۲- ماده (۱۲۵) از این نظر که اقدام باید با اذن فرماندهی کل قوا باشد مغایر بند ۴ اصل ۱۱۰

(۱) همین مجموعه، صفحه ۱۳۹.

(۲) همین مجموعه، صفحه ۱۹.

(۳) اصل یکصد و پنجاه و هشتم: وظائف رئیس قوه قضائیه به شرح زیر است:

۱- ایجاد تشکیلات لازم در دادگستری به تناسب مسئولیت‌های اصل یکصد و پنجاه و ششم.

۲- تهیه لوایح قضائی متناسب با جمهوری اسلامی ایران.

۳- استخدام قضات عادل و شایسته و عزل و نصب آنها و تغییر محل مأموریت و تعیین مشاغل و ترفیع آنان و مانند اینها از امور اداری، طبق قانون.

(۴) اصل یکصد و هفتاد و پنجم: در صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران، آزادی بیان و نشر افکار با رعایت موازین اسلامی و مصالح کشور باید تأمین گردد.

نصب و عزل رئیس سازمان صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران با مقام رهبری است و شورائی مرکب از نمایندگان رئیس جمهوری و رئیس قوه قضائیه و مجلس شورای اسلامی (هرکدام دو نفر) نظارت بر این سازمان خواهند داشت. خط مشی و ترتیب اداره سازمان و نظارت بر آن را قانون معین می‌کند.

(۵) همین مجموعه، صفحه ۱۳۸.

قانون اساسی شناخته شد.

۱۳- بند (الف) ماده (۱۲۷) از وظائف شورای عالی امنیت ملی است، از این جهت مغایر اصل ۱۷۶ قانون اساسی^(۱) شناخته شد.

۱۴- بند (ج) ماده (۱۲۷) مغایر با بند ۴ اصل ۱۵۶ قانون اساسی^(۲) است که کشف جرم را از وظایف این قوه قرار داده است.

۱۵- بند (ب) ماده (۱۴۰) مغایر اصول ۶۰ و ۱۳۷ قانون اساسی شناخته شد.

۱۶- بندهای (الف) و (ج) ماده (۱۴۲) مغایر اصول ۶۰ و ۱۳۷ قانون اساسی شناخته شد.

۱۷- ذیل بند (ج) ماده (۱۴۳) مغایر اصول ۶۰ و ۱۳۷ قانون اساسی شناخته شد.

۱۸- مفاد ذیل ماده (۱۴۷) بدون ذکر در قانون بودجه متوالی مغایر اصل ۵۳ قانون اساسی^(۳) شناخته شد.

۱۹- جزء (۲) بند (و) ماده (۱۴۸) مغایر بندهای ۱ و ۴ اصل ۱۱۰ قانون اساسی شناخته شد.

۲۰- اطلاق بند (ز) ماده (۱۴۸) از این جهت که شامل نفایس ملی می شود مغایر

(۱) اصل یکصد و هفتاد و ششم: به منظور تأمین منافع ملی و پاسداری از انقلاب اسلامی و تمامیت ارضی و حاکمیت ملی شورای عالی امنیت ملی به ریاست رئیس جمهوری، با وظایف زیر تشکیل می گردد:

۱- تعیین سیاستهای دفاعی - امنیتی کشور در محدوده سیاستهای کلی تعیین شده از طرف مقام رهبری.

۲- هماهنگ نمودن فعالیتهای سیاسی، اطلاعاتی، اجتماعی، فرهنگی و اقتصادی در ارتباط با تدابیر کلی دفاعی - امنیتی.

۳- بهره گیری از امکانات مادی و معنوی کشور برای مقابله با تهدیدهای داخلی و خارجی.

اعضای شورا عبارتند از:

- رؤسای قوای سه گانه

- رئیس ستاد فرماندهی کل نیروهای مسلح

- مسئول امور برنامه و بودجه

- دو نماینده به انتخاب مقام رهبری

- وزیر امور خارجه، کشور، اطلاعات

- حسب مورد وزیر مربوط و عالی ترین مقام ارتش و سپاه

شورای عالی امنیت ملی به تناسب وظایف خود شوراهای فرعی از قبیل شورای دفاع و شورای امنیت کشور تشکیل می دهد. ریاست هر یک از شوراهای فرعی با رئیس جمهوری یا یکی از اعضای شورای عالی است که از طرف رئیس جمهوری تعیین می شود.

حدود اختیارات و وظایف شوراهای فرعی را قانون معین می کند و تشکیلات آنها به تصویب شورای عالی می رسد.

مصوبات شورای عالی امنیت ملی پس از تأیید مقام رهبری قابل اجراست.

(۲) همین مجموعه، صفحه ۱۴۲.

(۳) همین مجموعه، صفحه ۲۲۵.

- اصل ۸۳ قانون اساسی^(۱) شناخته شد.
- ۲۱- تبصره ماده (۱۵۱) مغایر اصول ۶۰ و ۱۳۷ قانون اساسی شناخته شد.
- ۲۲- مفاد تبصره ماده (۱۵۴) از این جهت که مفهم عدم ذکر لایحه بودجه سالانه است مغایر ذیل اصل ۵۳ قانون اساسی شناخته شد.
- ۲۳- واگذاری تصویب دستورالعمل‌ها به هیأت وزیران در ماده (۱۵۵) بدون نظر موافق مقام معظم رهبری مغایر اصل ۱۱۰ قانون اساسی شناخته شد.
- ۲۴- مفاد ماده (۱۵۷) مغایر اصول ۶۰ و ۱۳۷ قانون اساسی نیز شناخته شد.
- ۲۵- ماده (۱۶۱) از این نظر که موجب خلط وظایف قوای سه گانه و نقض وظایفی است که طبق قانون اساسی برعهده نهادهای غیر وابسته به قوه مجریه گذاشته شده است مغایر اصول ۵۴^(۲)، ۵۵^(۳) و ۵۷ و بند ۳ اصل ۱۵۶ و اصول ۱۷۳^(۴) و ۱۷۴^(۵) قانون اساسی شناخته شد.
- ۲۶- با توجه به بندهای (۱۶) و (۱۷) سیاستهای کلی برنامه چهارم حذف ماده (۲۱۵)^(۶)

(۱) اصل هشتاد و سوم: بناها و اموال دولتی که از نفایس ملی باشد قابل انتقال به غیر نیست مگر با تصویب مجلس شورای اسلامی، آن هم در صورتی که از نفایس منحصر به فرد نباشد.

(۲) اصل پنجاه و چهارم: دیوان محاسبات کشور مستقیماً زیر نظر مجلس شورای اسلامی می‌باشد. سازمان و اداره امور آن در تهران و مراکز استانها به موجب قانون تعیین خواهد شد.

(۳) اصل پنجاه و پنجم: دیوان محاسبات به کلیه حسابهای وزارتخانه‌ها، مؤسسات، شرکتهای دولتی و سایر دستگاههایی که به نحوی از انحاء از بودجه کل کشور استفاده می‌کنند به ترتیبی که قانون مقرر می‌دارد رسیدگی یا حسابرسی می‌نماید که هیچ هزینه‌ای از اعتبارات مصوب تجاوز نکرده و هروجهی در محل خود به مصرف رسیده باشد. دیوان محاسبات، حسابها و اسناد و مدارک مربوطه را برابر قانون جمع آوری و گزارش تفریغ بودجه هر سال را به انضمام نظرات خود به مجلس شورای اسلامی تسلیم می‌نماید. این گزارش باید در دسترس عموم گذاشته شود.

(۴) همین مجموعه، صفحه ۱۸۴.

(۵) اصل یکصد و هفتاد و چهارم: بر اساس حق نظارت قوه قضائیه نسبت به حسن جریان امور و اجرای صحیح قوانین در دستگاههای اداری سازمانی به نام «سازمان بازرسی کل کشور» زیر نظر رئیس قوه قضائیه تشکیل می‌گردد. حدود اختیارات و وظایف این سازمان را قانون تعیین می‌کند.

(۶) الف) ماده (۲۱۵) لایحه دولت عبارت است از: «دولت موظف است همه ساله پنجاه درصد (۵۰٪) درآمد دادگاهها و سازمانهای وابسته به قوه قضائیه که برابر قانون وصول و به خزانه داری کل کشور واریز می‌گردد را طی بودجه سنواتی، به عنوان کمک در اختیار قوه قضائیه قرار داده، تا پس از تصویب رئیس قوه قضائیه در موارد: احداث، تکمیل و خرید ساختمانهای اداری و خانه‌های سازمانی، تجهیز ساختمانهای اداری، خرید ملزومات، خودرو، پرداخت کارانه، حق کشیک، مأموریت، تأمین کسری هزینه‌های ضروری جاری دستگاهها، پرداخت سود تسهیلات مسکن قضات و کارکنان و سایر موارد ضروری به تشخیص رئیس قوه قضائیه در ادگستری و سازمانهای وابسته به قوه قضائیه

لایحه دولت مغایر اصل ۱۱۰ قانون اساسی شناخته شد.

و- مغایرت شرعی:

- ۱- اطلاق «منابع خارجی (فاینانس و...)» در جزء (۴) بند (و) ماده (۲۲) از این جهت که شامل وام‌های ربوی هم می‌شود خلاف موازین شرع شناخته شد.
- ۲- بند (الف) ماده (۳۷) خلاف موازین شرع شناخته شد.
- ۳- بند (الف) ماده (۴۰) خلاف موازین شرع شناخته شد.
- ۴- بند (و) ماده (۱۱۲) در مورد اطلاق تکریم افراد، از این جهت که مستلزم ترویج اشخاص مخالف دین و انقلاب اسلامی می‌شود، خلاف موازین شرع است.
- ۵- اطلاق جزء (۷) بند (ز) ماده (۱۳۳) در خصوص مداخله وکیل نسبت به مواردی که موضوع جنبه محرمانه دارد یا حضور غیرمتهم به تشخیص قاضی موجب فساد شود در مرحله تحقیق خلاف موازین شرع است.

تذکر:

در ماده (۱۳۱) ظاهراً عبارتی جا افتاده است.

سیدرضا زواره‌ئی

قائم مقام دبیر شورای نگهبان

هزینه گردد.

ب) بندهای (۱۶) و (۱۷) سیاستهای کلی برنامه چهارم که توسط مقام معظم رهبری به ریاست محترم جمهوری ابلاغ شده عبارت است از:
امور اجتماعی، سیاسی، دفاعی و امنیتی:

۱۲-...

۱۶- ایجاد محیط و ساختار مناسب حقوقی، قضائی و اداری برای تحقق اهداف چشم‌انداز.

۱۷- اصلاح نظام اداری و قضائی در جهت: افزایش و تحرک و کارآیی، بهبود خدمت‌رسانی به مردم، تأمین کرامت و معیشت کارکنان، به کارگیری مدیران و قضات لایق و امین و تأمین شغلی آنان، حذف یا ادغام مدیریتهای موازی، تأکید بر تمرکززدایی در حوزه‌های اداری و اجرایی، پیشگیری از فساد اداری و مبارزه با آن و تنظیم قوانین مورد نیاز.

تصویب مجدد لایحه مذکور و ارجاع آن به مجمع تشخیص مصلحت نظام در اجرای اصل یکصد و دوازدهم قانون اساسی^(۱)

نایب رئیس (سید محمد رضا خاتمی) - دستور را مطرح بفرمایید.

منشی (جبارزاده) - بسم الله الرحمن الرحيم

اولین دستور گزارش کمیسیون تلفیق در مورد لایحه برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران (اعاده شده از شورای محترم نگهبان) است، مخبر محترم کمیسیون تلفیق، از کمیسیون چه کسی گزارش می دهد؟

عبداللهی - تذکر دارم.

طلایی نیک - تذکر دارم.

نایب رئیس - اجازه بفرمایید دو نفر از دوستان تذکر دارند، تذکر راجع به همین دستور است یا جلسات قبل است؟ (طلایی نیک - من صحبت کنم؟) فرقی نمی کند، آقای طلایی نیک یا آقای عبداللهی، هر کدام می توانیم بفرمایید، آقای عبداللهی بفرمایید.

رضا عبداللهی - بسم الله الرحمن الرحيم

جناب آقای خاتمی! تذکر بنده ماده (۱۰۲) است، «دستور هفتگی مجلس باید به ترتیب وصول طرحها و لوایح از کمیسیونها توسط هیأت رئیسه مجلس تهیه و پس از چاپ و توزیع بر تابلو مخصوص نصب شود و الی آخر...» ایراد بنده به دستوری که قرائت شد در رابطه با گزارش هیأت تحقیق و تفحص جای است.

همانطوریکه ملاحظه فرمودید در جلسه قبل با اینکه حالا آخرهای جلسه هم عدد را ما برای مذاکرات نداشتیم، ولی خوب، یک بخشی از آن قرائت شد، یک بخشی از گزارش کمیسیون اقتصادی در رابطه با تحقیق و تفحص جای باقی مانده، علی الاصول باید آن گزارش تمام بشود، در وسط یک دستور نمی شود وارد دستور دیگری شد، من استدعا می کنم دستور بفرمایید آقای شمس وهابی گزارش تحقیق و تفحص جای را تمام کنند، بعد وارد بحث برنامه چهارم بشویم که شورای نگهبان ایراد گرفته، فکر می کنم که حضرت عالی این ایراد را چون روشن است ان شاء الله می پذیرد.

نایب رئیس - خیلی ممنون. جناب آقای عبداللهی! آئین نامه ابهامهای بسیار زیادی دارد،

ما همواره در این چهار سال خدمت شما بحث کرده‌ایم، از یک طرف هم دارد، چیزهایی که از شورای نگهبان اعاده می‌شود از دستور خارج نمی‌شود، یعنی ما می‌توانیم تفسیر کنیم که هر وقت از شورای نگهبان رسید ما باید آن را در دستور، رسیدگی بکنیم، در حقیقت آن چیزی که از شورای نگهبان بر می‌گردد نیمه کاره است و ما تا وقتی آنرا تمام نکنیم نمی‌توانیم وارد دستور دیگری بشویم، حالا چون (۲۰) روز مهلت قانون شورای نگهبان است و می‌رود، وقتی بعد از (۲۰) روز برگشت بلافاصله برگشت، همه دستورها را می‌تواند خارج بکند، آن بیاید در صدر بنشیند. بنابراین تذکر شما وارد نیست. آقای طلایی نیک بفرماید.

رضا طلایی نیک - بسم الله الرحمن الرحيم

ماده (۱۸۷) را عنایت بفرمایید، با توجه به گزارشی که از سوی کمیسیون تلفیق چاپ شده «پس از بررسی گزارش کمیسیون که در آن نظر شورای نگهبان ملحوظ شده است و ادامه آن می‌گوید که دوباره به شورای نگهبان می‌رود و اگر مجلس بر نظر خودش باقی بود بعد به مجمع تشخیص مصلحت نظام می‌رود».

گزارشی که کمیسیون محترم زحمت کشیدند و الآن در اختیار ما قرار گرفت، بدون اینکه حالا موارد را احصاء بکنند مورد به مورد، بصورت کلی گفته‌اند عیناً مصوبات قبلی مجلس مورد تصویب قرار گرفت. اگر منظور این است که مصوبات قبلی مورد تصویب قرار گرفته، مستقیم به مجمع تشخیص برود، بر اساس ماده (۱۸۷) الآن ما نمی‌توانیم به مجمع تشخیص بفرستیم (نایب رئیس - چرا؟) چون باید برای بار دوم به شورای نگهبان برود، اگر مورد ایراد مجدد قرار گرفت، به مجمع تشخیص می‌رود، اما اگر منظور این است که دوباره به شورای نگهبان برود، خوب اجازه بدهید اصلاحات انجام بشود و حداقل دست مجلس بسته نشود، چون با رفتن به مجمع تشخیص نه تنها دوره ششم که حالا رو به اتمام است، مجلس هفتم هم که ما این همه دفاع از مجلس را مطرح کردیم، جایگاه مجلس و نقش مجلس و حق مجلس بعنوان نمایندگان مستقیم ملت در تصویب و اصلاح برنامه بطور کلی تا پایان برنامه پنجساله چهارم بسته می‌شود و من فکر کنم این جفا در حق مجلس باشد.

نایب رئیس - خیلی ممنون، البته حالا آقای طلایی نیک هم در مجلس ششم است و هم در مجلس هفتم، بسیاری از موانعی که مجلس ششم داشت إن شاء الله مجلس هفتم

نخواهد داشت، یعنی مجلس ششم نمی‌توانست مصوبات مجمع تشخیص را اصلاح بکند، مجلس هفتم حتماً می‌تواند، خیالتان راحت باشد، حقی از آن ضایع نمی‌شود. اما آن چیزی که شما فرمودید، آقای طلایی نیک! درست است، در آن ماده‌ای که شما گفتید نوشته است اگر نظر شورای نگهبان ملحوظ شده باشد، ارجاع می‌شود به شورای نگهبان، حالا اگر نظر شورای نگهبان ملحوظ نشده باشد چه می‌شود؟ چون آئین‌نامه ساکت است باید به عقلمان رجوع بکنیم، عقل هم می‌گوید یک ایرادی که شورای نگهبان گرفته، اگر همانطور بفرستیم دیگر فرستادنش کار لغو است، به مجمع تشخیص می‌رود.

عزیزی - اخطار دارم.

نایب رئیس - آقای عزیزی! اجازه بفرمایید که دیگر وارد دستور بشویم، آقای عزیزی بفرماید.

قاسم عزیزی - بسم الله الرحمن الرحيم

اصل (۷۵) و همچنین تذکر آئین‌نامه‌ای مواد (۱۵۵) و (۱۵۶) آئین‌نامه همکاران محترم استحضار دارند که در زمان تصویب قانون برنامه نمایندگان پیشنهادها و یا اصلاحاتی را که در خصوص لوایح قانونی عنوان می‌کنند و به تقلیل درآمد عمومی یا افزایش هزینه‌های عمومی می‌انجامد در صورتی قابل طرح در مجلس است که در آن جبران کاهش درآمد یا تأمین هزینه جدید نیز معلوم شود. این یک طرف قضیه، از طرف دیگر باز یک اقدام خلاف آئین‌نامه (نایب رئیس - آقای عزیزی! من نفهمیدم این خلاقی که ما راجع به اصل (۷۵) انجام دادیم چیست؟) عنایت بفرمایید من تذکر آئین‌نامه‌ای را هم بدهم، هر دو مکمل هم هستند.

در ماده (۱۵۵) اینطور اشاره دارد که در شور دوم طرحها و لوایح اولویت رسیدگی به پیشنهادها در جلسه علنی به ترتیب زیر خواهد بود:

- ۱- پیشنهاد جایگزین لایحه دولت یا طرح اصلی برای طرحها و لوایح.
 - ۲- پیشنهادهای حذف به ترتیب حذف کامل یا حذف قسمتهای از ماده.
 - ۳- پیشنهادهای چاپ شده کمیسیون فرعی.
 - ۴- پیشنهادهای اصلاحی چاپ شده نمایندگان بر اساس تشخیص هیأت رئیسه.
- عرض شود در زمانیکه در اجرای ماده (۱۰۶) قانون برنامه چهارم مصوب کمیسیون

تلفیق که ماده (۴۶) قانون برنامه سوم را برای برنامه چهارم تنفیذ کرده، در آنجا بدون اینکه اشاره بشود، فقط با یک عنوان لغو...

نایب رئیس - آقای عزیزی! آن قانون تصویب شده، به شورای نگهبان هم رفته، مگر الآن ما داریم آن را بررسی می‌کنیم؟

عزیزی - عنایت بفرمایید! عنوان شد در آن موقعی که این ماده در دست بررسی بود صرفاً با یک کلمه‌ای که ماده (۴۶) یک بند دارد و بند «الف» دارد، با همین سطح گذرا عبور شد، در آن موقع هیچیک از نمایندگان محترم...

نایب رئیس - تذکرتان وارد نیست، خیلی متشکرم اصلاً ربطی به این جلسه ندارد، ما فقط ایرادهای شورای نگهبان را در این جلسه رسیدگی می‌کنیم، موضع این ماده را باید رسیدگی کنیم. (عزیزی - دلیل نمی‌شود که شما...) آقای عزیزی! شما باید همان زمان این را تذکر می‌داید نه الآن، حال اگر رئیس تذکر شما را وارد ندانسته من مقصر نیستم! آقای عبدالله پوری حسینی بفرمایید.

میرعلی اشرف عبدالله پوری حسینی (عضو کمیسیون تلفیق) - بسم الله الرحمن الرحيم
گزارش کمیسیون تلفیق بررسی لایحه برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران به مجلس شورای اسلامی.

لایحه برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران که در جلسه علنی مورخ ۱۳۸۳/۲/۱۳ مجلس شورای اسلامی به تصویب رسیده بود و براساس نامه شماره ۷۴۶۶/۳۰/۸۳ مورخ ۱۳۸۳/۳/۳ شورای محترم نگهبان مورد ایراد واقع گردیده بود در جلسه مورخ ۱۳۸۳/۳/۴ کمیسیون مطرح و پس از بحث و بررسی، کمیسیون عیناً مصوبات قبلی مجلس شورای اسلامی را تصویب نمود. اینک گزارش آن تقدیم مجلس محترم شورای اسلامی می‌گردد.

رئیس کمیسیون تلفیق برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران - مجید انصاری دوستان! اگرچه توضیح زیادی لازم نیست، به جهت اینکه مصوبات قبلی مجلس را کمیسیون تلفیق تأیید کرده و بر ابقاء نظر داده، منتها نظر به وسعت ایراداتی که شورای محترم نگهبان به مصوبات مجلس در خصوص لایحه برنامه چهارم گرفته، با اجازه ریاست محترم جلسه توضیحات مختصری را از مذاکرات کمیسیون تلفیق که امروز صبح برگزار شد خدمت عزیزان مطرح می‌کنم.

در ابتداء تذکری را که بعضی از دوستانمان مطرح می فرمودند و ریاست محترم جلسه به آن جواب دادند، عیناً در جلسه کمیسیون مطرح شد و با استدلال مشابه، اعضاء کمیسیون قانع شدند و قبول کردند که در نوبت اول هم می توان بر نظرات سابق اصرار کرد و مصوبه را به مجمع تشخیص مصلحت نظام فرستاد. منتها در خصوص محتویات ایرادات من یک مقداری توضیح عرض بکنم، شورای محترم نگهبان در چند بند به مصوبات مجلس ایراد گرفته، بند «الف» ابهامات را مطرح فرمودند، بند «ب» مواردی را مغایر اصل (۸۵) قانون اساسی دانستند، در بند «ج» مواردی را مغایر با اصل (۱۳۸) قانون اساسی دانستند، در بند «د» مواردی را با اصل (۴۴) قانون اساسی مغایر دانستند و در بند «ه» مغایرت با سایر اصول قانون اساسی و در بند «و» هم (۵) مورد را مغایرت شرعی دانستند و لذا در این (۵) بند که هر یک از این بندها موارد متعددی را، بعضاً بیست و چند مورد را شامل می شود، به مصوبه برنامه چهارم ایراد گرفتند.

در خصوص یکی از این بندها که بحث ابهامات باشد، یک تذکری را دوستانمان در کمیسیون تلفیق مطرح فرمودند که من برای ثبت در مشروح مذاکرات و تأکید به این موضوع در صحن مجلس شورای اسلامی، این نکات را یادآور می شوم. در خصوص بند «الف» که بحث ابهامات است، نظر به اینکه بموجب اصل (۹۴) قانون اساسی تصریح شده کلیه مصوبات مجلس شورای اسلامی باید به شورای نگهبان فرستاده شود، شورای نگهبان موظف است آن را حداکثر ظرف (۱۰) روز از تاریخ وصول، از نظر انطباق بر موازین اسلام و قانون اساسی مورد بررسی قرار دهد و چنانچه آن را مغایر ببیند برای تجدیدنظر به مجلس بازگرداند، در غیر اینصورت مصوبه قابل اجراست. از این اصل بر نمی آید که شورای محترم نگهبان در انتهای (۱۰) روز مهلت قانونی و (۱۰) روز استمهال موضوع اصل (۹۵) قانون اساسی مواردی را بعنوان ابهام مطرح بکند، چون این قبیل رفت و آمد بین مجلس شورای اسلامی و شورای نگهبان می تواند به عدم تأیید و عدم اجرای مصوبات مجلس در یک باره زمانی بی نهایت ختم بشود، یعنی هر (۲۰) روزی که سپری شد شورای محترم نگهبان مواردی را از مصوبه ابهام بگیرد و بعد که رفع ابهام شد مجدداً یک (۲۰) روزی توقف و مجدداً طرح ابهام می تواند چند بار این (۲۰) روزها تکرار بشود در حالیکه بموجب قانون اساسی حداکثر (۲۰) روز پس از تصویب باید تکلیف مصوبه مجلس شورای اسلامی تعیین شده باشد. بخصوص ریاست محترم

کمیسیون تلفیق اصرار داشتند این نکته را بیان کرده باشیم که اساساً پذیرش این نوع اشکال از سوی شورای محترم نگهبان بعنوان ابهام با اصول نود و چهارم و نود و پنجم قانون اساسی مغایرت دارد. از طرف دیگر اگر عزیزانمان در شورای محترم نگهبان ابهامی را از بعضی از مواد یا پاره‌ای از مواد مصوبه‌ای از مجلس شورای اسلامی داشتند و دارند و یا داشته باشند می‌توانستند و یا می‌توانند که بهنگام مذاکرات مجلس، در مجلس حضور داشته باشند و یا از کمیسیون اصلی و کسانی که دست اندرکار تهیه آن لوایح یا طرحها بودند سؤال بکنند، به جلسات خودشان دعوت بکنند و موضوع ابهام را با آنها مطرح بکنند که متأسفانه در خصوص برنامه چهارم توسعه، این تعامل و این رفت و آمدها صورت نپذیرفت و می‌توانست این ابهام (۲۰) روز پیش و یا حتی جلوتر از آن برای اعضای محترم شورای نگهبان از بین رفته باشد. اما در خصوص سایر موارد که ابهام نیست و عزیزان اشکال و ایراد گرفتند، خیلی از این ایرادها، ایرادهای شکلی است، بخصوص جاهایی که مغایرت با اصل هشتاد و پنجم قانون اساسی است یا مغایرت با اصل صد و سی و هشتم قانون اساسی است، اینها بیشتر ایرادهای شکلی است و قابل تأمین هم بنظر می‌رسیدند. اما بعضی از ایراداتی که شورای محترم نگهبان گرفته اینها قطعاً و یقیناً با یکبار و دوبار که سهل است، با دهها بار رفت و آمد بین مجلس و شورای محترم نگهبان قابل رفع بود. مثلاً اصل (۴۴) قانون اساسی! ایرادهایی که شورای محترم نگهبان بموجب اصل (۴۴) قانون اساسی می‌گیرد، ایرادها این نیست که با رفت و آمد بین مجلس و شورای نگهبان حل بشود و یا ایرادهایی که در انتهای نامه شورای محترم نگهبان در قالب ایرادهای شرعی و مغایرتهای شرعی مثلاً بحث ربوی بودن فاینانس‌هایی که در لایحه برنامه چهارم به آن اشاره شده، خوب، این قبیل ایرادها هم با دهها بار رفت و آمد بین شورای محترم نگهبان و مجلس برطرف نمی‌شود مگر اینکه مجلس شورای اسلامی این مصوباتش را پس بگیرد. این روشهای تأمین مالی را از مصوباتش حذف کند که خوب، مجلس هم با عمد و علم و اطلاع و از روی مصلحت نظام اینها را تصویب کرده، کاری که در بودجه‌های سنواتی به دفعات این کار را مجلس انجام داده و با ایراد شورای محترم نگهبان به مجمع تشخیص مصلحت نظام، ارجاع شده و در آنجا هم مصوبات مجلس مورد تأیید قرار گرفته از روی مصلحت. لذا آن مصلحتها همچنان پابرجاست و مجلس هم بر این مصوباتش پافشاری داشته و دارد، لذا بدیهی

است که حداقل قسمتی از اشکالات شورای محترم نگهبان با تعدد رفت و آمد بین مجلس و شورای محترم نگهبان قابل رفع نبوده و نیست و از طرف دیگر هم خوب، دوستان اطلاع دارند که فردا، پس فردا آخرین روزهای کاری مجلس شورای اسلامی است و امکان اینکه برای بقیه موارد تعدد رفت و آمد بتواند این بار را سبکتر بکند هم خیلی ما را به منزل مقصود نخواهد رساند. لذا کمیسیون تلفیق با عنایت به اینکه حداقل تعدادی از ایرادهای شورای محترم نگهبان قابل رفع بین مجلس و شورای محترم نگهبان نیست و اینها دهها بار هم رفت و آمد بکند نهایتاً باید به مجمع تشخیص مصلحت نظام فرستاده بشود لذا یکجا همه ایرادهایی را که شورای محترم نگهبان گرفته بود را کمیسیون تلفیق مصوب کرد که به مجمع تشخیص مصلحت نظام فرستاده بشود، بدیهی است که در آنجا خیلی از موارد چون شکلی است به سرعت حل خواهد شد، بقیه ایرادهای غیر شکلی که تعداد آنها هم بسیار کم هستند با توجه به نوع این ایرادها که به دفعات در مجمع تشخیص مصلحت نظام به بحث گذاشته شده و به تصویب رسیده، ان شاء الله در یک فضای زمانی بسیار کوتاه به تصویب خواهد رسید و ان شاء الله بودجه سال ۸۴ کشور بر اساس قانون برنامه چهارم توسعه از سوی دولت محترم تهیه و تقدیم مجلس شورای اسلامی خواهد شد. بر این باور هم مجدداً تأکید می‌کنیم که عزیزان در دوره هفتم مجلس شورای اسلامی مثل دوره ششم که می‌توانست برنامه سوم را در هر جایکه صلاح می‌دانست اصلاح بکند، آن عزیزان هم خواهند توانست که هر جای برنامه چهارم را که به نظر خودشان نیازمند اصلاح بود با تقدیم طرح خاص اصلاح برنامه و یا لایحه خاص اصلاح برنامه می‌توانند آنها هم عوض بکنند، هیچ حقی از عزیزانمان در دوره هفتم نه توسط ما قابل حذف است، نه حذف می‌شود و ان شاء الله آن عزیزانمان هم حسب تشخیصی که می‌دهند برای مصلحت کشور آن طور عمل خواهند کرد. لذا کمیسیون تلفیق بر ابقاء بر مصوبات مجلس شورای اسلامی رأی داد و امیدوار هستیم که عزیزانمان همراهی بفرمایند و ان شاء الله برنامه در فرصت زمانی کوتاه توسط مجمع تشخیص مصلحت نظام به تصویب نهایی برسد و ان شاء الله برای سال آینده بخشنده بودجه بر مبنای برنامه چهارم تهیه بشود.

والسلام علیکم ورحمة الله

نایب رئیس - خیلی متشکر.

منشی (امانی) - مخالف آقای دکتر نوبخت هستند.

نایب رئیس - اجازه بدهید ما بند به بند وارد ایراد شورای نگهبان بشویم، نه کلیات آن. ما در هیأت رئیسه بحث کردیم، در حقیقت ایراد که نیست، ابهامهای شورای نگهبان را نمی‌توانیم بپذیریم، چون شورای نگهبان موظف است مغایرت یا عدم مغایرت را اعلام بکند و دلائل آن را هم سریع اعلام بکند، اینکه ابهام دارد بهرحال (۲۰) روز فرصت بوده که می‌توانستند از کمیسیون، افراد دیگر در داخل مجلس برای رفع ابهام کمک بگیرند، ضمن اینکه بعضی تعاریف را می‌گویند ما متوجه نشدیم. خوب آن دیگر تقصیر ما نیست.

عبداللهی - تذکر دارم.

نایب رئیس - بنابراین ما از بند «ب» شروع می‌کنیم، در بند «ب» با توجه به اینکه مبنای ایرادها یکی است، در آنجا وارد می‌شویم. آقای نوبخت! اجازه بدهید تذکر آئین‌نامه‌ای بدهند، بعد شما مخالفت بفرمایید. آقای عبداللهی بفرمایید.

رضا عبداللهی - بسم الله الرحمن الرحيم

آقای دکتر! عرض بنده به مواد (۱۸۴)، (۱۸۶) و (۱۸۷) بر می‌گردد، اینکه ما امروز دست به این ابتکار بزنیم که ما ابهامات را در پایان دوره مجلس ششم نمی‌پذیریم واقعاً چیز جدیدی است یعنی در طول دوره مجلس ششم و مجالس قبل، من صبح هم خدمت دوستان در کمیسیون تلفیق عرض کردم، در برنامه پنجساله سوم هم که شما نگاه بکنید، ابهامات فراوان بوده است، متنها ما نشسته‌ایم، آقای انصاری هم تشریف داشتند، عضو هیأت رئیسه کمیسیون تلفیق هم ایشان بوده، این ابهامات بوده، الآن اسناد آن هم در اداره کل قوانین موجود است و در دوره ششم هم ما طرحها و لوایحی را که تصویب کردیم شورای نگهبان رفته، بعضاً ابهام گرفته است، این ابهام را ما اینجا برطرف کردیم، نبوده که ما نمی‌پذیریم! خوب، شما نپذیرید! آن آقایان هم اگر بنا بود که مسیر شورای نگهبان را طی بکند و برای مجمع تشخیص نرود که الآن این قصد را مجلس محترم دارد، خوب دوباره ایراد می‌گرفت. با لجاجت و لجبازی که کار درست نمی‌شود! من عرضم این است قوانینی که ما الآن گذرانیدیم، من حالا (۴)، (۵) مورد آن را عرض می‌کنم، در همین بند «الف» ابهامات...

نایب رئیس - آقای عبداللهی! اخطار آئین‌نامه‌ای شما چیست؟

عبداللهی - اخطار آئین‌نامه‌ای بنده این است که شما ماده...

نایب رئیس - مواد (۱۸۴)، (۱۸۵)، (۱۸۶) چه نوشته؟ نوشته ایرادهای شورای نگهبان، نوشته ابهامات!

عبداللهی - عرض می‌کنم، ایرادات، ببینید آقای دکتر! وقتی که مفهوم نیست، کلمات را شما نگاه بفرمایید من الان (۴)، (۵) مورد آن را بگویم...

نایب رئیس - مثلاً سند ملی، من که نمی‌توانم بروم، سند ملی یک تعریفی دارد دیگر! عبداللهی - می‌دانم سند ملی تعریف... شما در رابطه با بازارهای غیرمتشکل پولی، در همین چند روز اخیر تصویب شد، دقت فرمودید، آقایان گفتند آقا! شما در رابطه با عملیات بانکی، این ابهام دارد، آمد در کمیسیون اقتصادی، ما این را تعریف کردیم، دوباره برایشان فرستادیم، یعنی مجلس که نمی‌تواند دوگانه کار بکند، یعنی یکجا آنطوری عمل بکند، یکجا اینطوری بخواهد عمل بکند، الان شما در همین بند (۱۱) مثلاً ایرادات که ابهام گرفته شده ملاحظه بفرمایید، نوشته «از نظر مفهوم عدالت جنسیتی» خوب این عدالت جنسیتی چیست؟ منظور قانونگذار اینجا روشن نیست. یا در رابطه با (فرض کنیم) که بند (۸) ایرادات، صدر ماده (۷۳)، از نظر مفهوم حقوق سند ملی است. سند ملی را ما باید در یک قانون تعریف کرده باشیم. وقتی تعریف نکردید برای بنده که می‌خواهم تشخیص بدهم نمی‌دانم که چیست؟ آیا این را باید ایراد بگیرم؟ ایراد بگیرم؟ شأن قانونگذاری دارد یا از اختیارات دولت است؟ اینجا واقعاً ابهام است، من خواهم این است که...

نایب رئیس - خیلی متشکر، ببینید آقای عبداللهی! من اینجا بعنوان اداره کننده جلسه مسئول کار خودم هستم. اگر حالا شخص دیگری پذیرفته یا پذیرفته، آن جداست. بنده هم طبق قانون اساسی آن برداشت را که اینجا می‌کنم از آئین‌نامه بررسی می‌کنم.

عبداللهی - طبق آئین‌نامه‌ای که چهار سال عمل کردید باید عمل بشود.

نایب رئیس - قانون اساسی و آئین‌نامه دارد که شورای نگهبان باید مغایرت یا عدم مغایرت با شرع و قانون اساسی را اعلام بکند. دلایل را سریع اعلام بکند و دلایل رد را اعلام بکند، وقتی چیزی را رد نکرده است من نمی‌توانم راجع به آن وارد بشوم، شورای نگهبان می‌توانست همینجا بگوید که این سند ملی ممکن است مثلاً شامل اسناد مضلّه و نمی‌دانم ضالّه و چه بشود، بنابراین خلاف شرع است. بیاید من تصویب بکنم. بنده

مسئول این نیستیم که مثلاً بروم مفاهیم حقوقی، مفاهیم ادبی، مفاهیم نمی دانم اقتصادی...، آنجا کلاس نمی شود گذاشت، بنابراین این را ما نمی توانیم بپذیریم، تذکر شما هم وارد نیست.

ما وارد بند «ب» می شویم، آقای نوبخت مخالف است، بفرماید.

محمدباقر نوبخت حقیقی - بسم الله الرحمن الرحيم

جناب آقای دکتر خاتمی! من چون در جریان کوششهای مُجدّانه کمیسیون تلفیق و همچنین بحث بسیار جدّی همکاران محترم در جلسه علنی بودم با اعتقاد از مصوبات مجلس شورای اسلامی در خصوص برنامه چهارم دفاع می کنم و از چند روز آینده هم که تریبون مجلس نیست، از رسانه ها هر جا که ضرورت داشته باشد من دفاع خودم را از زحمات و خرد جمعی مجلس ششم، بیان خواهم داشت و این را هم تردید ندارم که کارآمدی مجمع محترم تشخیص مصلحت با توجه به حضور شایستگان در آنجا کفایت بالندگی و مُتَنَقِّح کردن مصوبات و احیاناً ایراداتی را که شورای محترم نگهبان داشتند را دارد و مجمع می تواند به نیکویی این را اصلاح بکند. اما چند اشکال اساسی مطرح می شود، من خواهش می کنم از همه نمایندگان محترم به این نکته هایی که عرض می کنم التفات داشته باشند. این زحمت مجلس ششم برای اداره بهتر کشور در قالب برنامه صورت گرفته که قطعاً بعنوان یک نقطه درخشان در کارنامه مجلس ششم می توان از آن یاد کرد. اما اگر این به مجمع مصلحت برود همه ما می دانیم که امکان اصلاح آن بخشهایی که در مجمع به تصویب رسید، برای مجلس هفتم و حتی یکسال اول مجلس هشتم وجود نخواهد داشت. قطعاً دولت فعلی و دولت آینده هم اگر بنا به تغییرات اقلیمی، تغییرات سیاسی و اجتماعی صلاح دانستند که بخشی از قسمتهای قانون برنامه را تغییر بدهند بخاطر اینکه مجمع تشخیص مصلحت آن قسمتها را نظر داد، ما دیگر امکان بررسی را از آنها هم سلب کردیم. قطعاً این به مصلحت نیست، یک جمعی فراهم شده اند، به هر تقدیر، آنها هم باید این حق را داشته باشند. ضمن اینکه بنده اطمینان دارم اگر آن عزیزان هم بنشینند بهتر از این جمع بندی را که صورت گرفته نخواهند داشت ولی ما بی جهت یک چنین حقّی را از مجلس آتی که آنها هم قانوناً منتخبین مردم هستند و در قانون اساسی دارای حقوقی هستند، این را از آنها، از دولت آینده، از دولت فعلی و از مجلس هشتم سلب نکنیم.

جناب آقای خاتمی! اگر یادتان باشد یک روزی (حالا شاید این جمله خیلی مقتضی نباشد من از تریبون از میکروفن باز این را بگویم، باهم از مراسم ترحیم خانواده جناب آقای عبداللہی بر می‌گشتیم) من به شما عرض کردم به هر تقدیر تموجات مجلس در این ادوار (۴) دوره و (۱۶) سال... من چهره‌های درخشانی را دیدم که در هیأت رئیسه بودند، رفتند، آمدند و معلوم هم نیست مجلس هشتم چه کسانی آن بالا بنشینند، بهر تقدیر ما این اجازه را برای آن مجلس هم حداقل محفوظ بداریم که اگر خواستند بتوانند تغییر بدهند. ایرادات شورای محترم نگهبان همانطور که التفات فرمودید خیلی گسترده است یعنی می‌شود همه این برنامه را بنوعی در مجمع تشخیص مصلحت به تصویب رساند و این حق از آنها گرفته شود. ممکن است گفته شود ما اگر این را برگردانیم دیگر این مجلس وصال نمی‌دهد! من کاملاً با شما هم عقیده‌ام، از این بابت هم بسیار متأسفم، اما بهر تقدیر این حق می‌تواند برای مجلس بعدی باشد که این کار را بکند. اگر بگویم برای بودجه سال ۸۴، التفات داشته باشید چارچوب الآن مشخص شده است، سازمان محترم مدیریت و برنامه‌ریزی می‌تواند بودجه سال ۸۴ را در همین چارچوب تهیه بکند، من بیشتر از این جهت که حقوق مجلس آینده و مجلس بعد از آن (مجلس هشتم) از اینها سلب نشود و همچنین برای دولتهای آینده، من از جناب عالی و همچنین از همکاران محترم این تقاضا را دارم اجازه بدهید که این به مجمع تشخیص مصلحت نرود، تشکر می‌کنم.

نایب رئیس - خیلی متشکر، آقای دکتر البته بنده اینجا یک رأی دارم «موافق ابقاء» یعنی نظر کمیسیون.

منشی (امانی) - آقای انصاری ثبت نام کردند.

نایب رئیس - اول نظر کمیسیون مطرح می‌شود، بعد اگر رأی نیاورد، نظر نمایندگان، طبق صریح آئین‌نامه، کمیسیون نظر ابقاء داده، پیشنهاد است، پیشنهاد ابقاء داده‌اند. آقای انصاری بفرمایید، موافق صحبت کنید. (عبداللہی - تذکر دارم) آقای عبداللہی تذکر آئین‌نامه‌ای دارند، بفرمایید.

رضا عبداللہی - ماده (۱۸۶)، مصوبات عادی و یک فوریتی مجلس که از طرف شورای نگهبان رد شده به کمیسیون مربوطه ارسال می‌شود و با اعلام وقت قبلی با حضور نماینده شورای نگهبان موارد اعتراض برای اصلاح مورد بحث قرار می‌گیرند. من

خواهش این است که همکاران محترم و هم کسانی که در بیرون گوش می‌کنند مخصوصاً حقوقدانها به این نکات توجه داشته باشند که کلمه «اصلاح» بار حقوقی دارد و برای اصلاح مورد بحث قرار می‌گیرد. در صورت عدم حضور نماینده شورای نگهبان در موعد اعلام شده، کمیسیون با ملحوظ نمودن نظر شورای نگهبان کار خود را انجام می‌دهد، نمایندگان که پیشنهاد اصلاحی داده‌اند در این مرحله می‌توانند در کمیسیون شرکت نمایند. بنده آقای دکتر! علاوه بر اینکه یکی از نمایندگان این مجلس هستم، عضو کمیسیون تلفیق هم بودم. دیروز بعد از ظهر ایرادات شورای نگهبان به ما رسیده، تا (۱۲) شب هم من کار داشتم، نرسیدم، (۴/۵) تا (۸) صبح نشستم (۵۰)، (۶۰) تا از ایرادات را به ذهن خودم اصلاح کردم و این پیشنهادات را صبح در کمیسیون تلفیق خدمت آقای انصاری تقدیم کردم، الآن هم چاپ و منتشر شده در اختیار نمایندگان قرار گرفته. در کمیسیون آقایان اجازه طرح پیشنهادات ما را ندادند و این را منع کردند در صورتیکه این تخلف است. من نامه‌ای هم خدمت جناب آقای کروبی و هیأت رئیسه محترم نوشتم، در اختیار شما قرار دادم که الآن اصلاً این گزارش کمیسیون باید برگردد چون طبق بندهای (۵) و (۱۱) ماده (۲۳) گزارش کمیسیون تلفیق در صحن مجلس الآن قابل طرح نیست. گزارشی که کمیسیون الآن فرستاده است، اصلاحی را انجام نداده، پیشنهادات بنده را هم که بعنوان عضوی از کمیسیون تلفیق بودم در صحن کمیسیون تلفیق نگذاشتند که مطرح بشود. آقای انصاری نظرشان این بود که نه، حالا که آنجا انجام نشده شما در جلسه علنی می‌توانید این کار را انجام بدهید. نماینده شورای نگهبان هم همکاران بدانند، ملت شریف ایران هم بدانند در جلسه رسیدگی به اصلاحات حضور نداشته، الآن من می‌خواهم مورد به مورد پیشنهاداتم را مطرح بکنم. آقای انصاری و کمیسیون تلفیق پیشنهادی ارائه نکرده است که الآن بخواهید اول نظر کمیسیون را شما به رأی بگذارید یعنی نظر کمیسیون این بوده که بر مصوبه قبلی مجلس باقی بماند، رفع ایراد نکرده، اصلاح نکرده بنده اصلاحاتی را انجام دادم الآن می‌خواهم طرح بکنم، اینکه شما بفرمایید همان نظر آقای انصاری را که چون نظر کمیسیون ابقاء است، اول هم نظر کمیسیون را به رأی می‌گذاریم، خوب، اینکه دیگر خیلی راحت است و نظری از نمایندگان نمی‌خواهیم و قطعاً هم نظر کمیسیون تصویب می‌شود و شما دارید راه را بر پیشنهادات نمایندگان الآن اینجا می‌بندید. اگر شما بخواهید اینطوری عمل بکنید، یعنی

قانون در روز روشن به این صراحت بخواهید زیرپا گذاشته بشود، نه در کمیسیون اجازه بفرمایید که ما آنجا نظراتمان و پیشنهاداتمان را مطرح بکنیم، الآن هم اینجا چاپ شده، (۶۱) مورد بر آن پیشنهاد دارم... (نایب رئیس - آقای عبداللّهی وقت شما تمام است) الآن تمام می‌کنم. اگر واقعاً به این صراحت بخواهد پیشنهادات ما را هم در جلسه کمیسیون نپذیرید، هم در صحن نپذیرید و با این صراحت قانون راز یرپا بگذارید اجازه بدهید که ما جلسه را ترک بکنیم، شما با (۱۶۰) نفر، (۱۷۰) نفر، (۱۸۰) نفر چون آن موقع دیگر نیازی نیست، شما بر همین اساس رأی بگیرید و مصوبه را برای مجمع تشخیص بفرستید و الا اگر می‌خواهید که ما مورد به مورد پیشنهاداتمان را باید طبق صراحت ماده (۱۸۶) مطرح بکنیم، (نایب رئیس - خیلی متشکر) نهایتاً مجلس محترم به پیشنهادات ما رأی نمی‌دهد، تازه رأی ندادند، دوباره در صحن مجلس باید پیشنهاد پذیرفته بشود (نایب رئیس - خیلی ممنون) انتهای پاراگراف آخرش را هم عرض کنم و عرضم را قطع می‌کنم، «در صورت عدم تصویب پیشنهاد کمیسیون و یا پیشنهادهای قبلی نمایندگان در مجلس، پیشنهادهای جدید پذیرفته می‌شود و درباره آنها بحث و رأی‌گیری به عمل می‌آید.» اگر نظر کمیسیون که باید اصلاح می‌کرد... که نکرده، یعنی اصلاً کمیسیون الآن مطرح نیست، اگر رأی نیاورد، شما باید پیشنهادات جدید را بپذیرید، اگر خلاف این می‌خواهیم عمل بکنید اجازه بفرمایید که ما جلسه مجلس را ترک بکنیم.

نایب رئیس - شما صاحب اختیارید، هرکاری می‌توانید بکنید جناب آقای عبداللّهی، ولی امیدوارم همه تابع منطق باشیم! (یکی از نمایندگان - دقیقاً همینطور است) یک نکته اینکه در کمیسیون چه گذشت؟ خود آقای انصاری جواب می‌دهند. چون شما آمدید به من فرمودید، من هم یک صحبتی کردم، بعد هم با خود آقای انصاری صحبت کردم، حالا خود آقای انصاری جواب می‌دهند که در کمیسیون چه روندی طی کرده، اما دو سه نکته‌ای که شما گفتید، اولاً شما اعلام کردید که ملت شریف ایران بدانند «شورای نگهبان نبوده است» من می‌خواهم بگویم شورای نگهبان تخلف کرده است که حضور نداشته است. شورای نگهبان موظف به حضور در جلسه کمیسیون برای رفع ایراداتش هست و اگر شورای نگهبان نبوده تخلف کرده است. ملت شریف ایران این نکته را بدانند. این یک.

دوم اینکه آن مورد آئین‌نامه‌ای که شما خواندید آقای عبداللّهی من اینجا هم خدمتتان

عرض کردم نوشته که «برای اصلاح مورد بحث قرار می دهد»، نگفته حتماً اصلاح باید بکند. باید مورد بحث قرار بدهند که آیا این اصلاح پذیر هست؟ نیست؟ نمی شود اصلاح کرد؟ مصلحت کشور اصلاح این هست یا نیست؟ و اینها هم حتماً این کار را انجام دادند. اگر که شما یک جای آئین نامه را به من نشان بدهید که کمیسیون موظف است اصلاح بکند، نوشته اصلاح مورد بحث قرار می دهد، اگر اصلاح نشد، همان مصوبه قبلی را در حقیقت تصویب می کند و می آید، هیچ عیبی هم ندارد. اما شما می گوید که کمیسیون پیشنهادی نداشته، من می خواهم ببینم ابقاء مصوبه قبلی اسمش چیست؟ اسمش مصوبه است؟ اسمش نمی دانم قطعنامه است؟ خوب، اسمش پیشنهاد است دیگر، یک تعدادی پیشنهاد می دهند، این مصوب شود، این هم حتماً از آن ابهامات تپ شورای نگهبان است که شما ایراد می کنید، مصوبه کمیسیون، پیشنهاد وجود دارد که ما تعدادی نماینده می آیند می گویند آقا! اصلاح نکنیم، همان اصلاح، یعنی مصوبه قبلی مجلس را پیشنهاد می کنیم ابقاء شود. این اسمش پیشنهاد نیست؟ وقتی که کمیسیون تصویب کرد، مصوبه آن است دیگر، دیگر پیشنهاد بعدی پذیرفته نمی شود. الآن ایرادی که خود آقای عبداللہی می گیرند، اگر اینجا (۶) نماینده پیشنهاد داشته باشند، به نماینده او می گویم آقا! پیشنهادات را بده، اگر پیشنهادش تصویب شد، نماینده دوم می تواند بگوید آقا چرا پیشنهاد من را طرح نمی کنید؟ ما هم اینجا طبق آئین نامه، اول مصوبه کمیسیون را رأی می گیریم، مصوبه کمیسیون اینجا به دست من رسیده بنده به رأی می گذارم، اگر رأی نیاورد به روی چشم، پیشنهاد حضرت عالی را مطرح می کنیم! بنابراین هیچکدام از ایرادات آئین نامه ای شما جناب آقای عبداللہی! وارد نیست. آقای قربانی اخطار قانون اساسی دارند، بفرمایید.

موسی قربانی - جناب آقای خاتمی من اخطار اصل (۱۱۲) را دارم.

قطع نظر از اینکه بنده هم اعتقاد این نیست که مجلس، مرتبه اول می تواند به شورای نگهبان بفرستد، قبلاً هم عرض کردم و دوستان مدیر مجلس هم وارد ندانستند، ما هم تمکین می کنیم و عرضی نداریم، آنچه در اصل... این جلسه روی روی ما هم بفرمایید تعطیل بشود، ببخشید آقای شکوری!

نایب رئیس - نه، آقای ابوترابی را هم اسمشان را بفرمایید!

قربانی - باید بروید یک گوشه ای جلسه بگیرید. عرض کنم جناب آقای خاتمی! عنایت

بفرمایید، اصل یکصد و دوازدهم گفته «مجمع تشخیص مصلحت نظام برای تشخیص مصلحت در مواردی که مصوبه مجلس شورای اسلامی را شورای نگهبان خلاف موازین شرع و یا خلاف قانون اساسی بداند و مجلس با در نظر گرفتن مصلحت...» الی آخر.

اینجا یک شقّ سومی وجود دارد، مواردیکه شورای نگهبان ابهام گرفته، به این معنا که شورای نگهبان گفته از این عبارت دو، سه برداشت می شود و ما نمی دانیم کدام برداشت منظور نظر شماست؟ مثلاً یک برداشت آن اگر باشد مشکلی ندارد، یک برداشت ممکن است مشکل داشته باشد. حداقل این قسمت، روشن است که در موارد ابهام، شما چه چیزی را مصلحت می دانید که به مجمع تشخیص بفرستید؟ موارد خلاف شرع را می فرمایید خلاف شرع است، اما مصلحت را بر این می دانید که به مجمع تشخیص بفرستید. موارد خلاف قانون اساسی را درست می فرمایید، می گوید مصلحت است، می فرستیم، اما مواردیکه شورای نگهبان ابهام دانسته اینجا بنظر من باید رفع ابهام شود تا نهایتاً منجر بشود به یکی از آن دو صورت و آن وقت به مجمع تشخیص برود.

نایب رئیس - خیلی متشکر، اخطارتان وارد نیست. آقای قربانی! بنده تا آخر این دوره مجلس یعنی تا آخر ساعت (۱۲) نیمه شب چهارشنبه بنده از شما خواهش می کنم هر جای قانون اساسی یا آئین نامه درآوردید که شورای نگهبان می تواند ابهام بگیرد و آن را خلاف بکند، بیاورید من قبول می کنم، این یکی.

دوم اینکه من یک راهنمایی می کنم بر اساس گفته های شما که ان شاء الله مجلس بعدی این مشکل را شورای نگهبان با شما نداشته باشد. شورای نگهبان می توانست بگوید چون این مصوبه شما می تواند شامل آن مورد هم بشود که اگر آن مورد باشد خلاف شرع باشد، خلاف شرع است. اینکه می گوید، من نمی فهمم که این چیست، خوب، آن دیگر تقصیر من نیست! بنابراین اخطار شما وارد نیست (قربانی - اجازه بدهید جواب بدهم) نه دیگر، من می توانستم بگویم اخطارتان فقط وارد نیست، بعداً اینجا صحبت می کنیم قرار نیست که مذاکره کنیم. یکبار می گویم وارد نیست، دعوایمان می شود، می گویند چرا جواب نمی دهید؟ یکبار جواب می دهیم، آقای قربانی می گویم من هم یکبار دیگر باید صحبت کنم. آخر این را ما چکار کنیم؟ می گویم اخطارتان وارد نیست. جوابش این است. بیا بعداً صحبت می کنیم. چنین چیزی وجود ندارد. آقای انصاری موافق هستند، بفرمایید.

مجید انصاری - بسم الله الرحمن الرحيم

جناب آقای قربانی! من بخصوص این صحبت را از این جهت عرض می‌کنم چون در مجلس هفتم تشریف دارید و شاید برای رفع اشکالات اینگونه‌ای در آینده هم کمک می‌کند، خواهش می‌کنم عنایت کنید. اولاً آقای دکتر نوبخت مسائلی فرمودند که مهمترین آنها یا می‌شود گفت همه مسأله این بود که اگر این موضوعات به مجمع تشخیص ارجاع بشود حق اصلاح برنامه چهارم از مجلس هفتم سلب می‌شود و این کار اخلاقی نیست و ما نباید این کار را انجام بدهیم. من پاسخ این شبهه را عرض می‌کنم، بعد هم چند نکته‌ای دیگر.

جناب آقای دکتر نوبخت! در هیچیک از قوانین موضوعه کشور، نه در قانون اساسی و نه در آئین‌نامه داخلی مجلس، نیامده است که مجلس شورای اسلامی نمی‌تواند مصوبات مجمع تشخیص مصلحت را تغییر دهد. این یک تفسیری بوده است که شورای نگهبان کرده و از دید بنده این تفسیر شورای نگهبان، خلاف اصول دیگر قانون اساسی است که می‌گوید: «مجلس حق قانونگذاری در همه امور را دارد.» این اولاً، بنابراین شورای نگهبان می‌تواند تفسیر خودش را عوض کند.

مسأله دوم این است که عرض کنم در این قانون موارد کلیدی و محتوایی که شورای نگهبان ایراد گرفته، یکی بحث فاینانسهاست، یکی مواردی که خلاف اصل (۴۴) قانون اساسی است در بحث واگذاری آب و مالکیتها و مسائل اقتصادی. عمده بحثهای محتوایی شورای نگهبان اینهاست و بقیه شکلی است. مثلاً (۲۶) مورد را گفتند شما بجای اینکه اساسنامه‌ها به تصویب مجلس برسند، گفته‌اید به تصویب دولت برسند، این خلاف اصل (۸۵) است. (۲۷)، (۲۸) مورد هم مصوبات را به شوراها واگذار کردید که طبق اصل (۱۳۷) از اختیارات دولت است. ملاحظه می‌کنید که حدود (۵۰)، (۶۰) مورد فقط شکلی است که اگر به مجمع تشخیص مصلحت برود حق قانونگذاری در هیچ موضوعی از مجلس سلب نمی‌شود، آنها داوری خواهند کرد که اینها بیاید مجلس یا هیأت دولت یا در همان دستگاهها تصویب بشود.

راجع به آن مسائل محتوایی قبلاً بارها و بارها مجمع تشخیص مصلحت اینها را تصویب کرده، یعنی این خطری که شما می‌فرمایید اگر راست باشد قبلاً اتفاق افتاده، در قانون سرمایه گذاری خارجی، هم در قانون تجمیع عوارض اگر اشتباه نکنم هم در لوایح

بودجه سنواتی راجع به فایناسها، راجع به سرمایه گذاری خارجی، راجع به اصل (۴۴) کراراً شورای نگهبان ایراد گرفت، رفع ایراد نشد، رفت مجمع تشخیص مصلحت، مجمع تشخیص مصلحت مصوبات عدیده‌ای دارد. اگر دست مجلس از قیل با تفسیر شما در این چیزها بسته شده، اتفاق جدیدی دیگر نخواهد افتاد. ولی بنظر بنده هم مجمع تشخیص مصلحت می‌تواند و هم مجلس. مجلس ممکن است امروز بخاطر شرایط زمانی، مکانی، مصالح کشور، مسأله‌ای را به مجمع تشخیص مصلحت ارجاع بدهد. (۵) سال دیگر شرایط جهانی، شرایط داخلی عوض شود، مجلس تشخیص بدهد که آن مصلحت دیگر در کار نیست.

مجلس حق دارد وضع قانون کند، می‌رود شورای نگهبان، شورای نگهبان اگر پذیرفت می‌رود مجمع تشخیص مصلحت، در مجمع تشخیص مصلحت قوانین ابدی و دائمی نیست. این اشتباهی است که این روزها در مطبوعات می‌نویسند. مصوبات مجمع تشخیص مصلحت اتفاقاً ناظر به مصلحت است و چون ناظر به مصلحت است، زمانبندی دارد، از همین جهت ما حتی سیاستهای کلی که در مجمع تشخیص مصلحت وضع کردیم در ذیل اکثر آنها آمده، در نامه مقام معظم رهبری هم به مجمع تشخیص مصلحت آمده که این سیاستهای کلی، سیاستهای کلی ابدی نیست. اینها بعضاً پنجساله است، بعضاً دهساله است. چون مصالح کشور با شرایط متفاوت می‌شود.

لذا اشکالی که جناب آقای دکتر نوبخت فرمودند، به عقیده بنده اصلاً وارد نیست. اما مسائل دیگری که ما در نظر گفتیم چرا اینها برود مجمع تشخیص مصلحت؟ ببینید! این روزها خوب نظارت متفاوتی مطرح شد اولاً من راجع به کمیسیون، از کمیسیون دفاع کنم، در کمیسیون (۲۴) نفر عضو حضور داشتند از (۲۴) نفر حاضرین در کمیسیون اگر اشتباه نکنم جز (۲) یا (۳) نفر حالا من دقیق عدد را نگویم ولی فکر می‌کنم حداقل (۲۰) نفر از اعضای کمیسیون پیشنهاد داشتند در تک تک این مسائل ارجاع شود به مجمع تشخیص مصلحت. آیا بنده به عنوان رئیس کمیسیون حق داشتم که پیشنهاد (۲۰) نفر از اعضا را نادیده بگیرم؟ هیچیک از پیشنهادات پررنگتر از پیشنهاد دیگری هم نوشته نشده (۲۰) نفر از اعضا پیشنهاد داشتند تک تک این (۱۳۶) مورد اشکال شورای نگهبان است (۱۱۲) مورد از بعضیها سه چهار اشکال را در خودش جای داده حدود (۱۳۶) مورد اشکال گرفته دوستان نظرشان این بود، غیر از ابهامی‌ها بقیه به مجمع

تشخیص مصلحت برود، رأی قاطع هم در کمیسیون آورده.

اما چرا مصلحت است اینها برود مجمع تشخیص مصلحت؟ من بخصوص از دوستانی که دغدغه دوره هفتم و اینها را دارند، عزیزان! این مسائلی که ما در برنامه توسعه چهارم تصویب کردیم متکی است به بحثهای وسیع کارشناسی، سیاستهای کلی که مجمع تشخیص تصویب کرده، بحثهای کارشناسی سند چشم انداز (۲۰) ساله. من بعنوان فرد مطلع شهادت می‌دهم در این مجلس، بحثها و عقبه کارشناسی برنامه چهارم بمراتب از سه برنامه قبلی (نایب رئیس - وقتان تمام است) چشم... بیشتر بوده، مجلس هم وقت گذاشته، ثمره تجربه قانونگذاری مجلس در چهار سال و تصویب چهار بودجه خلاصه شد در این سند. یک مواردی شورای نگهبان اشکال گرفته که ما مطمئن هستیم اگر مجلس ششماه هم وقت داشته باشد راجع به مسائل محتوایی با شورای نگهبان روی این مسائل به توافق نمی‌رسد چنانکه قبلاً نرسیده.

من سؤال می‌کنم آیا مصلحت کشور در این است که با از دست دادن فرصت سال ۸۴ را بدون برنامه زندگی کنیم؟ آیا مصلحت کشور باز هم فرصت سوزی است؟ کشوری که قرار است در افق بیست سال آینده، کشور اول منطقه به لحاظ فن‌آوری و قدرت اقتصادی بشود که در سند چشم انداز رهبر معظم انقلاب ابلاغ فرمودند و باید کشور توسعه یافته شود؟ برای ایران، از دست دادن یک روز هم در برنامه ریزی خطا و گناه است تا چه برسد... (نایب رئیس - آقای انصاری وقتان تمام است) لذا ما با توجه به همین مصلحت ملی و کارهای کارشناسی که کردیم، در کمیسیون تصویب شد اینها به مجمع تشخیص مصلحت برود و بنده هم موافق ارجاع همه این موارد هستم. ان شاء الله در مجمع تشخیص مصلحت هم با فضای بسیار خوبی که وجود دارد من مطمئن هستم هیچ مشکلی پیش نخواهد آمد و قانونی جامع و کامل ان شاء الله بموقع تقدیم ملت خواهد شد.

من خواهش می‌کنم همکاران محترم در همه موارد رأی قاطع عنایت کنند اینها برود مجمع تشخیص مصلحت و یک یادگار ماندگار برای مجلس ششم بماند.

والسلام

ابوترابی فرد - تذکر دارم.

نایب رئیس - آقای ابوترابی بفرمایید.

سید محمد حسن ابوترابی فرد - ببخشید بنده ماده (۱۸۲) را تذکر دارم. «در صورتیکه نمایندگان نسبت به اجرای آئین نامه داخلی مجلس تخلفی را که مربوط به همان جلسه باشد مشاهده نمایند حق دارند که...» ببینید آقای دکتر! بنده فرمایشات حضرتعالی را گوش کردم اجازه بفرمایید نظر خودم را در مورد ماده (۱۸۶) محضرتان عرض کنم (نایب رئیس - بفرمایید) در اینجا اینطور آمده، بعد از اینکه مجلس نظرش را به شورای نگهبان ارسال کرد و شورای نگهبان ایرادها را گرفت برگرداند به مجلس، نمایندگانی که پیشنهاد اصلاحی داده اند در این مرحله می توانند در کمیسیون که پیشنهاد اصلاحی داده اند در این مرحله می توانند در کمیسیون شرکت نمایند. نظر کمیسیون همراه پیشنهادهای پذیرفته نشده نمایندگان در مجلس مطرح می شود.

بنابراین یک نظر کمیسیون است، در کنار نظر کمیسیون پیشنهادهای پذیرفته نشده نمایندگان، اینها می آید در مجلس مطرح می شود. بعد ذیل آن می فرماید که چنانچه در مورد ماده ای کمیسیون نیز همراه پیشنهادهای دیگر، پیشنهاد داده باشد یعنی آقای دکتر! این عبارت صراحت دارد که کمیسیون بر ابقاء نظر قبلی نیست، باقی نیست، نظر قبلی کمیسیون معلوم بوده، نظر مجلس بوده و رفته، الان برگشته در کمیسیون مطرح شده، کمیسیون هم پیشنهادی را آورده یعنی پیشنهاد جدیدی را دارد در صحن علنی مطرح می کند، عبارت صراحت دارد. لذا قید کرده، نگفته همیشه نظر کمیسیون مقدم است، می گوید چنانچه در مورد ماده ای کمیسیون نیز همراه پیشنهادهای دیگر پیشنهاد داده باشد، اول پیشنهاد کمیسیون به رأی گذاشته می شود یعنی اگر اول نظر کمیسیون مطرح نمی شود بلکه نظر نمایندگانی که پیشنهاد دادند و پیشنهادشان در کمیسیون پذیرفته نشده است، نظر آنها مطرح می شود.

لذا خواهش بنده این است که این صراحت ماده را مورد توجه قرار بدهیم ضمناً هم باید عرض کنم (البته نظر شخصی بنده این است) فکر می کنم آن کاری که مجلس شورای اسلامی در مورد برنامه چهارم انجام داده قطعاً کار مجلس ششم تلقی خواهد شد، چه احیاناً در این مقطع با همین ترکیب و قواره به مجمع ارسال شود و همینطور تصویب شود، چه احیاناً در مجلس آینده تغییرات جزئی در آن ملحوظ شود، کار بزرگی است که این مجلس انجام داده و به خواست خدای متعال اگر طبق آئین نامه پیش برویم مشکلات جانبی هم نخواهد داشت و بعداً اگر احیاناً خدا خواست در همین جلسه به نتیجه

رسیدیم، نعمَ المطلوب، فردا به نتیجه رسیدیم، بسیار خوب، اگر اینطور هم نشد قطعاً مجلس آینده هم بنظر ارزشمند مجلس ششم احترام خواهد گذاشت، احیاناً با یک اصلاحاتی همین برنامه با همین شاکله تصویب خواهد شد. می‌بخشید.

نایب رئیس - خیلی متشکر، چون در این مورد آقای عبداللہی و آقای طلایی نیک هم مطرح کردند، توضیح دادند دیگر وقت مجلس را نمی‌گیرم. تذکر شما را وارد نمی‌دانم. کمیسیون بفرماید.

میرعلی اشرف عبداللہ پوری حسینی (عضو کمیسیون تلفیق) - بسم الله الرحمن الرحيم

من دو نکته خیلی کوچکی را عرض می‌کنم چون بحثها بسیار روشن و واضح است: اول اینکه همینطور که مطرح هم شد، اگر مصوبه‌ای توسط مجمع محترم تشخیص مصلحت نظام تصویب شد، تبدیل به قانون شد هیچ جایی از قانون اساسی یا قوانین عادی وجود ندارد که مجلس شورای اسلامی وقت نمی‌تواند مصوبات مجمع را اصلاح کند. چنین چیزی را حداقل ما نیافتیم، مجلس دوره هفتم و غیره فتم و قبلش، بعدش می‌توانند این کار را انجام دهند، حالا ان شاء الله عزیزانمان در شورای محترم نگهبان اصلاح می‌فرمایند تفسیری را که کردند و یا تکمیل می‌فرمایند این تفسیر خودشان را طوری که مشکلی ایجاد نشود و نکته بعدی هم باز تأکید می‌کنم، ببینید دوستان! (۱۱۲) مورد شورای محترم نگهبان اصلاح فرمود. اگر کمیسیون تلفیق به این نتیجه می‌رسید که همه (۱۱۲) مورد قابل اصلاح است و قصد اصلاح است حتماً این کار را انجام می‌داد ولی وقتی که حداقل (۱۰)، (۱۵) مورد از این موارد به هیچ روی قابل اصلاح نیست لذا کمیسیون کوتاهترین راه را انتخاب کرده، نه اتفاقی افتاده، نه عالمی تمام شده، نه عالمی شروع می‌شود، این دوره تمام شده «تِلْكَ الْأَيَّامُ نُدَاوِلُهَا يَبْنِى النَّاسُ» دوره بعدی شروع می‌شود دوستان هم اختیار دارند می‌توانند هر جایی را که خواستند عوض کنند، هیچ بحث محتوایی هم نیست. مجلس هست و این (۱۱۲) مورد و عالماً عامداً می‌خواهد بگوید که یا ما نظرات قبلی مان را تأیید می‌کنیم یا نظر جدیدی داریم این حق هم با شما عزیزان است هر طور که صلاح دانستید کمیسیون تلفیق بر نظرات قبلی خودش بعنوان یک پیشنهاد اصرار کرده حالا این پیشنهاد را اگر رأی ندادید هر چه که شما رأی بدهید.

نایب رئیس - خیلی متشکر، دولت هم مانند کمیسیون رأی به ابقاء نظر قبلی مجلس می‌دهد.

قبل از اینکه رأی‌گیری کنم یک تذکری را (حالا بهر حال چون گفتند که نافی حق مجلس بعدی می‌شود) یک پیشنهاد می‌کنم حالا تفسیر شورای نگهبان است، اکثریت اعضای محترم مجمع تشخیص در حقیقت همسو با مجلس هفتم هستند، من مطمئن هستم دوستانی که از این طرف هم در مجمع تشخیص هستند اصلاً خودشان بیایند پیشنهاد کنند که آخر برنامه چهارم بنویسند مصوبه مجمع تشخیص نفی حق مجلس در بررسی مجدد یا اصلاح قانون برنامه نیست یعنی در حقیقت اصلاً این مصوبه مجمع تشخیص هم می‌تواند بشود که اگر یک اشکال تفسیر قانون اساسی هم وجود داشت اینطوری برطرف شود.

آقای دکتر! بفرمایید این مواردی که در بند «ب» است یکی، یکی اینجا عنوان می‌شود ما رأی‌گیری می‌کنیم. پشت سرهم ما رأی‌گیری داریم، قیام و قعود است، من خواهش می‌کنم نمایندگان توجه داشته باشند اعلام رأی که می‌شود، نظر خودشان را راجع به رأی اگر موافق هستند اعلام کنند بایستند، اگر مخالف هستند بنشینند که ما سریع پیش برویم، مدام نخواهیم تذکر بدهیم که آقایان! توجه کنید رأی‌گیری است، متشکرم.^(۱)

نمایندگان محترم یک لحظه توجه بکنید! ما آن بند «الف» که شورای نگهبان گفته ابهام دارد، گزارش کمیسیون این است که ما ابهامی نداریم. ما برای اینکه هیچ شبهه‌ای نماند یک رأی می‌گیریم که این موارد مختلفی که در بند «الف» ابهامات است، از نظر مجلس آیا واقعاً ابهام وجود دارد یا ندارد و ما همین موارد را در حقیقت داریم و چیزی نمی‌خواهیم اضافه بکنیم. بنابراین من یک رأی‌گیری کلی اینجا می‌کنم که بعداً دچار اشکال نشویم.

کسانیکه موافق هستند در این بند «الف» ایرادات شورای نگهبان که وجود دارد که ابهامات گفته‌اند، در مصوبات مجلس و کمیسیون ابهامی وجود ندارد و ما به همین صورت دوباره اینها را در حقیقت مصوب می‌کنیم.

موافقین با این نظر کمیسیون قیام بفرمایند (اکثر برخاستند) همه اجزای بند «الف» از نظر مجلس تصویب شد که ابهامی ندارد.

(۱) از آنجا که در صفحات قبل به ایرادات شورای نگهبان در خصوص مواد لایحه برنامه چهارم توسعه اشاره شده است از آوردن آن در این قسمت صرف نظر می‌شود بنابراین همان‌گونه که ملاحظه نمودید مجلس شورای اسلامی بر مصوبه قبلی خویش باقی ماند.

خوب، با توجه به اینکه هیچ تغییری در مصوبات قبلی حاصل نشده است... یکی از نمایندگان - (۱۴۳) را رأی نگرفتید.

نایب رئیس - چرا قبلاً رأی گرفتیم. در بخش دیگری بوده که رأی گرفتیم، جای دیگر اصلاح شده. در بند «ج» اگر شما دقت بکنید، در بند (۶) ما آن را یکبار رأی گرفتیم. خیلی متشکر هستیم از همه نمایندگان محترم که تحمل کردند و تشریف آوردند این بعدازظهری که جلسه هم نداشتیم و تکلیف قانون برنامه را از نظر مجلس روشن کردند. امیدواریم که در مجمع تشخیص مصلحت هم با دقت و سرعت مورد بررسی قرار بگیرد و نظرشان را اعلام بکنند که دولت بتواند بر اساس آن برنامه ریزی را برای سالهای آینده ان شاء الله انجام بدهد.

آئین نامه ها را فراهم بکند و از خود مجمع هم با توجه به مجموعه مباحثی که بود انتظار داریم که واقعاً این حق مجلس آینده را برای اصلاح قانون برنامه نه فقط قانون برنامه، در مورد همه قوانینی که از مجلس به مجمع تشخیص مصلحت می رود خودشان در آخر همه اینها یک چیزی اضافه بکنند که این مصوبه مجمع تشخیص نافذ حق مجلس برای بررسی بعدی نیست.

خیلی متشکریم از محبت همه نمایندگان.^(۱)

(۱) به نقل از مشروح مذاکرات مجلس شورای اسلامی، دوره ششم قانونگذاری جلسه ۴۳۱ مورخ ۱۳۸۳/۳/۴. ایشان ذکر است که مجمع تشخیص مصلحت نظام لایحه مذکور را جهت رفع ابهامات و ایرادات شورای نگهبان به مجلس شورای اسلامی بازگرداند (ر.ک به فصل ششم همین مجموعه).

مغایرت طرح دو فوریتی الحاق یک تبصره به ماده (۱) قانون اصلاح ماده (۶۰) و جدول شماره (۲) قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران و اصلاح قانون بودجه سال ۱۳۸۳ کل کشور با قانون اساسی

شماره: ۴۵۸۰

تاریخ: ۱۳۸۳/۱/۲۹

شورای محترم نگهبان

طرح الحاق یک تبصره به ماده (۱) قانون اصلاح ماده (۶۰) و جدول شماره (۲) قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران که دو فوریت آن در جلسه علنی روز چهارشنبه مورخ ۱۳۸۳/۱/۲۶ تصویب و در جلسه علنی روز شنبه مورخ ۱۳۸۳/۱/۲۹ مجلس شورای اسلامی با اصلاحاتی در عنوان و متن به تصویب رسیده است، در اجرای اصل نود و چهارم (۹۴) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران^(۱) برای رسیدگی و اظهارنظر آن شورای محترم به پیوست ارسال می‌گردد.

مهدی کروی

رئیس مجلس شورای اسلامی

متن طرح

ماده واحده- یک تبصره به عنوان تبصره (۷) به ماده (۱) قانون اصلاح ماده (۶۰) و جدول شماره (۲) قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۸۲/۹/۱۱^(۲) به شرح زیر الحاق می‌گردد:

تبصره ۷- به دولت اجازه داده می‌شود در سال ۱۳۸۳ تا مبلغ دوست و پنجاه میلیون (۲۵۰/۰۰۰/۰۰۰) دلار از حساب ذخیره ارزی برای پرداخت بدهی به سازمان‌های بیمه خدمات درمانی و احداث و ایجاد یکصد پایگاه اورژانس بین شهری و ایجاد ۳۶۰ تخت I.C.U و ۶۵۰ تخت C.C.U هزینه نماید.

(۱) همین مجموعه، صفحه ۱۲.

(۲) همین مجموعه، صفحه ۴۶۱.

نظریه (مرحله اول) شورای نگهبان

شماره: ۸۳/۳/۷۱۷۸

تاریخ: ۱۳۸۳/۱/۲۹

ریاست محترم مجلس شورای اسلامی

عطف به نامه شماره ۴۵۸۰ مورخ ۱۳۸۳/۱/۲۹؛ «طرح دو فوریتی الحاق یک تبصره به ماده (۱) قانون اصلاح ماده (۶۰) و جدول شماره (۲) قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران و اصلاح قانون بودجه سال ۱۳۸۳ کل کشور» مصوب جلسه مورخ بیست و نهم فروردین ماه یک هزار و سیصد و هشتاد و سه مجلس شورای اسلامی در جلسه شورای نگهبان مطرح شد که نظر شورا به شرح زیر اعلام می‌گردد:

نظر به اینکه مطابق اصل ۷۵ قانون اساسی^(۱) طرحهای قانونی که به افزایش هزینه عمومی می‌انجامد در صورتی قابل طرح در مجلس است که در آن طریق جبران آن معلوم شده باشد و در این مصوبه نسبت به جبران آن اقدامی نشده است بنابراین مغایر این اصل قانون اساسی شناخته شد.

و همچنین مطابق اصل ۵۲ و تفسیر معموله از آن اصل^(۲)، بودجه سالانه کل کشور و متمم آن باید از طریق دولت تهیه و برای رسیدگی به مجلس شورای اسلامی تصویب گردد لذا این مصوبه مغایر اصل ۵۲ قانون اساسی^(۳) شناخته شد.

احمد جنتی

دبیر شورای نگهبان

تصویب مجدد طرح مذکور و ارجاع آن به مجمع تشخیص مصلحت نظام

در اجرای اصل یکصد و دوازدهم قانون اساسی^(۴)

رئیس (مهدی کروبی) - دستور بعدی را مطرح فرماید.

(۱) همین مجموعه، صفحه ۹۰.

(۲) جهت اطلاع از تفسیر اصل (۵۲) به صفحات ۲۵۴ و ۲۵۵ و نیز ۲۷۰ و ۲۷۱ مجموعه نظریات شورای نگهبان

(تفسیری - مشورتی) مراجعه نمایند.

(۳) همین مجموعه، صفحه ۴۳۹.

(۴) همین مجموعه، صفحه ۹۰.

منشی (جبارزاده) - حاج آقا! در جلسات گذشته یک دو فوریتی اینجا در مجلس تصویب شد مبنی بر تخصیص (۲۵۰) میلیون دلار از صندوق ذخیره ارزی برای بخش بهداشت و درمان برای سازمانهای بیمه خدمات درمانی و بعد برای تأمین نیازها. شورای محترم نگهبان احتمالاً این را مغایر اصل (۷۵) تلقی کرده و رد کرده‌اند. این را اگر اجازه بفرمایید، چون در دستور است و دو فوریت است و کمیسیون هم ندارد، یکی از آقایان یک توضیحی بدهند. آقای انصاری! شما یک توضیحی بفرمایید.

رئیس - آقای انصاری! این نکته را هم که خود حضرت عالی فرمودید که دبیر محترم شورای نگهبان گفته، این را هم بگویید که فرموده‌اند، اگر مجلس مجدد آن را تصویب می‌کند، مستقیم به مجمع مصلحت بفرستیم. چون خود آنها هم موافقت، منتها اشکال قانون اساسی برایشان است. گفته‌اند زودتر آنجا بفرستید. ما هم از رئیس محترم مجمع می‌خواهیم سریع جلسه بگذارند و تمامش کنند، چون خود شورای نگهبان هم موافق بوده، منتها اشکال آن از این جهت بوده است. یعنی می‌دانسته‌اند که ضرورت بیمارستانها و نیاز چقدر مهم است.

مجید انصاری - بسم الله الرحمن الرحيم

همکاران محترم! همانطور که مستحضر هستید هفته گذشته مجلس طرح دو فوریتی تخصیص (۲۵۰) میلیون دلار از حساب ذخیره ارزی را برای تأمین بدهی دولت به تأمین اجتماعی و بیمارستانها و برخی مصارف پزشکی و اورژانس با قید دو فوریت تصویب کرد. شورای نگهبان این طرح را بلحاظ اینکه بار مالی داشت، خلاف قانون اساسی تشخیص دادند و رد کردند. چون دو فوریت بوده است، در دو فوریتی‌ها کمیسیونی مطرح نیست، بنابراین باید در جلسه علنی تصمیم‌گیری شود. دیروز در حاشیه جلسه مجمع تشخیص مصلحت نظام جناب آقای جنتی به بنده گفتند که ما (یعنی شورای نگهبان) با اصل موضوع کاملاً موافق هستیم، چون وضع بیمارستانها مشکل دارد و بدهی دولت به اینها باید پرداخت بشود. اما بلحاظ قانون اساسی چون باز مالی داشت و اصل (۷۵) بود ما ناگزیر از اعلام نظر و رد کردن آن بودیم. اما ایشان موافق بود و در واقع درخواست داشت که مجلس بر نظر خودش اصرار داشته باشد تا به مجمع تشخیص مصلحت بیاید، مجمع تشخیص مصلحت آنرا تصویب کند.

لذا پیشنهاد این است که مجدداً به مصوبه مجلس عیناً رأی داده شود و چون دو فوریتی

است مجمع تشخیص مصلحت می‌تواند در جلسه آینده خودش (حداکثر شنبه آینده نه، شنبه بعد) این را در دستور قرار بدهد و تصویب کند و مشکل بیمارستانها و مراکز درمانی کشور حل بشود. لذا پیشنهاد این است که عیناً به مصوبه قبلی مجدداً رأی داده بشود، برای ارجاع به مجمع تشخیص مصلحت.

منشی (جبارزاده) - خیلی ممنون، مخالفی صحبت نمی‌کند.

طرح الحاق یک تبصره به ماده (۱) قانون اصلاح ماده (۶۰) و جدول شماره (۲)
رئیس - حضار ۱۹۶ نفر، ماده واحده را به رأی می‌گذاریم، موافقین قیام بفرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد.

منشی (جبارزاده) - با توجه به ابقای مجلس محترم بر مصوبه قبلی، به مجمع تشخیص مصلحت ارسال می‌شود.

رئیس - بله، همینطور که فرمودند، مقدمتاً خود بنده هم عرض کردم، آقای انصاری هم توضیح دادند، چون مجلس روی نظرش پافشاری دارد و ابقای آنرا می‌خواهد و از طرف دیگر شورای نگهبان هم اشکال قانون اساسی داشته است، لذا به مجمع مصلحت می‌رود و باز هم یادآوری می‌کنم که خود شورای نگهبان هم موافق است که به مجمع مصلحت برود، چون با اصل موضوع موافق است.^(۱)

(۱) به نقل از مشروح مذاکرات مجلس شورای اسلامی، دوره ششم قانونگذاری جلسه ۴۱۶ مورخ ۱۳۸۳/۲/۶.

تصویب مجدد طرح جرائم سیاسی^(۱) و ارجاع آن به مجمع تشخیص مصلحت نظام در اجرای اصل یکصد و دوازدهم قانون اساسی^(۲).

نایب رئیس (علی شکوری راد) - دستور بعدی را مطرح بفرمایید.

منشی (جبارزاده) - دستور بعدی بررسی طرح جرائم سیاسی (اعاده شده از شورای محترم نگهبان) است. مخبر محترم کمیسیون امنیت ملی بفرماید.

محمدرضا (میثم) سعیدی (عضو کمیسیون امنیت ملی و سیاست خارجی) - بسم الله الرحمن الرحيم

موضوع مورد بحث، بحث جرائم سیاسی است که براساس اصل (۱۶۸) قانون اساسی^(۳) رسیدگی به جرائم سیاسی و مطبوعاتی علنی است و با حضور هیأت منصفه در محاکم دادگستری صورت می گیرد، نحوه انتخاب، شرایط، اختیارات هیأت منصفه و تعریف جرم سیاسی را قانون براساس موازین اسلامی تعیین می کند.

همانطور که همکاران محترم مطلع هستند، بر این اساس بعد از (۲۵) سال مجلس ششم تصمیم به تصویب قانون جرائم سیاسی کرد که همکاران در جریان آن هستند، من خلاصه ای از آن را خدمتتان عرض می کنم که این قانون در سه فصل تصویب شد که تعریف، نحوه رسیدگی و سایر مقررات در (۲۳) ماده تصویب شد که شورای محترم نگهبان دو بار این را رد کرده، در مرحله اول شورای نگهبان (۱۸) مورد اشکال بر قانون جرائم سیاسی^(۴) گرفت، در مرحله دوم که کمیسیون این قانون و این مصوبه را مورد بررسی قرار داد، با حضور اعضای محترم شورای نگهبان، از (۲۳) ماده به (۱۵) ماده رسید باز هم شورای نگهبان (۴) ایراد بر این مصوبه وارد کرد که ایرادات وارده بر تعریف جرم سیاسی، مصادیق جرائم سیاسی و همچنین تسهیلاتی که برای مجرمین

(۱) جهت اطلاع از روند تصویب لایحه مذکوره به صفحات ۲۱۹ تا ۲۳۲ جلد دوم (دوره ششم - سال اول) و صفحات ۱۹۷ تا ۲۰۴ جلد ششم (دوره ششم - سال سوم) مجموعه نظریات شورای نگهبان مراجعه نمایند.

(۲) همین مجموعه، صفحه ۹۰.

(۳) اصل یکصد و هشتاد و هشتم: رسیدگی به جرائم سیاسی و مطبوعاتی علنی است و با حضور هیأت منصفه در محاکم دادگستری صورت می گیرد. نحوه انتخاب، شرایط، اختیارات هیأت منصفه و تعریف جرم سیاسی را قانون بر اساس موازین اسلامی معین می کند.

(۴) مصوبات مجلس تا از تصویب نهائی و تأیید شورای نگهبان یا در صورت ارجاع آنها به مجمع تشخیص مصلحت نظام از تصویب آن مجمع نگذرد صورت قانونی و اجرائی به خود نمی گیرد و این مورد هم هنوز در مرحله طرح می باشد نه قانون (استفاده از لفظ قانون برای طرح جرائم سیاسی اشتباهاً صورت گرفته است).

سیاسی کمیسیون لحاظ و مجلس تصویب کرده بود را همچنان بر ایرادات قبلی خودش تأکید ورزید.

این را هم عرض بکنم، بویژه ایراداتی که وارد کردند در خصوص تسهیلاتی که برای متهمان و محکومان جرائم سیاسی باید لحاظ می شد من تعدادی را جهت یادآوری عرض می کنم.

بعنوان مثال محل نگهداری متهمان و محکومان سیاسی از متهمان و مجرمان عادی مجزا خواهد بود، متهمان و محکومان سیاسی را نمی توان بهیچ وجه در طول دوران بازداشت و محکومیت به پوشیدن لباس زندان موظف نمود، دستبند زدن به متهمان و محکومان سیاسی ممنوع است و بسیاری از موارد از این دسته که شورای نگهبان با کمیسیون بهرحال اختلاف نظر داشتند.

استدلال ما هم این بود که با توجه به اینکه متهم یا محکوم جرم سیاسی انگیزه اش، انگیزه شرافتمندانه ای است، شایسته نیست که نحوه برخورد با مجرمین یا متهمان و محکومان سیاسی همانند سایر متهمان و مجرمین باشد و بعد از (۲۵) سال هنوز گفته می شود که ما در کشور مجرم سیاسی نداریم و بسیاری از کسانی هستند که با این انگیزه های شرافتمندانه فعالیت سیاسی کردند و بهرحال مجرم شناخته می شوند، منتها نحوه برخورد با این مجرمین که در بخشی از افکار عمومی دارای منزلتی هستند، دارای احترامی هستند، دارای جایگاهی هستند، نحوه برخورد با اینها دقیقاً همانند سایر متهمین و مجرمان است که این بهرحال شایسته نیست و به همین دلیل بود که اصل (۱۶۸) قانون اساسی در نحوه مواجهه با متهمان و محکومان جرائم سیاسی تفاوت قائل شده است.

بر این اساس این قانون تصویب شد، سیر آنرا من خدمتتان عرض کردم و بنظر می رسد برای اینکه این مسأله حل بشود ما اینرا اصرار می کنیم بر مصوبه خودمان و مصلحت کشور هست که این به مجمع تشخیص مصلحت نظام ارجاع بشود و ان شاء الله آنجا تصمیم مناسبی اتخاذ بشود و کشور از این چالش خارج بشود که بعد از (۲۵) سال هنوز اعلام می شود که ما مجرم سیاسی نداریم و این ایراداتی را هم در فضای کشور ایجاد می کند بهرحال زمینه چالشهای مسألت آمیز را متفی می کند و خدای ناکرده کشور را با چالشهای دیگری مواجه می کند که قانون جرائم سیاسی می تواند این زمینه را، چالشهای

مسالمت‌آمیز را جایگزین چالشهای غیرمسالمت‌آمیز کند و افزایش ظرفیتهای قانون اساسی هم مدّ نظر ماست که اصل (۱۶۸) است که ان‌شاء الله بعد از (۲۵) سال بتوانیم اینرا اجرایی بکنیم.

والسلام علیکم ورحمة الله

نایب رئیس - خیلی ممنون، با توجه به اینکه این طبق ماده (۱۴۶) در دستور قرار گرفته، مواد مورد ایراد شورای نگهبان را قرائت کنید، اگر پیشنهادی هم قبلاً داده باشند قابل طرح است.

منشی (جبارزاده) - ایرادات در ماده (۱) بوده که پیشنهادی هم به ما نرسیده، ماده (۱) قرائت می‌شود:

ماده (۱) - فعل یا ترک فعلی که مطابق قوانین موضوعه قابل مجازات است، هرگاه به انگیزه سیاسی علیه نظام سیاسی مستقر یا حاکمیت دولت یا مدیریت سیاسی کشور یا مصالح نظام جمهوری اسلامی و یا حقوق سیاسی اجتماعی و فرهنگی شهروندان و آزادیهای قانون ارتکاب یابد، جرم سیاسی بشمار می‌آید.
میردامادی - پیشنهاد اصرار بر مصوبه مجلس است.

نایب رئیس - بله، مصوبه قبلی مجلس قرائت شد، چون پیشنهادی هم در رابطه با این مصوبه نیست، قهراً اگر همین ماده، مجدداً مورد تأکید مجلس قرار بگیرد به مجمع تشخیص مصلحت ارسال خواهد شد.

حضار ۱۹۴ نفر، موافقان با متن قرائت شده قیام بفرمائید (اکثر برخاستند) تصویب شد.

منشی (جبارزاده) - ایراد بعدی در ماده (۲) بوده که کل ماده (۲) را قرائت می‌کنیم:

ماده (۲) - جرائم زیر از مصادیق جرائم سیاسی محسوب می‌شوند:

۱- تشکیل یا اداره دسته یا جمعیت یا شعبه با هدف بر هم زدن امنیت سیاسی کشور و با عضویت در هر یک از آنها.

۲- اجتماع و تبانی به منظور ارتکاب جرائمی بر ضد امنیت داخلی یا خارجی کشور و یا فراهم نمودن وسایل ارتکاب به آنها.

۳- سلب آزادی فردی افراد ملت برخلاف قانون و یا محروم نمودن آنان از حقوق مقرر در قانون اساسی، به منظور بر هم زدن امنیت ملی و جلوگیری از شرکت در انتخابات و مانند اینها.

۴- توهین به رئیس کشور خارجی که در قلمرو خاک ایران وارد شده است با رعایت شرط معامله متقابل.

۵- فعالیت تبلیغی علیه نظام جمهوری اسلامی ایران یا بنفع گروهها و سازمانهای مخالف نظام.

۶- کلیه جرائم انتخاباتی (جرائم مندرج در قوانین انتخابات مجلس شورای اسلامی، ریاست جمهوری و مجلس خبرگان).

۷- جرائم مندرج در قانون فعالیت احزاب، جمعیتها و انجمنهای سیاسی...

نایب رئیس - آقای دکتر! با توجه به اینکه ایراد شورای نگهبان صرفاً به بند (۳) بوده نیازی به قرائت بندهای دیگر علی القاعده نیست. بنابراین، بند (۳) را جهت اخذ رأی قرائت کنید.

منشی (جبارزاده) - بنابراین، ایراد بند (۳) قبلی، این ایراد (۳)، ایراداتی است که شورای نگهبان در چند بند گرفته بودند.

نایب رئیس - بند (۳) قانون^(۱) است یا بند (۳) ایرادات شورای نگهبان است؟

منشی (جبارزاده) - بند (۳) ایرادات است.

میردامادی - بند (۳) قبلی شورای نگهبان است که مربوط به کل ماده (۲) است.

نایب رئیس - کلّ ماده است، خیلی خوب ادامه بدهید.

منشی (جبارزاده) - ۷ - جرائم مندرج در قانون فعالیت احزاب، جمعیتها و انجمنهای سیاسی و صنفی و انجمنهای اسلامی یا اقلیتهای دینی شناخته شده.

۸- توهین به رؤسای سه قوه، معاونان سه قوه، معاونان رئیس جمهور، وزراء، نمایندگان مجلس شورای اسلامی، نمایندگان مجلس خبرگان و اعضای شورای نگهبان در حین انجام وظیفه و یا به سبب آن.

۹- تحریض و تشویق افراد و گروهها به ارتکاب اعمالی علیه حیثیت و منافع نظام جمهوری اسلامی در داخل یا خارج از کشور.

تبصره - جرائم زیر در صورت انطباق با ماده (۱) جرم سیاسی محسوب می شوند:

الف - افشاء و انتشار اطلاعات، اسناد و تصمیمات طبقه بندی شده مربوط به سیاستهای داخلی و خارجی کشور.

ب - ایراد افتراء و نشر اکاذیب به قصد اضرار یا تشویق اذهان عمومی.

(۱) به توضیحات پاورقی صفحه ۵۹۶ همین مجموعه مراجعه شود.

نایب رئیس - حضار ۱۹۴ نفر، موافقان با اصرار بر مصوبه قبلی مجلس قیام بفرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد.

منشی (جبارزاده) - در بند (۳) ماده (۱۴) قبلی... ماده (۱۴) را هم من فکر می‌کنم باید قرائت بکنیم:

ماده (۱۴) - متهمان و محکومان به جرائم سیاسی، علاوه بر برخورداری از امتیازاتی که برای متهمان و محکومان عادی به موجب قوانین و مقررات پیش بینی شده، از مزایای زیر حسب مورد بهره‌مند می‌باشند:

الف - محل نگهداری متهمان و محکومان سیاسی از متهمان و مجرمان عادی مجزا خواهد بود.

ب - متهمان و محکومان سیاسی را نمی‌توان بهیچ وجه در طول دوران بازداشت و محکومیت به پوشیدن لباس زندان موظف نمود.

پ - دستبند زدن به متهمان و محکومان سیاسی ممنوع است.

ت - نگهداری متهمان به جرائم سیاسی در زندان انفرادی ممنوع است، مگر اینکه دادگاه از بیم تبانی و برای تکمیل تحقیقات، نگهداری در زندان انفرادی را ضروری بداند. در هر حال مدت آن نباید از پانزده روز تجاوز کند و هر روز نگهداری در زندان انفرادی معادل ده روز زندان عادی محسوب خواهد شد.

ث - محرومین سیاسی از حق ملاقات مستمر با بستگان خود برخوردارند.

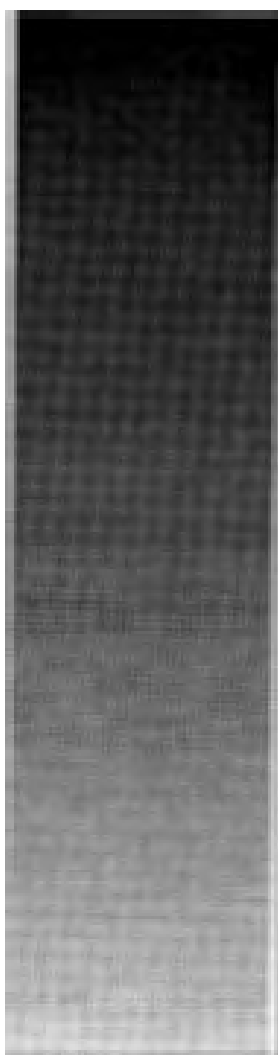
ج - محکومین سیاسی از حق دسترسی به کتب و نشریات مجاز برای عموم و رادیو و تلویزیون برخوردارند، هزینه مربوط در صورتیکه بیش از هزینه متعارفی باشد که برای زندانیان صورت می‌گیرد، مازاد آن باید بوسیله زندانی تأمین گردد.

چ - زندانیان سیاسی را نمی‌توان به هیچ وجه در طول مدت محکومیت به کار اجباری وادار کرد.

نایب رئیس - متن ماده (۱۴) قرائت شد. حضار ۱۹۴ نفر، موافقان با اصرار بر این ماده قیام بفرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد.

منشی (جبارزاده) - موردی نمانده، همه این موارد را در قالب این سه چهار ماده بود که قرائت کردیم.^(۱)

(۱) به نقل از مشروح مذاکرات مجلس شورای اسلامی، دوره ششم قانونگذاری جلسه ۴۳۰ مورخ ۱۳۸۳/۳/۳.

فصل پنجم
مصوبات مجمع
تشخیص مصلحت نظام
در خصوص مصوبات
ارسال شده از سوی
مجلس شورای اسلامی

۱

مصبوبه مجمع تشخیص مصلحت نظام در خصوص طرح اصلاح ماده (۱۱۶۹) قانون مدنی مصوب ۱۳۱۴

شماره: ۲۲۲۱ - ق

تاریخ: ۱۳۸۱/۵/۸

حضرت حجة الاسلام والمسلمین جناب آقای هاشمی رفسنجانی
ریاست محترم مجمع تشخیص مصلحت نظام

مصبوبه مجلس شورای اسلامی در خصوص طرح اصلاح ماده (۱۱۶۹) قانون مدنی مصوب ۱۳۱۴^(۱) که مورد ایراد شورای محترم نگهبان قرار گرفته بود، مجدداً در جلسه علنی روز یکشنبه مورخ ۱۳۸۱/۵/۶ مجلس شورای اسلامی مطرح و نظر قبلی مجلس در مورد ماده واحده عیناً تصویب گردید.

علیهذا در اجرای اصل یکصد و دوازدهم (۱۱۲) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران^(۲)، مصوبه مجلس همراه با نظر شورای نگهبان جهت استحضار و طرح در جلسه مجمع تشخیص مصلحت نظام و اعلام نتیجه به پیوست ایفاد می گردد. ضمناً کلیه سوابق نیز ضمیمه می باشد.

شماره: ۳۲۱۳۰/۰۱۰۱

تاریخ: ۱۳۸۲/۹/۱۰

حجت الاسلام والمسلمین جناب آقای کربابی
رئیس محترم مجلس شورای اسلامی

بازگشت به نامه شماره ۱۸۲ - ق مورخ ۱۳۷۹/۷/۵^(۳) در خصوص «طرح اصلاح ماده ۱۱۶۹ قانون مدنی (حضانة طفل)» مصوب مورخ ۱۳۸۱/۵/۶ مجلس شورای

(۱) جهت اطلاع از روند تصویب این مصوبه و ارجاع آن به مجمع، به صفحات ۶۱۴ تا ۶۲۲ کتاب پنجم مجموعه نظریات شورای نگهبان (دوره ششم - سال دوم) مراجعه نمایید.

(۲) همین مجموعه، صفحه ۹۰.

(۳) شماره و تاریخ نامه مذکور مربوط به ارجاع مصوبه مجلس شورای اسلامی در خصوص طرح الحاق یک تبصره به ماده (۱۱۳۰) قانون مدنی مصوب ۱۳۷۹/۷/۳ می باشد که در نامه رئیس مجمع تشخیص مصلحت نظام اشتباهاً به جای بازگشت به نامه ۲۲۲۱ - ق مورخ ۱۳۸۱/۵/۸ به آن شماره عطف شده است.

اسلامی که مورد ایراد شورای نگهبان قرار گرفته و در اجرای اصل یکصد و دوازدهم (۱۱۲) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران به مجمع تشخیص مصلحت نظام ارجاع گردیده بود، به پیوست مصوبه مورخ ۱۳۸۲/۹/۸ مجمع برای طی مراحل قانونی ابلاغ می‌گردد.

اکبر هاشمی رفسنجانی

رئیس مجمع تشخیص مصلحت نظام

متن مصوبه

طرح «اصلاح ماده ۱۱۶۹ قانون مدنی مصوب ۱۳۱۴ (حضانة طفل)» مصوب مورخ ۱۳۸۱/۵/۶ مجلس شورای اسلامی که مورد ایراد شورای نگهبان قرار گرفته و در اجرای اصل یکصد و دوازدهم (۱۱۲) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران به مجمع تشخیص مصلحت نظام ارجاع گردیده بود، در جلسه رسمی مجمع به شرح ماده واحده ذیل به تصویب رسید:

ماده واحده: برای حضانة و نگهداری طفلی که آئین او جدا از یکدیگر زندگی می‌کنند، مادر تا سن ۷ سالگی اولویت دارد و پس از آن با پدر است. تبصره: بعد از هفت سالگی در صورت حدوث اختلاف، حضانة طفل با رعایت مصلحت کودک به تشخیص دادگاه می‌باشد. (۱)

مصوبه مجمع تشخیص مصلحت نظام در خصوص لایحه «تعیین دیه اقلیتهای دینی»

شماره: ۱۴۸۸۸

تاریخ: ۱۳۸۲/۳/۶

حضرت حجة الاسلام والمسلمین جناب آقای هاشمی رفسنجانی

ریاست محترم مجمع تشخیص مصلحت نظام

مصوبه مجلس شورای اسلامی در خصوص لایحه الحاق یک تبصره به ماده (۲۹۷) قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۷۰^(۱) که مورد ایراد شورای محترم نگهبان قرار گرفته بود، مجدداً در جلسه علنی روز یکشنبه مورخ ۱۳۸۲/۳/۴ مجلس شورای اسلامی مطرح و نظر قبلی مجلس در مورد این مصوبه عیناً تصویب گردید. علی‌هذا در اجرای اصل یکصد و دوازدهم (۱۱۲) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران^(۲)، مصوبه مجلس همراه با نظر شورای نگهبان جهت استحضار و طرح در جلسه مجمع تشخیص مصلحت نظام و اعلام نتیجه به پیوست ایفاد می‌گردد. ضمناً کلیه سوابق نیز ضمیمه می‌باشد.

مهدی کروبی

رئیس مجلس شورای اسلامی

شماره: ۳۲۵۳۷/۰۱۰۱

تاریخ: ۱۳۸۲/۱۰/۱۰

حجت الاسلام والمسلمین جناب آقای کروبی

رئیس محترم مجلس شورای اسلامی

بازگشت به نامه شماره ۱۴۸۸۸ مورخ ۱۳۸۲/۳/۶ در خصوص «تعیین دیه اقلیتهای دینی» مصوب مورخ ۱۳۸۲/۳/۴ مجلس شورای اسلامی که مورد ایراد شورای نگهبان قرار گرفته و در اجرای اصل یکصد و دوازدهم (۱۱۲) قانون اساسی جمهوری اسلامی

(۱) جهت اطلاع از روند تصویب مصوبه مذکور و ارجاع آن به مجمع به صفحات ۳۵۷ تا ۳۶۳، جلد ششم مجموعه نظریات شورای نگهبان (دوره ششم - سال سوم) مراجعه نمایید.

(۲) همین مجموعه، صفحه ۹۰.

ایران به مجمع تشخیص مصلحت نظام ارجاع گردیده بود، به پیوست مصوبه مورخ ۱۳۸۲/۱۰/۶ شورای مجمع برای طی مراحل قانونی ابلاغ می‌گردد.

اکبر هاشمی رفسنجانی

رئیس مجمع تشخیص مصلحت نظام

متن مصوبه

لایحه الحاق یک تبصره به ماده ۲۹۷ قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۷۰ موضوع «تعیین دیه اقلیتهای دینی» مصوب مورخ ۱۳۸۲/۳/۴ مجلس شورای اسلامی که مورد ایراد شورای نگهبان قرار گرفته و در اجرای اصل یکصد و دوازدهم (۱۱۲) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران به مجمع تشخیص مصلحت نظام ارجاع گردیده بود، در جلسه رسمی شورای مجمع به شرح ماده واحده ذیل به تصویب رسید:

ماده واحده: متن زیر بعنوان تبصره به ماده ۲۹۷ قانون مجازات اسلامی الحاق می‌گردد:
تبصره: بر اساس نظر حکومتی ولی امر، دیه اقلیتهای دینی شناخته شده در قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران به اندازه دیه مسلمان تعیین می‌گردد.^(۱)

مصوبه مجمع تشخیص مصلحت نظام در خصوص لایحه بودجه سال ۱۳۸۳ کل کشور

شماره: ۹۴۳۱۸

تاریخ: ۱۳۸۲/۱۲/۲۴

حضرت حجة الاسلام والمسلمین جناب آقای هاشمی رفسنجانی

ریاست محترم مجمع تشخیص مصلحت نظام

مصوبه مجلس شورای اسلامی در خصوص لایحه بودجه سال ۱۳۸۳ کل کشور که مورد ایراد شورای نگهبان قرار گرفته بود، مجدداً در جلسه علنی روز یکشنبه مورخ ۱۳۸۲/۱۲/۲۴ مجلس شورای اسلامی مطرح و نظر قبلی مجلس در مورد بند (ژ) تبصره (۱۲)، بندهای (ث) و اجزاء آن و (ج) تبصره (۱۴)، بندهای الحاقی (۱) و (۳) تبصره (۱۶)، بندهای الحاقی (۱)، (۲)، (۳) و (۴) تبصره (۱۹)، بندهای (و)، (م) و جزءهای (۱) و (۲) بند (ز) از تبصره (۲۱) و بند (۱۰) ایراد شورای محترم نگهبان در نامه شماره ۶۸۹۲/۳۰/۸۲ مورخ ۱۳۸۲/۱۲/۱۷ (در قسمت ردیفها) عیناً تصویب گردید.

علی هذا در اجرای اصل یکصد و دوازدهم (۱۱۲) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران^(۱)، مصوبه مجلس همراه با نظر شورای نگهبان جهت استحضار و طرح در جلسه مجمع تشخیص مصلحت نظام و اعلام نتیجه به پیوست ایفاد می گردد. ضمناً کلیه سوابق نیز ضمیمه می باشد.

مهدی کروبی

رئیس مجلس شورای اسلامی

شماره: ۹۴۴۹۴

تاریخ: ۱۳۸۲/۱۲/۲۵

حضرت حجة الاسلام والمسلمین جناب آقای هاشمی رفسنجانی

ریاست محترم مجمع تشخیص مصلحت نظام

پیرونامه شماره ۹۴۳۱۸ مورخ ۱۳۸۲/۱۲/۲۴ در خصوص لایحه بودجه سال ۱۳۸۳

کل کشور، بند (۳) الحاقی به تبصره (۱۶) به دلیل عدم تصویب در مجلس جزء موارد ارجاعی به آن مجمع محترم نیست. خواهشمند است دستور فرمائید مورد رسیدگی قرار نگیرد.

مهدی کروی

رئیس مجلس شورای اسلامی

شماره: ۳۳۶۱۶/۰۱۰۱

تاریخ: ۱۳۸۲/۱۲/۲۷

حجت الاسلام والمسلمین جناب آقای کروی

رئیس محترم مجلس شورای اسلامی

عطف به نامه شماره ۹۴۳۱۸ مورخ ۱۳۸۲/۱۲/۲۴ در خصوص «لایحه بودجه سال ۱۳۸۳ کل کشور» که برخی از بندها و ردیف‌های آن مورد ایراد شورای نگهبان قرار گرفته بود به پیوست مصوبات مورخ ۱۳۸۲/۱۲/۲۶ شورای مجمع تشخیص مصلحت نظام برای طی مراحل قانونی ابلاغ می‌گردد.

اکبر هاشمی رفسنجانی

رئیس مجمع تشخیص مصلحت نظام

متن مصوبه

لایحه بودجه سال ۱۳۸۳ کل کشور که در جلسه مورخ ۱۳۸۲/۱۲/۲۰ مجلس شورای اسلامی به تصویب رسیده و بند (ژ) تبصره (۱۲)، بندهای (ث) و اجزای آن و (ج) تبصره (۱۴)، بند الحاقی (۱) تبصره (۱۶)، بندهای الحاقی (۱)، (۲)، (۳) و (۴) تبصره (۱۹)، بندهای (و)، (م) و جزءهای (۱) و (۲) بند (ز) تبصره (۲۱) آن مورد ایراد شورای نگهبان قرار گرفته بود، در شورای مجمع تشخیص مصلحت نظام به شرح ذیل به تصویب رسید:

ماده واحده - لایحه بودجه سال ۱۳۸۳ کل کشور به شرح ذیل اصلاح می‌گردد:

۱) بند (ژ) تبصره ۱۲ - این بند بدین شرح اصلاح گردید: «در سال ۱۳۸۳ به شرکت سهامی تولید، انتقال و توزیع نیروی برق ایران (توانیر) اجازه داده می‌شود از منابع بودجه‌ای این شرکت، کل سهام یکی از شرکت‌های زیر مجموعه خود را خریداری و مدیریت شبکه

سراسری، خرید و فروش، ایجاد بازار برق و ترانزیت برق را به این شرکت واگذار نماید. اساسنامه شرکت یاد شده به پیشنهاد وزارت نیرو، تأیید سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور به تصویب هیئت وزیران خواهد رسید.»

(۲) بند (ث) تبصره ۱۴- در سطر دوم عبارت «قوانین موضوعه» حذف و بجای آن عبارت «مصوبات شورای عالی انقلاب فرهنگی» جایگزین گردید.

(۳) بند (ج) تبصره ۱۴- عیناً نظر مجلس شورای اسلامی به تصویب رسید.

(۴) بند الحاقی ۱ تبصره ۱۶- عیناً نظر مجلس شورای اسلامی به تصویب رسید.

(۵) بند الحاقی ۱ تبصره ۱۹- حذف گردید.

(۶) بندهای الحاقی ۲ و ۳ تبصره ۱۹- با یکدیگر ادغام گردید و متن جایگزین زیر به تصویب رسید.

«از ابتدای سال ۱۳۸۳ نیروی انتظامی و گمرک جمهوری اسلامی ایران مکلفند نسبت به استقرار و انجام وظائف قانونی خود در کلیه اسکله‌های جنوب، بازارچه‌های مرزی غرب کشور و دهانه بهمنشیر- ارون درود اقدام نمایند.»

(۷) بند الحاقی ۴ تبصره ۱۹- حذف گردید.

(۸) بند (و) تبصره ۲۱- عیناً نظر مجلس شورای اسلامی به تصویب رسید.

(۹) بند (م) تبصره ۲۱- در سطر ۵ عبارت «و تضمین بازپرداخت» حذف گردید.

در سطر ۶ عبارت «وام خارجی» حذف و بجای آن عبارت «حساب ذخیره ارزی» جایگزین گردید.

(۱۰) جزءهای (۱) و (۲) بند (ز) تبصره ۲۱- عیناً نظر مجلس شورای اسلامی به تصویب رسید.

(۱۱) خالص افزایش مصارف بودجه عمومی بمیزان ۶۹/۰۰۱ میلیون ریال به شرح ذیل:

الف- افزایش اعتبارات هزینه‌ای شورای نگهبان بمیزان ۶۰ میلیارد ریال.

ب- افزایش اعتبارات هزینه‌ای وزارت کشور (مربوطه به برنامه نظارت بر انتخابات) بمیزان ۳۷ میلیارد و ۴۴۳ میلیون ریال.

ج- کاهش اعتبارات ردیف متفرقه نظارت بر انتخابات مجلس بمیزان ۲۸ میلیارد و ۴۴۲ میلیون ریال.

(۱۲) همچنین مقرر گردید معادل ۶۹ میلیارد و یک میلیون ریال به منابع بودجه عمومی دولت

(درآمد مالیاتی) اضافه شود.

۱۳) افزایش ۲۹ میلیارد و ۴۱۷ میلیون ریال به سرجمع منابع و مصارف دولت بابت معادل ریالی بندهای ذیل موضوع لایحه دو فوریتی الحاق شش تبصره به ماده (۱) قانون اصلاح ماده (۶۰) و...

الف - دو هزار و نهصد و بیست و سه (۲۹۲۳) میلیون دلار سر رسید تعهدات ارزی.

ب - یکصد (۱۰۰) میلیون دلار طرحهای بخش دفاعی

ج - پانصد (۵۰۰) میلیون دلار کمک به بانک کشاورزی.

۱۴- با توجه به تغییرات صورت گرفته فوق مقرر گردید مجلس شورای اسلامی ارقام مندرج در ماده واحده را اصلاح نماید.^(۱)

مصبوبه مجمع تشخیص مصلحت نظام در خصوص لایحه الحاق شش تبصره به ماده (۱) قانون اصلاح ماده (۶۰) و جدول شماره (۲) قانون برنامه سوم توسعه

شماره: ۹۴۶۶۸

تاریخ: ۱۳۸۲/۱۲/۲۵

حضرت حجت الاسلام والمسلمین جناب آقای هاشمی رفسنجانی
ریاست محترم مجمع تشخیص مصلحت نظام

مصبوبه مجلس شورای اسلامی در خصوص لایحه الحاق شش تبصره به ماده (۱) قانون اصلاح ماده (۶۰) و جدول شماره (۲) قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران و قانون بودجه سال ۱۳۸۲ کل کشور که مورد ایراد شورای محترم نگهبان قرار گرفته بود، مجدداً در جلسه علنی روز دوشنبه مورخ ۱۳۸۲/۱۲/۲۵ مجلس شورای اسلامی مطرح و نظر قبلی مجلس در مورد ماده واحده و تبصره‌های آن عیناً تصویب گردید.

علی‌هذا در اجرای اصل یکصد و دوازدهم (۱۱۲) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران^(۱)، مصوبه مجلس همراه با نظر شورای نگهبان جهت استحضار و طرح در جلسه مجمع تشخیص مصلحت نظام و اعلام نتیجه به پیوست ایفاد می‌گردد. ضمناً کلیه سوابق نیز ضمیمه می‌باشد.

مهدی کروبی

رئیس مجلس شورای اسلامی

شماره: ۳۳۶۱۵/۰۱۰۱

تاریخ: ۱۳۸۲/۱۲/۲۷

حجت الاسلام والمسلمین جناب آقای کروبی
رئیس محترم مجلس شورای اسلامی

عطف به نامه شماره ۹۴۶۶۸ مورخ ۱۳۸۲/۱۲/۲۵ در خصوص «لایحه الحاق شش

تبصره به ماده (۱) قانون اصلاح ماده (۶۰) و جدول شماره (۲) قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران و قانون بودجه سال ۱۳۸۲ کل کشور^۱ که برخی از تبصره‌های آن مورد ایراد شورای نگهبان قرار گرفته بود به پیوست مصوبات مورخ ۱۳۸۲/۱۲/۲۶ شورای مجمع تشخیص مصلحت نظام برای طی مراحل قانونی ابلاغ می‌گردد.

اکبر هاشمی رفسنجانی

رئیس مجمع تشخیص مصلحت نظام

متن مصوبه

لایحه دو فوریتی الحاق شش تبصره به ماده (۱) قانون اصلاح ماده (۶۰) و جدول شماره (۲) قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران و قانون بودجه سال ۱۳۸۲ کل کشور که تبصره‌های (۲)، (۳)، (۴) و (۵) آن مورد ایراد شورای نگهبان قرار گرفته بود، در شورای مجمع تشخیص مصلحت نظام به شرح ذیل به تصویب رسید.

- تبصره (۲) - عیناً نظر مجلس شورای اسلامی تصویب شد.
- تبصره (۳) - عیناً نظر مجلس شورای اسلامی تصویب شد.
- تبصره (۴) - حذف شد.
- تبصره (۵) - عیناً نظر مجلس شورای اسلامی تصویب شد.^(۱)

مصوبه مجمع تشخیص مصلحت نظام در خصوص طرح اصلاح موادی از قانون خدمت نظام وظیفه عمومی

شماره: ۴۵۱۷

تاریخ: ۱۳۸۳/۱/۲۹

حضرت حجة الاسلام والمسلمین جناب آقای هاشمی رفسنجانی
ریاست محترم مجمع تشخیص مصلحت نظام

مصوبه مجلس شورای اسلامی در خصوص طرح اصلاح موادی از قانون خدمت
نظام وظیفه عمومی مصوب ۱۳۶۳ که مورد ایراد شورای محترم نگهبان قرار گرفته بود،
مجدداً در جلسه علنی روز سه شنبه مورخ ۱۳۸۳/۱/۲۵ مجلس شورای اسلامی مطرح
و نظر قبلی مجلس در مورد این طرح عیناً تصویب گردید.

علی هذا در اجرای اصل یکصد و دوازدهم (۱۱۲) قانون اساسی جمهوری اسلامی
ایران^(۱)، مصوبه مجلس همراه با نظر شورای نگهبان جهت استحضار و طرح در جلسه
مجمع تشخیص مصلحت نظام و اعلام نتیجه به پیوست ایفاد می گردد. ضمناً کلیه سوابق
نیز ضمیمه می باشد.

مهدی کروبی

رئیس مجلس شورای اسلامی

متن مصوبه

شماره: ۳۵۱۲۸/۰۱۰۱

تاریخ: ۱۳۸۳/۴/۱۶

جناب آقای دکتر حداد عادل

رئیس محترم مجلس شورای اسلامی

بازگشت به نامه شماره ۴۵۱۷ مورخ ۱۳۸۳/۱/۲۹ در خصوص «طرح اصلاح موادی
از قانون خدمت نظام وظیفه عمومی مصوب ۱۳۶۳» مصوب ۱۳۸۳/۱/۲۵ مجلس شورای

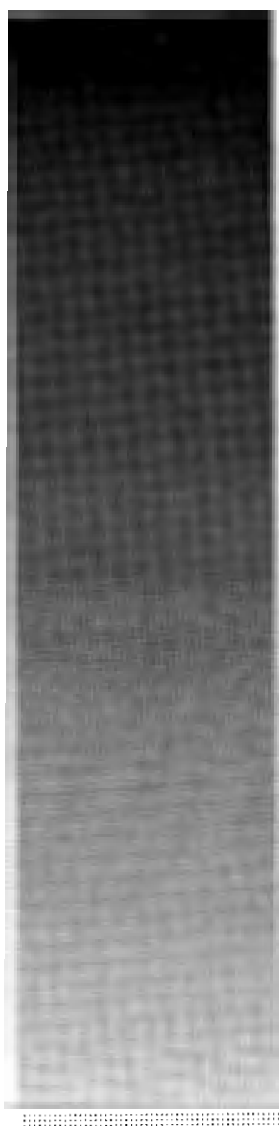
اسلامی که مورد ایراد شورای نگهبان قرار گرفته و در اجرای اصل یکصد و دوازده (۱۱۲) قانون اساسی به مجمع تشخیص مصلحت نظام ارسال گردیده بود، در جلسه روز شنبه مورخ ۱۳۸۳/۴/۱۳ شورای مجمع تشخیص مصلحت نظام مطرح و «نظر شورای نگهبان عیناً مورد تأیید قرار گرفت. ضمناً مقرر شد: دولت با هماهنگی با ستاد کل نیروهای مسلح و با در نظر گرفتن تمام جوانب مربوط به خدمت نظام وظیفه عمومی، لایحه کاملی را تهیه و جهت تصویب به مجلس شورای اسلامی» ارائه نماید.^(۱)

مراتب برای طی مراحل قانونی ابلاغ می‌گردد.

اکبر هاشمی رفسنجانی

رئیس مجمع تشخیص مصلحت نظام

(۱) با تأیید نظریه شورای نگهبان توسط مجمع، مصوبه مجلس از دستور خارج شده و جنبه قانونی و اجرایی پیدا نکرد.

فصل ششم

مصوبات اعاده شده از
مجمع تشخیص مصلحت نظام
به مجلس شورای اسلامی

۱

بازگشت لایحه برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی
از سوی مجمع تشخیص مصلحت نظام به مجلس شورای اسلامی
جهت رفع ابهامات و ایرادات

شماره: ۱۵۷۷۶

تاریخ: ۱۳۸۳/۳/۵

حضرت حجت الاسلام والمسلمین جناب آقای هاشمی رفسنجانی
ریاست محترم مجمع تشخیص مصلحت نظام

مصوبه مجلس شورای اسلامی در خصوص لایحه برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران که مورد ایراد شورای محترم نگهبان قرار گرفته بود، مجدداً در جلسه علنی روز دوشنبه مورخ ۱۳۸۳/۳/۴ مجلس شورای اسلامی مطرح و نظر قبلی مجلس در مورد مواد (۳)، (۷) و (۱۰) و بندهای (ب)، (و)، (ج)، (ط)، (ی)، (ک) و (م) ماده (۱۲)، بند (ه) ماده (۱۵)، بندهای (الف) و (ب) ماده (۱۷)، اجزاء (۳) و (۴) بند (و) ماده (۲۲)، بندهای (الف) و (ب) ماده (۲۶)، جزء (۵) بند (ج) و جزء (۴) بند (ه) ماده (۲۸)، ماده (۲۹)، جزء (۴) بند (الف) ماده (۳۰)، بند (ه) ماده (۳۱)، ماده (۳۲)، بند (ه) ماده (۳۵)، بند (الف) ماده (۳۷)، ماده (۳۸)، بند (الف) ماده (۴۰)، بند (ج) ماده (۴۹)، ماده (۵۲)، بندهای (الف) و (ه) ماده (۵۷)، مواد (۵۸) و (۶۵)، بند (الف) ماده (۶۹)، بندهای (الف)، (ب) و (ج) ماده (۸۵)، بند (ج) ماده (۹۷)، بند (الف) ماده (۹۹)، بند (و) ماده (۱۰۱)، صدر ماده (۱۰۲) و بند (الف) آن، ماده (۱۰۳)، ذیل ماده (۱۰۵)، بندهای (ب)، (ط) و (م) ماده (۱۰۷)، بند (و) ماده (۱۱۲)، بند (ز) ماده (۱۱۳)، بند (ج) ماده (۱۱۷)، مواد (۱۲۳)، (۱۲۴) و (۱۲۵)، بندهای (الف) و (ج) ماده (۱۲۷)، جزء (۷) بند (ز) ماده (۱۳۳)، بند (ج) ماده (۱۳۵)، جزء (۴) بند (ب) و بند (د) ماده (۱۳۹)، بند (ب) ماده (۱۴۰)، بندهای (الف) و (ج) ماده (۱۴۲)، بند (ج) ماده (۱۴۳)، بندهای (الف) و (ب) ماده (۱۴۴)، ذیل ماده (۱۴۷)، جزء (۲) بند (و) و بند (ز) ماده (۱۴۸)، بند (ج) ماده (۱۴۹)، بندهای (۲)، (۳)، (۴)، (۵) و تبصره ماده (۱۵۱)، ماده (۱۵۲)، تبصره ماده (۱۵۴)، مواد (۵۵)، (۱۵۷) و (۱۶۱) عیناً تصویب گردید.

علی‌هذا در اجرای اصل یکصد و دوازدهم (۱۱۲) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران،^(۱) مصوبه مجلس همراه با نظر شورای نگهبان جهت استحضار و طرح در جلسه مجمع تشخیص مصلحت نظام و اعلام نتیجه به پیوست ایفاد می‌گردد. ضمناً کلیه سوابق نیز ضمیمه می‌باشد.

مهدی کروی

رئیس مجلس شورای اسلامی

متن مصوبه

شماره: ۳۴۹۴۱/۰۱۰۱

تاریخ: ۱۳۸۳/۴/۳

جناب آقای دکتر حداد عادل

رئیس محترم مجلس شورای اسلامی

«لایحه برنامه چهارم توسعه اقتصادی، فرهنگی و اجتماعی جمهوری اسلامی ایران» که مورد ایراد شورای محترم نگهبان قرار گرفته و در اجرای اصل یکصد و دوازده (۱۱۲) قانون اساسی طی نامه شماره ۱۵۷۷۶ مورخ ۱۳۸۳/۳/۵ به مجمع تشخیص مصلحت نظام ارسال گردید در جلسه مورخ ۱۳۸۳/۳/۳۰ شورای مجمع تشخیص مصلحت نظام از نظر حقوقی مورد رسیدگی قرار گرفت و مقرر شد: «لایحه برنامه چهارم توسعه بر اساس تفسیر شماره ۸۳/۳۰/۷۵۴۷ مورخ ۱۳۸۳/۳/۱۶ شورای محترم نگهبان در مورد اصل ۱۱۲ قانون اساسی^(۲) جهت طی مراحل قانونی برای رفع ابهامات و بررسی ایرادات به

(۱) همین مجموعه، صفحه ۹۰.

شماره: ۸۳/۳۰/۷۵۲۷

تاریخ: ۱۳۸۳/۳/۱۰

(۲)

جناب حجت الاسلام و المسلمین آقای هاشمی رفسنجانی

رئیس محترم مجمع تشخیص مصلحت نظام

با سلام

چنانکه مستحضرید، نمایندگان ششمین دوره مجلس شورای اسلامی در واپسین روزهای آن دوره، لایحه بسیار مهم برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران را بدون بررسی ایرادات شورای نگهبان و یا دست کم رفع ابهامات به آن مجمع محترم ارجاع کرده‌اند.

این اقدام، صرف نظر از آنکه موجب سلب حق نمایندگان دوره ششم و هفتم مجلس در ارائه پیشنهاد و طی روال طبیعی قانونگذاری می‌شود، به نظر شورای نگهبان مغایر اصل (۱۱۲) قانون اساسی و خلاف صریح ماده (۱۸۷) آئین نامه داخلی مجلس شورای اسلامی است.

بدون تردید مجلس نمی‌تواند بدون بررسی ایرادات شورای نگهبان اقدام به ارجاع مصوبه به مجمع نماید. بر حسب روال طبیعی و قانونی طبق ماده (۱۸۶) آئین نامه الزاماً مصوبه‌ای که «از طرف شورای نگهبان رد شده به کمیسیون مربوطه ارسال می‌شود و با اعلام وقت قبلی با حضور نماینده شورای نگهبان، موارد اعتراض برای اصلاح مورد بحث قرار می‌گیرد».

سپس طبق ماده (۱۸۷) «پس از بررسی گزارش کمیسیون که در آن نظر شورای نگهبان ملحوظ شده است و پس از رأی‌گیری نسبت به آن، مصوبه مجدداً به شورای نگهبان ارسال می‌شود. اگر این مصوبه هنوز وافی به نظرات شورای نگهبان نباشد، مجدداً در مجلس مطرح می‌گردد».

در صورتیکه مجلس با در نظر گرفتن حفظ مصلحت نظام همچنان بر رأی خود باقی باشد رئیس مجلس مصوبه مذکور را به مجمع تشخیص مصلحت نظام ارسال می‌دارد».

بنابراین، چنین بدعتی که به هر بهانه‌ای اصولاً ایرادات شورای نگهبان مورد رسیدگی قرار نگیرد، نقض آشکار قانون اساسی و فلسفه وجودی شورای نگهبان و نیز مجمع تشخیص مصلحت نظام است.

آیا به راستی «برای حفظ مصلحت نظام» است که هیچ یک از ایرادات متعدد شورای نگهبان و پیشنهادات مصرانه نمایندگان برای رفع آنها مورد توجه قرار نگرفته و صرفاً برای ممانعت از حق قانونگذاری دوره بعد، مصوبه‌ای به اهمیت برنامه چهارم توسعه مستقیماً به مجمع ارسال گردیده است؟!

به هر صورت انتظار دارد حضرتعالی نیز با ممانعت از این رویه غیرقانونی و نادرست به اجرای دقیق قانون اساسی و دفاع از احکام شرع مقدس تاکید فرمائید.

بدیهی است شورای نگهبان در صورت نیاز می‌تواند با تفسیر اصول مربوط، به حل نهایی موضوع کمک نماید.

احمد جنتی

دبیر شورای نگهبان

تفسیر شورای نگهبان در خصوص اصل (۱۱۲) قانون اساسی

شماره: ۸۳/۳۰/۷۵۴۷

تاریخ: ۱۳۸۳/۳/۱۶

جناب حجت الاسلام والمسلمین آقای هاشمی رفسنجانی

رئیس محترم مجمع تشخیص مصلحت نظام

با سلام

پیرو نامه شماره ۸۳/۳۰/۷۵۲۷ مورخ ۸۳/۳/۱۰:

بدینوسیله نظریه تفسیری شورای نگهبان از اصل ۱۱۲ قانون اساسی به شرح ذیل جهت اقدام لازم اعلام می‌گردد: «مستفاد از اصل ۱۱۲ قانون اساسی این است که مجمع تشخیص مصلحت نظام حق تشخیص مصلحت در مصوبه‌ای از مجلس شورای اسلامی را دارد که شورای نگهبان در مورد آن اعلام نظر نموده باشد و تمام یا قسمتی از آن را خلاف شرع یا مغایر قانون اساسی بداند هرگاه شورای نگهبان قسمتی از مصوبه‌ای را میهم دانسته و از مجلس شورای اسلامی خواستار بیان مراد خود از آن قسمت شده باشد تا پس از آن اعلام نظر کند قبل از تبیین مراد و اعلام نظر شورای نگهبان درباره آن، مجمع تشخیص مصلحت نظام حق بررسی و

مجلس شورای اسلامی» ارجاع گردد.

اکبر هاشمی رفسنجانی
رئیس مجمع تشخیص مصلحت نظام

اعلام تشخیص مصلحت در موارد خلاف را ندارد.»

احمد جنتی
دبیر شورای نگهبان

بازگشت طرح نحوه رسیدگی به شکایات جنایات نسل‌کشی و ضدبشریت
و تعدیات ناشی از نژادپرستی از سوی مجمع تشخیص مصلحت نظام
به مجلس شورای اسلامی جهت رفع ابهامات

شماره: ۱۱۴۰

تاریخ: ۱۳۸۱/۵/۱۵

حضرت حجت‌الاسلام والمسلمین جناب آقای هاشمی رفسنجانی
ریاست محترم مجمع تشخیص مصلحت نظام

مصوبه مجلس شورای اسلامی در خصوص طرح نحوه رسیدگی به شکایات جنایت
نسل‌کشی و ضد بشریت و تعدیات ناشی از نژادپرستی^(۱) که مورد ایراد شورای محترم
نگهبان قرار گرفته بود، مجدداً در جلسه علنی روز یکشنبه مورخ ۱۳۸۱/۵/۱۳ مجلس
شورای اسلامی مطرح و نظر قبلی مجلس در مورد مواد (۳) و (۴) عیناً تصویب گردید.
علی‌هذا در اجرای اصل یکصد و دوازدهم (۱۱۲) قانون اساسی جمهوری اسلامی
ایران^(۲)، مصوبه مجلس همراه با نظر شورای نگهبان جهت استحضار و طرح در جلسه
مجمع تشخیص مصلحت نظام و اعلام نتیجه به پیوست ایفاد می‌گردد. ضمناً کلیه سوابق
نیز ضمیمه می‌باشد.

مهدی کروبی

رئیس مجلس شورای اسلامی

(۱) جهت اطلاع از روند تصویب طرح مذکور و ارجاع آن به مجمع، به صفحات ۵۹۹ تا ۶۰۷ جلد پنجم مجموعه
نظریات شورای نگهبان (دوره ششم - سال دوم) مراجعه نمایید.

(۲) همین مجموعه، صفحه ۹۰.

۳

بازگشت طرح نحوه رسیدگی به درخواست اعسار از سوی مجمع تشخیص مصلحت نظام به مجلس شورای اسلامی جهت رفع ابهام

شماره: ۱۲۶۲-ق

تاریخ: ۱۳۸۱/۸/۴

حضرت حجت الاسلام والمسلمین جناب آقای هاشمی رفسنجانی
ریاست محترم مجمع تشخیص مصلحت نظام

مصوبه مجلس شورای اسلامی در خصوص طرح نحوه رسیدگی به درخواست اعسار^(۱) که مورد ایراد شورای محترم نگهبان قرار گرفته بود، مجدداً در جلسه علنی روز یکشنبه مورخ ۱۳۸۱/۷/۲۸ مجلس شورای اسلامی مطرح و نظر قبلی مجلس در مورد ماده واحده و تبصره (۱) آن عیناً تصویب گردید.

علی هذا در اجرای اصل یکصد و دوازدهم (۱۱۲) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران^(۲)، مصوبه مجلس همراه با نظر شورای نگهبان جهت استحضار و طرح در جلسه مجمع تشخیص مصلحت نظام و اعلام نتیجه به پیوست ایفاد می گردد.
ضمناً کلیه سوابق نیز ضمیمه می باشد.

مهدی کروبی

رئیس مجلس شورای اسلامی

(۱) جهت اطلاع از روند تصویب طرح مذکور و ارجاع آن به مجمع، به صفحات ۶۲۳ تا ۶۳۱ جلد پنجم مجموعه نظریات شورای نگهبان (دوره ششم - سال دوم) مراجعه نمایند.
(۲) همین مجموعه، صفحه ۹۰.

بازگشت طرح منع شکنجه از سوی مجمع تشخیص مصلحت نظام به مجلس شورای اسلامی جهت رفع ابهام

شماره: ۶۰۶۷۸

تاریخ: ۱۳۸۲/۸/۲۷

حضرت حجت الاسلام والمسلمین جناب آقای هاشمی رفسنجانی

ریاست محترم مجمع تشخیص مصلحت نظام

مصوبه مجلس شورای اسلامی در خصوص طرح اجرای اصل سی و هشتم (۳۸) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران^(۱) (طرح منع شکنجه) که مورد ایراد شورای محترم نگهبان قرار گرفته بود، مجدداً در جلسه علنی روز چهارشنبه مورخ ۱۳۸۲/۸/۲۱ مجلس شورای اسلامی مطرح و نظر قبلی مجلس در مورد بندهای (۱) تا (۶) و (۱۳) و (۱۵) و (۱۷) از ماده (۱)، صدر ماده (۲) و مواد (۵)، (۶) و (۸) عیناً تصویب گردید. علی هذا در اجرای اصل یکصد و دوازدهم (۱۱۲) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران^(۲)، مصوبه مجلس همراه با نظر شورای نگهبان جهت استحضار و طرح در جلسه مجمع تشخیص مصلحت نظام و اعلام نتیجه به پیوست ایفاد می گردد. ضمناً کلیه سوابق نیز ضمیمه می باشد.

مهدی کروبی

رئیس مجلس شورای اسلامی

(۱) همین مجموعه، صفحه ۳۶۹.

(۲) همین مجموعه، صفحه ۹۰.

۵

بازگشت لایحه تشکیل و اداره مناطق ویژه اقتصادی جمهوری اسلامی ایران از سوی
مجمع تشخیص مصلحت نظام به مجلس شورای اسلامی جهت رفع ابهام

شماره: ۱۱۵۵۳

تاریخ: ۱۳۸۳/۲/۲۳

حضرت حجت الاسلام والمسلمین جناب آقای هاشمی رفسنجانی
ریاست محترم مجمع تشخیص مصلحت نظام

مصوبه مجلس شورای اسلامی در خصوص تشکیل و اداره مناطق ویژه اقتصادی
جمهوری اسلامی ایران که مورد ایراد شورای محترم نگهبان قرار گرفته بود، مجدداً در
جلسه علنی روز دوشنبه مورخ ۱۳۸۳/۲/۲۱ مجلس شورای اسلامی مطرح و نظر قبلی
مجلس در مورد تبصره ماده (۱)، ذیل تبصره (۲) ماده (۳)، مواد (۴)، (۶) و (۱۹) عیناً
تصویب گردید.

علی هذا در اجرای اصل یکصد و دوازدهم (۱۱۲) قانون اساسی جمهوری اسلامی
ایران^(۱)، مصوبه مجلس همراه با نظر شورای نگهبان جهت استحضار و طرح در جلسه
مجمع تشخیص مصلحت نظام و اعلام نتیجه به پیوست ایفاد می گردد. ضمناً کلیه سوابق
نیز ضمیمه می باشد.

مهدی کروی

رئیس مجلس شورای اسلامی

بازگشت لایحه مبارزه با پولشویی از سوی مجمع تشخیص مصلحت نظام به مجلس شورای اسلامی جهت رفع ابهام

شماره: ۱۵۴۵۰

تاریخ: ۱۳۸۳/۳/۴

حضرت حجت الاسلام والمسلمین جناب آقای هاشمی رفسنجانی
ریاست محترم مجمع تشخیص مصلحت نظام

مصوبه مجلس شورای اسلامی در خصوص لایحه مبارزه با پولشویی که مورد ایراد شورای محترم نگهبان قرار گرفته بود، مجدداً در جلسه علنی روز یکشنبه مورخ ۱۳۸۳/۳/۳ مجلس شورای اسلامی مطرح و نظر قبلی مجلس در مورد این لایحه عیناً تصویب گردید.

علی هذا در اجرای اصل یکصد و دوازدهم (۱۱۲) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران^(۱)، مصوبه مجلس همراه با نظر شورای نگهبان جهت استحضار و طرح در جلسه مجمع تشخیص مصلحت نظام و اعلام نتیجه به پیوست ایفاد می گردد. ضمناً کلیه سوابق نیز ضمیمه می باشد.

مهدی کروی

رئیس مجلس شورای اسلامی

بازگشت طرح الحاق دولت جمهوری اسلامی به کنوانسیون منع شکنجه
از سوی مجمع تشخیص مصلحت نظام به مجلس شورای اسلامی جهت رفع ابهام

شماره: ۱۵۷۷۱

تاریخ: ۱۳۸۳/۳/۴

حضرت حجت الاسلام والمسلمین جناب آقای هاشمی رفسنجانی
ریاست محترم مجمع تشخیص مصلحت نظام

مصوبه مجلس شورای اسلامی در خصوص طرح الحاق دولت جمهوری اسلامی
ایران به کنوانسیون منع شکنجه و سایر رفتارها یا مجازاتهای ظالمانه، غیرانسانی و
تحقیرآمیز که مورد ایراد شورای محترم نگهبان قرار گرفته بود، مجدداً در جلسه علنی
روز یکشنبه مورخ ۱۳۸۳/۳/۳ مجلس شورای اسلامی مطرح و نظر قبلی مجلس در
مورد ماده واحده عیناً تصویب گردید.

علی هذا در اجرای اصلی یکصد و دوازدهم (۱۱۲) قانون اساسی جمهوری اسلامی
ایران^(۱)، مصوبه مجلس همراه با نظر شورای نگهبان جهت استحضار و طرح در جلسه
مجمع تشخیص مصلحت نظام و اعلام نتیجه به پیوست ایفاد می گردد. ضمناً کلیه سوابق
نیز ضمیمه می باشد.

مهدی کروی

رئیس مجلس شورای اسلامی

متن مصوبه مجمع تشخیص مصلحت نظام

شماره: ۸۳۸۰۵-۹۷۰۰

تاریخ: ۱۳۸۳/۵/۲۷

جناب آقای دکتر حداد عادل

رئیس محترم مجلس شورای اسلامی

سلام علیکم

طرح های و لوایح زیر در جلسه شماره ۳۲۹ مورخ ۸۳/۵/۲۴ مجمع تشخیص

مصلحت نظام مورد رسیدگی حقوقی قرار گرفت و بر اساس تفسیر شورای نگهبان از اصل ۱۱۲ قانون اساسی^(۱) جهت طی مراحل قانونی و رفع ابهامات به مجلس شورای اسلامی عودت داده می‌شود:

۱- طرح نحوه رسیدگی به شکایات جنایات نسل‌کشی و ضد بشریت و تعدیات ناشی از نژادپرستی.

۲- طرح منع شکنجه (اجرای اصل سی و هشتم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران).

۳- طرح الحاق دولت جمهوری اسلامی ایران به کنوانسیون منع شکنجه و سایر رفتارها یا....

۴- طرح نحوه رسیدگی به اعسار.

۵- لایحه تشکیل و اداره مناطق ویژه اقتصادی.

۶- لایحه مبارزه با پولشویی.

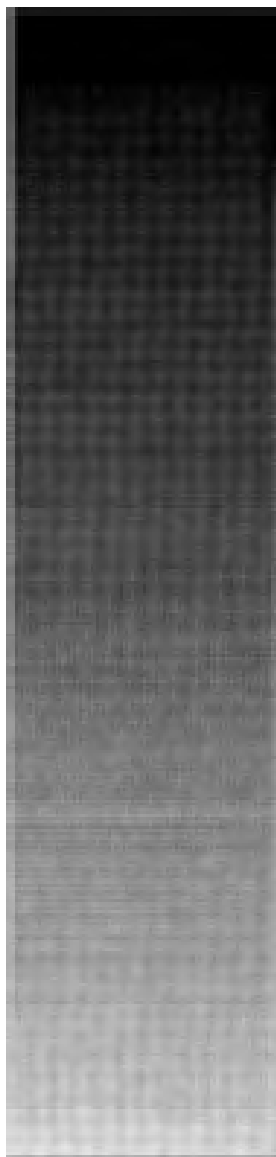
محسن رضائی

دبیر مجمع تشخیص مصلحت نظام

رونوشت:

- حضرت آية الله جنتی، دبیر محترم شورای نگهبان جهت استحضار.

(۱) همین مجموعه، پاورقی صفحه ۶۱۸.

فصل هفتم

لوايح مسترد شده

از سوى دولت

اصلاحیه (مرحله اول) مجلس شورای اسلامی در خصوص لایحه اصلاح قانون انتخابات مجلس شورای اسلامی^(۱)

شماره: ۳۰۱۲۱

تاریخ: ۱۳۸۲/۴/۳۱

شورای محترم نگهبان

عطف به نامه شماره ۲۷۱۲/۳۰/۸۲ مورخ ۱۳۸۲/۱/۱۱ و پیرو نامه شماره ۳۹۸۳۵ مورخ ۱۳۸۱/۱۲/۲۴ لایحه اصلاح قانون انتخابات مجلس شورای اسلامی که در جلسه علنی روز یکشنبه مورخ ۱۳۸۲/۴/۲۹ مجلس شورای اسلامی با اصلاحاتی به تصویب رسیده است در اجرای اصل نود و چهارم (۹۴) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران^(۲) جهت بررسی و اظهار نظر آن شورای محترم به پیوست ارسال می گردد.

مهدی کروی

رئیس مجلس شورای اسلامی

متن لایحه

ماده ۱- ماده (۳) قانون انتخابات مجلس شورای اسلامی مصوب ۱۳۷۸/۹/۷ و اصلاحات بعدی آن به شرح زیر اصلاح می شود:

ماده ۳- به موجب اصل نود و نهم (۹۹) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران^(۳) نظارت بر انتخابات مجلس شورای اسلامی براساس مفاد این قانون به عهده شورای نگهبان است.

- ماده (۳) به شرح زیر اصلاح شد:

ماده ۳- شورای نگهبان نظارت بر انتخابات مجلس شورای اسلامی را براساس قانون بر عهده دارد.

ماده ۲- در ماده (۴) قانون مذکور، مدت «یک سال» به «هجده ماه» افزایش می یابد.

(۱) جهت اطلاع از روند تصویب لایحه مذکور به صفحات ۲۰۹ تا ۲۳۲ جلد ششم مجموعه نظریات شورای نگهبان (دوره ششم - سال سوم) مراجعه نمایید.

(۲) همین مجموعه، صفحه ۱۲.

(۳) همین مجموعه، صفحه ۱۱۵.

ماده ۳- ماده زیر به عنوان ماده (۴) مکرر به قانون مذکور الحاق می‌شود:

ماده ۴ مکرر - وزارت کشور تاریخ برگزاری مرحله اول و دوم انتخابات را در سه زمان بندی به شورای نگهبان پیشنهاد می‌نماید. (فاصله بین دو مرحله انتخابات نباید بیش از دو ماده باشد). شورای نگهبان ظرف پانزده روز یکی از زمان بندی‌ها را تأیید و به وزارت کشور اعلام می‌کند. چنانچه شورای نگهبان در مدت مذکور موافقت خود را نسبت به تاریخ‌های پیشنهادی اعلام ننماید، وزارت کشور یکی از تاریخ‌های پیشنهادی را به عنوان تاریخ برگزاری انتخابات مشخص و اعلام می‌نماید.

ماده (۴) مکرر به شرح زیر اصلاح شد:

ماده ۴ مکرر- وزارت کشور تاریخ برگزاری مرحله اول و دوم انتخابات را تعیین و پس از تأیید شورای نگهبان، در زمان صدور دستور شروع انتخابات مرحله اول به اطلاع عموم می‌رساند.

ماده ۴- تبصره (۵) ماده (۸) قانون مذکور حذف می‌شود.

ماده ۵- عبارت زیر به انتهای ماده (۹) قانون مذکور اضافه می‌شود و تبصره (۱) این ماده حذف و شماره تبصره‌های بعد اصلاح می‌شود:

اگر تعداد نامزدهای باقیمانده مساوی یا کمتر از تعداد نمایندگان مورد نیاز باشد، انتخابات مرحله دوم انجام نخواهد شد.

- به انتهای پاراگراف بالا عبارت «و نماینده یا نمایندگان مورد نیاز باقیمانده در انتخابات میان دوره‌ای انتخاب خواهند شد.» اضافه شد.

ماده ۶- تبصره (۳) ماده (۹) قانون مذکور به شرح زیر اصلاح می‌شود:

تبصره ۳- شورای نگهبان موظف است حداکثر پس از بیست روز از اعلام نتایج انتخابات توسط وزارت کشور، نظر خود را نسبت به انتخابات اعلام نماید. در صورت عدم اعلام نظر شورای نگهبان ظرف بیست روز صحت انتخابات تأیید شده تلقی می‌گردد.

- دو سطر بالا به شرح ذیل اصلاح شد:

انتخابات توسط وزارت کشور، نظر خود را نسبت به تأیید یا ابطال انتخابات اعلام نماید.

ماده ۷- عبارت زیر به ماده (۱۰) قانون مذکور اضافه می‌شود:

شناسنامه رأی دهندگانی که بیش از شانزده سال سن دارند باید عکس‌دار باشد.

ماده ۸- بند (۱۲) به شرح زیر به ماده (۱۹) قانون مذکور الحاق می‌شود:

۱۲- آرائی که بدون شناسنامه اخذ شده باشد.

ماده ۹- تبصره زیر به ماده (۲۲) قانون مذکور الحاق می‌شود:

تبصره - عدم حضور ناظر شعبه در زمان مقرر در صورت ابلاغ دعوتنامه مانع از شروع و ادامه روند اجرائی انتخابات نخواهد شد.

- تبصره به شرح ذیل اصلاح شد:

تبصره- ناظرین شعب باید حداقل نیم ساعت قبل از شروع اخذ رأی در محل شعبه حضور داشته باشند و در صورت عدم حضور، نماینده فرماندار موظف است مراتب را به هیأت نظارت اعلام نماید. عدم حضور ناظر مانع از شروع و ادامه روند اجرائی انتخابات نخواهد شد.

ماده ۱۰- تبصره ماده (۲۵) قانون مذکور به شرح زیر اصلاح و یک تبصره به این ماده الحاق می‌شود:

تبصره ۱- به جز رئیس جمهور، و وزارت کشور در مقام مجری، و شورای نگهبان در مقام ناظر در انتخابات که در صورت لزوم می‌توانند بازرسان و یا مأمورانی را برای رسیدگی به حوزه‌های انتخابیه و شعب ثبت نام و اخذ و رأی اعزام نمایند هیچ سازمان یا دستگاهی مجاز به اعزام مأمور یا بازرس و دخالت در امر انتخابات نمی‌باشد.

تبصره ۲- نیروهای نظامی، انتظامی و همچنین شاغلین در سازمان عقیدتی، سیاسی نیروهای مذکور حق دخالت در امور اجرائی، نظارت و بازرسی انتخابات را ندارند.

- ماده (۱۰) به شرح ذیل اصلاح گردید:

ماده ۱۰- تبصره زیر به عنوان تبصره (۲) به ماده (۲۵) قانون مذکور الحاق می‌شود:

تبصره ۲- به کارگیری نیروهای نظامی، انتظامی و همچنین شاغلین در سازمان‌های مرتبط با نیروهای مذکور و کارکنان وزارت اطلاعات در امور اجرائی، نظارت و بازرسی انتخابات ممنوع می‌باشد.

ماده ۱۱- ماده (۲۸) قانون مذکور و تبصره‌های آن به شرح زیر اصلاح می‌شود:

ماده ۲۸- داوطلبان هنگام ثبت نام باید دارای شرایط زیر باشند:

- سطر اول بالا به شرح زیر اصلاح و سطر دوم حذف شد:

ماده ۱۱- بندهای ماده (۲۸) قانون مذکور و تبصره‌های آن به شرح زیر اصلاح

می‌شود:

- ۱- مسلمان بودن.
 - ۲- ابراز وفاداری به قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران در فرم ثبت نام.
 - ۳- تابعیت کشور جمهوری اسلامی ایران.
 - ۴- داشتن حداقل سی سال و حداکثر هفتاد و پنج سال سن.
 - ۵- حداقل مدرک فوق دیپلم یا معادل آن.
 - ۶- سلامت جسمی و روحی در حد برخورداری از نعمت بینائی، شنوائی و گویائی.
- تبصره ۱- اقلیت‌های دینی مصرح در قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران از شرط بند (۱) مستثنی بوده و باید به دین خود اعتقاد داشته باشند.
- در سطر اول تبصره (۱) پس از عبارت «جمهوری اسلامی ایران»، عبارت «داوطلب نمایندگی در حوزه‌های خاص خود» اضافه می‌شود.
- تبصره ۲- کسانی که سابقه نمایندگی مجلس شورای اسلامی را دارند از شرط مذکور در بند (۵) مستثنی می‌باشند.
- تبصره ۳- اصل بر صحت اظهارات داوطلبین نمایندگی مجلس شورای اسلامی در فرم ثبت نام است مگر این که خلاف آن از طریق قانونی ثبت شده باشد.
- تبصره (۳) حذف شد.
- ماده ۱۲- جزء (۲) بند (الف) ماده (۲۹) قانون مذکور به شرح زیر اصلاح و جزء (۲۹) به این ماده الحاق می‌شود:
- ۲- رئیس و دبیر مجمع تشخیص مصلحت نظام و معاونین آنها.
- ۲۹- اعضاء شورای عالی استانها.
- ماده ۱۳- جزء (۲) بند (ب) ماده (۲۹) قانون مذکور به شرح زیر اصلاح و جزء (۱۱) به این ماده الحاق می‌شود:
- ۲- قضات شاغل در امر قضا.
- ۱۱- اعضاء شوراهاى بخش، شهر، شهرستان و استان.
- ماده ۱۴- ماده (۳۰) قانون مذکور به شرح زیر اصلاح می‌شود:
- ماده ۳۰- انتخاب شوندگان هنگام ثبت نام نباید مشمول موارد زیر باشند:
- ۱- تابعیت کشورهای خارجی با رعایت ماده (۹۸۲) قانون مدنی مصوب ۱۳۱۴.

- دو سطر بالا به شرح ذیل اصلاح شد:

ماده ۳۰- داوطلبان هنگام ثبت نام و برگزاری انتخابات نباید مشمول موارد زیر می‌باشند:

۱- تابعیت کشورهای خارجی و مشمولین ماده (۹۸۲) اصلاحی قانون مدنی مصوب ۱۳۷۰/۸/۱۴.

۲- داشتن سابقه نمایندگی و مجلسین سنا و شورای ملی سابق، عضویت در هیأت رئیسه کانونهای حزب رستاخیز و حزب ایران نوین، انجمنهای استان، شهرستان، شهر، مأموران ساواک و وابستگاه به تشکیلات فراماسونری مستنداً به نظر کارشناسی وزارت اطلاعات.

۳- عضویت، وابستگی تشکیلاتی و فعالیت در احزاب، سازمانها و گروههای ضدانقلاب مستنداً به نظر کارشناسی وزارت اطلاعات.

۴- ادامه عضویت در احزاب، سازمانها و گروهها بعد از غیرقانونی اعلام شدن در محاکم قضائی مستنداً به نظر کارشناسی وزارت اطلاعات.

- بند (۴) به شرح ذیل اصلاح شد:

۴- اداره عضویت در احزاب، سازمانها و گروههایی که توسط محاکم قضایی غیرقانونی اعلام شده است. تشخیص ادامه عضویت با وزارت اطلاعات می‌باشد.

۵- محکومیت به حدود شرعی.

۶- محجوریت و محکومیت به شمول اصل چهل و نهم (۴۹) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران^(۱) به حکم دادگاه.

۷- قاچاقچیان مواد مخدر و معتادان به این مواد.

۸- غصب زمینهای موات به تشخیص دادگاه.

۹- شهرت به فساد و تجاهر به فسق.

۱۰- محکومیت قطعی کیفری در جرائم عمدی قبل از رفع اثر و انقضاء مدت محرومیت

(۱) اصل چهل و نهم: دولت موظف است ثروتهای ناشی از ربا، غصب، رشوه، اختلاس، سرقت، قمار، سوءاستفاده از موقوفات، سوءاستفاده از مقاطعه کاریها و معاملات دولتی، فروش زمینهای موات و مباحات اصلی، دایرکردن اماکن فساد و سایر موارد غیرمشروع را گرفته و به صاحب حق رد کند و در صورت معلوم نبودن او به بیت‌المال بدهد. این حکم باید با رسیدگی و تحقیق و ثبوت شرعی به وسیله دولت اجرا شود.

از حقوق اجتماعی به شرح مذکور در ماده (۶۲) مکرر قانون اصلاح دو ماده و الحاق یک ماده و یک تبصره به قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۷۷/۲/۲۷.

۱۱- محکومیت به خیانت و کلاهبرداری و اختلاس و ارتشاء و غصب اموال دیگران به حکم قطعی محاکم صالحه قضائی.

تبصره- انتساب امور مندرج در این ماده به داوطلبان نمایندگی مجلس باید مستند

- در سطر بالا پس از عبارت «مندرج در»، عبارت «بندهای (۱)، (۲)، (۳)، (۴)، (۵)، (۶)، (۸)، (۱۰) و (۱۱)» اضافه گردید.

به اسناد و مدارک مورد تأیید مراجع ذیصلاح باشد و همچنین اصل بر صحت اظهارات داوطلب در فرم ثبت نام می باشد مگر آن که خلاف آن به طور مستدل در مراجع ذیصلاح اثبات شود.

ماده ۱۵- در ماده (۳۱) قانون مذکور بعد از عنوان «رئیس ثبت احوال»، عنوان «و دادستان» اضافه می شود و «نه نفر معتمدین» در ماده فوق و تبصره آن به «هشت نفر معتمدین» کاهش می یابد و سه تبصره به شرح زیر به این ماده الحاق می شود:

تبصره ۲- در شهرستانها و بخشهایی که فاقد شورای اسلامی شهرستان یا بخش می باشند یک نفر از اعضای شورای شهر مرکز شهرستان یا مرکز بخش حسب مورد به انتخاب شورای مربوط یک از هشت نفر معتمدین مذکور خواهد بود.

تبصره ۳- در مراکز بخش، بالاترین مقام قضائی به جای دادستان عضو هیأت اجرایی بخش خواهند بود.

تبصره ۴- در صورت عدم وجود ادارات ثبت احوال و دادگستری در مرکز بخش، مسئول اداره ثبت احوال و دادستان شهرستان موظف اند نمایندگان تام الاختیار خود را برای عضویت در هیأت اجرایی معرفی نمایند.

ماده ۱۶- ماده (۳۲) قانون مذکور و تبصره های آن به شرح زیر اصلاح می شود:

ماده ۳۲ فرماندار یا بخشدار مرکز هر حوزه انتخابیه برای انتخاب معتمدان اصلی و علی البدل هیأت اجرایی موضوع ماده (۳۱)، سی نفر از معتمدان محلی واجد شرایط را انتخاب می کند و از آنها برای همکاری به طور کتبی دعوت به عمل

- از انتهای سطر دوم ماده (۳۲) و ابتدای سطر سوم عبارت «واجد شرایط را انتخاب می‌کند» حذف و عبارات «معرفی شده از سوی تشکل‌های صنفی قانونی و شوراهای شهر و روستا و سایر افراد مورد وثوق حوزه انتخابیه را براساس آئین‌نامه‌ای که توسط وزارت کشور تهیه و به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید انتخاب و مراتب را به اطلاع هیأت نظارت ذی‌ربط می‌رساند» جایگزین گردید.

می‌آورد. معتمدین حداکثر ظرف دو روز از تاریخ دریافت دعوت نامه، تشکیل جلسه می‌دهند و پس از حضور حداقل دو سوم آنان (بیست نفر)، از بین خود، هفت نفر را به عنوان معتمدان اصلی و پنج نفر را به عنوان معتمدان علی‌البدل هیأت اجرایی با رأی مخفی و اکثریت نسبی آراء انتخاب می‌نمایند.

تبصره ۱- موارد زیر موجب محرومیت معتمد محلی از انتخاب شدن می‌باشد:

۱- عدم اعتقاد به اسلام - معتمدان حوزه‌های اقلیت دینی از شرط «عدم اعتقاد به اسلام» مستثنی می‌باشند و باید به دین خود معتقد باشند.

۲- داوطلب نمایندگی مجلس شورای اسلامی در همان دوره انتخابات و همان حوزه انتخابیه.

۳- عدم وفاداری به قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران.

۴- سوء شهرت.

۵- نداشتن سواد خواندن و نوشتن به قدر کافی.

۶- داشتن نقش مؤثر در تحکیم مبانی رژیم سابق مستنداً به نظر کارشناسی وزارت اطلاعات.

۷- ادامه عضویت در احزاب، سازمانها و گروهها بعد از غیرقانونی اعلام شد در محاکم قضائی مستنداً به نظر کارشناسی وزارت اطلاعات.

- بند (۷) به شرح ذیل اصلاح گردید:

۷- ادامه عضویت در احزاب، سازمانها و گروههایی که توسط محاکم قضایی غیرقانونی اعلام شده است. تشخیص ادامه عضویت با وزارت اطلاعات است.

۸- سکونت کمتر از پنج سال در حوزه انتخابیه.

۹- اشتغال در فرمانداری یا بخشداری حوزه انتخابیه.

تبصره ۲- تعداد اعضای هیأت اجرایی مرکز حوزه انتخابیه و حوزه‌های فرعی و کیفیت و

مهلت تشکیل آنها یکسان است.

ماده ۱۷- در تبصره‌های (۱) و (۲) ماده (۳۴) قانون مذکور، بعد از عنوان «رئیس ثبت احوال عنوان «یا دادستان» و در تبصره (۲) ماده مذکور عنوان «و وزارت کشور» پس از عبارت «هیأت نظارت مافوق» اضافه می‌شود.

ماده ۱۸- تبصره ماده (۴۲) قانون مذکور حذف می‌شود.

ماده ۱۹- در ماده (۴۸) قانون مذکور کلمه «عدم» قبل از عبارت «صلاحیتهای مذکور» اضافه می‌شود.

ماده ۲۰- ماده (۵۱) قانون مذکور و تبصره آن به شرح زیر اصلاح می‌شود:

ماده ۵۱- فرمانداران و بخشداران مراکز حوزه‌های انتخابیه مکلف‌اند نظر هیأت اجرائی را در خصوص داوطلبان واجد شرایط قانونی و افرادی که عدم صلاحیت آنان احراز شده است ظرف یک روز به داوطلبان ابلاغ نمایند.

- سطر بالا به شرح ذیل اصلاح گردید:

احراز شده است ظرف یک روز به داوطلبان ابلاغ نموده و با سریعترین وسیله ممکن به ضمیمه اسناد و مدارک مربوطه به اطلاع هیأت نظارت استان برسانند.

تبصره- ابلاغ نظر هیأت اجرائی به کسانی که عدم صلاحیت آنان احراز شده با ذکر

در سطر بالا عبارت «کسانی که عدم صلاحیت آنان احراز شده» حذف و عبارت «داوطلبانی که طبق این ماده واجد شرایط قانونی شناخته نشده‌اند» جایگزین گردید.

دلیل و به صورت محرمانه خواهد بود و آنان می‌توانند ظرف چهار روز از تاریخ ابلاغ شکایت خود را مستدل به هیأت نظارت استان تسلیم نمایند.

ماده ۲۱- ماده (۵۲) قانون مذکور و تبصره‌های آن به شرح زیر اصلاح می‌شود:

ماده ۵۲- گزارشها و شکایات موضوع تبصره ماده (۵۱) این قانون ظرف پنج روز پس از پایان مهلت دریافت شکایت، در جلسه هیأت نظارت استان رسیدگی و نتیجه صورتجلسه می‌شود و بلافاصله یک نسخه از صورتجلسه برای فرماندار یا بخشدار ارسال می‌گردد. چنانچه هیأت نظارت استان، نظر هیأت اجرائی را مبنی بر احراز عدم صلاحیت داوطلب تأیید نماید موظف است در این خصوص نظر هیأت مرکزی نظارت را کسب نماید.

تبصره ۱- فرماندار یا بخشدار موظف است ظرف یک روز از دریافت نظر هیأت نظارت

استان مراتب احراز عدم صلاحیت را کتباً" به داوطلب ابلاغ کند تا در صورت اعتراض حداکثر ظرف مدت چهار روز شکایت خود را کتباً به شورای نگهبان تسلیم نماید.

تبصره ۲- شورای نگهبان ظرف ده روز پس از پایان مهلت دریافت شکایات، نظر قطعی و نهائی خود را در خصوص داوطلبان واجد شرایط قانونی به وزارت کشور اعلام می نماید. وزارت کشور ظرف مدت یک روز نظر شورای نگهبان را به فرماندار و بخشدار ذی ربط ابلاغ می کند.

ماده (۲۱) به شرح ذیل اصلاح شد:

ماده ۲۱- ماده (۵۲) قانون مذکور و تبصره های آن به شرح زیر اصلاح می شود:

ماده ۵۲- نظر هیأت های نظارت مرکز حوزه انتخابیه و استان و هیأت مرکزی نظارت در خصوص تصمیمات هیأت اجرائی در بررسی صلاحیت داوطلبان با تأیید شورای نگهبان معتبر است.

تبصره ۱- هیأت های نظارت موظفند یک نسخه از صورتجلسات مربوط به تصمیمات موضوع این ماده را به هیأت های مافوق و هیأت اجرائی ذی ربط ارسال نمایند.

تبصره ۲- مهلت اظهار نظر هیأت های نظارت و شورای نگهبان از زمان وصول صورتجلسات راجع به رسیدگی به صلاحیت داوطلبان جمعاً سی روز خواهد بود.

تبصره ۳- داوطلبان رد صلاحیت شده در صورتی که نسبت به قانونی بودن یا صحت اسناد و مدارک مستند عدم صلاحیت خود و یا دلالت یا کفایت آنها اعتراض داشته باشند می توانند اعتراض خود را طی سه روز از تاریخ تحویل ابلاغیه به دیوان عالی کشور تسلیم نمایند.

دیوان عالی کشور موظف است برای رسیدگی به اعتراضات داوطلبان شعبه یا شعب ویژه ای تشکیل دهد. هر شعبه مرکب از سه نفر قضات دیوان عالی که دارای بالاترین رتبه و گروه و سابقه قضائی هستند (یک نفر به عنوان رئیس و دو نفر به عنوان مستشار) تشکیل می گردد. شعب مذکور ظرف یک ماه از تاریخ وصول اعتراض به موضوع رسیدگی و رأی خود را که قطعی و لازم الاجراء است صادر و به وزارت کشور و شورای نگهبان ابلاغ می نمایند. ملاک تصمیم در دادگاه های مذکور رأی اکثریت قضات شعبه می باشد.

تبصره ۴- شورای نگهبان بنا به تقاضای دادگاه مکلف است ظرف چهل و هشت ساعت نسبت به ارسال اطلاعات و مدارک مورد تقاضا اقدام نماید.

تبصره ۵- جلسات دادگاه با توجه به اصل یکصد و شصت و پنجم (۱۶۵) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران^(۱) علنی بوده و داوطلب و وکیل وی می‌توانند در جلسات دادگاه حضور یافته و اظهار نظر نمایند.

تبصره ۶- در صورتی که در دیوان عالی کشور بیش از یک شعبه ویژه تشکیل گردد ارجاع پرونده‌ها به آنها براساس قرعه خواهد بود.

تبصره ۷- در مورد داوطلبانی که ظرف یک ماه دادگاه رأی بر عدم صلاحیت آنان صادر ننماید، نظر هیأت اجرائی متبع است.

ماده ۲۲- ماده زیر به عنوان ماده (۵۲) مکرر به قانون مذکور الحاق می‌شود:

ماده ۵۲ مکرر- چنانچه در مورد داوطلب با داوطلبانی که هیأت اجرائی نظر به عدم صلاحیت آنها نداده است، هیأت نظارت استان پس از کسب نظر هیأت مرکزی نظارت، عدم صلاحیت آنها را احراز نماید، نظر خود را با ذکر دلایل و مدارک و مستندات حداکثر ظرف مدت پنج روز از تاریخ وصول برای بررسی مجدد به هیأت اجرائی اعلام می‌نماید. هیأت اجرائی موظف است ظرف سه روز دلائل و مستندات هیأت نظارت را بررسی نماید و در صورت بقا بر نظر اولیه خود مراتب از طریق هیأت نظارت استان به شورای نگهبان اعلام خواهد شد. چنانچه شورای نگهبان پس از بررسی، نظر بر عدم صلاحیت داوطلب داشته باشد حداکثر ظرف پنج روز موضوع، با دلایل و مدارک و مستندات قانونی از طریق وزارت کشور به داوطلب ابلاغ می‌شود.

داوطلبان رد صلاحیت شده موضوع این ماده و ماده (۵۲) این قانون در صورتی که نسبت به قانونی بودن یا صحت اسناد و مدارک مستند عدم صلاحیت خود و یا دلالت یا کفایت آنها اعتراض داشته باشند می‌توانند اعتراض خود را طی سه روز از تاریخ تحویل ابلاغیه به دیوان عالی کشور تسلیم نمایند.

دیوان عالی کشور موظف است برای رسیدگی به اعتراضات داوطلبان شعبه یا شعب ویژه‌ای تشکیل دهد. هر شعبه مرکب از سه نفر قضات دیوان عالی که دارای بالاترین رتبه و گروه سابقه قضائی هستند (یک نفر به عنوان رئیس و دو نفر به عنوان مستشار) تشکیل می‌گردد. شعب مذکور ظرف ظرف یک ماه از تاریخ وصول اعتراض به موضوع

رسیدگی و رأی خود را که قطعی و لازم‌الاجراء است صادر و به وزارت کشور و شورای نگهبان ابلاغ می‌نمایند. ملاک تصمیم در دادگاههای مذکور رأی اکثریت قضات شعبه می‌باشد.

تبصره ۱- شورای نگهبان بنا به تقاضای دادگاه مکلف است ظرف چهل و هشت ساعت نسبت به ارسال اطلاعات و مدارک مورد تقاضا اقدام نماید.

تبصره ۲- جلسات دادگاه با توجه به اصل یکصد و شصت و پنجم (۱۶۵) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران علنی بوده و داوطلب و وکیل وی می‌توانند در جلسات دادگاه حضور یافته و اظهار نظر نمایند.

تبصره ۳- در صورتی که در دیوان عالی کشور بیش از یک شعبه ویژه تشکیل گردد ارجاع پرونده‌ها به آنها براساس قرعه خواهد بود.

تبصره ۴- در مورد داوطلبانی که ظرف یک ماه دادگاه رأی بر عدم صلاحیت آنان صادر ننماید، نظر هیأت اجرائی متبع است.

تبصره ۵- چنانچه هیأت اجرائی پس از اعلام نظر هیأت نظارت استان برای بررسی مجدد از اظهار نظر خودداری نماید موضوع برای بررسی به شورای نگهبان ارجاع خواهد شد و عدم اظهار نظر هیأت اجرائی تخلف تلقی خواهد شد.

- ماده (۲۲) حذف شد.

ماده ۲۳- ماده (۵۳) قانون مذکور به شرح اصلاح می‌شود:

ماده ۵۳- در صورتی که معتمدین هیأت اجرائی در بررسی شرایط داوطلبان و سایر وظایف خود، مقررات قانونی انتخابات را رعایت ننمایند فرماندار یا بخشدار موظف است با اطلاع هیأت نظارت و وزارت کشور نسبت به تغییر هر یک از

- در سطر بالا عبارت «با اطلاع هیأت نظارت و وزارت کشور» حذف و عبارت «با رعایت موارد مندرج در ماده «۳۲» این قانون» جایگزین گردید.

معتمدان یا به طور کلی تشکیل مجدد هیأت اجرائی اقدام نماید. تغییر عضو یا کل اعضاء هیأت اجرائی طبق مواد (۳۲) و (۳۵) این قانون انجام خواهد شد.

ماده ۲۴- ماده (۵۵) قانون مذکور و تبصره آن به شرح زیر اصلاح می‌شود:

- سطر بالا به شرح ذیل اصلاح گردید:

ماده ۲۴- ماده (۵۵) قانون مذکور به شرح زیر اصلاح و تبصره آن ابقاء می‌شود:

ماده ۵۵- در هر مرحله از انتخابات هر یک از نامزدها به تنهایی یا چند نامزد به طور مشترک می‌توانند به روش زیر برای شعب اخذ رأی با تعیین شعبه مورد نظر، نماینده به هیأت اجرایی مرکز حوزه انتخابیه معرفی نمایند:

- الف - حوزه‌های دارای تا ده نفر نامزد انتخاباتی به ازاء هر شعبه یک نماینده.
- ب - حوزه‌های دارای یازده تا بیست نفر نامزد انتخاباتی به ازاء هر دو شعبه یک نماینده.
- ج - حوزه‌های دارای بیست و یک تا سی نفر نامزد انتخاباتی به ازاء هر سه شعبه یک نماینده.
- د - حوزه‌های دارای سی و یک تا چهل نفر نامزد انتخاباتی به ازاء هر چهار شعبه یک نماینده.
- ه - حوزه‌های دارای چهل و یک تا پنجاه نفر نامزد انتخاباتی به ازاء هر پنج شعبه یک نماینده.
- و - حوزه‌های دارای پنجاه و یک تا صد نفر نامزد انتخاباتی به ازاء هر ده شعبه یک نماینده.

ز - حوزه‌های دارای بیش از یکصد نفر نامزد انتخاباتی به ازای هر سی شعبه یک نماینده. این نمایندگان می‌توانند در محل شعبه اخذ رأی حضور داشته باشند و چنانچه تخلفی در شعبه اخذ رأی صورت گیرد بدون دخالت، مراتب را به هیأت‌های اجرایی و نظارت بخش یا مرکز شهرستان به طور کتبی اعلام نمایند. حضور نمایندگان نامزدها تا پایان اخذ رأی و شمارش آراء و تنظیم صورتجلسه بلامانع است. ممانعت از حضور نمایندگان نامزدها در شعب اخذ رأی ممنوع بوده و جرم محسوب می‌شود و متخلف به مجازات مقرر در ماده (۸۳) این قانون محکوم خواهد شد.

هیأت‌های اجرایی موظف هستند ترتیبات لازم را جهت حضور نمایندگان نامزدها در شعب ثبت نام و اخذ رأی معمول دارند.

تبصره - حضور دیگر افراد به جز مسئولین (مسئولین و اعضاء صندوقهای اخذ رأی، ناظرین شورای نگهبان، نمایندگان و بازرسان رئیس جمهور و وزارت کشور، نمایندگان نامزدها) در شعب اخذ رأی تحت هر عنوان ممنوع است و جرم محسوب می‌گردد. مأمورین انتظامی و مسئولین صندوقهای اخذ رأی موظفند از حضور افراد غیرمسئول جلوگیری به عمل آورند. متخلفین به مجازات مقرر در ماده (۷۵) این قانون محکوم

خواهند شد.

- تبصره بالا حذف شد.

ماده ۲۵- ماده (۵۶) قانون مذکور به شرح زیر اصلاح می‌شود:
ماده ۵۶- مدت فعالیت تبلیغات انتخاباتی برای کلیه داوطلبان تأیید شده موضوع مواد (۵۱)، (۵۲) و (۵۲ مکرر) و تبصره‌های آن یکسان بوده و هشت روز قبل از روز اخذ

- سطر بالا به شرح ذیل اصلاح شد:

مواد (۵۱) و (۵۲) و تبصره‌های آن یکسان بوده و هشت روز قبل از روز اخذ

رأی (مرحله اول و دوم) آغاز و تا بیست و چهار ساعت قبل از روز اخذ رأی ادامه خواهد داشت.

ماده ۲۶- بند (۲) ماده (۶۶) قانون مذکور به شرح زیر اصلاح می‌شود:

۲- رأی گرفتن بدون شناسنامه یا با شناسنامه کسی که حضور ندارد.

ماده ۲۷- ماده (۶۸) قانون مذکور به شرح زیر اصلاح می‌شود و تبصره‌های آن عیناً ابقاء می‌گردد:

ماده ۶۸- هیأت‌های اجرایی مراکز حوزه‌های انتخابیه موظفند از تاریخ اعلام نهائی اسامی داوطلبان واجد شرایط تا دو روز پس از اعلام نتیجه اخذ رأی انتخابات، شکایات واصله را بپذیرند و حداکثر ظرف هفت روز پس از اعلام نتیجه اخذ رأی در جلسه مشترک هیأت اجرایی و نظارت به آنها رسیدگی نمایند.

ماده ۲۸- ماده (۷۰) قانون مذکور و تبصره آن به شرح زیر اصلاح می‌شود:

ماده ۷۰- چنانچه هیأت‌های اجرایی یا نظارت در هر یک از مراحل انتخابات نظر بر توقف انتخابات داشته باشند، مراتب را همراه با دلایل قانونی از طریق فرماندار یا بخشدار

- در سطر بالا عبارت «از طریق فرماندار یا بخشدار» حذف گردید.

به وزارت کشور اعلام می‌نمایند. در صورتی که وزارت کشور نیز پس از بررسی نظر بر توقف انتخابات داشته باشد مراتب را با دلایل قانونی به شورای نگهبان اعلام می‌کند و در صورت موافقت شورای نگهبان، وزیر کشور دستور توقف انتخابات در آن حوزه یا حوزه‌ها را صادر می‌نماید.

تبصره ۱- توقف انتخابات در یک یا چند حوزه انتخابیه غیر از موارد مذکور در این ماده ممنوع می‌باشد.

- تبصره (۱) به شرح ذیل اصلاح گردید:

تبصره ۱- توقف انتخابات در یک یا چند حوزه انتخابیه منحصر به موارد مذکور در این ماده است.

تبصره ۲- هیأت اجرائی پس از بررسی شکایات و گزارشها، چنانچه تشخیص دهد که انتخابات در یک یا چند شعبه از جریان عادی خارج شده و صحیح انجام نگرفته است، با تأیید هیأت نظارت، انتخابات یک یا چند شعبه مذکور را در صورتی که در سرنوشت انتخابات مؤثر نباشد، باطل اعلام می نماید.

ماده ۲۹- ماده (۲۷) قانون و تبصره آن به شرح زیر اصلاح می شود:

ماده ۷۲- هرگاه شورای نگهبان نظر بر ابطال انتخابات یک حوزه و یا تعدادی از آراء یک حوزه به نحوی که در نتیجه انتخابات مؤثر باشد داشته باشد، مکلف است دلایل و مدارک و مستندات قانونی خود را به وزارت کشور اعلام نماید.

وزارت کشور موظف است ظرف بیست و چهار ساعت موضوع را به اطلاع فرماندار و منتخب یا منتخبین برساند. در صورتی که فرد یا افراد منتخب و یا وزارت کشور به ابطال انتخابات اعتراض داشته باشند می توانند ظرف پنج روز پس از دریافت نظر شورای نگهبان شکایت خود را به شعبه ای که به این منظور در دیوان عالی کشور تشکیل می شود و شامل پنج نفر از قضات آن دیوان که دارای بالاترین رتبه و گروه و سابقه قضایی هستند (یک نفر به عنوان رئیس و چهار نفر به عنوان مستشار) تسلیم نمایند. شعبه مذکور موظف است طی یک ماه از تاریخ دریافت شکایت موضوع را براساس اصل یکصد و شصت و پنجم (۱۶۵) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران به صورت علنی مورد رسیدگی قرار داد و رأی خود را اعلام نماید. ملاک تصمیم گیری در دادگاه مذکور رأی اکثریت کل قضات شعبه بوده و این رأی قطعی و لازم الاجرا است.

- سطر بالا به شرح ذیل اصلاح گردید:

شعبه خواهد بود.

تبصره ۱- در صورت عدم تسلیم شکایت ظرف مهلت مقرر در این ماده نظر شورای نگهبان لازم الاجرا است.

تبصره ۲- در صورت تسلیم شکایت و عدم صدور رأی دادگاه مبنی بر ابطال انتخابات ظرف مدت یک ماه صحت انتخابات تأیید شده تلقی می گردد.

تبصره ۳- شورای نگهبان بنا به تقاضای دادگاه مکلف است ظرف چهل و هشت ساعت نسبت به ارسال اطلاعات و مدارک مورد تقاضا اقدام نماید.

تبصره ۴- شکات یا وکلای آنان حق حضور و اظهار نظر، در جلسه دادگاه را دارند.

ماده ۳۰- ماده (۷۳) قانون به شرح زیر اصلاح می شود:

ماده ۷۳- صدور اعتبارنامه متخین موکول به اعلام صحت انتخابات از سوی شورای نگهبان و یا اجرای ماده (۷۲) این قانون خواهد بود و وزارت کشور موظف است بلافاصله دستور صدور اعتبارنامه را بدهد.

- ماده (۷۳) به شرح ذیل اصلاح گردید:

ماده ۷۳- صدور اعتبارنامه متخین موکول به اعلام صحت انتخابات خواهد بود و وزارت کشور موظف است بلافاصله دستور صدور اعتبارنامه را بدهد.

ماده ۳۱- در تبصره ماده (۷۴) قانون عبارت «پس از اعلام نظر شورای نگهبان» حذف می شود.

ماده (۳۱) به شرح ذیل اصلاح گردید:

ماده ۳۱- در تبصره ماده (۷۴) قانون عبارت «نظر شورای نگهبان» حذف و عبارت «صحت انتخابات» جایگزین می شود.

ماده ۳۲- ماده (۹۴) قانون مذکور به شرح زیر اصلاح می شود:

ماده ۹۴- کلیه قوانین و مقررات مغایر با این قانون ملغی است.

- در سطر بالا عبارت «و مقررات» حذف گردید.

نظریه (مرحله دوم) شورای نگهبان

شماره: ۸۲/۳۰/۳۹۰۳

تاریخ: ۱۳۸۲/۵/۲۰

ریاست محترم مجلس شورای اسلامی

عطف به نامه های شماره ۳۰۱۲۱ مورخ ۱۳۸۲/۴/۳۱ و شماره ۳۹۸۳۵ مورخ ۱۳۸۱/۱۲/۲۴ و پیرو نامه های شماره ۸۲/۳۰/۳۸۰۰ مورخ ۱۳۸۲/۵/۹^(۱) و شماره

(۱) تقاضای استمهال براساس اصل نود و پنجم قانون اساسی (همین مجموعه، صفحه ۲).

۱۳۸۱/۱۲/۲۸ مورخ ۸۱/۳۰/۲۷۰۱ و شماره ۱۳۸۲/۱/۱۱ مورخ ۸۲/۳۰/۲۷۱۲ «لایحه اصلاح قانون انتخابات مجلس شورای اسلامی» مصوب جلسه مورخ بیست و نهم تیرماه یکهزار و سیصد و هشتاد و دو مجلس شورای اسلامی در جلسات شورای نگهبان مطرح شد در برخی موارد با توجه به اصلاحات به عمل آمده ایرادات قانون اساسی رفع شده است، تعداد قابل توجهی از مواد که قبلاً مغایر قانون اساسی تشخیص داده شده و برای تجدیدنظر به مجلس بازگردانده شده بود بدون هیچگونه تغییری عیناً به تصویب رسیده که ایرادات قانون اساسی مربوط به آنها کماکان به قوت خود باقی است و در برخی مواد تغییراتی داده شده که نه تنها ایرادات قانون اساسی را رفع ننموده بلکه در بعضی موارد موجب افزایش ایرادات قانون اساسی نیز شده است. علی‌ای‌حال نظر شورا به شرح زیر اعلام می‌گردد:

۱- ایراد بندهای (۱، ۵، ۶، ۷، ۱۰، ۱۱، ۱۳، ۱۶، ۱۷، ۱۹، ۲۰^(۱)، ۲۲، ۲۹، ۳۱، ۳۲ و ۳۳) کماکان به قوت خود باقی است.

در جزء «ج» بند (۳۱) ایراد، بجای کلمه «ابطال» کلمه «توقف» صحیح است.

۲- در ماده (۴) مکرر موضوع ماده (۳) تعیین تاریخ برگزاری انتخابات مرحله دوم متوقف بر اعلام نتیجه قطعی انتخابات مرحله اول است، که این تاریخ از ابتدای مرحله اول دقیقاً مشخص نمی‌باشد، بنابراین تعیین تاریخ برگزاری مرحله دوم انتخابات همزمان با انتخابات مرحله اول غیر ممکن است، با این وصف چنانچه تاریخ برگزاری انتخابات مرحله دوم همراه انتخابات مرحله اول تعیین شود در مواردی شورای نگهبان برای رسیدگی و اظهارنظر نسبت به انتخابات مرحله اول فرصت کافی ندارد و اگر انتخابات مرحله دوم در تاریخی که از قبل و همزمان با انتخابات مرحله اول تعیین شده است برگزار گردد موجب اخلال در امر نظارت می‌شود، و از این جهت مغایر اصل ۹۹ قانون اساسی^(۲) شناخته شد.

۳- در مواردی که امکان رسیدگی کامل، ظرف مهلت مقرر در تبصره (۳) ماده (۹) موضوع ماده (۶) وجود ندارد اظهارنظر در برخی موارد موجب تضییع حقوق رأی دهندگان و داوطلبان می‌گردد. لذا تبصره مذکور از این جهت خلاف موازین شرع شناخته شد.

(۱) براساس نامه ۳۹۳۷/۳۰/۸۲ مورخ ۱۳۸۲/۵/۲۱ شورای نگهبان این بند از قلم افتاده بود که کماکان ایراد شورا در این خصوص به قوت خود باقی است.

(۲) همین مجموعه، صفحه ۱۱۵.

۴- ایراد بند (۸) به قوت خود باقی است، لکن با توجه به تغییر به عمل آمده، در متن ایراد بجای عبارت «سازمانهای عقیدتی سیاسی»، عبارت «سازمانهای مرتبط با نیروهای مذکور» قرار می‌گیرد.

۵- با توجه به اینکه صرفاً بندهای ماده (۲۸) موضوع ماده (۱۱) اصلاح شده است، عبارت «انتخاب شوندگان هنگام ثبت نام باید دارای شرایط زیر باشند» در صدر ماده (۲۸) قانون فعلی عیناً باقی مانده است، لذا اشکال شرعی قبلی بر آن نیز وارد است.

۶- در بند (۴) ماده (۳۰) موضوع ماده (۱۴) انحصار تشخیص ادامه عضویت به وزارت اطلاعات، مستلزم نفی حجج و طرق معتبر شرعی دیگر است، لذا از این جهت خلاف موازین شرع تشخیص داده شد و از این جهت که مستلزم نفی نظارت شورای نگهبان است مغایر اصل ۹۹ قانون اساسی شناخته شد. همچنین در این بند کماکان محاکم قضائی تنها مرجع اعلام غیرقانونی بودن احزاب و سازمانها و گروهها ذکر شده‌اند که انحصار به این مرجع نیز خلاف موازین شرع و مغایر اصل ۵۷ قانون اساسی^(۱) شناخته شد.

۷- ایراد بند (۲۱) کماکان به قوت خود باقی است، مضافاً نحوه انتخاب معتمدان در ماده (۳۲) موضوع ماده (۱۶) از اموری است که نیاز به تقنین دارد و واگذاری آن به آیین‌نامه مغایر اصل ۸۵ قانون اساسی^(۲) شناخته شد.

۸- ایراد شرعی و قانون اساسی مربوط به بند (۶) تبصره (۱) ماده (۳۲) موضوع ماده (۱۶) کماکان به قوت خود باقی است و بند (۷) تبصره (۱) ماده (۳۲) موضوع ماده (۱۶) همان ایراد بند (۴) ماده (۳۰) موضوع ماده (۱۴) را دارد.

۹- ایراد مربوط به ماده (۵۱) موضوع ماده (۲۰) کماکان به قوت خود باقی است.

۱۰- در تبصره (۱) ماده (۵۲) موضوع ماده (۲۱) باستحضار به اینکه منظور از صورت جلسات صرفاً نتیجه نهایی (تأیید یا رد) می‌باشد این تبصره اشکال ندارد.

۱۱- با توجه به اینکه مطابق ماده (۵۲) موضوع ماده (۲۱) مصوبه تأیید نظر هیأت‌های نظارت حوزه انتخابیه و استان و هیأت مرکزی با شورای نگهبان است پس مهلت جداگانه‌ای برای اظهارنظر آنها پیش‌بینی نشده است و مجموعاً مهلت ۳۰ روز موضوع تبصره (۲) ماده مذکور برای رسیدگی و اظهارنظر شورای نگهبان نسبت به داوطلبان انتخابات سراسر کشور کفایت

(۱) همین مجموعه، صفحه ۱۳۸.

(۲) همین مجموعه، صفحه ۲۶.

نمی‌کند و موجب اخلال در اعمال نظارت است و از این جهت تبصره مغایر اصل ۹۹ قانون اساسی شناخته شد.

۱۲- ایراد جز، «ج» بند (۲۸) قبلی نسبت به تبصره‌های (۳، ۴، ۵، ۶ و ۷) ماده (۵۲) موضوع ماده (۲۱) کماکان به قوت خود باقی است مضافاً ظاهر تبصره (۳) ماده مذکور به اینصورت است که دیوان عالی کشور مستقلاً شعبه یا شعب ویژه‌ای تشکیل دهد، در صورتی که این موارد از وظائف رئیس قوه قضائیه می‌باشد، لذا این تبصره از این جهت نیز مغایر بند (۱) اصل ۱۵۸ قانون اساسی^(۱) شناخته شد.

۱۳- تبصره ماده (۷۴) موضوع ماده (۳۱) همان ایراد بند (۳۲) را دارد.

۱۴- در ماده (۹۴) موضوع ماده (۳۲) مصوبه عبارت «کلیه قوانین» شامل همه قوانین مصوب مجمع تشخیص مصلحت نیز می‌شود، لذا این ماده از این جهت مغایر اصل ۱۱۲ قانون اساسی^(۲) شناخته شد.

احمد جنتی

دبیر شورای نگهبان

تقاضای استرداد (۲) فقره لایحه (اصلاح قانون انتخابات مجلس شورای اسلامی و اصلاح موادی از قانون حدود و وظایف و اختیارات رئیس جمهوری^(۳))

توسط ریاست محترم جمهوری اسلامی ایران

رئیس (مهدی کروب‌ی) - یک نامه‌ای از آقای خاتمی آمده قرائت شود.

منشی (خالقی) - بنام خدا

حجت الاسلام و المسلمین جناب آقای کروب‌ی

رئیس محترم مجلس شورای اسلامی

با سلام

یکسال و نیم پیش به امید فراهم آوردن زمینه برگزاری انتخابات عادلانه و در جهت دفاع

(۱) همین مجموعه، صفحه ۵۶۶.

(۲) همین مجموعه، صفحه ۹۰.

(۳) برای اطلاع از روند تصویب لایحه اصلاح موادی از قانون حدود و اختیارات رئیس جمهوری به جلد ششم مجموعه نظرات شورای نگهبان (دوره ششم - سال سوم) صفحات ۲۳۳ تا ۲۴۴ مراجعه نمایند.

از حقوق مسلم مردم که صاحبان اصلی انقلاب و کشورند و به منظور جلوگیری از اعمال سلیقه در فرآیند مهمی که پایه نظام مردم سالاری دینی است، لایحه اصلاح قانون انتخابات را تقدیم مجلس شورای اسلامی کردم. همچنین برای سامان دادن به ساز و کارهای اعمال مسئولیت مسلم و مصرّح رئیس جمهوری در اجرای قانون اساسی و یافتن ضمانت اجرای این مسئولیت که در قانون اساسی فقط برای رئیس جمهوری ذکر و تصریح شده است و نیز برای پاسداشت تعهد و سوگند رئیس جمهوری که منتخب مستقیم مردم و در نتیجه مواجه با انتظارات فراوان عموم و دارای حقوق واقعی و مسئولیتهای سنگین است، لایحه اصلاح موادی از قانون حدود وظایف و اختیارات رئیس جمهوری را برای بررسی و تصویب به مجلس محترم شورای اسلامی ارسال داشتم و پس از آن نیز طی نامه‌ای حداقل انتظارات خود را بیان کردم.

شورای محترم نگهبان حتی علی‌رغم مصوبات روشن و متقن پیشین خود در مورد وظایف و اختیارات رئیس جمهوری، هر دو لایحه را با اشکالات فراوان به مجلس بازگرداند و با وجود انعطاف فراوان نمایندگان مجالس و نمایندگان دولت، همچنان بر نظرات خود پافشاری کرد. گفتنی است که متأسفانه بنظر ما حتی در موارد متعددی نقض قانون فعلی انتخابات نیز از سوی هیأت‌های نظارت و شورای نگهبان به چشم می‌خورد. از آنجا که پاسخگویی وظیفه قانونی همه ارکان و اجزای نظام جمهوری اسلامی برآمده از حقوق اساسی ملت ماست، امیدوارم شورای نگهبان نیز خود را مافوق مسئولیت نداند و در سالی که از سوی رهبر معظم نیز سال پاسخگویی نام گرفته است پاسخگویی اقدامات خود طی سالیان گذشته بخصوص در جریان انتخابات اخیر باشد.

بهرحال از آن جهت که احتمال می‌دهم باقیماندن این دو لایحه در دستور کار مجلس در آینده موجب تغییرات بیشتری برخلاف روح کلی و حقوق و منافع مردم و نقش و موقعیت رئیس جمهوری بشود با توجه به اینکه این دو لایحه به تصویب نهایی نرسیده است، تقاضای استرداد آنها را از مجلس شورای اسلامی دارم.

۱۳۸۳/۱/۲۵ - سید محمد خاتمی

رئیس - این در دستور کار مجلس قرار می‌گیرد، یعنی در هیأت رئیسه و بعد هم اینجا

می آوریم و رأی هم از شما می گیریم. (۱)

تصویب تقاضای استرداد لوایح اصلاح قانون انتخابات مجلس شورای اسلامی و اصلاح مواد فصل دوم قانون تعیین حدود وظایف و اختیارات و مسئولیتهای ریاست جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۶۵/۸/۲۲ مجلس شورای اسلامی تحت عنوان مسئولیت رئیس جمهور در اجرای قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران.

رئیس (مهدی کروبی) - دستور را مطرح بفرمایید.

منشی (جبارزاده) - اولین دستور تقاضای استرداد لایحه اصلاح قانون انتخابات مجلس شورای اسلامی و لایحه قانونی اصلاح مواد فصل دوم قانون تعیین حدود وظایف و اختیارات و مسئولیتهای ریاست جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۶۵/۸/۲۲ مجلس شورای اسلامی تحت عنوان «مسئولیت رئیس جمهور در اجرای قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران» است. براساس ماده (۱۳۷) آیین نامه داخلی مجلس اگر لوایح قانونی در مجلس مورد تصویب قرار گرفته باشد که شامل این دو لایحه است نماینده محترم دولت می آیند و صحبت می کنند و یک مخالف هم می تواند بمدت (۱۰) دقیقه صحبت کند بعد باید استرداد را به رأی مجلس بگذاریم. اگر مجلس تصویب کرد لوایح مسترد خواهد شد. از نماینده محترم دولت دعوت می کنیم که برای توضیح تشریف بیاورند.

رئیس - شما توضیح را یکجا بدهید ما رأی را جدا جدا می گیریم.

ابطحی (معاون حقوقی و امور مجلس ریاست جمهوری) - بسم الله الرحمن الرحيم شاید کمتر موضوعی مثل این دو لایحه در طول سال گذشته مورد بحث جوامع سیاسی، حقوقی، مجلس و جاهایی که قابلیت طرح این نوع مباحث را داشته وجود داشته باشد. به همین دلیل من فکر می کنم نیازی باشد به اینکه توضیح زیادی داده شود چرا این دو لایحه ارائه شد.

مبنای اصلی ارائه این دو لایحه یک چیز بود و آن احقاق حقوق مردم. یعنی وقتی که آقای

(۱) به نقل از مشروح مذاکرات مجلس شورای اسلامی، دوره ششم قانونگذاری جلسه ۴۱۲ مورخ ۱۳۸۳/۱/۲۵.

رئیس جمهور بحث این دو لایحه را مطرح کردند در بحث لایحه انتخابات (که من اول صحبت کنم) اصلی ترین بحث این بود که بالاخره نماد حضور مردم و نماد جمهوریت در نظام جمهوری اسلامی که امام آن را بنا نهاده است حضور مردم در انتخابات است. انتخابات صریح ترین، شفاف ترین و بهترین شکلی است که می تواند نشان بدهد مردم چگونه با نظام جمهوری اسلامی همراهی می کنند که این بحث را بصورت تفصیلی مطرح می کردند که بالاخره در قانون انتخابات نیاز داریم به اینکه نوعی باشد که روح آن قانون انتخابات این بود که در ارتباط با مسائلی که راجع به نمایندگان و انتخاب شوندگان مطرح است قانون بشکلی ارائه شود که در قانون نمایندگان بصورت اولیه یک مجموعه متهمی نباشد که باید از خود رفع اتهام کنند، بلکه اگر اتهامی برای آنها ثابت شد و براساس چارچوبهای قانونی هم ثابت شد و قانون هم مشخص کرد آن موقع در صلاحیتها باشد. تلاش فراوانی بود که شرایطی ایجاد شود تا مردم بتوانند از حقوق خودشان استفاده کنند. این روح لایحه انتخابات بود.

اما بالاخره انتخابات انجام شد، انتخاباتی که شاید در این انتخابات بیشتر از همیشه معلوم شد ما به قانون فراگیرتر از این قانون احتیاج داریم، حتی این قانون یا لایحه ای را هم که ارائه کرده ایم معلوم شد که نمی تواند بسیاری از مشکلات را حل کند و باید جامع تر باشد تا از نظرات شخصی و سلیقه ای مسأله انتخابات دور باشد. چون انتخابات برگزار شد و بدون توجه به این لایحه هم برگزار شد، مجلس هم تلاش زیادی کرد که این لایحه تصویب شود، ریاست محترم مجلس مذاکرات زیادی برنامه ریزی کردند، نمایندگان محترم مجلس، وزارت کشور با شورای نگهبان برای بررسی این لایحه داشتند، اما متأسفانه جواب «نه» گفت و از طرف شورای نگهبان پاسخ داده نشد و انتخابات به همین شکلی که دوستان شاهد هستند برگزار شد. طبیعی است بعد از برگزاری این انتخابات دیگر دلیلی برای اینکه دولت این لایحه را ارائه و پیگیری بکند وجود نداشت، این دلیل استرداد لایحه انتخابات بود.

در مورد لایحه اختیارات رئیس جمهور، این یک سیر تاریخی داشت که از اول روشن بود. زمان مقام معظم رهبری (زمانی که ایشان رئیس جمهور بودند) قانون فعلی اختیارات رئیس جمهور تصویب شده. در آزمون شدت این مسأله پیگیر بوده و این قانونی که الان هست و تصویب شده این قانون در آن دوران و با حضور نمایندگان ایشان

مورد بحث قرار گرفته بود. روح این قانون هم این بود وقتی که رئیس جمهور مسئول اجرای قانون اساسی است طبیعی است یک تضمینی برای اینکار باید داشته باشد. در اولین دیداری هم که هیأت نظارت بر قانون اساسی با رهبری داشتند در آنجا هم ایشان بشدت روی این نکته تأکید داشتند که قانون اساسی وقتی اجراء می شود که رئیس جمهور تضمین و ضمانتی برای اجرای آن داشته باشد. براین اساس بود که تضمین اجرای قانون اساسی، رئیس جمهور لایحه اختیارات رئیس جمهور را داد.

سابقه آن هم اینطور بود که رئیس جمهور براساس همین حق طبیعی خودش مواردی را که تشخیص قطعی می داد که خلاف قانون اساسی است اینها را بخصوص با قوه قضائیه مطرح می کرد و چندین مورد قوه قضائیه پاسخ داد که این حق، حق رئیس جمهور نیست. وقتی که این مسأله مورد تشکیک قرار گرفت و یا بخصوص در قضیه مطبوعات که بنظر می رسد خلاف نص صریح قانون اساسی است که باید با حضور هیأت منصفه و طی مراحل مطبوعات مورد بحث قرار بگیرند، بخصوص بستن آنها خوب، این دو، سه موضوع، موضوع اصلی بود که بصورت عملی و اجرایی مطرح شد. رئیس جمهور احساس کردند که برای اینکار باید این تضمین اختیار قانون اساسی خودشان را قانونی بکنند.

من شاهد بودم آقای رئیس جمهور تلاش زیادی از ابتداء داشتند که بشدت این مسأله رعایت حدود قانونی در آن شود. با حقوقدانان بزرگی در کشور، این مسأله بحث شد. بعد آمد در کمیسیون مشترکی که مجلس تشکیل داده بود در آنجا دوستان مجلس هم تشریف داشتند. باز حقوقدانان بزرگی در آن کمیسیون دعوت شدند و همه بصورت مشخص مورد بحث قرار دادند و تصور ما این بود که دیگر هیچ مشکل حقوقی ندارد و کاملاً روشن است.

وقتی به شورای نگهبان رفت با یک جزوه ای از اشکالات روبرو شد که نهایتاً جزوه ای که از اشکالات به دولت ارائه شد بیشتر از اینکه به این لایحه اشکال گرفته شود اصل قانون اختیارات رئیس جمهور مورد توجه قرار گرفته بود و اصل قانون اختیارات رئیس جمهور بنوعی مورد نفی قرار گرفته بود.

مرحله بعدی هم باز تلاش شد، توصیه مقام رهبری بود، توصیه دوستان دیگری بود که با شورای نگهبان تعامل بیشتری انجام شود. در تعامل بیشتر جلسات خصوصی تر با شورای نگهبان گذاشته شد. در آن جلسات خصوصی تر هم بحث و صحبت شد اما

متأسفانه به این لایحه هم پاسخی داده نشد و پاسخی گرفته نشد. نگرانی آقای رئیس جمهور در مورد پس گرفتن لایحه دوم هم عمدتاً چنانچه در نامه خودشان آوردند عمدتاً این است که وظایف قانونی را من نمی توانم اجراء کنم، شورای نگهبان هم از نظر آنچه که در قانون اساسی آمده... شورای نگهبان هم قصد تصویب این لوایح را ندارد باید هم بنوعی شورای نگهبان پاسخگو باشد بخصوص در این «سال پاسخگویی» هم در مورد این بحث اختیارات و هم در مورد وضعیت انتخابات و اگر این روال پیش برود ممکن است همین اختیارات اولیه رئیس جمهور را هم که دارد از قانون گرفته شود و بالاخره رئیس جمهور بعدی خواهد آمد و حداقل رئیس جمهور بعدی این قانون فعلی را داشته باشد و به همین دلیل استرداد لایحه اختیارات رئیس جمهور را پیشنهاد کرد که من بعنوان نمایندگی از دولت از نمایندگان محترم تقاضا می کنم که نسبت به استرداد این دو لایحه چنانچه رئیس جمهور خواسته اند رأی موافق بدهند، خیلی متشکر.

رئیس - خیلی متشکر.

منشی (جبارزاده) - مخالفی ثبت نام نکرده. ما دو رأی گیری داریم.

رئیس - حضار ۱۹۵ نفر، رأی گیرها را جدا جدا قرائت کنید.

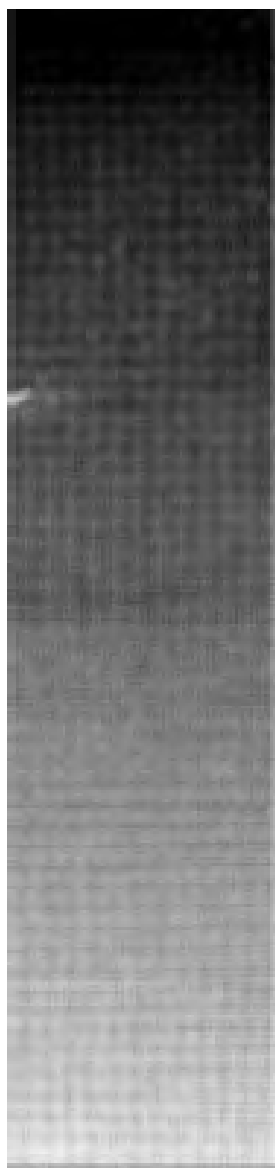
منشی (جبارزاده) - تقاضای استرداد لایحه اصلاح قانون انتخابات مجلس شورای اسلامی مطرح است.

رئیس - حضار ۱۹۵ نفر، موافقین با استرداد قیام بفرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. امیدواریم که ان شاء الله مجلس آینده بتواند قانون انتخابات را بصورت خوبی تصویب کند.

منشی (جبارزاده) - دومین تقاضا، تقاضای استرداد لایحه قانونی اصلاح مواد فصل دوم قانون تعیین حدود وظایف و اختیارات و مسئولیتهای ریاست جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۶۵/۸/۲۲ مجلس شورای اسلامی تحت عنوان (مسئولیت رئیس جمهور در اجرای قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران) است.

رئیس - حضار ۱۹۴ نفر، موافقین با استرداد لایحه اختیارات ریاست جمهوری قیام بفرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد.^(۱)

(۱) به نقل از مشروح مذاکرات مجلس شورای اسلامی، دوره ششم قانونگذاری جلسه ۴۱۵ مورخ ۱۳۸۳/۱/۳۰.

فهرست اصول

اصول مورد اشاره

از قانون اساسی

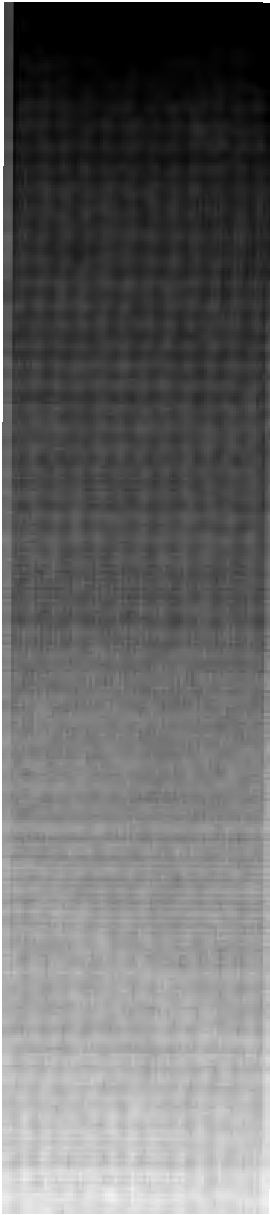

اصولی از قانون اساسی که در این مجموعه به آن‌ها اشاره شده است

صفحه	اصل
۸۹، ۳۱۹	۲
۷۴، ۸۹، ۲۲۳، ۳۱۹، ۴۴۲، ۴۵۵، ۴۶۴، ۴۶۷	۳
۳۱۹، ۳۳۰، ۳۳۱، ۳۳۶، ۳۳۷، ۳۳۸، ۳۴۰	۴
۲۶۴، ۲۶۷، ۳۱۹	۱۰
۲۲۳	۱۲
۴۴۰	۱۵
۳۱۹، ۵۵۲	۲۰
۱۲۲، ۱۴۴، ۳۱۹	۲۱
۲۹۲	۲۶
۱۲۲، ۱۳۸، ۱۴۴، ۵۴۲، ۵۵۳	۲۹
۵۵۳	۳۰
۱۱۹، ۱۸۶	۳۴
۵۵۲	۳۵
۳۶۹، ۶۲۲	۳۸
۸۹، ۴۲۴، ۵۴۵	۴۳
۵۴، ۶۲، ۳۲۵، ۴۲۱، ۴۲۳، ۴۲۴، ۴۴۲، ۴۵۴، ۴۵۷، ۴۸۵، ۴۸۶، ۵۵۴، ۵۶۴	۴۴
۵۶۵، ۵۷۴، ۵۷۵، ۵۸۵، ۵۸۶	
۶۳۲	۴۹
۲۳۷	۵۰
۴۳۹، ۴۴۰، ۴۴۱، ۴۵۸، ۵۹۳	۵۲
۱۸۶، ۲۴۸، ۴۳۹، ۴۴۰، ۵۶۷، ۵۶۸	۵۳
۵۶۸	۵۴
۵۶۸	۵۵

۱۳۸، ۱۴۰، ۲۵۸، ۲۶۰، ۲۹۶، ۳۶۹، ۴۴۰، ۴۵۸، ۵۶۶، ۵۶۸، ۶۴۴	۵۷
۱۸۴، ۲۶۹، ۵۶۵، ۵۶۶، ۵۶۷، ۵۶۸	۶۰
۱۱۵، ۲۶۲، ۲۶۳، ۳۳۰، ۴۹۱، ۵۰۹، ۵۱۱	۶۷
۳۱۹، ۳۳۳، ۴۶۷، ۵۰۹، ۵۱۱	۷۲
۹۰، ۱۰۳، ۱۳۹، ۱۸۵، ۲۲۳، ۲۳۴، ۲۴۴، ۲۶۶، ۲۶۹، ۲۹۸، ۳۰۰، ۳۲۵	۷۵
۲۶۲، ۳۷۵، ۳۸۴، ۴۰۳، ۴۰۴، ۴۶۴، ۴۶۷، ۴۸۴، ۴۸۶، ۵۰۹، ۵۱۱، ۵۹۳، ۵۹۴	
۳۲۸، ۳۶۱	۷۷
۴۸۵، ۴۸۶، ۵۶۵	۸۱
۵۶۸	۸۳
۲۶، ۱۰۳، ۱۳۸، ۱۸۴، ۱۸۵، ۱۸۶، ۲۰۸، ۲۱۴، ۲۲۴، ۲۴۳، ۲۴۴، ۲۴۸، ۲۶۹	۸۵
۲۸۵، ۲۸۶، ۲۹۰، ۲۹۸، ۳۷۵، ۴۸۴، ۵۶۱، ۵۶۲، ۵۷۴، ۵۸۵، ۶۴۴	
۳، ۱۲، ۱۵، ۱۷، ۱۹، ۲۱، ۲۳، ۲۵، ۲۷، ۲۹، ۳۲، ۳۵، ۳۷، ۴۳، ۴۸، ۵۰، ۵۲، ۶۲	۹۴
۶۴، ۶۵، ۶۷، ۷۰، ۸۳، ۹۰، ۹۵، ۹۷، ۱۰۴، ۱۱۰، ۱۱۱، ۱۱۸، ۱۲۰، ۱۲۲، ۱۴۴، ۱۶۲، ۱۶۴	
۱۶۷، ۱۶۹، ۱۸۷، ۲۰۹، ۲۱۰، ۲۱۲، ۲۱۴، ۲۳۲، ۲۳۳، ۲۳۵، ۲۳۷، ۲۴۴، ۲۴۶، ۲۴۹، ۲۵۲	
۲۵۴، ۲۵۷، ۲۵۹، ۲۶۱، ۲۶۴، ۲۶۷، ۲۷۰، ۲۷۴، ۲۸۳، ۲۸۶، ۲۹۱، ۲۹۷، ۲۹۹، ۳۰۱، ۳۰۴	
۳۲۴، ۳۲۶، ۳۴۳، ۳۶۲، ۳۶۵، ۳۷۲، ۳۷۶، ۳۸۱، ۳۸۴، ۳۸۸، ۳۹۹، ۴۰۶، ۴۱۹، ۴۲۶، ۴۴۱	
۴۴۲، ۴۵۸، ۴۶۱، ۴۷۷، ۴۹۷، ۵۰۹، ۵۱۱، ۵۱۵، ۵۷۴، ۵۹۲، ۶۲۸	
۲، ۳، ۴، ۵، ۶، ۷، ۸، ۹، ۱۴، ۲۸، ۴۷، ۶۱، ۶۵، ۷۴، ۷۹، ۸۴، ۸۵، ۸۸، ۹۴، ۹۶، ۱۰۲ ...	۹۵
۱۰۹، ۱۱۷، ۱۳۷، ۱۶۱، ۱۶۳، ۱۸۴، ۲۰۷، ۲۱۳، ۲۲۲، ۲۳۴، ۲۳۶، ۲۴۵، ۲۴۹، ۲۶۰، ۲۶۸	
۲۷۳، ۲۸۲، ۲۸۹، ۲۹۶، ۳۰۰، ۳۰۲، ۳۱۹، ۳۶۱، ۳۶۳، ۳۷۵، ۳۷۸، ۳۸۳، ۳۸۶، ۳۹۶، ۴۰۲	
۴۰۹، ۴۲۰، ۴۸۴، ۵۰۰، ۵۶۰، ۵۷۴، ۶۴۲	
۴۷۱، ۵۰۹	۹۶
۱۱۵، ۲۶۲، ۲۶۳، ۴۴۱، ۴۵۸، ۶۲۸، ۶۴۳، ۶۴۴، ۶۴۵	۹۹
۱۳۹، ۱۴۴، ۲۲۳، ۴۶۴، ۴۶۷، ۵۶۱، ۵۶۶، ۵۶۷، ۵۶۸، ۵۶۹	۱۱۰
۹۰، ۱۸۶، ۳۲۱، ۳۲۶، ۳۶۴، ۳۶۹، ۳۷۹، ۳۸۶، ۳۹۷، ۴۰۳، ۴۱۰، ۴۲۱، ۴۵۵، ۴۶۵ ..	۱۱۲
۴۸۵، ۵۰۱، ۵۱۲، ۵۶۵، ۵۷۰، ۵۸۳، ۵۹۳، ۵۹۶، ۶۰۲، ۶۰۳، ۶۰۴، ۶۰۵، ۶۰۶، ۶۰۷، ۶۰۸	
۶۱۲، ۶۱۷، ۶۱۸، ۶۲۰، ۶۲۱، ۶۲۲، ۶۲۳، ۶۲۴، ۶۲۵، ۶۲۶، ۶۴۵	

۳۲۰	۱۱۵
۳	۱۲۳
۳۶۱	۱۲۵
۱۴۰، ۲۶۶	۱۲۶
۶۰	۱۳۳
۱۳۹، ۵۶۵، ۵۶۶، ۵۶۷	۱۳۷
۸۸، ۱۰۳، ۱۳۸، ۱۳۹، ۱۸۴، ۱۸۵، ۲۰۷، ۲۶۹، ۲۸۶، ۵۶۴، ۵۷۴	۱۳۸
۱۹، ۲۱، ۵۶۶	۱۳۹
۴۰۰	۱۴۸
۳۲۰	۱۵۳
۱۱۹، ۱۸۴، ۱۸۶، ۳۶۹، ۵۰۰، ۵۰۲، ۵۵۲، ۵۶۲، ۵۶۸	۱۵۶
۴۱۰	۱۵۷
۵۶۶، ۶۴۵	۱۵۸
۱۸۶	۱۵۹
۳۶۸، ۶۳۷، ۶۳۸، ۶۴۱	۱۶۵
۵۹۶، ۵۹۷، ۵۹۸	۱۶۸
۷۴	۱۷۲
۱۸۴، ۵۶۸	۱۷۳
۵۶۸	۱۷۴
۵۶۶	۱۷۵
۵۶۷	۱۷۶

.....

فهرست تفصیلی

عنوان

صفحه

فصل اول - مصوبات تأیید شده در مرحله اول

۱

فصل دوم - مصوبات تأیید شده پس از رفع ابهام و ایراد

۱۱

۱- مخالفت لایحه تنظیم بخشی از مقررات تسهیل نوسازی صنایع کشور و اصلاح مواد (۱۱) و (۱۱۳) قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران با موازین شرع و وجود ابهام در آن

۱۲

۲- اصلاحیه نهائی مجلس شورای اسلامی در خصوص طرح نحوه اهداء جنین به زوجین نابارور

۱۷

۳- اصلاحیه نهائی مجلس شورای اسلامی در خصوص لایحه موافقتنامه حمل و نقل هوائی بین دولت جمهوری اسلامی و دولت جمهوری لهستان

۱۹

۴- اصلاحیه نهائی مجلس شورای اسلامی در خصوص موافقتنامه مربوط به سازمان بین‌المللی ماهواره‌ای مخابراتی (اصلاحیه موافقتنامه ایتلست)

۲۱

۵- اصلاحیه نهائی مجلس شورای اسلامی در خصوص لایحه ثبت ارقام گیاهی و کنترل و گواهی بذر و نهال

۲۳

۶- مغایرت لایحه مقررات اداری و استخدامی وزارت صنایع و معادن با قانون اساسی

۲۵

۷- اصلاحیه نهائی مجلس شورای اسلامی در خصوص لایحه اصلاح مواد (۱)، (۲) و (۷) قانون تشکیلات، وظایف و انتخابات شوراهای اسلامی کشور و انتخاب شهرداران مصوب ۱۳۷۵

۲۹

۸- مخالفت لایحه موافقتنامه اجتناب از اخذ مالیات مضاعف در مورد مالیات‌های بر درآمد و سرمایه بین دولت جمهوری اسلامی ایران و شورای فدرال سوئیس با موازین شرع

۳۲

۹- اصلاحیه (مرحله اول) مجلس شورای اسلامی در خصوص طرح تجارت الکترونیکی

۳۷

۵۰

۱۰- اصلاحیه نهائی مجلس شورای اسلامی در خصوص طرح اصلاح قانون تشکیلات، وظایف و اختیارات شوراهای اسلامی کشور و انتخاب شهرداران مصوب ۱۳۷۵

۵۲

۱۱- اصلاحیه (مرحله اول) مجلس شورای اسلامی در خصوص لایحه وظایف و اختیارات وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات

۶۴

۱۲- مخالفت طرح آزادسازی عرصه قلعه تاریخی فلک الافلاک شهر خرم آباد و تحویل آن به سازمان میراث فرهنگی کشور با موازین شرع و وجود ابهام در آن

۷۰

۱۳- مغایرت و مخالفت لایحه یک فوریتی مجازات جرائم نیروهای مسلح با قانون اساسی و موازین شرع

۸۱

۱۴- تصویب اصلاحیه کمیسیون در خصوص لایحه موافقتنامه تشویق و حمایت از سرمایه گذاری بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت جمهوری کره (جهت تأمین نظر شورای محترم نگهبان)

۸۵

۱۵- مغایرت لایحه تشکیل سازمان میراث فرهنگی و گردشگری با قانون اساسی

۹۷

۱۶- مغایرت و مخالفت لایحه تأسیس و نحوه اداره کتابخانه های عمومی کشور با قانون اساسی و موازین شرع و وجود ابهام در آن

۱۱۱

۱۷- مغایرت طرح یک فوریتی تغییر حوزه انتخابیه داوطلبان نمایندگی مجلس شورای اسلامی با قانون اساسی

۱۱۸

۱۸- مغایرت و مخالفت طرح دو فوریتی استفساریه تبصره (۵) الحاقی به ماده واحده قانون فروش رقبات، آب و اراضی موقوفه مصوب ۱۳۸۰ با قانون اساسی و موازین شرع

۱۲۲

۱۹- مغایرت و مخالفت لایحه یک فوریتی ساختار نظام جامع رفاه و تأمین اجتماعی با قانون اساسی و موازین شرع و وجود ابهام در آن

۱۶۴

۲۰- وجود ابهام در طرح دو فوریتی اصلاح موادی از آئین نامه داخلی مجلس شورای اسلامی

- ۱۶۹- ۲۱- مغایرت طرح نظام صنفی کشور با قانون اساسی
- ۲۱۰- ۲۲- اصلاحیه (مرحله ششم) مجلس شورای اسلامی در خصوص طرح یک فوریتی هیأت منصفه
- ۲۱۲- ۲۳- مغایرت و مخالفت لایحه استخدام نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران با قانون اساسی و موازین شرع
- ۲۳۳- ۲۴- مغایرت لایحه تقسیم استان خراسان به سه استان با قانون اساسی
- ۲۳۷- ۲۵- مغایرت لایحه دو فوریتی مدیریت پسماندها با قانون اساسی
- ۲۴۶- ۲۶- مغایرت لایحه دو فوریتی تأسیس سازمان شیلات ایران با قانون اساسی
- ۲۵۱- فصل سوم - مصوبات اعاده شده به مجلس شورای اسلامی
- ۲۵۲- ۱- اصلاحیه (مرحله اول) مجلس شورای اسلامی در خصوص لایحه الحاق دولت جمهوری اسلامی ایران به مقررات استفاده از واگن‌ها و کانتینرها، مقررات استفاده از واگن‌ها در حمل و نقل بین‌المللی پی، پی، دبلیو (P.P.W)
- ۲۵۴- ۲- اصلاحیه (مرحله اول) مجلس شورای اسلامی در خصوص طرح استانی شدن حوزه‌های انتخابیه مجلس شورای اسلامی
- ۲۵۷- ۳- مغایرت و مخالفت طرح یک فوریتی استفساریه تبصره (۷) ماده (۹) قانون اصلاح قانون مطبوعات با قانون اساسی و موازین شرع
- ۲۵۹- ۴- مغایرت و مخالفت طرح یک فوریتی محدودیت توقیف مطبوعات با قانون اساسی و موازین شرع
- ۲۶۱- ۵- مغایرت و مخالفت طرح سه فوریتی الحاق دو تبصره به ماده (۲۸) قانون انتخابات مجلس شورای اسلامی مصوب ۱۳۷۸/۹/۷
- ۲۶۴- ۶- مغایرت طرح یک فوریتی تشکیل شورای عالی خانداده با قانون اساسی و وجود ابهام در آن
- ۲۷۰- ۷- اصلاحیه (مرحله اول) مجلس شورای اسلامی در خصوص لایحه اهداف، وظایف و تشکیلات وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

- ۲۸۳ ۸- مغایرت لایحه دو فوریتی تنظیم بازار غیرمتشکل پولی با قانون اساسی و وجود ابهام در آن
- ۲۹۱ ۹- مغایرت و مخالفت طرح یک فوریتی نحوه انجام فعالیتهای تشکلهای دانشجوئی و دانشگاهی با قانون اساسی و موازین شرع
- ۲۹۷ ۱۰- مغایرت طرح یک فوریتی واگذاری خانه‌ها و ساختمان‌های نیمه تمام و بلااستفاده نیروی زمینی ارتش و هوانیروز مسجد سلیمان به مردم مناطق ناآمن مسجد سلیمان با قانون اساسی
- ۲۹۹ ۱۱- مغایرت طرح یک فوریتی اصلاح تبصره (۳) قانون تضمین خرید محصولات کشاورزی و الحاق دو تبصره به آن با قانون اساسی
- ۳۰۱ ۱۲- مخالفت طرح یک فوریتی اصلاح موادى از قانون مدنى با موازین شرع
- ۳۰۳ فصل چهارم - مصوبات ارجاع شده به مجمع تشخیص مصلحت نظام
- ۳۰۴ ۱- مغایرت و مخالفت لایحه الحاق جمهوری اسلامی ایران به کنوانسیون محو کلیه اشکال تبعیض علیه زنان با قانون اساسی و موازین شرع
- ۳۴۳ ۲- مغایرت طرح الحاق دولت جمهوری اسلامی ایران به کنوانسیون منع شکنجه و سایر رفتارها یا مجازاتهای ظالمانه، غیرانسانی و تحقیرآمیز با قانون اساسی
- ۳۶۵ ۳- اصلاحیه (مرحله دوم) مجلس شورای اسلامی در خصوص طرح منع شکنجه
- ۳۷۲ ۴- مغایرت و مخالفت طرح یک فوریتی اصلاح قانون تعاونی نمودن تولید و یکپارچه شدن اراضی در حوزه عمل شرکتهای تعاونی روستائی با قانون اساسی و موازین شرع
- ۳۸۱ ۵- مغایرت و مخالفت طرح یک فوریتی جلوگیری از خرد شدن اراضی کشاورزی و ایجاد قطعات فنی، اقتصادی با قانون اساسی و موازین شرع
- ۳۸۸ ۶- اصلاحیه (مرحله اول) مجلس شورای اسلامی در خصوص طرح سازمان نظام پزشکی جمهوری اسلامی ایران

- ۷- مغایرت طرح یک فوریتی اصلاح موادی از قانون خدمت وظیفه عمومی مصوب ۱۳۶۳/۷/۲۹ با قانون اساسی ۳۹۹
- ۸- مغایرت و مخالفت طرح یک فوریتی برگزاری مناقصات با قانون اساسی و موازین شرع ۳۰۶
- ۹- مغایرت لایحه یک فوریتی استفساریه ماده (۱۱) قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۷۹ با قانون اساسی ۴۱۹
- ۱۰- مغایرت و مخالفت لایحه بودجه سال ۱۳۸۳ کل کشور با قانون اساسی و موازین شرع ۴۲۶
- ۱۱- مغایرت لایحه دو فوریتی الحاق شش تبصره به ماده (۱) قانون اصلاح ماده (۶۰) و جدول شماره (۲) قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران و قانون بودجه سال ۱۳۸۲ کل کشور با قانون اساسی ۴۶۱
- ۱۲- مغایرت و مخالفت لایحه یک فوریتی تشکیل و اداره مناطق ویژه اقتصادی جمهوری اسلامی ایران با قانون اساسی و موازین شرع و وجود ابهام در آن ۴۷۷
- ۱۳- مغایرت و مخالفت لایحه مبارزه با پولشویی با قانون اساسی و موازین شرع و وجود ابهام در آن ۴۹۷
- ۱۴- مغایرت و مخالفت لایحه برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران با قانون اساسی و موازین شرع و وجود ابهام در آن ۵۱۵
- ۱۵- مغایرت طرح دو فوریتی الحاق یک تبصره به ماده (۱) قانون اصلاح ماده (۶۰) و جدول شماره (۲) قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران و اصلاح قانون بودجه سال ۱۳۸۳ کل کشور با قانون اساسی ۵۹۲
- ۱۶- تصویب مجدد طرح جرائم سیاسی و ارجاع آن به مجمع تشخیص مصلحت نظام در اجرای اصل یکصد و دوازدهم قانون اساسی ۵۹۶

فصل پنجم - مصوبات مجمع تشخیص مصلحت نظام در خصوص مصوبات ارسال شده از سوی مجلس شورای اسلامی ۶۰۱

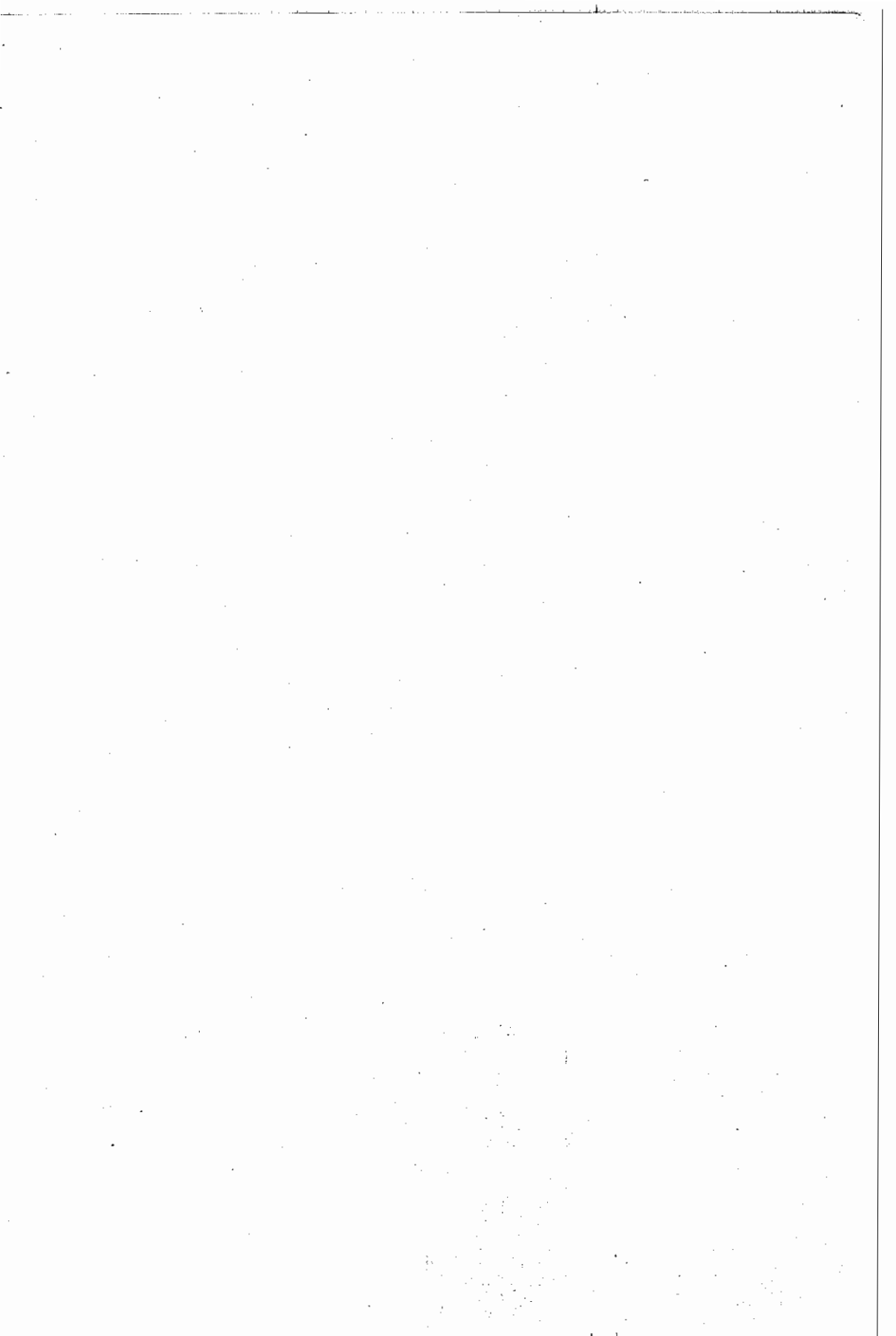
- ۱- مصوبه مجمع تشخیص مصلحت نظام در خصوص طرح
اصلاح ماده (۱۱۶۹) قانون مدنی مصوب ۱۳۱۴ ۶۰۲
- ۲- مصوبه مجمع تشخیص مصلحت نظام در خصوص لایحه
«تعیین دیه اقلیتهای دینی» ۶۰۴
- ۳- مصوبه مجمع تشخیص مصلحت نظام در خصوص لایحه
بودجه سال ۱۳۸۳ کل کشور ۶۰۶
- ۴- مصوبه مجمع تشخیص مصلحت نظام در خصوص لایحه
الحاق شش تبصره به ماده (۱) قانون اصلاح ماده (۶۰) و جدول
شماره (۲) قانون برنامه سوم توسعه ۶۱۰
- ۵- مصوبه مجمع تشخیص مصلحت نظام در خصوص طرح
اصلاح موادی از قانون خدمت نظام وظیفه عمومی ۶۱۲
- فصل ششم - مصوبات اعاده شده از مجمع تشخیص مصلحت نظام
به مجلس شورای اسلامی ۶۱۵
- ۱- بازگشت لایحه برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و
فرهنگی جمهوری اسلامی از سوی مجمع تشخیص مصلحت نظام
به مجلس شورای اسلامی جهت رفع ابهامات و ایرادات ۶۱۶
- ۲- بازگشت طرح نحوه رسیدگی به شکایات جنایات نسل‌کشی
و ضدبشریت و تعدیات ناشی از نژادپرستی از سوی
مجمع تشخیص مصلحت نظام به مجلس شورای اسلامی جهت
رفع ابهامات ۶۲۰
- ۳- بازگشت طرح نحوه رسیدگی به درخواست اعسار از
سوی مجمع تشخیص مصلحت نظام به مجلس شورای اسلامی
جهت رفع ابهام ۶۲۱
- ۴- بازگشت طرح منع شکنجه از سوی مجمع تشخیص
مصلحت نظام به مجلس شورای اسلامی جهت رفع ابهام ۶۲۲
- ۵- بازگشت لایحه تشکیل و اداره مناطق ویژه اقتصادی
جمهوری اسلامی ایران از سوی مجمع تشخیص مصلحت نظام
به مجلس شورای اسلامی جهت رفع ابهام ۶۲۳
- ۶- بازگشت لایحه مبارزه با پولشویی از سوی مجمع تشخیص
مصلحت نظام به مجلس شورای اسلامی جهت رفع ابهام ۶۲۴

۷- بازگشت طرح الحاق دولت جمهوری اسلامی به کنوانسیون
 منع شکنجه از سوی مجمع تشخیص مصلحت نظام به مجلس
 شورای اسلامی جهت رفع ابهام

۶۲۵

فصل هفتم - لوایح مسترد شده از سوی دولت

۶۲۷

Collection of Guardian Council Views

**Respect To Legislation Passed By
Islamic Consultative Assembly
(sixth term – fourth year)**

**Guardian Council Research Center
(GCRC)**

Dadgostar Publication